C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Pratchett Terry\Pratchett Terry - Úžasná Zeměplocha - 28 - Noční hlídka.pdb

PDB Name: zdroj
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Terry Pratchett

NOČNÍ HLÍDKA

TALPRESS

Noční hlídka
(o ní pro ni)

Když kapitán Elánius zaslechl výkřik, povzdechl si, ale než s tím začal něco dělat, pečlivě dokončil holení. Pak si oblékl kabátec a vykročil do nádherného ranního jitra. Ve větvích stromů zpívali ptáci a v květech bzučely

včely. Na nebi se držel jemný opar a temné výběžky mračen na obzoru naznačovaly, že by mohl později přijít déšť. Zatím však bylo dusno a horko. A ve staré žumpě za zahradní kůlnou šlapal jakýsi mladý muž vodu.

Tedy... šlapal, to ano.

Elánius o kousek ustoupil a zapálil si doutník. Nebylo by pravděpodobně dobré přibližovat se k jímce s otevřeným plamenem zbytečně blízko. Pádem ze střechy kůlny mladík prolomil krustu na povrchu žumpy.

"Dobré ráno," pozdravil Elánius vesele.

"Dobré ráno, vaše milosti," odpověděl pilný šlapatel.

Hlas měl postavený mnohem výše, než Elánius čekal, a ten si náhle ke svému úžasu uvědomil, že mladý muž v jímce je vlastně mladá žena. Nebylo to tak nečekané, protože Cech vrahů už dávno poznal, že ženy jsou, alespoň co se týče vynalézavosti v zabíjení, svým mužským protějškům přinejmenším rovny, ale přesto to teď jistým způsobem jaksi měnilo situaci.

"Myslím, že se ještě neznáme?" nadhodil Elánius. "I když vy očividně víte, kdo jsem. A vy...?"

"Parukářová, pane. Jokasta Parukářová. Je mi ctí, že vás poznávám, vaše milosti."

"Parukářová, říkáte?" Elánius pozvedl oči k nebi. "To je v cechu proslulé jméno. A mimochodem, ‚pane' bude stačit. Myslím, že jsem vašemu panu otci kdysi zlomil nohu, je to tak?"

"Ano, pane. Prosil mě, abych vám ho připomněla," odpověděla Jokasta.

"Nejste trochu mladá na takovouhle zakázku?" zajímal se dále Elánius.

"To není žádná zakázka, pane," odpověděla Jokasta, která stále pohybovala nohama i rukama.

"Ale no tak, slečno Parukářová. Cena na mou hlavu je přinejmenším..."

"Cech stáhl smlouvu na vaši hlavu a prohlásil ji dočasně za neplatnou," odpověděla mu houževnatá šlapalka. "Vyjmuli vás ze seznamu. V současné době se na vás kontrakty nepřijímají."

"Dobrý bože! A proč to?"

"To nevím, pane," odpověděla slečna Parukářová. Její trpělivý zápas ji konečně přivedl až ke kraji nádrže a teď postupně zjišťovala, že cihly jsou dokonale vyspárované, kluzké a nenabízejí jedinou možnost se někde zachytit. To ovšem Elánius věděl, protože jednoho odpoledne, poměrně nedávno, pracoval několik hodin na tom, aby to tak bylo.

"Tak proč vás poslali?"

"Slečna Guerilová mi to zadala jako cvičení," vysvětlovala Jokasta. "Poslyšte, ty cihly jsou ale pěkně kluzký prevít, co?"

"To máte pravdu," přisvědčoval Elánius. "Vy jste snad byla v poslední době na slečnu Guerilovou hrubá? Nějak jste si ji proti sobě popudila?"

"Ne, to ne, vaše milosti. Jenže mi řekla, že začínám být příliš sebevědomá a že by mi neuškodila nějaká pořádně náročná práce v terénu."

"Aha, už chápu." Elánius se pokusil vybavit si v duchu podobu slečny Guerilové, jedné z nejpřísnějších přednášejících Cechu vrahů. Jak slyšel, velmi si zakládala na dokonalosti praktických cvičení, která zadávala svým studentům.

"Tak to ona vás poslala, abyste mě... zabila?" pokračoval.

"Ne, pane! Je to jen cvičení! Vždyť já nemám ani střely do kuše! Měla jsem jen najít místo, kde bych vás dostala na mušku, a pak se vrátit a ohlásit to."

"Byla by vám věřila?"

"Jistě, pane," přikývla Jokasta, která se zatvářila velmi ublíženě. "Je to otázka cechovní cti."

Elánius se zhluboka nadechl. "Víte, slečno Parukářová, v několika minulých letech se mě pokusila tady, doma, zabít celá řada různých grázlů. Je vám jistě jasné, že se na tyhle pokusy dívám velmi nevrle."

"To není těžké pochopit, pane," odpověděla Jokasta hlasem člověka, který ví, že jeho jediná naděje na vyváznutí ze současné tragické situace závisí na dobré vůli jiné osoby, která ovšem nemá nejmenší důvod nějakou dobrou vůli mít.

"Věřte mi, že mnohé pasti v domě a kolem něj by vás opravdu překvapily," pokračoval Elánius. "Některé z nich jsou výjimečně mazané, věřte mi, i když to říkám sám."

"No, rozhodně jsem nečekala, že tašky na zahradním domku budou pohyblivé, pane."

"Jsou upevněny na namazaných kolejničkách," vysvětlil krátce Elánius.

"Skvěle vymyšleno, pane!"

"A celá řada těchto pastí končí něčím, co působí smrt," pokračoval Elánius.

"Tak to mám štěstí, že jsem spadla právě do téhle, že?"

"Hm, ona tahle taky způsobuje smrt," pokýval hlavou Elánius. "Tedy po jisté době způsobuje smrt." Povzdechl si. Rád by vzal všem chuť pokoušet se o podobné věci, jenže... vyškrtli ho ze seznamu? Ne že by byl právě šťastný, když po něm střílely maskované postavy v dočasných službách některého z jeho mnohých nepřátel, ale vždycky se na to díval jako na jistý důvěrný signál. Potvrzovalo to, že šlape na paty těm bohatým a nafoukaným lidem, kteří si zasloužili, aby jim někdo šlapal na paty.

Kromě toho, Cech vrahů bylo poměrně jednoduché ošálit. Vrazi měli přísná pravidla, kterých se čestně drželi, a to Elániovi vyhovovalo, protože on naopak v některých praktických věcech neuznával pravidla žádná.

Takže není na seznamu, hm? Šeptanda říkala, že jediný další člověk, kterého takhle vyškrtli ze seznamu, byl lord Vetinari - Patricij. Vrahové rozuměli politickým hrátkám ve městě lépe než kdokoliv jiný, a jestliže vás vyškrtli ze svého seznamu, udělali to proto, že by váš odchod nejen pokazil hru, ale zároveň i rozbil šachovnici...

"Byla bych vám nesmírně vděčná, kdybyste mě vytáhl ven, pane," promluvila teď Jokasta.

"Cože? Aha, ano. Mám na sobě čistý oblek," odpověděl jí Elánius. "Ale hned jak se vrátím do domu, řeknu svému komorníkovi, aby se tady zastavil se žebříkem. Co tomu říkáte?"

"Velmi vám děkuji, pane. Ráda jsem vás poznala, pane."

Elánius se vydal zpět k domu. Vyškrtli ho ze seznamu? Měl by v tom snad něco dělat? Co když si vrazi myslí, že -

Náhle ho zaplavila silná vůně.

Nad hlavou mu rozkvétal obrovský šeřík.

Zarazil se.

Sakra! Sakra! Sakra! Každý rok zapomene! No... ne tak docela. Nikdy vlastně nezapomene. Jen odloží své vzpomínky, jako lidé odkládají rodinné stříbro, když nechtějí, aby zčernalo. A každý rok se pak odněkud vrátí ostré a lesklé a bodne ho do srdce. A ze všech dnů zrovna dnes...

Natáhl se, a když prsty sevřel stopku, aby opatrně ulomil hrozen květů, ruka se mu třásla. Přičichl k němu. Chvíli nehybně stál a upíral zrak do prázdna. Pak opatrně odnesl šeříkovou větev do své oblékárny.

Dnes mu Jeefes připravil oficiální uniformu. Samuel Elánius se na ni nejdříve podíval nechápavě, ale pak si vzpomněl. Výbor Hlídky. Správně. Starý otlučený hrudní plát by tady nestačil, že ano... Nebyl by dost dobrý pro jeho milost vévodu z Ankhu, velitele Městské hlídky, sira Samuela Elánia, v tomto směru byl lord Vetinari velmi rezolutní, hrom aby do toho...

Aby do toho všeho hrom tím spíš, že v tom Elánius naneštěstí viděl jistý smysl. Nenáviděl úřední uniformy, jenže v posledních dnech už představoval něco víc než jen sám sebe.

Samuel Elánius mohl a dokázal přijít na jakékoliv jednání v zarezlé zbroji, a dokonce i sir Samuel Elánius by si dokázal většinou najít nejen důvod, proč přijít na jednání v polní uniformě, ale také proč v ní vždycky zůstat, jenže vévoda... no, je pravda, že vévoda potřeboval trochu lesku. Vévoda nemohl chodit v kalhotách vytahaných na zadku a přitom se stýkat s cizími diplomaty. Abychom řekli pravdu, ani původní, obyčejný Sam Elánius neměl nikdy kalhoty s vytahaným zadkem, ale i kdyby měl, nikdo by kvůli tomu v té době nechtěl rozpoutat válku.

Obyčejný, starý Samuel Elánius se bránil. Zbavil se většiny těch hloupých pěřových chocholů, zahodil ty hloupé kalhoty a skončil nakonec u takové uniformy, nebo přesněji takového oblečení, které alespoň vypadalo, jako že je jeho majitel muž. Jenže helmice byla bohatě cizelovaná zlatem a zakázkový platnéř vyrobil nový, lesklý hrudní plát, plný zcela zbytečných zlatých ozdůbek. Pokaždé když ho měl Sam Elánius na sobě, připadal si jako třídní zrádce. Nenáviděl pomyšlení na to, že ho zařadí k lidem, kteří nosí ty pitomé zdobené pancíře. Bylo to společenské pozlátko.

Zatočil větvičkou šeříku v rukou a znovu nasál jeho výraznou vůni. Ano... ale nebývalo to tak vždycky...

Uvědomil si, že na něj někdo mluví. Zvedl hlavu.

"Cože?" vyštěkl.

"Ptal jsem se, zda je paní vévodkyně v pořádku, vaše milosti?" opakoval komorník s poněkud užaslým výrazem. "Je vám dobře, vaše milosti?"

"Cože? Aha, no... ano. Ne. Je mi skvěle. Vévodkyni také, díky za optání. Nakoukl jsem dovnitř, než jsem šel ven. Je u ní paní Obsáhlová. Říká, že už to teď bude každou chvilku."

"Už jsem doporučil těm v kuchyni, aby měli připravenou spoustu horké vody, vaše milosti," přikývl Jeefes a pomáhal Elániovi do hradního plátu.

"Dobře. A na co je tolika horké vody asi zapotřebí, nevíte?"

"To nemám nejmenší ponětí, vaše milosti," potřásl Jeefes s provinilým výrazem hlavou. "Možná bude lepší po tom nepátrat."

Elánius přikývl. Sibyla už mu, samozřejmě s příslušným taktem, naznačila, že v tomto konkrétním případě ho nebude zapotřebí. Musel připustit, že se mu poněkud ulevilo.

Podal Jeefesovi šeříkovou větvičku. Komorník ji převzal bez jediné poznámky, vsunul ji do úzké stříbrné trubičky, která ji udrží čerstvou celé hodiny, a tu pak připevnil na svislý řemen hradního plátu.

"Že ten čas ale utíká, viďte, vaše milosti?" pokračoval Jeefes a oprašoval Elánia malým kartáčkem.

Elánius vytáhl hodinky. "To máte pravdu. Poslyšte, na své cestě do paláce se zastavím ve Dvoře, podepíšu, co bude potřeba, a vrátím se tak rychle, jak to jen půjde, ano?"

Jeefes na něj vrhl pohled plný až nekomorní účasti.

"Paní vévodkyně bude jistě v pořádku, vaše milosti," prohlásil. "Už sice není... hm, není... -"

"- nejmladší," řekl Elánius.

"No, řekl bych, že je co do let poněkud více obdařena než většina obyčejných prvorodiček," pokračoval Jeefes hladce. "Ale je to, mohu-li se tak s vaším dovolením vyjádřit, dobře stavěná dáma, a v rodině z níž pochází, došlo k potížím v oblasti porodů jen zcela výjimečně, takže -"

"Prvo - co?"

"Nových matek, které rodí poprvé, vaše milosti. Jsem si jistý, že madam bude spokojenější při pomyšlení na to, že se honíte za nějakými hříšníky, než kdyby věděla, že prošlapáváte koberec v knihovně."

"Asi máte pravdu, Jeefesi. Ehm... aha, ano. Ve staré žumpě v zahradě je mladá dáma a snaží se udržet nad... hm, hladinou, Jeefesi."

"Ruzumím, vaše milosti. Hned tam pošlu hocha z kuchyně se žebříkem. A... nějakou zprávu pro Cech vrahů?"

"To je dobrý nápad, Jeefesi. Bude potřebovat nějaké oblečení a koupel."

"Možná, že hadice ve staré přípravně by byla vhodnější, vaše milosti. Alespoň první opláchnutí?"

"Výborně vymyšleno. Postarejte se o to. Ale teď musím jít."

V přeplněné hlavní kanceláři na strážnici hlídky v Pseudopolském dvoře si seržant Tračník podvědomě upravil větévku šeříku, kterou měl upevněnou na vrcholku helmy místo chocholu.

"Začnou z nich bejt tak trochu podivíni, Noby," řekl, zatímco lhostejně listoval ranními novinami. "To je taková

policajtská slabost. Stalo se mi to taky, když jsem měl děti. Člověk je najednou na různý věci háklivej."

"Co myslíš tím ‚háklivej'?" Zajímal se desátník Nóblhóch, pravděpodobně nejdokonalejší žijící důkaz vývojového vztahu mezi zvířetem a člověkem.

"No-ó," odpovídal Tračník a opřel se pohodlně ve své židli, "Je to tak trochu... podívej, když dosáhneš našeho věku..." Podíval se na Nobyho a zaváhal. Noby už mnoho let udával svůj věk jako "asi štyryatřicet". Ostatně celá Nóblhóchovic rodina byla slabá v průběžných počtech.

"Chci říct, že když chlap dosáhne... jistého věku," zkusil to znovu, "pochopí, že svět nikdy nebude dokonalej. Člověk už si zvykne, že je svět trochu... trochu..."

"Špinavej?" navrhl Noby. Za uchem, na místě, kde míval obvykle vkusně naaranžován nedopalek cigarety, měl zasunutu rozkvetlou snítku šeříku.

"Přesně," přikývl Tračník. "Chápeš, ty víš, že nikdy nebude dokonalej, ale stejně děláš co můžeš, rozumíš? Ale když pak čekáš dítě... no, najednou se to změní a člověk to vidí jinak. Napadne ho: mý dítě bude muset v tomhle bordelu vyrůstat. Je na čase udělat tady pořádek. Je na čase udělat z toho Lepší svět. Začne bejt tak trochu... vostrej. Plnej elánu. Až se doslechne o Silnorukovi, dá se čekat, že tady na nějakej čásek bude pěkně horko - brý ráno, pane Elánie!"

"Bavíte se na můj účet, co?" prohlásil Elánius, a zatímco se postavili do pozoru, prošel kolem nich. Je třeba říci, že z jejich rozhovoru nezaslechl ani slovo, ale v obličeji seržanta Tračníka se dalo číst jako v otevřené knize a Elánius se to naučil už před mnoha lety.

"Jen jsme si říkali, jestli už je ta šťastná událost -" začal Tračník a následoval v patách Elánia, který bral po dvou schody ke své kanceláři v prvním patře.

"Ne, ještě ne," odpověděl krátce Elánius. Otevřel dveře do své kanceláře. "Dobré ráno, Karotko!"

Kapitán Karotka vyskočil od stolu a zasalutoval. "Dobré ráno, pane! Už její milost, lady -"

"Ne, Karotko, ještě ne. Něco nového přes noc?"

Karotkův pohled zamířil ke snítce šeříku a pak zpět k Elániově tváři.

"Nic dobrého, pane," odpověděl s povzdechem. "Byl zabit další důstojník."

Elánius ztuhl. "Kdo?" zeptal se.

"Seržant Silnoruka, pane. Byl zabit v ulici U melasového dolu. Zase Karcer."

Elánius se podíval na hodinky. Měli deset minut na to, aby dorazili do paláce. Ale čas najednou přestal být důležitý.

Sedl si za stůl. "Nějací svědkové?"

"Tentokrát tři, pane."

"Tolik?"

"Sami trpaslíci. Silnoruka nebyl dokonce ani ve službě, pane. Už měl po šichtě a šel si koupit do obchodu kus pečené krysy s pomfrity a narazil přímo do Karcera. Ten ďábel ho bodl do krku a dal se na útěk. Musel si myslet, že jsme ho našli."

"Hledáme toho chlapa celé týdny! A on narazí na Silnoruku ve chvíli, kdy jediné, na co ten starý chudák myslí, je jeho snídaně? Co Angua? Je mu na stopě?"

"Nějakou dobu byla, pane," odpověděl Karotka.

"Proč jen nějakou dobu?"

"On - tedy předpokládejme, že to byl Karcer - odhodil na náměstí Náhlého osvícení anýzovou bombu. Téměř čistý olej, pane."

Elánuius si povzdechl. Bylo až neuvěřitelné, jak se lidé přizpůsobovali. Hlídka měla vlkodlaka. A tak se zločinci naučili přežívat i v prostředí, kde měl zákon až příliš citlivý nos. Řešním byly pachové bomby. Nebylo to zas tak děsivé. Nepředstavujete si vždycky bombu. Stačilo, abyste rozbili malou lahvičku s koncentrovaným výtažkem máty peprné nebo anýzu na místě, kde chodilo hodně lidí, a seržantka Angua před sebou najednou měla stovky, ba tisíce navzájem se křižujících stop a musela do postele s děsivou bolestí hlavy.

Zachmuřeně naslouchal hlášení, ve kterém Karotka vypočítával jména mužů odvolaných z volna nebo těch, jímž byla zdvojena služba, sděloval mu jména vyslechnutých informátorů, počet vypuštěných holubů, popisoval místa, kde zašustila tráva, kde policisté zkoumali nasliněným prstem vítr a kde přiložili ucho k zemi. A věděl také, jak málo je to všechno platné. Hlídku tvořilo stále ještě méně než sto policajtů, a to včetně kuchařky. A ve městě bylo přinejmenším milion lidí a stokrát tolik úkrytů. Ankh-Morpork byl postaven na podzemních úkrytech, na starých domech, sklepeních a spletitých chodbách. Kromě toho, Karcer byl doslova noční můrou.

Elánius už si dávno zvykl na ostatní šílené případy, kdy lidé například jednali mnoho let zcela normálně a pak jim najednou přeskočilo v hlavě a rozmlátili někomu hlavu pohrabáčem jen proto, že se příliš hlasitě vysmrkal. Jenže Karcer byl jiný. Měl dvojí myšlení, ale jeho identity spolu bohužel nebyly v konfliktu, ale konkurovaly si a soutěžily mezi sebou. Karcer měl démony na obou ramenech a ti jeden druhého poháněli kupředu.

A přesto... Karcer se neustále usmíval oním veselým, zurčivým smíchem a choval se jako uličník, který si poněkud nesolidně vydělává na živobytí prodejem laciných hodinek, které vám během čtrnácti dnů zezelenají. A zdálo se, že je přesvědčen, dokonale přesvědčen, že v životě neudělal nic opravdu špatného. Bude stát uprostřed obrazu zkázy, s krví na rukou a ukradenými šperky v kapsách a s výrazem uražené nevinnosti prohlašovat: "Já? A co jsem zase udělal?"

A jeden by mu byl skoro uvěřil, dokud jste se pozorněji nezadívali do jeho kulatých, rozesmátých očí a neviděli, jak se na vás z jejich hlubin šklebí démoni.

...ale nesměli jste se mu do očí dívat příliš dlouho, protože to by znamenalo, že mu nesledujete ruce, a tou dobou už v jedné z nich jistě držel nůž.

Pro obyčejného policajta bylo těžké vypořádat se s někým takovým. Policisté předpokládají, že když je někdo obklíčen, vzdá se nebo se pokusí vyjednávat, nebo alespoň zůstane stát na místě. Nečekají, že bude někdo zabíjet kvůli

hodinkám za pět tolarů. (Hodinky za sto tolarů... no, to by bylo něco jiného. Konec konců jsme v Ankh-Morporku, že?)

"Byl Silnoruka ženatý?"

"Nebyl, pane. Žil v Novoobuvnické u svých rodičů."

Rodiče, pomyslel si Elánius. O to je to horší.

"Někdo už jim to řekl?" zeptal se. "A neříkejte mi, že to byl Noby. Nestojím o to, aby někdo opakoval ten známý vtípek ‚vdaný ženský o krok dopředu.... vy ne, Nováková, vy jste vdova!'"

"Já tam byl, pane. Hned jak jsme se to dozvěděli."

"Díky. Brali to hodně těžce?"

"Vzali to... slavnostně, pane."

Elánius v duchu zasténal. Dokázal si ten výraz představit.

"Napíšu jim úřední dopis," řekl a otevřel stůl. "Sežeňte někoho, kdo by to tam odnesl, ano? A ať vyřídí, že se tam brzo zastavím. Teď asi ještě není vhodná doba... Ne, počkejte, jsou to vlastně trpaslíci a ti se kvůli penězům neostýchají. Takže ať jim vyřídí, že probereme všechny podrobnosti kolem penze. Taky že samozřejmě zahynul ve službě. To je navíc. Tím se to o něco zvýší. To bude to pravé." Chvilku se přehraboval v zásuvce. "Kde máme jeho složku?"

"Tady, pane," odpověděl Karotka a podal mu desky. "V paláci máme být v deset, pane. Výbor hlídky. Jsem si ale jistý, že to pochopí," dodal rychle, když viděl Elániův výraz. "Půjdu a vyklidím Silnorukovu skříňku a předpokládám, že hoši uspořádají sbírku na věnec a tak..."

Kapitán odešel a Elánius se sklonil nad listem hlavičkového papíru. Záznamy, musí nahlédnout do těch zatracených záznamů. Jenže v dnešních dnech je tolik policistů...

Sbírka na věnec. A taky na rakev. Každý by se měl postarat o tu vlastní. To kdysi dávno říkával seržant Vrhcábel.

Nebyl dobrý stylista, věty skládal ztěžka, rozhodně alespoň ty psané, ale když několikrát nahlédl do záznamů, aby si občerstvil paměť, napsal podle svého svědomí a vědomí to nejlepší, co dokázal.

A byla to nejen dobrá, ale více méně i správná slova. Řečeno ale podle pravdy, byl Silnoruka jen obyčejný poctivý trpaslík, placený za to, aby byl policistou. Stal se policajtem proto, že v dnešních dnech to znamenalo zvolit celkem slušnou kariéru. Plat nebyl špatný, byla tady jistá, i když ne právě zázračná penze, platila nabídka velmi dobré, všestranné lékařské péče, pokud ovšem měl člověk dost odvahy na to, svěřit se dole v podzemí do péče Igorovi, a kromě toho všeho, když policista, který byl vycvičen a alespoň jeden rok sloužil v Ankh-Morporku, odešel, mohl okamžitě nastoupit službu v některém jiném městě na pláních, kde nejenže dostal stejné podmínky, ale byl automaticky o stupeň či dva povýšen. Policistům, kteří pocházeli z Ankh-Morporku a prodělali tamní výcvik, se všeobecně, i v těch nejvzdálenějších krajích, říkalo Samíci, a to i tam, kde o Samu Elániovi nikdy neslyšeli. Byl na to trochu pyšný. Samík byl policista, který dokázal přemýšlet, aniž při tom pohyboval rty, nebral úplatky - ne velké, a když, tak v podobě nějakého toho piva nebo vdolku, což dokonce i Elánius považoval za mazadlo, které pomáhá hladkému běhu soukolí. Povšechně pak byli slušní, schopní a rozhodně se jim dala přiznat vysoká míra důvěryhodnosti.

Dusot mnoha nohou hlásil, že se z pravidelného ranního běhu vrací seržant Navážka s posledními nováčky. Zaslechl bojový pokřik, který je Navážka naučil. Nebylo těžké, poznat, že ho vymyslel troll.

Hloupou píseň zpíváme,
když tu sem tam běháme!
Proč pějeme píseň tu?
Jenže teď nám došel rým!

"Rozpočítat!"
"První! Druhý!"
"Rozpočítat!"
"Moctej! Hodněnáctej!"
"Rozpočítat!"
"Ehm... co že to, jako?"

Elánia stále ještě popouzelo, že z malé policejní školy v bývalé továrničce na limonády vycházelo mnoho policistů, kteří v okamžiku, kdy měli odsloužen svůj rok, odcházeli. Ale na druhé straně to mělo i své výhody. Samíci už sloužili široko daleko, dokonce i v Überwaldu, a všichni rychle stoupali po žebříčcích hodností. Bylo příjemné znát všechna ta jména a vědět, že ti muži nejen byli, ale stále jsou zvyklí mu salutovat. Vývoj a praktiky lokální politiky často způsobily, že místní vládci nemluvili jeden s druhým, ale Samíci mluvili prostřednictvím semaforových věží vždycky.

Uvědomil si, že si teď polohlasně prozpěvuje jinou písničku. Byla to melodie, na niž si nevzpomněl celé roky. Patřila k šeříku. Zarazil se. Měl pocit provinění.

Právě dopisoval dopis, když někdo zaklepal na dveře.

"Hned jsem hotov!" zvolal.

"Tho jshem já, bháne!" Policista Igor vstrčil hlavu do dveří a pro jistotu dodal: "Ighor, bháne."

"Co je, Igore?" zeptal se Elánius a ne poprvé ho napadlo, proč má někdo, kdo má stehy po celé hlavě, potřebu říkat jiným, kdo je.*

"Jen bhych rhád řhekl, bháne, že bhych mohl dhostat mhladého Shilnoruku na nhohy," oznámil Igor s náznakem výčitky.

Elánius si povzdechl. Igorova tvář byla plná účasti promíchané zklamáním. Nebylo mu dovoleno, aby se pochlubil

svým... uměním. Nebylo divu, že byl zklamaný.

"Tohle už jsme přece probrali, Igore. To není jako přišít někomu nohu. A trpaslíci tyhle věci zásadně odmítají."

"Nha thom nhení nic nhadpřirozeného, bháne. Já jshem člověk přhírodní filhozofie! A khdyž ho přhinesli, bhyl bhořád jheště theplý!"

"Pravidla jsou pravidla, Igore. Ale i tak díky. Všichni víme, že máš srdce na správném místě - !"

"Tha srhdce na thěch sphrávných mhístech," opravil ho vyčítavě Igor.

"Ano, to jsem chtěl říci," přikývl Elánius, aniž hnul brvou, což by Igorovi jistě dělalo potíže.

"No dhobrá, bháne," přikývl Igor a změnil téma rozhovoru. "Jhak she dhaří jhejí mhilosti?"

Tohle Elánius čekal. Byl to pro jeho mozek velmi náročný úkol, ale už se vyrovnal s myšlenkou, že zmíní Sibylu a Igora v jedné a téže větě. Ne že by neměl Igora rád. Naopak. I teď si po ulicích města vykračovali policisté, které by museli krmit nebo vozit na vozíku, nebýt Igorovy příslovečné dovednosti s jehlou nití a nějakou tou vodičkou. Jenže -

"V pořádku," odpověděl. "Je v pořádku," odpověděl poněkud stroze.

"Jhá že jshem shlyšel, že mhá phaní Obsháhlová thak throchu sthar-"

"Igore, jsou určité oblasti, ve kterých... Podívej, víš vůbec něco o... ženách a dětech?"

"Co se thýče osobhních zkušenhostí a bhopisů, thak toho mhoc nejnhi, ale sthalo sehe mi jhednou, že jshem měl jedhnu thakovou nešťhastnici na bhitevním khameni a thak už jshem se bhořádně bhodíval co a jhak. Thakže dhokážu bhoznat, co je co a vhím, khde to má bhýt -"

V tomto okamžiku Elániova představivost zatáhla závěsy. "Děkuju ti, Igore," vypravil ze sebe třesoucím se hlasem, "ale paní Obsáhlová je velmi zkušená porodní asistentka."

"Tho mháte bhravdu, bháne," přikývl Igor, ale jeho tón byl plný pochybností.

"A já teď musím jít," oznámil mu Elánius. "Bude to zase dlouhý den."

Seběhl po dřevěných schodech, hodil dopis seržantu Tračníkovi, kývl na Karotku a oba se rychlou chůzí vydali k paláci.

Když se za nimi zavřely dveře, jeden z policistů ve službě zvedl hlavu od hlášení, v němž se pokoušel, jak už to u policistů bývá, zapsat věci, které se staly tak, jak se měly stát.

"Seržante?"

"Ano, desátníku Pingu?"

"Proč máte někteří ty fialové kytky, seržante?"

V té chvíli došlo k určité změně ve vzduchu, způsobené nasáváním vzduchu mnoha pozvednutých nosů, způsobené mnoha páry napjatě a nenápadně naslouchajících uší. Všichni policisté v místnosti přestali psát.

"Tedy, všiml jsem si, že jste je vy a Noby a Reginald takhle nosili už vloni touhle dobou, a napadlo mě, jestli se třeba nečeká i od nás, že bysme je..." Ping se zakoktal. Oči seržanta Tračníka, obvykle tak přátelské, se náhle zúžily a dalo se v nich zcela jasně číst: tak pozor, mládenče, tady jsi na tenkém ledě a ten už ti začíná praskat pod nohama...

"Víte, moje bytná má zahrádku a mohl bych tam zaskočit a..." Ping pokračoval v tomto naprosto netypickém pokusu o sebevraždu.

"Tak ty by sis chtěl dneska taky připnout šeřík, jo?" řekl Tračník tiše.

"No, chtěl jsem akorát říct, že kdybyste chtěl, mohl bych tam zajít a -"

"A tys tam snad byl?" řekl Tračník a vstal od stolu tak rychle, že převrhl židli.

"Uklidni se, Frede," zamumlal Noby.

"Já jsem nechtěl-" začal Ping, „já jen chtěl..., kde jsem to měl být, seržante?"

Tračník se opřel rukama o stolní desku a naklonil se tak, že se jeho kulatá rudá tvář ocitla jen několik centimetrů od Pingova obličeje. "Jestli nevíte, kde je to tam, tak jste tam nebyl," prohlásil týmž tichým hlasem. Pak se zase narovnal. "Tak, my s Nobym teď máme nějakou práci," dokončil. "Pohov, Pingu. Jdeme ven."

"Ehm..."

Tohle nebyl Pingův šťastný den.

"Ano?" obrátil se k němu Tračník zamračně.

"... a já velím denní službě, jinak bych se neptal, ale... když odcházíte, seržante, měl byste mi říct, kam jdete. Jen pro případ, že bych se s vámi potřeboval spojit, chápete? Musím to zapsat do deníku služeb. Inkoustem a tak," dodal.

"Víte, co je dneska za den, Pingu?" zeptal se Tračník.

"Pětadvacátého května, seržante."

"A víte, co to znamená, Pingu?"

"Ehm... ne."

"To znamená," řekl Noby, "že každý natolik důležitý, aby se mohl zeptat, kde jsme -"

"- bude vědět, kam jsme šli," dodal Fred Tračník.

Pak za nimi s bouchnutím zapadly dveře.

Hřbitov Malých bohů byl pro lidi, kteří nevěděli co dál. Nevěděli, čemu věří, ani zda existuje posmrtný život, a většinou ani nevěděli, co je to praštilo. Prošli životem v otevřené, přátelské nejistotě, až je zastihla konečná jistota. Mezi městskými zahradami mrtvých byl hřbitov Malých bohů totéž jako stolní zásuvka označená nápisem Různé, kam byli ukládáni lidé v posvátném očekávání ničeho moc. Tady byla pohřbena většina mužů hlídky. Policista po několika letech služby zjistil, že může jen těžko věřit v lidi, natož v někoho jiného, koho nota bene ještě ani nevidí.

Kupodivu tentokrát nepršelo. Vánek ševelil v prachem zšedlých topolech, které rostly kolem hřbitovní zdi.

"Měli jsme vzít nějaké kytky," ozval se Tračník, když procházeli vysokou travou.

"Můžu jich pár šlohnout na novejch hrobech," navrhoval Noby. "Dneska od tebe nechci takový věci slyšet,"

odpověděl mu Tračník zamračeně.

"Promiň, seržo."

"Ve chvílích, jako je tahle, by měl člověk myslet na svou nesmrtelnou duši a na tu nekonečnou... jo nekonečnou mohutnou řeku, co jí říkají Historie. Na tvým místě bych to dělal, Noby."

"Jasně, že jo, seržo. To taky udělám. Ale jak vidím, už to někdo dělá."

U jedné hřbitovní zdi kvetla řada šeříků. Přesněji řečeno, kdysi v minulosti sem někdo zasadil šeřík a ten během času, jak už to u šeříků bývá, obrazil mnoha odnožemi, takže tam, kde dříve byl jeden kmínek, teď kvetlo šeříkové houští. Každá větev byla pokryta bledě fialovými květy.

Ve spleti rostlin byly pořád ještě vidět hroby. Před nimi stál Kolík Ať'sepicnu, nejneúspěšnější byznysman celého Ankh-Morporku, s šeříkovou snítkou za kloboukem.

Všiml si policistů a kývl jim na pozdrav. Odpověděli mu stejně. Všichni tři zůstali stát nad sedmi hroby. Jen o jeden z nich někdo pečoval. Mramorový náhrobek byl vyleštěný a zbavený mechu, tráva přistřižená a mramor lemující hrob pečlivě udržovaný.

Dřevěné pamětní tabulky na ostatních šesti hrobech mizely pod hustým mechem, ale z toho prostředního někdo mech oškrabal a na očištěném místě bylo vidět jméno:

JAN KÝLA

Někdo si dal poměrně velkou práci a vyryl pod jméno nápis

...vzlétnou k nebi výš...

Na hrob kdosi položil věnec uvitý ze šeříkových květů, převázaný rudou stuhou, a v horní části věnce, převázané užší stužkou stejné barvy, leželo vejce.

"Paní Dlaňová, paní Netopýřivá a pár děvčat už tady byly dřív," oznamoval Kolík. "A samozřejmě že Madam se vždycky postará o to, aby tady bylo vejce."

"Je hezký, že si vždycky všichni takhle vzpomenou," zabručel seržant Tračník.

Trojice stála mlčky. Ani jeden z nich nepatřil k mužům, jejichž slovník je vybaven výrazy vhodnými pro chvíle, jako byla tahle. Přesto se po nějaké době ozval Noby.

"Kdysi mi dal lžíci," prohlásil jen tak všeobecně.

"Jo, já vím," přikývl Tračník.

"Fotr mi ji čórnul, když přišel z lochu, ale stejně to byla moje lžíce," pokračoval Noby se směsicí nostalgie a umíněnosti. "To pro malýho kluka něco znamená, když má vlastní lžíci."

"Když tak o tom mluvíme," zasnil se seržant Tračník, "tak si uvědomuju, že on byl první, kdo mě povýšil na seržanta. Pak mě samozřejmě degradovali, ale já už věděl, že na to mám. Byl to skvělej polda."

"Koupil si ode mě párek v rohlíku, hned ten první tejden, co jsem začínal," pokýval hlavou Kolík. "A sněd ho celej! Nevypliv ani kousek!"

Další ticho.

Po chvíli si seržant Tračník odkašlal, což byl všeobecný signál, který měl naznačit, že slavnostní okamžiky skončily. Nastalo všeobecné uvolnění.

"Koukám, že bysme sem měli některej den asi skočit s pilkou a srpem a trochu to tady vyčistit," uvažoval nahlas seržant.

"To říkáš rok co rok, seržo," upozornil ho Noby, když se vydali na zpáteční cestu. "A nikdy to neuděláme."

"Kdybych měl tolar za každej policejní funus, na kterým jsem tady byl," zamračil se Tračník, "měl bych... devatenáct tolarů a padesát pencí."

"Padesát pencí?" ujišťoval se Noby.

"No, to bylo, když se desátník Ledabydlo probudil akorát včas, aby zabouchal na víko," vysvětloval Tračník. "To bylo ještě předtím, než jsi nastoupil. Všichni říkali, že to bylo úžasné uzdravení!"

"Pane seržante?"

Trojice se najednou otočila. Svým nejrychlejším šouráním se k nim blížila vyzáblá postava Legitimáta Prima, místního hrobníka.

Tračník si povzdechl. "Copak, Legi?" řekl.

"Dobré ráno, drazí -" začal hrobník, ale seržant Tračník mu pohrozil prstem. "Okamžitě s tím přestaň," zamračil se na něj. "Víš, že jsem tě varoval už několikrát. Žádný fórky ve stylu ‚komickej hrobník'. Není to ani směšný, ani chytrý. Jen ze sebe vymáčkni, cos chtěl říct. Žádný hlouposti."

Legitimát Primo se zatvářil sklesle. "Nuže, mí laskaví pánové..."

"Iti, znám tě už celý roky," přerušil ho Tračník unaveně. "Aspoň to zkus, jo?"

"Dákon chce, aby se ty hroby vykopaly, Frede," prohlásil Legitimát trucovitě. "Už je to víc než třicet let. Už dávno měli být dole v kryptách -"

"Ne," zavrtěl hlavou Fred Tračník.

"Ale Frede, mám pro ně tam dole už dávno připraveno hezké místečko," naléhal prosebným hlasem Legitimát. "Skoro hned vepředu. My ten prostor potřebujeme, Frede! Vždyť se tady dá sotva projít a představ si ty pohřby. Tady musí i červi chodit v zástupu! To místo mám fakt skoro vepředu, kde bych si s nima mohl vždycky při svačince povídat. Co tomu říkáš?"

Policista a Kolík si vyměnili pohledy. Většina lidí z města alespoň jednou navštívila Legitimátovy krypty, když už pro nic jiného, tak proto, aby si dokázali vlastní odvahu. A téměř pro všechny to byl šok, když si uvědomili, že ani smutný pohřeb není nic, co by bylo na věky, ale jen na přechodnou dobu, než - abychom citovali Legitimátova vlastní slova - mí malí mrskající se kamarádíčci stačí vykonat svou práci. A pak byly tím opravdu posledním místem odpočinku

mrtvých katakomby a zápis v jednom z mnoha tlustých seznamů zemřelých.

Iti, jak zkracovali jméno, žil právě tam dole, v podzemí. Jak říkal, byl jediný, kdo tam bydlel a měl rád tamější společnost.

Legitimáta sice lidé všeobecně považovali za bláznivého podivína, ale za podivína úzkostlivě přesného a přátelského.

Tračník na něj upřel pátravý pohled. "Nebyl to tvůj nápad, že ne?"

Legitimát sklopil oči ke špičkám střevíců. "No, on je nový dákon trochu moc... nový," vysvětloval. "Znáš to, takový... ostrý. Dělá různé změny."

"A řekl jsi mu, proč se nesmí vykopat?" naléhal Noby.

"Prohlásil, že je to jen stará historka," odpověděl Iti. "Tvrdil, že každý z nás musí svou minulost nechat za sebou."

"A řek si mu, že si to bude muset vyříkal s Vetinarim?"

"Já jsem mu to řekl, ale on odpověděl, že je jeho lordstvo jistě člověk, který myslí pokrokově a na budoucnost a jistě nebude lpět na nějakých pozůstatcích minulosti," odpověděl Legitimát.

"No, tak mi to připadá, jako kdyby byl vážně novej!"

"Jo," přikývl Noby zachmuřeně. "A nejspíš z něj ani starej nebude. To je v pořádku, Iti. Můžeš mu říct, že ses nás ptal."

Hrobníkovi se na tváři objevil výraz úlevy. "Díky, Noby," přikyvoval. "A rád bych vám řekl, pánové, že až přijde řada na vás, budete mít místo na pohodlné polici s výhledem. Už jsem si vás zapsal do seznamů, abych vám je podržel."

"No... to je od tebe moc hezký, Iti," přikývl rozpačitě Tračník, a přemýšlel, jestli se něco takového dá myslet vážně. Kvůli nedostatku místa byly kosti v kryptách skladovány podle velikosti, ne podle jejich vlastníka. Byly tam místnosti plné žeber. Celé ulice stehenních kostí. A hned u vchodu samozřejmě nekonečné řady lebek, protože krypta bez impozantního počtu lebek není vůbec žádná pořádná krypta. Jestliže měla některá náboženství pravdu a v soudný den nastane hromadné povstání z hrobů a pouť tam nahoru, pomyslel si Fred Tračník pobaveně, tak tady bude pěkně zmatená tlačenice.

"Právě jsem našel krásné místečko -" začal Iti, ale vzápětí se zarazil. Rozzlobeným gestem ukázal ke vchodu na hřbitov. "Dobře víš, co jsem ti řekl o tom, když sem bude chodit!"

Všichni se obrátili naznačeným směrem. Po cestičce vysypané jemným štěrkem k nim se smutnou tváří přicházel desátník Reginald Půlbotka s celou kyticí šeříku připevněnou na helmici. Přes rameno nesl rýč na dlouhé násadě.

"Je to mrtvý člověk! Já na svém hřbitově žádné mrtvé nestrpím!"

"Vždyť je jich plnej, Iti," snažil se ho utišit Kolík Ať sepicnu.

"Jo, ale ti ostatní se mi necourají dovnitř a ven!"

"Ale no tak, Legi, takhle vyšiluješ každej rok," obrátil se k němu seržant Tračník. "Copak on za to může, že ho zabili? Jenom to, že je někdo zombie, ještě neznamená, že to není slušný člověk. Reginald je náhodou moc užitečnej mládenec. A kromě toho, kdyby se každej postaral o svoje místo aspoň jako on, bylo by tady mnohem pěkněji. Brý ráno, Regu."

Reginald Půlbotka, tvář šedivou, ale usměvavou, kývl čtveřici na pozdrav a pokračoval v cestě.

"A ještě si k tomu přinese vlastní rýč," sykl nevrle Legitimát. "To je nechutné."

"A já si vždycky myslel, abys věděl, že je to od něj... no, hezké, že to dělá," řekl Tračník. "Nech ho na pokoji, Iti. Jestli po něm začneš házet kamení jako předloni, dozví se o tom velitel Elánius, a bude z toho malér, to si piš. Ty jsi moc šikovný, když jde o... o..."

"- těla," napověděl mu Noby.

"- ale... prostě, tys tam nebyl, Iti," pokračoval Tračník. "To je začátek i konec toho všeho. Reg tam byl. To je všechno, Iti. Když jsi tam nebyl, nepochopíš. Tak a teď utíkej a přepočítej si zase lebky, vím, že to děláš rád. Tak tedy sbohem a šáteček, Legi!"

Legitimát Primo zůstal stát a díval se za nimi. Seržant Tračník cítil, že je zvažován.

"Vždycky jsem si říkal, že je to jeho jméno trochu divný," ozval se po chvíli Noby. "Teda... Legitimát...? A Primo?"

"Nemůžeš mít jeho matce za zlý, že na to byla pyšná, Noby."

"Je tady ještě něco, co bych se měl dneska dozvědět?" zeptal se Elánius, když s Karotkou bok po boku vyrazili ulicí.

"Přišel dopis od legie Černé stuhy*, pane, ve kterém se zmiňují o tom, že by to byl velký krok pro soulad mezi druhy, kdybyste se zamyslel nad -"

"Chtějí dostat do hlídky upíra?"

"Přesně, pane. Řekl bych, že hodně členů Výboru hlídky si navzdory vašim reklamovaným podmínkám v této věci myslí, že by to nebylo špatné -"

"Zdá se vám, že jsem mrtvola?"

"Ne, pane."

"Takže odpověď zní ne. Jak jinak"

Karotka rychle zalistoval na podložce s klipsnou, kde měl založeny své poznámky, a popoběhl, aby s Elániem udržel krok. "Kometa píše, že Borogravia napadla Plesnivinsko," oznámil.

"To je dobře, nebo špatně? Nedokážu si vybavit, kde to je."

"Oboje jsou bývalé části Temné říše, pane. Hned vedle Überwaldu."

"Na čí jsme straně?"

"Kometa píše, že bychom měli proti agresivní Borogravii podporovat malé Plesnivinsko."

"Tak to už sympatizuju s Borogravií," ušklíbl se Elánius. Kometa otiskla minulý týden jeho karikaturu, podle Elániova vlastního názoru velmi nelichotivou, a aby to nebylo dost, Sibyla požádala v redakci o originál, který si dala zapaspartovat a pověsila na zeď. "A co z toho plyne pro nás?"

"Pravděpodobně další uprchlíci, pane."
"U bohů, vždyť už tady není žádné místo! Proč všichni chodí sem?"
"Myslím, že hledají lepší život, pane."
"Lepší život?" zastavil se Elánius. "Tady?"
"Já si myslím, že tam u nich je to ještě mnohem horší, pane," odpověděl mu Karotka.
"A jaké uprchlíky tak asi můžeme čekat?"
"Z větší části lidské, pane."
"To myslíte z větší části lidi jako tvory, nebo tvory z větší části lidské?" podíval se na něj Elánius. Když žijete nějaký čas v Ankh-Morporku, naučíte se takové otázky formulovat přesně.
"Ehm, no, pokud jsem slyšel, tak jediný jiný druh, který tam žije, jsou kvečové, pane. Prý žijí v hlubokých lesích a jsou celí porostlí srstí."
"Vážně? No, nejspíš se o nich dozvíme víc, až nás požádají, abychom některého z nich zaměstnali v hlídce," meditoval Elánius zakysle.
"A pak tady mám jednu velmi potěšující novinku, pane. Znáte Ďábly? Ten pouliční gang?"
"A co je s nimi?"
"Zasvětili jako člena svého prvního trolla, pane."
"Cože? Vždyť já měl dojem, že se potulují po ulicích a tlučou trolly? Myslel jsem, že v tom je celá podstata jejich spolku!"
"No, možná že mladý Vápenec taky rád tluče trolly."
"A to je v pořádku?"
"Svým způsobem... řekl bych, že je to krok kupředu."
"Společně v nenávisti, myslíš?"
"Tak nějak, pane," přikývl Karotka. Probral papíry na své podložce sem a tam. "Tak a teď, co tady máme dál? Jo, říční hlídkový člun se zase potopil -"
Kde jsem udělal ten první špatný krok? pomyslel si Elánius, zatímco výčet pokračoval. Kdysi jsem byl policajt. Skutečný policajt. Pronásledoval jsem lidi. Byl jsem lovec. A to bylo to, co jsem dělal nejlépe. Poznal jsem každé místo ve městě jen podle toho, co jsem cítil pod podrážkami. A podívejte se na mě teď! Vévoda! Velitel hlídky! Politické zvíře! Kdysi jsem věděl, kdo bojuje s kým v okruhu tisíce kilometrů kolem města, jen pro ten případ, že by kvůli tomu mohly ve městě vypuknout nepokoje.
Kdy jsem byl naposled na hlídce? Minulý týden? Minulý měsíc? A ještě ke všemu to nikdy není skutečná hlídka, protože seržanti se vždycky postarají o to, aby všichni věděli, že jsem opustil dům a každý policajt už na dálku smrdí leštěnkou na kov, krémem na boty a vodičkou po holení, a to i když zajdu do těch nejzapadlejších uliček (tahle myšlenka nepostrádala jistou dávku pýchy, protože to dokazovalo, že v hlídce nejsou hloupí seržanti). Už dávno nezůstávám celou noc v dešti ani nebojuji ve stoce o život s nějakými lumpy a kromě normální chůze už se vlastně ani nehýbu. To všechno je pryč. A pro co?
Pohodlí, moc, peníze a úžasná manželka...
...ehm...
... což byla dobrá věc, to jistě, ale... přesto...
Zatraceně. Jenže už nejsem policajt, teď je ze mě... manažer. Musím k tomu mizernému výboru mluvit, jako kdyby to byly děti. Chodím po recepcích a nosím nanicovatou, pitomou, přezdobenou zbroj. Samá politika a papírování. Začalo toho být přespříliš.
Kam se poděly ty dny, kdy všechno bylo tak jednoduché?
Vybledly jako šeřík.
Vešli do paláce a vystoupali po hlavním schodišti do Vetinariho kanceláře.
Když vešli dovnitř, stál Patricij Ankh-Morporku u okna a vyhlížel ven. Jinak byla místnost pustá.
"Á, Elánius," řekl, aniž se ohlédl. "Myslel jsem si, že byste se mohl opozdit. Vzhledem k podmínkám jsem Výbor rozpustil. Bylo jim to líto stejně jako mně, když se doslechli o nešťastném Silnorukovi. Bezpochyby jste psal oficiální dopis."
Elánius se zadíval s tázavým výrazem na Karotku, který jen zvedl oči ke stropu a pokrčil rameny. Vetinari se dozvídal věci velmi rychle.
"Ano, pane, přesně tak," přikývl Elánius.
"A to je dnes tak krásný den," pokračoval Vetinari. "I když, jak vidím, blíží se bouřka." Otočil se. Na klopě pláště měl připevněnu snítku šeříku.
"Lady Sibyle se daří dobře?" zeptal se a usedl za stůl.
"Víte něco nového?" odpověděl Elánius.
"Některé věci se prostě asi nedají uspěchat," odpověděl Vetinari, aniž hnul brvou, a zalistoval papíry na stole. "Okamžik, jen chvilku, bylo tady pár drobností, které jsem chtěl vyřídit... aha, další z těch dopisů, které mi pravidelně posílá náš přítelíček z chrámu Malých bohů... hřbitov, jako vždycky." Opatrně ho vytáhl z hromádky papírů a položil stranou. "Myslím, že pozvu nového dákona na čaj a vysvětlím mu, jak se věci mají. Tak a co jsem to... aha, politická situace v - ano?"
Dveře se otevřely. Vešel Važuzel, Vetinariho nejvyšší úředník a sekretář.
"Zpráva pro jeho milost," řekl, ale podal při tom dopis přes stůl Patricijovi. Ten obálku podal velmi uctivě přes stůl Elániovi. Elánius ji otevřel.
"To je z klapaček!" vykřikl Elánius. "Máme Karcera v koutě v Nové koleji! Musím se tam okamžitě vypravit!"

"Jak vzrušující," řekl Vetinari a rychle vstal. "Signál k lovu. Je ale opravdu tak nutné, abyste se toho účastnil osobně, vaše milosti?"

Elánius na něj vrhl kalný pohled. "Jistě," odpověděl. "Naprosto nutné. Protože když u toho nebudu, abyste rozuměl, tak se nějaký chudák z těch, co jsem sám vycvičil, pokusí toho hajzla zatknout." Pak se obrátil ke Karotkovi. "Kapitáne, dejte se okamžitě do práce... Klapačky, holubi, poslové-běžci, cokoliv. Chci, aby na tohle volání reagovali všichni, jasné? Ale nikdo... opakuji, nikdo se do něj nepokusí nabourat, dokud nebude mít masivní krytí. Rozumíš? A pošli strážníka Cvrkala do vzduchu! Ale k sakru..."

"Co se děje, pane?" zeptal se Karotka.

"Ten vzkaz je od Pleskot Řiťkové. Poslala ho přímo sem. Co tam vlastně dělá? Je přece úřední technik! Policejní znalec. Není žádná pochůzkářka! Ta se to pokusí provést podle příručky!"

"A to by neměla?"

"Ne. Karcer potřebuje alespoň jednu střelu z kuše do nohy, aby si vás všiml. Nejdřív střílej -!"

"- a pak se ptej?"

Elánius došel ke dveřím a tam se na okamžik zastavil. "Nenapadá mě nic, na co bych se ho chtěl zeptat."

Na náměstí Náhlého osvícení musel Elánius zpomalit, protože mu docházel dech, a to bylo nechutné! Ještě před několika lety by se teprve teď dostával do tempa! Jenže bouřka, která se k městu valila přes pláně, před sebou hnala vlnu žhavého vzduchu a veliteli by jistě nepřidalo na pověsti, kdyby na místo dorazil bezmocně sípaje. Ale situace byla taková, že ačkoliv se zastavil ve stínu jednoho pouličního stánku a několikrát zhluboka zalapal po dechu, pochyboval, že by se mu v této chvíli podařilo plynule vyslovit delší větu.

Ke své nekonečné úlevě našel nezraněnou desátnici Řiťkovou čekat u zdí univerzity. Desátnice zasalutovala. "Dovolte mi promluvit, pane," řekla.

"Hmm," zamumlal neutrálně Elánius.

"Všimla jsem si dvojice trollů-policistů, kteří měli dopravní službu, a poslala jsem je na Vodní most. Pak se objevil seržant Navážka a já ho poslala... poradila jsem mu, aby šel na univerzitu hlavní branou a našel si místo pokud možno co nejvýše. Pak dorazili seržant Tračník a Noby a já je poslala na Stejně velký most a -"

"Proč?" zajímal se Elánius.

"Protože pochybuji, že by se pustil tím směrem," odpověděla Pleskot a její tvář byla pravým vtělením nevinnosti. Elánius se v duchu přísně napomenul a přestal spokojeně přikyvovat. "A jak přicházejí další policajti, posílám je tak, aby vytvořili kolem toho místa kruh. Obávám se však, že vylezl někam nahoru a bude se tam i držet."

"Proč?"

"Protože... dokážete si představit, jak by se probojoval mezi tolika mágy, pane? Největší naději bude mít, když se proplíží po střechách a na nějakém tichém místě sklouzne dolů. Tam nahoře je spousta úkrytů, a kromě toho se může vrchem dostat až k ulici Broskvové bublaniny a nemusí slézt na zem."

Úřednice, pomyslel si Elánius. Cha! A při troše štěstí nebude ten chlap vědět o Cvrkalovi.

"Dokonale promyšleno," přikývl.

"Díky, pane. Nevadilo by vám, kdybyste se postavil blíž tady k té zdi, pane?"

"Proč to?"

Něco zazvonilo na dláždění. V tom okamžiku už se Elánius tiskl naplocho ke zdi.

"Má samostříl, pane," vysvětlovala Řiťka. "Myslíme, že ho sebral Silnorukovi. Ale moc to s ním neumí."

"Skvělá práce, desátnice," řekl Elánius poněkud mdlým hlasem. "Opravdu skvělá." Pak se rozhlédl po náměstí za nimi. Vítr pohazoval plachtami stánků a prodavači, kteří vrhali ustarané pohledy na šednoucí nebe, začali uklízet zboží.

"Nemůžem dovolit, aby se nám tam jen tak potuloval," pokračoval. "Začne střílet na všechny strany a nakonec někoho trefí."

"Jaký by k tomu měl důvod, pane?"

"Karcer nepotřebuje žádný důvod," zavrtěl hlavou Elánius. "Jemu stačí výmluva." Pak jeho pozornost přilákal jakýsi pohyb vysoko nad ním. Zvedl hlavu a usmál se.

Nad město rychle stoupal velký pták.

Polohlasně klející volavka bojovala o výšku každým širokým kruhem. Kolem desátníka Cvočka Cvrkala, který ji pevně svíral koleny, se točilo celé město. Ve vhodné chvíli pak obrátil ptáka po větru a potácivým během přistáli na vrcholku Věže umění, nejvyšší budovy města.

Bezmyšlenkovitým, tolikrát už nacvičovaným pohybem skřítek přeřízl provaz, který přidržoval na místě přenosný semafor, a seskočil za ním do kompostu z rozkládajícího se břečťanového listí a starých havraních hnízd, který pokrýval celý vrcholek věže.

Volavka ho pozorovala hloupýma kulatýma očima. Cvrček ji ochočil oním tradičním způsobem, jakým to skřítci dělají. Obarvíte se na zeleno jako žába, kvákáte, poskakujete po močálech a pak, když se vás nějaká volavka pokusí sežrat, vyběhnete jí po zobáku k hlavě a omráčíte ji. Ve chvíli, kdy přijde k sobě, jí vstříknete do nozder zvláštní olej - trvalo celý den, než ho Cvrček uvařil a jeho zápach (velmi mírně řečeno) spolehlivě vyklidil celou strážnici - a stačí jediný pohled, aby vás pták začal považovat za svou milovanou matičku.

Volavka byla užitečná. Unesla výstroj. Na běžné dopravní patroly ale dával Cvrkal přednost krahujci. Ten dokázal lépe plachtit a držet se ve vzduchu na určitém místě.

Cvrček zasunul semafor do lože, které tady tajně připravil před několika týdny. Pak vytáhl ze sedlové brašny na volavčině hřbetě malý jednookulárový dalekohled a přivázal ho na okraj kamene tak, že mířil téměř kolmo dolů.

Podobné chvíle Cvrček Cvrkal miloval. Byly to jediné okamžiky, kdy byli všichni menší než on.

"Tak..." zabručel spokojeně, "a teď uvidíme, co uvidíme."

Dole viděl budovy univerzity. Kousek od něj byla vysoká věž s hodinami, kterým se říkalo Starý Tom, a nedaleko ní na střeše nezaměnitelná hmota seržanta Navážky, který se proplétal lesem komínů. Sírově nažloutlé nebe, na němž se připravovala bouře, se odráželo na helmicích policistů, kteří pospíchali ulicemi. A tam, za tím parapetem se plížila postava...

"Mám tě," broukl si tiše Cvrkal a sáhl po ovládacích pákách semaforu.

"N...V...ŽK mezera M...Ř... mezera ST...R... mezera T...M," četla Řiťka.

Elánius přikývl. Navážka byl na střeše nedaleko věže Starého Torna. A Navážka si nesl dobývací samostříl, se kterým měli co dělat tři obyčejní lidé. Upravil si ho tak, že se z něj dal vystřelit celý svazek střel najednou. Většinou popraskaly už ve vzduchu díky obrovské hnací síle a cíl byl zasažen rozšiřujícím se mrakem hořících třísek. Elánius mu zakázal tuhle zbraň používat proti lidem, ale byl to zatraceně dobrý prostředek k vniknutí do budov. Dokázal otevřít přední i zadní dveře téměř současně.

"Řekněte mu, aby vypálil varovný výstřel," řekl. "Jestli Karcera tou věcí zasáhne, nenajdeme ani mrtvolu." I když bych právě jeho mrtvolu docela rád našel, dodal v duchu pro sebe.

"Rozumím, pane." Řiťka vytáhla od pasu dvě na bílo natřená prkénka tak trochu podobná pádlům, obrátila se čelem k Věži umění a vyslala krátký signál. Vzápětí neviditelný Cvrček odeslal signál "připraven".

"N...V...ŽK... mezera V...R...VN... mezera V... STŘ...L," opakovala Řiťka polohlasem signalizovaný text.

Shora přišlo potvrzení o přijetí zprávy. Vzápětí vyletěla z vrcholku věže červená signální raketa a rozprskla se na všechny strany. Byl to velmi účinný způsob, jak připoutat pozornost všech zúčastněných. Pak Elánius viděl, že zpráva došla na místo určení.

Všude kolem se policisté, kteří si pochopitelně rozkaz přečetli také, ukrývali do výklenků a krytých vstupů budov. Všichni znali Navážkův samostříl.

Odtikalo několik vteřin, než si troll zopakoval zprávu, pak se ozvalo zvláštní zadunění následované děsivým bzukotem, který připomínal bzukot roje pekelných sršňů, a nakonec praskot a zvonění drcených tašek a cihel. Na náměstí se snesl déšť úlomků. Několik metrů od místa, kde stál Elánius, dopadl celý komín, z jehož ústí stále ještě stoupal proužek dýmu.

Následoval mrak prachu a malých kousků dřeva a pak jemná přepršká holubích pírek.

Elánius si otřel z helmice kousky malty. "Dobrá, řekl bych, že byl varován," ušklíbl se.

Vedle komína dopadla půlka větrné korouhvičky v podobě kohouta.

Řiťka otřela ze svého skládacího dalekohledu několik holubích pírek a zamířila ho znovu nahoru k věži. "Policista Cvrkal hlásí, že se pronásledovaný zastavil, pane."

"Opravdu? Překvapujete mě." Elánius si popotáhl opasek. "A teď mi dejte svůj samostříl. Jdu tam nahoru."

"Pane! Vy sám jste říkal, že se ho nikdo nesmí pokusit zatnout! Proto jsem vám poslala tu zprávu!"

"To je v pořádku. Zatknu ho já. Teď hned. Dokud si počítá končetiny a jiné tělní výrůstky, aby se ujistil, že je má ještě všechny. Dej Navážkovi vědět, co mám v úmyslu, protože bych nerad skončil jako pětaosmdesát kilo jednohubek. Ne, přestaňte na mě takhle otvírat pusu. Než bychom si prověřili prostředí a zkontrolovali výzbroj a dostali každého na potřebné místo, zahrabal by se nám někde jinde."

Poslední slova už trousil v běhu.

Elánius dorazil ke dveřím a vběhl dovnitř. Nová kolej bylo studentské zařízení, ale bylo teprve půl jedenácté, což znamenalo, že většina studentů ještě bude v posteli. Když Elánius supěl chodbou ke schodišti na jejím vzdáleném konci, pootevřely se jen tu a tam nějaké dveře. Schodiště ho pak vyneslo - mnohem pomaleji a s pocity mnohem méně jistými - až do nejvyššího patra. Okamžik... tady už kdysi byl... ano, támhle jsou dveře otevřené dokořán a pohled na mopy smetáky a několik kbelíků dával tušit, že jde o příruční sklad domovníka.

A v něm na protější stěně žebřík vedoucí k poklopu na střechu.

Elánius opatrně natáhl samostříl.

Takže Karcer má taky samostříl, který patřil do výzbroje hlídky. Byly to klasické, spolehlivé jedno-ranné modely, ale chvilku bohužel trvalo, než se znovu nabily. Kdyby na Elánia vystřelil a minul, přišel by o jedinou šanci, kterou by měl. A potom..., ale něco takového se nedá naplánovat.

Všichni ti malí andělé...

Elánius vylezl po žebříku a písnička se mu najednou vrátila.

"Oni nohy zvedají... zvedají... zvedají..." sykal si tiše mezi zuby.

Zastavil se těsně pod okrajem otevřeného poklopu, který vedl na olověnou střechu. Na starý známý trik "helma na holi" by Karcer jistě neskočil, zvláště když má k dispozici jen jediný výstřel. Prostě to musí riskovat.

Elánius vystrčil opatrně hlavu nahoru a rychle se rozhlédl sem a tam, na chvilku ji schoval za okraj poklopu a pak se prudce vrhl nahoru. Když vyskočil na olověné pláty, nemotorně se překulil a zvedl se do střelecké pozice na jednom koleně. Nikdo tam nebyl. A Elánius byl pořád ještě naživu. Momentálně si vydechl.

Za ním se zvedala v pozvolném sklonu střecha vedoucí ke štítu. Elánius se po ní opatrně proplížil, opřel se o společný základ několika komínů, posetý dřevěnými třískami, a zvedl pohled nahoru k věži.

Nebe teď bylo výrazně modročerné. Bouře, nebo alespoň většina z nich, si za tu dobu, kdy se valila po pláních, vytvořila silné osobnosti a tahle vypadala, jako že bude v tomto směru něco rekordního. Jenže Věž umění v této chvíli z nastávajícího šedofialového šera osvítil svazek slunečních paprsků a na jejím vrcholu zdůraznil droboučké záblesky Cvrkalova telegrafu.

O...O...O

Důstojník v nesnázích. Na druha ve zbrani číhá něco ošklivého, Elánius se otočil. Za jeho zády se nikdo neplížil. Široko daleko nebylo živé duše. Pomalu obešel základ komínů a vyhlédl na vedlejší střechu. Mezi dvěma nedaleko stojícími krbovými vývody, ukryt před pohledy kohokoli s výjimkou Elánia a nadhledem zvýhodněného Cvrkala, se krčil Karcer.

Právě zvedal zbraň, aby zamířil.

Elánius natáhl krk, aby zahlédl cíl.

O padesát metrů dál se po střeše budovy Silnoproudé magie přesouval Karotka.

Ten trouba se nikdy neuměl příliš krýt a maskovat. Samozřejmě, že se krčil a přebíhal z úkrytu do úkrytu přískoky, ale to ho oproti veškeré logice činilo ještě viditelnějším. Nikdy totiž nepochopil umění vmyslet se do role neviditelného. A tak se teď a opatrně kradl nepořádkem naneseným během mnoha let na střeše a vypadal jako velká kachna v malé vaně. A byl samozřejmě sám a bez krytí.

Ten hlupák...

Karcer pečlivě zamířil. Střecha SPM byla spletí nepotřebných a vyřazených zařízení a Karotka se pohyboval za malou plošinou, na níž byly umístěny obrovské bronzové koule, kterým se ve městě běžně říkalo Mágovy koule. Byly tam proto, aby se jejich prostřednictvím vybila přebytečná magie, kdyby - přesněji řečeno pokaždé když - se tam dole v hale některý z pokusů zvrtl. Tohle všechno naštěstí Karotku přece jen zčásti krylo, takže neposkytoval nijak snadný cíl.

Elánius pozvedl samostříl.

Zaduněl... hrom. Bylo to, jako kdyby se obrovské kovové kostky valily dolů po schodišti bohů a provázelo je děsivé kovové dunění, které rvalo oblohu napůl a otřásalo budovami.

Karcer zvedl hlavu a uviděl Elánia.

"Copa to ďáte, šefiku?"

Cvrček Cvrkal nezvedl hlavu od dalekohledu.

V tomto okamžiku by mu hlavu od okuláru neoddělili ani krumpáčem.

"Sklapněte, vy pitomý vrány!" zamumlal.

Oba muži tam dole vystřelili a oba minuli, protože se současně pokoušeli mířit i uhýbat.

Na Cvrčkovo rameno zaklepalo něco tvrdého.

"Copa se to tam činí, šefiku?"

Obrátil se. Stálo za ním několik opelichaných havranů, kteří vypadali jako skupinka stařečků ve špatně padnoucích černých pláštích. Byli to ptáci Věže umění. Stovky generací žili tady, v prostředí přesyceném magií, a díky tomu se podstatně pozvedla jejich inteligence, která ostatně už na začátku nebyla zanedbatelná. Přestože byli havrani inteligentní, právě tihle nebyli nijak zvláště chytří. Byli prostě jen neodbytně hloupí jako průměrní občané a vzrušující panoráma města pod nimi pro ně bylo něčím jako každodenní televizí.

"Vodprejskněte!" vykřikl Cvrkal a obrátil se zpět k dalekohledu. Támhle běžel Karcer a za ním Elánius a najednou začaly padat kroupy...

Svět byl rázem bílý. Kroupy s chřestěním padaly všude kolem něj a zvonily na jeho přilbě. Kusy ledu velké jako jeho hlava se odrážely od kamene a útočily na desátníka i odspodu. S nadávkami zvedl ruce, aby si chránil obličej, a zatímco do něj bušily kroupy podobné křišťálovým koulím věštícím velmi bolestivou budoucnost, klouzal a klopýtal po ledových závějích. Dostihl břečťanem obrostlý oblouk sklenutý mezi dvěma malými věžičkami, kde už se chvíli předtím ukryla volavka, a vpadl dovnitř. Ledové střely se odrážely i sem a bušily do něj, ale už se mohl alespoň nadechnout a otevřít oči.

Do zad ho šťouchl ostrý zobák.

"A copa se bude činit nynčko, šefiku?"

Karcer těžce dopadl na oblouk mezi studentskou kolejí a hlavními budovami a po hladkých dlaždicích uklouzl a málem se zřítil dolů. Na okamžik zaváhal. Střela ze samostřílu policisty pod ním ho škrábla na noze.

Elánius seskočil za ním přesně ve chvíli, kdy spadly první kroupy.

Jeden muž s kletbami opatrným krokem prchal a druhý ho s kletbami stejně opatrně pronásledoval. Karcer doklouzal k hustému břečťanu, který se v silných pletencích pnul po zdi na střechu knihovny. Začal po něm šplhat vzhůru a za sebou trousil ledový vodopád.

Elánius se chytil břečťanu ve chvíli, kdy Karcer zmizel za okrajem střechy. Velitel se ohlédl a Uviděl Karotku, který se pokoušel přejít po opěrné stěně z budovy Silnoproudé magie. Kroupy, které se odrážely od jeho těla, kolem něj tvořily něco jako bílou svatozář.

"Zůstaň, kde jsi!" vykřikl na něj Elánius.

Karotkovu odpověď pohltil zvuk padajících krup.

Elánius zamával rukama, ale rychle se zachytil břečťanu, protože mu uklouzla noha. "Zůstaň, kde jsi, zatraceně!" ječel. "To je rozkaz! Přepadneš!"

Pak se obrátil a podíval se na mokrý, studený břečťan.

Vítr najednou skoro utichl a od střechy se odrazilo posledních pár krup.

Elánius se přikrčil kousek pod okrajem střechy, ujistil se, že nohama stojí pevně na uzlovitých větvích prastaré rostliny, a natáhl se, aby se pevně zachytil rukama. Připravil se a vyšvihl se nahoru. Levou rukou zachytil botu, která mu vyrazila proti obličeji, a zvedal se dál. Tím zbavil Karcera rovnováhy. Muž upadl na záda na kluzkou střechu, pokusil se zvednout na nohy, ale znovu uklouzl po vrstvě krup a znovu se zřítil k zemi. Elánius se vytáhl nahoru, skočil

kupředu a ujely mu nohy. Oba se pokusili vstát, ale oba znovu upadli. Pořád ještě vleže Karcer prudce vykopl nohou a zasáhl Elánia do ramene a zákon akce a reakce způsobil, že se oba muži rozjeli na opačné strany. Pak se obrátil na břicho, opatrně se zvedl na všechny čtyři a v této poloze klouzal k obrovské kopuli z kovu a skla, pod níž se ukrývala knihovna univerzity. Pak se zachytil zrezavělé výztuže, vytáhl se na nohy a vytáhl nůž.

"Tak si pro mě pojď," prohlásil. Ozvalo se další zadunění hromu.

"To ani nebude potřeba," ušklíbl se Elánius. "Bude stačit, když si počkám." Alespoň tu chvilku, než popadnu dech, pomyslel si při tom.

"Chcete mě sebrat? A co jsem podle vás udělal?"

"Co takhle pár vražd... nic?" řekl Elánius.

Kdyby byla uražená nevinnost platidlem, byla by Karcerova tvář velkým bohatstvím. "Já vůbec nevím, o čem to -"

"Já tady nahoře nejsem proto, abych si jenom hrál na babu. Zabal to."

"Chcete mě dostat živého, vaše milosti?"

"Dobře víš, že nechci. Ale lidi si myslí, že je to tak nějak úpravnější, když tě chytím živého."

Zleva se ozvalo zachřestění tašek a pak tupý náraz, když se na okraji nejbližší střechy objevil obrovský dobývací samostříl. Za ním vyhlédla hlava trolla Navážky.

"Se vomlouvám, pane Elánie, ale v tom krupobití se mi hrozně blbě lezlo nahoru. A teď o kus ustupte."

"To tomu dovolíte, aby mě to jen tak odprásklo?" zeptal se Karcer. "Neozbrojeného muže?"

"Pokus o útěk," odpověděl klidně Elánius. Ale začínalo to špatně. To cítil.

"Já? Vždyť tady stojím a ani se nehýbám, haha."

A bylo to tady. Ten jeho samolibý smích a k tomu ten zatracený nevinný obličej. Nikdy pro ně neměl daleko. A to hloupé "haha" zdaleka neposloužilo účelu, jemuž bývá obvykle určeno. Tady to bylo spíš zabarvení hlasu, provokativně nadřazené uchechtnutí, které naznačovalo, že se tady děje něco opravdu zábavného, ale vy nejste schopen pochopit co.

Potíž byla v tom, že jste nemohli někoho zabít jen proto, že byl jeho smích provokativní. A opravdu tam stál a nehýbal se. Kdyby se rozeběhl, mohli byste ho zastřelit. Ano, je třeba připustit, že by to střílel Navážka a přestože bylo technicky možné, že by mohl svou zbraní někoho jen poranit, ti poranění by nejspíše byli za dveřmi vedlejší budovy.

Jenže Karcer tam jen tak stál a svou existencí urážel celý svět.

Přesněji řečeno, teď už tam jen tak nestál. Jediným plynulým pohybem se vyšvihl nahoru na okraj kopule, která tvořila střechu knihovny. Skleněné výplně zasazené v kovové kostře - tedy ty, které přežily krupobití - zapraskaly.

"Okamžitě stůj!" vykřikl Elánius. "Lehni si na břicho!"

"A kam bych tak asi šel?" zašklebil se na něj Karcer. "Já jenom čekám, až mě zatknete, jasný? Poslyšte, víte, že odsud vidím váš dům?"

Co je pod tou kopulí? pomyslel si Elánius. Jak vysoko sahají regály s knihami? V knihovně je přece několik pater, že? Něco jako galerie. Ale když se člověk podívá ze středu knihovny vzhůru, vidí denní světlo, je to tak? Kdyby se člověk spustil z okraje kopule dolů, dostal by se na nejvyšší galerii? Bylo by to riskantní, to jistě, ale kdyby věděl, že tak jako tak spadne...

Elánius se začal velmi opatrně spouštět po šikmé střeše ke kopuli. Karcer popolezl o něco výše.

"Já tě, Karcere, varuju -"

"Jen hlavu vzhůru, pane Vznešený, haha! Nemůžete mít přece člověku za zlé, že si chce svých posledních pár minut na svobodě vychutnat, že ne?"

Vidím odsud váš dům...

Elánius se vytáhl na okraj kopule. Karcer zajásal. "Skvělá práce, vaše Elániovitosti!" zvolal a opatrně začal stoupat výš.

"Nedráždi mě, Karcere! Nebo po tobě vážně vyrukuju!"

"Bude to ještě horší, než už to je?" Karcer nahlédl rozbitou tabulkou dovnitř. "No, tam dolu je to pěknej kousek, pane Elánie. Myslím, že ten, kdo by tam spadl, by dole neměl absolutně žádnou šanci."

Elánius se podíval do nitra kopule a Karcer po něm skočil.

Nedopadlo to ovšem tak, jak si naplánoval. Elánius celou tu dobu něco podobného čekal. Po krátkém vypjatém okamžiku ležel Karcer na kovové mříži tvořící dělený rám pro výplně s jednou rukou pod sebou. Druhou rukou, tou, kterou měl nataženu daleko před sebe, mu Elánius tvrdě bušil do kovové hrany. Nůž, který v ní Karcer původně držel, se zavoněním odletěl a zmizel uvnitř kopule. "U všech bohů, ty si o mě musíš myslet, že jsem úplný pitomec, Karcere," zavrčel Elánius. "Nikdy bys nepustil nůž, kdybys neměl ještě jeden!"

Obličeje obou mužů si teď byly velmi blízko a Elánius se mohl zadívat přímo do očí nad bezstarostným úsměvem a pozorovat ďáblíky, kteří z nich na něj mávali.

"Vy mi fyzicky ubližujete, a to není dovoleno."

"To ne, byl bych hrozně nerad, aby se ti něco stalo, Karcere," zavrtěl Elánius pomalu hlavou. "Chci tě vidět před jeho lordstvem. Chci slyšet, jak alespoň jednou něco přiznáš. Chci vidět, jak ti pro jednou z obličeje zmizí ten nadutý úšklebek. Seržante Navážko!"

"Pane!" zazněla od vzdálené střechy trollova odpověď.

"Dejte signál! Chci sem nahoru lidi. My s Karcerem tady zůstaneme hezky tiše a v klidu ležet, aby neměl možnost pokusit se o žádný ze svých triků."

"Rozumím, pane." Zachřestily neviditelné tašky a troll zmizel za okrajem střechy.

"Neměl jste posílat pryč kapitána Karotku," zamumlal Karcer. "Ten nemá rád, když policajti zastrašujou nevinné občany -"

"Je pravda, že ještě potřebuje doplnit některé z jemnějších odstínů de facto chování policejního důstojníka při službě v ulicích," přikývl Elánius a zesílil stisk. "Ale já ti přeci neubližuju. Já tě chráním. To abys náhodou nespadl tam dolů."

Ozvalo se další zadunění hromu. Obloha už nebyla jen bouřkově černá. V mračnech se objevila růžová a fialová místa, jako kdyby byla obloha pohmožděná. Elánius viděl pruhy mračen, které se točily a prolínaly jeden přes druhý jako hadi v pytli, a slyšel nepříliš vzdálené, neustávající temné dunění. Napadlo ho, jestli si mágové zase nezahrávají s počasím.

Ve vzduchu se něco dělo. Visel v něm pach rozpáleného kovu a křemene. Větrná korouhvička na vrcholu kopule se začala točit a vířila stále dokola.

"Ani mě nenapadlo, že byste byl hloupý, pane Elánie..."

"Cože?" Elánius rychle sklopil pohled zpět k obličeji svého protivníka.

"Povídám, že jsem si nemyslel, že byste byl hloupý. Bylo mi jasné, že poldu mazaného jako vy napadne, že mám dva nože."

"Jasně, to máš pravdu," řekl Elánius. Cítil, jak mu jakási neznámá síla proti jeho vůli zvedá vlasy v zátylku. Po kovové konstrukci kopule, a dokonce i po kovových součástech jeho zbroje začali s tichým praskotem přebíhat tencí fialoví červíci.

"Pane Elánie?"

"Co je!" vyštěkl popuzeně Elánius. Z ložiska větrné korouhvičky začal vystupovat kouř.

"Mám ty nože tři, pane Elánie," řekl Karcer a pozvedl ruku.

Z nebe sjel blesk.

Skleněné tabulky vypadly a kovové okapy se roztavily. Střechy povyskočily do vzduchu a sedly si zpět na svá místa. Budovy se otřásly. Tahle bouře však přicházela z daleka, a jak se blížila přes pláně, tlačila před sebou magii přírodního pozadí. A teď ji v jediném okamžiku odhodila.

Později se říkalo, že blesk zasáhl hodinářství v ulici Mazaných řemeslníků a všechny hodiny prý se v tom okamžiku zastavily. Ale to nic nebylo. V pekařské ulici k sobě elektřina přitáhla párek lidí, kteří se nikdy předtím neviděli, a pudila je k sobě tak silně, že se museli po dvou dnech vzít, aby zmírnili pohoršení veřejnosti. V Cechu vrahů se stal hlavní zbrojíř nesmírně silně, a protože byl právě ve zbrojnici, doslova tragicky přitažlivý pro kov. Syrová vejce se v košících měnila na vejce na tvrdo, jablka se na stáncích měnila na pečená. Svíčky se zapalovaly samy od sebe. Vybuchovala kola od vozů. Ozdobná zinková vana arcikancléře Neviditelné univerzity se zvedla z podlahy, proletěla jeho studovnou, přehoupla se přes zábradlí balkonu a snesla se na trávník o několik pater níže tak hladce, že z ní sotva vyšplíchlo.

Arcikancléř Vzoromil Výsměšek ztuhl s kartáčem na dlouhé násadě, který byl na půli cesty po jeho zádech, a rozhlédl se.

Na zem dopadlo několik tašek. V nedaleké okrasné kašně vřela voda.

Když nad trávníkem závratnou rychlostí proletěl vycpaný jezevec, jehož původ nikdy nebyl uspokojivě zjištěn, a vletěl oknem do budovy, zmizel Výsměšek rychle pod okrajem vany.

Zuřivě zamrkal, protože ho zasáhl krátký a nevysvětlitelný déšť malých ozubených koleček, která se sypala všude kolem.

Pak se arcikancléř zachytil okrajů vany a vztyčil se. Napěněná voda z něj stékala v celých kaskádách a v tom okamžiku se podobal pradávnému leviathanovi, který se vynořil z mořských hlubin.

"Pane Ctibume!" zařval a jeho hlas se odrážel od prastarých zdí. "Kde, u všech je můj klobouk!?"

Pak si sedl zpět do vody a čekal.

Zavládlo několikaminutové ticho a pak z hlavních dveří vyběhl Rozšafín Ctibum, vedoucí katedry Nedoporučené aplikované magie a prorektor Neviditelné univerzity, s Výsměškovým špičatým kloboukem v rukou.

Arcikancléř mu ho vyrval a narazil si ho na hlavu.

"Dobrá," zavrčel a znovu se ve vaně postavil. "A teď, ne mi sakra někdo, to tady de ? A proč ten za Starý Tom je pořád do la?"

"To gická ře, pane! Pošlu aby spra mechanizmus!" vykřikl Rozšafín do děsivého ticha, které ničilo veškerý zvuk.*

Z velké věže s hodinami se ozval odumírající kovový tón. Rozšafín a Výsměšek několik vteřin čekali, ale město zůstávalo plné obvyklých zvuků, jako byl třesk padajícího zdiva nebo vzdálené výkřiky.

"Tak dobrá," odkašlal si Výsměšek, jako kdyby uděloval světu známku za zdařilý pokus. "Co to všechno mělo znamenat, Ctibume? A proč jsou v knihovně policisté?"

"Byla to silná magická bouře, pane. Několik tisíc gigathaumů. Co se týče těch policistů, mám dojem, že hlídka pronásleduje nějakého zločince."

"Nemůžou si sem přece jen tak vběhnout, kdy se jim zlíbí. Nikdo je nezval," zamračil se Výsměšek, vystoupil z vany a vykročil k budově. "Proč bychom pak platili daně, hm?"

"Ehm... víte, my vlastně žádné daně neplatíme, pane," upozornil ho Rozšafín, který mu popobíhal v patách. "Dohoda je v tom, že my jsme slíbili zaplatit daně, jestliže nás o to město požádá, za podmínky, že nás o to nikdy nepožádá. Udělali jsme dobrovolné-"

"Dobrá, ale máme prostě nějakou dohodu, Ctibume."

"Jistě, pane. Mohl bych vás upozornit na to, že vy -"

"A to znamená, že nejdřív musí požádat o povolení. Musí zachovávat všeobecnou slušnost," trval pevně na svém Výsměšek. "A já jsem hlava této školy!"

Výsměšek prošel otevřenými dveřmi do knihovny.

"Co se týče té... ehm... slušnosti, pane, uvědomil jste si prosím, že na sobě nemáte ani -"

Výsměšek vešel důstojným krokem do knihovny.

"Co se to tady děje?" zeptal se.

Policista se otočil a poněkud znejistěl. Obrovský kus mýdlové pěny, který až dosud sloužil jako decentní zástupce všeobecné slušnosti, pomalu sklouzl na podlahu.

"No?" vyštěkl Výsměšek. "To jste ještě v životě neviděli mága?"

Policista se postavil do pozoru a zasalutoval. "Kapitán Karotka, pane. Ještě nikdy jsme neviděli... ehm... totiž... z mága tolik."

Výsměšek ho počastoval oním nechápavým pohledem, jaký používají lidé přesvědčení o tom, že jsou obdařeni pronikavou chápavostí.

"O čem to tady mluví, Ctibume?" utrousil nenápadně koutkem úst.

"Nejste patřičně oblečen, pane."

"Cože? Mám snad na hlavě svůj klobouk, nebo ne?"

"To ano, pane, ale -"

"Klobouk, všechno ostatní jsou jen takové frajeřinky. No, každopádně si myslím, že my všichni jsme muži znalí světa," dodal Výsměšek a rozhlédl se kolem. Poprvé si policisty pořádně prohlédl. "A trpaslíci znalí světa... a ehm... taky trollové znalí světa... aha a ženy světa, jak vidím... tedy..." arcikancléř se ponořil do krátkého mlčení, ale pak řekl: "Pane Ctibume?"

"Ano, pane?"

"Byl byste tak laskav, zaběhl do mého pokoje a přinesl mi roucho?"

"Jistě, pane."

"A mohl byste mi prozatím půjčit svůj klobouk?"

"Ale pane, vždyť máte svůj klobouk na hlavě," odpověděl nejistě Rozšafín.

"Správně, správně," přikyvoval Výsměšek pomalu a opatrně a na tváři mu tkvěl poněkud křečovitý úsměv. "Ale právě teď bych vás poprosil, pane Ctibume, abyste mi navíc ještě půjčil ten váš."

"Aha," řekl Rozšafín Ctibum. "Ehm... jistě..."

O několik minut později stál úzkostlivě vymydlený, pečlivě oblečený a decentně rezervovaný arcikancléř přímo uprostřed knihovny a upíral pohled nahoru k poškozené kopuli. Vedle něj stál Rozšafín Ctibum, který si z jakéhosi nepochopitelného důvodu nenasadil klobouk, který mu arcikancléř vrátil, a zachmuřeně si prohlížel jakési magické zařízení.

"Opravdu vůbec nic?" opakoval Výsměšek.

"Oook," odpověděl knihovník.*

"A hledal jste všude?"

"V naší knihovně nemohl hledat všude, pane," upozorňoval opatrně Ctibum. "To by vyžadovalo víc času, než pravděpodobně vůbec existuje. Ale všechny místní police a regály. Ehm."

Karotka se obrátil k Rozšafínovi. "Co mělo, s dovolením, znamenat to ‚ehm', pane?"

"Chápete, že tohle je magická knihovna? To znamená, že i za normálních okolností se v prostoru nad regály s knihami shromažďuje vysoký magický potenciál?"

"Už jsem tady několikrát byl," odpověděl suše Karotka.

"Pak jistě víte, že čas v knihovnách je v jistém smyslu... proměnlivý?" pokračoval Rozšafín. "Když si k tomu navíc připočtete sílu bouře, pak je docela možné, že -"

"Chcete mi snad říci, že se přesunul v čase?" zamířil Karotka přímo k jádru věci.

To na Rozšafína Ctibuma udělalo opravdu dojem. Nebyl vychován ve víře, že jsou policisté chytří. Přesto si dal velmi záležet na tom, aby to na sobě nedal znát.

"Kéž by to bylo tak jednoduché," odpověděl. "Ale jak se zdá, ten blesk, který je v tu chvíli zasáhl, všemu dodal ještě vedlejší dílčí impuls..."

"Co že to?" podíval se na něj Výsměšek, jako kdyby Rozšafín řekl něco sprostého.

"Takže v čase a prostoru!" zareagoval okamžitě Karotka. Rozšafín Ctibum byl v šoku. Žádný nemág by neměl chápat tak rychle.

"Ani to ne... tak přesně," odpověděl a vzdal to. "Tohle budu muset teprve prozkoumat, arcikancléři. Některé údaje, které mi vycházejí, prostě nemohou být správné."

Elánius věděl, že se probudil. Kolem byla tma, pršelo a tvář ho děsivě bolela.

Pak si uvědomil, že mu další kytice bolesti rozkvétá v týle, a měl pocit, že ho někdo vláčí sem a tam.

A pak bylo světlo.

To viděl i přes zavřená víčka. Alespoň přes to levé. Na druhé polovině tváře zatím necítil nic jiného než neuvěřitelnou bolest. Nechal oči zavřené a namísto zraku zaměstnal a napjal sluch.

Někdo se pohyboval nablízku. Ozvalo se zacinkání kovu. Pak řekl ženský hlas: "Už se probral."

"Jseš si jistá?" zeptal se mužský hlas. "Jak to víš?"

"Protože jsem moc dobrá, když přijde na to poznat, jestli chlap spí, nebo je vzhůru," odpověděl ženský hlas.

Elánius otevřel oko. Ležel na lavici nebo na stole, nebo na něčem podobném. Vedle něj se o stěnu opírala mladá žena a její oblečení, pohyby i sám způsob, jak se opírala o stěnu, signalizovaly do Elániova policejního mozku: Cech švadlen a šiček, jedna z těch chytrých. Muž na sobě měl dlouhé černé roucho a přihlouplý plochý klobouk, což Elániovi dále signalizovalo: pomoc, upadl jsem do rukou felčara!

Prudce se posadil.

"Dotknete se mě a já vám urazím ruku!" vykřikl a pokusil se spustit nohy ze stolu. Polovina hlavy mu vybuchla.

"Na vašem místě bych se uklidnil," řekl ranhojič a ohleduplně ho zatlačil nazpět. "Ta řezná rána byla velmi ošklivá. A nesahejte si na ten klípec!"

"Jsem pořezaný?" nechápal v prvním okamžiku Elánius a rukou opatrně sáhl na tuhou látku klapky na oko. Pak mu zapnula paměť a vzpomínky do sebe zapadly. "Karcer! Dostal ho někdo?"

"Ten, kdo na vás zaútočil, utekl," odpověděl doktor.

"Po tom pádu?" zavrtěl hlavou Elánius. "Musí přinejmenším kulhat! Podívejte, každopádně musím -"

A pak si všiml těch ostatních věcí. Registroval je vlastně celý ten čas, ale teprve teď mu podvědomí předložilo seznam.

Neměl na sobě svoje šaty.

"Co se stalo s mou uniformou?" zamračil se a okamžitě si všiml výrazu "já ti to říkala", který dívka vrhla na ranhojiče.

"Ten, kdo na vás zaútočil, ať už to byl kdokoliv, vás vysvlekl do spodků a nechal vás ležet na ulici," odpověděla dívka. "Našla jsem vám nějaké oblečení u sebe. Je neuvěřitelné, co všechno lidé zapomenou."

"Kdo mi vzal zbroj?"

"Nikdy je neznám podle jmen," odpověděla mladá žena. "Zahlédla jsem jen, jak se skupinka mužů rozeběhla na všechny strany a většina z nich si něco odnášela."

"Obyčejní zloději? A to nenechali žádné potvrzení?"

"To tedy ne," rozesmála se. "Proč by měli?"

"A mohli bychom se na něco zeptat i my?" nadhodil ranhojič, který uklízel nástroje.

Něco tady nebylo v pořádku.

"No, já jen myslel... díky. Samozřejmě, ptejte se," odpověděl Elánius.

"Jak se jmenujete?"

Elániova ruka se zastavila na půli cesty k obličeji. "To chcete říci, že mě neznáte?" zamračil se.

"A měli bychom?" odpověděl mu ranhojič otázkou.

Nic tady nebylo v pořádku...

"Je to Ankh-Morpork, že?" ujišťoval se.

"No... jistě," přikývl ranhojič a obrátil se k ženě. "Utrpěl ránu do hlavy," řekl, "ale nebyl bych řekl, že je to tak špatné..."

"Podívejte, ztrácím tady čas," řekla žena. "Kdo jste, pane?"

Každý ve městě přece znal Elánia, nebo ne? Rozhodně ho znal celý Cech švadlen a šiček. A nezdálo se, že by ten doktor byl nějaký hlupák. Možná že zatím není ta pravá chvíle říci celou pravdu. Možná že je někde, kde být policistou není právě to nejlepší doporučení. Být Elániem bylo dost nebezpečné, a zrovna teď se necítil v takové kondici, aby nedbal nebezpečí.

"Kýla," představil se. To jméno se mu vynořilo v mysli zcela samo od sebe, bublalo někde pod povrchem jeho myšlenek celý den, už od chvíle, kdy trhal šeřík.

"No jasně," přikývla žena s chápavým úsměvem. "A chcete si přidat nějaké křestní jméno?"

"Jan," odpověděl Elánius.

"To se hodí. Dobrá... Jene, takže to bychom měli. Víte, skoro nazí muži, ležící v bezvědomí na ulici, tady nejsou zase tak neobvyklí. A co je legrační, většinou nestojí o to, aby lidé znali jejich pravé jméno nebo adresu. Nejste první, koho tady dal doktor Mechorost dohromady. Já se jmenuju Růžena. Ale myslím, že bychom si zasloužili malou odměnu, jak doktor, tak já, chápete?"

"Hm, jistě, vím, jak to chodí," přikývl Elánius a pozvedl ruce. "To znamená, že jsme na Stínově, že?" Oba svorně přikývli. "Dobrá. Takže děkuji. Je jasné, že nemám žádné peníze, ale jakmile se dostanu domů -"

"Já vás raději doprovodím, co říkáte," přikývla mladá žena a podala mu špatně střižený kabát a jakési velmi prastaré boty. "Byla bych nerada, kdyby vás potkalo něco ošklivého. Třeba náhlá ztráta paměti."

Elánius zaskřípěl zuby, ale jen velmi slabě. Tvář ho bolela, po těle měl bezpočet šrámů a na sobě oblečení, které páchlo jako latrína. Musí okamžitě na strážnici, umýt se, převléci, napsat rychle hlášení a pospíšit si domů. A tahle mladá dáma může strávit noc v cele a pak ji někdo předá Cechu švadlen a šiček. Na takové svévole se cech díval velmi přísně, protože to mělo špatný vliv na obchody.

"Dobrá," souhlasil a natahoval si boty. Podrážky byly vyrobeny ze slabé, vlhké napodobeniny kůže a byly mu malé.

Doktor Mechorost zamával rukou ve všeobecném gestu zahrnujícím rozloučení i povolení k odchodu. "Takže je tvůj, Růžo. Ten klípec si nechte alespoň dva tři dny, pane Kýlo, a s trochou štěstí na to oko uvidíte. Někdo si to na vás vyzkoušel dobře nabroušeným nožem. Snažil jsem se, jak jen umím, a šití je pěkné, bohužel, i přesto vám zůstane ošklivá jizva."

Elánius znovu zvedl ruku k obličeji.

"A nesahejte si na to!" vyštěkl Mechorost.

"Tak pojďte... Jene," pobídla Elánia Růžena. "Ať se konečně dostanete domů, kam patříte."

Vyšli ven. Se střech ještě odkapávala voda a ulice byly mokré, ale déšť ustal.

"Bydlím za Pseudopolským dvorem," sdělil dívce Elánius.

"Veďte nás," přikývla.

Nedošli ani na konec uličky, když si Elánius uvědomil, že za nimi jdou dvě temné postavy. Chtěl se obrátit, ale Růžena mu stiskla rukou paži.

"Nevšímejte si jich a ony si nebudou všímat vás," varovala ho. "Jdou s námi jen jako ochrana."

"Čí? Vaše nebo moje?"

Růžena se zasmála. "Nás obou."

"Správně. Jen klidně pokračujte v chůzi, ctihodnej panáčku, a my budem tichý jak ty myšky," ozval se ostrý hlas za nimi. Druhý, o něco hlubší, dodal: "Má pravdu, drahouši. Jen buď hodnej chlapeček, aby teta Brutálie nemusela vodevřít kabelku."

"To jsou Sadie s Brutálií!" zvolal Elánius. "Saduška a Brutálka! Sestry slasti! Ale ty mě, u všech ďáblů, přece dobře znají!"

Obrátil se.

Obě temné postavy ve starodávných čepcích z černé slámy o krok ustoupily. Ve tmě zaznělo několik kovových zvuků a Elánius se musel násilím přinutit ke klidu. I když byly sestřičky více méně na stejné straně jako hlídka, člověk nikdy nedokázal přesně odhadnout, co v následující chvíli udělají. Ale právě proto byly tak nesmírně užitečné. Každý zákazník, který navštěvoval místní slušné domy špatné pověsti a udělal tam nějakou nepříjemnost, se více obával sestřiček než hlídky. Hlídka na jedné straně měla svá pravidla a nařízení, a na druhé neměla Brutálčinu kabelku. A Saduška dokázala děsivé věci svým deštníkem s rukojetí v podobě papoušci hlavy.

"No tak, Saduško a Brutálko? Přece si tady nebudeme hrát na schovávanou!"

Něco mu narazilo do hrudi. Sklopil oči. Ta věc měla na konci vyřezávanou papoušci hlavu.

"Nesmíte se zastavovat, panáčku, musíte hezky šlapat," oznámil mu hlas.

"Dokud máte ještě na nohou všechny prstíčky, drahouši," dodával druhý hlas.

"To je moc dobrý nápad," ozvala se Růžena a zatahala Elánia za rukáv. "Ale musím říct, že jste na ně udělal dojem."

"A čím?"

"Protože jste se neohnul v půli a nevydával dávivé zvuky. Tak pojďte, vy záhadný cizinče."

Elánius upřel pohled dopředu a netrpělivě vyhlížel modré světlo, které bez přestání svítilo nad vchodem do Pseudopolského dvora. Tam už se to všechno vysvětlí.

Jenže když konečně dorazili na dohled, nesvítilo nad vchodem žádné světlo. Jen v horním patře bylo tu a tam vidět slabou záři.

Elánius zabušil na dveře, které se po delší chvíli pootevřely jen na malou skulinu.

"Co se to tady, u všech bohů, děje?" vyjel si na nos a jedno oko, které představovaly souhrn prvků viditelný ve škvíře z osoby uvnitř. "Okamžitě mi ustup z cesty."

Rozrazil dveře a vpochodoval dovnitř. Nebyla to strážnice. Rozhodně ne uvnitř. Byly tam známé schody, to ano, ale napříč služebnou se táhla zeď, na podlaze byly koberce a na stěnách tapety... a služebná s podnosem v rukou, která nejprve zírala, pak křičela a nakonec upustila podnos a dala se na útěk.

"Kde jsou všichni mí policisté?" vyřikl Elánius.

"Okamžitě odejděte, slyšíte? Nemůžete sem jen tak vpadnout! Okamžitě odsud zmizte!"

Elánius se otočil a ocitl se tváří v tvář starému muži, který mu otevřel dveře. Muž vypadal jako komorník a teď v ruce držel dřevěný obušek. Ruka s obuškem se mu silně chvěla, zčásti zřejmě nervozitou a zčásti díky přirozenému stařeckému třasu, a vrcholek obušku se Elániovi nebezpečně prudce kýval před nosem. Elánius muži popuzeně vytrhl obušek z ruky a odhodil ho na zem.

"Co se to tady děje?" ptal se. Starý muž vypadal právě tak zmateně jako on sám.

Elánius cítil, jak v něm narůstá pocit podivné prázdnoty a hrůzy. Vyrazil otevřenými dveřmi zpět do mokré noci. Růžena a obě Sestřičky slasti zmizely ve tmě, jak už to mají ve zvyku lidé žijící převážně nočním životem, když dojde k nepříjemnostem. Elánius se rozeběhl na Královskou cestu, cestou odstrkoval z cesty chodce a uhýbal jedoucím kočárům.

Když doběhl na ulici Vodní brázdy a zahnul na příjezdovou cestu k číslu 1, chytil druhý dech. Nebyl si jistý, co tady najde, ale to místo vypadalo docela normálně a na každé straně velkých vstupních dveří hořela pochodeň. Pod nohama se mu ozývalo známé chřestění jemného štěrku, kterým byla vysypána příchodová cesta.

Chystal se zabušit na dveře, ale ovládl se a nakonec zatáhl za rukojeť zvonce.

Po chvíli se dveře otevřely a objevila se v nich silueta komorníka.

"Díky bohu!" zvolal Elánius. "To jsem já, člověče. Dostal jsem se do ošklivé šarvátky. Ale žádné starosti, všechno je v pořádku. Jak se má -"

"Co chcete?" odpověděl komorník odměřeně. Ustoupil o krok a tak se ocitl v okruhu světel v hale. Elánius ho nikdy předtím neviděl.

"Co se stalo s Jeefesem?" zeptal se zmateně Elánius.

"Myslíte toho kluka, co pomáhá v kuchyni?" Komorníkův tón byl teď přímo ledový. "Jestli jste nějaký příbuzný, navrhuji, abyste obešel dům a zaklepal u vchodu pro služebnictvo. Jste dost starý na to, abyste věděl, co a jak."

Elánius horečnatě přemýšlel, jak se s touto podivnou a především nepochopitelnou situací vypořádat, ale jeho pěst se nějakým čekáním nezdržovala. Vylétla sama o sobě a položila muže v bezvědomí na podlahu.

"Na takové věci nemám čas," sdělil mu Elánius na vysvětlenou a překročil bezvládné tělo. Postavil se doprostřed obrovské vstupní haly a přiložil ruce k ústům.

"Paní Obsáhlová? Sibylo?" vykřikl a cítil, jak mu v žaludku roste zatvrdlý uzel strachu.

"Prosím?" ozval se hlas z místnosti, které Elánius vždycky říkal Strašidelně růžový pokoj, a do haly vstoupila Sibyla.

Byla to Sibyla. Byl to její hlas a byly to její oči a způsob, jakým stála, byl taky v pořádku. Její věk ale v pořádku nebyl. Tohle byla dívka, příliš mladá, než aby to mohla být Sibyla.

Sklouzla pohledem z Elánia na ležící tělo bezvědomého komorníka. "To jste udělal Forsythovi vy?" zamračila se.

"Já... ehm... totiž... to je, jaksi... došlo tady k omylu..." mumlal Elánius a ustupoval ke dveřím. Jenže to už Sibyla strhla ze stěny jeden z mečů, které tam byly zavěšeny jako dekorace. Nebyly to dekorace. Elánius si nevzpomínal, zda se jeho žena kdy učila šermovat, ale skoro metr dlouhý kus nabroušené oceli je dost nebezpečný, i když s ním mává rozzlobený

amatér. A amatéři mají navíc občas štěstí.

Spěšně ustoupil. "Byla to chyba... spletl jsem si dům... špatná totožnost..." Téměř zakopl o ležícího komorníka, ale podařilo se mu změnit pád v rychlý běh, který ho vyvedl otevřenými dveřmi ven a dolů po schodišti do zahrady.

Máčela ho voda z keřů, kterými se nazdařbůh prodíral k hlavní bráně, a teprve když dorazil až k ní, dovolil si opřít se o mřížový plot a začít lapat po dechu.

Ta zatracená knihovna! Neslyšel kdysi něco o tom, že se tam dá zabloudit v čase, nebo tak nějak? Všechny ty magické knihy namačkané na sebe způsobily něco podivného.

Sibyla byla tak mladá! Vypadala sotva na šestnáct! Žádný div, že v Pseudopolském dvoře nebyla strážnice! Vždyť se tam hlídka nastěhovala teprve před několika lety!

Voda mu promáčela laciné šaty. A zatím měl doma... tedy tam někde... silný kožený plášť, dobře naolejovaný a teplý jako čerstvá topinka...

Mysli, mysli, člověče, nedovol, aby tě ovládl strach...

Možná by mohl jít a zkusit všechno vysvětlit Sibyle. Vždyť to pořád byla Sibyla, ne? Laskavá k tvorům v nouzi. Jenže i ta nejměkčí duše bude mít sklony se zatvrdit, když jí do domu vrazí obhroublý, ke všemu odhodlaný chlap s čerstvou jizvou na tváři a ošumělých šatech a začne jí tvrdit, že je její manžel. Takovou mladou ženu může napadnout ledacos, a o to on nestál, zvláště pokud by v ruce držela meč. Kromě toho byl lord Berankin pravděpodobně stále ještě naživu a podle toho, co si Elánius vybavoval, to býval krvežíznivý starý ďábel.

Zničeně se opřel o nejbližší zeď, sáhl po doutníku a otřásl s ním nový záchvěv hrůzy.

Kapsu měl prázdnou. Úplně prázdnou. Žádné Dusobeylovy štíhlé panatelly, ale, a to bylo horší, žádné pouzdro na doutníky...

Bylo vyrobeno na zakázku. Lehce prohnuté. Ode dne, kdy mu ho Sibyla darovala, ho prakticky neodložil. Počítal ho mezi těch několik osobních věcí, bylo jeho součástí, jak jen předmět může být.

"Jsme tady a je teď," občas citoval policista Postihnout, oddaný člen omnijské církve. Elánius předpokládal, že to znamená, přeloženo do méně vznosné řeči policistů "musíme zmáknout, co máme před sebou, protože nám to nikdo neodpáře".

Jsem tady, pomyslel si Elánius, a je tehdy. A některé méně příčetné části jeho mozku k tomu dodávaly: Jsi tady sám. Nemáš tady žádné přátele. Nemáš tady žádný domov. Nemáš tady co dělat.

Ne... sám ne, sdělila mu ta část, která sídlila mnohem hlouběji než strach a byla neustále ve střehu.

Někdo ho pozoroval.

Z vlhkého stínu u nedalekého domu se oddělila postava a vydala se pomalou chůzí k němu. Elánius nedokázal rozeznat její obličej, ale na tom nezáleželo. Věděl, že se bude usmívat tím zvláštním úsměvem dravce, který ví, že mu kořist vběhla přímo pod tlapu, a ví, že to ví i ta kořist, a ví i to, že se kořist bude ze všech sil snažit chovat, jako když se náhodou zastavili na kousek přátelské řeči, protože kořist si do hloubi duše přeje, aby to byl ten případ...

Ta temnější část Elániovy duše řekla: Nechceš tady přeci zemřít, že ne?

"Nemáte voheň, šéfe?" řekl dravec. Neunavoval se ani tím, aby ukázal nezapálený doutník.

"Ale samozřejmě," přikývl Elánius. Naznačil rukou pohyb, jako by se chystal poklepat si na kapsu, ale bleskově se otočil a zasadil muži, který se mu mezitím připlížil za záda, strašlivý úder na ucho. Pak se vrhl na hledače ohně a položil ho jedinou bezchybnou ranou na ohryzek.

Bylo by to fungovalo. Když o tom později přemýšlel, byl si jistý, že by to fungovalo, kdyby se ovšem ze stínů nevynořili další dva muži, kteří se na něj vrhli. Prvního ještě stačil kopnout do kolena dřív, než se mu kolem krku zadrhla smyčka.

Začal prsty tápat po smyčce, ale děsivý tlak na hrdle ho zvedl na špičky a čerstvá jizva se pekelně rozbolela.

"Jen ho ještě chvilku podrž," ozval se nějaký hlas. "Podivej, co udělal Joštovi! Do pazdeře! Já ho ale nakopu do -"

Stíny se pohnuly. Elánius, který bojoval o dech a jehož jediné zdravé oko se zalilo slzami, si jen matně uvědomoval, co se kolem něj děje. Ozvaly se nějaké hekavé zvuky, tiché nárazy a tlak na jeho hrdle najednou povolil.

Padl kupředu, ale přestože se mu dost točila hlava, podařilo se mu zvednout se na nohy. Dva muži leželi na zemi. Jeden byl ohnut v pase a vydával tiché, dávivé zvuky. A o něco dál bylo slyšet zvuky běžících nohou, které se rychle vzdalovaly.

"Naštěstí jsme vás našly včas, laskavý panáčku," ozval se za ním ženský hlas.

"Naštěstí jak pro koho, drahouši," dodal druhý vedle něj.

Ze šera se vyloupla Růžena. "Myslím, že byste se s námi měl vrátit," řekla. "Když budete takhle pobíhat po městě, něco se vám stane. Pojďte. Je jasné, že vás nemůžu vzít k sobě -"

"- no, to je jasné," zamumlal Elánius.

"- ale Mechorost už vám najde nějaké místo, kde byste mohl složit hlavu."

"Trávomil Mechorost!" zvolal Elánius, kterému se náhle rozsvítilo v hlavě. "To je on! Ten pokoutní felčar! Už si vzpomínám!" Pak se pokusil zaostřit oko na mladou ženu. No ano, tvar kostí odpovídal. Ta brada. To byla brada, která nestrpěla hlouposti. Taková brada svého majitele vždycky někam dovedla. "Růženo... vy jste paní Dlaňová!"

"Paní?" ušklíbla se odměřeně, zatímco se Sestřičky slasti pobaveně rozhihňaly pištivými hlasy. "To tedy těžko."

"No víte, já myslel jako..." zadrhnul se Elánius. No samozřejmě, jen starší příslušnice této profese přijímaly slůvko "paní" jako čestný titul. Jenže ona ještě zdaleka nebyla stará...

"A kromě toho jsem vás ještě nikdy předtím neviděla. A Sadie s Brutkou taky ne a ty mají až neuvěřitelnou paměť na tváře. Jenže vy se chováte, Jene Kýlo, jako kdyby vám to tu patřilo."

"Myslíte?"

"To tedy ano. Ten způsob, jak stojíte. Takhle se dokážou postavit důstojníci. Jste dobře krmený. Možná až příliš

dobře. Neškodilo by vám, kdybyste shodil nějaké to kilo. A pak... máte jizvy po celém těle. Viděla jsem je u Trávomila. Nohy máte opálené od kolen dolů, a to na mě skoro křičí ‚policajt', protože ti chodí s nahými koleny. Jenže já znám každého příslušníka hlídky ve městě a vy k nim nepatříte, takže jste možná voják. Bojujete instinktivně a taky hodně tvrdě a bezohledně. To znamená, že jste zvyklý bojovat o život i v husté řeži, což je ještě podivnější, protože to na mě zase křičí ‚pěší žoldnéř' a ne ‚důstojník'. Jenže se říká, že z vás mládenci stáhli moc drahé brnění. Takže důstojník. Na druhé straně nemáte žádné prsteny, takže obyčejný žoldnéř, prsteny se snadno někde zachytí a stačí malá nepozornost a utrhou vám prst. A jste ženatý."

"Jak jste poznala tohle!?"

"To pozná každá žena," sdělila mu Růžena Dlaňová s převahou. "Tak a teď s sebou musíme mrsknout. Jsme venku po policejní hodině. O nás se hlídka starat nebude, ale vy byste ji jistě velmi zajímal."

Policejní hodina, opakoval si Elánius. To už je hodně dávno. Vetinari policejní hodinu nikdy nenařídil. Kazila totiž obchody.

"Myslím, že jsem ztratil paměť, když mě přepadli," odpověděl. To nezní špatně, pomyslel si. Teď ze všeho nejvíc potřeboval nějaké klidné místo, kde by mohl přemýšlet.

"Vážně? A já si myslím, že jsem královna z Bajiony," opáčila Růžena. "Nezapomínejte, vážený pane, že tohle všechno nedělám proto vaše krásné oči, i když připouštím, že jste ve mně vzbudil jistý nezdravě zvrácený zájem. Moc by mě totiž zajímalo, jak dlouho dokážete přežít. Kdyby to nebyla tahle ošklivá mokrá noc, klidně bych vás tady nechala stát. Jsem pracující děvče a nestojím o žádné nepříjemnosti. Jenže vy vypadáte jako mužský, který ví, jak přijít k nějakému tomu tolaru, a nebojte se, zadarmo to nebude."

"Nechám ráno peníze na nočním stolku," zavrčel Elánius.

Vzápětí utržil políček, po němž narazil do zdi.

"Tohle považujte za důkaz toho, že nemám absolutně žádný smysl pro humor, ano?" zasyčela Růžena a potřepávala při tom rukou, aby si obnovila cit v prstech.

"Já... omlouvám se," řekl Elánius. "Víte, nechtěl jsem... chtěl jsem jenom... podívejte, děkuju za všechno a to myslím upřímně. Jenže tohle je hrozně mizerná noc."

"Jo, to jsem si stačila všimnout."

"Je to horší, než si vůbec dokážete představit, věřte mi."

"A vy zase věřte mně, že máme každý své starosti," odpověděla mu Růžena. Když se vraceli na Stínov, byl Elánius rád, že mají za zády Sestřičky slasti. Tohle byl starý Stínov a Mechorost bydlel v ulici, která ležela téměř na hranici téhle neblaze proslulé čtvrti. Sem hlídka nikdy nevkročila. Abychom řekli pravdu, novodobý Stínov nebyl o mnoho lepší, ale tam už se alespoň jeho obyvatelé naučili, co se stane, když zaútočí na příslušníka hlídky. Sestřičky slasti, to bylo něco jiného. Nikdo se neodvážil zaútočit na Sestřičky slasti.

Potřebuju se pořádně vyspat, pomyslel si Elánius. Možná, že ráno zjistím, že se tohle všechno vůbec nestalo.

"Nebyla tam, že?" ozvala se Růžena po chvíli. "Myslím vaše žena. To byl dům Lorda Berankina. Máte s ním nějaké potíže?"

"Nikdy jsem toho člověka neviděl," odpověděl Elánius nepřítomně.

"Měl jste štěstí, že nám někdo řekl, kterým směrem jste šel. Ti chlapi tam zřejmě slouží v něčím žoldu. Tam, v Ankhu, si dělají vlastní zákony. Nějaký chlap si tam jen tak chodí a nemá odznak žádného cechu... toho je třeba zahnat, kam patří, a když ho při tom oberou do naha... koho to zajímá?"

Ano, pomyslel si Elánius. Tak to bývalo. Privilegia, která znamenala vlastní zákony. Jen dvojí druh lidí se vysmívá právu - ti, kteří ho překračují, a ti, kteří ho dělají. Dobrá, teď už to tak není, ale...

...ale já nejsem teď. Čert aby vzal ty mizerné mágy...

Mágové. Správně! Hned ráno tam zajdu a všechno jim vysvětlím. Ti to pochopí. Vsadil bych se, že mě dokážou poslat zpátky tam, odkud jsem přišel. Je tady přece celá univerzita lidí, kteří by si měli umět s takovými věcmi poradit. Teď už to není můj problém!

Úleva mu zaplavila celé tělo jako vlahá růžová mlha. Jediné, co teď potřebuje, je přežít noc...

Ale proč vlastně čekat? Vždyť univerzita byla otevřená celou noc, ne? Magie se nikdy nezavírá. Elánius si pamatoval na dlouhé noční hlídky, kdy kolem univerzity bylo díky světlu z některých oken vidět jako ve dne. Mohl by prostě a jednoduše -

Moment, tak počkej. V hlavě se mu vylíhla policejní myšlenka. Tetičky nikdy neběhaly. Byly proslulé tím, že nikdy nespěchaly. Dohonily vás pomalu. Každý kdo byl, jak ony tomu říkaly, "moc ošklivý chlapec", spal velmi špatně od chvíle, kdy zjistil, že má v patách Sestry slasti, které se pomalu, ale neúprosně přibližovaly a zastavily se jen tu a tam, aby si daly šálek čaje se smetanou nebo na nějakém tom velmi výhodném výprodeji. Jenže Elánius běžel, běžel celou tu cestu až na ulici Vodní brázdy, potmě, mezi jedoucími vozy a zástupy lidí, kteří se narychlo vraceli domů před policejní hodinou. Nikdo si ho nevšímal, a i kdyby, nikdo by si jistě nezapamatoval jeho tvář. A v žádném případě už tady nikoho neznal. Pak se v duchu opravil. Nikdo tady neznal jej.

"Poslyšte," nadhodil jakoby ledabyle, "jak jste mě vlastně našly?"

"Řekl nám to jeden z těch starých mnichů," zněla odpověď.

"Kterých mnichů?"

"Copak je někdo pozná od sebe? Malý holohlavý mužík v šafránovém rouchu a s velkým koštětem. Ve městě jsou pořád nějací mniši, kteří tady žebrají nebo zpívají ty svoje modlitby. Potkaly jsme ho v Zapudrované ulici."

"A zeptaly jste se ho, kam jsem šel?"

"Cože? Ne, to ne. On se jen tak ohlédl a řekl ‚pan Kýla běžel na ulici Vodní brázdy' a pokračoval v zametání."

"On zametal?"

"No, to je jedna z těch svatých činností, které někteří z nich provozují. Třeba proto, aby nešlápli na mravence? Nebo zametají hříchy. Nebo jednoduše mají rádi, když je kolem čisto. Co já vím? Kdo se stará o to, co mniši dělají?"

"A to vám to nepřipadalo ani trochu divné?"

"Proč? Napadlo mě, že jste asi k žebrákům od přírody laskavý!" odsekla mu Růžena. "To mě netrápí. Brutálka říká, že mu ale hodila něco do jeho žebrácké misky."

"A co?"

"Vy byste se jí zeptal?"

Větší Elániova část si pomyslela: Kdo se stará o to, co dělají nějací mniši? Jsou to přece mniši. Proto jsou divní. Možná, že tenhle mnich měl právě jasnozřivý okamžik nebo tak něco, oni mají takové věci rádi. Tak co? Najdu mágy, vysvětlím jim, co se stalo, a nechám to na nich.

Jenže jeho menší, ta policejní část si pomyslela: Jak ale ten mnich věděl, že mi tady říkají Kýla? Aha! Tady není něco v pořádku. Něco tady páchne. Co páchne... smrdí jako chcíplá kočka!

Většina mu ale zase šeptala: Jenže je to kočka stará už třicet let!

A ta policejní část kývala hlavou: No právě, proto tak smrdí.

"Podívejte, musím si teď zajít něco zjistit," oznámil trojici. "Nejspíš... pravděpodobně se vrátím."

"Dobrá," přikývla Růžena. "Nemůžu vás tady přivázat řetězem." Po rtech jí přeběhl slabý, pochmurný úsměv a pokračovala: "Tedy můžu, ale to je za příplatek. Ale jestli se nevrátíte a přesto máte v úmyslu zdržovat se i nadále v tomhle městě, pak se Sestry -"

"Přísahám vám, že poslední, co bych chtěl udělat, je opustit Ankh-Morpork," zavrtěl hlavou Elánius.

"To zní dost přesvědčivě," přikývla Růžena. "Tak si tedy běžte. Nezapomeňte ale, že už začala policejní hodina. Proč jen mám ten dojem, že je vám to tak nějak úplně jedno?"

Když zmizel ve tmě, přitočila se k Růženě Brutálie. "Chceš, abysme se na něj pověsily, zlato?"

"Neunavujte se."

"Mělas nechat Sadušku, aby do něj trochu šťouchla, holka. To je vždycky trochu zpomalí."

"Víš, mám dojem, že na to, abys zpomalila tohohle chlapa, by to chtělo mnohem víc. A pamatuj, že nestojíme o žádné nepříjemnosti. Rozhodně ne v téhle době. Jsme už příliš blízko."

"Jistě si nepřejete být v tomhle ošklivém nočním čase na ulici, pane."

Elánius se otočil. Bušil právě na zavřená vrata univerzity. Za zády mu stáli tři strážníci. Jeden měl v ruce pochodeň. Druhý luk. A třetí se zřejmě rozhodl, že on tuto noc nebude nosit nic těžkého.

Elánius pomalu zvedl ruce.

"Já bych řek, že by si nejspíš přál bejt dneska v noci v pěkný chladný cele," prohlásil ten s pochodní.

No maucta, pomyslel si Elánius. To vypadá jako soutěž o komika roku. To by snad policajti ani dělat nemuseli, ale přesto to zkoušeli dál.

"Chci jen navštívit univerzitu," sdělil jim.

"Vážně?" řekl ten bez pochodně a luku. Byl korpuletní a důstojný a Elánius i v šeru zachytil matný lesk seržantských prýmků. "Kde bydlíte?"

"Nikde," odpověděl Elánius. "Právě jsem přijel. A mohli bychom to zkrátit? Nemám zatím zaměstnání a nemám u sebe ani žádné peníze. Ale ani jedno z toho není zločin."

"Venku po policejní hodině? A bez potřebných prostředků?" zvedl obočí seržant.

"Mám jisté prostředky," odpověděl Elánius. "Své nohy."

"Zatím, cha, cha," prohlásil jeden z mužů. Udělal několik kroků kupředu, ale Elánius ho zmrazil pohledem.

"Rád bych vznesl stížnost, seržante," prohlásil.

"Chcete si stěžovat? A na co?"

"Na vás, seržante," odpověděl mu Elánius. "A tady na bratry Chechtálky. Děláte to špatně. Když chcete někoho zatknout, musíte především převzít velení. Vy máte odznak a meč, že? Zatýkaný má ruce vzhůru a špatné svědomí. Každý má kvůli něčemu špatné svědomí. Takže zatýkaný přemýšlí o tom, co vlastně víte a co teď budete dělat. Co uděláte? Vypálíte na něj salvu otázek, a to pěkně ostře. Neděláte hloupé a laciné vtípky, protože to vás zbytečně zlidšťuje a vy se přece snažíte o to, aby nenabyl ztracenou rovnováhu a nenapadla ho jediná souvislá věta, ale především dbáte na to, aby náhodou neudělal tohle, nechytil vás za paži a nezkroutil vám ji za záda tak, ze vám ji téměř zlomí, pak aby vám nevytáhl takhle meč z pochvy a nepřiložil vám ho z téhle strany na hrdlo. Požádejte laskavě své muže, aby odložili zbraně, ano? Když s nimi budou ještě chvíli tak neohrabaně mávat, tak ještě někoho poraní."

Seržant něco zahuhlal.

"Fajn," přikývl Elánius. "Ach ano... a seržante? Tohle má být meč? Brousíte někdy tu věc? K čemu ji používáte? Utloukáte tím lidi k smrti? Tak a teď uděláte následující: odložíte všechny své zbraně támhle na zem a já pak pustím seržanta a rozeběhnu se do té uličky, hm? A než se znovu vyzbrojíte a já vám upřímně doporučuji, abyste se, než se za mnou do té uličky vypravíte, dobře vyzbrojili, budu už pryč. Konec problémů pro všechny. Nějaké otázky?"

Všichni tři strážníci mlčeli. Pak Elánius zaslechl velmi blízko velmi tichý zvuk. Byl to zvuk, který vydávaly chloupky v jeho uchu, když je rozhrnoval hrot střely do kuše, který mu tam právě někdo opatrně zasunul.

"Ano, pane, já bych měl jednu otázku," ozval se hlas za ním. "Řídíte se někdy podle těch rad, které dáváte druhým?"

Elánius cítil, jak se mu samostříl opírá o lebku, a napadlo ho, jak daleko by asi střela letěla, kdyby majitel zbraně stiskl spoušť. I tři centimetry by bylo až příliš.

Někdy prostě musíte vzít věci tak, jak jsou. Elánius s opatrností až přehnanou upustil meč, uvolnil seržanta a pokorně ustoupil stranou. Čtvrtý policista na něj neustále mířil.

"Mám se postavit s rozkročenýma nohama, že?" ujišťoval se Elánius.
"Jasně," zavrčel seržant a otočil se. "Bodejť, to nám ušetří alespoň trochu času. I když na vás si čas uděláme, panáčku, vám věnujeme třeba celou noc. Skvělá práce, svobodníku. My z vás nakonec ještě policistu uděláme."
"Skvělá práce, vážně," souhlasil i Elánius a podíval se na mladíka se samostřílem. Ale to už se seržant rozbíhal.

Teď bylo o něco později. Bolest je něco, čeho se člověk těžko zbavuje.
Elánius ležel na tvrdé vězeňské pryčně a pokoušel se nemyslet na to, co všechno ho bolí. Nebylo to tak zlé, jak zlé to být mohlo. Ta parta naštěstí nedokázala dát někomu ani pořádnou nakládačku. Nevěděli, že se člověk může poddat ranám a tak je částečně zmírnit, a navíc se většinu času pletli jeden druhému.

Užíval si to? Tu bolest rozhodně ne. Z bolesti by omdlel. Přesněji řečeno, skutečně bolestí omdlel. Ale zůstávala v něm jistá malá část, ta, kterou slýchával po dlouhých pronásledováních nebo namáhavých zatčeních, ta část, která chtěla bít a bít ještě dlouho po tom, kdy bití přestalo přinášet své výsledky. Byla v tom jistá radost. Říkal tomu má Bestie. Zůstávalo to skryto, dokud to nepotřeboval, a pak, když už to jinak nešlo, se to prodralo ven. Vyvolávala to bolest a pak ještě strach. Dokázal zabít dokonce i vlkodlaky holýma rukama, bez sebe vztekem a hrůzou a hluboko v duchu okoušel krev zvířete... a zvíře teď větřilo.

"No tak nazdárek, pane Elánie, haha! Čekal jsem, kdy se proberete."
Prudce se posadil. Cely byly na straně do chodby osazeny mřížemi, ale stejnými mřížemi byly odděleny i mezi sebou, aby uvěznění okamžitě viděli, že jsou uvěznění. A ve vedlejší cele ležel s rukama pod hlavou Karcer.
"No jen do toho," povzbuzoval ho Karcer vesele. "Sáhnete si pro mě těmi mřížemi, hm? Zajímalo by vás, jak dlouho to bude trvat, než se objeví někdo z policajtů?"
"No, když nic jiného, tak alespoň dostali i tebe," ušklíbl se Elánius.
"Ale nebude to na dlouho, rozhodně ne na moc dlouho. Já totiž voním po růžích, haha. Návštěvník města, který se ztratil, spolupracuje s hlídkou, moc lituje, že jim způsobil starosti, a tady je jistá pozornost za to, že se museli obtěžovat... Měl byste udělat něco pro to, aby muži hlídky přestali brát úplatky, pane Elánie. To nám všem zjednodušuje život, haha."
"V tom případě tě dostanu nějak jinak, Karcere."
Karcer si vstrčil prst do nosu, zavrtěl jím, vytáhl ho, zkoumavě prohlédl to, co se na něm zachytilo, sežmoulal to a vycvrnkl ke stropu. "Tohle je všechno, co si z vás tady dělám, pane Elánie. Jak vidíte, sem mě přivedli čtyři policisté. Nenapadl jsem je, nekladl jsem odpor, nepokoušel jsem se vloupat do univerzity..."
"Já jen klepal na dveře!"
"Já vám věřím, pane Elánie. Ale víte, jací jsou policajti. Stačí, abyste se na ně ošklivě podíval, a oni vám přišijou každej zločin, na kterej si vzpomenou.
Je to hrozné, co všechno dokážou přišít poctivýmu člověku, haha."
Elánius to věděl. "Takže tys u sebe měl nějaké peníze," zavrčel.
"Ale samozřejmě, pane Elánie. Já jsem totiž zloděj, vzpomínáte? A nejlepší na tom je, že je vždycky nejlepší být zloděj, když nikdo neví, že jste zloděj, haha. Jenže když chcete dělat policajta, musej vám všichni věřit, že jste policajt. To je obrat, zrovínka na román, žejo? Víte samozřejmě, že jsme se ocitli ve starejch dobrejch časech, haha?"
"Už to tak vypadá," připustil Elánius. Nechtělo se mu s Karcerem mluvit, ale bohužel, ten mu momentálně připadal jako jediná skutečná osoba široko daleko. "Můžu se zeptat, kde jste se octnul vy?"
"Na Stínově," zabručel Elánius neochotně.
"Já taky. Ještě jsem nestačil vstát a už se mě pokusil obrat párek místních lumpů. Věřil byste tomu, pane Elánie? Mě! Naštěstí u sebe měli každý nějaké peníze, takže to dobře dopadlo. Jo, jo, myslím, že tady budu velmi spokojený. A... tady přicházejí naši odvážní hoši...!"
Chodbou kolem cel se blížil strážník a pohupoval svazkem klíčů, který nesl v ruce. Byl obtloustlý a postarší, policista toho druhu, jací už dostávají ta místa, kde je mnohem pravděpodobnější, že si budou pohupovat spíše klíči než pendrekem. Jeho nejcharakterističtějším rysem byl nos dvakrát tak široký a o polovinu delší, než obvyklé nosy jsou. Chvilku si prohlížel Elánia a pak přešel ke Karcerově cele. Odemkl dveře.
"Ty tam. Vypadni. Mňa."
"Jistě pane. Díky, pane," sypal ze sebe Karcer a pospíchal z cely. Pak se zastavil a ukázal na Elánia. "A na tohohle si dávejte pozor, pane. To je zvíře! Slušného člověka byste s ním neměli zamykat do jedné cely, pane."
"Řekl jsem padej!"
"Už padám, pane. Díky, pane." A Karcer s vychytralým mrknutím na Elánia vypadl.
Žalářník se obrátil k Elániovi. "A jak se jmenuješ ty, panáčku?"
"Jan Kýla," odpověděl Elánius.
"Jo?"
"Jo, a svou nakládačku už jsem dostal. Co bylo, to bylo. A teď bych rád šel."
"Jo, tak panáček by rád šel? Mňa! Takže ty si myslíš, že ti podám tyhle klíče, mňa, a k tomu ti ještě přidám pár šestáků z pokladničky pro chudé, za to, mňa, co se ti stalo?"
Muž stál opravdu velmi blízko mříží a na tváři měl onen samolibý úsměv člověka, který si myslí, že má v hlavě mozek, zatímco tam má jen piliny. A pokud by měl Elánius jen trochu rychlejší reflexy - a on by se byl vsadil, že je pořád ještě má -, stačila vteřina na to, aby si toho starého prďolu přitáhl a rozmázl mu nos po zbytku obličeje. Není pochyb o tom, že psychopati to mají mnohem jednodušší.

"Stačilo by mi, kdybyste mě prostě pustil," odpověděl a jen s námahou se bránil pokušení.

"Ty nikam nepudeš, mňa, akorát tak navštívit našeho kapitána," ušklíbl se policista.

"Tak to asi bude kapitán Tilda?" řekl Elánius. "Pochopil jsem to správně? Kouří jako táborák, na který někdo naházel trávu? Má mosazné ucho a dřevěnou nohu?"

"Jo, a může tě taky dát klidně zastřelit, mňa, jak by se ti líbil takovej fórek?"

Přeplněná pracovní deska Elániovy paměti konečně odhalila poněkud opotřebovanou podložku poznání, která byla až dosud ukryta pod hrnkem zapomenutých vzpomínek.

"A vy jste Mňácal," prohlásil Elánius. "Mám pravdu? Nějaký grázl vám kdysi přerazil nos a od té doby ho máte takhle nakřivo. A taky vám neustále slzí oči, a proto vlastně pořád sloužíte tady, u cel-"

"Poslyšte, panáčku, my se odněkud známe?" nakrabatil Mňácal čelo, a upřel na Elánia podezřívavý pohled uslzených očí.

"Se mnou? Ne. Ne! Ani náhodou!" odpověděl spěšně Elánius. "Ale mnohokrát jsem o vás slyšel mluvit různé lidi. Vždyť on prakticky vede celou strážnici, říkají. Velký poctivec, říkají. Přísný, ale spravedlivý. Nikdy neplive do kaše, nikdy nemočí do čaje. A taky ho nikdy nikdo neopije rohlíkem."

Viditelná část Mňácalova obličeje se stáhla do rozmrzelého výrazu člověka, který nestačí dostatečně rychle sledovat text.

"Totiž, mňa...?" podařilo se mu ze sebe vypravit. "No, co se toho týče... mňa, cely jsem vždycky udržoval v pořádku, to je pravda." Zdálo se, že ho vývoj věcí poněkud zaskočil, ale nakonec se mu podařilo nasadit další zavilý výraz. "Vy pěkně zůstaňte tady, panáčku, a já skočím za kapitánem a řeknu mu, že jste se probudil."

Elánius se vrátil k pryčně a lehl si. Prohlížel si strop, který byl z větší části pokryt nápisy plnými gramatických chyb a obrázky plnými anatomických nepřesností. Chvíli se odněkud shora ozýval zvýšený, i když nesrozumitelný rozhovor, tu a tam přerušovaný Mňácalovým nepřeslechnutelným "mňa".

Pak se na schodech znovu ozvaly policistovy kroky.

"Dobrá, dobrá, dobrá," prohlásil Mňácal tónem někoho, kdo se těší na to, jak ten, kdo ho obtěžoval, konečně dostane co proto. "Ukázalo se, že kapitán vás chce vidět hned. Tak a teď vás musím spoutat, panáčku. Půjde to po dobrém, mňa, nebo mám shora zavolat posilu?"

Bohové nechť tě ochraňují, pomyslel si Elánius. Možná že bylo pravda i to, že úder, který rozmazal Mňácalovi nos po polovině obličeje, mu taky poškodil mozek. Člověk musí být opravdu ukázkový idiot na to, aby se pokusil spoutat nebezpečného zločince sám. Kdyby to zkusil například s Karcerem, byl by z něj už před pěti minutami mrtvý idiot.

Policista otevřel dveře cely. Elánius vstal a nastavil zápěstí. Po vteřinovém zaváhání ho Mňácal spoutal. Vždycky se vyplatilo být slušný k žalářníkovi, pak vám třeba nemusel spoutat ruce za zády. Muž s rukama před sebou má pořád ještě velkou dávku svobody.

"Půjdeš po schodech přede mnou," přikazoval Mňácal, sklonil se a vzal do rukou celkem výkonně vyhlížející kuši. "A stačí, abys udělal rychlejší krok, panáčku, a dostaneš střelu tam, kde tě to nezabije, ale naopak, mňa, na dlouho postaví na nohy."

"To je poctivé," přikývl Elánius. "Opravdu poctivé."

Opatrně vystoupal po schodech a za zády slyšel Mňácalův sípavý dech. Jako mnoho lidí omezeného intelektuálního rozhledu bral i Mňácal všechno, co dokázal udělat, velmi vážně. Tak především jistě postrádal jakékoliv skrupule, co se stisknutí spouště samostřílu týkalo.

Elánius došel na vrcholek schodiště a uvědomil si, že by měl zaváhat.

"Mňa, teď doleva," ozval se za ním Mňácalův hlas. Elánius v duchu přikývl. A pak to bude první doprava. Všechno se mu to najednou v jediné velké vlně vracelo. Tohle byla ulice U melasového dolu. A jeho první strážnice. To bylo místo, kde to všechno začalo.

Dveře do kapitánovy kanceláře byly otevřené. Unaveně vyhlížející muž za psacím stolem zvedl hlavu.

"Sedněte si," ukázal rukou. "Díky, Mňácale."

Na kapitána Tildu měl Elánius smíšené vzpomínky. Než kapitán dostal své velitelské místo v hlídce, byl vojákem a policejní služba pro něj byla něco jako penze za odměnu. To bylo u staršího důstojníka dost špatné řešení. Znamenalo to, že si pro rozkazy chodil k vrchnosti a pak je do písmene plnil, zatímco Elánius považoval za lepší dojít si pro rozkazy k vrchnosti, pak je profiltrovat hustým cedníkem selského rozumu, přidat pořádnou naběračku tvůrčího nepochopení, a když to vyžadovaly okolnosti, i špetku prostomyslné tuposti, protože vrchnost se jen zřídka snížila na úroveň obyčejných lidí. Tilda si navíc až přehnaně zakládal na naleštěných hrudních plátech a helmicích a načančaných přehlídkách. Pravda, takovým věcem se člověk nikdy nemohl docela vyhnout. Nesměli jste dovolit, aby vám mužstvo zlajdalo. Jenže Elánius, i když se v tom smyslu nikdy veřejně nevyjádřil, docela rád kolem sebe viděl zbroj trochu zašlou a opotřebovanou. Znamenalo to, že ji někdo používá. Kromě toho, když se policajt ukrývá ve stínech, jistě není právě nejlepší, když se mu pancíř leskne jako zrcadlo...

Na stěně byla nařasena ankh-morporská vlajka, jejíž červená barva už vybledla do odstínu oranžové. Policisté si mezi sebou šeptali, že jí Tilda každý den ráno salutuje. Na stole stál obrovský stříbrný kalamář, který zabíral větší část stolní desky, a na něm byl vyrytý znak regimentu. Mňácal ho každý den leštil, a tak se leskl jako nový. Tilda se nikdy nedokázal zbavit své vojenské minulosti.

Přes to všechno měl Elánius pro starého pána slabost. Tilda býval úspěšný voják, alespoň podle tehdejších měřítek, býval pravidelně na vítězné straně a zabil mnohem více nepřátel dobrou, i když poněkud nudnou taktikou než jeho muži taktikou špatnou, i když vzrušující. Svým způsobem byl Tilda laskavý a více méně poctivý a jeho muži kolem něj běhali jako vděční lovečtí psi, aniž si toho vůbec všiml.

Právě teď mu Tilda věnoval Dlouhý pohled po zvednutí hlavy od přiložené dokumentace. To mělo samozřejmě

naznačovat Víme o tobě všechno, ty lišáku, tak proč bys nám o sobě všechno neřekl?* Moc mu to ale nešlo, ani teď, ani nikdy předtím.

Elánius mu pohled klidně oplácel.

"Takže ještě jednou," řekl nakonec Tilda, který si uvědomil, že Elánius umí zírat lépe. "Jak se jmenujete?"

"Kýla," odpověděl Elánius. "Jan Kýla. A co... u všech čertů... Podívejte," řekl, "máte před sebou jen jeden jediný papír, na kterém něco může být, a to je hlášení od seržanta, pokud ovšem připustíme, že umí psát."

"No, abyste věděl, já tady mám dva kusy papíru," oznámil mu klidně kapitán. "Ten druhý se týká smrti Jana Kýly, co vy na to?"

"Cože? Za nějakou potyčku s hlídkou?"

"V případě nutnosti by něco takového na trest smrti docela stačilo," odpověděl Tilda a naklonil se kupředu. "Ale říkám si, ehm, že podobné záminky v tomhle případě potřebovat nebudem, protože Jan Kýla zemřel včera. Zmlátils ho a oloupil, že? Sebral jsi mu peníze, ale neunavoval ses dopisy, protože neumíš číst, je to tak? Takže jsi nemohl tušit, že Jan Kýla byl policistou, co?"

"Cože?"

Elánius vytřeštěně zíral na tu hubenou tvář s vítězoslavně naježeným knírem a malýma vybledle modrýma očima.

Pak se ozval zvuk, jaký slyšíme, když někdo velmi důrazně a soustředěně zametá podlahu na chodbě. Kapitán se podíval přes Elánia ke dveřím, zavrčel a udeřil násadkou o stůl.

"Vyhoďte ho odsud!" vyštěkl. "A kromě toho, co tady ten malý démon dělá takhle pozdě v noci?"

Elánius pootočil hlavu. Malý mužík, který stál ve dveřích, byl scvrklý jako stará moruše, měl dlouhý řídký vous a hlavou holou jako nemluvně. V rukou svíral koště a přihlouple se usmíval.

"Je levnej, pane, mňa, a je nejlepší, když to tady poklidí v čase, mňa, kdy je klid," zamumlal Mňácal a chytil mužíčka za vyzáblý loket. "Tak jdeme, hlupče -" Takže samostříl teď zamířil jinam. A Elánius měl na zápěstích nějaké to kilo železa, chcete-li to vyjádřit přesně, zhruba o váze kovářského kladiva. Začal vstávat...

Elánius otevřel oči a uviděl strop. Někde nedaleko se ozývalo hluboké dunění. Větrný mlýn? Vodní mlýn?

Tak tohle nebude jednoduché, ale některé věci prostě člověk vědět musí.

"Kde jsem?" zeptal se mdle. A pak dodal: "Tentokrát?"

"Skvělá práce," ozval se hlas někde za ním. "Od chvíle, kdy nabyl vědomí k sarkasmu v pěti vteřinách!"

Místnost byla velká, podle toho, jak v ní proudil vzduch, a hra světel na stěnách dávala tušit, že kdesi za Elániem hoří svíčky.

Hlas pokračoval: "Byl bych rád, kdybyste mě považoval za svého přítele."

"Za přítele? A proč?" nechápal Elánius. Vzduchem se k němu donesl závan tabákového kouře.

"Každý by měl mít přítele," sdělil mu hlas. "Aha, vidím, že jste si všiml, že máte stále ještě spoutané ruce -"

To hlas řekl proto, že se Elánius jediným prudkým pohybem zvedl ze stolu, seskočil na zem a padl kupředu na obličej...

Elánius otevřel oči a uviděl strop. Někde nedaleko se ozývalo hluboké dunění. Větrný mlýn? Vodní mlýn? Pak se mu ale myšlení podivně a nepříjemně zapletlo.

"Co se to stalo?" řekl polohlasem.

"Myslel jsem si, že byste se o to mohl pokusit, mládenče," sdělil mu neviditelný přítel. "Jak zjistíte, používáme tady svoje malé fintičky. Teď si jen sedněte. Vím, že jste prodělal dost nepříjemné věci, ale neměli jsme dost času na to, abychom se do toho zamíchali. I takhle je to dřív, než by se mi líbilo, ale řekl jsem si, že vás odtamtud dostanu raději dřív, než se to doopravdy po... pohnojí... pane Elánie."

Elánius ztuhl. "Kdo jste?" zeptal se.

"Úředně se jmenuju Lu-Tze, pane Elánie. Ale protože jsme přátelé, můžete mi říkat Zametač."

Elánius se opatrně posadil a rozhlédl se kolem.

Stěny napůl ukryté ve stínech byly pokryty... písmem. Musí to být písmo, pomyslel si, ale odněkud ze zemí na Okraji, které mají jen malý krůček k malým obrázkům.

Svíce stála na talíři. Kousek za ní, sotva viditelné na okraji stínů, se tyčily dva válce, každý silný jako tělo dospělého člověka, zasazené v těžkých vodorovných ložiscích. Válce byly umístěny nad sebou, oba se pomalu otáčely a oba z nějakého důvodu budily dojem, že jsou mnohokrát větší, než kolik jsou ochotny přiznat jejich rozměry. Jejich dunění plnilo místnost. Halila je zvláštní nafialovělá záře.

O válce se staraly dvě postavy v šafránových rouchách, ale Elánius nedokázal spustit oči z drobného a vyhublého holohlavého stařík, který seděl na převrácené bedně vedle stolku se svíčkou. Kouřil páchnoucí, ručně balenou cigaretu, podobnou těm, jaké miloval Noby, a vypadal jako mnich z dalekých krajů. Přesněji řečeno, vypadal právě tak jako ti kněží, které Elánius někdy vídal na ulici s miskami prosebníků.

"Zdá se, že jste v kondici, pane Elánie," prohlásil Zametač.

"To vy jste byl na strážnici, že?" zpozorněl Elánius. "Mňácal vám říkal hlupče!"

"Ano, pane Elánie - Lu-Tze. On už Mňácal trochu hůř slyší. Posledních deset dnů tam nahoře zametám noc co noc. Všechno za dvě pence a všechny ty kopance, kterým se mi nepodařilo uhnout. A to jenom proto, že čekám na vás!"

"A to vy jste řekl Růženě Dlaňové, kde mě najde, že? To vy jste byl ten mnich na mostě?"

"Uhodl. Nebyl jsem si jistý, jestli vás dokážou najít."

"Ale jak víte, kdo jsem?"

"Jen se moc nevzrušujte, pane Elánie," odpověděl mu Zametač chladně. "Jsem tady, abych vám pomohl... vaše milosti. A jsem váš přítel, protože právě teď jsem jediná osoba na světě, která pravděpodobně uvěří tomu, co řeknete o,

hmm, bouřích a pádech a takových věcech. Tedy jediná příčetná osoba, samozřejmě," dodal.

Pozoroval Elánia, který zůstal alespoň půl minuty naprosto nehybně sedět.

"Výborně, pane Elánie," přikývl spokojeně. "Vidím, že přemýšlíte. Tohle u lidí vždycky rád vidím."

"Je za tím magie, že?" řekl Elánius nakonec.

"Něco podobného, máte pravdu," přikývl Zametač. "Tak například právě teď jsme se posunuli v čase nazpět. Jen o několik vteřin. Jen proto, abyste neudělal něco, čeho byste později litoval. Nemohu vám mít za zlé, že po tom, co jste právě prožil, už byste si chtěl konečně na někom zchladit žáhu, ale my nechceme, aby se vám něco stalo, chápete..."

"Cože? Málem jsem se na vás před chvilkou vrhl a uškrtil vás!"

Zametač se usmál. Byl to nevinný, odzbrojující úsměv. "Kouříte?" řekl. Zašátral v záhybech svého roucha a vytáhl pokřivenou, ručně balenou cigaretu.

"Díky, ale mám svoje -" začal Elánius automaticky. Ruka se mu zastavila na poloviční cestě k náprsní kapse.

"Aha, ano," přikývl s pochopením Zametač. "To stříbrné pouzdro. Sibyla vám ho dala jako svatební dar, pokud vím? Toho je škoda."

"Chci domů," vypravil ze sebe Elánius. Zmohl se na pouhý šepot. Posledních dvanáct hodin nezamhouřil oka, jen tu a tam odpočíval.

Tentokrát to byl Zametač, kdo tiše seděl v místnosti naplněné duněním válců.

"Vy jste policista, pane Elánie," začal nakonec.

"Dobrá, podívejte, byl bych rád, kdybyste teď na chvíli uvěřil tomu, že i já jsem jistý druh policisty, co říkáte? Já a mí kolegové dohlížíme na to, aby se některé věci... staly. Nebo nestaly. Zatím se mě na nic neptejte. Jen přikývněte."

Elánius místo toho pokrčil rameny.

"Výborně. Takže řekněme například, že jsme vás našli - berte to více méně jako metaforický popis - ležet o sobotní noci ve škarpě, kde jste zpíval oplzlou píseň o trakaři -"

"Já žádné oplzlé písně o trakaři neznám!"

Zametač si povzdechl. "Tak o studentské halence? Barušce? Nebo o ježkovi či šněrovačce? S nedokončenými rýmy? Na tom přece vůbec nezáleží. Prostě a jednoduše jsme vás našli hezky daleko od místa, kde byste měl být, a hrozně rádi bychom vás byli dostali domů. Jenže to není tak jednoduché, jak si myslíte, chápete?"

"Vrátil jsem se v čase, je to tak? Za to může ta jejich posraná knihovna. Každý ví, že magie, která se tam během let nashromáždila, má občas na svědomí prapodivné věci!"

"To jste odhadl naprosto přesně. Knihovna na tom měla ten největší podíl, souhlasím. Přesnější by ale bylo říci, že jste byl, hmm, zachycen hlavním proudem událostí."

"A může mě někdo dostat zpět? Dokážete mě vy dostat nazpět?"

"N-óó," zatvářil se Zametač poněkud rozpačitě.

"Když to neumíte vy, dokážou to mágové. Hned ráno půjdu a vyhledám je!"

"Jo, tak vy vyhledáte mágy? No tak u toho bych chtěl být. Tohle nejsou mágové, kterým vládne ten decentní Výsměšek Hnědý, abyste věděl. A vy taky nejste jeho milost sir Samuel Elánius, velitel hlídky. Jste neoholený a neupravený šílenec, který vykřikuje naprosto nesmyslnou historku o jakési bouři, která způsobila, že propadl časem přímo do skupiny nepříjemných mužů se sklony k násilí. Měl byste štěstí, kdyby se vám jen vysmáli. A i kdyby vám nakrásně uvěřili a rozhodli se vám pomoci, narazili by na stejný problém."

"A to je?"

"Nedá se to provést. Zatím ještě ne." Poprvé od chvíle, kdy začal jejich rozhovor, se zdálo, že se Zametač cítí v nesnázích. "Stojím tady před obrovským problémem, pane Elánie, protože vám teď musím říci několik věcí, které vám za žádných okolností říci nesmím. Jenže vy jste muž, který není šťastný, když nezná fakta. To respektuji. A dokud nebudete spokojený, nebudete s námi spolupracovat. Mohu sice jen těžko čekat, že byste mi uvěřil, ale -"

Zvuk obrovských válců se na okamžik změnil a Elánius pocítil krátký slabý otřes, během nějž měl dojem, že celé jeho tělo najednou udělalo blé...

"Proto je tady někdo, komu byste uvěřit mohl -"

"Moment," přerušil ho Elánius. "Co se stalo s vaší cigaretou?"

"Hmm?"

"Ještě teď jste v ruce držel polovinu cigarety, a ta je teď pryč!"

"Tu jsem dokouřil před deseti minutami," odpověděl mu Zametač. "Tak je roztočte, hoši."

Tón rotujících válců se znovu poněkud změnil.

Sam Elánius uviděl sám sebe stojícího uprostřed místnosti. "Ten chlap jsem já!"

"Tak, tak," přikyvoval Zametač. "Tak ho chvilku poslouchej."

"Nazdar, Same," řekl ten druhý Elánius a upřel pohled někam přes Elániovo rameno. "Já tě nevidím, ale oni říkají, že ty mě ano. Pamatuješ na tu vůni šeříků? Myslel jsi na ty, kdo zemřeli. A pak jste se dohodli s Jeefesem, že tu dívku opláchne v přípravně. A, ano... taky tě občas bolí na prsou a dělá ti to starosti, ale nikomu jsi to neřekl... No, to by myslím stačilo. Víš, že já jsem ty. Jenže jsou tady některé věci, které ti nedokážu říct ani já. Nemůžu je vědět, protože jsem v -" Mluvčí umlkl a ohlédl se, jako kdyby čekal na nápovědu někoho mimo jeviště, "- uzavřené časové smyčce. Ehm... dalo by se říct, že jsem asi dvacet minut tvého života, které si nevybavuješ. Vzpomínáš, jak jsi..."

...měl dojem, že celé jeho tělo najednou udělalo blé...

Zametač vstal. "Dělám to hrozně nerad," prohlásil, "ale jsme v chrámu a dokážeme paradoxy omezit na mimimum. Tak vzhůru, vzmužte se, pane Elánie. Řeknu vám všechno."

"Právě jste řekl, že to nesmíte."

Zametač se usmál. "Potřebujete pomoci s těmi náramky?"

"Co? S těmi obstarožními Rychlosvěry z roku pytel? Vždyť jsou to snad původní jedničky, které musí být zastaralé už teď! Dejte mi špendlík a pár minut. A jak jsem se dostal do chrámu?"

"To já."

"Vy jste mě přinesl?"

"To ne. Šel jste se mnou sám. Měl jste pochopitelně pásku přes oči. Když jsme přišli sem, dal jsem vám vypít skleničku..."

"Nic takového si nepamatuju!"

"Jistě, že ne. Proto jsem vám dal vypít tu skleničku. Nic moc tajemného, ale splní to svůj účel. Nestojíme o to, abyste se nám sem vrátil, že? Tohle místo má být tajné..."

"Vy jste mi zkreslili paměť? Poslyšte, tak to už tedy -" Elánius napůl vstal, ale Zametač pozvedl ruku v uklidňujícím gestu.

"Buďte bez obav, nic se nestalo, způsobilo to jen, že jste zapomněl několik minut," řekl.

"Kolik minut?"

"Jen několik, opravdu. A bylo to z bylinek. Takové bylinky vám jen prospějí. Pak jsme vás nechali vyspat. Nebojte se, nikdo nás nesleduje ani nehledá. Vůbec si nevzpomenou, že jste zmizel. Vidíte tyhle věcičky?"

Zametač pozvedl otevřený kufřík, do jakých se ukládá nářadí. Zvenčí na něm byly připevněny popruhy a uvnitř Elánius zahlédl válec.

"Jmenuje se to kunktátor nebo častop," vysvětloval mnich, "a je to zmenšená verze těch velkých támhle, co vypadají jako mandl vaší babičky. Nebudu zabíhat do technických podrobností, ale když se točí, ovlivňuje čas kolem. Rozumíte tomu, co jsem vám právě řekl?"

"Ne!"

"Dobrá, tak je to prostě kouzelná skříňka. Ulevilo se vám?"

"Pokračujte," zabručel Elánius zamračeně.

"Nasadil jsem vám ho a vyvedl vás ze strážnice. Protože jste ho měl na sobě, byl jste, abychom tak řekli, mimo čas. Až skončíme náš krátký rozhovor, odvedu vás nazpět na strážnici a starý kapitán si ani nevšimne, že jste byl pryč. V době, kdy jsme v chrámu, se čas venku zastavil. O to se postarají kunktátory. Jak jsem řekl, ovlivňují okolní čas. Jednoduše řečeno, posouvají nás v čase zpět stejnou rychlostí, jako by nás okolní čas posouval kupředu. Máme jich tady několik. Skvěle například udržují potraviny čerstvé. Co bych vám tak ještě řekl... aha, ano, pokud v tom nechcete mít zmatek, je dobře si pokud možno pamatovat, v jakém pořadí se věci odehrávaly. Věřte mi."

"To je jako sen," zabručel Elánius. Ozvalo se cinknutí a pouta spadla na zem.

"No právě," přikývl Zametač klidně.

"A ta vaše kouzelná skříňka mě dostane domů? Přesune mě v čase až tam, kde bych měl skutečně být?"

"Tahle? Pch. To ne. Tohle je určeno jen pro malé akce -"

"Podívejte, pane Zametači, strávil jsem vlastně celý včerejší den tím, že jsem pronásledoval po střechách odporného zločince, pak jsem se s ním popral, dvakrát mě ztloukli, jednou pořezali a jednou sešili. Mám pořád dojem, že bych vám měl za něco poděkovat, ale ať mě čert vezme, jestli vlastně vím, za co. Chci přímé odpovědi, pane. Jsem velitel Městské hlídky tohoto města!"

"Nechtěl jste říci budu?" nadhodil s nevinným výrazem Zametač.

"Nechtěl! Sám jste řekl, že pomáhá, když si člověk pamatuje věci v tom pořadí, v němž se odehrály! Dobrá, takže včera, tedy v mém včera, jsem byl velitel hlídky a - u všech ďáblů - pořád jsem velitel hlídky! Je mi jedno, co si myslí ostatní. Ostatní neznají všechna fakta!"

"No, tak té myšlenky se držte," přikývl Zametač a vstal. "Tak dobrá, veliteli. Chcete nějaká fakta. Pojďme se projít do zahrady, co říkáte?"

"Můžete mě dostat domů?"

"Zatím ne. Podle mého profesionálního názoru jste tady z nějakého důvodu."

"Z jakého důvodu? Prostě jsem propadl tou podělanou kopulí!"

"To tomu pomohlo, jistě. Uklidněte se, pane Elánie. Vidím, že to pro vás byla opravdu velká zátěž."

Zametač ho vedl ze síně. Ve vedlejší místnosti byla velká kancelář, v níž bylo slyšet šum tiché, ale cílevědomé práce. Mezi poškrabanými stoly Elánius tu a tam zahlédl podobné válce, s jakými se už setkal v hale. Některé z nich se pomalu otáčely.

"Naše ankh-morporské oddělení je opravdu velmi zaměstnáno," řekl Zametač. "Už jsme museli koupit obchody po obou stranách původní budovy." Zvedl svitek pergamenu z košíku na jednom stole, přelétl očima jeho obsah a s povzdechem jej vrátil zpět. "A všichni jsou přepracovaní," dodal. "Jsme tady neustále. A když říkám ‚neustále', oba už víme, co to znamená."

"Ale co to tady vlastně děláte?" rozhlížel se Elánius.

"Dohlížíme na to, aby se věci staly."

"Cožpak se věci nestávají samy o sobě?"

"To záleží na tom, o které věci stojíte. My jsme mniši historie, pane Elánie. Dohlížíme na to, aby se to stalo."

"Nikdy jsem o vás neslyšel, a přitom znám tohle město jako vlastní boty."

"Pravda. Ale jak často si opravdu prohlížíte své vlastní boty, pane Elánie? Ušetřím vás vašeho trápení. Přestaňte tak zoufale pátrat v paměti, jsme v Jílové ulici, pokud vás to uklidní."

"Cože? Ti potrhlí mniši, co sídlí v té legrační budově v cizím slohu, postavené mezi zastavárnou a tím obchůdkem s obnošeným šatstvem? Ti kněží, kteří poskakují po ulicích, buší do bubínků a pokřikují?"

"Dokonalá dedukce, pane Elánie. Je legrační, jakého utajení můžete docílit, když jste potrhlý mnich, který poskakuje

po ulicích a buší při tom do bubínku."

"Když jsem byl malý, měl jsem z toho obchůdku v Jílové ulici většinu oblečení," zavzpomínal Elánius. "Prodával tam nějaký cizí chlapík s takovým směšným jménem..."

"Bratr Po Ch'či Ho," přikývl Zametač. "Nebyl to nijak dobrý operativec, ale doslova génius, když přišlo na to, odhadnout a smlouvat cenu na starý obnošený hubertus."

"Košile seprané tak do tenka, že byly skoro průhledné, a kalhoty oblýskané tak, že se leskly jako sklo," pokračoval Elánius. "A na konci týdne se polovina těch věcí přesunula do zastavárny."

"To je pravda," přikývl Zametač. "Můžete své šaty zastavit v zastavárně, ale nikdy je tam nekoupíte, protože to je pod úroveň, že?"

Elánius přikývl. Když sestoupíte až na spodní konec žebříčku, bývá už mezi příčkami opravdu jen malý kousek, a božíčku, cožpak si to právě proto ženy tak úzkostlivě nehlídaly? Svým vlastním způsobem byly pyšné jako hraběnky. Nemuseli jste být bohatí, ale bylo třeba držet se své úrovně. Šaty mohly být levné a staré, ale musely být alespoň čisté. Za domovními dveřmi většinou nebylo nic, co by stálo za to ukrást, ale schůdek přede dveřmi musel být vydrhnutý tak, že byste si na něm mohli dát večeři, pokud jste si mohli nějakou dovolit. A nikdo si nekupoval oblečení ve vetešnictví. Když jste udělali něco takového, byli jste opravdu až na dně. Ne, koupili jste si je u pana Po Ch'či a nikdy jste se ho neptali, kde je koupil on.

"Když jsem šel do svého prvního zaměstnání, měl jsem oblečení z toho obchůdku," řekl Elánius. "Teď mi to připadá, jako kdyby to bylo před sto lety."

"Tak to ne," zavrtěl hlavou Zametač. "Bylo to minulý týden."

Ticho se prohlubovalo. Jediný zvuk vydávaly válce rozmístěné po místnosti.

Pak Zametač dodal: "Muselo vás to napadnout."

"Proč? Většinu té doby, co jsem tady, mě někdo tloukl nebo jsem byl v bezvědomí nebo jsem se snažil dostat domů. To chcete říct, že se potuluju tam někde venku?"

"Samozřejmě. A jestli chcete něco vědět, tak včera v noci jste zachránil pověst celé hlídky tím, že jste namířil kuši na nebezpečného zlosyna, který zaútočil na vašeho seržanta."

Tentokrát zavládlo ticho ještě hlubší. Zdálo se, že naplnilo celý vesmír.

Nakonec se ozval Elánius. "Ne. To není správné. To se nikdy nestalo. To bych si pamatoval. A já si ze svých prvních dnů ve službě pamatuju hodně."

"To je zajímavé, že?" přikývl Zametač. "Jenže cožpak není psáno: ‚jest mnoho věcí mezi nebem a zemí...' Pane Elánie, potřebujete krátkou návštěvu v Zahradě klidu Vnitřního města."

Byla to skutečně zahrada, ostatně jako spousta jiných zahrad, které najdete v okolí Jílové ulice. Šedá zem nebyla nic jiného než směs prachu ze starých rozpadlých cihel, kočičího trusu a zetlelých odpadků.

Na vzdálenějším konci stála třímístná latrína. Byla šikovně umístěna u branky do zadní uličky, takže muži, kteří v noci vyváželi splašky, nemuseli daleko, ale vedle téhle se pomalu otáčel kamenný válec.

Dobrého světla dopadalo do zahrady málo. Podobné zahrady nikdy nemají dost světla. Tady prostě dostanete až světlo z druhé ruky, potom co si svůj příděl vezmou ti bohatí ve vyšších domech. Někteří lidé si na takových zahrádkách drželi prasata nebo chovali králíky a holuby nebo si tam i po všech minulých zkušenostech dokonce proti všemu zdravému rozumu vysadili nějakou zeleninu. Ale v takové zahradě by se ke světlu dokázala doplazit opravdu jen kouzelná fazole.

Tady se o to každopádně někdo pokusil. Většina země tady byla pokryta štěrkem a oblázky různé velikosti a to vše bylo pečlivě upraveno a uhrabáno do spirál a křivek. Tu a tam, očividně na přesně promyšlených místech, byly umístěny větší kameny.

Elánius zíral na kamennou zahradu a zoufale hledal něco, co by vzbudilo jeho pozornost.

Měl dojem, že částečně chápe, co měl její tvůrce na mysli, ale celý efekt vycházel naprázdno. Tohle bylo přece jen obrovské město. Odpadky pronikly všude. Nejjednodušší způsob, jak se zbavit odpadu, bylo hodit jej přes nejbližší zeď. On ho nakonec někdo někam prodá, nebo možná sežere.

Mladý mnich trpělivě uhrabával štěrk. Když se Zametač přiblížil, uctivě se mu uklonil.

Stařík usedl na kamennou lavičku.

"Mrskni sebou, mládenče, a přines nám dva šálky čaje, budeš tak laskav? Jednou zelený s jačím máslem a druhý spařený v konvici do oranžova, se dvěma cukry a včerejším mlékem, správně?"

"Ano, tak to mám rád," přikývl Elánius chabě a sedl si vedle mnicha.

Zametač se zhluboka a dlouze nadechl. "A já zase rád buduju zahrady," řekl. "Život by měl být zahrada."

Elánius zíral prázdnýma očima na to, co měli před sebou. "Štěrk a kamení, chápu. Škoda, že jsou tady všechny ty odpadky... Vždycky se nějak objeví, že..."

"Ano," přikývl Lu-Tze. "Jsou součástí zahrady."

"Cože? Ta pomačkaná krabička od cigaret?"

"Jistě. Ta představuje element vzduchu," odpověděl Zametač.

"A ten kočičí trus?"

"Ten nám připomíná, že nesoulad, stejně jako kočka, se dostane kamkoliv."

"Zelné košťály? A ten použitý primerák?"*

"Ke svému vlastnímu nebezpečí zapomínáme na funkci ústrojných věcí v dokonalé harmonii. To, co se v promyšlené skladbě objevuje zdánlivě náhodně, je součástí harmonie vyššího řádu, kterou my dokážeme chápat jen velmi mlhavě. To je velmi důležitá skutečnost a má úzkou souvislost s vaším případem."

"Co ta pivní láhev?"

Poprvé od chvíle, co ho Elánius potkal, se mnich zamračil.

"Víte, nějaký bezohledný vandal sem vždycky nějakou hodí, když se vrací v pátek večer z hospody. Kdybychom takové věci neměli zakázané, ucítil by mou ruku, to mi věřte."

"Ta není součástí vyšší harmonie?"

"Možná, ale koho to zajímá? Takové věci mi lezou na mé thungas, to vám tedy řeknu," stěžoval si Zametač. Seděl vzpřímeně, s rukama položenýma na kolenou. Znovu zavládl klid. "Takže, abychom se někam dostali, pane Elánie... víte, že se celý vesmír skládá z velmi malých částeček?"

"Cože?"

"Musíme se k těm věcem propracovat postupně, pane Elánie. Jste bystrý muž. Nemohu vám pořád říkat, že se všechno děje s pomocí kouzel."

"Opravdu jsem tady někde? Ve městě? Myslím tedy mé mladší já?"

"Samozřejmě. Proč ne? Kde jsem to skončil? Aha. Už vím. Je z velmi malých částeček a -"

"Tohle je mizerná doba pro příslušníky hlídky. Už si vzpomínám! Máme policejní hodinu. A to byl teprve začátek!"

"Malé částečky, pane Elánie," přerušil ho Zametač ostře. "To musíte vědět."

"No tak dobrá. A jak velmi malé?"

"Velmi, opravdu velmi malé. Tak maličké, že často putují neobyčejně podivnými cestičkami."

Elánius si povzdechl. "A já se vás dále ptám: Co je to za podivné cestičky?"

"No, jsem rád, že se mě ptáte právě na tohle. Tak především dokážou být na několika místech najednou. Pokuste se přemýšlet, pane Elánie."

Elánius se pokusil soustředit na to, co pravděpodobně byla krabička věčnosti od smažené ryby s hranolky. Bylo to zvláštní, ale přesto, že měl hlavu přeplněnou příšernými myšlenkami, pocítil něco jako úlevu, když je mohl všechny odsunout stranou a zamyslet se nad tímhle. Lidská mysl se tak někdy chová. Vzpomněl si na to, jak ho kdysi pobodali a jak by byl vykrvácel k smrti, kdyby ho nenašla seržantka Angua. Ležel tenkrát na zemi a udivilo ho, že ho ze všeho nejvíc zajímá vzorek na koberci. Smysly vám říkají: už nám zbývá jen pár minut, musíme zaznamenat všechno do toho nejmenšího detailu...

"To nemůže být pravda," zavrtěl hlavou. "Kdyby se tohle sedadlo skládalo ze spousty maličkých částeček, které mohou být na mnoha místech, jak to, že se ani trochu nehýbe?"

"Zasloužil byste cukrátko," usmál se Lu-Tze spokojeně. "To je právě ten obrovský problém, pane Elánie. A vysvětlení je v tom, alespoň to říká náš opat, že právě jsou na mnoha místech současně. A aj, tady je čaj! A aby ty částečky mohly být na mnoha místech současně, je i mnohovesmír tvořen nekonečným množstvím alternativních vesmírů. Mnohomoc mnohomoců. Prostě to největší číslo, jaké si jen člověk dokáže představit. A tím pádem dokážou vyplnit jakékoliv množství. Nemluvím na vás příliš rychle?"

"Aha, tohle," uklidnil se Elánius. "Tak o tom něco vím. To je, jako když člověk udělá v tomhle vesmíru nějaké rozhodnutí a v jiném vesmíru zase jiné. Slyšel jsem o tom mluvit mágy na jedné takové noblesní večeři. Hádali se tam o... Slavném pětadvacátém květnu."

"A co říkali?"

"No, všechno to, co se vždycky říká... že by všechno dopadlo jinak, kdyby vzbouřenci pořádně hlídali brány a mosty, a že opevnění se nedá dobýt čelním útokem. Ale říkali taky, že všechno se někde stane..."

"A vy jste jim věřil?"

"No, tak to zní jako dokonalé thunga. Ale je pravda, že někdy se nevyhnete myšlenkám typu ‚co by se stalo, kdybych něco udělal jinak -'"

"Jako třeba kdybyste zabil svou ženu?"

Zametač byl překvapen tím, že Elánius nijak nezareagoval.

"To je nějaká zkouška, že?"

"Učíte se opravdu rychle, pane Elánie."

"Řeknu vám ale jednu věc, Zametači, v nějakém jiném vesmíru jsem jistě vyskočil a jednu vám ubalil."

Na Zametačově tváři se znovu objevil ten náznak slabého úsměvu, který naznačoval, že mu nevěří.

"Nezabil jste svou ženu," prohlásil. "Nikde. Neexistuje jediný vesmír v celém mnohovesmíru, kde by Samuel Elánius, takový, jaký je, zabil lady Sibylu. Ale teorie je naprosto jasná. Říká, že pokud se může něco stát, aniž to poruší základní přírodní zákony, musí se to stát. Ale tohle se nestalo. Přesto teorie mnoha vesmírů funguje. Kdyby to tak nebylo, nedokázal by člověk udělat vůbec žádné rozhodnutí."

"Takže?"

"Takže záleží na tom, co udělají lidé!" odpověděl Zametač. "Lidé tvoří další zákony. To, co dělají, je důležité. Z tohohle je opat velmi rozrušený. Málem se zadusil piškotem. To znamená, že mnohovesmír není nekonečný a lidská rozhodnutí jsou podstatně důležitější, než si oni sami myslí. Tím, co dělají, mohou změnit vesmír!"

Zametač vrhl na Elánia dlouhý pohled. "Pane Elánie, vy si myslíte: ‚vrátil jsem se v čase a ať mě vezme čert, nejspíš skončím jako seržant, který mě, Sama, bude učit všechno, co znám,' uhodl jsem?"

"No, něco takového mě opravdu napadlo. Hlídka je teď ochotná vzít do služby kdejakého pobudu, kterého vytáhne ze stoky, zvlášť kvůli policejní hodině a všemu tomu špiclování. Jenže... podívejte, já Kýlu pamatuju a ano, je pravda, že měl jizvu a klípec přes jedno oko, ale jsem si jistý, že to jsem nebyl já."

"Správně. Takhle vesmír nefunguje. Vás vzal pod křídlo Jan Kýla, policista z Pseudopolisu, který přišel do Ankh-Morporku, protože tady byl lepší plat. Je to skutečná postava. Vy a on nejste jedna a táž osoba. Ale nevzpomínáte si, že by se někdy zmínil o tom, jak ho krátce potom, co vystoupil z dostavníku, přepadli dva muži?"

"Ale ano, u všech ďáblů," přikývl Elánius, "Dva lupiči. A tam... no jistě, tam přišel ke své jizvě. Vřelé přivítání ve

starém dobrém Ankh-Morporku. Kýla byl ale tuhej jako nevydělaná kůže. Sejmul je oba a bylo to."

"Jenže tentokrát byli tři," řekl Zametač.

"No, tři jsou o něco horší, to je jasné, ale -!"

"Vy jste policista. Uhodl byste, kdo byl ten třetí muž?"

Elánius se ani nemusel moc zamýšlet. Jeho odpověď se zrodila v hlubinách temného podezření. "Karcer?"

"Byl to on. Rychle mezi ně zapadl."

"A ten hajzl byl ve vedlejší cele! A dokonce se mi přiznal, že nedlouho předtím někoho přepadl a sebral mu peníze."

"A vy oba jste uvázli tady, pane Elánie. Teď už to není vaše minulost. Ne tak docela. Je to minulost. A tam někde je budoucnost. Mohla by to být vaše budoucnost. Ale taky nemusela. Vy byste se chtěl vrátit domů, nechat tady Karcera a mrtvého Jana Kýlu? Ale kdyby se vám to podařilo, neměl byste domov, neměl byste se kam vrátit. Protože mladý Sam Elánius by pak nedostal rychlý kurz základů policejní práce od slušného chlapa. Učil by se od takových lidí, jako je seržant Srazil, desátník Ucholub nebo policista Tračník. A to by ještě zdaleka nebyli ti nejhorší.

Elánius zavřel oči. Vzpomněl si, jak hrozně nezkušený tenkrát byl. A Fred... no Fred Tračník nebyl tak špatný, když si člověk odmyslel jeho napůl hrané strašpytlovství a nedostatek představivosti, ale Ucholub byl odporný malý mizera, a co se týká Srazila, Srazil učil Tračníka a žák svému učiteli ještě zůstal velmi mnoho dlužen. Co se Sam Elánius naučil od Kýly? Být neustále ve střehu, myslet vlastní hlavou, nepouštět si do ní Srazily a Ucholuby a neváhat v boji použít dnes ani ty nejšpinavější prostředky, pokud mu to zaručí, že v případě potřeby ještě bude schopen bojovat i zítra.

Často ho napadlo, že by byl dávno mrtev, kdyby nebylo -

Prudce zvedl hlavu a upřel oči na mnicha.

"Já vám neporadím, pane Elánie," pokračoval Lu-Tze. "Díky nekonečnému množství možností není nic jisté."

"Ale počkejte, já vím, že se má budoucnost odehrála, protože jsem tam byl!"

"Ne. To, s čím se tady setkáváme, je kvantová interference. Říká vám to něco? Ne. Dobrá... řeknu vám to takhle. Máme jednu minulost a jednu budoucnost. Ale máme dvě přítomnosti. Jedna, kde jste se objevili vy a váš ďábelský přítelíček, a druhá, kde jste se naopak neobjevili. Dokážeme ty dvě přítomnosti udržet několik dní v souběžném chodu. Spotřebuje to obrovské množství času, ale dokážeme to. A pak se v jednom okamžiku spojí. Budoucnost, která pak bude následovat, závisí jen na vás. My chceme tu budoucnost, kde je Elánius dobrý policajt. Ne tu druhou."

"Ale ta moje se přece musela stát," trval na svém Elánius. "Říkám vám, že si ji pamatuju. Bylo to včera!"

"To je sice hezká úvaha, ale teď už vůbec nic neznamená," potřásl mnich hlavou. "Věřte mi. Ano, vám se to stalo, ale i když to tak bylo, třeba to tak nebylo. Kvůli kvantu. Právě teď v budoucnosti neexistuje prostor ve tvaru velitele Elánia, do kterého byste se vešel. Budoucnost, která se odehraje, závisí jen na vás. To je úředně nejisté. Ale pokud se zachováte správně, tak to nejisté nebude. Dlužíte to sám sobě, veliteli. Právě teď se někde tam venku učí Sam Elánius, jak být velmi špatným policistou. A učí se rychle."

Malý mnich vstal. "Nechám vás chvíli si to promyslet," dodal.

Elánius přikývl s pohledem upřeným na kamennou zahradu.

Zametač se tiše vyšoural ven a zmizel v chrámu. Pak prošel až na nejvzdálenější konec kanceláře. Z krku si sundal velmi zvláštně tvarovaný klíč a zasunul ho do dveří. Ty se otevřely. Před ním vzplálo oslňující světlo.

Šel dál a podrážky jeho sandálů opustily chladné dlaždice a vstoupily na dobře ušlapanou cestu v jasném, horkém dni.

Takhle dávno v minulosti tekla řeka jiným směrem a současní obyvatelé Ankh-Morporku by byli jistě překvapeni tím, jak krásná před sedmi sty tisíci lety byla. Na písečných náplavech v řece se slunili hroši a podle Qu* dělali v poslední době jisté potíže.

Musel vždy na noc kolem tábora vztyčit malou temporální ohradu, takže každý z hrochů, který se vydal na procházku mezi stany, se náhle ocitl s hrozným bolením hlavy zpět ve vodě.

Qu, který se proti prudkým slunečním paprskům vybavil slaměným kloboukem, dohlížel v ohrazeném a vyčištěném prostoru na své asistenty. Lu-Tze si ztěžka povzdechl a vykročil k němu.

Tady zase dojde k výbuchům, to věděl.

Nedalo se říci, že by neměl rád Qua, který měl v jejich řádu hodnost mistra přístrojů a nových zařízení. To znamenalo, že byl něco jako technický ekvivalent opata. Opat dokázal uchopit tisíc let staré myšlenky a procedit je svým mozkem úplně novým způsobem a výsledkem toho bylo, že se před ním mnohovesmír otevřel jako květina. Qu, na druhé straně, vzal do rukou prastarou technologii kunktátorů, které dokázaly šetřit a ukládat čas, hodil na ni postroje a zapřáhl ji tak, aby sloužila k praktickým denním věcem, jako například k... hm, trhání lidských hlav. To bylo něco, čemu se Lu-Tze snažil vyhnout. Byl přesvědčený, že lidské hlavy mohou sloužit k mnohem užitečnějším věcem.

Když se Lu-Tze přiblížil, vinula se právě bambusovou napodobeninou ulice tanečním krokem řada veselých, prozpěvujících mnichů, kteří odpalovali rakety a bušili do gongů. Když řada dorazila na konec ulice, otočil se poslední mnich a ledabylým pohybem hodil do napřažených rukou figury upletené z trávy malý váleček.

Vzduch se zavlnil, ozvalo se slabé zahřmění a postava z trávy zmizela.

"No, jsem rád, že konečně vidím něco, co netrhá lidem hlavy," prohlásil Lu-Tze a opřel se o lano z liány.

"Zdravím tě, Zametači," obrátil se k němu Qu. "Ano. Taky by mě zajímalo, co je v nepořádku. Víš, to tělo se mělo během mikrosekundy přesunout kupředu a nechat hlavu tam, kde byla." Pak pozvedl megafon. "Tak děkuju všem! Připravte se na druhé kolo! Takeši, převezmi velení!"

Pak se obrátil k Lu-Tzemu. "No?"

"Přemýšlí o tom," odpověděl Zametač.

"Ale u všech bohů, Lu-Tze! Vždyť tohle je absolutně zakázané, a ty to víš! Čeká se od nás, že divoké odchylky

historie odřízneme, a ne, že je budeme s obrovskými časovými náklady udržovat v běhu!"
"Jenže tohle je důležité. My to tomu muži dlužíme. Nebyla to jeho vina, že u nás došlo k velkému časovému zborcení právě ve chvíli, kdy propadl tou kopulí."
"Dvě časové linie, které běží současně," zasténal Qu. "To je naprosto nepřijatelné, abys věděl. Budu nucen použít techniku, která je naprosto neodzkoušená."
"Ano, ale jedná se jen o několik dnů."
"A co Elánius? Je na to dost silný? Vždyť v tomhle směru neprodělal žádný výcvik!"
"Nezapře v sobě policajta. Policajt zůstane policajtem, ať je kdekoliv."
"Já fakticky nechápu, proč tě vlastně poslouchám, Lu-Tze, vážně," řekl Qu. Podíval se do ohrazeného prostoru a rychle zvedl k ústům megafon. "Takhle to nezvedejte! Povídám, takhle to nesmíte-"
Ozvalo se zahřmění. Lu-Tze se neunavoval ohlížením.
Qu znovu zvedl megafon a řekl do něj unaveně: "Dobrá, buďte někdo tak laskav a běžte najít bratra Kaie, ano? Začněte hledat zhruba před dvěma stoletími. Vy ani nepoužíváte ta velmi užitečná zařízení, která jsem... é... navrhl," dodal k Lu-Tzemu.
"Nepotřebujeme to," zasmušil se Lu-Tze. "Mám mozek. A časovou latrínu přece používáme, nebo ne?"
"Hajzlík, na který se chodí teď, ale který se vyprazdňuje v době před milionem let, nebyl právě nejlepší nápad, Zametači. Lituji, že jsem se k tomu od tebe nechal přemluvit."
"Ušetří nám to čtyři pence týdně, které bychom jinak museli platit počišťovatelům Jindřicha Krále, a to není zanedbatelné. Což není psáno: ‚Penny ušetřený je penny vydělaný?' Kromě toho to všechno stejně padá do toho vulkánu. Dokonale hygienické."
Ozval se další výbuch. Qu se obrátil a pozvedl svůj megafon. "Nikdo nesmí uhodit do tamburíny víc než dvakrát!" zařval. "Pamatujte všichni! Je to ‚bouchnu-bouchnu-hodím-padnu k zemi!' Prosím, dávejte všichni pozor!"
Obrátil se zpět k Zametači. "Maximálně další čtyři dny, Lu-Tze," řekl. "Je mi líto, ale pak už to nedokážu v papírech krýt. A kromě toho by mě udivilo, kdyby to ten tvůj muž vydržel. Dřív nebo později mu to vleze na mozek, může si být tuhý, jak chce. Není ve svém vlastním čase."
"Hodně se při tom ale učíme," naléhal Lu-Tze. "V důsledku naprosto logického zřetězení příčin se Elánius, který skončil v téhle době, dokonce i podobá Kýlovi! Má klípec na oku a jizvu. Je to příběhová setrvačnost, historická nevyhnutelnost, nebo jen děsivě podivná náhoda? Narážíme tady znovu na prastarou teorii o historii, která opravuje sama sebe? Je to tak, jak říká opat, totiž, že žádná náhoda neexistuje? Je každá nehoda jen součást vyššího řádu? To bych rád zjistil!"
"Čtyři dny," opakoval Qu. "Stačí pár hodin navíc, tahle naše malá partyzánská akce praskne a opat s námi bude velmi, ale opravdu velmi nespokojen."
"Máš pravdu, Qu," přikyvoval Zametač pokorně.
Každopádně se namíchne, když na to bude muset přijít, to jo, pomyslel si, když se vracel ke dveřím ve vzduchu. Vyjádři] se o tom velmi přesně. Opat mnichů historie (mužů v šafránu, unikátních klášterníků... měli mnoho jmen) si nemůže něco takového dovolit, a on si dal opravdu práci s tím, aby Lu-Tzemu podobné akce výslovně zakázal. Nakonec dodal: "Ale jestli už to podnikneš, pak doufám, že historická nevyhnutelnost zvítězí."

Zametač se vrátil do zahrady a našel tam Elánia stále ještě zírajícího na prázdnou plechovku od fazolí v rajském protlaku, která teď v celkové kompozici představovala univerzální sjednocení.
"Nuže, veliteli."
"Jste opravdu něco jako... policisté v čase?" zeptal se Elánius.
"No... dalo by se to tak říci," přisvědčil Zametač.
"Takže... vy zajišťujete, aby se staly jen ty dobré věci?"
"Ne, ne ty dobré věci. Ty správné věci," přerušil ho Zametač. "Jenže abych se vám přiznal, omezili jsme se na to, že se snažíme, aby se dělo alespoň něco. Kdysi jsme si mysleli, že je čas jako řeka, po které se můžeme plavit nahoru a dolů a vždycky skončit na stejném místě. Pak jsme ale zjistili, že se chová spíš jako moře, takže můžete zabloudit až na neznámou druhou stranu. Pak se ukázalo, že se podobá kouli vody, můžete se po ní pohybovat i nahoru a dolů. V současné době si ale myslíme, že je spíše jako... hm, jako spousta prostorů, které jsou navzájem stočeny do sebe. A pak tady máme časové skoky a časové skluzy a ještě se do toho pletou lidé, kteří časem šetří i plýtvají. A pak jsou tady, samozřejmě, kvanta." Mnich si povzdechl. "vždycky je tady to podělané kvantum. Takže jedno s druhým, přiznám se vám k jedné věci. Jsme na tom už tak, že si myslíme, jak nejsme dobří, když zajistíme, aby se včera stalo alespoň předevčírem. Vy, pane Elánie, jste uvízl přímo v jisté... nehodě. My to sice dokážeme spravit, ale ne napravit. Vy ano."
Elánius se narovnal. "Takže nemám na vybranou, že?" řekl. "Jak říkával můj starý seržant... teď udělejte tu práci, kterou máte před sebou." Pak zaváhal. "A to budu já, co? Já sám sebe naučím všechno, co znám..."
"Ne, už jsem vám to vysvětloval."
"Nerozuměl jsem tomu. Ale možná, že to ani není potřeba."
Zametač si sedl. "Dobrá. A teď, pane Elánie, vás vezmu nazpět do domu a zjistíme, co všechno z těch věcí, které jsem vám ukázal a řekl, potřebujete vědět, a Qu nastaví válce a my pak... maličko poskočíme v čase, abyste si mohl předat zprávu. Vy víte, že jste to udělal, protože jste to viděl. Nemůžeme vás nechat jen tak běhat po světě a všechno o nás vědět."
"Budu mít podezření."
"Budete muset být přesvědčivý."
"Stejně budu mít podezření."

"To nebudete věřit ani sám sobě?"
"Já jsem nevyzpytatelná povaha. Mohl bych něco tajit. Jak mě dostanete nazpět na strážnici? A ať vás ani ve snu nenapadne dát mi zase nějaký dryják!"
"Ne. Zavážeme vám oči, zatočíme s vámi, dlouho vás budeme vodit sem a tam a pak vás tam prostě zavedeme. Slibuju."
"Nějaké další rady?" zavrčel Elánius zachmuřeně.
"Hlavně buďte sám sebou," pokračoval Zametač. "Nakonec to prohlédnete. Přijde čas, kdy se ohlídnete a pochopíte, že to všechno dává smysl."
"Opravdu?"
"Nelhal bych vám. Bude to dokonalý okamžik, věřte mi."
"Ale..." Elánius zaváhal.
"Ano?"
"Musíte vědět, že je tady ještě jeden malý problém, pokud se mám stát seržantem Kýlou. Vzpomněl jsem si, co je tohle za den. A vím, co se stane."
"Ano," přikývl Zametač. "I já to vím. Promluvíme si o tom?"

Kapitán Tilda zamrkal. "Co se to stalo?" zavrtěl hlavou.
"Kdy?" podíval se na něj Elánius a pokoušel se překonat žaludeční nevolnost, která se ho zmocnila. Při návratu časem měl dojem, že ho někdo stiskl strašlivou silou v obrovském svěráku.
"Rozmazal jste se, člověče."
"Možná, že už mě to všechno trochu unavuje," ušklíbl se s přemáháním Elánius. "Poslyšte, kapitáne, já jsem Jan Kýla. Můžu to dokázat, chápete? Zeptejte se mě na něco. Pokud tomu rozumím, tak před sebou máte moje papíry, je to tak?"
Tilda na okamžik zaváhal. Jeho myšlení bylo poněkud těžkopádné, takže mělo jistou setrvačnost. Jeho myšlenky dost obtížně měnily směr.
"Hm. Takže... kdo je velitelem pseudopolské hlídky?" řekl.
"Šerif Šmicring," odpověděl Elánius.
"Aha! Špatně! Padl na první překážce, co? Abys věděl, ty lumpe, je to šerif Perláček -"
"Mňa, promiňte, pane, ale..." začal Mňácal nervózně.
"No? Co je?"
"Mňa, on to je Šmicring, pane. Perláček zemřel minulý týden. Doslech sem se to v... mňa, hospodě."
"Opil se do němoty a spadl do řeky," doplňoval Elánius.
"Jo, přesně to sem, mňa, slyšel," přikyvoval Mňácal.
Tilda se zatvářil vztekle. "Tos ale mohl vědět, že?" zasyčel. "To ještě nic nedokazuje."
"Tak se mě zeptejte na něco jiného," nedal se Elánius vyvést z míry. "Zeptejte se mě třeba na to, co o mě Šmicring napsal." A já jen doufám, že si odpovědi pamatuju správně, dodal v duchu.
"No?"
"Píše, že jsem byl nejlepší důstojník celé jeho jednotky a že lituje mého odchodu," začal Elánius. "Dál píše, že mám dobrou povahu. Píše, že by si přál, aby mi mohl taky zaplatit pětadvacet tolarů, které budu dostávat tady -"
"Já vám nikdy nenabídl -"
"To je pravda, vy jste mi nabídl dvacet, ale když vidím, jak to tady vypadá, tak bych byl blázen, kdybych to za ty peníze dělal!" odsekl Elánius. Tilda se nenaučil, ani jak udržet pod kontrolou konverzaci. "Když platíte Srazilovi dvacet tolarů, tak ho o devatenáct tolarů přeplácíte! Ten chlap by najednou nedokázal ani žvýkat žvýkací gumu a mluvit. A podívejte se na tohle, ano?"
Něco cinklo a Elánius odhodil svá pouta na stůl. Jak Mňácalovy, tak Tildovy oči se k nim svezly jako přitahované magnetem.
Tak dobrá, pomylel si Elánius, vstal a sebral Mňácalovi z rukou samostříl. Provedl to jediným plynulým pohybem. Když se pohybujete sebejistě, získáte většinou nějakou tu vteřinu navíc. Sebejistota pomůže skoro všude.
Vystřelil do podlahy a prázdný samostříl vrátil Mňácalovi.
"Ta pouta dokáže otevřít i malé děcko, a přestože tuhle Mňácal udržuje vězení opravdu v čistotě, jako žalářník a hlídač je naprosto nemožný," prohlásil. "Tohle místo potřebuje pořádně provětrat." Naklonil se kupředu, klouby se opřel o stolní desku a obličej přiblížil na několik centimetrů k třesoucímu se kníru a kalným očím.
"Pětadvacet tolarů, nebo jdu odsud," prohlásil. Něco podobného pravděpodobně ještě nikdy předtím žádný vězeň na světě neprohlásil.
"Pětadvacet tolarů," zamumlal zhyponotizovaně kapitán Tilda.
"A hodnost staršího seržanta," pokračoval Elánius. "Ne seržanta, Já si nenechám rozkazovat od lidí, jako je Srazil."
"Starší seržant," opakoval napůl nepřítomně Tilda, ale Elánius v jeho očích zahlédl náznak souhlasu. To byl dobrý, vojensky znějící titul, a pořád ještě se našel ve starých řádech. Je třeba říci, že to byla velmi stará hodnost, ještě z dob, kdy policie neexistovala a soudní dvůr zaměstnával mohutného muže s holí, jehož úkolem bylo přivléct vždy delikventy před soudce. Elánius obdivoval jednoduchost toho uspořádání.
"Dobrá, tedy... musím říci, že vám šerif Šmicring dal opravdu... tedy... skvělé doporučení," prohlásil kapitán a zašustil papíry. "Výjimečně skvělé. Víte, věci se nám tady trochu zkomplikovaly od chvíle, kdy jsme přišli o seržanta Mo-"
"A svůj první plat dostanu předem, prosím. Potřebuji si koupit oblečení, trochu slušného jídla a taky si musím najít nějaké bydlení."

Tilda si odkašlal. "Většina svobodných mužů bydlí v kasárnách v Chudinské -"

"Já ne," zavrtěl hlavou Elánius. "Budu bydlet u doktora Trávomila v Překmitnuté ulici." Růžena Dlaňová přece vzpomenula, že má doktor volný pokoj...

"Mňa, u toho šarlatána?" ozval se Mňácal.

"Ano, já si svou společnost dost vybírám," odsekl Elánius. "A kromě toho je to hned za rohem."

Zvedl ruce ze stolu, narovnal se a zasalutoval tak ukázkově, že to v této situaci hraničilo s jízlivostí, ale bylo to přesně takové zasalutování, jaké Tilda miloval. "Ohlásím se do služby zít- dnes odpoledne ve tři hodiny - přesně, pane," řekl. "Děkuji, pane."

Tilda seděl jako omámený.

"Dohodli jsme se na pětadvaceti tolarech, že, pane," řekl Elánius stále ještě s rukou pozvednutou k pozdravu.

Díval se, jak kapitán vstává a přechází k starému zelenému sejfu v rohu. Dával si velký pozor, aby Elánius neviděl, jaká čísla vytáčí na číselníku, ale Elánius to ani nepotřeboval. Ta pokladna tam stála, ještě když byl povýšen na kapitána, a v té době už skoro každý věděl, že kombinace je 4-4-7-8 a že nikdo neví, jak ji změnit. Jediné věci, které v ní měly nějakou cenu, byly cukr a čaj a cokoliv, co jste chtěli, aby si Noby přečetl.

Tilda se vrátil s malým koženým váčkem a pomalu na stůl odpočítal peníze a byl tak zmatený, že Elánovi ani nedal nic podepsat.

Elánius si peníze vzal, zasalutoval a napřáhl levou ruku.

"Odznak, pane," řekl.

"Cože? Aha, no jistě, samozřejmě..."

Kapitán, dokonale vyvedený z míry, se chvilku přehrabával v horní zásuvce svého stolu a pak vytáhl zašlý měděný odznak. Kdyby byl lepším pozorovatelem, byl by si musel všimnout, jak hladově Elánius odznak pozoruje.

Nový starší seržant opatrně zvedl svůj odznak a ještě jednou zasalutoval. "Teď přísahu, pane," upozornil.

"To jako... aha... myslíte tu věc? No, myslím, že to tady mám někde napsané -"

Elánius se zhluboka nadechl. Nebyl to pravděpodobně ten nejlepší nápad, ale on už se v té chvíli vznášel.

"Já, čárka, hranatá závorka, nováčkovo jméno, hranatou závorku uzavřít, čárka, slavnostně přísahám při, hranatá závorka, doplnit božstvo, čárka, které nováček uctívá, závorku uzavřít, čárka, že budu chránit Zákony, čárka, právo a pořádek města Ankh-Morporku, čárka, sloužit veřejným zájmům, čárka, a chránit poddané Jeho, lomítko, Jejího Veličenstva, závorka kulatá, jméno vládnoucího panovníka, lomítko, se, závorku uzavřít, hranatá závorka, vyškrtněte, co se nehodí, závorku uzavřít, bez ohledu na strach, čárka, nebo osobní bezpečí, čárka, pronásledovat zločince a chránit nevinné, čárka, a v případě potřeby položím v této službě třeba i život, čárka, k tomu mi dopomáhej, hranatá závorka, doplnit božstvo, které nováček uctívá, závorku uzavřít, tečka. Bohové nechť ochraňují krále, lomítko, královnu, kulatá závorka, vyškrtněte, čárka, co se nehodí, závorku uzavřít, tečka."

"Skvělá práce, přísahám," prohlásil s nelíčeným obdivem Tilda. "Přišel jste opravdu dokonale připraven, seržante."

"A teď ještě králův šilink, pane," pokračoval neúnavně Elánius, který se vznášel na perutích neohroženého ducha.

"Cože?"

"Musím dostat králův šilink, pane."

"Hmm... máme my ten -"

"Je, mňa, ve spodním šuplíku, pane," napovídal ochotně Mňácal. "Je navlečený na kousku provázku."

"Aha," rozzářil se Tilda. "To už je nějakou dobu, kdy jsme ho naposled použili, co?"

"Ano?" nadhodil Elánius neutrálně.

Po chvilce hledání vytáhl Tilda minci. Byl to pravý starý šilink, který měl dnes cenu minimálně půl tolaru, už kvůli obsahu stříbra. A protože jsou policajti prostě policajti, vložili ho vždycky nováčkovi do ruky, a než ho stačil sevřít v dlani, rychle mu ho s pomocí provázku vytrhli.

Elánius už kdysi přísahal. Teď ho napadlo, jestli jedna přísaha neruší tu druhou. Ale bylo nutné to udělat a šilinku se musel alespoň dotknout. Pocítil jeho váhu v dlani a udělal si malou zlomyslnou radost, když na něm sevřel prsty dříve, než kapitán stačil zatáhnout za provázek. Pak, když dosáhl svého, minci zase pustil. S posledním zasalutováním se otočil a poklepal Mňácala po rameni. "S kapitánovým dovolením bych si s vámi rád promluvil venku pár slov, prosím."

A vykráčel ven.

Mňácal se podíval na Tildu, který stále ještě seděl jako zhyponotizovaný a v ruce svíral šilink na provázku. Pak ze sebe kapitán vypravil: "To je skutečně skvělý chlap. Velmi dobrý... má páteř..."

"Mňa, skočím za ním a zjistím, co chce, pane," odpověděl Mňácal a vyšoural se z místnosti.

Došel na konec chodby, když se ze stínů vynořila ruka a přitáhla ho blíž.

"Znát chlapa jako ty, je jistě velmi užitečné, Mňácale," zasyčel mu Elánius do ucha. "To se hned pozná."

"Jistě, pane," odpověděl přiškrceným hlasem Mňácal, který stál napůl na špičkách.

"Ty určitě slyšíš i trávu růst, co?"

"Jistě, pane!"

"V každém týmu je někdo, kdo ví přesně, co se kde děje, a dokáže sehnat prakticky cokoliv, Mňácale, a já si myslím, že tady jsi to ty!"

"Mňa, ano pane!"

"Takže mě teď dobře poslouchej," pokračoval Elánius. "Potřebuju boty osmičky, helmu sedm a čtvrt a dobrou koženou pláštěnku. Boty by měly být kvalitní, ale obnošené. Budeš si to pamatovat?"

"Obnošené?"

"Ano. Podrážky by měly být skoro prošlapané."

"Podrážky skoro prošlapaný, mňa, jasný," přikyvoval Mňácal.

"Hrudní plát, který nebude rezavý, ale když bude trochu potlučený, nevadí. A dobrý meč, Mňácale, a věř tomu, že poznám dobrý meč, když ho dostanu do ruky. Co se týče zbytku věcí, vím že muž jako ty sežene ty nejlepší a že mi je dokáže doručit k doktoru Trávomilovi do Překmitnuté ulice nejpozději do deseti hodin dnes dopoledne. A za to tě čeká odměna, Mňácale."

"A jaká, pane?" ožil poněkud Mňácal, který už se v Elániově stisku cítil poněkud nepohodlně.

"Mé věčné přátelství," sdělil mu Elánius. "Což bude v těchto končinách velmi vzácná mince, o tom tě ujišťuju."

"Jo, to máte pravdu, seržante," přikyvoval horlivě Mňácal. "A budete chtít taky zvonec, pane?"

"Zvonec?"

"No, abyste s ním mohl zvonit, mňa, a křičet ,všude je pořádek a kliď, seržante."

Elánius o tom okamžik uvažoval. Zvonec. Je pravda, že každý policajt měl zvonec ještě v době, kdy on byl velitelem hlídky, ale Elánius zakázal jejich používání při jiných než slavnostních příležitostech.

"Ne, pro mě žádný zvonec, Mňácale," zavrtěl hlavou. "Ty si taky myslíš, že je všude pořádek a klid?"

Mňácal polkl naprázdno. "No, to je, mňa, těžko říct, pane," vypravil pak ze sebe.

"Tak tak. Výborně, člověče. No, uvidíme se odpoledne."

Když vyšel Elánius ze strážnice, na východě začínalo svítat, ale město bylo stále jediná spleť stínů.

V kapse cítil uklidňující váhu policejního odznaku. A ve svém vědomí nesmírnou, osvobozující svobodu přísahy. Vládce za vládcem ji brali jako něco nepodstatného a ani jeden z nich si nevšiml, jak mnohosečná a nevyzpytatelná právě tahle přísaha je...

Kráčel Překmitnutou ulicí tak pevně, jak to jen dokázal. Vyčíhali si ho dva policisté, ale ukázal jim odznak, a co víc, měl hlas, který se mu teď vrátil. Byla noc a on kráčel ulicemi a ty zatracené ulice mu patřily a to vyznívalo ze způsobu, jak mluvil. Oba policisté se rychle ztratili. Nebyl si jistý, zda mu věřili, ale alespoň to předstírali, hlas jim dal najevo, že na to, jaké by s ním mohly být potíže, nejsou dostatečně zaplaceni.

V jedné chvíli musel ustoupit stranou, když kolem něj velmi vyhublý kůň táhl velký a známý čtyřkolový vůz, který rachotil po dláždění. Na okamžik zahlédl vyděšené tváře, jež zevnitř vyhlížely mezi širokými kovovými pásy, z větší části pokrývajícími dřevěnou nástavbu, a pak vůz zmizel v mlze. Policejní hodina nesla své každonoční ovoce.

Tohle nebyly dobré časy. Každý věděl, že je lord Skřipec Sebevražda šílený. Nějaký hoch, který byl stejně šílený, se ho pokusil zabít a bylo by se mu to podařilo, kdyby se lord v nepravou chvilku nepohnul. Takhle byl lord Sebevražda zasažen šípem jen do ramene a říkají - tím oni se myslí ti bezejmenní lidé, se kterými se každý setkává v hospodách -, že ho to zranění otrávilo a ještě zhoršilo jeho už tak zlou chorobu. Podezíral tak každého a všechno a viděl vrahy v každém zákoutí. Mezi lidmi se povídalo, že se noc co noc budí zpocený hrůzou, protože se mu o nich i zdálo.

Během dne, když nespal, viděl všude spiknutí a špehy a nutil své lidi, aby je odhalovali, a to má jeden háček. I když zpočátku neexistují žádná spiknutí ani špehové, které by bylo možno odhalit, velmi brzo se jich objeví až až.

Noční hlídka se ale špehy, spiknutími a jejich odhalováním příliš nezabývala. Oni prostě zatýkali. Kusy. Na ty jemnější věci tady byla zvláštní úřadovna v ulici Kotevního řetězu, která byla prodlouženou rukou lordova šílenství. Úředně se mužům, kteří tam sloužili, říkalo Speciálové, ale pokud si Elánius pamatoval, oblíbili si celkem přezdívku, kterou jim kdosi dal - Nepojmenovatelní. To oni naslouchali v každém stínu a pozorovali každé okno. Alespoň tak to každopádně vypadalo. Rozhodně to byli oni, kdo bušil lidem na dveře uprostřed noci.

Elánius se zastavil v temném zákoutí. Levné šaty měl promáčené skrz naskrz, boty plné vody, z brady mu odkapávaly velké krůpěje a byl daleko, velmi daleko od domova. A přece jakýmsi podivným, snad až zrádným způsobem byl právě tohle domov. Strávil většinu svého života na nočních pochůzkách. Procházet mokrými ulicemi spícího města - to byl jeho život.

Podstata noci se změnila, podstata šelem zůstala stejná.

Sáhl do kapsy a znovu se dotkl svého odznaku.

V temnotě, kde bylo jen málo lamp a ty ještě velmi daleko od sebe, zaklepal Elánius na dveře. V jednom z přízemních oken ještě blikalo světlo, takže doktor Mechorost byl pravděpodobně ještě vzhůru.

Po nějaké době se ve dveřích pootevřelo malé okénko a ozval se tlumený hlas: "Aha... to jste vy." Chvíli bylo ticho a pak se ozval zvuk odsouvaných závor.

Doktor otevřel dveře. V jedné ruce svíral rozměrnou injekční stříkačku. Elánius cítil, že je k ní jeho zrak přitahován neodolatelnou silou. Na konci jehly se zachvěla rudá krůpěj a s tichým plesknutím dopadla na dlažbu.

"Co jste měl v úmyslu? Ubodat mě tou stříkačkou k smrti?"

"Myslíte tohle?" Mechorost se podíval na nástroj, jako kdyby zapomněl na to, že ho drží v ruce. "Jo... jenom s někým řeším takový malý problém. Pacienti sem chodí neustále."

"No, to věřím. Ehm..- Růžena se zmínila o tom, že máte volný pokoj. Sehnal jsem si zaměstnání. Co takhle pět tolarů měsíčně? Nebudu to bydlení potřebovat dlouho."

"Nahoře vlevo," odpověděl Trávomil se souhlasným přikývnutím. "Můžeme to probrat ráno."

"Nejsem zločinný šílenec," pokračoval Elánius. Přemýšlel, proč to řekl, a pak ho napadlo, koho se vlastně pokouším přesvědčit?

"To nic," odpověděl mu Mechorost. "Do toho se ale brzo vpravíte." Za dveřmi vedoucími do jeho chirurgické pracovny se ozvalo zasténání.

"Postel sice není vyvětraná, ale pochybuju, že by vám to v téhle chvíli vadilo," pokračoval. "Ale teď mě prosím omluvte..."

Postel nebyla vyvětraná, a Elániovi to nevadilo. Nepamatoval si ani, jak do ní vlezl.

Jednou se v panice probudil a zaslechl, jak po ulici drkotá těžký vůz. A ten se pak zcela plynule proměnil v součást jeho noční můry.

V deset hodin ráno našel Elánius vedle postele šálek studeného čaje a za dveřmi hromádku oblečení a výzbroje. Upíjel z čaje a probíral se věcmi.

Odhadl Mňácala správně. Ten muž přežil jen proto, že se choval jako větrná korouhvička - neustále sledoval, kam právě vane vítr, a teď vál vítr směrem k Elániovi. Přidal dokonce z vlastní vůle čisté ponožky a spodky, které v objednávce nebyly. To byl jistý projev starostlivosti. Samozřejmě za ně Mňácal někomu nezaplatil. Byly, jak se říká, buď "přemístěny" nebo "zorganizovány". Tohle byla ta stará Noční hlídka.

Ale budiž bohům sláva, ta malá dýchavičná veš nezapomněla ještě na něco jiného. Tři zlaté seržantské prýmky nad sebou měly korunku. Elánius koruny podvědomě nenáviděl, ale tuhle byl připraven chránit jako oko v hlavě.

Cestou ze schodů si dopnul opasek a dole narazil na doktora Trávomila, který právě vyšel ze své ordinace a utíral si ruce do pláště. Doktor se na Elánia nepřítomně usmál a pak se jeho oči zaostřily na uniformu. Úsměv se mu z tváře ani tak nevytratil, jako spíše zmizel v odpadu.

"Šokovaný?" nadhodil Elánius.

"Překvapený," odpověděl doktor. "Růžena asi nebude, řekl bych. Ale já nedělám nic zakázaného, abyste věděl."

"Pak se nemáte čeho bát," usmál se Elánius.

"Opravdu? To jen dokazuje, že opravdu nevíte, jak to tady chodí," potřásl hlavou doktor. "Měl byste chuť na něco ke snídani? Byly by tam ledvinky." Tentokrát to byl Elániův úsměv, co zmizelo beze stopy. "Jehněčí," dodával doktor.

V malé kuchyňce nadzvedl poklici na vysoké kameninové nádobě a vytáhl z ní plechovku. Plech byl ojíněný.

"Led," řekl Mechorost. "Nosí mi ho odnaproti. Udržuje potraviny čerstvé."

Elánius nakrčil čelo. "Odnaproti? Přes ulici? Z márnice?"

"Jen žádný strach, není použitý," uklidňoval ho doktor a postavil na sporák pánev. "Pan Pivodar mi sem několikrát v týdnu kus hodí jako odměnu za to, že jsem ho vyléčil z jedné ne sice těžké, ale rozhodně nepříjemné choroby."

"Ale hlavně pracujete pro dámy, jak bychom to řekli..., které jaksi... přišly k něčemu, k čemu přijít nechtěly, nebo k pracovnímu úrazu... Chápu to dobře?" řekl Elánius. Trávomil na něj vrhl ostrý pohled, aby zjistil, zda Elánius nežertuje, ale Elániův výraz se nezměnil.

"Nejenom pro ně," odpověděl. "Jsou tady i jiní."

"Lidé, kteří přicházejí zadními dveřmi," přikývl Elánius a rozhlížel se po malé místnosti. "Lidé, kteří se z nějakého důvodu nechtějí obrátit na... lepší a známější doktory?"

"Nebo si je nemohou dovolit," zamračil se Mechorost. "Lidé, kteří nechtějí prozradit svou totožnost. A vlastně máte více méně pravdu... Jene!?"

"Ne, nebojte se, opravdu se jen tak ptám," odpověděl Elánius a v duchu se proklínal za to, že se zachoval jako slon v porcelánu. "Přemýšlel jsem o tom, kde jste se vyučil."

"Proč?"

"Myslím, že ti lidé, co sem chodí zadem, většinou patří k těm, kteří chtějí výsledky, to je jasné."

"Aha. No, vystudoval jsem v Klači. Přistupují tam k medicíně poněkud moderněji než jinde. Tak například si myslí, že je dobře, když se pacientovi léčením uleví." Obrátil vidličkou ledvinky na pánvičce. "Vážně, seržante, víte, že my dva máme vlastně hodně společného? Děláme to, co je zapotřebí, oba pracujeme v... hm... nepopulárních prostředích a mám dojem, že oba jsme si někde udělali čáru, za niž bychom nechtěli vstoupit. Já nejsem řezník. Růžena říká, že vy taky ne. Ale i vy musíte dělat to, co je potřeba, nebo budou umírat lidé."

"Budu si to pamatovat," přikývl Elánius.

"A když už si tedy máme říct všechno, na světě je spousta horších věcí než měřit ženským tlak."

Po snídani starší seržant Jan Kýla vyšel z domu do prvního dne zbytku svého života.

Chvilku zůstal nehybně stát, zavřel oči a přidupl nohama jako člověk, který se snaží zadupnout dva cigaretové nedopalky najednou. Po tváři se mu rozlil pomalý široký úsměv. Mňácal vybral přesně ty pravé boty. Jeefes a Sibyla se proti němu paktovali, aby mu v dnes- v budoucích dnech zabránili nosit staré, dobře obnošené boty. Pravidelně, když se už už dopracoval vytouženého stavu podrážek, mu boty ukradli a dali v noci narychlo nově podrazit. Bylo krásné suchýma nohama zase cítit dláždění města. A po tom, co jimi chodil celý život, je skutečně cítil. Dlažební kameny byly různé - kočičí hlavy, trollí hlavy, ankh-morporské šestihrany, žulové kostky velké, malé a mozaika, ploché kameny, osmdesát sedm druhů dlažebních cihel, sedm druhů štípaných břidlicových desek a dvanáct druhů kamene, který vůbec nebyl určen na dlažby, ale přesto byl použit a vyšlapával se úplně jinak než ostatní dlažba, v některých místech bylo použito jako materiál tvrdé dřevo nebo jen volně sypané oblázky či hrubý štěrk, dlažba se skládala do řádků, diagonálně, vějířovitě nebo kroužkově, pole a úseky měly nestejné velikosti a byly střídány podle momentálních možností, to pak doplňovaly rohové kameny, obrubníky z různého materiálu, místa, která byla poškozená nebo provizorně vyspravená, třináct typů sklepních poklopů a dvacet různých druhů kanálových mříží a dohromady to tvořilo mapu města, kterou dokázal Elánius číst nohama.

Nenápadně si povyskočil jako člověk, který zkoumá pevnost podkladu. "Jilmová ulice," zabručel si tiše. Za chvilku to udělal znovu. "Vyústění do Překmitnuté. Jasně."

Byl nazpět.

K ulici U melasového dolu to nebylo daleko, a když zahnul ke strážnici, přitáhl jeho pohled jakýsi barevný záblesk. Támhle to bylo... viselo to přes vysokou zahradní zeď. Šeřík byl ve městě úplně běžný. Byl to poloviční plevel, životaschopný a úporný, protože ve městě, jako je Ankh-Morpork, takový být musel. Hrozny květů se právě začaly rozvíjet.

Zastavil se a díval se pohledem, jakým se může voják rozhlížet po starém bojišti.

...andělé a zvednou ruce nad hlavu a vzdají se a vzdají se...

A jak to bude dál? Mysli na věci tak, jak se odehrály jedna po druhé. Nepočítej s tím, že víš, co se bude dít dál,

protože se nic takového stát nemusí. Buď sám sebou.

A protože byl sám sebou, vydal se nejprve na drobné nákupy do obchůdků v šerých uličkách a teprve pak šel do zaměstnání.

Strážnice Noční hlídky v ulici U melasového dolu byla kolem poledne většinou opuštěná, ale Elánius věděl, že když tam nebude nikdo jiný, najde tam jistě alespoň Mňácala. Mňácal byl Úporný pobytář, stejně jako Nobby, Tračník, Karotka nebo, když už je o tom řeč, jako Elánius sám. Jejich chybový, nicméně neustálý duševní stav byl býti ve službě. Potulovali se po strážnici, i když neměli službu, protože strážnice byla oním místem, které dávalo jejich životům náplň, smysl a tvar. Být policistou, to není něco, co by člověk při odchodu domů jen tak jednoduše nechal viset na hřebíku u dveří.

Ale já se to naučím, slibuju, pomyslel si Elánius. Až se vrátím, budu úplně jiný.

Obešel strážnici a vstoupil do budovy přes stáje. Ty nebyly ani zamčené. Tak tady je to na černý puntík, mládenci, pomyslel si.

Kovová hmota prázdného vězeňského vozu zabírala kus místa na hrbolatém dláždění dvora.

Za ní bylo to, čemu se teď říkalo stáje. Ve skutečnosti byly stáje jen v přízemních prostorách toho, co by bylo součástí ankh-morporského průmyslového dědictví, kdyby někoho napadlo o budově v tomto smyslu přemýšlet. Takhle to pro většinu lidí představovalo jen ruinu plnou nepoužitelných krámů, které byly tak těžké, že se nedaly ani odvézt.

Byly to kusy těžního zařízení z původního melasového dolu, který už byl mnoho let opuštěný. Pořád ještě tady bylo jedno originální výtahové vědro, přilepené k podlaze posledním nákladem těžké, husté, surové melasy, která je, jakmile jednou zaschne, tvrdší než beton a vůči vodě odolnější než dehet. Elánius si pamatoval, jak se mu podařilo vyžebrat na dělnících kus zatvrdlé surové melasy a jak z jediného kusu téhle prehistorické cukrové třtiny vypрýštilo dost sladkosti, aby to udrželo chlapecká ústa šťastně zalepená celý týden.*

Uvnitř stájí, jejichž strop byl prakticky napuštěn, vyztužen a impregnován melasou, stál jediný vyzáblý kůň a žvýkal dosti nevábně vyhlížející seno.

Neohrabaně, jako rozený chodec, ho popleskal po krku. Nikdy se v blízkosti koní necítil nejlíp. Sundal umaštěné služební desky z hřebíku opodál na stěně a prolistoval stránky se zápisy. Pak se znovu rozhlédl po dvoře. Tohle Tilda nikdy nedělal. Vrhl pohled k prasečáku v rohu, kde si Srazil choval prase, podíval se na kurník a holubník, neohrabaně stlučené králíkárny a pak v duchu chvíli počítal.

Stará strážnice! Vypadalo to tady přesně tak, jako když tenkrát nastoupil první den. Kdysi to bývaly dva domy a jeden z nich sloužil dolu jako kanceláře. Každé místo ve městě kdysi bývalo něčím jiným. A tak byly celé budovy bludištěm místností, zamčených dveří, spojovacích chodeb, nefunkčních prastarých oken a úzkých schodišť.

Chodil sem a tam jako člověk v muzeu. Támhle je ta stará helma na tyči, která sloužila k lukostřeleckému cvičení! Křeslo seržanta Srazila s polámanými pery, v němž sedával za slunečných odpolední.

A ten zvláštní pach uvnitř: vosk na parkety, pot, leštěnka na kov a krém na kůži, neprané šaty, inkoust a náznak vůně smažených ryb s hranolky a tu a tam jen slaboučký závan nasládlé melasy.

Noční hlídka. Byl nazpět.

Když pak dorazili první členové Noční hlídky, našli dokonale vyrovnaného muže, který se s nohama na stole lehce pohupoval na židli a listoval papíry. Ten muž měl prýmky seržanta a připadal jim tak trochu jako nenatažená past. Navíc nově příchozím nevěnoval sebemenší pozornost. Zvláště okázale přehlížel jednoho klátivého svobodníka, který byl u hlídky tak krátce, že se ještě pokoušel vyleštit si hrudní plát...

Muži se rozptýlili mezi stoly a při tom spolu vedli huhlavý rozhovor.

Elánius přesně věděl, co je to za muže. Sloužili v Noční hlídce, protože byli příliš ubozí, zlí, neschopní, měli tělesnou vadu nebo byli příliš hádaví na to, aby sloužili v Denní hlídce. V tom zvláštním policejním slova smyslu byli poctiví, to znamená, že nekradli ty věci, které neunesli, a měli páteř mokrého perníkového husara.

Včera večer přemýšlel o tom, že by k nim pronesl krátkou říznou řeč, s jejíž pomocí by se jim představil, ale nakonec tuhle myšlenku zapudil. Možná, že na tom jsou opravdu velmi špatně, ale byli to přece jen policajti a policajti nemají právě onen klasický přístup typu šťastná rodinka: "Nazdar, mládenci, jmenuju se Krištof a moje dveře jsou vám kdykoliv otevřené. Jsem si jistý, že když vezmeme všichni za jeden provaz a pomůžeme jeden druhému, bude z nás jedna jediná velká a šťastná rodina." Oni totiž už viděli příliš mnoho rodin, které na tenhle špek skočily.

Najednou si někdo pomalu odkašlal, evidentně s úmyslem přilákat k sobě Elániovu pozornost. Elánius zvedl hlavu a jeho pohled padl přímo do tváře seržantu "Mlátičce" Srazilovi a na zlomek vteřiny musel potlačit nutkání vyskočit a zasalutovat. Pak si uvědomil, kdo Srazil je.

"Ano?" řekl.

"Ten stůl, co u něj sedíte, je můj, seržante," prohlásil Srazil.

Elánius si povzdechl a ukázal na malou korunku na svém rukávu. "Vidíte tohle, seržante?" upozornil. "To je to, čemu se říká klobouk pravomoci."

Srazilovy malé lasiččí oči se zaostřily na korunku. Pak se vrátily k Elániově tváři a rozšířily se v okamžiku poznání.

"A do prdele," vydechl Srazil.

"Bude to ‚a do prdele, pane'," upozornil ho Elánius. "Ale stačí i ‚seržante'. Většinou. A tohle je ta vaše parta? No, pěkně děkuju. Dobrá, tak začneme."

Spustil nohy ze stolu a vstal. "Díval jsem se na účty za krmení pro Marilyn," řekl. "To je zajímavé čtení, mládenci. Podle mého hrubého odhadu by měla být kobyla, která tolik sežere, zhruba kulatá.

Místo toho je tak hubená, že kdybyste mi dali dvě paličky a nějaké noty, mohl bych vám na ni zahrát písničku."

Elánius odložil papíry. "Nemyslete si, že nevím, kam mizí všechno to zrní. A vsadím se, že vím, kdo dostane všechnu

tu drůbež a králíky a holuby," pokračoval. "A prase. Vsadil bych se, že si kapitán myslí, že to všechno ztloustlo ze zbytků."

"No jo, ale -" začal nějaký hlas.

Elánius udeřil pěstí do stolu. "Vy bando, vy byste toho zatraceného koně utýrali hlady!" přerušil mluvčího. "Tak to musí okamžitě přestat. A zrovna tak přestane spousta jiných věcí. Vím, jak to chodí, rozumíte? Dostat někde gratis pivo nebo kus buchty - no, to patří k tomu, být policajtem. A kdo ví, ve městě může být i pár míst, kde se najdou hospodští, kteří budou tak šťastní, že vidí policajta, že mu nabídnou i nějaký ten žvanec. Už se staly podivnější věci. Ale krást oves Marilyn, s tím je okamžitě konec. A další věc. Tady se říká, že včera zelený anton přivezl osm lidí," pokračoval. "O dvou z nich vím, protože jedním z nich jsem byl já a s tím druhým mužem jsem se setkal v celách. Dnes ráno jsou ale cely úplně prázdné. Co se stalo s těmi dalšími šesti? Seržante Srazile?"

Seržant si nervózně olízl rty. "Vysadili jsme je v ulici Kotevního řetězu, kde je měli vyslechnout, to je jasný," prohlásil nakonec. "Podle instrukcí."

"Máte na ně potvrzení?"

"Cože?"

"Vaši lidé sbalili šest lidí, kteří byli v ulicích po policejní hodině a vy jste je předali Nepojmenovatelným," pokračoval Elánius s klidem, který obvykle věští bouři. "Podepsali vám protokol? Znáte alespoň jejich jména?"

"Rozkazy praví jen to, že je máme předat," pokoušel se stále ještě mírně vzdorovat seržant Srazil. "Předat je a odjet."

Elánius si to uložil do paměti pro budoucí potřebu a řekl: "Takže, já se tam nedostal jen proto, že jsme měli jisté... malé nedorozumění. Jenže ono to bylo mnohem větší nedorozumění, než sis myslel, Mlátičko, protože nejsem tam dole v ajnclíku a nepočítám šváby. Vůbec ne." Pak popošel o několik kroků kupředu. "Teď stojím přeci vámi, seržante. Nebo to tak není?"

"Ano, seržante," zamumlal Srazil, pobledlý vztekem a strachem.

"Ano, seržante," přikývl Elánius. "Jenže dole v cele byl ještě jeden muž, a ten je taky pryč. Jediné, co chci vědět, je: kolik a komu. Nestojím o ty vaše výrazy andělské nevinnosti, nechci slyšet žádné to pitomé ,vůbec nevím, o čem to mluvíte, pane'! Opakuji, chci vědět jenom: kolik a komu?"

Na tvářích před ním se rozestřel rudý oblak odmítavé solidarity. Jenže on odpověď vlastně nepotřeboval. Pamatoval si, že desátník Ucholub měl vždycky slušný zdroj vedlejších příjmů z úplatků, byl něco jako Noby Nóblhóch, jenže mu chyběla Nobyho přátelská neschopnost. Kdyby byl Noby ještě k tomu všemu schopný, museli byste na seznam jeho hříchů rychle přidat šikanu, čmuchalství a potěšení z drobných zlých ošklivostí.

Elániův pohled sklouzl k Ucholubovi a tam se zastavil.

"Vím, že s tím vozem jste jel včera večer vy, desátníku," řekl. "Vy a svobodník, ehm, Elánius, jak se tady dočítám."

"Nenapáchají žádnou škodu, když se ukáže, že jsou slušní," řekl tenkrát Ucholub.

A on řekl: "A jak poznáme, že jsou slušní, desátníku?"

"No podle toho, kolik si můžou dovolit."

"To chcete jako říct, že je necháme jít, když jsou bohatí?"

"Tak nějak, mladíku, tak nějak. Není důvod, proč bychom si taky neměli přijít na své, ne? Viděl jsi, jak tučný měl váček s penězi? Pět tolarů by to spravilo. Čtyři pro mě a jeden pro tebe, protože ty se pořád ještě učíš, chápeš? To máme skoro třídenní plat a neobyčejně to potěší tvou starou mámu, to si piš. A prodělá na tom někdo?"

"No jo, ale co když on ty peníze ukradl, desátníku?"

"A co když je měsíc ze sýra ? Dal by sis kus ?"

"Myslím, že to bylo pět tolarů," pokračoval Elánius a díval se, jak mužovy ještěrčí oči zaletěly k mladému svobodníkovi.

"Ne, to mi řekl ten muž dole v cele," lhal Elánius. "Řekl, že jsem hlupák, že jsem si taky nekoupil cestičku ven. Tak, pane Ucholube, takhle to bylo. U Denní hlídky hrozně stojí o dobré muže, ale když se nepostavíte příliš blízko ke světlu, mohl byste projít. Budete se tam okamžitě hlásit!"

"To přece dělá každý!" vybuchl Ucholub. "To je prostě vejvar!"

"Každý?" opakoval po něm Elánius. Rozhlédl se po skupině mužů. "Takže tady každý bere úplatky?"

Jeho pohled klouzal z tváře na tvář a způsobil, že většina přítomných se začala tvářit jako synchronizovaný tým inspektorů podlah a stropů. Jen tři členové mužstva snesli jeho pohled. Byl to svobodník Tračník, který ovšem mohl být jen trochu pomalý. Pak jistý svobodník, jehož tvář byla maskou nesmírné hrůzy. A pak tam byl tmavovlasý policista s kulatou tváří, jenž se tvářil udiveně, jako kdyby se snažil na něco vzpomenout, který však vzdoroval Elániovu zraku pevným pohledem rozeného lháře.

"Jak se zdá, tak ne," zaliboval si Sam Elánius.

Ucholubův prst vystřelil kupředu a rozčílením celý rozechvělý zamířil směrem k mladému Samu Elániovi.

"Ale on se o to se mnou šábnul! Dostal svůj díl!" vykřikl Ucholub.*

Elánius cítil, jak oddílem mužů otřásl šok. Ucholub právě spáchal sebevraždu. Paktujete se spolu proti důstojníkům, to je docela v pořádku, ale když jde do tuhého, nepotopíte nikoho z mužstva. Většina z nich se vysmívá zmínkám o policajtské cti, ale ona skutečně existuje, i když jen v podivně temné a pokroucené podobě. Nikdy nepotopíte kamaráda ve zbrani. Nikdy ho nenecháte v bryndě. A už vůbec nikdy nic nehodíte na nováčka, který má ještě mléko na bradě a nestačil ještě zdaleka zjistit, jak věci chodí.

Elánius se poprvé obrátil k mladému muži, kterému se až doposud vyhýbal.

Bohové, vážně jsem kdysi byl tak strašlivě hubený? pomyslel si. A měl jsem takhle vystouplý ohryzek? A opravdu

jsem se pokoušel vyleštit rez?

Mladý muž měl oči zapadlé tak hluboko, že z nich byla vidět jen bělma.

"Svobodník Elánius, je to tak?" zeptal se.

"Ano, pane!" odpověděl Sam chraptivě.

"Pohov, svobodníku. Skutečně jste si vzal část toho úplatku?"

"Ano, pane. Jeden tolar!"

"Z návodu desátníka Ucholuba?"

"Ehm...pane?"

"Nabídl vám ho?" překládal Elánius.

Elánius pozoroval svou vlastní agónii. Nikdy nepotopíš kamaráda ve zbrani. Nikdy ho nenecháš v bryndě.

"Dobrá," přikývl nakonec. "Později si o tom promluvíme. Ale, Ucholube, vy jste tady ještě? Pokud si chcete stěžovat kapitánovi, já s tím souhlasím. Ale jestli ne, tak si, zatraceně, do deseti minut vyklidíte svou skříňku, nebo vám za ni začnu účtovat nájemné a skladné!"

Ucholub se rozhlédl kolem a hledal alespoň náznak nějaké amorální podpory, ale žádný neobjevil.

Zašel příliš daleko. Kromě toho mužstvo poznalo bouři, kde se každý mohl stát terčem blesku, když ji mělo přímo nad hlavou, a ani jeden z nich neměl chuť nastavit vlastní krk kvůli něčemu takovému, jako byl Ucholub. "To taky udělám," prskal Ucholub. "Budu si stěžovat kapitánovi. To uvidíte! Dostal jsem pochvalný zápis za čtyři roky vzorné služby, já -"

"Omyl, v tom zápisu se psalo jen to, že jste nebyl čtyři roky usvědčen," zarazil ho Elánius. "Zmizte!"

Když Ucholubovy kroky odezněly, rozhlédl se Elánius po přítomných policistech.

"Dobré odpoledne, mládenci, jmenuji se Jan Kýla," řekl. "Bylo by pro vás po čertech lepší, kdybychom spolu vycházeli v dobrém. A teď se ukažte a hoďte se do glancu, protože kapitán přijde během pěti minut na kontrolu, takže do toho... seržante Srazile, na slovíčko!"

Muži spěšně opouštěli místnost. Srazil popošel kupředu a ani zdaleka se mu nedařilo skrývat svou nervozitu. Jak také, když jeho současný nadřízený byl muž, kterého včera večer kopal do žeber. Lidé si takové věci obvykle pamatují, a málokdy v dobrém. Kromě toho měl Srazil čas přemýšlet.

"Rád by řekl k té včerejší noci, pane, že -" začal.

"Včerejší noc mě vůbec nezajímá," zavrtěl hlavou Elánius.

"Ne?"

"Doporučil byste Freda Tračníka do hodnosti desátníka? Ocenil bych váš názor."

"A vy ano?"

"Jistě. Připadá mi jako solidní mládenec."

"Že by? Teda... promiňte, ano, to von je. Velmi pečlivej," přitakal Srazil, kterého zaplavila vlna úlevy podobná mračnu vodní páry. "Nikdy nic neuspěchá. Poslední dobou mluvil o tom, že se dá nalejt do armády."

"Dobrá, tak mu dáme ještě jednu možnost, dokud to ještě jde. To ovšem znamená, že budeme potřebovat dalšího svobodníka. Jak se jmenuje ten mládenec, který stál vedle Tračníka?"

"Kabátník. Mirko Kabátník. Bystrý mládenec, někdy si myslí, že ví všechno nejlíp, ale takoví jsme byli všichni, co?"

Elánius přikývl. Jeho výraz ani nejmenším nedával najevo jeho přesvědčení, že na vrcholku stromu roste mnohem lepší ovoce, než na jaké dohlédl seržant Srazil.

"Možná, že by mu prospělo, kdybychom mu dali okusit trochu zodpovědnosti," prohlásil. Srazil přikývl, protože v této chvíli by pravděpodobně souhlasil absolutně se vším. A řeč jeho těla hlásala na všechny strany - všichni seržanti bratry jsou, že je to tak? Mluvíme o seržantských věcech, jak to seržanti dělají. Komu záleží na tom, že někdo dostal nakopáno do koulí, ne? Nám tedy ne! Brnkačka. My jsme přece seržanti.

Pak Srazil s rozšířenýma očima zasalutoval, protože do místnosti vešel kapitán Tilda. I přítomní muži poněkud neochotně zasalutovali. Kapitán jim pozdrav škrobeně oplatil a vrhl nervózní pohled na Elánia.

"Ehm... starší seržante," zabručel. "Seznamujete se s prostředím a mužstvem?"

"Přesně tak, pane. Všechno je bez potíží."

"Výborně. Pokračujte."

Když kapitán vystoupal po skřípajících schodech a zmizel nahoře, obrátil se Elánius zpět k Srazilovi.

"Seržante, vězňové se nikdy nepředávají bez potvrzení o přijetí, rozumíte? Nikdy! Co se s nimi stane potom? Víte to?"

"Jsou vyslýcháni," odpověděl Mlátička. "Vozíme je tam proto, aby je někdo vyslechl."

"A co od nich chtějí vědět? Jaké jim kladou otázky? Jak dlouho trvá dvěma mužům vyhrabat půl díry o průměru člověka?"

"Cože?"

"Od této chvíle vám někdo v ulici U kotevního řetězu podepíše potvrzenku na každého vězně, kterého jim předáte, nebo vězně odvezete sem," vydával Elánius instrukce. "Je to až nechutně jednoduché, seržante. Předáte je a dostanete papír. Copak to tak neděláte i dole v díře?"

"No jo, to je jasný, jenže... u Kotevního řetězu, to je něco jinýho. Vy nevíte... jak to tam chodí a vypadá. Já vám rozumím, ale když jsou Nepojmenovatelní nablízku, je lepší se do ničeho -"

"Poslyšte, já vám přece neříkám, abyste vykopli dveře, vpadli dovnitř a vykřikovali ‚okamžitě odložte ty palečnice!'" pokračoval Elánius. "Já mluvím o tom, že bychom měli vědět o pohybu vězňů. Neztratit jejich stopu. Když vy seberete chlapa, předáte ho Mňácalovi taky na podpis, nebo ne? Když takový vězeň odchází, tak ho Mňácal, nebo policista ve službě, odepíše z knihy, je to tak? Je to základní registrační procedura, člověče! Takže když vy předáte vězně v ulici Kotevního řetězu, někdo vám tam musí podepsat, že ho od vás převzal. Chápete? Nikdo přece nemůže jen tak zmizet."

Srazilova tvář zcela zřetelně prozrazovala, jaký se mu v hlavě odehrává boj. Muž uvažující o nejbližší budoucnosti si právě uvědomil, že ta pro něj znamená mnohem méně příležitostí k osobnímu obohacení a mnohokrát zvyšuje riziko toho, že na něj bude někdo křičet.

"A abychom se ujistili, že tomu všichni rozumí, dnes v noci pojedu s antonem sám," dokončil Elánius. "Ale nejdřív vezmu toho mladého Elánia na pochůzku a trochu ho provětrám."

"No, rozhodně mu to neuškodí," přikývl Srazil. "Nějak to v hlavě nemá v pořádku. Je šikovnej, ale všechno mu člověk musí říkat dvakrát."

"Třeba to bude lepší, když na něj budu křičet," zabručel Elánius. "Elánius!"

Svobodník Elánius se postavil do pozoru.

"Půjdem spolu na malou obchůzku, mládenče," sdělil mu Elánius. "Je už na čase, aby ti někdo řekl co a jak." Kývl na Srazila, vzal své vlastní mladší já za rameno a vyšel ze strážnice.

"Co si o tom myslíte, seržante?" zeptal se novopečený desátník Kabátník, který se postavil seržantovi za záda, když Mlátička zíral za mizející dvojicí.

"Ty se mu líbíš," odpověděl s trpkostí Srazil. "Natuty. Zřítelnice jeho oka, to seš ty! Jeho starej kámoš. Vykop tě na desátníka."

"Myslíte, že v té funkci vydrží?"

"Nedám mu víc než pár týdnů," ušklíbl se Srazil. "Takovejch už jsem v životě viděl. V malým městě jsou někdo, a když přijdou sem, myslej si, že to tady bude stejný. Že z nich budou prezidenti Zeměplochy. Ale my jim brzo přistřihneme křidýlka a ukážem jim, kde je jejich místo. Co si myslíš?"

"No, já nevím, seržante," potřásl hlavou Kabátník. "Pořád ještě přemýšlím."

"Na druhý straně, polda to teda je, to musím přiznat!" pokračoval Srazil. "Akorát že je trochu moc důležitej. Ale von se naučí. Naučí se. Na takový ptáčky máme svoje háčky. My mu to vysvětlíme. Trochu mu srazíme hřebínek. Musí se dozvědět, jak to tady u nás chodí..."

Elánius vždycky nejraději chodil sám. A teď si tady šel sám sobě po boku, dvakrát osamělý. Byl to podivný pocit a Elánius měl dojem, že mu obličej kryje maska.

"Ne, takhle ne," ozval se po chvíli. "Vždycky musím lidi nejdříve naučit chodit. Musíš nohu zhoupnout takhle. Nauč se to pořádně a dokážeš chodit celý den. Nikam nespěcháš. Chceš si přece věcí všímat, ne je minout."

"Rozkaz, seržante," odpověděl mladý Sam.

Říkalo se tomu pokračování. Elánius pokračoval po ulici U melasovéo dolu a cítil se - úžasně. Samozřejmě, že tady byla spousta věcí, které mu dělaly starosti, ale právě tady a teď měl za úkol jedinou věc - hlídkovat, a cítil se při tom báječně. Ve staré hlídce nebylo mnoho papírování, když se tak nad tím zamyslel, tak to byl až on, kdo administrativu prakticky zdvojnásobil. Jediné, co teď musel dělat, byla jeho policejní povinnost, tak jak se ji během dlouhých let naučil. To znamenalo, že neměl na práci nic jiného než být sám sebou.

Mladý Sam toho moc nenamluvil. To bylo dobré.

"Vidím, že máš zvonec, mládenče," prohlásil po delším mlčení Elánius.

"Ano, seržante."

"To je předpisový zvonec?"

"Jistě, seržante. Dal mi ho seržant Srazil." No bodejť, kdo jiný, ušklíbl se v duchu Elánius.

"Až se vrátíme zpět, vyměň ho někomu za ten jeho. Je jedno komu. Nikdo neřekne ani slovo."

"Rozkaz, seržante." Elánius čekal. "Ale proč, seržante? Zvon jako zvon, ne?"

"Ne tenhle zvon," zavrtěl hlavou Elánius. "Váží třikrát tolik než ty obyčejné. Dávají ho nováčkovi, aby viděli, co bude dělat. Stěžoval sis?"

"Ne, seržante!"

"Tak je to správně! Držet hezky jazyk za zuby, a až se vrátíme nazpět, podstrčit ho nějakému hlupákovi. Tak to udělá správný policajt. Proč jsi vlastně narukoval k policii, synu?"

"Můj kamarád Iffy vstoupil k hlídce vloni. Pak mi vyprávěl, že tady člověk dostane zadarmo najíst a taky uniformu a tu a tam že si přijde dokonce na nějaký ten tolar navíc."

"Tak to asi bude Ifigen Dupkáš, který slouží na strážnici u Dollyiných sester," přikývl Elánius. "A ty si skutečně tu a tam přijdeš na nějaký ten tolar navíc, co?"

Chvilku kráčeli mlčky. Pak Sam odpověděl: "Musím ten tolar vrátit, seržante?"

"Myslíš si, že ty sám stojíš za tolar?"

"Dal jsem ho naší mami, seržante."

"A řekl jsi jí, jak jsi k němu přišel?"

"Já ho nechtěl!" vybuchl Sam. "Ale desátník Ucholub řekl, že-"

"A stálo za to ho poslouchat?"

"Nevím, seržante."

"Tak ty nevíš? Vsadil bych se, že tě tvoje máma takhle myslet neučila. Určitě tě vychovávala jinak," řekl Elánius. A to k sakru jinak, pomyslel si. Kdyby věděla, že je to nepoctivě vydělaný tolar, byla by ti zvalchovala kůži policista nepolicista.

"To máte pravdu, seržante. Jenže v tom jedou všichni, seržante. Nemyslím jenom mládence, seržante, ale stačí se jen rozhlédnout po městě. Naše nájmy neustále stoupají, daně neustále stoupají a pořád nám někdo předepisuje nové a to všechno je kruté, seržante, hrozně kruté. Lord Skřipec nás všechny prodal svým kamarádům, a to nelžu, pane."

"Hmm," protáhl Elánius. "Já vím. Daňové farmaření. Jak chytrý vynález. Starý dobrý Skřipec Sebevražda. Prodal

právo vybírat daně tomu, kdo mu za ně dal nejvíc. Jak skvělý nápad! Skoro tak geniální jako zakázat lidem po setmění nosit zbraně. Je to způsob, při kterém: a) ušetříte plat výběrčích daní a náklad na celý daňový systém, b) dostanete hromadu peněz předem a c) záležitost vybírání daní se pak stane záležitostí mocných, ale podivuhodně diskrétních skupin, jejichž členové jen málokdy vycházejí na denní světlo. Na druhé straně právě tyhle skupiny zaměstnávají jiné lidi, kteří nejen že na denní světlo vycházejí, ale dokonce ho zastiňují. Je také zajímavé, co všechno dokáží tihle lidé zdanit, včetně Čuměl jsi na mě, kámo! Jak to jednou v budoucnu řekl Vetinari? Vybírání daní je jen chytrý a vybraný způsob, jak vymáhat peníze za pomoci výhrůžek? No a daňoví farmáři byli většinou hloupí a velmi nevybíraví co do způsobů, kterými si zajišťovali návrat svých investic.

Vzpomínal na ty stár- na tyhle časy. Město se mu snad nikdy nezdálo chudší, ale u všech bohů, kolik se tady zaplatilo daní!

Bylo těžké vysvětlovat mladíkovi, jako byl Samuel, proč je špatné vzít takový tolar, když se mu ta možnost nabízí.

"Řekněme si to takhle, svobodníku," pokračoval Elánius, když zahnuli za další roh. "Pustil byste vraha, kdyby vám dal tisíc tolarů?"

"Ne, pane!"

"No, kdyby ale měla tvoje matka tisíc tolarů, mohla by se klidně přestěhovat do pěkného bytu v lepší čtvrti města, je to tak?"

"Přestaňte, seržante, já takový nejsem."

"Ale byl jsi, když jsi vzal ten tolar. Všechno ostatní už není nic jiného než otázka ceny."

Další minuty uběhly v zarytém mlčení. Pak:

"Vyhodí mě za ten tolar, seržante?" zeptal se svobodník.

"Za tolar? To ne."

"Stejně už mě i tak brzo vyrazí, seržante," prohlásil mladý Samuel vzdorovitě. "Minulý týden nás poslali rozehnat nějaké shromáždění nedaleko univerzity. Nic se tam nedělo, prostě tam jen lidé řečnili. Museli jsme přijímat rozkazy od nějakého civilisty a hoši z ulice Kotevního řetězu byli trošku drsnější... a ne že by měli lidé nějaké zbraně. A v tomhle případě mně seržante nenamluvíte, že to bylo správné. Pár jsme jich pak naložili do antona, aby si s nima někdo promluvil. Syn paní Kalousové, Eliáš, se pak nevrátil domů ani druhý den a říká se, že ho odvlekli do paláce, protože řekl o jeho lordstvu, že je šílenec. Lidé v naší ulici se na mě teď dívají dost divně."

Bohové, vždyť já si vzpomínám. Myslel jsem si, že to bude takové to honění lidí, kteří uběhnou kus a pak se zastaví a řeknou "todle je slušnej polda, šéfe". Myslel jsem si, že mi na konci týdne dají medajli.

"Člověk si má dávat pozor na jazyk, mladíku," řekl.

"Jo, jenže moje máma říká, že je v pořádku sebrat potížisty, výtržníky a různé ty grázlíky, ale není v pořádku, když někdo sebere obyčejné bdi."

Jsem to vážně já? pomyslel si Elánius. Je možné, že jsem měl politický rozhled obyčejné vši?

"A kromě toho, on je opravdu šílený. Picbudka je ten muž, který by měl vládnout ve městě."

... a pud sebezáchovy, za který by se styděl i lumík?

"Hochu, dám ti jednu radu. Když právě v téhle době a v tomhle městě nevíš, s kým mluvíš - nemluv."

"Dobrá, ale lord Picbudka říká, že -"

"Poslyš. Polda prostě pořád nežvaní. Mlčí. Neříká každému, co ví. Nevykládá, co si myslí. Ne. Dívá se, poslouchá, učí se a čeká na správný čas. Jeho mozek pracuje jako šílený, ale tvář má klidnou a vyrovnanou. Dokud není připravený. Rozumíš mi?"

"Dobrá, seržante."

"Výborně. Umíš zacházet s tím mečem, co máš u pasu, mladíku?"

"Ano, prodělal jsem výcvik."

"Aha. Ano. Výcvik. Dobrá. Takže kdyby na nás zaútočila skupina senem vycpaných pytlů pověšených na trámu, mohl bych se na tebe spolehnout. A do té doby měj uši a oči otevřené a snaž se něco naučit."

Tak Picbudka je ten muž, který nás má zachránit, pomyslel si zachmuřeně. Ano, kdysi jsem tomu věřil.

Hodně lidí tomu věřilo. Jen proto, že občas projel několika ulicemi v otevřeném kočáře, volal na lidi a rozmlouval s nimi. Konverzace se pak většinou nesla v následujícím stylu: "Tak vy jste tesař? Úžasné! A co je k takovému zaměstnání zapotřebí?" Jen proto, že několikrát veřejně prohlásil, že daně jsou možná trošičku vysoké. Jen proto, že lidem mával.

"Už jste tady někdy byl, seržante?" zeptal se Sam, když zahnuli za další roh.

"Oh, každý přece někdy navštívil Ankh-Morpork," odpověděl Elánius bodře.

"Já jen, že jsme zahnuli na Jilmovou ulici, což znamená, že jdeme přesně podle předepsané obchůzky, a vyjdete napřed, seržante."

Sakra. To byly přesně ty obtíže, do nichž vás mohly donést vaše nohy. Jeden mág kdysi Elániovi vyprávěl o obludách, které žijí v blízkosti Středu a jsou tak obrovské, že mají v nohou zvláštní mozky, "protože ty nohy jsou tak daleko od hlavy, že by je jeden mozek nestačil dost rychle ovládat". Policista obchůzkář si časem taky vypěstuje v nohou něco jako pomocné mozky, alespoň u něj to tak bylo.

Jilmová ulice, pak nalevo do ulice V pekle, znovu vlevo do ulice Koňské běhavky... byla to první pochůzková trasa, po které chodil a dokázal ji projít, aniž při tom přemýšlel. Procházel ji a myslel při tom na úplně něco jiného.

"Dělám pečlivě domácí úkoly," usmál se.

"Poznal jste Mirka?" zeptal se najednou Sam.

Nejspíš bylo dobře, že nechával nohy, aby používaly své vlastní prostředky, protože Elániův mozek se najednou naplnil cinkotem varovných zvonečků.

"Mirka?" nakrčil čelo.

"Těsně předtím, než jste přijel, nám říkal, že si vás asi pamatuje z Pseudopolisu," pokračoval Sam, který si toho hluku pochopitelně nebyl vědom. "Dřív než přišel sem, tam sloužil v Denní hlídce. U nás měl lepší šanci na postup. Je to velikej chlap, říkal."

"Nějak si ho nedokážu vybavit," odpovídal opatrně Elánius.

"Vy ale nejste zas tak veliký, seržante."

"No, možná, že byl Mirko v té době menší," uhýbal Elánius, zatímco jeho myšlenky ječely: mlč už, mládenče! Jenže ten mladík byl... no byl to on sám. Všímal si podrobností. Chytal se věcí, které do sebe nezapadaly, jak měly. Přesně řečeno, byl skutečným policistou. Nejspíš by měl být na své mladší já pyšný, ale nebyl.

Ty nejsi já, pomyslel si. Myslím, že jsem nikdy nebyl tak mladý jako ty. Jestli máš být mnou, bude to chtít spoustu práce. Třicet zatracených roků pod kladivem na kovadlině života, ty nešťastný troubo. To všechno tě čeká.

Když se vrátili na strážnici, zatoulal se Elánius jakoby náhodou ke skříni, kde byly záznamy a pak něco jako ztráty a nálezy. Byla opatřena velkým zámkem, ale ten vůbec nebyl zamčený. Brzo našel, co hledal. Neoblíbený policajt musel myslet dopředu a on měl v plánu být neoblíbený.

Pak si dal něco malého k jídlu a jídlo spláchl velkým hrnkem silného tmavého kakaa, které poháněl celou hlídku. Když se nasytil, vzal Sama a vyjeli s pohotovostním vozem.

Přemýšlel o tom, jak to bude hlídka hrát, a nebyl překvapen, když zjistil, že se rozhodli použít starý osvědčený trik, který spočíval v tom, že se s jízlivou zlomyslností přesně a do písmene řídili nařízeními a rozkazy. Na prvním určeném shromaždišti čekali desátník Kabátník a policista Bijkyj se čtyřmi zamračenými a protestujícími nespavci.

"Čtyři, pane," hlásil Kabátník a vystřihl ukázkový pozdrav. "Tak, jak jsme je lapli, pane. Všechno je to tady v papírech, které vám tímto s nima předávám, pane!"

"Skvělá práce, desátníku," přikývl Elánius suše, převzal papíry, podepsal jednu kopii a vrátil ji policistovi. "Můžete si vzít náhradní volno na den Prasečí hlídky a vyřiďte mé pozdravení své babičce. Pomozte jim s nimi, Same."

"Ale my obvykle sebereme tak tři čtyři za celou jízdu, pane!" zašeptal poplašeně Sam, když vyjeli na další cestu. "Co budeme dělat?"

"Pojedeme několikrát," uklidnil ho Elánius.

"Jenže mládenci to dělají naschvál, pane. Dělají si z vás pr- legraci, pane. Všichni se vám za zády smějí!"

"Je po policejní hodině," zavrtěl hlavou Elánius. "Zákon je zákon."

Desátník Tračník a policista Tupátko čekali na svém stanovišti se třemi provinilci.

Jedním z nich byla slečna Dlaňová.

Elánius předal Samovi opratě a seskočil z kozlíku, aby otevřel zadní dveře a rozložil sklápěcí schůdky.

"Je mi líto, že se setkáváme právě tady, slečno," řekl.

"Jak se zdá, tak se tady začal vytahovat nějaký zbrusu nový seržant," prohlásila Růžena Dlaňová hlasem, který byl chladný jako ledová kra. Okázale odmítla jeho ruku a nastoupila do vozu.

Elánius si uvědomil, že ještě jeden z provinilců je žena. Byla o něco menší než Růžena a dívala se na něj pohledem zavilého bojovníka bantamové váhy. V rukou svírala velký proutěný košík doplněný plátěnými chlopněmi. Elánius ho ze zvyku vzal, aby se jí lépe vystupovalo na schůdky.

"Je mi to opravdu líto, slečno -" začal.

"Okamžitě to pusťte!" vytrhla mu košík a zmizela v temném nitru vozu.

"Promiňte," bylo jediné, na co se Elánius zmohl.

"To je slečna Netopýřivá," ozvala se Růžena, která se mezitím usadila na lavici uvnitř vozu. "Je to švadlena."

"No, myslel jsem, že -"

"Švadlena, povídám," opakovala slečna Dlaňová. "Pracuje. Jehlami a nitmi. A její specialitou je háček."

"Ehm... to je nějaký zvláštní způsob -" začal Elánius.

"Říká se tomu háčkování," ozval se hlas slečny Netopýřivé z vozu. "To se divím, že to právě vy nevíte."

"Chcete říci, že ona je skutečná -" začal Elánius, ale Růžena zabouchla vnitřní mřížovaná dvířka. "Jen nás odvezte," usekla slečna Dlaňová, "ale až se potkáme znovu, Jene Kýlo, pak vám řeknu pár slov, které si za rámeček nedáte!"

Ze stínů ve voze se ozvalo mužské pochechtávání a pak ženské vyjeknutí. To ovšem bylo okamžitě následováno zvukem vysokého podpatku, který někomu zajel do nártu nohy, a ten zase mužským zaklením.

Elánius podepsal umaštěný papír, který mu předložil Fred Tračník, a vrátil ho s klidným, úředním výrazem, který v Tračníkovi vyvolal nejistý pocit obav.

"A kam teď, seržante?" zeptal se Sam, když se vůz znovu rozjel.

"Do ulice Kotevního řetězu," odpověděl Elánius. Z vozu za nimi se ozvalo nespokojené reptání uvězněných.

"To se mi nelíbí," zabručel Sam.

"Pracujeme podle předpisu," upozornil ho Elánius. "Budeš se muset naučit, na co předpisy jsou, svobodníku. A nevyvalujte na mě takhle oči. Na mě už vyvalovali oči jiní experti a vy vypadáte, jako kdybyste zoufale potřeboval navštívit záchod."

"Dobrá, v pořádku, ale každý ví, že tam mučí lidi," zamumlal vzdorovitě Sam.

"Skutečně?" opáčil Elánius. "Tak proč s tím někdo něco neudělá?"

"Protože oni lidi mučí."

Aha, konečně se začínám dostávat k hnacím základům sociálních sil, pomyslel si Elánius.

Vůz duněl a skřípal ulicemi. Na sedadle vedle něj zavládlo odmítavé ticho, zato ve voze za jeho zády se ozýval tichý, naléhavý šepot. Pak zachytil hlas Růženy Dlaňové, který syknul o něco hlasitěji: "Neudělá to. Vsadím se, o co chcete."

Po několika vteřinách se ozval mužský hlas, o něco méně srozumitelný, protože se v něm ozýval alkohol a sípot, při němž by slabším povahám mohly povolit svěrače. "Hej, seržante, my si... teda... myslíme, estli by stačilo pět..-, teda toláčů?"

"Ne, já si nic takového nemyslím," odpověděl Elánius a neodvrátil při tom oči od mokrého dláždění.

Další horečnatý šepot a pak tentýž hlas: "Mám tady moc pěknej zlatej prstýnek..."

"No, to rád slyším," odpověděl Elánius. "Každý by měl mít něco pěkného." Ruka se mu zvedla ke kapse pro jeho stříbrné pouzdro na doutníky a na okamžik pocítil větší vztek než zoufalství a pak ještě větší smutek než vztek. Ta tam je budoucnost. Ale byla. Musela být. On si ji pamatoval. Jenže teď existovala jen jako vzpomínka, křehká jako odraz na mýdlové bublině, a mohla by stejně jako ta bublina prasknout a zmizet docela.

"Ehm... mohl bych vám možná přidat ještě -"

"Jestli se mě pokusíte ještě jednou podplatit, pane," sdělil hlasu Elánius, když vůz zahnul do ulice Kotevního řetězu,, já osobně vám uštědřím výprask, to vám slibuju."

"Možná by se našel nějaký jiný -" začala Růžena Dlaňová, když se před nimi objevila světla strážnice v ulici Kotevního řetězu.

"Nejsme tady zvyklí na handrkování, jako kdyby šlo o nějakou dvoupencovou buchtu," zavrčel Elánius a slyšel, jak zalapala po dechu. "A teď všichni sklapněte."

Přitáhl Marilyn opratě, seskočil z vozu a zpod sedadla vytáhl psací podložku s papíry. "Máme jich tady sedm," ohlásil strážnému, který se líně opíral o dveře.

"No?" ušklíbl se muž. "Otevři a vyžeň je, ať se na ně podíváme."

"Hned," odpověděl Elánius a zalistoval papíry. "Žádný problém." Podal policistovi podložku. "Jen mi to tady podepiš."

Muž uskočil jako uštknutý.

"Co to má znamenat - podepiš? Prostě je vyžeň ven!"

"Podepiš," odpověděl Elánius s kamennou tváří. "Tak zní předpis. Vězňové předávaní z jedné vazby do druhé se předávají oproti podpisu. Kdybych si nenechal podepsat papíry, mohlo by mě to stát místo."

"To tvý místo nestojí ani za kočičí drek," usedil muž mezi zuby a vzal do ruky podložku. Chvilku na ni nechápavě zíral a Elánius mu přistrčil tužku.

"Kdybys potřeboval poradit s těžšími písmeny, tak řekni a nestyď se."

Muž s funěním a tichou kletbou něco naškrabal na papír a vrátil tabulku Elániovi. "Tak a teď otevři, prosím," zaskřípěl zuby.

"Samozřejmě," přikývl Elánius a podíval se na papír. "Jenže teď bych ještě rád viděl nějaký průkaz totožnosti, když dovolíš."

"Cože?"

"Já za to nemůžu, pochop," omlouval se Elánius. "Ale až se vrátím k nám na strážnici a ukážu našemu kapitánovi tenhle papír, tak mi jistě řekne: Ehhmm... Kýlo, jak jste věděl, že je to opravdu tenhle Jindřich Morče. A byl bych v pr... prekérní situaci, možná docela pérplex!"

"Hele, my tady žádný vězně nepodpisujem!"

"My ano, Jindřichu," vysvětlil muži stroze Elánius. "Žádný podpis, žádní vězňové."

"A ty nám snad zabráníš v tom, abysme si je vzali, jo?" utrhl se Jindřich Morče a popošel o několik kroků kupředu.

"Dotkni se těch dveří," zavrčel Elánius, "a já -"

"Co? Usekneš mi ji?"

"- já tě zatknu," dopověděl Elánius. "Maření úředního výkonu bude pro začátek stačit, ale myslím, že u nás na strážnici by nás jistě napadlo ještě něco dalšího."

"Zatknout? Mě? Jsem polda, přesně takovej jako ty!"

"Špatně, zase se pleteš," zavrtěl hlavou Elánius.

"Tak copakse tady... děje?" ozval se nový hlas.

Ve světle pochodně se objevila malá, drobná postava. Jindřich Morče o krok ustoupil a zaujal více méně uctivý postoj.

"Důstojník nám nechce předat provinilce, které policisté zatkli po policejní hodině, pane," hlásil.

"A tohleje ten důstojník?" řekla postava a popošla k Elániovi zvláštní, nevyrovnanou chůzí, jako by měla mírně zarezlé klouby.

"Ano, pane!"

Elánius zjistil, že ho zkoumá chladný a ne otevřeně nepřátelský bledý muž s nevyzpytatelnýma očima domácí krysy.

"Ale," zapředl muž, otevřel malou plechovou krabičku a vzal si zelenou mátovou pilulku proti kašli. "Nejstevy náhodou Kýla? Už jsem ovás slyšel." Mužova řeč byla stejně zvláštní jako jeho krok. Některá slova se mu mírně slévala, jinde dělal mezery na nepatřičných místech.

"Vidím, že se k vám věci donesly rychle, pane."

"U náse všeobecně... zdraví salutováním, seržante."

"Nevidím nic, čemu bych měl salutovat, pane," odpověděl Elánius.

"Správně. Správně. Samozřejmě. Vyste tady nový. Jenže, víte, myjsme Speciálové... často sevyskytne nutnost obléct si... obyčejné šaty."

Jako třeba gumové zástěry, pokud si to dobře vybavuju, pomyslel si Elánius. Nahlas řekl: "Rozumím, pane." To byla dobrá fráze. Mohla znamenat tucet různých věcí, nebo taky vůbec nic. Bylo to jen vyplnění času, než bude kapitán mluvit dál.

"Jmenuji se kapitán Vyndejs," představil se mužík. "Mruk Vyndejs. Jestli vámto jméno připadá k smíchu, zasmějte sehned... a vyrovnejte sestím. A teď můžete zasalutovat."

Elánius zasalutoval. Vyndejsovy koutky se na kratičký okamžik zkroutily vzhůru.

"Vy jste poprvé na hlídce s antonem, seržante?"

"Pane."

"Ajste tady takbrzo. A navíc s plným vozem. Neměli bychomse podívat na vaše... cestující?" Nahlédl mezi kovové pásy. "Aha. No jistě. Dobrý večer, slečno Dlaňová. A skolegyní, předpokládám -"

"Já jsem krajkářka!"

„- apár společenských týpků, jak vidím. Dobrá, dobrá." Vyndejs o dva kroky ustoupil. "Tivaši pochůzkáři opravdu nejsou víc než obyčejní tuláci. Vždyť onivážně procházeli ulicemi. Jakoni milují ty svoje ...žertíčky, seržante." Vyndejs položil ruku na kliku u zadních dveří vozu a pak se ozval zvláštní tichoučký zvuk, který však v panujícím tichu zněl jako zahřmění. Byl to zvuk meče, který se velmi pomalu vysouvá z pochvy.

Vyndejs na okamžik znehybněl jako socha a pak si elegantním pohybem vhodil do úst další pastilku. "Aha. Myslím, žetenhle malý háček bymohl být... odstraněn, coříkáte seržante? Nechceme si přece tropit šprýmy zezákona. Odvezte si je, odvezte je pryč."

"Rozumím, pane."

"Ale prosím, seržante, jenmalý okamžik, seržante, prosímvás otrošku shovívavosti... mám takového koníčka..."

"Pane?"

Vyndejs sáhl do kapsy svého převlečníku, který mu sahal skoro k zemi, a vytáhl velkou kovovou měrku, podobnou rozvíracímu klepetu. Když je pak kapitán rozevřel, Elánius poněkud poplašeně zamrkal, ale Vyndejs mu jen začal měřit hlavu. Šíře hlavy, šíře nosu u kořene, délku a vzdálenost obočí... Nakonec mu najedno ucho přitiskl kovové měřítko.

Celou tu dobu si tiše mumlal sám pro sebe. Pak s cvaknutím zavřel měrku a vsunul ji zpět do kapsy.

"Musímvám poblahopřát, seržante," řekl, "ktomu, jak překonáváte svévrozené postižení. Víte, žemáte oči masového vraha? Já senikdy nemýlím... ne v těchto věcech."

"Ne, pane. To jsem nevěděl. Bohužel, nemohu oči přivírat, ale co kdybychom se to i tak pokusili utajit?" Na Vyndejsově tváři se neobjevil ani náznak úsměvu.

"Noale jsem si jistý, že až setrochu zaběhnete, budete tuhle s desátníkem... Morčetem vycházet jako důmvohni."

"Jako dům v ohni, pane. Rozumím."

"No, nenechtese odemě zdržovat, seržante Kýlo." Elánius zasalutoval. Vyndejs mu kývl na pozdrav, jediným pohybem, jako kdyby stál na obrtlíku, se otočil a kráčel ke strážnici. Nebo spíš s sebou trhal k vrátnici, pomyslel si Elánius. Ten muž se pohyboval stejným způsobem, jakým mluvil, podivnou směsicí rychlostí. Vypadalo to, jako by byl poháněn pery. Když pohnul rukou, prvních pár centimetrů ruka proletěla jako blesk a pak začala zpomalovat, až se dotkla toho, co bylo plánováno jako její cíl. I věty z něj vylétávaly ve slepených výtryscích a s nepatřičnými pomlkami. Ten člověk neměl žádný rytmus.

Elánius ignoroval zuřícího desátníka a vylezl zpět na kozlík vozu. "Tak obraťte vůz, svobodníku," řekl. "Dobrou noc, Jindřichu."

Sam počkal, až kola zaduněla na hrbolatém dláždění, a teprve pak se s rozšířenýma očima obrátil k Elániovi.

"Vy byste na něj byl ten meč vytáhl, že ano?" vyjekl. "Udělal byste to, seržante, že byste to udělal?"

"Dívejte se raději na cestu, svobodníku."

"Ale to byl sám kapitán Vyndejs! A když jste požádal toho muže, aby dokázal, že je skutečně Jindřich Morče, myslel jsem, že se poč- že puknu! Vy jste věděl, že nám ty papíry nepodepíšou, že jste to věděl, seržante? Protože kdyby existoval kus papíru, který by potvrzoval, že někoho převzali, pak by bylo jednoduché, kdyby toho dotyčného někdo hledal, zjistit -"

"Jen řiďte pořádně ten vůz, svobodníku." Ten hoch měl samozřejmě pravdu. Z nějakého důvodu Nepojmenovatelní papíry současně milovali i se jich obávali. Každopádně jich produkovali neobyčejné množství. Zapisovali všechno. Zároveň však byli velmi neradi, když se ocitli v papírech někoho jiného. To jim dělalo starosti.

"Nemůžu ani uvěřit tomu, že nám to prošlo, seržante!"

Ono nám to nejspíše neprošlo, pomyslel si Elánius. Jenže Vyndejs měl v téhle chvíli jiné starosti. Právě teď neměl čas starat se o nějakého velkého, hloupého seržanta.

Obrátil se a zabušil na kovové pláty.

"Omlouvám se vám, dámy a pánové, ale jak se zdá, tak Nepojmenovatelní dnes v noci nepracují. Zdá se, že ten váš výslech budeme muset provést my sami. Nemáme s tím moc velké zkušenosti, takže doufám, že to neprovedeme špatně. Teď mě dobře poslouchejte. Je mezi vámi nějaký spiklenec, který by měl ve vážném úmyslu svrhnout městskou vládu?"

Z nitra vozu k němu doléhalo jen omračené ticho.

"No tak, slyšeli jste?" ozval se po chvíli Elánius. "Nemáme na to celou noc. Má někdo v úmyslu svrhnout násilím lorda Sebevraždu?"

"No... samozřejmě, že ne," ozval se hlas slečny Dlaňové.

"Nebo za pomoci krajek?"

"Já to slyšela."

"Nikdo? To je ale ostuda," prohlásil Elánius. "Dobrá, to mně stačí. Svobodníku, co vám?"

"No... tedy... ehm... mně také, seržante."

"V tom případě vás postupně vysadíme na cestě domů a můj okouzlující pomocník svobodník Elánius vybere od každého z vás... mh... půl tolaru jako cestovní výdaje a na zaplacenou sumu dostanete doklad. Děkujeme vám, že jste s námi cestovali, a doufám, že ve svých budoucích plánech na porušovaní policejní hodiny vezmete v potaz policejní

vůz."

Elánius slyšel šokovaný šepot za svými zády. V těchto dnech nikdo nečekal, že by věci mohly fungovat zrovna takhle.

"Seržante?" ozval se svobodník Elánius.

"No?"

"Vážně máte oko masového vraha?"

"No, musel bych prohledat kapsy nedělního obleku, ale asi ano."

"Hehe." Sam chvilku mlčel a pak promluvil znovu, protože ho očividně napadlo něco nového.

"Nezlobte se, seržante, ale co je to..."

"Copak, mladíku?"

"...dvoupencová buchta, seržante?"

"Je to taková laciná, kynutá buchta s marmeládou, chlapče. Copak tvoje máma něco takového nepeče?"

"Peče, seržante. Seržante?"

"Copak, mladíku?"

"Já mám pořád dojem, že to musí znamenat ještě něco jiného, seržante," rozvíjel svou teorii Sam s nejistým pochechtáváním. "Něco... něco sprostého..."

"Celý život je jen jediná velká škola, svobodníku."

Za deset minut zaparkovali s vozem na dvoře a Elánius věděl, že v téhle chvíli se o něm šíří nové zvěsti. Mladý Sam už šeptal novinky do uší poddůstojníkům na místech, kde vysazovali pasažéry vozu, a nikdo neumí šířit nové zprávy jako policista. Policisté neměli Nepojmenovatelné rádi. Jako všichni malí hříšníci i policisté byli pyšní na to, že jsou určité hlubiny, do kterých se oni nikdy neponoří. Člověk musel vědět, že existuje něco, co je ještě níže než on, i kdyby to byli jen bahenní červi.

Růžena Dlaňová zastrčila zevnitř závory na dveřích svého bytu, opřela se o ně zády a podívala se na Sandru.

"Co je ten chlap zač?" nadhodila Sandra a odhodila košík na stůl. Uvnitř něco zazvonilo. "Je snad na naší straně?"

"Slyšela jsi je!" vyštěkla Růžena. "Už žádné úplatky! Nejdřív nás odveze k Vyndejsovým prasákům a pak jim nás odmítne vydat. Zabila bych ho! To já ho zachránila ze škarpy, přinutila jsem Mechorosta, aby ho zalátal, a on si najednou vymyslí takové pitomé hrátky!"

"Jo... co je to ta... dvoupencová buchta?" zajímala se Sandra živě.

Slečna Dlaňová se zarazila. Měla Sandru docela ráda, vycházela s ní a její příspěvek na nájemné taky nebyl zanedbatelný, ale občas se vyskytly chvíle, kdy přemýšlela, jestli má a) se Sandrou promluvit a poučit ji, nebo, b) zda si z ní Sandra tak trochu nestřílí. Měla podezření, že se jedná spíše o ten druhý případ, protože Sandra většinou vydělávala víc peněz než ona. Začínalo jí to být poněkud trapné.

"Je to takový kynutý vdolek s marmeládou," odpověděla. "A teď bys měla raději jít a schovat -"

Někdo zabušil na dveře za jejími zády. Ukázala Sandře, ať se přesune za korálkový závěs, pak se trochu sebrala a pootevřela maličko dveře.

V předsíňce stál maličký scvrklý stařík.

Všechno na něm zcela beznadějně tíhlo k zemi. Převislý šedý knír mohl klidně patřit mrožovi nebo malému knírači, který dostal opravdu velmi smutné zprávy. Ramena mu neduživě visela. Zdálo se, že dokonce i větší část jeho obličeje už dávno vzdala boj se zemskou tíží.

V ruce svíral čapku a nervózně s ní otáčel. "Prosím?" nadhodila nejistě Růžena.

"Ehm, tam na té cedulce je psáno ‚švadlena'," zamumlal stařík. "A víte, mně zemřela žena, tak jsem si myslel, jedno s druhým, že... víte, já nejsem zvyklý dělat si tyhle věci sám..."

A obdařil Růženu pohledem přetékajícím bezmocnými rozpaky.

Růžena sklopila pohled k pytli u jeho nohou a zvedla ho. Byl plný velmi čistých, ale také velmi obnošených ponožek. Každá z nich měla díru na patě nebo na špičce, většina z nich na obou místech. "Sandro," zvýšila hlas, "myslím, že tenhle pán přišel za tebou..."

Bylo tak časné ráno, že "pozdě v noci" ještě úplně neskončilo. V ulicích visela bílá mlha a srážela se v podobě lesklých perel na košili staršího seržanta Elánia, který se právě chystal porušit zákon.

Když jste se postavili na střechu záchodku za strážnici a jednou rukou jste se zachytili okapového žlabu, otevřelo se jedno z horních oken samo od sebe, pokud jste do něj udeřili plochou dlaní, ovšem za předpokladu, že jste věděli přesné, do kterého místa uhodit.

To byla velmi užitečná informace a Elánius přemýšlel, zda se o ni má podělit s mladým Samem. Každý slušný policajt by měl vědět, jak se vloupat na své vlastní pracoviště.

Tilda už před nějakou dobou odkulhal domů, ale přesto Elánius rychle přelétl pohledem jeho kancelář a ke svému potěšení zjistil, že tam skutečně nevidí to, co doufal, že tam neuvidí. Dole zatím několik svědomitějších policistů zpívalo, aby vyplnili dobu, zbývající do konce směny. Čekal ve stínech, než se dveře naposled s bouchnutím zavřely a několik minut bylo dole naprosté ticho. Žádné kroky. Pak opatrně sestoupil dolů a vešel do místnosti se skříňkami, skříněmi a zásuvkami.

Dostal samozřejmě klíč od jedné ze skříněk, ale i tak naolejoval panty skříňky z malé lahvičky, kterou si přinesl s sebou, než dvířka otevřel. Zatím si do skříňky nic neodložil, dokonce ji ani neotevřel, a přesto, hle! Na dně skříňky ležel pomačkaný pytel. Pozvedl jej...

Výborně, mládenci.

Uvnitř byl stříbrný kalamář kapitána Tildy.

Elánius vstal, rozhlédl se po skříňkách s jejich prastarými, vyřezávanými iniciálami. Málokterá dvířka byla nepoškozena nebo beze stop po nožích. Vytáhl z kapsy malý hedvábný balíček, který si předtím našel ve skříni, kde byly uloženy předměty doličné.

Ted ho rozvinul a v našedlém světle se zableskly paklíče všech tvarů a velikostí. Elánius byl s háčky a planžetami skutečný génius, ale levné a otlučené dveřní zámky pro něj nebyly žádná výzva.

Byla to skutečně jen otázka výběru.

Pak se vracel mlhou domů.

Téměř se zděsil, když si uvědomil, že se zase cítí skvěle. Byla to zrada na Sibyle a budoucí hlídce, dokonce i na jeho milosti siru Samuelu Elániovi, který se musel zabývat politikou vzdálených zemí, prostředky, jak získat do hlídky další muže, a dokonce i tím, jak vytáhnout na břeh ten zatracený člun, který poříční oddíl neustále potápěl. A - což je samozřejmé - chtěl se vrátit zpátky, Či dopředu, tam na druhou stranu nebo odkud už se sem dostal. Opravdu si to přál. Chtěl se tak moc vrátit domů, že to cítil až v ústech. Jenže zatím to nešlo, zatím byl tady, a jak říkal doktor Mechorost, dělal svou práci. A jeho práce zahrnovala přežití na ulicích ve velké hře Surových bestií, a že o téhle hře věděl Elánius všechno, to si pište. A bylo v tom napětí. Ukrývalo se v tom zvíře.

A tak šel pohroužen v myšlenky, když na něj ti muži vyskočili z ústí temné uličky.

První dostal kopanec do žaludku, protože bestie nikdy nebojuje fér. Elánius ustoupil stranou a chytil druhého. Cítil, jak mu po hrudním plátu sklouzl nůž. Vzápětí prudce sklonil hlavu a současně si přitáhl muže ke své helmici.

Lupič se tiše složil do úhledné hromádky vedle chodníku.

Pak se Elánius znovu obrátil k prvnímu muži, který byl ohnut v pase a sípavě lapal po dechu, nicméně pořád ještě nepustil svůj nůž, kterým před sebou mával jako nějakým talismanem. Špička zbraně ve vzduchu opisovala nepravidelné osmičky.

"Zahoď to," zasyčel Elánius. "Podruhé to říkat nebudu."

Povzdechl si a ze zadní kapsy vytáhl jakýsi předmět. Ta věc byla černá, ke konci se zužovala a byla vyrobena z pevné kůže vyplněné olověnými kuličkami. V nové hlídce je zakázal, ale věděl, že někteří důstojníci i poddůstojníci si je pak rychle pořídili a pokud byli jen trochu soudní, dělal Elánius, že o ničem neví. Občas nastaly okolnosti, kdy bylo třeba konflikt ukončit rychle, a existovaly mnohem horší způsoby.

Udeřil muže zabijákem přes předloktí, i když si dával pozor, aby to nebylo příliš silně. Ozvalo se zakvílení a nůž zazvonil na dlažbě.

"Tebe z toho nechám vyspat," prohlásil Elánius. "Ale ty, Jindřichu, ty musíš k doktorovi. Jdeš dobrovolně, nebo...?"

O několik minut později otevřel doktor Mechorost své zadní dveře a Elánius, s nehybným tělem na rameni, se kolem něj protlačil dovnitř.

"Ošetříte každého, je to tak?" podíval se na doktora Elánius.

"V rámci daných možností ano, ale -"

"Tohle je jeden z Nepojmenovatelných," vysvětloval mu Elánius. "Pokusil se mě zabít, potřeboval by nějaké léky."

"Ale proč je v bezvědomí?" zamračil se doktor. Přes šaty měl velkou gumovou zástěru a na nohou gumové boty.

"Nechtělo se mu jít k doktorovi."

Mechorost si povzdechl a rukou, v níž svíral mop na podlahu, pokynul Elániovi ke dveřím do pracovny. "Vezměte ho rovnou do operačního sálku," řekl. "Bohužel musím nejdřív uklidit po panu Solitvorném v čekárně."

"A proč? Co udělal?"

"Vybuchl."

Elánius, jehož přirozená zvědavost náhle rychle opadla, odnesl tělo do pracovní svatyně doktora Mechorosta. Připadala mu trochu jiná, než když ji viděl naposled, ale je pravda, že to bylo v situaci, kdy neměl čas si všímat podrobností. Byl tam stůl a pracovní stůl a podél jedné stěny police plné lahví. Nebyly mezi nimi ani dvě, které by byly stejně velké. V jedné nebo ve dvou z nich plavaly věci.

Na protilehlé stěně byly pověšeny nástroje.

"Až umřu," prohlásil doktor Mechorost a prohlížel si pacienta, "dám si nad hrob pověsit zvonec, abych si mohl dopřát to potěšení zůstat ležet, když na mě někdo zazvoní. Položte ho tady. Vypadá to jako otřes mozku."

"Praštil jsem ho," snažil se být něco platný Elánius.

"Tu ruku jste mu taky zlomil vy?"

"Hm. Taky."

"Velmi čistá práce. Krásná hladká zlomenina, snadno se to srovná a zafixuje. Něco není v pořádku?"

Elánius stále ještě zíral na nástroje na stěně. "A tohle všechno používáte?" ujišťoval se.

"Jistě. Některé z nich ale teprve zkouším," vysvětloval Mechorost, zatímco se zaměstnával u pracovního stolu.

"No, přiznám se, že bych asi nebyl moc rád, kdybyste na mě použil například tohle," řekl Elánius a pozvedl podivný nástroj, který vypadal jako dvě malá pádla spojená strunou. Mechorost si povzdechl.

"Seržante, myslím, že ve vašem životě nemůže nastat situace, kdy by bylo nutno na vás tento instrument použít," uklidňoval ho, zatímco jeho ruce se zaměstnávaly pacientem. "Ty jsou... jaksi, ženské povahy..."

"To jako pro šičky a švadleny?" upřesňoval si Elánius a spěšně kleště odkládal.

"Tyhle? Ne. Dnešní nočňátka si naopak dávají velký pozor, aby tyhle kleště nikdy nepotřebovala. Ty holky jsou na to pyšné. Má práce s nimi je... abych tak řekl, preventivní povahy."

"To je učíte nasazovat si náprstky a takové věci?"

"Ano, je zajímavé, jak daleko se dá dojít s metaforou, nemyslíte...?"

Elánius se znovu prstem dotkl pádel. Ten nástroj ho jaksi znepokojoval.

"Vy jste ženatý, seržante?" zeptal se Mechorost. "Měla Růžena pravdu?"

"Ehm... ano. Ale moje žena je... jinde. Dost daleko." Zvedl zmiňovaný nástroj a pak ho znovu spěšně odložil, až kov zachřestil.

"Dobrá, ani vám neuškodí, když budete vědět, že přivést na svět nový život není jako vyloupnout hrachový lusk," sdělil mu přes rameno doktor.

"No, to si k sakru myslím, to by nám ještě chybělo!"

"Stejně vám ale řeknu, že porodní báby se na mě obracejí jen velmi výjimečně. Ty čarodějnice totiž říkají, že chlapi by se neměli cpát tam, kam nepatří, tak vám nevím. Podle nich by chlapi klidně mohli žít v jeskyních."

Mechorost sklopil oči ke svému pacientovi. "Slovy filozofa Skepta, zakladatele mé profese, dostanu za tenhle zákrok zaplaceno?"

Elánius sáhl po váčku, který visel muži u pasu. "Bude na to stačit šest tolarů?"

"Nejde mi ale do hlavy, proč by právě na vás měl útočit jeden z Nepojmenovatelných. Vždyť jste policista."

"Já ano, ale oni ne. Vy je neznáte?"

"No, pár jejich hostů už jsem zašíval," přikývl Mechorost a Elánius si všiml, jak je náhle opatrný. V tomhle městě se nikdy nevyplácelo přiznat, že člověk ví zbytečně mnoho. "Lidi s podivnými vykloubeninami, spáleninami po horkém vosku... a takové věci."

"Víte, měl jsem včera večer malou šarvátku s kapitánem Vyndejsem," svěřoval se Elánius, "a ten se ke mně choval neobyčejně slušně, přímo ukázkově, ale vsadil bych své boty na to, že věděl, že se na mě tenhle mládenec a jeho kamarád chystají. To je jeho styl. Chtěl nejspíš vědět, co udělám."

"Myslím, že není jediný, koho zajímáte, seržante," sdělil mu Mechorost. "Dostal jsem vzkaz, že by vás ráda viděla Růžena Dlaňová. Tedy, alespoň si myslím, že se jedná o vás. ‚Ten nevděčný mizera' byl ten výraz, který použila."

"Já jí totiž dlužím nějaké peníze," přikývl Elánius, "ale nemám vůbec představu, kolik."

"Mě se neptejte," pokrčil rameny Mechorost a rukou uhlazoval sádru. "Většinou si dohaduje cenu předem."

"Ale já myslím jako nálezné, nebo jak by se tomu dalo říkat!"

"Ale já vím. Bohužel, v tom vám vážně nepomůžu," zavrtěl Mechorost hlavou.

Elánius chvíli pozoroval, jak doktor pracuje. "Víte něco o slečně Netopýřivé?"

"O té švadleně? Ta tady není dlouho."

"A je to skutečně švadlena?"

"Tak tedy pro přesnost," podíval se na něj doktor Mechorost, "řekněme, že je to mladá žena, která se živí jehlou, nitmi a šitím. Jak se zdá, tak tam u nich se doslechla, že je v Ankh-Morporku pro švadleny spousta práce, a než jí tady pak někdo vysvětlil, co to ve skutečnosti znamená, zažila dvě nebo tři opravdu zábavná nedorozumění. Jedno z nich, to se stalo minulý týden, mělo dokonce za následek, že jsem musel vytáhnout z ucha nějakého muže háček na háčkování. Teď se jen tak drží ostatních děvčat a bydlí se slečnou Dlaňovou."

"A proč?"

"Proč? Protože vydělává velké peníze, proto," odpověděl doktor. "Napadlo vás někdy, seržante, že někteří lidé jdou například do masérského salonu skutečně proto, aby se dali opravdu namasírovat! Po celém tomhle městě žijí dámy, které si vyvěsí nenápadné cedulky s nápisy typu "Vaše kalhoty vyspravím na počkání" a malý, ale nezanedbatelný počet mužů se dopustí stejného omylu jako Sandra. Ve městě totiž pracuje spousta mužů, kteří nechali své ženy doma, a sám víte, že občas na chlapa přijdou takové ty... touhy. Zatouží například po ponožkách bez děr a košilích, kde je víc než jeden knoflík. Dámy práci sbírají a předávají dál. Jak se zdá, je v našem městě velmi těžké najít nějakou skutečnou a ještě dobrou švadlenu. Ony jsou totiž hrozně nerady, když si je někdo plete se švadlenami a šičkami."

"Mě jenom zajímalo, proč po policejní hodině postává s velkým košíkem na šití na nárožích..." vysvětloval Elánius.

Mechorost pokrčil rameny. "Ani v tom vám nepomůžu. Takže s tímhle panáčkem jsme hotovi. Asi by mu udělalo dobře, kdyby chvíli ležel v klidu." Pak doktor ukázal palcem na řadu lahví za sebou. "Jak dlouho byste si přál, aby ležel v klidu?"

"To byste dokázal?"

"Samozřejmě. Není to sice lékařský zákrok, který by byl v Ankh-Morporku běžný, ale protože kdybych měl postupovat podle běžné ankh-morporské praxe, musel bych ho praštit do hlavy palicí, tak na tom vlastně ještě vydělá."

"Poslyšte, od vás doktorů se nečeká, že byste lidem ubližovali, že?"

"Jen v důsledku obyčejné neschopnosti. Ale vůbec mi nevadí dát mu něco, co ho uspí ještě na dalších dvacet minut. Jestli ho ovšem chcete praštit palicí, tak vám v tom nemůžu bránit. Poslední Vyndejsův host, kterého jsem tady spravoval, měl několik prstů, které mu ukazovaly absolutně nesprávným směrem. Takže kdybyste chtěl tomu chlapovi ubalit nějaký ten štulec pro štěstí, mohl bych vám ukázat několik opravdu citlivých míst -"

"Ne, díky. Jen ho odnesu zadem a pohodím ho někde v uličce."

"A to je všechno?"

"Ne. Pak... mu na tu jeho zatracenou sádru napíšu své jméno. Tak, aby to bylo první, co uvidí, až se probere. A pěkně velkými písmeny, aby se to nedalo smazat."

"No, tak to je něco, co bych taky nazval citlivým místem," přikývl Mechorost. "Vy jste moc zajímavý člověk, seržante. Dokážete si dělat nepřátele jako odborník."

"Šití mě nikdy nezajímalo," odpověděl Elánius a hodil si muže přes rameno. "Ale řekněte mi, co všechno může mít taková pravá švadlena v pracovním košíku, hm?"

"Co já vím? Jehly, špulky s nitěmi, nůžky, nějakou bavlnku, náhradní knoflíky... a tak," uvažoval nahlas Trávomil Mechorost.

"Takže nic těžkého?" naléhal Elánius.

"No, vlastně ne. Proč se ptáte?"

"Nic, to já jen tak," zavrtěl Elánius hlavou a udělal si v duchu malou poznámku. "To byl jen takový nápad. Já půjdu, abych odložil našeho přítele, dokud je tam nějaká mlha, kterou se mohu tiše krást."

"Dobrá. Než se vrátíte, připravím snídani. Máme játra. Telecí."

Zvíře si pamatuje. Tentokrát spal Elánius tvrdě a dobře.

Vždycky se mu lépe spalo během dne. Pětadvacet let nočních služeb mu v mozku vytvořilo zaběhané cestičky. Noční život pro něj byl svým způsobem snazší. Uměl stát naprosto nehybně, což je talent, který má málokdo, věděl, jak zmizet ve stínech. Jak hlídat a vidět, aniž je sám viděn.

Pamatoval si Mruka Vyndejse. Spousta z toho patřila minulosti. Ke vzpouře by došlo s Vyndejsem nebo bez něj, ale bylo to tak, že on byl tou zhnisanou čepičkou na vrcholu nežitu.

Vycvičili ho v Cechu vrahů a nikdy mu neměli dovolit vstoupit do hlídky. Na to, aby byl policistou, měl příliš mnoho inteligence. Tedy příliš mnoho té špatné inteligence. Vyndejs zapůsobil na Skřipce Sebevraždu svými teoriemi, nastoupil k hlídce jako seržant a pak byl rovnou povýšen na kapitána. Elánius nikdy nepochopil proč, nejspíš proto, že se důstojníků dotklo, když viděli takového jemného gentlemana patrolovat na ulicích s těmi obyčejnými křupany. A kromě toho byl slabý na prsa nebo co.

Elánius proti inteligenci nic neměl. Každý, kdo uměl použít kliku ve tvaru kulatého knoflíku, se mohl za starých dnů stát postrachem ulic, ale aby to dotáhl na post vyšší než seržantský, musel mít plný pytel lstivosti, podlosti a uliční mazanosti, která se dala při špatném osvětlení zaměnit s inteligencí.

A Vyndejs začal na špatném místě. Nesnažil se být nenápadný, nedíval se kolem, nepozoroval a neučil se, aby pak mohl říci: "Tak ti lidé jsou takoví a takoví, tak co s tím budu dělat?" Ne, on si sedl a pomyslel si: "Takoví a takoví by lidé měli být, tak jak je změníme?" Taková myšlenka by mohla být dobrá pro kněze, ale ne pro policajta, protože trpělivý, pedantický způsob uvažování Vyndejsovi v hlavě úplně popletl základy policejní práce.

Tak pro začátek tady byl například ten zbrojní zákon. Zbraně byly použity při tolika zločinech, tvrdil Vyndejs, že když se sníží počet zbraní, musí se snížit i počet zločinů.

Elánius přemýšlel, jestli Vyndejs seděl uprostřed noci ve své posteli a hýčkal sám sebe, když se mu tohle zdálo. Zabavíme všechny zbraně a kriminalita nám poklesne. Smysl to dávalo. A bylo by to i fungovalo, jen kdyby bylo dost policistů - řekněme tak tři na jednoho občana.

K všeobecnému překvapení bylo zbraní odevzdáno hodně. Byl tady však jeden háček, který Vyndejsovi jaksi unikl, a sice to, že zločinci na žádné zákony nedají. To je totiž základní předpoklad jejich zaměstnání. Není v zájmu zločinců zvyšovat bezpečnost ulic, snad jen pro sebe. A když teď viděli, co se děje, nevěřili vlastním uším a očím. Bylo to, jako kdyby přijel Otec prasátek a každý den byl Dnem prasečí hlídky.

Někteří občané nabyli nejistého dojmu, že se něco nevydařilo, protože teď zbraně nosili jen grázlové. A policajti začali zatýkat poctivé lidi po tuctech. Když někdo průměrného policajta nakope párkrát do koulí, není to nic příjemného, a když má ten policajt navíc skoro jistotu, že je to jeho šéfům jedno, začne mít sklony zatýkat raději ty lidi, kteří mu okamžitě nevrazí nůž pod žebra. Zvláště, když jsou nepříjemní a uštěpační a mají na sobě mnohem dražší oblečení, než si může dovolit sám policajt. Počet zadržených prudce vzrostl a Vyndejse to neobyčejně potěšilo.

Je třeba připustit, že většina zatčení byla provedena na základě nepovoleného nošení zbraní po setmění, ale velký počet také pro napadení hlídky rozhněvanými občany. To bylo klasifikováno jako útok na městského činitele, což bylo oficiálně považováno za zvláště odpudivý a trestuhodný zločin a jako takový mnohem důležitější než všechna ta přepadení, podvody a krádeže, které se ve městě běžně odehrávaly.

Ne že by zákon z města zmizel. Město bylo plné zákonů. Až na to, že ty zákony nenabízely mnoho možností, jak je neporušit. Vyndejs totiž nepochopil onu základní myšlenku, že celý ten systém je vymyšlen na to, aby polapil zločince a nějakým drsným a přímým způsobem se z nich pokusil udělat poctivé lidi. Místo toho teď chytal poctivé lidi a dělal z nich zločince. A z hlídky jen další zločinecký gang.

A pak, když se celá ta připálená a zkažená omáčka začala připalovat, vymyslel kraniometrii.

Špatní policisté měli vždycky své způsoby, jak zjistit, že je někdo vinen. Tenkrát v těch starých časech - hmm, dnes - to zahrnovalo palečnice, kladiva, malé špičaté kousky dřeva a samozřejmě obyčejnou zásuvku u stolu, jež vždycky vděčně posloužila policajtovi, který měl naspěch. Vyndejs nic z toho nepotřeboval. Snadno poznal, zda jste vinen, stačilo mu podívat se vám na obočí.

Měřil lidi. Používal k tomu měrky a kovové pravítko. Pak si tiše zapsal odměřené údaje, provedl nějaké výpočty, jako že vydělil délku nosu obvodem hlavy a znásobil to vzdáleností očních koutků. A na základě těchto údajů dokázal spolehlivě, že jste zlý, nedůvěryhodný, prostě rozený zločinec. Pak jste strávil dalších dvacet minut ve společnosti jeho mužů, kteří použili mnohem méně civilizované prostředky a metody a ejhle! ukázalo se, že měl pravdu!

Každý byl něčím vinen. To Elánius věděl. Věděl to i každý policista. Tak jste si získávali autoritu, každý, kdo mluvil s vámi jako s policistou, měl v duchu strach, že má tu svou tajnou vinu napsánu na čele a vy si ji přečtete. To jste samozřejmě nedokázali. Ale na druhé straně se od vás nečekalo, že odvlečete někoho z ulice a budete mu kladivem drtit prsty tak dlouho, dokud vám to své tajemství neprozradí sám.

Vyndejs už by nejspíš dávno skončil s rozpáraným břichem v některé z temných uliček, nebýt faktu, že ho Skřipec Sebevražda považoval za užitečný nástroj. Nikdo nedokázal tak rychle a spolehlivě vyčenichat spiknutí jako Vyndejs. A tak se nakonec stal velitelem Speciálů, lidí takových kvalit a vlastností, že seržant Srazil by vedle většiny z nich vypadal jako Policista měsíce. Elánius častokrát přemýšlel o tom, jak dokáže Vyndejs tuhle soldatesku udržovat pod kontrolou. Možná že to bylo tím, že všichni ti hrdlořezové jakýmsi animálním způsobem vycítili, že mají co dělat s mozkem, který se k brutalitě a zločinu dostal dlouhou a složitou cestou, a byl proto schopen ve jménu rozumu vymyslet věci tak děsivé, že se o nich šílencům mohlo jen zdát.

Žít v minulosti prostě nebylo jednoduché. Nemohli jste někomu uštědřit výprask za to, co se teprve chystá udělat,

nebo za to, co se svět dozví později. Nemohli jste lidi ani varovat. Nevěděli jste, co by mohlo změnit budoucnost, ale pokud to Elánius správně pochopil, měla historie sklony se vracet do své původní podoby. Jediné, co jste mohli změnit, byly malé kousky po okrajích a nějaké ty maličkosti. S velkými věcmi prostě nic udělat nemohl. Šeřík prostě vykvete. K revoluci dojde.

Tedy... k určitému druhu revoluce. Jinak se to snad ani nazvat nedalo. Byla tady Lidová republika ulice Melasového dolu (Pravda! Spravedlnost! Láska za rozumné ceny! Natvrdo vařená vejce!), která bude existovat několik hodin, podivná svíce, která hořela příliš krátce a zhasla jako barevná raketa. A bylo tady vyčištění domu bolesti a -

Každopádně... udělal jsi práci, kterou bylo třeba udělat, jak to vždycky dělají policisté, kterým chybí představivost.

Vstal kolem jedné hodiny odpoledne. Doktor Mechorost se zavřel ve své pracovně a dělal něco, co od jeho pacienta vyžadovalo spoustu kvílení a vzdechů. Elánius zaklepal na dveře.

Ty se po chvilce na prst pootevřely. Doktor Trávomil měl na obličeji plátěnou roušku a v ruce držel dlouhou pinzetu.

"Ano?"

"Jdu ven," hlásil Elánius. "Nějaké potíže?"

"Není to tak zlé. Heřman Klouzačka měl včera večer smůlu v kartách, to je všechno. Vynesl srdcové eso."

"A to je nějaká nešťastná karta, nebo co?"

"Je, když Velký Tony ví, že vám ho nerozdal. Ale už brzo ho budu mít venku. A pokud byste se chtěl dnes v noci poranit vy, mohl byste to udělat dříve, než si půjdu lehnout. Díky." Mechorost zavřel dveře.

Elánius zavřeným dveřím kývl na pozdrav a vyrazil ven, aby si protáhl ruce, nohy a dal si něco k obědu. Ten už na něj čekal, připravený na podnose zavěšeném kolem krku jednoho muže.

Teď to byl muž ještě velmi mladý, ale v jeho výrazu bylo něco, co připomínalo krysu, která větří sýr za následujícím rohem, ale která očekávala sýr i za předchozím rohem a za tím předtím taky, ale přestože se zatím ukázalo, že je svět plný rohů, za nimiž není žádný sýr, je si přesto naprosto jistý, že hned za dalším rohem na něj ten sýr čeká.

Elánius jen zíral. Ale proč by ho to vlastně mělo překvapit? Co on si pamatoval, vždycky tady ve městě někdo prodával vysoce podezřelé, chemicky zdokonalené vepřové výrobky. Prodavač mu byl velmi povědomý. Jen... mladší.

Tvář mladého muže se při pohledu na neznámý obličej rozzářila. Prodavač se vždycky rád setkal s někým, kdo si od něj ještě nikdy nic nekoupil.

"Zdravím, seržante... poslyšte, co znamená tahle malá hvězdička?"

"To znamená ‚starší seržant'," odpověděl mu Elánius. "Něco jako ‚seržant s hvězdičkou'."

"Výborně, seržante, neměl byste zájem o můj speciální párek v rohlíku? Zaručeně ani kousek krysy? Stoprocentně organický? Všechno vepřové před mletím dokonale zbaveno štětin?"

Proč ne, pomyslel si Elánius. Jeho žaludek, ledviny, játra a větší část jeho trávicího traktu mu sdělovaly nejrůznější důvody proč, ale on jen zašmátral v kapse, aby tam našel nějaké drobné. "Kolik vám dám, pane Kol..." Elánius se včas vzpamatoval, "...kolik vám zaplatím, pane..." s přehnaným zájmem se naklonil ke štítku připevněnému na tácu a dodal "... Kolíku?"

"Čtyři pence, seržante."

"A to jen pro mě, ať sepicnu, že?" usmál se Elánius bodře.

"Prosím?" podíval se na něj Kolík nechápavě.

"Nic, já jen, že takové ceny vám jistě mnoho zisku nepřinesou, že ne? Že je to skoro, jako kdybyste se zastřelil. Ať se picnu, že?

"Že je to skoro...?"

"Picnul," napovídal mu Elánius zoufale.

"Aha." Kolík o tom chvilku uvažoval. "No bodejť. Přesně. Je to tak! Ryzí pravda! Takže si opravdu jednu dáte?"

"Všiml jsem si, že máte na tom tácu napsáno "Kolíkový podniky, zal.," zajímal se Elánius. "Nemělo by tam být napsáno, kdy byly ty podniky založeny?"

"A mělo?" Kolík sklopil pohled ke svému tácu.

"Jak dlouho už to provozujete?" pokračoval Elánius a vybíral si rohlík.

"No počkejte..., který to teď máme rok?"

"Hmm... myslím, že Rok tančícího psa, myslím."

"Tančícího psa... no jo, tak od úterka," odpověděl Kolík. Tvář se mu rozjasnila. "Ale to je jen začátek, pane. To jen, abych si dal dohromady pár drobnejch pro začátek. Za rok za dva budu v tomdle městě vopravdu někdo."

"Věřím vám," přikývl Elánius. "Vážně vám věřím." Když se pak Elánius vydal na další cestu, podíval se Kolík na svůj tác. "Ať se picnu... ať se picnu, jestli nezchudnu, vždyť to prodávám skoro zadarmo, ať se picnu!" mumlal si sám pro sebe a zdálo se, že se mu ta slova zalíbila. Pak ale zaostřil na svůj tác lépe a najednou zbledl jako stěna.

"Seržante!" vykřikl. "Nejezte ten párek!"

Elánius, o několik metrů dál, se zastavil s rohlíkem na půli cesty k ústům.

"Co je na něm špatného?" Zarazil se. "Co je na něm o tolik horšího než na těch ostatních?"

"Nic... tedy... chtěl jsem říct, že tyhle jsou lepší!"

Elánius riskoval další krátký pohled na podnos. Parky v rohlíku i rohlíky mu připadaly stejné. Kolíkovy výrobky vypadaly často na první pohled velmi chutně a v tom právě spočívalo jejich velké a jediné kouzlo.

"Já v nich nevidím žádný rozdíl," potřásl hlavou Elánius.

"Ale jo, je v nich, jasně že v nich je rozdíl!" trval na svém Kolík. "Vidíte? Ten, co máte vy, má konec rozříznutej křížem, jako dvakrát, žejo? A ty druhý? Ty jsou rozříznutý jenom jednou. Byl bych nerad, abyste si myslel, že vás chci vo něco připravit, ale dyž mi ho vrátíte, rád vám za něj dám... ehm.... kterejkoliv jinej, ale tenhle ten nejni ten pravej, právě že, jak je rozříznutej křížem... a vůbec..."

Elánius se zadíval mladému muži do očí. Kolík se bude muset dlouho učit onen neproniknutelný výraz přátelské přihlouplosti, který se objeví teprve během oněch třiceti let, kdy bude prodávat své pravé vepřové párky v rohlíku. Zatímco mladý muž v hrůze přihlížel, ukousl Elánius z rohlíku dobrou třetinu.

Bylo to přesně to, co čekal, a nic, co by dokázal pojmenovat.

"Mňam," prohlásil a s jistým soustředěním a očima upřenýma na mladého párkaře rohlík natřikrát dojedl.

"Vy jste to snědl celý?" zíral na něj poněkud vyděšeně Kolík.

"A co je na tom špatného?" nechápal Elánius.

Bylo vidět, jak Kolíka zahaluje úleva jako kouř oheň ze syrového dřeva. "Cože? Ne! To je fajn! Výborně! Nechtěl byste ještě jeden, abyste to zajedl? Za poloviční cenu?"

"Ne, jeden mi stačil až až," zavrtěl rychle hlavou Elánius a spěšně o krok ustoupil.

"A snědl jste opravdu každý kousek? Beze zbytku?"

"Tak to má být, ne?" odpověděl Elánius.

"No jo, jasně! Jak jinak. Dojídat se má."

"No, musím jít," řekl Elánius a vykročil ulicí. "Budu se těšit, že se znovu potkáme, až budu mít menší hlad."

Počkal, až byl prodavači z dohledu, a pak několikrát namátkou zahnul do vedlejších uliček. Potom se opřel ve stínu domovního vchodu o zeď a zašmátral v ústech po onom kusu Kolíkova párku, který mu připadal i na Kolíkovy párky podivně tuhý.

Když jste v Kolíkových párcích našli něco tužšího, než bylo obvyklé, mohli jste udělat jen dvě věci. Polknout to celé a doufat v to nejlepší, nebo zavřít oči a někam to vyplivnout. Jenže Elánius teď zašátral jazykem mezi dásní a tváří a vylovil na světlo kus složeného papíru, potřísněného neznámými šťávami.

Pomalu ho rozložil. Rozmazanou tužkou, ale stále ještě čitelným písmem tam bylo napsáno: Morfeova ulice, v devět hodin večer. Heslo: mečoun.

Mečoun? Každé heslo bylo mečoun! Kdykoliv se někdo pokusil vymyslet slovo, které by nikoho nenapadlo, vždycky si vybral mečoun. Byl to prostě jeden z těch nevyzpytatelných defektů lidského mozku.

To ovšem vysvětlovalo tu vinu, již zahlédl v Kolíkových očích. Spiknutí. Další zatracené spiknutí ve městě plném spiknutí. Jemu bude někdo něco povídat o spiknutích. A kromě toho, o tomhle už věděl. Morfeova ulice. Proslulé spiknutí z Morfeovy ulice. Ha.

Zasunul promaštěný papír do kapsy a zaváhal.

Někdo se tady v okolí snažil chovat co nejtišeji. Zakryt hlukem vzdálenějších ulic byl někde v okolních zvucích prázdný prostor naplněný kradmým dechem. A vlasy na Elániově zátylku se začaly pomalu ježit.

Tiše vytáhl ze zadní kapsy zabiják.

Tak, a teď jaké jsou možnosti? Byl policajt a někdo mu šel v patách. Jestliže se za ním neplížil jiný policajt, pak to byl zločinec a navíc se dopouštěl tragického omylu (protože on byl policajt). Jestliže ti za ním byli také policisté, pak patřili k Vyndejsovu mužstvu, a pak to byli také zločinci a také se dopouštěli tragické chyby (protože on byl lepší policajt než oni, i když to byla i většina věcí plavajících v kanále), a proto by bylo docela namístě dát jim za vyučenou.

Jenže na druhé straně zloději, vrazi i Vyndejsovi muži, jak bylo známo, se za lidmi plížili často a byli v tom určitě velmi dobří, zatímco osoba, která se držela v patách Elániovi, se tiskla tak těsně ke zdem, že slyšel, jak se jí třе šatstvo o omítku. To znamenalo, že je to nějaký obyčejný občan, který má něco za lubem, a Elánius neměl v úmyslu takového člověka přesvědčovat několika deky olověných kuliček (protože by rád věřil, že on není ten typ policajta).

Nakonec se rozhodl. Vystoupil doprostřed uličky a zavolal: "No, co je?"

Zjistil, že na něj upírá oči chlapec. Musel to být chlapec. Příroda by jistě nebyla tak krutá, aby něco takového spáchala na dívce. Žádná jeho část nebyla víc než snesitelně ošklivá, ale celkové spojení působilo mnohem strašnějším dojmem, než by se dalo u součtu jednotlivých ošklivých kousků předpokládat. A pak tady byl ještě zápach. Sám o sobě nijak zvlášť hrozný, ale ne tak docela lidský. Měl v sobě něco divokého... kočičího.

"Ehm," ozvalo se z té pokřivené a pomačkané tváře. "Helejte, tak já vám něco písknu, šéfe. Vy mi zazpíváte, kam dete, a já zase pudu po svejch. Co vy na to? Vás to bude koštovat akorát jeden peňák a to vám dělám speciálku. Většina lidůch mi cáluje víc, abych jim nešlapal stín."

Elánius na něj dál soustředěně upíral pohled. To stvoření na sobě mělo příliš velké sako od večerního obleku, lesklé mastnotou a nazelenalé věkem, a cylindr, který musel pošlapat kůň. Bohužel, ty kousky, které viděl mezi součástmi oblečení, byly až k politování povědomé.

"To ne..." zasténal. "Ne, ne ne...!"

"Je vám něco, šefiku?"

"Ne, ne, ne... oh, bohové, ale stát se to muselo, že-"

"Nemám skočit pro starýho Mecha?"

Elánius na něj ukázal obviňujícím prstem. "Ty jsi Noby Nóblhóch, že?"

Kluk ustoupil. "A i kdyby? Tak co? Je to snad nějakej zločin?" Pak se obrátil, aby se dal na útěk, ale na rameno mu těžce dopadla Elániova ruka.

"Někteří lidé by s tím souhlasili. Takže ty jsi Noby Nóblhóch, syn Markéty Nóblhóchové a Mnaty Nóblhócha?"

"Asi jo, asi jo! Ale já nic neudělal, pane!"

Elánius se sehnul k očím, které vyhlížely do světa škraboškou mastné špíny. "Co takhle čórovat švajcky, votočit soldy, mangelit jako invoš, vočíhnout hejly nebo bouchnout čórku?"

Nobyho obočí se nakrčilo v nelíčeném údivu. "Co znamená votočit soldy?"

Elánius na něj vrhl pohled skoro stejně udivený. Jak je vidět, tak se mluva ulice za těch třicet let opravdu hodně změnila.

"To je ukrást peníze... většinou drobnější peníze, ne?"

"Ale houby, šéfe, to se řekne ‚líznout love'," odpověděl Noby a poněkud se uvolnil. "A co to vaše ‚mangelit jako invoš'? To má bejt co?"

"Žebrat a předstírat při tom, že je člověk mrzák. Tedy invalida."

"Jo, tak to máte nějaký posunutý, tomu my říkáme ‚somrovat na hrbato'. Ale na někoho, kdo je novej, vám to docela de. Víte, co to znamená ‚navolejovat kolečka'?"

Paměť nahlédla do archivu.

"Úplatek," odpověděl.

"A... žiletka?" pokračoval Noby s pokřiveným úsměvem.

"To může být buď ručně ubalené cigáro, nebo tvrdý chlapík."

"Výborně. Ale vsadil bych se, že nevíte, co to je ‚pokřísit herku'?"

Znovu se z prachu starých regálů paměti zvedlo téměř zapomenuté slovní spojení.

"U Malých bohů, tohle znáš taky? To je ale ostuda, u někoho tak mladého, jako jsi ty," potřásl hlavou Elánius. "Když chce někdo narychlo prodat nemocného nebo vysíleného koně a potřebuje, aby se před zájemci choval trochu bujně, vezme kousek čerstvého, pálivého zázvoru, zvedne koni ocas a zastrčí mu ten zázvor -"

"A to mi vyliž nohu!" vyjekl Noby a bylo vidět, že na něj Elánius udělal opravdu dojem. "Kdekdo říká, že se prej učíte děsně rychle, a vono je to fakt! Dyť vy ste, jako dybyste se tady narodil!"

"Proč mě sleduješ Noby Nóblhóchu?" zvýšil Elánius hlas.

Kluk k němu natáhl jednu špinavou ruku s dlaní obrácenou nahoru. Některá slova v řeči ulice se nikdy nemění.

Elánius vytáhl z kapsy šestipenci. Zazářila v Nobyho dlani jako démant v uchu kominíka.

"Jeden z nich je dáma," řekl a usmál se. Ruku nechal nataženou.

"Dal jsem ti šestipenci, zatraceně, mladíku," zavrčel Elánius.

"No jo, jenže já musim myslet na zadní -"

Elánius chytil Nobyho za klopy saka, zvedl ho zatřásl s ním a poněkud ho zaskočilo, když si uvědomil, že chlapec téměř nic neváží.

Kluk ulice, takový kriminální pulec, pomyslel si. Pulec, ano, to je docela přiléhavé, malý, rychlý, kluzký a páchne jako shnilé kapradí a okřehek. Jenže tady v okolí jich žijí stovky, dobývají si živobytí s vynaložením veškerých sil a často ani to nestačí, i když pokud si Elánius pamatoval, patřil Noby k těm nejtvrdším. Dalo se mu věřit asi jako kladívku z čokolády, ale to je v pořádku. Jsou způsoby, jak si s tím poradit.

"Kolik bys řekl," začal Elánius takticky, "kdybych chtěl, abys pracoval jen pro mě? Výhradně a pořád?"

"No jo, já musim myslet na vostatní kunčafti a -" začal kluk.

"Ano, jenže jsem to já, kdo tě drží jednou rukou pod krčkem, nemyslíš?" upozornil ho Elánus.

Noby kýval špičkami obrovských bot dlouhých asi třicet centimetrů a zvažoval svou situaci. "Furt?"

"Správně."

"Eéé... za něco takovýho bych se musel denně kouknout na jeho lordstvo..."

"Tolar? No, tak to to budeš muset zkusit ještě jednou!"

"Tak teda... půl tolaru?"

"Ani náhodou. Tolar týdně a já ti za to neudělám ze života peklo, které bych ti z něj mohl, a o tom Noby nepochybuj, udělat stovkami maličkostí a nenápadných způsobů."

Stále ještě zavěšen v Elániově ruce si Noby prohnal hlavou i tohle sdělení. "No jo... ale to bych pak byl něco jako chlupatej, žejo?" prohlásil nakonec s mazaným úsměvem.

"No... skoro něco takového," připustil opatrně Elánius.

"Podezřelej číslo jedna říká, že poldové maj skvělej život, páč můžou šlohnout, co chtěj, a nikdo si je při tom netroufne klepnout přes prsty."

"No to vystihl přesně," zavrčel Elánius.

"Jo, a taky říká, že když si na tebe někdo votevře zobák, tak mu jednu flákneš a zavřeš ho do ajnclíku," pokračoval Noby. "Až vyrostu, budu taky chlupatej."

"Kdo je podezřelý číslo jedna?"

"Tak naše máma říká Mňátovi... teda našemu fotrovi. Jo... peníze předem, jo?" dodával Noby s nadějí v hlase.

"Myslíš, že ano?"

"No jo. Dobrá. Takže ne?"

"Správně. Ale něco ti řeknu..." Spustil Nobyho na zem. Je lehký jako peříčko, pomyslel si. "Pojď se mnou, chlapče."

Ankh-Morpork byl plný mužů, kteří žili v podnájmech. Každý, kdo měl volnou nějakou místnost, ji pronajímal. A ti, kromě oprav a šití, díky nimž se slečna Netopýřivá stávala jednou z nejlépe vydělávajících švadlenek ve městě, potřebovali ještě něco jiného, co jim nejlépe dokázaly poskytnout zase jen ženy. Potřebovali nakrmit.

Bylo tam hodně rychlojídelen, podobných té, do níž teď zamířil i Elánius. Podávalo se tam obyčejné jídlo pro obyčejné lidi. Žádné menu. Snědli jste, co před vás položili na stůl, snědli jste to rychle a byli jste rádi, že jste to vůbec dostali. Nechutnalo vám?

Kolem byla spousta lidí, kterým ano. Jednotlivá jídla se jmenovala jako Obložená flákota, Znouzectnost, Vaření úhoři, Zacpichřtán, Špekové knedlíky, Kořeněný pudink, Klačský guláš, Karbanátky Co dům dal nebo Melasový Tonda - všechno klasická domácí strava, která vyplňovala žebra a žaludek tak, že se vám pak těžko vstávalo ze židle. Bylo v tom většinou hodně tuřínu, i když to tak samozřejmě být nemělo.

Elánius se protlačil k pultu a Nobyho táhl za sebou. Křídou psaný nápis pravil: Všechno, co dokážete sníst za 10 min. - 10 pencí.

Pod ním stála vedle obrovského kotle, v němž se v našedlé omáčce převalovaly různé podivné věci, mohutná žena. Vrhla na Elánia odhadující pohled a pak očima sklouzla k označení na jeho rukávu.

"Tak copa pro vás můžu udělat, seržante?" zahlaholila. "Depa je seržant Srazil?"

"Chodí sem často, že?"

"Na vobědy a večeře." A v jejím pohledu mohl číst: dává si nášup a nikdy neplatí.

Elánius pozvedl Nobyho. "Vidíte tohle?" zeptal se.

"Tuto? To je vopička?" zapátrala žena.

"Ha, ha, to je ale sranda," ušklíbl se Noby, když ho Elánius zase postavil na zem.

"Bude sem každý den chodit na jedno jídlo," pokračoval Elánius. "Dostane všechno, co sní, za deset pencí."

"Jo? A můžu se zeptat, dopa to bude platit?"

"Já," odpověděl jí Elánius a cinkl o pult půltolarem. "Tady jsou peníze na pět dní dopředu. Jaká je dnešní specialita? Ucpichřtán? Já už se postarám, aby se mu pořádně vyplnil hrudník, až nějaký bude mít. Dejte mu velkou misku. Doufám, že na tom moc neproděláte."

Přistrčil Nobyho k lavici, postavil před něj umaštěnou misku a sedl si naproti.

"Říkal jsi dáma," nadhodil. "Nehraj si se mnou, Noby."

"Můžu si pučit todle, seržante?" zakňoural Noby a pozvedl dřevěnou lžíci.

"Jistě. Poslu si. A dbej na to, abys snědl všechno," napomínal ho Elánius. "Tak žena, říkáš."

"Lady Gilette," sdělil mu Noby napůl nesrozumitelně, plnými ústy tuku a zeleniny. "Hoch dáma. Každej jí říká madam. Přijela sem před pár měsícema z Genovy."

"A kdy tě o to požádala?"

"Dneska ráno, seržante."

"Cože? A to tě jen tak zastavila na ulici?"

"Nó... já s ní měl něco jako všeobecnou smlouvu, seržante."

Elánius na něj mlčky upřel pohled. Bylo to lepší než mluvit. Noby se nejistě zavrtěl.

"Teda... fakt je, seržante... totiž... vona mě lapla, když sem se jí minulej měsíc pokusil zrekvírovat něco z taštičky u pasu. Teda do prkenný vohrady, seržante, ta má ránu, jako dyž kopne kůň. Když sem se probral, dali sme řeč a vona mi řekla, že bystrej mladej muž - to jako já - může bejt vždycky užitečnej, třeba jako takový ucho na ulici."

Elánius na něj dál upíral nehybný pohled, ale udělalo to na něj dojem. Noby byl kapsář od boha. Každý, kdo ho chytil při činu, musel být pěkně rychlý. Vložil do pohledu ještě více zuřivosti.

"Tak jo, seržante, řekla, že když to nebudu dělat, předá mě Denní hlídce," připustil Noby, "a dyž vás práskne nějakej noblesák, dete rovnou do báně."

To má tedy, zatraceně, pravdu, přikývl v duchu Elánius. Zase to soukromé právo.

"Jenže já nechci do lochu, seržante. Je tam starej Mnata."

A ten ti občas zlomil ruku, vzpomněl si Elánius. "Ale proč se o mě ta vznešená dáma vůbec zajímá, Noby?" řekl nahlas.

"Sem se neptal. Řek sem jí o vás a o tom, jak ste jel s antonem ke Speciálům a to všecko. Povídala, že je to úžasný. A Růžena Dlaňová mi taky dává jeden mizernej peňák, abych na vás hodil voko. Jo a desátník Tuponos z ulice Kotevního řetězu, ten mi platí půl penny, abych na vás dával pozor, ale co je dneska půlpeňák, no ne, říkám, takže kvůli němu na vás zrovna moc bacha nedávám. Jo, a tady desátník Kabátník, vod toho taky dostávám peňák."

"Proč?"

"To nevim. Taky mi to řek dneska ráno. Taky lacinej kšeft." Noby hlasitě říhl. "Co bysme to drželi v sobě, ne, seržante? A koho mám hlídat pro vás, seržante?"

"Mě," odpověděl Elánius. "Pokud se ti ovšem vejdu to toho tvého nabitého programu."

"Vy chcete, abych sledoval vás?"

"Ne, stačí, když budeš dávat pozor, co o mně lidé říkají a tak. Dávej pozor, kdo další mě sleduje. Prostě abych tak řekl, hlídej mi záda."

"Dobrá!"

"Tak platí. A ještě jednu věc, Noby..."

"Jo, seržante?" zvedl hlavu Noby, aniž přestal pracovat lžící.

"Vrať mi můj zápisník, můj kapesník a ty čtyři pence, které jsi mi vytáhl z kapsy, ano?"

Noby otevřel ústa, aby zaprotestoval a Ucpichřtán mu vyšplíchl na bradu, ale když viděl záblesk v Elániových očích, rychle pusu zase zavřel. Mlčky vytáhl jednotlivé věci z několika příšerných kapes.

"V pořádku," přikývl Elánius a vstal. "Určitě ti nemusím říkat, co by se stalo, kdybys na mě ty svoje špumprnákle zkusil ještě jednou, že ne?"

"Ne, seržante," zabručel Noby a sklopil oči.

"Chceš ještě misku? Jen si dej. Já teď musím do práce."

"Můžete se na mě spolehnout, seržante."

Zvláštní je, pomyslel si Elánius, když se vracel zpět na strážnici, že mu asi můžu doopravdy věřit. Noby byl schopný ukrást cokoliv a vykroutit se ze všeho, ale nebyl zlý. Klidně jste mu mohli svěřit svůj život, ale byli byste přinejmenším padlí na hlavu, kdybyste mu svěřili jediný tolar.

Od pouličního prodavače si koupil balíček svých oblíbených Dusobeylových Tenkých Panatell. Bohužel, když si je tak nesl v náprsní kapse jen v jejich původní lepenkové krabičce, vůbec to nebylo ono.

Když vešel do budovy, hučelo to v hlavní kanceláři jako v úle. Policisté postávali v malých hloučcích. První si Elánia všiml seržant Srazil a okamžitě se k němu vydal.

"Tak máme prácičku, pane. V noci se sem někdo vloupal," hlásil a po tváři se mu na okamžik mihl zlomyslný úsměv.
"Vážně?" pozvedl Elánius obočí. "A co ukradli?"
"Řekl jsem, že něco ukradli?" prohodil seržant s nevinným výrazem.
"Ne, to jste neřekl," připustil Elánius. "Bohužel, to jsem se dal zavést tím, čemu říkáme nepodložené závěry. Takže... ukradli něco, nebo se sem vloupali a nechali nám tady bonboniéru a košíček sezónního ovoce?"
"Ukradli kapitánovi jeho stříbrný kalamář," odpověděl Srazil, který byl vůči sarkasmu imunní. "A jestli chcete slyšet můj názor, tak to je interní záležitost. Horní dveře byly vylomené, ale hlavní zůstaly netknuté. Musel to udělat policista!"
Elánius užasl nad dokonalým logickým závěrem, který seržant předvedl. "No tohle!" zvolal. "Policajt, který krade?"
"Ano, je to hrozné," přikyvoval seržant s truchlivým výrazem. "Zvláště potom, co jste nám včera ukázal cestu, jak být poctiví a neuplatní a to všechno." Pak jeho pohled sklouzl Elániovi přes rameno a seržant vykřikl: "Pozor! Přišel důstojník!"
Po schodech scházel kapitán Tilda. Rozhostilo se ticho, v němž se ozýval jen jeho nejistý krok.
"Něco nového, seržante?" nadhodil.
"Zatím ne, pane," vrtěl hlavou Srazil. "Právě jsem vyprávěl seržantu Kýlovi, co se tady stalo."
"Byl bohatě rytý, víte," svěřoval se Elániovi s truchlivým výrazem Tilda. "V našem útvaru na něj každý přispěl takovou sumou, jakou si mohl dovolit. Ta událost je opravdu... znepokojující."
"Chlap, který ukradne něco takového, musí být opravdu velká mrcha, co říkáte, seržante?" ozval se Srazil.
"Každopádně," přikývl Elánius. "Vidím, že jste se tady sešli skoro všichni, seržante. Hledali jste všude?"
"Všude, jediné, co jsme neprohlíželi, jsou skříňky," odpověděl Srazil. "To je něco, co bychom dělali jen velmi neradi, to víte, přehrabovat se chlapům v jejich osobních věcech... Ale teď už tady jsme všichni a tady kapitán Tilda dohlédne na to, aby to bylo podle regulí, takže i když je to opravdu nechutné, požádám vás, kapitáne, o povolení k prohlídce."
"Ano, jistě, když to jinak nejde," přikývl Tilda. "Ten nápad se mi nelíbí. Je to opravdu velmi pokořující, chápete."
"Myslím, že abychom mužstvu ukázali, že je to poctivá hra, mělo by se začít s prohlídkou našich, seržantských skříněk. Tak nikdo nemůže říct, že to nebereme vážně."
"Ale no tak, seržante," potřásl Tilda se slabým úsměvem hlavou, "nemyslím, že právě vy byste byl podezřelý."
"Když všichni, tak všichni, pane, buďme poctiví," odpověděl s výrazem starého poctivce Srazil. "Půjdeme tím nejlepším příkladem, že, seržante Kýlo?"
Elánius pokrčil rameny. Srazil se na něj přátelsky ušklíbl, vytáhl svazek klíčů a mávl na desátníka Kabátníka.
"Tak budeš mít tu čest, Mirko," podal klíče desátníkovi se zářivým úsměvem. "Moji skříňku první, to je jasné."
Dvířka byla odemknuta. Obsah Srazilovy skříňky tvořila obvyklá nevábná směsice, jakou najdete ve většině skříněk, ale v žádném případě v ní nebyl stříbrný kalamář. Pokud by tam byl, byl by za ten jediný den jistě zčernal.
"Dobrá. A teď, prosím, skříňku seržanta Kýly, Mirko."
Zatímco se policista věnoval zámku, ulpěl na Elániovi Srazilův až přehnaně přátelský úsměv. Elánius mu opětoval pohled s tváří nehybnou jako tabule břidlice. Dveře se se zaskřípěním otevřely.
"Ale bohové, co je to tady?" zvolal Srazil, aniž se unavoval tím, že by do skříňky nahlédl.
"Vypadá to jako pytel, seržante," oznamoval mu hlasitě Kabátník. "A je v něm něco těžkého!"
"No ale tohle," podivil se Srazil s pohledem upřeným na Elánia. "Tak ho otevři, mládenče. Opatrně. Neradi bychom něco poškodili, že?"
Zašustila juta a pak se ozvalo:
"Ehm... teda... jak je to... je to půlka cihly," hlásil Mirko.
"Cože?"
"Je to půlka cihly, pane."
"Šetřím si je pomalu na domek," ozval se v té chvíli Elánius. Mezi shromážděnými muži se ozvalo jedno nebo dvě uchechtnutí, ale těm, kterým to myslelo rychleji, se na tváři objevil starostlivý výraz.
Věděli to, pomyslel si Elánius. Dobrá, hoši, vítejte u Elániovy rulety. Vy jste roztočili kolo a teď musíte hádat, kam kulička zapadne...
"Jseš si jistý?" zamračil se Srazil a obrátil se k otevřené skříňce.
"Jenom ten pytel, seržante," vrtěl hlavou Mirko. "A půlka cihly!"
"A nejsou tam nějaká tajná dvířka nebo něco?" zkoušel to seržant zoufale.
"Co, v tom pytli?"
"Tak to bychom měli naše skříňky," řekl Elánius a zamnul si ruce. "Kdo je na řadě teď, seržante Srazile?" A malá kulička běhá dokola, dokolečka, a nikdo neví, kde se zastaví...
"No, víte, já osobně si myslím, že má kapitán pravdu. Není pravděpodobné, že by někdo z mužstva -" začal Srazil, ale rychle umlkl. Elánius na něj upřel pohled, kterým by dokázal rozklepávat nýty.
"Myslím, seržante, že když už jsme s tím jednou začali, je třeba to dokončit," vmísil se jim do hovoru Tilda. "Jinak by to nebylo poctivé."
Elánius přistoupil ke Kabátníkovi a natáhl k němu ruku. "Klíče," řekl.
Kabátník na něj nechápavě zíral.
"Klíče, desátníku," opakoval Elánius.
Vytáhl je Kabátníkovi z ruky a obrátil se k řadě skříněk.
"Dobrá," zabručel tak, aby mu všichni rozuměli, "začneme s nechvalně známým zločincem policistou Elániem..."
Otvíral dvířka po dvířkách. Bohužel, skříňky, které by snad mohly zajímat někoho, kdo studoval rozdíly v pachu nepraného prádla a oblečení nebo zkoumal věci, které vyrůstaly na zapomenutých ponožkách, neodhalily jediný

stříbrný svícen.

Odhalily však ve skříňce desátníka Tračníka spisek Milostný život a příběhy Molly Flunderové. Elánius se díval na neumělé a umaštěné rytiny, které knihu zdobily, jako na dlouho ztracené přátele. On si tu knihu pamatoval, pohybovala se po strážnici mnoho let a jako mladý muž se z jejích obrázků dozvěděl mnohé zajímavé věci, i když na druhé straně se ukázalo, že mnoho z toho co se naučil, je úplně jinak.

Naštěstí kapitán Tilda do skříňky přes Elánia neviděl a Elánius zastrčil umaštěný svazek zpět dovnitř. Pak se obrátil k Tračníkovi, jehož uši byly rudé jako pivoňky, a řekl přátelsky: "Vidím, že studuješ teorii, Frede. To se mi líbí. Ale pamatuj, že dokonalost přináší jen časté praktické cvičení!"

Nakonec se obrátil ke skříňce desátníka Kabátníka. Kabátník ho pozoroval jako ostříž.

Poškrabaná dvířka se se zaskřípěním otevřela. Všechny krky se natáhly. Uvnitř byl štůsek poznámkových bloků, pár kousků civilního šatstva a malý sáček. Když ho vysypali na zem, ukázalo se, že uvnitř je špinavé prádlo.

"Překvapen?" zeptal se desátník.

Ani z poloviny ne tak jako ty, pomyslel si Elánius.

Mrkl na Kabátníka a obrátil se. "Mohli bychom si promluvit ve vaší kanceláři, kapitáne?"

"Jistě, seržante, proč ne," prohlásil Tilda a rozhlížel se kolem. "Zatracená práce..."

Elánius mu poskytl chvíli na to, aby těžce vystoupal do schodů, pak ho následoval do kanceláře a taktně zavřel dveře.

"Takže, seržante?" podíval se na něj Tilda a zkolaboval do své židle.

"Dívali jste se všude, pane?" zeptal se Elánius.

"Samozřejmě, člověče!"

"Promiňte, pane, ale nemohl jste si tu věc náhodou uložit do stolu? A co třeba do pokladny?"

"Nesmysl! Někdy ho sice dávám do trezoru na víkend, ale... ale jsem si jistý, že včera večer jsem to neudělal."

Elánius si ale všiml, že mírně znejistěl. Elánius věděl, že dělá špatnou věc. Tildovi bylo skoro sedmdesát. V takovém věku už si člověk zvykne brát svou paměť ve vztahu k uplynulým dějům jen jako orientačního průvodce.

"Víte, pane, z vlastní zkušenosti vím, že když si toho člověk naloží příliš mnoho, může občas podvědomě či automaticky udělat něco, co ani neměl v úmyslu, a taková věc mu pak docela vypadne z paměti. Vím to podle sebe, dodával v duchu, já to taky dělám.. Já bych klidně dokázal odložit své klíče v prázdném pokoji a o třicet vteřin později už bych je nenašel.

"V poslední době jsme byli všichni pod velkým tlakem," dodával. Věděl, že Tilda během dne pravidelně upadal několikrát do spánku a většinou se vzbudil až ve chvíli, kdy mu za dveřmi několikrát hlasitě zakašlal Srazil, který mu nesl jeho kakao.

"Vlastně... máte pravdu, samozřejmě," přikývl Tilda a zvedl k Elániovi zoufalý pohled.

"Všechny ty potíže s tou zatracenou policejní hodinou... To je velmi... velmi rozčilující. Zapomenul bych si někde vlastní hlavu, kdybych ji neměl tak pevně na ramenou."

Otočil se a upřel pohled na zelenou pokladnu.

Elánius se taktně otočil zády. Ozvalo se několikeré kliknutí, kovové zaskřípění a pak prudké nadechnutí.

Tilda vstal a v rukou svíral svůj stříbrný kalamář. "Obávám se, seržante, že jsem ze sebe udělal pěkného hlupáka," zabručel.

Ne, to já z tebe udělal hlupáka, pomyslel si Elánius a horečnatě si přál, aby to byl nedělal. Chtěl jsem ho zavřít do Kabátníkovy skříňky, ale to jsem nemohl...

...ne potom, co jsem tam našel.

"Víte co, pane?" pokoušel se zachránit, co se dalo. "Co kdybychom řekli, že to byl takový malý test?"

"Já ze zásady nelžu, Kýlo!" odpověděl kapitán, ale hned dodal: "Ovšem vaší nabídky si každopádně cením. Na druhé straně vím, že už nejsem tak mladý, jak jsem býval. Možná už je čas odejít na odpočinek." Povzdechl si. "Musím ale říci, že už o tom nějaký čas uvažuji."

"Takhle nemluvte, pane," utěšoval ho Elánius mnohem bodřeji, než se cítil. "Nedokážu si vás na odpočinku vůbec představit."

"No ano, měl jsem si to spočítat sám," zamumlal Tilda a vrátil se za stůl. "Víte, seržante, že si někteří policisté mysleli, že jste špeh?"

"A pro koho bych to dělal?" zajímal se Elánius, který si pomyslel, že Srazil nosí starému pánovi víc než kakao.

"Pro lorda Sebevraždu, předpokládám."

"No, nakonec... vždyť pro něj pracujeme všichni. Ale já svá hlášení nepodávám nikomu jinému než vám, pokud vás to uklidní, pane."

Tilda na něj upřel pohled a smutně potřásl hlavou. "Špeh nešpeh, Kýlo, já vám klidně řeknu, že některé z příkazů, které v poslední době dostáváme... podle mého názoru... někdo přinejmenším nedomyslel, co vy na to?"

Pak obdařil Elánia pohledem, kterým jako by mu hrdě sděloval: tak a teď si klidně můžete vytáhnout doruda rozžhavené palečnice!

Elánius viděl, co stojí starého pána veřejně připustit, že únosy, mučení a spiknutí nejsou právě tou nejpřijatelnější vládní politikou. Tilda nebyl vychován k takovému myšlení. Jeho posílali pod vlajkou Ankh-Morporku, aby bojoval se Sýrožrouty z Quirmu nebo s Johnny Klačiánem nebo s někým jiným, prostě s tím, koho jako nepřítele určili jeho nejvyšší velitelé a nadřízení. Nikdy se příliš nezamýšlel nad počestností pohnutek, správností zdůvodnění nebo oprávněností vojenského zásahu, protože takové myšlenky mohou vojáka jen zpomalit.

Tilda vyrostl v přesvědčení, že ti nahoře mají pravdu. Proto taky byli nahoře. Neměl duševní slovník, který by mu umožnil myslet jako zrádci, protože tak myslí jen zrádci.

"Já tady nejsem ještě tak dlouho, pane, abych se k tomu mohl vyjádřit," odpověděl mu Elánius. "Zatím tak docela nevím, jak to tady chodí."

"No, ne tak, jak jsme byli zvyklí," zabručel Tilda.

"Když to říkáte, pane."

"Srazil říká, že si vedete skvěle a prý jste se do všeho neuvěřitelně rychle vpravil. A na někoho, kdo je ve městě nový, že se úžasně orientujete."

To byla otázka s háčkem na konci, ale Tilda byl velmi nezkušený rybář.

"Všechny policejní stanice jsou podobné, pane, a město už jsem pochopitelně několikrát navštívil dřív."

"Pochopitelně, to je jasné," pospíšil si Tilda. "Dobrá... děkuji vám seržante. Myslíte, že byste mohl celou tu věc vysvětlit mužstvu? Byl bych vám opravdu vděčný, kdybyste..."

"Jistě, pane. To je samozřejmé."

Elánius za sebou opatrně zavřel a seběhl po schodech. Muži shromáždění dole se od chvíle, kdy vyšel s kapitánem nahoru, skoro nepohnuli. Zatleskal rukama jako učitel.

"No tak, mládenci! Co je to? Neměli jste se náhodou už dávno rozejít na hlídky? Tak, hněte sebou! Seržante Srazile, vy ne! Promluvíme si na dvoře!"

Elánius se ani neunavoval zjistit, jestli ho muž následuje. Vyšel do odpoledního slunce, opřel se o stěnu a čekal.

Před deseti lety - oprava, před deseti lety, kdyby byl střízlivý - by několika dobře mířenými ranami poučil Srazila o tom, kdo tady šéfuje. A v těchto dnech to bylo běžně zvykem. Když byl Elánius obyčejným policistou, nebyly rvačky mezi policisty ničím výjimečným. Jenže to bylo seržantu Kýlovi málo.

Srazil vyšel ven a bylo vidět, že ho zčásti zaplavila ona zoufalá odvaha, která většinou pochází ze strachu.

Když Elánius zvedl ruku, trhl sebou seržant Srazil, jako kdyby ho uhodil.

"Doutník?" řekl Elánius.

"Ehm..."

"Já nepiju," pokračoval klidně Elánius, "ale není nad dobrý doutník."

"Já... éé... já nekouřím," mumlal Srazil. "Heleďte, co se tejká toho kalamáře..."

"A víte, že si ho sám strčil do pokladny?" ušklíbl se na něj Elánius pobaveně.

"Vážně?"

"A pak na to zapomněl," přikývl Elánius. "Každému z nás se to občas stane, Větroměchu. Myšlenky se člověku začnou toulat a už si nikdy není tak docela jistý tím, co kde udělal."

Elánius nasadil přátelský úsměv. Bylo to lepší než déšť ran. Kromě toho oslovil Srazila jeho křestním jménem. Srazil ho nikdy nepoužíval, a na veřejnosti už vůbec ne, ze strachu z paniky, kterou by mohlo vyvolat.

"Tak jsem si pomyslel, že vám to řeknu, abych vás uklidnil," dodával Elánius.

Seržant Větroměch Srazil nejistě přešlápl z jedné nohy na druhou. Najednou si nebyl jistý, jestli mu právě něco prošlo, nebo jestli naopak do něčeho jiného nezapadl ještě mnohem hlouběji.

"Řekněte mi něco víc o desátníku Kabátníkovi," požádal ho Elánius.

Srazilova tvář se na jeden agonizující okamžik změnila v kalkulačku. Pak ale použil svou obvyklou taktiku. Když máte dojem, že se vám v patách žene smečka hladových vlků, shoďte někoho ze saní.

"Mirko, pane?" řekl. "Je to pracant, to jo, vodvede svou práci - ale je mazanej a nespolehlivej - teda s dovolením, mezi námi, pane."

"Jakým způsobem? A nemusíte mi říkat pane, Větroměchu. Rozhodně ne, když jsme sami."

"Myslí si prostě ‚já pán ty pán', jestli víte, co tím myslím. Myslí si, že je stejně dobrej jako kdokoliv jinej. V tomhle směru jsou s ním potíže."

"Takový místní ‚všechno vím, všechno znám, byl jsem v Jakazačistánu a doma mám opičku'?"

"Něco takovýho, jo."

"Sympatizuje se vzbouřenci?"

Srazil s hranou nevinností obrátil oči k nebi. "Je to možné, pane. Jenže já bych nerad někoho dostal do maléru, chápete."

Ty si myslíš, že špicluju pro Nepojmenovatelné, pomyslel si Elánius. A teď mi předhazuješ Kabátníka. Ještě včera jsi ho navrhoval k povýšení. Ty odporný červe.

"Myslíte, že stojí za to, trochu si ho pohlídat?" řekl nahlas.

"Rozhodně, pane."

"Zajímavé," zabručel Elánius, protože tohle slovo vždycky v nejistých lidech vzbudí další obavy. A ve Srazilovi rozhodně obavy vzbudilo a Elánius si pomyslel: můj bože, co když se Vetinari takhle cítí pořád...?

"Pár hochů vždycky po šichtě chodíme k Prokopnutýmu bubnu," nadhodil Srazil. "Mají tam otevřeno čtyřiadvacet hodin denně. Napadlo mě, jestli byste-"

"Já nepiju," odpověděl Elánius.

"Aha. Já vím. Jistě. Říkal jste to," přikyvoval horlivě Srazil.

"Já bych teď měl sebrat mladého Sama a vydat se na hlídku," prohlásil Elánius. "Rád jsem si s vámi popovídal, Větroměchu."

Prošel kolem seržanta, aniž se ohlédl. Sam stále čekal v hlavní místnosti, ale připojil se k Elániovi ve chvíli, kdy starší seržant proplul kolem.

* * *

"Hele, co je to támhle za sukni se starým Šoulou?"

Vedoucí kroužků zvedli hlavy. Na zvýšeném pódiu na konci velké síně stál doktor Šoulet, hlavní vrah a ex officio představený Cechu vrahů a cechovní školy, zabraný do živého rozhovoru s... skutečně, nedalo se použít jiného výrazu než ...dámou.

Živá červeň jejích šatů působila v obrovské místnosti, kde převládala černá, jako veselý cákanec barvy a elegantní platinová běl jejích vlasů zářila v šeru jako naváděcí maják.

Konec konců tohle byl Cech vrahů. Tady se nosila černá. Noc byla černá - vy jste byli černí. Černá prostě měla svůj styl a vrah beze stylu - s tím souhlasil každý - byl jen skvěle placený nafoukaný grázl.

Všem mladíkům, kteří fungovali jako vedoucí kroužků, bylo přes osmnáct let, a měli proto dovoleno navštěvovat i ty části města, o nichž, jak se oficiálně předpokládalo, mladší chlapci neměli ani tušení. Jejich pupínky už při pohledu na ženy nevybuchovaly. Teď se jim zúžily oči. Většina z nich už se naučila, že svět je jako ústřice, která se dá otevřít zlatem, když na to náhodou nůž nestačí.

"Asi nějakej rodič."

"No to by mě zajímalo, kdo je ten šťastný syn!"

"Já vím, kdo to je," ozval se najednou "Hračička" Hrejs, vedoucí koleje Zmijí. "Slyšel jsem o ní mluvit představené. Je to madam Roberta Gilette. Koupila jeden starý dům v Jednoduché ulici. Říká se o ní, že si nadělala balík peněz v Genově a chce se usadit tady ve městě. Jak se zdá, hledá nějaké možnosti, jak investovat kapitál."

"Madam?" ozval se Odkraglli. "A to je jako šlechtický titul, nebo označení profese?"

"V Genově? No, to by mohlo být oboje," prohlásil někdo do všeobecného smíchu.

"Ten Šoulet se ji snad chystá utopit v šampaňském. Už načali třetí láhev. O čem si to jen můžou povídat?"

"O politice," ušklíbl se Hračička. "Každý ví, že Sebevražda neudělá jedinou slušnou věc, takže to zůstane na nás. A Šoulet začíná být namíchnutej, protože už nám tam zůstali tři chlapi. Sebevražda je pěkně mazaný. Kam se podíváš, jsou vojáci a strážní."

"Sebevražda je magor," prohlásil Odkraglli.

"Jasně, Odkraglli. Ty to říkáš o každém," odpověděl Hrejs pohrdavě.

"No, on taky skoro každý je magor."

Odkraglli se obrátil ke stolu a jakýsi pohyb - spíše nedostatek pohybu - upoutal jeho pozornost. Téměř na druhém konci haly seděl jakýsi mladý vrah a s knihou opřenou o talíř četl. Byl do čtení pravděpodobně velmi zabraný, protože ruka s prázdnou vidličkou mu zůstala na půli cesty k ústům.

Odkraglli mrkl na ostatní, vybral si z mísy před sebou jedno jablko. Nenápadně se napřáhl a se zlomyslnou přesností hodil.

Vidlička sebou švihla jako hadí jazyk a nabodla letící jablko ve vzduchu.

Čtenář obrátil stránku. Pak, aniž jeho oči opustily čtený text, pozvedl vidličku k ústům a ukousl si kus jablka.

Ostatní kolem stolu se podívali na Odkraglliho a ozvalo se dokonce dvojí nebo trojí uchechtnutí. Odkraglli rozzlobeně nakrabatil čelo. Jeho útok zklamal a on se musel pokusit vzít rozum do hrsti, což byla potíž, protože skoro žádný neměl.

"Ty jsi fakt magor, Psí nudo," řekl.

"Jistě, Odkraglli," souhlasil čtenář lhostejně s očima upřenýma na stránku.

"Kdy už konečně uděláš nějaké pořádné zkoušky, Psí nudo?"

"To opravdu nevím, Odkraglli."

"Tys ještě nikdy nikoho nezabil, že ne, Psí nudo?"

"Nejspíš ne, Odkraglli." Čtenář obrátil další list. Ten slabý zvuk rozzuřil Odkraglliho ještě víc.

"A co to vlastně čteš?" vyštěkl. "Robertsone, ukaž mi, co to Psí nuda čte, jo? Nahraj to sem."

Mladík, který seděl vedle čtenáře průběžně nazývaného Psí nudou, strhl knihu z jejího opěrátka a hodil ji přes celý stůl.

Čtenář si povzdechl, narovnal se, zatímco Odkraglli rychle projel stránky palcem.

"Páni, kluci, podívejte se na to," zvolal Odkradlli. "Psí nuda si čte obrázkovou knížku." Pozvedl otevřenou knihu. "A vybarvil si ji sám svými vodovými barvičkami nebo pastelkami, je to tak, Psí nudo?"

Vyrušený čtenář pozvedl oči ke stropu. "Ne, Odkraglli, není to tak. Ta kniha byla ručně kolorována slečnou Janou Emailií podle pokynů jejího bratra Vilibalda Briéra-Vřesovce, autora. Píší to na protititulu*, pokud se dobře podíváš."

"A tady je nádherný obrázek tygra," ryl Odkraglli dál. "Proč si tak libuješ v těch obrázcích, Psí nudo?"

"Protože lord Briére-Vřesovec má velmi zajímavou teorii o umění se maskovat, Odkraglli," odpověděl čtenář.

"Cože? Černooranžový tygr v zeleném rákosí?" ušklíbl se Odkraglli pohrdavě a bezohledně prudce obracel listy. "Velká rezavá opice v zelené džungli? Černobílá zebra ve žluté trávě? A co to má být, příručka, jak to nedělat?"

Opět se ozvalo kolem několik uchechtnutí, ale tentokrát to byl smích vynucený. Odkraglli měl přátele proto, že byl velký a bohatý, ale občas svou přítomností ostatní dost obtěžoval. "No, abych ti to vysvětlil, lord Vilibald měl také velmi zajímavý názor na nebezpečí intuitivní -"

"To je svazek z Cechovní knihovny, Psí nudo?" zeptal se Odkraglli.

"Není, Odkraglli. Byla vyryta před několika lety na soukromou objednávku a mně se podařilo objevit jednu kopii v -"

Odkraglliho ruka vyletěla kupředu. Kniha s třepetavým zvukem proletěla vzduchem a přinutila malé chlapce u zadních stolů, aby se přikrčili. Dopadla až k zadní stěně hořícího krbu. Strávníci u předních stolů na okamžik pozvedli hlavy, ale pak se zase lhostejně sklonili ke svému jídlu. Plameny povyskočily. Tygr se na okamžik zářivě rozhořel.

"Takže to byla vzácná kniha, co?" šklebil se Odkraglli.

"Myslím, že teď se dá prohlásit, že už neexistuje," odpověděl student, kterému říkali Psí nuda. "Tohle byla jediná známá kopie. Dokonce i původní rytiny už byly roztaveny."

"Ty se nikdy nenamíchneš, Psí nudo?"
"Ale ano, Odkraglli," odpověděl čtenář. Odsunul židli a vstal. "Ale teď si raději půjdu lehnout." Kývl všeobecně spolustolovníkům. "Dobrou noc. Přeji všem hezký večer, pánové..."
"Ty seš magor, Vetinari."
"Nejspíš máš pravdu, Odkraglli."

Elániovi to myslelo mnohem lépe, když při tom mohl chodit. Už ta činnost sama ho ukliňovala a jako by mu rovnala myšlenky.
Kromě toho, že se Noční hlídka starala o dodržování policejní hodiny a hlídky u městských bran, neměla příliš mnoho povinností. Důvod byl zčásti v tom, že byla neschopná, a zčásti v tom, že nikdo ani neočekával, že by byla jiná. Chodili po ulicích, chodili pomalu, a prakticky vzato tak dávali každému nebezpečný čas na to, aby vzal nohy na ramena nebo zmizel ve stínech, a pak třásli svými zvonci a sdělovali spícímu městu, tedy městu, které předtím spalo, že navzdory tomu, co se děje v ulicích, je všechno v pořádku. Taky sháněli do hloučků ty mírnější sorty opilců a zaběhnutého dobytka.
Tak oni si myslí, že špicluju pro Sebevraždu? pomyslel si Elánius. Že pozoruju hlídku v ulici Melasového dolu? To je, jako kdyby chtěl někdo špicloval knedlík.
Elánius zásadně odmítl nosit zvonec. Mladý Sam si pořídil lehčí zvonec, ale vzhledem k Elániovým velmi jadrně vyjádřeným přáním měl srdce zvonu obaleno prachovkou.
"Vyjíždí dnes v noci anton, seržante?" zeptal se mladý Sam, když se šero začalo měnit v temnotu.
"Samozřejmě. Jedou s ním Tračník a Bijkyj."
"A povezou lidi na ulici Kotevního řetězu?"
"Ne," zavrtěl hlavou Elánius. "Řekl jsem jim, aby všechny dovezli k nám na strážnici, a Srazil jim napaří půltolar pokuty a zapíše si jejich jméno a adresu. Pak si s tím mužem uspořádat třeba tombolu."
"Dostaneme se do maléru, seržante."
"Policejní hodina je tady jen proto, aby vystrašila lidi, ale v podstatě nic moc neznamená."
"Naše máma říká, že už brzo tady dojde k nějaké velké nepříjemnosti," pokračoval Sam. "Prý to slyšela v rybárně. Každý říká, že do paláce přijde Picbudka. Ten alespoň lidem naslouchá!"
"Ano, to máš pravdu," přikyvoval Elánius. Já poslouchám hřmění hromu, pomyslel si, a taky s tím nic nedělám.
"Naše máma říká, že až bude Picbudka Patricijem, bude mít každý ve městě hlas."
"Ne tak nahlas, chlapče."
"Přijde den, kdy rozzuřené masy povstanou a shodí své okovy, říká náš obchodník s rybami," pokračoval Sam.
Kdybych byl špiclem, který pracuje pro Sebevraždu, tak by toho prodavače ryb hned zítra někdo vykuchal, pomyslel si Elánius. Naše máma, to byla nějaká revolucionářka.
Přemýšlel o tom, jestli je vůbec možné dát tomu mladému pitomci alespoň nějakou orientační lekci v základech politiky. O tom jsme vždycky snili, ne? Kdybych byl tehdy věděl to, co vím dnes... Jenže jak stárnete, zjišťujete, že vy dnes nejste vy tenkrát. Vy tenkrát jste byli blbeček. Tenkrát jste prostě byli to, co jste museli být, abyste mohli vykročit po cestě k tomu, co jste dnes, a jedním z počátečních, kamenitých kusů té cesty bylo být blbečkem.
Bylo mnohem lepší, zvlášť pro váš klidný spánek, snít sen, v němž už nevíte, co jste tenkrát nevěděli.
"A co dělá tvůj otec?" zeptal se Elánius, jako kdyby to nevěděl.
"On... zemřel už před mnoha lety, seržante," odpověděl Sam. "To jsem byl ještě malý. Přejel ho vůz, když přecházel ulici, říká naše máma."
A jaký já jsem byl prvotřídní lhář.
"To je mi líto," kývl hlavou Elánius.
"No, naše mami říká, že by byla ráda, kdybyste některý večer zaskočil na čaj, když jste takhle sám v cizím městě, seržante."
"Chceš, abych ti dal další dobrou radu, mládenče?" řekl Elánius.
"Jasně, seržante, učím se toho od vás hodně."
"Svobodníci nezvou své seržanty na čaj. Neptej se mě proč, ale tohle prostě nefunguje. To je jedna z těch věcí, které se nedějí."
"To neznáte naši mámu, seržante."
Elánius se rozkašlal. "Mámy jsou mámy, svobodníku. Nerady vidí mužského, který se stará sám o sebe, hlavně z obavy, aby se něco takového příliš nerozšířilo."
A kromě toho, já vím, že už deset let leží U Malých bohů, a to bych raději položil ruku na stůl a dal Vyndejsovi do ruky kladivo, než bych abych dnes znovu prošel ulici U kotvy a ráhna.
"Dobrá," přikývl Sam, "ale říká, že vám upeče svůj patinovaný pudink, seržante. Naše máma peče skvělý patinovaný pudink."
Ten nejlepší, pomyslel si Elánius a oči se mu rozostřily. Bohové! Opravdu ten nejlepší. Nikdo ho nedokázal upéct líp.
"To... to by od ní bylo opravdu... moc hezké," podařilo se mu vypravit ze sebe.
"Seržante," řekl Sam po chvíli, "proč jsme uhnuli sem, na Morfeovu ulici? Tudy naše obchůzková trasa nevede!"
"Já měním trasy obchůzek. Měl bych totiž vidět z města co nejvíc," odpověděl mu Elánius.
"Ale na Morfeově toho moc neuvidíte, seržante."
Elánius se rozhlédl po stínech. "No... já nevím," zavrtěl pochybovačně hlavou. "Je úžasné, co všechno člověk uvidí, když se soustředí." Pak zatáhl Sama do stínu ve vchodu jednoho z domů. "Mluv jen šeptem, mládenče. Teď se podívej támhle na ten protější dům. Vidíš ty dveře s hlubším stínem?"

"Jo, seržante."
"Proč myslíš, že je ten stín tak hluboký?"
"To nevím, seržante."
"Protože tam stojí někdo oblečený celý v černém, proto. Takže teď půjdeme ještě kousek dál, pak se obrátíme a zajdeme za roh. Míříme na strážnici jako poslušní hoši, protože by nám jinak vystydlo kakao, jasné?"
"Dobrá, seržante."
Pomalou chůzí obešli roh a Elánius je vedl dost daleko ulicí, aby jejich kroky přirozeně zanikly v dálce.
"Tak jo, to by stačilo," řekl po chvíli.
Jedno Samovi musím přiznat, pomyslel si Elánius. Umí stát opravdu tiše a nehybně. Budu ho muset ještě naučit, jak se rozostřit, takže za podmračeného dne téměř zmizí. Naučil ho Kýla něco takového? V jistém věku byla paměť opravdu velmi nespolehlivá...
Městské hodiny odbily tři čtvrtě.
"V kolik začíná policejní hodina?" zašeptal Elánius.
"V devět hodin, seržante."
"To už musí skoro být," broukl Elánius.
"Ne, do deváté zbývá ještě čtvrt hodiny, seržante."
"Dobrá, když se vrátím, zabere mi to jen pár minut. Chci, aby ses plížil za mnou a pak počkal na rohu. Až to začne, přiběhneš co nejrychleji a budeš zvonit na ten svůj zvonec."
"Až začne co, seržante?"
Ale Elánius už tiše kráčel ulicí. V duchu si poznamenal, že má dát Srazilovi tolar jako odměnu. Ty boty byly jako rukavice.
Na křižovatce ulic tiše prskaly pochodně a oslepily by každého, jehož oči se už stačily přizpůsobit temnotě a podíval se tím směrem. Elánius prošel polostínem pod pochodněmi a přitiskl se do stínu budovy na protější straně ulice. Pak se posouval opatrně podél zdi, až se dostal k tajemnému vchodu. Pak se vrhl do vchodu a vykřikl: "A mám tě!"
" -!" odpověděl mu stín.
"To jsou urážlivé výrazy, pane, a to takového kalibru, že jsem rád, že je neslyšel můj mladý policejní kolega!"
Za sebou slyšel rychlý dusot svobodníka Elánia, který zvonil svým zvoncem a křičel, jako když ho na nože berou: "Je devět hodin a nic není v pořádku!" A už se ozývaly další zvuky, ty, na které Elánius podvědomě čekal, bouchání narychlo zavíraných dveří a vzdálené kroky, které se spěšně vzdalovaly.
"Ty zatracenej blbče!" vyjekla zápasící postava v černém, "na co si to tady hraješ?" Strčila do Elánia, který ovšem svůj stisk zesílil.
"Tohle, pane, je napadení důstojníka hlídky," oznámil bránící se postavě.
"Já jsem taky důstojník hlídky, ty blbej policajte! Z ulice U kotevního řetězu!"
"Kde máte uniformu?"
"My nenosíme uniformy!"
"Tak ukaž placku!"
"Nenosíme placky!"
"Potom nevidím jediný důvod, proč bych si neměl myslet, že nejste obyčejný zloděj, pane. Právě jste se chtěl vloupat do tohohle domu," prohlásil Elánius, šťastný jak dítě v roli velkého, tvrdého a děsivě neotřesitelného policisty. "Viděli jsme vás!"
"Má tady být setkání nebezpečných anarchistů!"
"A to je nějaké náboženství, pane?" Elánius ohmatal muži opasek. "Ale ne? Copak to tady máme? Vidíte to, svobodníku Elánie. Zbraň, o tom není pochyb. To je proti zákonům. A ještě ji nosí po setmění, což je dvojnásobný prohřešek proti zákonu! A je to skrytá zbraň!"
"Jak to, skrytá?" zaječel zajatec, který se bránil ze všech sil. "Vždyť jsem ji měl v tom pomočeným pouzdře!"
"Jo tak? Vy už jste ho použil? Ten nůž už je mokrý od krve?" ožil Elánius. Pak zasunul ruku do boční kapsy mužova kabátu. "A... copak je tohle? Malá hedvábná rolička a v ní, nebo se mi to zdá... kompletní sada paklíčů a planžet? To je ‚přistižení při pokusu o vloupaní a s kompletní výbavou'!"
"Ty nejsou moje a vy to víte!" ječel muž už napůl nepříčetně.
"Jste si jistý, pane?" opáčil s klidem Elánius.
"Jistě! Protože já mám ty svoje v náprsní kapse, ty hajzle!"
"To máme ‚použití jazyka, který by mohl způsobit narušení klidu a míru'!" upozornil ho Elánius.
"Cože? Vy kreténi! Všechny jste vyplašili! A kdo by se tady mohl cítit uražený?"
"No, možná já. A jsem si jistý, že o to nestojíte, pane, že ne?"
"Tak to vy jste ten přiblblý seržant, o kterém mi povídali, co?" zavrčel muž. "Příliš tupý, než aby si uvědomil, co se děje, co? No, tak teď přišel čas, abyste konečně zjistil co a jak, pane..."
Vykroutil se Elániovi ze sevření a pak v krátkém sledu zaznělo dvojí kovové šoupnutí následované cvaknutím. Zápěstní nože, pomyslel si Elánius. Dokonce i vrahové je považují za hloupé zbraně.
Udělal několik kroků nazpět a muž téměř tanečním krokem postoupil za ním.
"Tak a na tohle už tě žádná pitomá odpověď nenapadá, co, ty sračko?"
Ke své hrůze zahlédl Elánius za mužem obrys Sama, který velmi pomalu zvedal svůj zvonec.
"Nedělej to!" vykřikl, a když muž potočil hlavu, vykopl nohou.
"Když chceš bojovat, bojuj," prohlásil, když se muž zřítil kupředu. "A když chceš mluvit, tak mluv. Ale nikdy se nepokoušej mluvit a bojovat současně. A v tomto okamžiku bych ti doporučoval, aby ses nepokoušel ani o jedno, ani

o druhé."

"Byl bych ho klidně dostal, seržante," stěžoval si Sam, když Elánius vytáhl pouta a poklekl k ležícímu muži. "Mohl jsem ho sfouknout jako svíčku."

"Poranění hlavy mohou být nebezpečná, svobodníku. A my sloužíme veřejnosti."

"Ale vy jste ho kopl rovnou do... do... no tam, seržante!"

Protože jsem nechtěl, aby se pak začali trefovat do tebe, pomyslel si Elánius, když přitahoval ležícímu muži na zápěstích pouta. To znamená, že nemůžeš jednoho z nich praštit do hlavy. Musíš zůstat stranou, v pozadí, jako můj kolega, který se ke všemu dostal jen nešťastnou náhodou. Tak přežiješ a díky tomu, alespoň doufám, přežiju i já.

"Nesmíš bojovat tak, jak ten druhý čeká, že bojovat budeš," řekl a zvedl si muže do sedu. "Poslyš, pomoz mi.... tak... teď nahoru... v pořádku. Tak, mám ho. Běž napřed, mládenče."

"Co, zpátky na strážnici?" podíval se na něj vyděšeně Sam. "Vy chcete zatknout jednoho z Nepojmenovatelných ?"

"Samozřejmě. Jenom doufám, že na zpáteční cestě potkáme někoho z našich mládenců. Ber to jako lekci, Same. Neexistují žádná pravidla. Ne, když se vytáhnou nože. Položíš ho co nejrychleji, pokud to jde, tak tiše, a ublížíš mu co možná nejméně, ale položíš ho. Zaútočí na tebe nožem, ty mu obuškem přerazíš ruku. Půjde po tobě rukama, ty použiješ své koleno, botu nebo helmu. Tvojí povinností je udržovat klid a pořádek. Takže musíš situaci pacifikovat tak rychle, jak to jde."

"Rozumím, pane. Ale bude malér, seržante."

"Tohle je jednoduché zatčení. Dokonce i policisté se musí řídit zákony, nebo tím, co z nich zbývá..."

"Jasně, seržante, ale já jsem tím myslel, že bude malér teď."

Přiblížili se ke konci ulice a zjistili, že tam stojí hlouček postav. Vypadaly jako muži, kteří mají nějaký cíl. Dalo se to vytušit z jejich postoje, ze způsobu, jakým blokovaly ulici, a samozřejmě něco napovídaly i záblesky světla, které se odráželo na tasených čepelích. Pak se ozvalo několikeré tiché zaskřípění, když se otvírala malá dvířka, která zatím stínila zapálené lucerny.

No pochopitelně. Samozřejmě, že ten chlap není sám. On měl hlídat, dokud nebudou všichni spiklenci uvnitř, a pak se odplížit a přivolat ostatní. Musí jich být přinejmenším tucet. Teď jsme naolejovaní.*

"Co budeme dělat, seržante?" zašeptal Sam.

"Zvoň na zvonec!"

"Ale oni už nás viděli!"

"Zazvoň na ten zatracený zvon, ano? A nezastavuj se! A nepřestávej zvonit!"

Nepojmenovatelní se rozestoupili, a jak se k nim Elánius přiblížil, všiml si, že několik mužů na vzdálenějších koncích řady mu proklouzlo za záda. Tak to chodí. Budou se chovat stejně jako ti lumpové v ulici Vodní brázdy. Z úst jim budou vycházet uhlazená a uklidňující slova a jejich oči zatím budou říkat, vidíš, ty víš, že máš naše kámoše za zády, a my víme, že to víš... Je to královská zábava, pozorovat, jak se pokoušíš předstírat, že se jedná jen o civilizovaný rozhovor, zatímco víš, že už každou chvíli ti někdo vrazí dýku do ledvin... Cítíme tvou bolest. A líbí se nám to...

Zastavil se. Musel to udělat, jinak by do někoho vrazil. A po celé ulici se otvíraly dveře a okna, protože zvuk zvonu probudil celé okolí.

"Brej večír," řekl.

"Taky přeju, vaše milosti," odpověděl mu hlas z budoucnosti. "Jak skvělé vidět starého známého, že?"

Elánius v duchu zasténal. Stalo se to nejhorší, co se stát mohlo. "Karcer?"

"Seržant Karcer, bych prosil. Každému, co mu patří. Je to legrační, jak se věci občas vyvrbí, co? Jak se ukázalo, jsem na policistu jako stvořený, haha. Dali mi nové oblečení, meč a pětadvacet tolarů měsíčně, jen tak, jakoby nic. Mládenci, tohle je ten chlap, o kterém jsem vám říkal."

"A proč mu říkáte vaše milosti, seržo?" zeptal se jeden z mužů ve stínu.

Karcer nespouštěl oči z Elániovy tváře. "To je takový žert. Tam, odkud jsme přišli, mu říkali ‚vévoda'," odpověděl. Elánius viděl, jak Karcer vsunul ruku do kapsy. Když ji vytáhl, držel v ní něco, co se mosazně zalesklo. "Byla to taková přezdívka... co, vévodo? A řekni tomu klukovi, ať přestane zvonit na ten krám!"

"Tak přestaňte, svobodníku," zabručel Elánius. Hluk ale přesto splnil svůj účel. Malé pouliční jeviště teď mělo početné tiché diváctvo. Ne že by Karcerovi mohli svědci v něčem zabránit. Klidně a s potěšením by vás ubodal uprostřed přeplněného stadionu, pak by se rozhlédl kolem a řekl: "Kdo, já?" Jenže muži, kteří byli s ním, byli nervózní jako švábi, kteří čekají, kdy a kde se rozsvítí světlo.

"Jen žádný strach, vévodo," prohlásil Karcer a zasunul prsty do mosazného boxeru, "já to o vás a o mně hochům všechno vyklopil. Jak jsme urazili tu dlouhou cestu nazpátek a všechny ty věci, haha."

"Vážně?" zajímal se naoko Elánius. Nebyla to právě nejpohotovější odpověď, ale jak se zdálo, Karcer si chtěl popovídat. "A jak ses dostal k hodnosti seržanta, Karcere?"

"Doslech jsem se, že hledají policisty, kterým to myslí a mají neotřelé nápady," odpověděl Karcer. "A ten hodný kapitán Vyndejs se mnou osobně promluvil a řekl, že si je jistý tím, že jsem poctivý člověk, který měl jen smůlu. Změřil si mě takovými měřidly a svěrkami, chápete, a pak mi řekl, že to dokazuje, že nejsem zločinecký typ. Je to prý vinou prostředí, to mi řekl."

"Co, to jako všichni ti mrtví, co za tebou zůstali, kamkoliv jsi přišel?" ujišťoval se Elánius.

"To byl dobrý vtip, vévodo, haha."

"A ty máš neotřelé nápady, že?"

"No, jeden z nich se mu každopádně líbil," přikývl Karcer a oči se mu zúžily. "Jak se ukázalo, neznali ten trik se zázvorovým pivem."

Trik se zázvorovým pivem. Tak to už byla opravdu ta třešnička na dortu.

Za všechna minulá století kati a mučitelé nepřišli na trik se zázvorovým pivem a Karcer ho naservíroval patentnímu šílenci, jakým byl Mruk Vyndejs.

"Trik se zázvorovým pivem," opakoval Elánius. "Skutečně skvělá práce, Karcere. Ty jsi přesně to, co Vyndejs hledal. Dokonale křivý hajzl."

Karcer se spokojeně usmál, jako kdyby právě obdržel jednu z cen v nějaké soutěži. "Jo, a taky jsem jim vyprávěl, jak jste mě sebral a ztýral za to, že jsem z hladu ukradl bochník chleba."

"Ale no tak, Karcere," ušklíbl se Elánius. "Já tě nepoznávám! Za celý život jsi neukradl bochník chleba! Zavraždit pekaře a ukrást celou pekárnu, to by tak bylo v tvém stylu, ne?"

"To je eso, co?" zamrkal na své muže Karcer. Pak se jedním pohybem otočil a udeřil muže vedle sebe do žaludku.

"Už mi nikdy neříkej ‚seržo'," zasyčel. "Vždycky seržante, rozuměls?"

Muž se svíjel na zemi a sténal.

"Takže to beru jako ano, haha," přikývl Karcer spokojeně, stáhl si boxer a vsunul ho do kapsy. "Co jsem to... aha, věc je totiž v tom... vévodo..., že máte jednoho z mých mužů, takže co kdybychom to udělali tak, že vy nám ho předáte a my už o tom nebudeme mluvit?"

"Co se to tady děje, seržante?"

Hlas se ozval odněkud z místa kousek za Elániem.

Obrátil se. Byli to policisté Tupátko a Kelka. Vypadali jako muži, kteří delší chvíli běželi, ale teď se pokoušejí kráčet rychlou, sebevědomou chůzí. Jenže v okamžiku, kdy si všimli Speciálů, začala být jejich chůze čím dál tím pomalejší a sebevědomí se z ní vytratilo docela.

Zuřivě zvonící zvon. Používali ho vždycky. Všichni policisté se rozběhnou po zvuku, protože ten signalizuje policistu v nesnázích.

Samozřejmě,policisté vždycky nemuseli svému druhu pomoci z nesnází, ne, když počet lidí na konfliktu zúčastněných byl v neprospěch policie. Konec konců, vždyť tohle byla jen ta stará Noční hlídka. No, když nic jiného, tak ho alespoň vyloví z řeky, nebo odříznou a uspořádají mu slušný pohřeb.

Pak se ozvalo divoké řinčení a skřípot a spoza rohu se vyřítil zelený anton s Fredem Tračníkem na kozlíku a policistou Bijkyjem vzadu. Elánius slyšel výkřiky.

"Co se děje, Vildo?"

"Jde o Kýlu a Elánia," odpovídal Tupátko také křikem. "Pohněte sebou!"

Elánius se pokoušel vyhnout očima Karcerovu pohledu, pokoušel se tvářit, jako když se nic nestalo, a předstírat, že svět najednou nepukl a nevpustil dovnitř chladné závany nekonečna. Jenže Karcer byl bystrý.

Podíval se na Elániaa podíval se na Sama.

"Elánius?" řekl. "Vy se jmenujete Samuel Elánius, pane?"

"Já nic neříkám," odpověděl svobodník Elánius s kamennou tváří.

"Ale, ale, ale!" pobrukoval si Karcer šťastně. "Tak to je opravdu moc zajímavé, co? To je něco, co dává člověku látku k přemýšlení, o tom není pochyb, haha!"

Ozvalo se hlasité zaskřípění a zelený anton zastavil. Karcer zvedl hlavu a podíval se do kulaté tváře desátníka Tračníka.

"Vy se starejte o své věci, desátníku," utrhl se na něj Karcer. "Okamžitě odjeďte."

Tračník polkl. Elánius viděl, jak mu poskočil ohryzek, i když se to snažil utajit.

"No... my jsme slyšeli zvonění," znejistěl Tračník.

"To byla jen taková přemíra dobré nálady," odpověděl mu Karcer. "Nic, s čím byste si musel dělat starosti. Došlo tady jen k drobnému nedorozumění, to je všechno. Seržant Kýla se mi jen právě chystal předat tady mého přítele, je to tak, seržante, že? Nic osobního, žádné trpké pocity, že ne, seržante? Jen jste omylem narazil na jednu z našich drobných operací. Prostě mi ho předejte a je to."

Všechny hlavy se obrátily k Elániovi.

Jediná rozumná věc by byla skutečně toho muže předat, to Elánius věděl. Pak by Karcer pravděpodobně odtáhl pryč, a Elánius ho nechtěl pustit k mladému Samovi blíže, než bylo nutné. Jenže Karcer by se vrátil. Samozřejmě. Takoví jako Karcer se vždycky vraceli, zvláště tehdy, když zjistili, že objevili nějakou slabost.

To ale nebylo to nejhorší. Nejhorší bylo, že změnil události.

Skutečně existovalo spiknutí z Morfeovy ulice. Vyvolali ho sami Nepojmenovatelní. Umřelo dost lidí, některým se však podařilo uniknout. Pak sice nastalo několik dní strašlivého zmatku, ale nakonec to skončilo když -

Jenže Sam Elánius té noci nebyl poblíž spiknutí ani poblíž Morfeovy ulice. Kýla ho učil otvírat zámky na druhé straně Stínova.

Jenže ty jsi chtěl být chytrý, vévodo. Chtěl jsi vrazit klacek do loukotí a rozbít pár hlav, že?

A teď se v tom veze i Karcer, ty jsi vypadl z učebnic historie a plácáš se tady bez mapy...

Karcerovi se po tváři pořád ještě rozléval jeho samolibý, spokojený úsměv. Právě teď si Elánius víc než jindy přál mu ho z obličeje vymazat.

"Samozřejmě, moc rád bych vám vyhověl, seržo," odpověděl. "Vážně. Ale teď jsem ho chytil, takže ho musím odvézt k nám na strážnici a sepsat s ním protokol. Možná, že nám dokáže pomoci s pátráním v některých nevyjasněných zločinech."

"Jako třeba?" zamračil se Karcer.

"V této chvíli to nevím přesně," odpověděl mu Elánius. "To záleží na tom, co zjistíme. Vezmeme ho dolů do cely,

nabídneme mu šálek čaje a pohovoříme s ním o tom a o onom... ostatně, vždyť víte, jak to chodí. Člověk se po šálku čaje mnohdy rozpovídá. Nebo po nějakém tom osvěžujícím bublinkovém nápoji... podle toho, co si vybere, to necháme na něm."

Mezi členy Noční hlídky se ozval tu a tam tichý smích, i když Elánius doufal, že nikdo z nich neví, co ta poslední věta znamená.

Karcerův úsměv zmizel. "Řekl jsem, že je to jeden z mých mužů, byl na oficiální akci, a jsem seržant," zdůraznil.

"A já jsem starší seržant a já jsem řekl, že vám ho předáme u nás, seržante Karcere. Úředně."

Karcer téměř neznatelně kývl na svého svobodníka. Bylo to tak nepatrné, že si toho všiml jen Elánius. Pak Karcer ztlumil hlas.

"Najednou mám všechny trumfy v rukávu, vévodo," zasyčel.

"Jenže já najednou nehraju, Karcere. Takže, buď se do sebe můžeme pustit tady a hned, a abych se ti přiznal, tak opravdu nevím, jak by to dopadlo. Ale jedna věc je jistá, a to si piš, že zítra by měla ta vaše parta o jednoho seržanta míň! Ale jestli si myslíš, že máš všechny trumfy v rukávu, tak si můžeš dovolit zvednout sázku, ne?"

Karcer se na něj chvilku upřeně díval. Pak zamrkal a napůl se pootočil.

"No neříkal jsem vám, že je to číslo?" řekl jen tak hloučku za svými zády. Pak Elánia spiklenecky strčil loktem do žeber. "Nedá si pokoj a bude to pořád zkoušet. Tak dobrá, seržante... starší... ať je po vašem. Musím vám, sralbotkové, občas přenechat nějakou tu práci, haha, co? Pošlu pro něj dva mládence, za hodinku nebo tak."

Správně, jen mi dej čas se trochu potit a přemýšlet o tom, jestli se rozplynu do nicoty, když podřízneš mladému Samovi krk, pomyslel si Elánius. Potíž je v tom, že se doopravdy potím.

Narovnal se a kývl na vůz.

"Teď ho dovezeme k nám. Tím myslím já a všichni mí muži. Je čas, abychom si udělali krátkou přestávku na kakao, chápete? Pomozte mi s ním, Bijkyji, ano? Máme ještě nějaké jiné cestující, Frede?"

"Jen jednoho opilce, seržante. Poblil, co mohl."

"Dobrá. Zatčeného šoupneme dozadu a my si sedneme zvenčí, kam to půjde." Elánius kývl na Karcera. "Jsem si jistý, že se zase brzo uvidíme, seržante."

"Jo," přikývl Karcer a na tváři se mu znovu objevil ten uličnický úsměv. "A dávejte na sebe pozor, slyšíte?"

Když se dal vůz do pohybu a projížděl kolem, naskočil Elánius na jedno boční stupátko a ani se neohlédl. Jednu věc byl ochoten Karcerovi přiznat. Nestřelil vás do zad, když měl alespoň malou šanci, že vám bude moci v blízké budoucnosti podříznout krk.

Po nějaké chvíli se zeptal policista Tupátko, který visel na boku drkotajícího vozu za Elániem: "Co se to tam vlastně dělo, seržante? Vy toho chlapa znáte?"

"Bohužel. Zabil už dva poldy. Jednoho, který se ho pokoušel zatknout, a jednoho, který nebyl ve službě. Seděl a jedl koláč. A zabil ještě několik dalších lidí."

"Ale vždyť je to policajt!"

"To zaměstnání mu dal Vyndejs, Tupátko."

Najednou zněl rachot kol mnohem hlasitěji. Všichni ostatní policisté totiž začali napjatě poslouchat.

"Už jste v hlídce dlouho, policisto?" zajímal se Elánius.

"Dva roky, seržante," odpověděl Tupátko. "Původně jsem dělal dole na trhu nosiče ovoce, ale pak se mi nějak pošpatnila záda a ještě jsem měl z těch chladných rán potíže s dechem."

"Nikdy jsem neslyšel, že by někdo zabil policistu," ozval se svobodník Elánius.

"To nebylo tady, chlapče. To bylo daleko, daleko odsud."

"Vy jste byl u toho?"

"Byli to policisté, které jsem znal, ano."

Nálada na voze se znovu změnila. Policisté se nijak slovně nevyjadřovali, ale kolem celého vozu se vznášelo nevyřčené slovo: "A-háá..."

"Takže vy jste ho sem vlastně přijel vystopovat a najít...?" pokusil se Tupátko.

"Něco takového," přikývl Elánius.

"Slyšeli jsme, že jste prý z Pseudopolisu, seržante," opatrně dál vyzvídal Sam.

"No, já pocházím z mnoha různých míst."

"No ne!" vydechl Sam.

"On vážně zabil policistu, který jedl koláč?" ujišťoval se Fred Tračník, který seděl na kozlíku.

"Zabil."

"To je ale svině! A jaký koláč to byl?"

"To svědci neříkali," lhal Elánius. Tohle byl starý Ankh-Morpork. Trpaslíci tady byli touhle dobou jen opravdu malá druhová menšina, a drželi proto hlavy hezky nízko při zemi.... tedy ještě níž, než u nich bylo normální. Rozhodně ve městě nebyla jediná krysí jídelna s celonočním provozem.

Tupátkovi něco vrtalo hlavou. "Přijedou si pro toho chlapa, co jste ho sebral," upozornil.

"Chcete si vzít na zbytek noci volno, policisto?" zeptal se ho Elánius. Zbytek osazenstva vozu se nervózně zasmál. Chudáci, pomyslel si Elánius. Dáte se naverbovat, protože plat není špatný a nemusíte zvedat nic těžkého, a najednou to začne být těžké.

"Z čeho obviníte našeho muže, seržante?" zeptal se Sam.

"Útok na veřejného činitele se zbraní v ruce. Viděl jste ty nože."

"No, ale vy jste ho kopl."

"Aha, ano, správně. Zapomněl jsem. Tak mu ještě přidáme odpor při zatýkání."

Ozval se další smích. My, kteří si myslíme, že jdeme na smrt, se zasmějeme kdečemu.

Tohle je ale parta. Já vás, pánové, dobře znám. Dali jste se nalít, protože je to klidný život a pak jistá penze, nemáte nijak na spěch, abyste náhodou nedorazili na místo činu ve chvíli, kdy tam ještě hrozí nebezpečí, a doufáte, že jediné, s čím se budete muset vypořádat, bude neukázněný opilec nebo zdivočelá kráva. Většina z vás nejsou ani policajti, rozhodně ne v myšlenkách. V moři dobrodružství patříte k těm, kteří se živí drobečky u dna.

A teď začala válka... a vy jste přímo uprostřed. Ne na jedné nebo druhé straně. Jste skupinka hloupých podělaných lidiček. Nestojíte ani za odplivnutí. Ale věřte mi, hoši - vylepšíte se.

Dvě nebo tři minuty po tom, co Morfeova ulice utichla, se tam nic nehýbalo ani nedělo.

Pak zpoza rohu vyjel kočár. Byl opravdu pěkný a táhli ho dva koně. Místo lamp měl pochodně, a jak kodrcal po dláždění, rozkolébané plameny jako by po sobě na okamžik nechávaly klikatou stopu zakalenou kouřem.

Pokud z něj bylo v nedostatečném osvětlení něco vidět, zdálo se, že byl vyroben v nějaké velmi vznešené dílně. Také se zdálo, že je výjimečně těžký.

Zastavil u domovního vchodu, který byl vedle toho, kde Elánius zatkl svého vězně. Elánius, který si myslel, že ví hodně o tom, jak býti stínem, by byl překvapen, kdyby spatřil, jak ze stínu domovních vrat vystupují do svitu pochodní dvě postavy.

Dvířka kočáru se otevřela.

"Máme podivné novinky, ctihodná paninko," řekl jeden ze stínů.

"Velmi podivné, drahoušku," doplnil druhý stín.

Obě postavy nastoupily do kočáru a vůz se znovu rozjel.

Na Elánia udělal dojem způsob, jakým se muži chovali po příjezdu na strážnici, aniž jim vydal nějaké rozkazy. Tupátko a Kelka seskočili z vozu, jakmile vjel na dvůr, a zavřeli bránu.

Tračník a Bijkij zavřeli okenice v přízemí. Bijkij se vydal do zbrojnice a vrátil se s náručí plnou samostřílů. To vše bylo vykonáno rychle a přesně.

Elánius strčil loktem do svého mladšího já. "Uvař kakao, buď tak hodný, mládenče, ano?" řekl. "Nerad bych minul to představení."

Sedl si ke stolu a zvedl nohy nahoru, zatímco Tračník zamkl dveře a Bijkyj přes ně zasunul závoru.

Teď se to děje, pomyslel si Elánius, ale nikdy předtím se nic takového nestalo. Tentokrát měl dav v Morfeově ulici svou senzaci. Nikdo je při jejich schůzi nepřepadl. Nedošlo k boji. Pohled na všechny ty policisty je musel vyděsit k smrti. Nebyli nic moc, jen křiklouni vyvolávající hesla, lenoši, kterým se nechtělo pracovat, a další, kteří se s nimi vezli, lidé, co se shromáždili za zády nějakého ubohého balíka, který se stal jejich mluvčím, aniž věděl jak, a kteří se dají na útěk, když právo trochu přitvrdí. Jenže v takových pastech občas někdo umře a někteří lidé se postaví na odpor, a jedna taková věc, jak to už bývá, vede ke druhé. Až na to, že tentokrát žádná past nesklapla, protože nějaký hloupý seržant nadělal spoustu kraválu...

Dvě různé přítomnosti. Jedna minulá, jedna budoucí...

Já ale nevím, co se stane dál.

Mám o tom ale zatraceně konkrétní představu.

"Skvělá práce, chlapi," prohlásil a vstal. "Vy dodělejte tu past, do níž nás zatloukáte, a já skočím nahoru a vysvětlím starému, co se děje."

Když stoupal po schodech, slyšel za zády nechápavé hlasy.

Kapitán Tilda seděl u svého stolu a upíral pohled na stěnu. Elánius si hlasitě odkašlal a zasalutoval.

"Mám nějaké -" začal a Tilda k němu obrátil tvář. Byl popelavě bledý. Vypadal, jako kdyby zahlédl ducha a nejen to, ale jako kdyby ho zahlédl v zrcadle.

"Vy už jste taky slyšel novinky?"

"Pane?"

"Došlo ke srocení lidu u Dollyiných sester," odpověděl mu Tilda. "Je to sotva pár hodin."

Jsem příliš blízko, pomyslel si Elánius, když mu došel význam Tildových slov. Všechny ty věci byly jen jména, všechno se to odehrávalo najednou. Tak Dollyiny sestry, jasně. Tam byl ten správný dav horkých hlav...

"Důstojník Denní hlídky přivolal na pomoc jeden oddíl," vyprávěl dál Tilda. "Předpisy mu to povolují. Samozřejmě."

"Který oddíl?" zeptal se Elánius pro pořádek. Název oddílu byl samozřejmě ve všech učebnicích dějepisu.

"Pololehký jízdní lorda Adventuria, seržante. Můj starý oddíl."

Přesně, pomyslel si Elánius. A jezdectvo je dokonale vycvičeno ke zvládnutí davu civilistů. To ví každý.

"A... došlo tam k několika... é... náhodným úmrtím..."

Elániovi najednou bylo starého pána líto. Pravda, nikdy potom se nedokázalo, že by někdo vydal příkaz, aby vojáci na koních vjeli mezi lidi, ale copak na tom záleží? Koně jdou kupředu a lidé nemají kam uhnout, protože se na ně zezadu mačká dav... a malé děti se tak snadno vysmeknou z ruky, která je zoufale svírá...

"Ale abych byl poctivý, lidé házeli po vojácích všechno možné a jeden z nich byl vážně zraněn," pokračoval Tilda, jako kdyby četl záznam z papíru.

Takže je všechno v pořádku, pomyslel si Elánius.

"Co lidé házeli, pane?"

"Myslím, že hlavně ovoce. Ale mohlo mezi ním být i kamení." Elánius si všiml, že se starému muži třesou ruce. "Pokud vím, tak k té výtržnosti došlo kvůli ceně chleba."

Ne. Elánius věděl, že lidé protestovali kvůli ceně chleba. K maléru a výtržnosti došlo, když vyděšení lidé uvázli mezi

dvěma pitomci na koních a pár hlupáků křičelo "do toho, nandejte jim to!" a pokoušelo se tlačit dopředu a celé té věci velel další pitomec, jemuž radil maniak se železnými zásadami.

"V paláci mají pocit," pokračoval Tilda pomalu, "že by mohly revoluční živly zaútočit na strážnice."

"Skutečně, pane? A proč to?"

"Je to v duchu toho, co dělají," potřásl hlavou Tilda.

"No, mužstvo dole zavřelo okenice a -"

"Udělejte teď všechno, co považujete za nutné, seržante," přikývl Tilda a mávl rukou, v níž držel popsaný list papíru. "Tady nám připomínají, že musíme hlídat dodržování pravidel policejní hodiny. To je zdůrazněno."

Elánius chvíli mlčel a pak teprve odpověděl. První odpověď, kterou měl už už na jazyku, raději spolkl. Nakonec se spokojil se suchým "rozumím, pane" a odešel.

Ten stařík nebyl špatný člověk, to Elánius věděl, a musel být velmi otřesen všemi těmi událostmi, když vydal tak hloupý a nebezpečný rozkaz. Udělejte, cokoliv považujete za nezbytné. Dejte takový rozkaz někomu, kdo propadne panice, když vidí dav lidí, kteří na něj hrozí pěstí, a máte tady masakr u Dollyiných sester.

Sešel dolů po schodech. Muži nervózně postávali po místnosti.

"Vězeň je v cele?" rozhlédl se Elánius.

Desátník Tračník přikývl. "Ano, pane. Mňácal říká, že u Dollyiných sester -"

"Vím. Tak a teď pár věcí, které považuju za nezbytné. Otevřte okenice, odemkněte dveře a nechte je otevřené a zapalte všechny lampy. Proč nehoří modrá lampa nade dveřmi?"

"Já nevím, seržante. Ale když -"

"Zapalte ji, desátníku. Pak se s Bijkyjem postavíte na hlídku přede dveře, kde vás každý uvidí. Jste mírumilovní, přátelsky vyhlížející místní hoši. Vezměte si zvonce, ale - a to zvláště zdůrazňuji - žádné meče, jasné?!"

"Žádné meče?" vybuchl Tračník. "Ale co když se za rohem objeví krvežíznivej dav a já se nebudu mít čím bránit?"

Elánius k němu dorazil dvěma rychlými dlouhými kroky a nosem se málem dotkl jeho nosu.

"A kdybyste měl meč, co byste dělal, no? Proti krvežíznivému davu? Co chcete, aby viděli? Já chci, aby viděli tlouštíka Tračníka, hodnýho kluka, i když rozumu moc nepobral, co znám jeho tátu, a támleto je kámoš Bijkyj, co chodí na pivo do mý hospody. Protože jestli ti lidé uvidí jen dva chlapy v uniformách a se zbraněmi, budete v maléru, a kdybyste pak ty zbraně zkusili vytáhnout, budete ve velikém maléru, a kdyby se náhodou dnes v noci stalo, desátníku, že byste někde tasili meče bez mého výslovného rozkazu a přežili to, tak si budete přát, abyste to nepřežili, protože si vás vezmu do práce já, rozumíte? A teprve pak byste poznali, co to je, být opravdu v maléru, protože všechno, co jste v životě až do dneška zažili, by vám vedle toho připadalo jako den volna na pláži s dámskou obsluhou! Pochopil?"

Fred Tračník na něj němě zíral způsobem, který se dá popsat snad jen jediným, i když poněkud drsným způsobem: poulil oči, jako když kocour sere do řezanky.

"A uvědomte si, že i když na vás mluvím tak sladkým hlasem, jsou to, u všech ďáblů, rozkazy," dodal Elánius a obrátil se k Samovi. "Elánie?"

"Ano, seržante?" odpověděl mladý Sam.

"Máte tady nějakou pilu?"

Mňácal pokročil kupředu. "Mám tady bedýnku s nářadím, seržante."

"Hřebíky taky?"

"Ano, pane!"

"Výborně. Vytrhněte dvířka u mé skříňky a natlučte do nich co nejvíc hřebíků, aby byly skrz, ano? A pak je položte na horní odpočívadlo. Já si vezmu pilu a jdu na záchod."

Po delším tichu, které následovalo, došel desátník Tračník k názoru, že je třeba, aby přispěl svou troškou do mlýna. Odkašlal si a řekl: "No... jestli máte v tomto směru nějaké potíže, seržante, paní Tračníková na to má skvělou medecínu, která -"

"Nebudu tam dlouho," odsekl Elánius. Vrátil se během čtyř minut.

"Všechno v pořádku," hlásil. Z šatny se ozýval zvuk kladiva a zatloukaných hřebíků. "Pojďte se mnou, svobodníku. Je čas na lekci o vyslýchání zajatců. Ano... a vezměte s sebou tu skříňku s nářadím."

"Fredovi a Bijkyjovi se nelíbí, že musí stát venku," troufl si Sam, když scházeli dolů po kamenných schodech. "Říkají, co budou dělat, jestli se objeví skupina Nepojmenovatelných?"

"To nemusí mít strach. Naši přátelé z ulice Kotevního řetězu nepatří k těm, kteří by chodili na návštěvu předními dveřmi."

Otevřel dveře k celám. Vězeň vstal a chytil se rukama mříží.

"Dobrá, takže přišli a vy mě pustíte ven," ušklíbl se. "Hoďte sebou a já za vás možná ztratím nějaké to slovo."

"Nikdo pro vás nepřišel, pane," vyvedl ho Elánius z omylu. Zamkl za sebou vstupní dveře a pak odemkl celu.

"Asi mají plné ruce práce," vysvětloval. "U Dollyiných sester došlo ke srocení lidu. Bylo tam i několik mrtvých. Možná, že to vašim lidem bude nějakou dobu trvat, než se pro vás dostanou."

Muž sjel očima ke skříňce s nářadím, kterou nesl svobodník. Byl to jen bleskový pohled, ale Elánius viděl kratičký záchvěv nejistoty.

"Aha, už je mi to jasné. Hodný polda a zlý polda, co?"

"Když myslíte," zabručel Elánius. "Jenže, abych tak řekl, máme málo lidí, takže kdybych vám dal cigaretu, kopl byste se sám do zubů?"

"Koukněte, to je taková hra, že?" zasmušil se vězeň. "Vy víte, že jsem jeden ze Speciálů. A vy jste ve městě nový a chcete na nás udělat dojem. Dobrá, už jste ho udělal. Všichni se opravdu skvěle pobavili, che. A navíc, já tam byl jen na hlídce."

"Možná, ale tak to prostě nefunguje, znáte to," zavrtěl hlavou Elánius. "Teď, když už vás máme, můžeme se také rozhodnout, z čeho vás obviníme. Víte, jak se to dělá. Máte rád zázvorové pivo?"

Mužova tvář ztuhla.

"Víte," rozkládal Elánius, "došlo k tomu, že po té šarvátce u Sester nás varovali, že by se davy mohly dále srocovat a že by mohlo dojít k násilnému útoku na policejní stanice. Já osobně nic takového nečekám. Co bych čekal, je skupina obyčejných lidí, kteří se dozvěděli, co se stalo, a teď vytáhli, aby se dozvěděli co a jak, víte? Jenže - a můžete mi říkat pan Podezřívavý - mám pocit, že by se mohlo stát něco horšího. Pochopte, dostali jsme příkaz, abychom pečlivě dodržovali všechna nařízení, která se týkají policejní hodiny. A já mám na mysli jednu věc. Znamená to, že když si přijde někdo stěžovat, že ozbrojení vojáci zaútočili na bezbranné občany, což já osobně považuju za napadení s vražednou zbraní, budeme je muset zatknout. A to mi připadá velmi -"

Nahoře se ozvaly nějaké zvuky. Elánius kývl na mladého Sama, který zmizel nahoru po schodech.

"A teď, když odešel můj hodný a citlivý kolega," prohlásil Elánius tiše, "jestli někdo z mých mužů dnes v noci utrží sebemenší zranění, osobně se zasloužím o to, abyste se kdykoliv do konce života dal při pohledu na láhev do vyděšeného křiku!"

"Já jsem vám nic neudělal! Vždyť mě ani neznáte!"

"Ano, to je pravda. Jak jsem řekl, my to tady děláme po svém," souhlasil Elánius.

Po schodech spěšně seběhl Sam. "Někdo spadl do latríny!" sděloval. "Vylezli na střechu a ona se pod nimi propadla!"

"Tak to musí být někdo z těch revolučních bojůvek," prohlásil Elánius a pozoroval při tom vězňovu tvář, "ty živly, před kterými nás varovali."

"Ale on tvrdí, že patří k posádce z ulice Kotevního řetězu, seržante!"

"To je přesně to, co bych tvrdil já, kdybych byl revoluční bojůvka," ušklíbl se Elánius. "Dobrá, přiveďte ho dolů, ať se na něj podíváme."

Hlavní dveře nahoře byly stále ještě otevřeny. Venku bylo několik lidí, které osvětlovala zář lampy nade dveřmi. Uvnitř pak byl nešťastný seržant Srazil s ustaraným výrazem ve tváři.

"Koho to napadlo, nechat takhle otevřeno?" ptal se. "Venku na ulicích to vypadá moc ošklivě! Je to nebezpečné -"

"Já jsem přikázal, aby zůstalo otevřeno," odpověděl mu Elánius, který právě vycházel po schodech. "Je tady nějaký problém, seržante?"

"Teda... koukněte, seržante, cestou sem jsem slyšel, že na strážnici v Serošedé ulici lidi házou kamením," prohlásil Srazil, kterému Elániovo prohlášení poněkud vzalo vítr z plachet. "Na ulicích se srocují lidi. Davy. Ani nechci pomyslet na to, co se děje dole ve městě."

"No a?"

"Jsme policisté! Měli bychom se připravit!"

"Cože? Zamknout dveře a poslouchat, jak nám na střechu bubnují kameny?" podíval se na něj Elánius. "Nebo myslíte, že bychom měli vyrazit do ulic a všechny sbalit? Nějací dobrovolníci? Žádní? Já vám něco řeknu, seržante. Pokud chcete odvést kus policejní práce, tak běžte a zatkněte toho muže, který spadl do záchodu. Seberte ho pro vloupání a vniknutí na-"

Shora se ozval strašlivý výkřik.

Elánius zvedl hlavu.

"A pokud tomu dobře rozumím, tak když zajdete nahoru, najdete na odpočívadle chlápka, který se spustil světlíkem nad schody a dopadl přímo na dveře od skříňky plné hřebíků, které tam někdo náhodou zapomněl," pokračoval. Podíval se na Srazilovu nechápavou tvář. "Oba jsou to hoši z ulice Kotevního řetězu, seržante," ušklíbl se. "Mysleli si, že sem vlezou po střeše a trochu si s těma sralbotkama pohrajou. Vrazte je oba do cel."

"Vy zatýkáte Nepojmenovatelné?"

"Nemají uniformy. Nemají odznaky. Mají zbraně. Tak tady zavedeme trochu pořádek, jak to od nás vyžaduje zákon, ne?" opáčil Elánius. "Mňácale, kde je to kakao?"

"Dostaneme se do průseru!" vyjekl Srazil.

Elánius nechal Srazila chvilku dusit ve vlastní šťávě, než si zapálil doutník. "To už jsme stejně, Větroměchu," usmál se a zamáváním uhasil sirku. "Jde jen o to, rozhodnou se, jaký malér si vybereme. Díky, Mňácale."

Vzal si od policisty hrnek s kakaem a kývl na Sama. "Zajdem se podívat ven," řekl.

Uvědomoval si, že na strážnici najednou zavládlo nebývalé ticho, rušené jen bolestnými steny shora a vzdáleným jekotem z latríny.

"Proč tady tak postáváte, pánové? Chcete snad taky ven a zvonit na své zvonce? Někdo má chuť vykřikovat, že všude je ticho a klid?"

Zatímco jeho slova zůstala viset v místnosti jako velký růžový balon, vykročil Elánius do večerního soumraku.

Venku se skutečně potulovali lidé, většinou ve skupinkách po dvou či po třech, rozmlouvali mezi sebou a občas obraceli pohledy ke strážnici.

Elánius usedl na schody před stanicí a usrkl horkého kakaa.

Kdyby si byl spustil kalhoty, mělo by to stejné následky. Skupinky se rozestoupily a změnily se ve vděčné obecenstvo. Žádný muž popíjející nealkoholický čokoládový nápoj ještě nikdy nebyl středem pozornosti tolika lidí.

Měl pravdu. Zavřené dveře povzbuzují odvahu. Muž, který pod domovní lucernou popíjí z půllitráku kakao a očividně si užívá chladného večerního vzduchu, povzbuzuje maximálně touhu jít domů a natáhnout si nohy.

"My porušujeme policejní hodinu, abyste věděl," zavolal na něj jakýsi mladík, který při těch slovech rychle skočil kupředu a pak se stejně rychle vrátil pod ochranu ostatních.

"A je to správné?" zeptal se ho Elánius.

"Takže nás sbalíte?"

"Já ne," odpověděl Elánius vesele. "Já mám zrovna pauzu."

"Jo?" zarazil se mladík. Pak ukázal na Tračníka a Bijkyje. "A tydle mají taky pauzu?"

"Teď už taky," přikývl Elánius a napůl se otočil. "Je tam čerstvé kakao, chlapi. Tak si tam skočte. A nemusíte hned běžet, je tam dost pro všechny. A až si to vypijete, vraťte se zpátky..."

Když utichl klapot kožených podrážek, obrátil se Elánius nazpět a znovu se na přihlížející usmál.

"A kdy vám teda ta pauza končí?" zajímal se mladík.

Elánius mu věnoval zvýšenou pozornost. Postoj onoho mladíka zrazoval. Přestože nevypadal jako rváč, chtěl vyvolat konflikt. Kdyby to bylo v baru, zkušený barman už by schovával dražší láhve pod pult, protože amatéři, jako byl tenhle mladík, mají tendenci nadělat kolem sebe spoustu střepů. Aha, ano... teď si uvědomil, co v něm vyvolalo vzpomínku na bar. Z mladíkovy kapsy vyčnívalo hrdlo láhve, z níž, jak se dalo předpokládat, svůj vzdor upíjel.

"Hm, asi ve čtvrtek večer, řekl bych," odpověděl Elánius a upřel pohled na láhev. Několik přihlížejících se zasmálo.

"A proč zrovna ve čtvrtek?"

"Ve čtvrtek mám totiž volný den."

Znovu se několik lidí zasmálo. Když napětí povoluje, není už tak těžké odstranit ho docela.

"Já žádám, abyste mě zatknuli!" prohlásil ostentativně piják. "Tak do toho, zkuste to!"

"Na to nejste dost opilý," ušklíbl se Elánius. "Já bych se na vašem místě sebral, šel domů a vyspal se z toho."

Muž uchopil láhev za hrdlo. A tady to máme, pomyslel si Elánius. Podle toho, jak vypadal, měl ten muž šanci jedna ku pěti, že...

Naštěstí ještě nebyl zástup dost početný. Poslední, co v takové chvíli potřebujete, je skupina lidí v několika řadách, kde ti zadní natahují krky a tlačí se kupředu, aby viděli, co se tam děje. A strážnice zářící pochodněmi a lucernou dokonale osvětlovala rozohněného mladíka.

"Příteli, dejte si říct a uvažujte o tom, co vám radím," odpověděl. Pak znovu upil z hrnku kakaa. Už bylo jen vlažné, ale důležité bylo, že v jedné ruce měl hrnek a v druhé doutník, takže měl obě ruce plné. Neměl v rukou zbraň. Nikdo pak nebude moci tvrdit opak.

"Žádnej policajt není můj přítel!" odsekl mladík a rozbil láhev o stěnu vedle schodů.

O zem zazvonilo sklo. Elánius sledoval mužovu tvář, pozoroval, jak se výraz mění z grimasy alkoholem rozdmýchávaného vzteku na výraz pronikavé bolesti, viděl, jak se mladíkova ústa otvírají...

Mladík se zakymácel. Mezi prsty mu začala prýštit krev a za zaťatých zubů mu uniklo bolestné, téměř zvířecí zakvílení.

Tak vypadala osvětlená scéna - Elánius sedící s plnýma rukama na schodech a několik kroků od něho muž s krvácející rukou. Žádný boj, nikdo se nikoho ani nedotkl... Elánius věděl, jak pracuje šeptanda, a chtěl, aby se lidem do hlav uložil právě tenhle obrázek. Z konce doutníku mu dokonce ještě ani neodpadl popel.

Několik vteřin zůstal zcela nehybně sedět a pak s výrazem upřímné účasti vstal.

"Pojďte sem někdo, stačí jeden, a pomozte mi, ano?" řekl, stáhl si hrudní plát a kroužkovou košili, kterou měl pod ní. Pak se chopil rukávu své košile a utrhl ho.

Dva muži, které vyburcoval jeho energický hlas zvyklý velet, podepřeli muže, z jehož ruky kapala krev. Jeden z nich se natáhl, aby krvácející ruku prohlédl.

"Nechte toho," zarazil ho Elánius a stáhl mladíkovi látku kolem zápěstí. Mladík se nebránil. "Má dlaň plnou skleněných střepů. Položte ho tak opatrně, jak to jen jde, dřív než upadne, ale jinak se ho nedotýkejte, dokud neupevním tohle škrtidlo. Same, skoč do stáje a dones tomu chudákovu Marilyninu deku. Zná z vás někdo doktora Mechorosta? No tak, mluvte!"

Jeden z užaslých přihlížejících hlásil, že on, a Elánius ho pro doktora poslal.

Elánius si byl vědom kruhu lidí, kteří na něj upírali oči, a věděl i to, že většina policistů vyhlíží opatrně ze dveří za jeho zády.

"Jednou jsem viděl něco hodně podobného," prohlásil pak nahlas a v duchu dodal - bylo to asi tak za deset let - "při rvačce v baru. Jeden chlápek tam chytil láhev, nevěděl, jak ji správně rozbít, a dopadlo to taky takhle, měl dlaň plnou střepů. Jenže tam se pak jeho protivník natáhl a tu ruku mu pořádně, zmáčkl." Davem se ozvalo Elániem očekávané zasténání. "Neznáte někdo toho mládence?" dodával. "No tak, někdo ho přece znát musí..."

Hlas v davu připustil, že by to mohl být Pepa Koukal, tovaryš od ševce v Novoobuvnické uličce.

"No tak doufejme, že mu tu ruku zachráníme," prohlásil Elánius. "Nutně potřebuju nové boty."

Nebylo to ani trochu veselé, ale vzbudilo to další vlnu smíchu, který v lidech většinou vyvolává poplašená nervozita. Pak se zástup rozdělil a objevil se doktor Mechorost.

"No, fajn," zavrčel nenaloženě a poklekl vedle mladého Koukala. "Nemohl byste mi prozradit, proč jsem si vlastně pořizoval postel? Nacvičoval si zápas s lahví?"

"Něco takového," přikývl Elánius.

"Zdá se, že jste udělal to nejlepší, co se dalo, ale teď bych potřeboval lampu a stůl," pokračoval Mechorost. "Nemohli by ho vaši lidé odnést na strážnici?"

Elánius doufal, že právě na tohle nedojde. No, je třeba dostat i z téhle situace to nejlepší...

Ukázal namátkou do davu. "Vy a vy a vy a vy taky, madam," prohlásil. "Pomohli byste laskavě Fredovi a Bijkyjovi s tím mladíkem dovnitř? A zůstaňte u něj a dveře necháme otevřené, co říkáte? Vy všichni tady venku budete vědět, co se tam vevnitř děje. My tady nemáme žádná tajemství. Pochopili mě všichni?"

"Jó, jenže vy ste chlupatej a -" začal nějaký hlas.

Elánius se vrhl kupředu a vytáhl z davu vyděšeného mladíka, kterého držel za kazajku pod krkem.

"Jo, to máš pravdu," řekl. "A vidíš toho mládence támhle? To je taky policajt. Jmenuje se Sam Elánius. Bydlí se svou mámou v ulici U kotvy a ráhna. A támhle to je Fred Tračník, který se právě oženil a má dva pokojíky v Staroobuvnické. A jako dalšího tady máme Bijkyje, a Bijkyje tady zná každý. Támhle je Vilém Tupátko a ten se v téhle ulici narodil. A ptal jsem se vás na to, jak se jmenujete?"

"No... neptal," mumlal muž.

"Protože je mi jedno, co jste zač," odpověděl Elánius, pustil mužovu košili a rozhlédl se po zástupu. "Tak a teď mě všichni poslouchejte. Jmenuju se Jan Kýla! Na tuhle strážnici nepřivedou nikoho, aniž bych věděl proč! Vy všichni jste svědci! Ti, které jsem o to požádal, pojďte dovnitř, abyste věděli, že tady jednáme poctivě. A co vy ostatní? Jestli tady chcete počkat, abyste viděli, jak to s mladým Koukalem dopadne, prosím. Řeknu Mňácalovi, aby vám donesl trochu kakaa. Nebo můžete jít domů. Je chladná noc. A vy byste měli být ve svých postelích. Já bych byl rozhodně moc rád v té své. A pro vaši informaci, víme o tom, co se stalo u Dollyiných sester, a nelíbí se nám to o nic víc než vám. Slyšeli jsme i o tom, co se stalo v Šerošedé ulici, a ani to se nám nelíbí. Víc vám toho ale už dnes večer neřeknu. A teď... jestli je tady ještě někdo, kdo by si chtěl praštit do policajta, tak prosím, ať vystoupí hned, jestli chce. Teď na sobě nemám uniformu. Rozdáme si to tady a hned, přímo a poctivě, ať to všichni vidí, hm. Někdo?"

Něco mu s trhnutím zavadilo o rameno a zazvonilo na schodech ke strážnici.

Pak se shora, odněkud z druhé strany ulice, ozval zvuk klouzajících tašek a dolů se skutálel muž, který se zřítil ze střechy na zem a zůstal ležet v jezírku světla. V davu se ozvalo několikeré zalapání po dechu a jeden nebo dva zděšené výkřiky.

"Tak se zdá, že tuhle máte toho svého dobrovolníka," ozval se někdo z hloučku. Další nervózní smích. Zástup se rozdělil, aby umožnil Elániovi nerušený pohled.

Muž byl mrtev. Pokud nebyl mrtev ve chvíli, kdy se řítil dolů, zabil se při dopadu na zem, protože žádný krk k tělu normálně nepřiléhá pod takovým úhlem. Vedle něj na dláždění dopadl samostříl.

Elánius si připomněl trhnutí na rameni a vrátil se ke schodům na strážnici. Netrvalo mu dlouho, než našel střelu, která se rozlomila na několik kusů.

"Znáte někdo toho muže?" zeptal se.

Zástup, dokonce i ti, kteří se na ležícího střelce nestačili ani pořádně podívat, dával najevo okázalou neznalost.

Elánius prohlédl muži kapsy. Byly dokonale prázdné, což byl důkaz, který mu úplně stačil.

"Zdá se, že to bude dlouhá noc," povzdechl si a ukázal Tračníkovi, aby mrtvé tělo odnesl dovnitř. "No, nedá se nic dělat, dámy a pánové, musím se znovu pustit do práce. Jestli tady chcete ještě nějakou chvíli počkat, a upřímně se vám přiznám, že bych byl rád, tak sem pošlu naše chlapy, aby vám rozdělali oheň. Děkuji vám za trpělivost." Sebral ze země kroužkovou košili a hrudní plát a vešel dovnitř.

"Co dělají?" zeptal se Sama, aniž se otočil.

"No, někteří odcházejí, ale většina jich tam zevluje dál, seržante," řekl Sam, který opatrně vyhlédl dveřmi.

"Seržante, jeden z nich na vás vystřelil!"

"Vážně? A kdo říká, že ten muž na střeše byl jedním z nich? Ten samostříl je pěkně drahý. A u sebe neměl vůbec nic, ani papírek. Nic. Dokonce ani použitý kapesník."

"No, to je fakt moc divné, seržante," přikývl nechápavě, ale loajálně mladý Sam.

"Už kvůli tomu, že jsem předpokládal, že u něj najdu nějaký papír, na kterém bude napsáno něco jako ‚jsem věrným členem revolučního hnutí a pyšně se k tomu hlásím'," uvažoval Elánius nahlas a opatrně si prohlížel mrtvého.

"Ano, to by nám potvrdilo, že je to opravdu revoluční spiklenec," přikývl Sam.

Elánius si povzdechl a chvíli mlčky zíral na stěnu. Pak řekl: "Všiml si někdo něčeho na jeho samostřílu?"

"Je to nový Beretti A7," ozval se Fred Tračník. "Nejni to špatná zbraň, seržante. Ale taky to není zbraň vrahů."

"To je pravda," přikývl Elánius a obrátil hlavu mrtvého tak, aby všichni viděli konec malé kovové šipky, která vyčnívala muži za uchem. "Ale tohle, tohle ano. Ty znáš kdekoho, Frede, kde bych v tuhle noční dobu dostal zázvorové pivo?"*

"Zázvorové pivo, seržante?"

"Přesně tak, Frede."

"A na co -" začal Tračník.

"Neptej se mě, Frede. Běž a dones mi půl tuctu lahví, ano?"

Elánius se obrátil ke stolu, kde doktor Mechorost, obklopen žasnoucími diváky, pracoval na nešťastném Koukalovi.

"Tak jak to jde?" zeptal se Elánius a protlačil se mezi přihlížejícími.

"Pomaleji, než by mi to šlo, kdyby mi ti lidé pořád nelezli do světla," zavrčel nenaloženě doktor a opatrně klepl pinzetou, kterou vytahoval střepy, o okraj hrnku vedle mladíkovy ruky. Na dně cinkl další úlomek skla. "V pátek v noci jsem viděl horší případ. Pokud vás to zajímá, tak prsty mu budou fungovat. Ale nějakou dobu rozhodně boty šít nebude. Výborně."

Davem proběhl všeobecný pochvalný šum. Elánius se rozhlédl po kolemstojících lidech a policistech. Tu a tam se přítomní mezi sebou bavili a ve všeobecném ruchu zaslechl slova jako "ošklivá věc" a "říkají že".

Zahrál to tedy docela dobře. Většina místních policistů žila v nejbližším okolí. Jedna věc bylo vrhnout se na neznámého hajzla v uniformě a úplně jiná házet kamení po sousedu Fredovi Tračníkovi nebo po Bijkyjovi, se kterým sedáváme v hospodě, nebo po Vildovi Tupátků, kterého znám od dvou let a se kterým jsem v kanále hrával "kdo dál dokopne" s mrtvou krysou.

Mechorost odložil pinzetu a stiskl si kořen nosu.

"A je to," řekl unaveně. "Teď ještě pár stehů a bude v pořádku."

"Byl bych rád, kdybyste se podíval ještě na nějaké další, doktore."

"Abych se vám přiznal, ani mě to nepřekvapuje," odfrkl si doktor.
"Jeden má spoustu děr v chodidlech, druhý se propadl střechou latríny a má něco s nohou a třetí je mrtvý."
"Myslím, že pro toho třetího už toho moc neudělám," zavrtěl hlavou doktor. "Jak jste poznal, že je mrtvý? Uvědomuju si, že by mě ta otázka mohla mrzet."
"Zlomil si vaz, když spadl ze střechy, a ze střechy podle mě spadl proto, protože ho někdo střelil do hlavy ocelovou šipkou ze samostřílu."
"No, pokud chcete slyšet můj lékařský názor, pak se zdá, že je opravdu mrtev. To vy?"
"Ne!"
"No, seržante, jste zaměstnaný muž. Nemůžete být všude."
Elánius zrudl a doktorovi se na tváři objevil pobavený úsměv. Pak přešel k mrtvému.
"Ano. Řekl bych, že tady život dokonale vyhasl. Takže?"
"Byl bych rád, kdybyste mi to potvrdil. Písemně. S takovými těmi úředně znějícími slovy, jako je ‚zhmožděniny' nebo ‚oděrky'. Prosil bych vás, abyste mi to sepsal, a hlavně zapsal čas, kdy jste shledal, že je ten muž mrtev. A pak bych vám dal dva mládence, kteří by vás doprovodili dolů, abyste se podíval na ty další, a až to uděláte, abyste napsal další papír o tom, že jste to udělal, a o tom, jak jsem vás zavolal. A prosil bych od každé té listiny dvě kopie. Mnohokrát vám děkuji."
"Dobrá. A mohl bych se zeptat proč?"
"Byl bych nerad, kdyby někdo tvrdil, že jsem to udělal já."
"Proč by měl někdo říkat něco takového? Řekl jste mi přece, že spadl ze střechy."
"Tohle jsou časy plné podezření, doktore. A, tady je Fred. Měl jste štěstí?"
Desátník Tračník nesl větší krabici. Se zasupěním ji položil na svůj stůl.
"Ne že by se staré paní Rozsoudné líbilo, že jsem ji vzbudil uprostřed noci," bručel. "A musel jsem jí dát celý tolar!
Elánius se neodvážil pohlédnout doktoru Mechorostovi do očí. "Skutečně?" řekl tak nevinně, jak to jen dokázal. "A dostal jsi to zázvorové pivo?"
"Šest pint jejího nejlepšího," chlubil se Tračník. "A mimochodem, na flašky je záloha tři pence. A... hm..." nejistě přešlápl z nohy na nohu. "Tedy... slyšel jsem, že podpálili strážnici u Dollyinejch sester, seržante. A na Ospalém kopci prej je to taky pěkně hustý. A strážnice v ulici Vepřových drobů má povyrážený všechny okna a mládenci ze stanice v Koncobranné ulici prej honili nějaký kluky, co po nich házeli kameny a, hm, jeden z nich vytáhl meč, seržante..."
"A?"
"Řikaj, že to možná přežije."
Doktor Mechorost se rozhlédl po přeplněné místnosti, kde pořád ještě postávali a povídali lidé. Mňácal chodil sem a tam s tácem plným hrnků s kakaem. Na ulici stálo pár policistů a zbytek davu u narychlo zapáleného ohně.
"Tedy řeknu vám," prohlásil, "že jste na mě udělal opravdu velký dojem," prohlásil. "Jak to vypadá, jste jediná policejní stanice ve městě, kterou dnes v noci lidé neobléhají. Ani se neptám, jak se vám to podařilo."
"No, je v tom velká dávka štěstí," odpověděl skromně Elánius. "Ale kromě toho mám v celách tři muže, kteří nemají jediný průkaz totožnosti, a dalšího rádoby nájemného vraha, který byl zavražděn."
"To opravdu není jednoduchá věc, chápu," přikývl Mechorost. "Co se mě týče, já se většinou musím vypořádat jen s takovými jednoduchými záhadami, jako třeba, co je to za podivnou vyrážku."
"No, já mám v úmyslu se s těmi svými problémy vypořádat velmi rychle."

Vrah se tiše přesouval ze střechy na střechu, dokud mu ruch strážnice nezůstal dost daleko za zády. Dalo by se říci, že se pohybuje jako kočka, až na to, že se nezastavoval, aby pomočil různé věci a tak si označkoval hranice svého teritoria.
Nakonec dorazil k jednomu z oněch tajných míst, jakých je v onom vysoce postaveném světě střech víc, než si obyčejní lidé myslí. Několik krbových komínů tady vytvářelo malý chráněný prostor, neviditelný zdola, do nějž se navíc nedalo nahlédnout ani z většiny okolních střech. Nevstoupil do něj okamžitě, ale chvíli se plížil kolem a přesouval se absolutně nehlučně z jednoho místa na druhé.
Pozornost případného diváka, který by byl obeznámen se způsoby ankh-morporského Cechu vrahů, by vzbudilo to, jak neviditelný tenhle střešní poutník byl. Když se hýbal, bylo vidět pohyb, ale když se zastavil, prostě zmizel. Mohlo by tady vzniknout podezření, že používá magie, a člověk, v němž by takové podezření vzniklo, by měl svým způsobem pravdu. Devadesát procent většiny magie jednoduše spočívá ve znalosti jednoho důležitého faktu navíc.
Nakonec se zdálo, že je postava spokojena. Tiše seskočila do uzavřeného prostoru. Zvedla vak, který měla ukrytý mezi komíny, a ozvalo se tiché šustění a o něco rychlejší dech, což signalizovalo, že se postava převléká.
Po chvilce se vynořila zpod krytého výklenku a teď už byla více méně viditelná. Pravda, bylo těžké pozorovat jeden stín mezi všemi těmi ostatními, ale teď tam byl, ne jako předtím, kdy byl stejně viditelný jako vánek.
Tajemná osoba lehce seskočila na vedlejší střechu a z ní pak na zem, kde znovu zmizela v příhodném stínu. Pak došlo k další proměně.
Proběhlo to docela jednoduše. Ošklivý malý samostříl byl bleskově rozebrán a zasunut do zvláštních kapsiček sametového pouzdra, které bránily cinkotu jednotlivých částí. Měkké kožené střevíce byly vyměněny za těžší boty, které byly ukryty ve stínu, a černá kápě byla shrnuta dozadu.
Muž obešel roh a několik minut čekal. Pak se objevil kočár s pochodněmi místo luceren. Kočár na okamžik zpomalil a jeho dveře se zavřely stejně rychle, jak se otevřely.
Kočár nabral rychlost a vrah se opřel v sedadle.
Uvnitř kočáru svítila velmi slabá lampička. Její svit odhalil ženskou postavu, která spočívala v poduškách na

protějším sedadle. Ve chvíli, kdy kočár míjel jednu z pouličních pochodní, zableskl se na ženské postavě náznak fialového hedvábí.

"Kousek jste zapomněl," ozvala se žena. Pak odněkud vytáhla fialový kapesníček a podržela ho mladému muži před ústy. "Plivněte," přikázala.

Neochotně to udělal. Přetřela mu tvář a pak přidržela kapesník na světle.

"Tmavozelená," vydechla žena. "To je opravdu zvláštní. Ale už chápu, Havelocku, proč vám dali nejhorší hodnocení při zkouškách z kradmého pohybu a maskování."

"Mohu se zeptat, jak jste to zjistila, madam?"

"To víte, člověk zaslechne různé věci," odpověděla dáma nevzrušeně. "Stačí, když u příslušného ucha zacinkáte mincemi."

"Dobrá, je to pravda," přikývl vrah.

"A proč to?"

"Zkoušející si myslel, že jsem použil nepovolený trik, madam."

"A použil jste?"

"Samozřejmě. Myslel jsem, že v tom je podstata věci."

"Taky si stěžoval, že jste nikdy nenavštívil jeho hodiny."

"Ale já je navštěvoval. Důsledně."

"On tvrdí, že vás na žádné neviděl."

Havelock se usmál. "A co si myslíte vy, madam...?"

Madam se zasmála. "Dáte si trochu šampaňského?" Ozval se zvuk láhve, pohybující se ve kbelíku s ledem.

"Díky, madam, ale ne."

"Jak chcete. Já si trochu dám. A teď... podejte mi hlášení, prosím."

"Nemohu uvěřit tomu, co jsem viděl. Myslel jsem si, že je to obyčejný násilník. A on je násilník. Vidíte, jak za něj myslí jeho svaly. Jenže on je ovládne a přehlasuje, znovu a znovu! Myslím, že jsem viděl génia při práci, ale..."

"No?"

"Je to jen seržant, madam."

"Kvůli tomu byste ho neměl podceňovat. Pro správného muže je to velmi výhodné místo. Je v něm optimálně vyvážený díl moci a zodpovědnosti. Náhodou se o něm říká, že dokáže číst ulice podrážkami svých bot a kvůli tomu je nosí velmi slabé."

"Hmm... Existuje tady mnoho různých povrchů, to je pravda, ale..."

"Vy jste v podobných věcech vždycky tak zatraceně vážný, Havelocku, vůbec se v tom nepodobáte svému otci. Myslete... tak trochu mytologicky. Dokáže číst ulici. Slyší její hlas, vnímá její teplotu, čte její myšlenky, ulice k němu hovoří přes podrážky jeho bot. Policisté jsou stejně pověrčiví jako ostatní lidé. Dnes v noci lidé zaútočili na všechny policejní strážnice s výjimkou té jeho. Ale jistě, ta vajíčka tam nakladl Mrak Vindejs, ale byla to především nesnášenlivost a hloupost, co napáchalo největší škody. To se ale v ulici U melasového dolu nestalo. Ne. Kýla otevřel dveře a vpustil ulici dovnitř. Přála bych si dozvědět se o něm víc. Doslechla jsem se, že v Pseudopolisu ho považovali za pomalého, uvážlivého a citlivého. Jak se zdá, tak tady nám opravdu vykvétá."

"Musel jsem inhumovat muže, který se ho pokusil střelit do poupěte."

"Opravdu? To ale na Vyndejse nevypadá. Kolik vám dlužím?"

Mladý muž, nazývaný Havelockem, pokrčil rameny. "Uděláme to za tolar," odpověděl.

"To je velmi levné."

"On za víc nestál. A kromě toho jsem vás měl varovat. Možná, že se na mě brzo obrátíte s tím, abych něco udělal s Kýlou."

"Je ale jasné, že člověk jeho ražení nebude stranit lidem, jako jsou Vyndejs nebo Skřipec Sebevražda!"

"On je strana sám o sobě. Je komplikace. Možná dojdete k názoru, že by bylo lepší... kdyby přestal věci komplikovat."

Skřípot vozu jen podtrhovalo ticho, které se po této poznámce uvnitř rozhostilo. Kočár teď projížděl bohatšími částmi města, kde bylo mnohem více světel a kde policejní hodina, určená hlavně chudým lidem, byla posuzována mnohem mírněji. Postava sedící proti mladému vrahovi pohladila kočku, kterou chovala na klíně.

"Ne. Poslouží nám k jistému účelu," řekla madam. "Všichni mi vyprávějí o Kýlovi. Ve světě, kde se všichni pohybujeme po křivkách, on kráčí po přímce. A když se něco ve světě křivek pohybuje přímo, musí se něco stát."

Znovu pohladila kočku. Ta tiše zamňoukala. Byla rezavá a měla výraz překvapující ctihodnosti, i když se v pravidelných intervalech škrabala v místech kolem obojku.

"Ale abychom změnili téma," pokračovala madam, "co to bylo s tou knihou? Nechtěla jsem si toho v té chvíli příliš všímat."

"Byl to výjimečně vzácný svazek, který se mi podařilo vystopovat teprve po dlouhém hledání. ‚O prapůvodu maskování a mimikry'."

"A ten hloupý hromotluk ji spálil."

"Ano. To bylo štěstí. Měl jsem v té chvíli strach, že se ji pokusí přečíst." Havelockovi po tváři přeběhl náznak úsměvu. "Třeba by to dokázal, kdyby mu někdo pomohl s delšími slovy."

"Byla cenná?"

"Její cenu už nikdo neurčí, zvláště teď, když byla zničena."

"Aha. Takže obsahovala především drahocenné informace. Možná v ní bylo něco i o tmavozelené barvě, že? Mohl byste mi o tom něco říci?"

"Mohl bych vám o tom něco říci." Havelock se znovu slabě usmál. "Ale pak bych si musel najít někoho, kdo by mi

zaplatil za to, že vás zabiju."

"Pak mi o tom raději nic neříkejte. Ale myslím si, že Psí nuda není právě nejhezčí přezdívka."

"Když se jmenujete Vetinari, madam, máte štěstí, když je to jen Psí nuda. Mohla byste mě vysadit někde poblíž cechu? Vrátím se po střechách. Musím se ještě postarat o tygra, než se dostanu nahoru... vždyť víte."

"Tygr. Jak vzrušující." Znovu pohladila kočku. "Už jste našel cestu dovnitř?"

Vetinari pokrčil rameny. "Znám cestu dovnitř už léta, madam. Jenže on teď kolem paláce rozestavil půl pluku, čtyři nebo pět hlídek u každých dveří, nepravidelné obchůzky a kontrolní stanoviště. Přes ty neprojdu. Stačí ale, abych se dostal do budovy, a muži uvnitř už nic neznamenají."

Kočka se tlapkou pokoušela stáhnout obojek.

"Bylo by možné, že je alergická na diamanty?" zeptala se madam. Zvedla si kočku ke tváři.

"Míčinka je alergická na diamantky, ano?"

Havelock si povzdechl, ale jen slabě a v duchu, protože svou tetu respektoval. Byl by si jen přál, aby byla trochu soudnější, co se koček týče. Podvědomě cítil, že když se chcete mazlit s kočkou a přitom probírat záležitost vysokých intrik, pak by ta kočka měla mít dlouhou bílou srst. Neměl by to být postarší na ulici sebraný kocour s občasnými projevy nadýmání.

"Takže co s tím seržantem?" zeptal se a poposedl na polštářích tak vychovaně, jak to jen šlo.

Dáma ve fialovém opatrně položila kocoura vedle sebe na sedadlo. Kočárem se rozšířil nepříjemný pach.

"Myslím, že bych se měla s panem Kýlou sejít co nejdříve," uvažovala nahlas. "Možná, že se nám ho podaří osedlat. Společnost se koná zítra večer. Hm... mohl byste trochu pootevřít okno?"

Téže noci, jen o něco později se Odkraglli poněkud nejistým krokem vracel do svého pokoje, když předtím strávil velmi rozverný večer v klubovně starších představených, neboli prefektů. Najednou si všiml, že mu zhasla pochodeň.

S rychlostí, která by jistě překvapila každého, kdo nedohlédl dál než k jeho zarudlé tváři a nejisté chůzi, vytáhl z opasku dýku a zkoumal chodbu. Zvedl oči dokonce i ke stropu. Všude byly šedé stíny, ale jen ty a nic víc. Občas se stane, že pochodeň opravdu zhasne sama od sebe.

Vykročil dál. Když se pak ráno probudil ve své posteli, připisoval zoufalou bolest hlavy vypité brandy. A nějaký pitomec mu na tvář namaloval černé a oranžové pruhy.

Začalo znovu pršet. Elánius měl rád déšť. Pouliční kriminalita v dešti klesala. Lidé raději zůstávali doma. Některé z nejkrásnějších nocí jeho kariéry byly deštivé, byly to chvíle, kdy stál ve stínu nějaké budovy, hlavu vtaženou mezi ramena, takže bylo sotva něco vidět mezi okrajem helmy a ohrnutým límcem pláště, a naslouchal stříbřitému zvonění dešťových kapek.

Jednou takhle stál a byl tak tichý, tak odpoutaný, tak nepřítomný, že prchající zločinec, který unikl svým pronásledovatelům a teď se ukryl do stínu stejného vchodu, se o něj s úlevou opřel, aby se vydýchal. Když ho pak Elánius sevřel rukama a zašeptal mu do ucha "a mám tě!", udělal lump do kalhot to, co ho jeho starostlivá matička už před mnoha lety naučila nedělat.

Lidé se rozešli domů. Zašitého Koukala odvedl Tračník do Nové obuvnické, kde s kulatou červenou tváří zářící poctivostí mládencovým rodičům podrobně popsal, co se přihodilo. Jeho kavalec mezitím alespoň částečně využil doktor Mechorost.

A déšť bublal v odpadních svodech a rourách, prýštil z chrličů, vířil v kanálech a pohlcoval téměř všechny ostatní zvuky.

Užitečná věc, tenhle déšť.

Elánius zvedl láhev nejlepšího zázvorového piva paní Rozsoudné. Pamatoval si ho. Bylo dvakrát sycené, neuvěřitelně bublinkové, a proto také neobyčejně populární. Mladý hoch s malou dávkou odvahy a velkou dávkou tréninku dokázal po jediném hlubokém napití vyříhat celou první sloku státní hymny. Když je vám osm let, je to velmi důležitý společenský znak.

K tomuto úkolu si vybral Tračníka a Bijkyje. Nechtěl do toho zaplést mladého Sama. To, co měl v plánu, sice nebylo samo o sobě nezákonné, ale přece jen to jako takové vypadalo a Elánius neměl chuť nikomu nic vysvětlovat.

Cely byly staré, mnohem starší než budovy postavené nad nimi. Mřížové cely byly celkem nové a nezabíraly celý podzemní prostor. Za prvním obloukem klenutí byly další cely, v nichž nebylo nic než krysy, špína a nepořádek. Důležité však bylo, že do sklepů nebylo z cel vidět.

Elánius řekl svým mužům, aby mrtvého střelce pronesli kolem cel dozadu. Na tom není nic špatného. Bylo přece jen uprostřed noci, venku ošklivo, kdo by za takových podmínek obtěžoval lidi v márnici, když má k dispozici pěkný chladný sklep.

Pozoroval špehýrkou ve dveřích, jak policisté nesou mrtvolu kolem uvězněných. Vzbudilo to jisté vzrušení, především u prvního vězně. Ti druzí dva už zřejmě viděli příliš mnoho špatností, které někdo prováděl pod záminkou vydělávání peněz. Ať byli najmutí, aby kradli nebo vraždili, nebo byli policajtem, bylo to pro ně totéž a naučili se nereagovat nijak unáhleně na smrt, pokud nebyla přímo jejich vlastní.

Ten první muž však opravdu znervózněl.

Elánius si ho sám pro sebe pojmenoval Fretka. Byl ze všech tří nejlépe oblečený - celý v černém, jeho dýka byla drahá, a jak si Elánius všiml, na jednom prstě měl stříbrný prsten s umrlčí hlavou. Další dva byli oblečeni v neurčité směsky a jejich zbraně byly běžné nástroje řadových vojáků, nic zvláštního, ale o to víc užívané.

Žádný skutečný vrah by nenosil při práci šperky. Byly nebezpečné, zachytávaly se a odrážely světlo. Jenže Fretka chtěl být velký muž. Než vyrazil ven, pravděpodobně se prohlížel v zrcadle, aby se ujistil, že je cool. Byl to přesně ten malý grázlík, kterému dělalo dobře, když mohl ukazovat v baru děvčatům dýku.

Krátce a jednoduše řečeno, Fretka měl velké sny. Fretka měl představivost.

Dobrá, to bylo v pořádku.

Policisté se vrátili a vzali do rukou balíky, které mezitím Elánius připravil.

"Nezapomeňte, musíme to udělat rychle," upozornil je. "Jsou unavení, dělají si starosti, nikdo pro ně nepřišel a právě teď viděli mrtvého kolegu. Nesmíme dát těm prvním dvěma čas přemýšlet."

Přikývli.

"A toho malého si necháme naposled. Chci, aby měl spoustu času."

* * *

Fretka zvažoval své budoucí možnosti. Bohužel to netrvalo dlouho.

S těmi dvěma už se pohádal. To byl nějaký záchranný tým. Nebyli ani správně oblečení. Ale místní sralbotkové přece věci dělali jinak. Každý věděl, že ze všeho vycouvají. Nikdo nečekal, že se budou bránit a oplácet rány, natož aby předvedli nějaké známky inteligence. Oni -

Hlavní dveře u oddělení cel se rozletěly dokořán.

Někdo vykřikl: "Nadešel čas zázvorového piva!"

A kolem cel proběhl policista s krabicí plnou lahví zázvorového piva a zmizel někde ve sklepeních.

Moc světla tady nebylo. Fretka se přitiskl ke stěně a viděl, jak dva policisté odemykají dveře vedlejší cely, vytahují z ní spoutaného vězně a táhnou ho chodbou někam dozadu.

Hlasy se změnily ve slabou ozvěnu.

"Podrž ho na zemi! Hlídej mu nohy!"

"Neměj strach. Tak a teď podejte láhev! Pořádně ji protřeste, jinak to nezabere!"

"Tak dobrá, příteli. Chceš nám něco říct? Jméno? Ne? Dobrá, tak abys věděl, jak se věci mají. Právě v téhle chvíli je nám úplně jedno, jestli budeš mluvit, nebo ne..."

Ozvalo se hlasité "css! pop!", zabublání a pak... výkřik, výkřik vynucený děsivou agónií.

Ve chvíli, kdy výkřik odezněl, zaslechl roztřesený Fretka, jak někdo říká: "Rychle, doneste sem toho dalšího, než nás při tom chytí kapitán."

Když dva policisté vrazili do vedlejší cely, vytáhli vzpouzejícího se vězně a vlekli ho chodbou, couvl až na konec svého vězení.

"Dobrá, dáme vám jedinou možnost. Budete mluvit? Ano? Ne? Dobrá, už je pozdě!"

Znovu ono tajemné "css! pop!". Další výkřik. Tentokrát byl delší a končil podivným, bublavým zvukem.

Fretka se krčil u stěny svého vězení a okusoval si prsty na rukou.

A zatím Tračník, který se svými kolegy seděl hned za rohem, opatrně strčil do Elánia, nakrčil nos a ukázal prstem.

Mezi celami se táhla úzká betonová stružka, která sloužila jako primitivní hygienické zařízení. Teď si stružkou hledal cestu nesmělý pramínek nažloutlé kapaliny. Fretka byl opravdu nervózní.

"A mám tě," pomyslel si Elánius. Jenže představivost potřebuje trochu víc času. Naklonil se kupředu a jeho dva podřízení zůstali sedět v napjatém očekávání. "Tak co, hoši," řekl jim tichým šeptem, "už jste si to dost užili?"

Po několika minutách šeptaného rozhovoru Elánius vstal, došel k poslední obsazené cele, odemkl dveře a chytil roztřeseného Fretku, který se pokoušel vmáčknout do kouta.

"Ne! Prosím, ne! Řeknu vám všechno, co chcete vědět!"

"Opravdu?" naklonil Elánius hlavu ke straně. "Tak jaká je oběžná rychlost měsíce kolem Zeměplochy?"

"Cože?"

"Aha, asi byste chtěl něco jednoduššího?" kývl Elánius a vyvlekl muže z cely. "Frede, Bijkyji! Chce mluvit. Doneste zápisník a pero!"

Trvalo to půl hodiny. Fred Tračník neuměl psát příliš rychle. Potom, co utichla široká škála zvuků, kterými Fred provázel tuto pro něj dosti nezvyklou činnost, což naznačil hlasitým heknutím, když udělal poslední tečku, řekl Elánius: "Dobrá, pane. A teď na závěr připíšete: ‚Já, Kryšpín Alespoň, přechodné bydliště YMPA*, jsem vypověděl výše uvedené dobrovolně a bez nátlaku.' Pak to podepíšete... Jinak... Jasné?"

"Jistě, pane."

Na dýce byly vyryty iniciály K. A., takže Elánius věřil, že mu zajatec řekl správné jméno. Během své kariéry potkal takových Alespoň celou řadu a skoro všem se spouštěla strachy krev z nosu při pouhém pomyšlení na to, že by jim někdo mohl pustit žilou. A když se jim už udělalo špatně, vyzvraceli i to, co v nich nebylo. Kdokoliv, kdo zažil, jak byl na někoho použit trik se zázvorovým pivem, byl ochoten se přiznat k čemukoliv.

"Takže to bychom měli," prohlásil Elánius spokojeně a vstal. "Děkuji za vzornou spolupráci. Chcete odvézt do ulice Kotevního řetězu?"

Fretkova ústa sice zůstala němá, ale jeho výraz doslova vykřikl: "Héé?"

"Stejně musíme odvézt vaše kamarády," pokračoval Elánius a maličko zesílil hlas, "Štveráka a Zababrala a toho mrtvého vyložíme v márnici. To je ovšem další práce pro vás," kývl na Tračníka. "Jednu kopii tohohle užitečného prohlášení. Jedno úmrtní potvrzení od felčara, které vystavil po ohledání toho tajemného mrtvého, a k tomu je třeba napsat doplněk, v němž je ujistíme, že uděláme všechno pro to, abychom dopadli pachatele. Účet od doktora Mechorosta za tu mast, kterou použil Zababralovi na nohy. Okamžik... a ještě přiložte účtenku na šest lahví zázvorového piva."

Pak položil ruku Fretkovi na rameno a opatrně ho vedl do vedlejšího sklepa, kde na zemi seděli Štverák a Zababral. Oba byli spoutaní, měli roubíky a očividně byli rudí vzteky. Na stole opodál stála bedýnka, v níž bylo šest lahví

zázvorového piva. Zátky v hrdlech byly stále ještě převázány drátem.

Fretka se podíval na Elánia, který si vsunul prst do úst, nafoukl tváře a pak prst s hlasitým "pop!" vytáhl.

Bijkyj pak mezi zuby syknul "css!".

Fred Tračník otevřel ústa, ale Elánius mu je rychle zakryl rukou.

"Ne, už ne," řekl. "Je to legrační věc, Kryšpíne, ale tady Fred má sklony občas zcela bezdůvodně strašlivě vykřiknout."

"Vy jste mě podvedli!" zasténal Fretka.

Elánius ho poklepal po rameni. "Podvedli?" zabručel přátelsky. "Jak to myslíš, Kryšpíne?"

"Dělali jste to tak, abych uvěřil, že tady provádíte ten trik se zázvorovým pivem!"

"Trik se zázvorovým pivem?" odpověděl Elánius a nechápavě nakrabatil čelo. "Co to má být?"

"Vy dobře víte! Vždyť jste sem ty flašky donesli!"

"My ve službě nepijeme alkohol, Kryšpíne," odpověděl mu Elánius odměřeně. "Ale co je špatné na troše zázvorového piva? My s ním žádné triky neumíme, Kryšpíne, ty nějaké znáš? Viděl jsi v poslední době nějaké skvělé triky se zázvorovým pivem? Povídej, Kryšpíne!"

Fretkovi konečně došlo, že by měl přestat mluvit. Jenže to už bylo asi hodinu a půl pozdě. Výrazy, které se objevily na tvářích Štveráka a Zababrala, nijak nezatajovaly, že by si ti dva s Fretkou velmi rádi pohovořili v soukromí, a to dosti osobně.

"Žádám, abyste mě vzali do ochranné vazby!" vypravil ze sebe.

"Právě teď, když jsem tě chtěl pustit?" žasl Elánius. "Vždyť... jak to říká ve svém prohlášení... Frede? Něco jako, že jen poslouchal rozkazy. A všechno o tom, jak jste se míchali mezi lidi a házeli věci na policisty a vojáky, je mi jasné, že tohle jsi dělat nechtěl, Kryšpíne. A už vůbec se ti nelíbilo, když jsi byl v ulici Kotevního řetězu a musel ses dívat na to, jak tam tlučou lidi a jak jim někdo poroučí, k čemu se mají přiznat, a já ti opravdu věřím, protože vím, že ty k takovým lidem nepatříš. Chápu, že jsi jen malé kolečko ve velkém stroji. Takže co kdybychom to tím ukončili?"

"Prosím! Řeknu vám všechno, co vím!"ječel Fretka.

"To znamená, že jsi nám ještě všechno neřekl!?" zařval Elánius. Rychle se otočil a uchopil jednu z lahví se zázvorovým pivem.

"Ano! Ne! Chtěl jsem říct, že když si na chvíli sednu a budu přemýšlet, jistě si ještě na něco vzpomenu."

Elánius se na muže chvíli díval a pak vrátil láhev zpět do krabice. "Dobrá," řekl, "ale bude to tolar denně a jídlo platíš zvlášť."

"Jasně, to je jasný, pane!"

Elánius pozoroval, jak se Fretka spěšně vrací do své cely. Zavřel za ním mřížové dveře a obrátil se k Fredovi a Bijkyjovi.

"Skočte probudit Marilyn," požádal. "Já odvezu ty další tři."

Padal jemný, hustý déšť a ulici Kotevního řetězu plnila řídká mlha.

Vůz se vynořil odnikud. Fred popohnal Marilyn do tempa, které vzdáleně připomínalo klus. Když klisna zahýbala do ulice Kotevního řetězu, měla co dělat, aby unikala těžkému vozu, který se za ní hnal po dláždění.

Když vězeňský vůz míjel policejní stanici, otevřely se zadní dveře a na mokré kočičí hlavy vypadla dvě těla.

Strážní popoběhli kupředu. Jeden nebo dva vystřelili za vzdalujícím se vozem, ale střely se neškodně odrazily od kovových pruhů.

Další muži s jistou opatrností obklopli svázaná těla. Ozvalo se několikeré zasténání přerušované kletbami. Na jednom muži byl přišpendlen kus papíru.

Lístek si sice přečetli, ale nikdo se nezasmál.

* * *

Elánius vypřáhl starého koně, vytřel ho a zkontroloval mu žlab. Možná že to byla jen jeho představivost, ale zdálo se mu, že má kůň víc krmení než před dvěma dny. Možná, že už tady fungovalo provinilé podvědomí.

Pak vyšel do chladného nočního vzduchu. Světla na strážnici svítila. Teď, když pozhasínaly venkovní lampy, to bylo jako maják. Za stěnami dvora teprve začínala ta pravá noc, ta stará temná noc, která na všechny strany natahovala chapadla mlhy a plíživých stínů. Uvolnil se a vklouzl do ní jako do vlastního převlečníku.

Stín nedaleko hlavního vchodu byl temnější, než měl být!

Sáhl po svém pouzdru na doutníky, tiše zaklel a vytáhl cigáro z rukávu košile. Když si ho zapálil, vytvořil z rukou kolem plamene jakýsi košíček, ale navíc zavřel oči, aby si uchoval noční vidění.

Pak zvedl hlavu, otevřel oči a vyfoukl dokonalý kroužek dýmu. Ano, je to tak. Všichni si myslí, že černá není ve tmě vidět. Ale to se mýlí.

Přistoupil ke dveřím, jako by zkoušel, zda jsou dobře zavřené, a pak jediným plynulým pohybem tasil meč.

Sadie zvedla hlavu, ukázala bledý ovál tváře ukrytý v hloubce čepce se širokou střechou. "Dobré ráno, laskavý panáčku!"

"Dobré ráno, Saduško," odpověděl unaveně Elánius. "Za co vděčím tomuto potěšení?"

"Chce vás vidět madam, předrahý pane."

"Jestli myslíš Růženu, tak jsem měl dnes těžký den a-"

Brutáliina kabelka ho udeřila do týla.

"Madam moc nerada čeká, drahouši," byla poslední slova, která zaslechl, než se kolem něj seběhla temnota.

Sestřičky slasti byly odbornice. Pravděpodobně ani Trávomil Mechorost by nedokázal někoho uspat s takovou dokonalostí.

Elánius pomalu přišel k sobě. Seděl v křesle. Bylo výjimečně pohodlné. A někdo s ním třásl.

Byla to Sandra, pravá švadlena. Dívala se na něj a právě říkala: "Zdá se, že je docela v pořádku..." Pak o několik kroků ustoupila, usedla do dalšího křesla a namířila na Elánia samostříl.

"Víte," začal pomalu Elánius - to křeslo bylo opravdu pohodlné a připomnělo mu všechnu tu měkkost, hebkost a pohodlí, které se z jeho života v posledních dnech vytratily - a nemohl říci, že by mu to částečně nechybělo, "když se mnou chce někdo mluvit, pak, k sakru, stačí, když mě o rozhovor požádá."

"Sadie řekla, že jste byl v bezvědomí jen několik minut, ale pak jste začal chrápat, tak jsme si řekly, že vás necháme chvíli prospat," sdělila mu Růžena Dlaňová, která vstoupila do jeho zorného pole. Měla na sobě rudé večerní šaty bez ramínek, impozantně rozměrnou paruku a celou přehršli šperků.

"Máte pravdu, seržante, stálo to pěknou sumu, abych vypadala takhle lacině," řekla, když si všimla jeho výrazu. "Nedokážu si pomoci. Musím se vždycky pustit s lidmi do řeči. Ale teď, pokud vám to nevadí-"

"Lord Picbudka vám slíbil... myslím tím vám, slečnám, že si budete moci založit cech, že?" podíval se na ni Elánius. To byl další klamný manévr, ale vznikl díky tomu, že se Elánius probral na tak zvláštním místě. "Ano, skoro bych věřil, že to udělal. A vy mu věříte? To nikdy nedovolí. Až se stane Patricijem, bude vás přehlížet jako krajinu."

Bude nakonec přehlížet naprosto všechno, dodával v duchu. Šílený lord Picbudka. Jen další Skřipec Sebevražda, ale v hezčí vestě a s větším počtem podbradků. Trocha politického bratříčkování, trocha špinavostí, dávka přihlouplé nadutosti, další pijavice v řadě pijavic, vedle nichž bude Vetinari působit jako závan čerstvého vzduchu. Moment... Vetinari! No samozřejmě, ten tady bude taky někde okolo, o tom není pochyb, a bude se právě učit ten svůj zatracený výraz, při kterém nikdy nikdo neuhodne, co si vlastně myslí... Ale bude to právě on, kdo vám povolí ten cech, po němž tolik toužíte.

"Od Picbudky nic nečekejte," prohásil nahlas. "Vzpomeňte si, že bylo hodně lidí, kteří si kdysi mysleli, že je budoucností města Skřipec."

Pocítil mírné zadostiučinění, když viděl výraz na tváři Růženy Dlaňové. Po chvilce se ozvala: "Dej mu napít, Sandro. A jestli se pohne, vystřel mu oko. Dám vědět madam."

"Chcete, abych vám uvěřil, že by vůbec vystřelila?"

"Sandra má velmi užitečný dar bojovnosti," varovala ho Růžena. "Včera se k ní začal jakýsi... gentleman chovat dotěrně a ona přiběhla domů a... užasl byste nad tím, co dokáže se svým hříbkem."

Elánius pozoroval samostříl. Dívka měla opravdu velmi pevnou ruku. "Obávám se, že nerozumím tomu, co -" začal.

"Je to taková dřevěná věc podobná houbě, která usnadňuje látání těch zatracených ponožek," vysvětlovala Sandra. "Flákla jsem ho s ním za ucho."

Elánius na ni chvilku upíral nechápavý pohled a pak řekl: "Dobrá. Já se ani nehýbu, věřte mi."

"Výborně," přikývla Růžena.

Vyplula ven a byla to skutečně majestátní plavba, protože sukně jí sahaly až k podlaze a zdálo se, že Růžena skutečně pluje na vlnách. Z místnosti vedly velké a draze vyhlížející dvojité dveře. Když je otevřela, pronikla do malé místnosti na okamžik vlna hluku, jaký působí jen větší skupina společensky zaměstnaných lidí. Útržky hovoru, doutníkový kouř a závan drahého alkoholu, nějaký hlas, který právě říkal "- změnit převládající teorii poznání-", dveře se zavřely a bylo zase ticho.

Elánius zůstal sedět. Začínal se v křesle cítit opravdu dobře a podle toho, jak věci vypadaly, kdyby se pokusil pohnout, stejně by ho někdo zase rychle udeřil přes hlavu.

Sandra, v jedné ruce stále svírající samostříl, vedle něj postavila velkou sklenici whisky.

"Víte," řekl, "nebude to dlouho trvat a jistí lidé se začnou zajímat o to, jak se všechny tyhle zbraně dostaly do města."

"Vůbec nevím, o čem mluvíte."

"A to bude tím, že se mládenci z hlídky nikdy nezabývají nějakými švadlenkami, policejní hodina nepolicejní hodina," pokračoval Elánius a zrak upíral na whisky. "Nevšímají si dokonce ani vlastního policejního kočáru," dodával. "Policista by se dostal do pěkného maléru, kdyby zkoušel něco takového." Zřetelně cítil vůni alkoholu. Bylo to kvalitní zboží z hor, žádný místní patok.

"Nikomu jste o mém košíku neřekl," podívala se na něj Sandra pátravě. "Nepředal jste nás Nepojmenovatelným. Patříte k nám?"

"O tom pochybuji."

"Ale vy přece nevíte, kdo jsme a jaké máme cíle!"

"I přesto pochybuji o tom, že bych k vám patřil."

Pak zaregistroval, že se znovu otevřely dvoukřídlé dveře a zašustily dlouhé sukně.

"Seržant Kýla? Tolik už jsem toho o vás slyšela. Prosím, Sandro, nechte nás o samotě. Jsem si jistá, že dáma se nemá od seržanta čeho bát."

Madam byla jen o kousíček menší než Elánius. Mohla by být z Genovy, nebo tam rozhodně prožila delší dobu. Bylo to sice slabě, ale přece jen slyšet v jejím přízvuku. Hnědé oči, hnědé vlasy - ale ženské vlasy mohly mít už nazítří jakoukoliv barvu - a rudé šaty, které vypadaly mnohem dražší než většina ostatních. Výraz, který dává všem okolo najevo, že jeho vlastník přesně ví, co se bude dít, a je tady jen proto, aby se ujistil, že tomu tak bude...

"Nezapomeňte na netypicky nalakované nehty," upozornila Elánia. "Ale pokud se snažíte odhadnout mou váhu, pak ode mě žádnou pomoc nečekejte. Můžete mi říkat madam."

Sedla si do křesílka proti němu, sepjala ruce a opřela si je lokty o kolena, takže Elánia pozorovala přes jejich klouby. "Pro koho pracujete?" zeptala se.

"Jsem důstojník Městské hlídky," odpověděl jí.
"A byl jsem sem dopraven pod nátlakem... madam."
Žena mávla rukou. "Můžete odejít, kdykoliv chcete."
"To křeslo je velmipohodlné," potřásl Elánius hlavou. To ať ho vezme čert, jestli se od někoho nechá milostivě propustit. "Jste skutečně z Genovy?"
"Jste opravdu z Pseudopolisu?" usmála se na něj madam. "Já osobně jsem zjistila, že se většinou vyplácí být z nějakého místa, které není blízko po ruce. Hodně to zjednodušuje život. Ale pravda je, že jsem v Genově strávila dlouhý čas, protože tam mám nějaké... obchodní zájmy." Usmála se na něj. "A teď si bezpochyby myslíte ‚předčasně vysloužilé zboží', je to tak?"
"Abych vám řekl pravdu, tak jsem si pomyslel ‚drahá zakázková práce'," odpověděl Elánius a madam vyprskla smíchem. "Ale hlavně jsem si pomyslel ‚revolucionářka'."
"Pokračujte, seržante." Madam vstala. "Nebude vám vadit, když si naliju trochu šampaňského? Nabídla bych vám, ale pokud vím, tak nepijete."
Elánius se podíval na vrchovatou sklenici whisky, která stála vedle něj.
"Jen jsme si to ověřovali," svěřila se mu madam a vytáhla velkou láhev z ledu ve kbelíku, jehož kapacita by se dala využít ve veřejném stravování.
"Vy nejste seržant, to měla Růža pravdu. Býval jste důstojníkem. A víc než nějaký obyčejný důstojník. Jste dokonale vyrovnaný, seržante Kýlo. Vezměte si třeba tuhle situaci. Sedíte tady ve velkém domě, v dámském budoáru, s ženou neurčitého původu a pověsti," madam obrátila láhev do něčeho, co vypadalo jako modrý džbán ozdobený medvídkem, "a nezdá se, že by vám to dělalo nějaké starosti. Odkud jste? Mimochodem, jestli máte chuť, zakuřte si."
"Jsem z hodně daleka," odpověděl Elánius.
"Überwald?"
"Ne."
"Mám v Überwaldu také jisté... obchodní zájmy," připustila madam. "Bohužel, situace se tam v poslední době velmi destabilizovala."
"Pravda. Chápu vás," přikývl Elánius. "A vy byste si ráda vybudovala podobné... obchodní zájmy v Ankh-Morporku, předpokládám. Pokud by se tady ovšem dala stabilizovat situace."
"Výborně. Řekněme, že si myslím, že tohle město čeká úžasná budoucnost a že bych se ráda stala její součástí a vy jste mimořádně bystrý."
"To ne," zavrtěl Elánius hlavou. "Já jsem velmi jednoduchý člověk. Já jen vím, jakým způsobem věci fungují a děje se odvíjejí. Stačí mi sledovat peníze. Skřipec Sebevražda je šílenec a to obchodům nesvědčí. Jeho pohůnkové jsou zločinci, a to taky není dobré pro obchod. Nový Patricij bude potřebovat nové přátele, prozíravé lidi, kteří chtějí být součástí nové úžasné budoucnosti. Takové, jaká pro obchod dobrá je! Tak to chodí. Tajné schůzky. Trochu diplomacie, něco dáme, něco přijmeme, slib tady, trocha toho porozumění tam. Tak dochází k revolucím. Všechno to, co se při tom děje na ulicích, je jen pěna..." Elánius ukázal bradou ke dveřím. "Hosté na pozdní večeři? To byl hlas doktora Šouleta. Říkalo se o... říká se o něm, že je to velmi chytrý muž. Ten vždycky ví, na kterou stranu se má přidat. Jestli se k vám připojí velké cechy, je Sebevražda chodící mrtvola. Ale Picbudka vám moc nepomůže."
"Mnoho lidí do něj ovšem vkládá velké naděje."
"A co si myslíte vy?"
"Já si myslím, že je to intrikán, který myslí jen sám na sebe. Jenže v téhle chvíli je to to nejlepší, co máme k dispozici. A jak do toho všeho zapadáte vy, seržante?"
"Já? Já do toho nezapadám. Já stojím mimo. Nemáte nic, o co bych stál."
"Vy nechcete nic!?"
"Chtěl bych mnoho věcí, drahá paní. Ale vy mi je dát prostě nemůžete."
"Jak by se vám líbilo vrátit se na své velitelské místo?"
Ta otázka ho zasáhla jako rána kladivem. Tohle byla historie! Ona to přece nemohla vědět! Jak by mohla?
"Aha," řekla madam, která pozorovala jeho výraz. "Růžena říkala, že vám zloději sebrali nějaké opravdu velmi drahé brnění. Slyšela jsem, že by se za ně prý nemusel stydět ani generál."
Podívala se na Elánia a pustila se do otvírání další láhve. I přesto, že byl Elánius v částečném šoku, všiml si, že to dělá jako profesionál. Žádné ty amatérské legrácky s poletující zátkou a proplývtanými bublinkami.
"Nebylo by to zvláštní, kdyby to bylo pravda?" zasnila se madam. "Pouliční policajt s chováním velitele a zbrojí generála?"
Elánius upíral pohled přímo před sebe.
"A koho by zajímalo, jak se sem dostal?" pokračovala madam jakoby sama pro sebe. "Postavili bychom se k tomu tak, že se tady konečně objevil muž, který má schopnosti a předpoklady, aby byl opravdu dobrým velitelem Městské hlídky."
První myšlenka, která proběhla Elániovi hlavou jako šampaňské, zněla: k čertu, to by se mohlo podařit! Nakopat Mruka Vyndejse do zadku, povýšit pár schopných lidí na seržanty-
Ale ta druhá už byla jiná: v tomhle městě? S Picbudkou? Teď? Byli bychom jen další zločinecký gang. Třetí pak říkala: to je šílené. To se nesmí stát. Nikdy se to nestalo. Chceš se vrátit domů, k Sibyle.
První a druhá myšlenka se s pocitem studu raději tiše vytratily a cestou si mumlaly: jasně, to je pravda. .. Sibyla... jak jinak, to je jasné... správně... promiň..., až zmizely někde v nenávratnu.
"Vždycky jsem měla talent na to, objevit v lidech nadání a příslib skvělé budoucnosti," řekla madam s očima stále ještě upřenýma kamsi do nepřítomna.

Ze tmy se jako ošklivá obludka z kamenité strže vynořila čtvrtá myšlenka.
Na Sibylu sis vzpomněl až na třetím místě, šeptala.
Zamrkal.
"Víte, co tohle město potřebuje -" začala madam.
"Já se chci vrátit domů," odpověděl Elánius. "Dokončím to, co mám před sebou, a pak se vrátím domů. Přesně to udělám."
"Je ale dost lidí, kteří řeknou, že když nejste pro nás a naši věc, jste proti nám," upozornila ho madam.
"Pro vás? Pro co? Pro cokoliv? Ne! Ale rozhodně nejsem ani pro Sebevraždu. Já nemám být pro někoho. A neberu úplatky. Ani když mě Sandra praští tou svou muchomůrkou!"
"Myslím, že to byl hříbek. No to je hezké," usmála se madam. "Takže vy jste nepodplatitelný?"
No maucta, už je to tady zas, pomyslel si Elánius. Proč jsem se stal atraktivní pro mocné ženy až ve chvíli, kdy jsem se oženil? Proč se mi to nestalo, když mi bylo šestnáct? V té době bych to byl nějak zvládl.
Pokusil se zamračit, ale to celou situaci ještě zhoršilo.
"Setkala jsem se s několika nepodplatitelnými lidmi," přikývla madam. "Mají sklony odcházet ze světa za děsivých okolností. Oni totiž ruší rovnováhu světa, chápete? Zkorumpovaný muž v dobrém světě nebo dobrý muž ve zkorumpovaném světě... rovnice pak vyjde stejně. Svět se zpravidla chová macešsky k těm, kdo si nezvolili žádnou stranu."
"Mám rád střed," odpověděl Elánius.
"Tak si totiž děláte dva nepřátele. Divím se, že si jich můžete při svém platu seržanta dovolit tolik. Uvědomte si, prosím, čeho všeho se tím vzdáváte."
"Ale uvědomuju. A v žádném případě nebudu pomáhat lidem umřít jenom proto, aby mohli nahradit jednoho pitomce druhým."
"Pak můžete odejít těmi dveřmi, které máte za sebou, seržante. Je mi velmi líto, že jsme se nemohli-"
"- dohodnout na obchodě?" doplnil ji Elánius.
"Chtěla jsem říci ‚nedospěli k oboustranně vyhovující dohodě'. Nejsme tak daleko od vaší strážnice. Přeju vám... hodně štěstí."
Ukázala ke dveřím. "Taková škoda," dodala a povzdechla si.
Elánius vykročil do deštivé noci. Přesunul párkrát váhu z jedné nohy na druhou a pak udělal několik pokusných kroků.
Roh Melasového dolu a Jednoduché ulice. Směs plochých kamenů a starých cihel. Správně.
Vydal se k domovu.

Madam chvíli upírala pohled na zavřené dveře, ale pak se plameny svíček zakývaly a ona se otočila.
"Jste opravdu velmi dobrý," řekla. "Jak dlouho už tady jste?"
Ze stínu v rohu místnosti se vyloupl Havelock Vetinari. Nebyl oblečen do úřední černé barvy Cechu vrahů, ale měl na sobě volné oblečení, které... nemělo vlastně celkem žádnou barvu, ale bylo směsicí nepopsatelných odstínů barvy šedé.
"Už dost dlouho," odpověděl a svalil se do křesla, které Elánius právě opustil.
"Nevšimly si tě ani sestřičky?"
"Lidé se dívají, ale nevidí. Trik spočívá v tom, pomoci jim, aby opravdu nic neviděli. Mám ale dojem, že Kýla by mě byl viděl, kdybych se nebyl přikrčil za tím prádelníkem. Díval se do stínů. Zajímavé."
"Je to velmi rozhněvaný muž," řekla madam.
"Ale vy jste ho rozhněvala ještě víc."
"Věřím, že teď skutečně dojde k tomu vašemu vytouženému odlákání pozornosti," řekla madam.
"Ano. Už tomu věřím i já."
Madam se naklonila kupředu a poklepala ho po koleně.
"No tak," řekla konejšivě. "Tvoje tetička myslí na všechno..." Vstala. "Tak a teď se půjdu věnovat svým hostům. Jsem zábavná osoba. Zítra večer už lordu Sebevraždovi mnoho přátel nezbude." Dopila svůj džbán šampaňského. "Doktor Šoulet je tak okouzlující muž, nemyslíte? A víte, že ty vlasy jsou jeho vlastní?"
"No, já zatím neměl důvod si právě tohle ověřovat," odpověděl Havelock. "Pokouší se vás opít?"
"Ano," přikývla madam. "Člověk ho musí obdivovat."
"Říkají o něm, že hraje skvěle na loutnu," pokýval hlavou Havelock.
"Úžasné!" vydechla madam.
Pak naladila tvář do výrazu upřímného potěšení a otevřela velké dvojité dveře na konci místnosti.
"Milý doktore," zvolala, když vstoupil do závoje doutníkového kouře, "ještě trochu šampaňského?"

Elánius podřimoval ve stoje, opřený v rohu. Byl to starý trik, o jehož tajemství se dělili noční obchůzkáři s koňmi. Nebyl to tak docela skutečný spánek, kdybyste se o to pokusili více než dvě tři noci po sobě, zemřeli byste, ale přece jen to odplavilo alespoň část únavy.
Tenhle trik už si osvojilo i několik dalších mužů. Jiní k tomu účelu používali stolů a lavic. Nezdálo se, že by měl někdo zvláštní touhu vydat se domů, dokonce ani ve chvíli, kdy kapky hustého deště zešedly v počínajícím úsvitu a dovnitř vešel Mňácal s kotlem své obávané ovesné kaše.
Elánius otevřel oči.
"Hrnek čaje, seržante?" obrátil se k němu Mňácal. "Hodinu vařený a dva cukry, mňa."

"Vy jste zachránce našich životů, Mňácale," usmál se Elánius a uchopil hrnek, jako kdyby v něm byla živá voda.

"Jo a venku je nějakej kluk a tvrdí, že s váma musí mluvit, mňa. A prej jenom s váma," pokračoval Mňácal. "Mám mu, mňa, jednu vrazit?"

"Jak je cítit?" zeptal se Elánius, který usrkával horký, svíravě trpký čaj.

"Mňa, jako něco, co právě vymetli z paviání klece, seržante."

"Aha, tak to je Noby Nóblhóch. Zajdu tam za ním. Doneste mu velkou mísu kaše, ano?"

Zdálo se, že to přivedlo Mňácala do rozpaků. "Jestli byste dal na mou radu, mňa, seržante, nevyplácí se podporovat kluky, jako je von v -"

"Vidíte tyhle proužky, Mňácale? Fajn. Takže velkou mísu."

Elánius si odnesl čaj na vlhký dvůr, kde se ve stínu zdi krčil Noby.

Různé drobnosti naznačovaly, že by mohl být pěkný slunečný a teplý den. To by po té ošklivé, deštivé noci mohlo s věcmi pohnout. Tak například s šeříkem...

"Tak co se děje, Noby?"

Noby chvilku počkal, aby zjistil, jestli se neobjeví mince.

"Všude to vypadá moc ošklivě, seržante," vzdal se prozatím, ale nepozbýval naděje. "V ulici Parlamentní prachovky zabili policajta. Lidi říkaj, že ho někdo trefil kamenem. Někomu uřízli ucho v tý pranici na Vospalým kopci. To bylo, jak zaútočila jízda, seržante. Všude se to mele. Všechny strážnice byly poškozený -"

Elánius se zachmuřeným výrazem naslouchal výčtu událostí a škod. Byl to přesně jako vždycky. Zatracená práce! Rozzuření, vyděšení a zpanikaření lidé na obou stranách a okolnosti je namačkají na sebe. To se mohlo jen zhoršit. Zdálo se, že Ospalý kopec a Dollyiny sestry už se změnily v bojiště.

...a nechte maličkých přijíti ke mně...

"A co ulice Kotevního řetězu?" zajímal se.

"Jenom pár lidí," odpověděl Noby. "Nějaký ty nadávky, znáte to, a pak hrrr jako na ně a zase hrrr nazpátky, takový ty hrátky."

"Samozřejmě," přikývl Elánius. Ani dav nebyl tak hloupý. Pořád ještě to byly jen děti, pár horkých hlav a opilců. Ale bude hůř. Na to, aby zaútočili na Nepojmenovatelné, to už budou muset být opravdu šílení.

"Všude se to mele," řekl Noby. "Fakt, všude, akorát tady ne. My jsme z toho venku."

To těžko, pomyslel si Elánius. Nakonec se to obrátí proti nám.

Z budovy vyšel Mňácal a nesl velkou mísu ovesné kaše, z níž trčela lžíce. Elánius kývl na Nobyho a Mňácal mu mísu s neskrývanou neochotou podal.

"Seržante?" nadhodil Mňácal, zatímco nespouštěl z očí lžíci, kterou si chlapec rekordní rychlostí cpal do úst kaši.

"Prosím, Mňácale?"

"Dostali jsme nějaké rozkazy?"

"To nevím. Je tady kapitán?"

"To je právě to, seržante. Včera večer přiběhl posel, mňa, a přinesl nějakou zapečetěnou obálku pro kapitána. Já mu ji odnesl nahoru a tam už na ni kapitán čekal, mňa, alespoň tak to vypadalo, a já si řek, to je sranda, cha, obyčejně tady tak brzo ráno nebejvá a -"

"Prosím rychleji, Mňácale," pobídl ho Elánius, když si všiml, že Mňácal znovu upřel pohled na kmitající lžíci.

"No a když jsem mu pak pozdějc dones jeho kakao, akorát tam seděl, mňa, a zíral do blba. Ale když jsem mu to kakao dal, řek mi: děkuju ti, Mňácale. Byl v tomdle směru vždycky móc slušnej, mňa, to musím říct. Ale když jsem tam zašel teď, byl prostě pryč."

"Je to přece jenom starší člověk, Mňácale, a nemůžeme od něj chtít, aby tady byl -"

"Jeho stříbrnej kalamář je, mňa, ale taky pryč, seržante. Ještě nikdy předtím si ho domů nevzal." Elánius si všiml, že Mňácalovy oči jsou ještě červenější než obvykle.

Povzdechl si. "Někde nějaká stopa po té obálce?"

"Žádná, seržante," odpověděl Mňácal a znovu se ostražitě zadíval na lžíci v Nobyho špinavé ruce. Byla to velmi laciná lžíce, všiml si Elánius, vyrobená z nějaké laciné slitiny.

"V tom případě budeme jen udržovat klid a pořádek, Mňácale."

"Mňa, tak toho kolem nás moc nejni, seržante."

"Uvidíme, co dokážeme. Pojďte se mnou."

Mňácal se zatvářil velmi neochotně. "No, já bych rád měl tu lžíci na očích, seržante, už nám jich zbejvá, mňa, akorát šest a takovej kluk ji klidně štípne a ani nehne -"

"Tu lžíci ať si klidně strčí do bot!" zvýšil hlas Elánius. "V tomhle okamžiku nám mohu být nějaké lžíce ukradené!"

Noby zhltnul poslední ulepené sousto, olízl lžíci, zasunul si ji do boty, vyplázl jazyk pokrytý zbytky kaše na Mňácala, hodil mísu na zem a vzal nohy na ramena.

Elánius se rázným krokem vrátil do kanceláře, vzal do ruky sběračku od kaše a zabušil jí do prázdného kotle. Všechny hlavy se zvedly.

"Tak dobrá, synáčkové! Teď musíme udělat tohle: Všichni ženatí mají mé povolení zaskočit na hodinu domů, aby uklidnili ženy. A všichni ostatní právě v této chvíli nastupují neplacené přesčasy! Někomu se to nezdá?"

Tupátko zvedl ruku. "Všichni máme rodiny, seržante."

"Právě. To nejlepší, co pro ně můžete udělat, je dohlédnout na to, že alespoň tady kolem pořád ještě vládne pořádek a právo," usmál se na něj Elánius. "Nevíme, co se děje v jiných obvodech, až na to, že se o tom vyprávějí dost ošklivé věci. Proto tahle strážnice zůstane otevřená, jasné? Ve dne v noci! Rozumíte mně, svobodníku?"

"Jenže je fakt, že naše máma si bude taky dělat starosti, seržante," přidal se k Tupátkovi mladý Sam.

Elánius zaváhal, ale jen na okamžik. "Mňácal vyklouzne ven a odnese zprávu, kterou mu dáš, mládenče. To platí i pro všechny ostatní," dodával. "Brzo vyjedeme na obchůzku. Ano, já vím, že jsme Noční hlídka. A co? Mně se zdá situace v tomto okamžiku dostatečně temná! Svobodníku, zašel byste se mnou na dvůr?"

Elánius vyšel ven do časného rána.

Teoreticky byl jedním z důvodů pro existenci dvora výcvik. Ale právě k tomuto účelu byl používán jen velmi zřídka. Noční hlídka se totiž ze zásady vyhýbala násilí. Když nezapůsobilo jako dostatečná výstraha jejich množství, dávali přednost tomu, dát se na útěk.

V kůlně trouchnivělo několik cílů pro samostříly, stejně jako několik slaměných panáků pro nácvik útoku bodnými zbraněmi. Zatímco je tahal z kůlny na dláždění dvora, vyšel z budovy svobodník.

"Mám dojem, že jste říkal, že tyhle věci nejsou k ničemu, seržante."

"To je pravda," přikývl Elánius. "Rozložil jsem je tady, abyste měl na co padnout. Chodíš po městě, Same, se zbraní, s níž neumíš pořádně zacházet. To je horší, než když víš, jak se zbraní zacházet, a žádnou nemáš. Muž, který chodí se zbraní a neví pořádně, jak ji použít, si koleduje o to, aby mu ji někdo vrazil tam, kam slunce nesvítí."

Stáhl si helmu a hrudní plát a odhodil bandalír s pochvou na meč do rohu dvora.

"Dobrá, a teď na mě zaútoč," řekl. Koutkem oka zahlédl, že několik mužů vyšlo na dvůr a se zájmem je pozoruje.

"Přece vás nemůžu jen tak bodnout, seržante!" zvolal zoufale Sam.

"To nemůžeš, ale byl bych rád, kdybys to zkusil."

Sam znovu zaváhal. Je to opravdu hloupé, pomyslel si Elánius.

"Vy se usmíváte, seržante," vyčetl mu Sam.

"No a?"

"Vy se usmíváte a jen tak si tam stojíte, seržante," stěžoval si Sam. "Já vím, že dostanu výprask, protože se usmíváte a stojíte proti mě beze zbraně."

"Máš strach, že si ten svůj parádní meč zamažeš od krve, mladíku? Dobrá, tak ho odhoď. Už se cítíš líp? Byl jsi členem pouliční party, že? Jasně, že ano, každý byl. A pořád ještě jsi naživu. To znamená, že ses musel naučit prát."

"Jasně, seržante, ale to byl... to nebyl žádný poctivý boj, seržante... spíš špinavá rvačka."

"No, nikdo z nás není tak úplně čistý. Předveď to nejhorší," pobídl ho Elánius.

"Já bych vám nerad ublížil, seržante."

"Tak to je tvoje první chyba -"

Sam se otočil a vykopl.

Elánius uskočil dozadu, zachytil jeho nohu a pomohl jí na cestě vzhůru.

Bylo to dost rychlé, pomyslel si, když Sam dopadl na záda. A jako finta... vykopnout ještě za řeči... no, šlo to. Jenže od té doby jsem se toho naučil hodně.

"Bylo ti to vidět v očích," řekl Samovi, který se pracně zvedal na nohy. "Ale pochopils základní myšlenku. Žádná pravidla."

Vycítil jakousi změnu za svými zády. Mimo jiné zaslechl i velmi tiché uchechtnutí. Podíval se zpět na Sama, který mu upíral pohled přes rameno.

Úder byl přesný a silný a byl by mu dopadl přesně do týla hlavy, kdyby Elánius bleskově neuskočil stranou. Takhle dokončil obrat, zachytil paži ve vzduchu a zíral přímo do tváře Mirko Kabátníka.

"Užil jste si volno, Mirko?" zeptal se.

"Jasně, seržante. Chtěl jsem jenom vědět, jak jste dobrej."

Udeřil Elánia loktem do žaludku a vykroutil se mu ze sevření. Mezi přihlížejícími se ozvalo mumlání, ale Elánius, přelomený v pase a s očima plnýma slz, zvedl ruku.

"Ne, to je v pořádku, naprosto v pořádku," vyrazil ze sebe. "Každý z nás se musí učit." Opřel se rukama o kolena a hekal a sípal o něco více, než opravdu musel.

Udělalo na něj dojem, že Kabátník mu na ten trik neskočil, naopak neustále se držel v bezpečné vzdálenosti a pomalu Elánia obcházel. V ruce držel obušek. Méně zkušený rváč by se jistě přiblížil k Elániovi, aby zjistil, jestli se starému dobrému seržantovi opravdu nic vážného nestalo, a těžce by za to zaplatil.

"Správně, seržante," řekl Mirko, "já bych ale opravdu rád viděl, co můžete naučit mě. Sam je mladej a moc důvěřivej."

Elánius v duchu horečnatě probíral všechny možnosti.

"Takže, seržante," pokračoval Mirko, stále v pohybu, "tak copak byste udělal, kdybyste byl beze zbraně a někdo na vás zaútočil s obuškem v ruce?"

Rychle bych si našel nějakou zbraň, pomyslel si Elánius, zvlášť kdybych věděl, že je tak dobrý jako ty, prevíte.

Pak se prudce shýbl a přešel do kotoulu. Tohle Mirko přece jen nečekal. Když Elánius naznačil pohyb doprava, soustředil se na levou stranou na základě úvahy, že první pohyb rváče zkušeného jako Elánius bude pouze finta k odlákání pozornosti. Ve chvíli, kdy si uvědomil svůj omyl a vrhl se nazpět, byl už Elánius u svého opasku s mečem, a jak se zvedal na nohy, tasil.

"Aha, sázky se vyrovnávají, seržante," prohlásil Mirko a tasil vlastní meč. Zbraň se ve světle zablýskla jasně a čistě. Většina mečů, které nosili členové hlídky, byla zarezlá a tupá tak, že by se s nimi nedalo ukrojit snad ani máslo. "Takže teď jsme na tom zase stejně. Co dál, seržante?"

Začali kolem sebe kroužit v klasickém postoji šermířů. Ten zkurvysyn, pomyslel si Elánius, u koho se učil? Navíc se usmívá, a není divu. Tohle není vyrovnané. Ví, že ho nemůžu bodnout, ne za těchhle podmínek, ne přede všemi. On mě naopak může jako náhodou zabít a projde mu to, ale něco takového si seržant dovolit nesmí. A výš už se sázky zvedat nedají.

Ale moment... Hodil svůj meč proti stěně, zbraň se do ní čirou náhodou zabodla. To na přihlížející udělalo slušný

dojem.

"Musím ti dát šanci, Mirko," řekl a poodešel stranou.

Člověk se vždycky může naučit něco nového, pomyslel si Elánius. Vzpomněl si na Gustu Dvojšklebka. Sam na něj ještě pět nebo šest let nenarazí. To bude teprve to správné vzdělání! Dvojšklebek byl nejzáludnější rváč, se kterým se Elánius kdy setkal. Cokoliv dokázal použít jako zbraň, kterákoliv část těla mohla sloužit jako terč. Dvojšklebek byl v jisté úzce omezené oblasti téměř géniem. Dokázal najít zbraň v čemkoliv, ve stěně, v kusu látky, v kousku ovoce...

A přitom to ani nebyl nijak velký muž. Byl naopak malý a šlachovitý. S oblibou však bojoval s velkými svalnatými protivníky, zřejmě na základě přesvědčení, že se do takových lidí lépe trefuje. Bohužel, po několika sklenkách tvrdého alkoholu už bylo těžké poznat, s čím Dvojšklebek vlastně bojuje. Vybral si prostě muže, kterého měl před sebou, jako náhradu za to, že nemůže kopnout mezi nohy celý vesmír.

Říkali mu Dvojšklebek od toho dne, kdy mu někdo vrazil do obličeje zbytek rozbité sklenice, jenže to bylo ve chvíli, kdy byl Gustík tak marinován v adrenalinu, že to v tom okamžiku považoval za nepodstatný detail. Jizva, která mu zůstala, proměnila jeho tvář ve věčně rozesmátý obličej. Od Gustíka Dvojšklebka se Sam naučil opravdu hodně.

"O co tady jde?" řekl chraptivým šeptem, který slyšel jen Mirko Kabátník.

"Já chci jenom zjistit, kolik toho opravdu znáte," odpověděl Mirko a pomalu dál kroužil kolem Elánia. "A tak se mi zdá, že toho víte příliš mnoho."

Pak zaútočil. Elánius uskočil dozadu a máchl zmateně pochvou meče jako člověk, který ztratil veškerou naději, a když se Mirko zasmál a uhnul před pochvou stranou, Elánius uchopil tvrdou kůži poněkud jinak.

"Mám na sobě, podle nařízení, helmu," ušklíbl se Mirko, "a taky zbroj. Do mě si těžko praštíte, seržante."

I po tom, co na ně celé hodiny řval Navážka, používal meč slušně maximálně jeden ze sedmi policistů. Mirko ho používal dokonale. Odkryl se jen velmi zřídka.

No dobrá... čas na mazané dovednosti.

Ustoupil o krok a zastavil se, jako by si všiml něčeho, co se děje za Kabátníkem. Pokusil se to jako skrýt, ale nedokázal zabránit tomu, aby se v jeho pohledu neobjevil kratičký výraz úlevy.

Kabátník, který si toho pochopitelně všiml, se zase neubránil tomu, aby se na okamžik nerozptýlila jeho pozornost.

A právě v tom zlomku vteřiny Elánius vyrazil a pochva byla prodloužením jeho paže. Tuhá kůže zasáhla muže pod bradu a srazila mu hlavu dozadu. Pak pochva dopadla na ruku s mečem a jako dodatečný nápad kopl Elánius Mirka do holeně právě tak silně, aby se mu podlomila noha a on padl k zemi. Elánius byl vždycky alergický na sečné a bodné zbraně, které se pohybovaly v nezdravé blízkosti jeho obličeje.

"Dobrá práce, dobrý pokus," řekl, obrátil se k ležícímu Kabátníkovi zády a tváří k přihlížejícím. Když slyšel, jak se za ním ozývají bublavé, dávivé zuky, prohlásil: "Cokoliv, co dokážete vhodně použít, může posloužit jako zbraň. Váš zvon je obušek. Cokoliv, co dostatečně tvrdě zasáhne protivníka a poskytne vám nějakou vteřinu navíc, je dobré. Nikdy, opakuji, nikdy nikoho neohrožujte mečem, pokud to nemyslíte vážně, protože když protivník přistoupí na vaši hru, nezůstane vám mnoho možností a ty, které vám zbudou, jsou všechny špatné. Nebojte se použít triky, které jste užívali jako kluci. Nás nikdo nehodnotí podle toho, jestli hrajeme fér. Co se týče boje muž proti muži, musím vám, jako váš starší seržant, výslovně zakázat nějaké vlastní výzkumy či studia v oboru zabijáků, boxerů, obušků a dalších podobných věciček, které prodává pan Tvrdoboj v Jednoduché uličce č. 8 v nebývalém sortimentu, ve všech cenových kategoriích a ve velikostech, jaké vyhovují všem kapsám. Pokud by za mnou někdo z vás zašel soukromě a beze svědků, prohlašuji, že vám neposkytnu žádné rady ani ukázky související s těmito ošidnými nástroji, zvláště pak ne, co se týká celé řady záludných úderů, k nimž mohou být použity, natož jejich mnohostranného využití jiného. Dobrá, tak teď do práce. Chci vás vidět během dvou minut nastoupené s policejními obušky tady na dvoře. Vy si myslíte, že je to jen pitomý obušek. Ukážu vám, že je to trochu jinak. A teď sebou hoďte!"

Obrátil se k otřesenému Mirkovi, který se mezitím zvedl do sedu.

"Pěkný pokus, pane Kabátníku. A pěkný boj. Takhle jste se ale v hlídce bojovat nenaučil, to je mi jasné. Je tady něco, o čem bychom museli široce diskutovat? Nevadilo by vám říci mi, kde jste byl včera v noci? Nebylo to třeba na Morfeově ulici?"

"Měl jsem volný den," zamumlal Mirko a mnul si spodní čelist.

"Jasně, jasně. Konec konců, do toho mi nic není. Tak se mi ale zdá, že jsme to nevyřešili, Mirko."

"Máte recht."

"Vy si myslíte, že jsem nějaký zvěd nebo špion."

"Já vím jen to, že nejste Jan Kýla."

Elánius zachoval naprosto nehybnou tvář - čímž se, jak si uvědomil, dokonale prozradil.

"Proč to říkáte?" zeptal se.

"To vám přece nemusím vykládat. Nejste ale ani seržant hlídky. A dneska jste měl zatracené štěstí, a víc vám k tomu neřeknu."

Na dvůr se znovu začali trousit policisté a Mirko se zvedl na nohy.

Elánius ho nechal jít a obrátil svou pozornost zpět k mužstvu.

Ani jednoho z nich nikdy nikdo nic neučil. Učili se, s větším či menším úsilím, postupně jeden od druhého. A Elánius dobře věděl, kam vede tahle cesta. Na téhle cestě obírali policajti opilce o drobné, ujišťovali jeden druhého, že úplatky jsou policejní prémie, a postupně to bylo stále horší.

On sám byl pro to, aby se rekrutovali muži z ulice, ale ty bylo třeba nejdříve vycvičit. Potřebovali jste někoho, jako byl Navážka, kdo na ně dokázal šest týdnů řvát a dával jim lekce z povinností policistů, práv vězňů, služby občanům a jejich ochrany. Teprve potom jste je mohli předat těm stvůrám na ulici, kde se naučili všechno ostatní, včetně takových věcí, jako kam můžete někoho praštit tak, aby to nezanechalo stopy, nebo toho, že je dobře vstrčit si za přednici kalhot

kovový talíř na polévku, když se chystáte vstoupit do nějakého baru, kde právě probíhá rvačka.

A když jste měli vy štěstí a oni trochu rozumu, našli si místo někde mezi naprostou dokonalostí a peklem, kde mohli být skutečnými policisty - každý z nich byl trochu umazaný, protože to tahle práce provede se všemi, ale nebyli prohnilí.

Rozdělil je do dvojic a nechal je útočit a bránit se. Bylo strašné jen se na to dívat. Nechal je to provozovat pět minut.

"Dobrá, dobrá, tak dost," zvolal a zatleskal rukama. "To bylo opravdu skvělé. Až do města přijedou komedianti, rozhodně vás doporučím." Mužům poklesla ramena, a když pokračoval, začali se rozpačitě usmívat. "Copak vážně neznáte ani ty nejobyčejnější základy? Základní údery? Krční dusič? Rudé jiskřičky? Žeberní chřestýš? Nic? Řekněme, že bych na vás vyrukoval s velkým těžkým obuškem... co byste dělali?"

"Utekli, seržante," odpověděl bez zaváhání Tupátko. Ozval se smích.

"Jak daleko dokážete utíkat?" rozhlédl se Elánius. "Občas prostě bojovat musíte. Svobodníku Kabátníku?"

Mirko Kabátník se zatím podniku neúčastnil. Opíral se o stěnu o kus dál a s pohrdáním sledoval smutné představení.

"Seržante?" odpověděl a odrazil se úsporným pohybem od stěny do vojenského postoje.

"Ukažte Tupátkovi, jak se to dělá."

Kabátník vytáhl od pasu svůj obušek. Jak si Elánius všiml, byl to na zakázku zhotovený kus, o něco delší, než byly ty policejní, sériově vyráběné. Postavil se před policistu, zatímco k Elániovi se velmi výmluvně obrátil zády.

"Co chcete, abych udělal, seržante?" zeptal se pak přes rameno.

"Ukažte mu několik základních situací a úderů. Překvapte ho."

"Jak chcete, seržante."

Elánius pozoroval pomalé a nenápadité nárazy obušků. Jeden, dva, tři...

- a Mirko se najednou otočil jako blesk a jeho obušek zasvištěl vzduchem ještě rychleji.

Jenže Elánius udělal dřep, takže mu tvrdé dřevo prosvištělo nad hlavou, chytil Kabátníka oběma rukama za paži, zkroutil mu ruku za záda a přitiskl ústa téměř k svobodníkovu uchu.

"Tak to už se dalo čekat, hošánku," zašeptal. "Tak a teď se budeme oba dál usmívat, protože hoši se baví tím, jak ten ferina, náš Mirko - je to ale frajer - nedá tomu novému seržantovi pokoj a pěkně si ho proklepává, a my bychom jim neradi pokazili zábavu, hm? Teď tě pustím, ale jestli to zkusíš ještě jednou, tak už si tě doopravdy podám, a na to, abys zvedl lžíci, pak budeš potřebovat obě ruce a zaručuju ti, že ničím jiným než lžící se nenajíš, protože vzhledem k tomu, že nebudeš mít zuby, budeš žít na kaších a polévkách!" Povolil svůj stisk. "Ale jedno by mě zajímalo. Kdo tě všechny tyhle věci naučil?"

"Seržant Kýla, seržante," odpověděl mu Mirko.

"Odvádíte tady skvělou práci, seržante Kýlo!"

Elánius se obrátil po hlase a spatřil, že se k nim přes dvůr blíží kapitán Vyndejs.

V denním světle byl menší a štíhlejší a vypadal spíše jako úředník a navíc jako úředník, který nijak zvlášť svědomitě nedbá o svůj vzhled. Vlasy měl řídké a několik silných černých pramenů přihlazených přes centrální lysinu naznačovalo, že ten člověk buď nemá zrcadlo, nebo ani špetku soudnosti.

Na světle bylo vidět, že jeho převlečník má zastaralý střih, ale je málo obnošený a dobře udržovaný, zato jeho boty měly svršky odřené a podpatky sešlapané. Elániova matka by si jistě při tom pohledu neodpustila komentář. Mužský by měl dbát na svoje boty, říkala vždycky. Mužského můžeš posuzovat podle toho, jak má vyleštěné boty.

V ruce měl Vyndejs hůl, nebo spíše operní hůlku. Pravděpodobně si myslel, že tak bude vypadat líp, ne jen jako... muž, který v ruce kývá zbytečným kusem kulatého dřeva. Jistě to byla hůl se skrytou čepelí, protože pokaždé, když narazila na zem, kovově zachřestila. Chřestila i teď, když se Vyndejs pomalu proplétal mezi starými terči a slaměnými víchy rozesetými po dvoře.

"Vidím, že udržujete muže ve formě," prohlásil. "Toje opravdu úctyhodné. Je tadyváš kapitán?"

"Myslím, že není," odpověděl Elánius a Kabátníka nechal doříci slůvko "pane".

"Ale? Nodobrá, možná byste mohlbýt tak laskav a předat mutohle, seržante Kýlo." Vyndejs obdařil Elánia slabým náznakem úsměvu. "Pokud jsembyl dobře informován, takjste měli výjimečně úspěšnou noc."

"Měli jsme tady pár návštěvníků," odpověděl Elánius. "Pane."

"Ano, slyšeljsem. Achta nemístná horlivost. Je vidět, žese nevyplatí... vás podceňovat, seržante. Jste velmi duchapřítomný a nápaditýmuž. Bohužel, ostatní strážnice už zdaleka nebyly tak -"

"- nápadité."

"No... ano. Obávámse, seržante, ženěkteří z mých bystřejších mužů mají pocit, žejste překážkou kterástojí v cestě naší tolik potřebné práce. Já... naopak věřím, žejste muž, který seželeznou tvrdošíjnosti lpína právu a zákonech, a přestože to vedlo kevzniku jistých třecích ploch, protože jste takdocela nepochopil naléhavé požadavky současné situace, jsem si jistý, žejste muž, který jeblízký mému srdci."

Elánius chvilku zvažoval další anatomické možnosti.

"To by možná bylo všeobecně správné, pane, i když bych pravděpodobně nemířil tak vysoko."

"Skvělé. Jáse těšímna... naši budoucí spolupráci, seržante. Váš nový kapitán vásbezpochyby informuje dál v rozsahu, který bude považovat zavhodný. Přeji vám hezkýden."

Mruk Vyndejs se zakýval, otočil a vydal se svým trhaným pohybem k bráně. Jeho muži se obrátili, aby ho následovali, ale jeden z nich, který měl jednu ruku v sádře, udělal jakési gesto.

"I já ti přeji dobré ráno, Jindřichu," ušklíbl se Elánius.

Pak si prohlédl obálku. Byla dost tlustá a měla velkou plastickou pečeť. Jenže Elánius strávil dost času mezi zločinci a lidmi, kteří byli se zákony na štíru, takže přesně věděl, jak má zacházet se zapečetěnými obálkami.

Uměl také poslouchat. Nový kapitán. Takže... už to začalo.

Muži ho pozorovali.
"Chtějí povolat, mňa, další vojáky, žejo, seržante?" Ozval se Mňácal.
"Předpokládám, že ano," přikývl Elánius.
"A kapitána Tildu vykopli, žejo..."
"Ano."
"Ale on byl dobrý kapitán!" protestoval Mňácal.
"Jistě," přikývl znovu Elánius. Ne, pomyslel si v duchu. Nebyl. Byl to slušný muž a dělal, co mohl, to je ale všechno. Teď je z toho venku.
"Co budeme dělat teď, seržante?" ozval se svobodník Elánius.
"Budeme hlídkovat. Ne daleko, jen v několika okolních ulicích."
"K čemu to bude dobré?"
"Bude to rozhodně lepší, než kdybychom nedělali nic, chlapče. Neskládal jsi přísahu, když jsi nastoupil k hlídce?"
"Jakou přísahu, seržante?"
Vlastně neskládal, vzpomněl si Elánius. Většina z nich žádnou přísahu neskládala. Dostali uniformu a zvonec, a stali se tak členy Noční hlídky. Ještě před několika lety by se Elánius o nějakou přísahu taky nestaral. Její text byl zastaralý a šilink na provázku - to byl vtip. Jenže člověk potřeboval něco více než jen výplatu, dokonce i v Noční hlídce. Potřebovali jste něco víc, abyste pochopili, že to není jen obyčejné zaměstnání.
"Mňácale, skoč do kapitánovy kanceláře a dones šilink, ano?" řekl Elánius. "Necháme tuhle bandu udělat přísahu. A kde je seržant Srazil?"
"Zdrhnul, seržante," hlásil Tupátko. "Nevím, jestli vám to nějak pomůže, ale když procházel dveřma, řekl ‚k čertu s ním'."
Později se bude vyprávět, že zůstali všichni. To samozřejmě není pravda. Někteří se vytratili, někteří se do služby vůbec nevrátili. Ale to, co se říkalo o Kýlovi a Řadě, to pravda byla.
"Dobrá, mládenci," řekl, "věci se mají takhle. Všichni víme, co se děje. Já nevím, co tomu říkáte vy, ale mně se to nelíbí. Jakmile se jednou v ulicích objeví vojsko, je už jen otázkou času, kdy se věci zvrtnou. Nějaké dítě hodí kámen a vzápětí hoří domy a jsou zabíjeni lidé. My se budeme snažit udržovat mír. To je naše práce. Nebudeme ze sebe dělat hrdiny... budeme se jen chovat normálně. A teď poslyšte," mírně se rozkročil, "může se stát, že někdo prohlásí, že děláme něco špatného. Proto vám to nedám rozkazem."
Tasil svůj meč a narýsoval na zem do bláta a písku čáru.
"Ten z vás, kdo překročí tuhle čáru, je v tom se mnou," řekl. "Když to neuděláte, v pořádku. Nepodepsali jste, že se zúčastníte něčeho takového, a navíc pochybuju o tom, že ať to dopadne tak či tak, budou se rozdávat nějaká vyznamenání. Pak vám řeknu, abyste odešli, a popřeju vám hodně štěstí."
Padla na něj skoro deprese, když viděl, jak rychle svobodník Samuel Elánius překročil načrtnutou čáru. Další byli Fred Tračník, Bijkyj a Vilém Tupátko. Pak Pečkura, Nečásek, Propršlý a Prošlapín
Kýta a... Karikešu, myslím? ...a Vlad Říša* a Procvak...
Tucet jich přešlo přes dělicí čáru, ti poslední s váhavostí vyplývající z boje mezi jistou mužskou a policejní pýchou na jedné a zdravou a pochopitelnou obavou o vlastní kůži na straně druhé. Několik dalších, a bylo jich víc než Elánius doufal, zmizelo zadem.
Zbýval Mirko Kabátník. Ten si zkřížil ruce na prsou. "Jste všichni zatracení magoři," prohlásil.
"Hodil byste se nám, Mirko," odpověděl mu Elánius.
"Nechci zemřít," zavrtěl Mirko hlavou, "a taky to nemám v úmyslu. Tohle je nesmyslné. Je vás sotva tucet. Co můžete dokázat? Všechny ty řeči o udržování klidu - to jsou akorát kecy, chlapi. Policajti dělají to, co jim nařídí jejich velitelé. Tak je to vždycky. Co budete dělat, až se objeví nový kapitán, no? A pro koho to vlastně děláte? Pro lidi? Ti přece zaútočili na ostatní strážnice, a čím jim Noční hlídka ublížila? Co udělala?"
"Nic," odpověděl Elánius.
"No, tady to máte."
"Chtěl jsem říct, že Noční hlídka neudělala nic a tím jim ublížila," odpověděl Elánius.
"A co chcete udělat? Snad zatknout Vyndejse?"
Elánius cítil, že se pokouší postavit most ze sirek přes hlubokou propast, a cítil, jak se nálada mezi muži za ním ochlazuje.
Později, v budoucnosti, zatkl Vetinariho. Je pravda, že ten muž z toho pak vyšel jako svobodný, a to díky tomu, co se snad dalo nazvat soudním procesem, ale Městská hlídka byla... bude dost silná a vlivná na to, aby zatkla dokonce i vládce města. Jak se vlastně dostali na takovou úroveň? Jak ho vůbec mohlo jen napadnout, že skupina policajtů by dokázala šoupnout do cely vlastního šéfa?
No, možná, že to začalo právě v tomto okamžiku. Svobodník Elánius ho napjatě pozoroval.
"To samozřejmě nemůžeme," odpověděl, "ale měli bychom mít možnost to udělat. Možná, že jednoho dne to skutečně dokážeme. Pokud to nemůžeme udělat, pak zákon není zákonem, je to jen prostředek, jak ovládat obyčejné lidi."
"Zdá se, že jste se probral a zavětřil sračky, protože to je přesně to, v čem jste až po krk," ušklíbl se Kabátník. "Nezlobte se, hoši, ale vy všichni umřete. To se vám stane, když se zapletete se skutečnými vojáky. Vzpomínáte si na to, co se včera večer stalo u Dollyiných sester? Tři mrtví, a to se nikdo ani o nic nepokoušel."
"Ale no tak, Mirko, nikdo nám nic neudělá, když budeme jen tak patrolovat a hlídat," zamumlal Tračník.
"Patrolovat proč?" zvýšil Kabátník hlas. "Abyste udrželi klid a pořádek? A co uděláte, když zjistíte, že už žádný pořádek a klid není? No já nestojím o to, zůstat tady a dívat se, jak vás někdo morduje. Jdu odsud." Obrátil se, přešel dvůr a mířil ke dveřím v budově strážnice.

Ty zatracený hlupáku, ty máš samozřejmě pravdu, pomyslel si Elánius. Přál bych si, abys neměl takovou pravdu.

"Pořád ještě s námi, mládenci?" obrátil se ke skupince polapené za čarou.

"Jasně, seržante!" odpověděl svobodník Elánius. Zbytek dobrovolníků, jak se zdálo, už si tak jistý nebyl.

"Vážně nás zabijou?" zeptal se Tupátko.

"A kdo řekl, že vůbec dojde k boji?" oponoval mu Elánius a pozoroval Kabátníkova vzdalující se záda. "Počkejte chvilku, rád bych si ještě promluvil s Mirkem -"

"Mám ten šilink, seržante," hlásil Mňácal, který přicházel přes dvůr. "A chce si s vámi promluvit kapitán."

"Řekněte mu, že jsem u něj za minutku -"

"To je novej kapitán," hlásil Mňácal rychle. "Už je tady, mňa. Vostrej. Vojenský vystupování. Nevypadá na trpělivej typ, seržante."

Na tohle jsem míval Karotku a Navážku a Anguu a Pleskot, pomyslel si Elánius s trpkostí. Já říkal: ty uděláš to a ty zase to, a jediné, co jsem musel dělat já, bylo dohadovat se a smlouvat s těmi nafoukanými politiky...

"Ať Fred vezme muže do přísahy," řekl. "A kapitánovi řekněte, že už jdu."

Proběhl strážnicí a hlavními dveřmi ven. Na ulici bylo hodně lidí, víc než obvykle. Nebyl to ještě dav jako takový, ale proslulý ankh-morporský urdav, lidé ve stadiu těsně před tím, než se z nich skutečný dav stal. Zatahoval město jako pavučina, na jejímž konci čeká pavouk, a jakmile někde došlo k důležité události, chvění a brnkání přeneslo zprávu do ulic a jeho hustota se kolem inkriminovaného místa okamžitě zvýšila. Pověst o masakru u Dollyiných sester se rozšířila a počet mrtvých vyprávěním neustále vzrůstal. Elánius cítil v pavučině napětí. Čekalo se jen na to, až nějaký hlupák udělá něco nevhodného, a tam, kde jsou do věcí zapojeni hlupáci, bývá příroda velmi vynalézavá.

"Kabátníku!" zakřičel.

K jeho překvapení se muž zastavil a otočil.

"Co je?"

"Vím, že patříte k revolucionářům!"

"Hádáte."

"Nehádám, máte ve svém zápisníku heslo," odpověděl Elánius. "Totéž, které Kolík roznášel ve svých uzenkách. Vy přece víte, že jsem se dostal do skříněk. Poslyšte, vážně si myslíte, že kdybych špicloval pro Vyndejse, že byste vy a Kolík pořád ještě chodili po svobodě?"

"Jasně. Po nás přece nejdete. Nás můžete sbalit později. Vyndejs chce vůdce."

Elánius zůstal stát. "Dobrá. Tak proč jste to tedy neřekl ostatním z hlídky?"

"Věci se hýbou, proto. Už to všechno začíná," odpověděl Mirko. "Už nezáleží na tom, kdo jste. Jenže budete mít na svědomí smrt těch chlapů, co se k vám přidali. Byli by na naší straně, kdyby nebylo vás. Pracoval jsem na nich. Víte, Pečkura si pravidelně upustí meč na nohu, Hadrakko se počurá, kdykoliv mu někdo vyhrožuje, a mladej Elán je jednoduchej, a vy se teď chystáte je strčit přímo doprostřed tý mely a oni všichni umřou. A všichni úplně zbytečně."

"Tak proč jste jim to neřekl?" opakoval Elánius.

"Třeba máte známé na vysokých místech," zavrčel Mirko.

Elánius se rozhlédl po okolních střechách.

"Už jsme skončili?" zeptal se Kabátník.

"Dejte mi svůj odznak," řekl Elánius.

"Cože?"

"Končíte. To je v pořádku. Odevzdejte mi svůj odznak."

Kabátník ucouvl, jako kdyby ho někdo udeřil. "No to snad ne!"

"V tom případ opusťte město," zamračil se Elánius. "Bude to pro vaše vlastní dobro."

"To má být výhrůžka?"

"Ode mě ne. Ale dám ti jednu radu, chlapče. Nevěř revolucím. Ty byly a budou, vracejí se, a proto se jim taky říká revoluce. Lidé umírají a nic se nezmění. Uvidíme se později."

Obrátil se zády a spěchal pryč, aby Mirko neviděl jeho obličej.

Dobrá, teď byl ten pravý čas. Muselo to být teď, nebo vybuchne jako pan Solitvorný. Chtěl to udělat, ale neodvažoval se, protože ti mniši by člověku jistě dokázali udělat hodně ošklivé věci, kdyby je podvedl, ale teď už to všechno zašlo přece jen příliš daleko...

Smysl pro povinnost mu velel, aby šel do kanceláře, protože tam na něj čeká jeho nadřízený důstojník. Odmítl splnit rozkaz. Jeho smysl pro povinnost neznal všechny souvislosti.

Došel ke vchodu do budovy strážnice a zastavil se. Zavřel oči. Kdyby se v té chvíli někdo unavoval tím, že by ho pozoroval, viděl by před sebou muže, který se pokouší zašlápnout dva cigaretové nedopalky, každý jednou nohou a oba současně. Díky, Růženo, za ty lepenkové podrážky. Usmál se.

Myslel mozky ve svých nohou. Jak si všiml mladý Sam, nohy některých lidí mají vlastní mozky...

Kulaté kočičí hlavy, takové ty obyčejné. V části města nebyly dobře usazeny a pod nohama mírně povolovaly... dvakrát předtím, než se dostal až ke vchodu na strážnici, došlápl na větší kameny, byla jich vždy jen jedna řada a byly v místech, kde pokládali odpadní potrubí a pak obnovili dlažbu. A ještě předtím šlápl nohou na stejně široký měkčí pruh ze sypané cihlové drti, která už byla rozdrcena a slisována vozovými koly tak, že tvořila prakticky stružku.

Asi o tucet kroků dříve s ním několikrát zatočili, ale poslední, na co předtím šlapal, bylo... bláto.

Elánius, který šel se zavřenýma očima, narazil do vozu.

Bláto, pomyslel si, když se zvedal ze země a ignoroval při tom podivné pohledy kolemjdoucích. To znamenalo nějakou úzkou uličku. Která by to asi... aha, no jistě, támhle ta, to bude ona...

Trvalo to dvacet minut.

Jak procházel ulicemi, lidé se za ním ohlíželi, někteří zůstávali stát a dívali se za ním, zvláště v místech, kde usoudil, že si jeho nohy pamatují cestu lépe, a kráčel se zavřenýma očima. Někdy se ale přesto rozhlédl kolem sebe a bylo to tady zase, ten bouřlivý pocit, jak v něm narůstalo napětí a číhal na sebemeší náznak, na tu nejdrobnější maličkost. Lidé byli nervózní, stádo bylo neklidné - a sami vlastně nevěděli proč. Každý, na koho se podíval, mu vrátil prázdný pohled.

Pomalu kráčel dál. Hrubé dlažební kameny mezi dvěma řadami prastarých valounů, jakým se říkalo trollí hlavy... jediné místo, kde se v téhle části města nacházelo něco takového, bylo tam, kde Jilmová ulice křižovala ulici Cínové poklice a předtím tam byly... ano, obrovské nepravidelné kameny, jedny z nejstarších ve městě, na nichž stovky let skřípěla železem kovaná kola vozů, to byla cesta, jaká by se hodila spíše za městské hradby... ano, přešel Peklo, ale pořád ještě šel po Jilmové ulici, ale pak ztratil přehled. Vrátila mu ho kovová mříž zasazená v dláždění. Mříž do sklepa. Studený sklep. Byl na ní kovaný znak, ale teď už hodně ošlapaný. Máselný trh. To je ono! Jen běžte, nohy!

Tady s ním mniši znovu zatočili, jenže... podlouhlé cihly, do zvoniva vypálené v cihelně, a pás docela moderních dlaždic, se silnou polevou a dobře zasazených. Ty by tě mohly zmást, kdybys nevěděl, že jsi v... ano, Zednické ulici; tady skutečně žili zedníci a kameníci a ti se o dláždění starali. Teď musím najít uličku, kde bude jen ušlapaná hlína, ale v té je hodně štěrku, protože tam kameníci sypali odpad, a navíc měla příčné hrboly v místech, kde byly položeny roury. Jo. Teď musí najít kameny se čtvercově seseknutým vrcholem...

Otevřel oči.

Přesně.

Kousek dál po jeho levici stála skupinka tří budov. Mezi dva levné nárožní obchody se vtlačil chrám. Byl to... byl to prostě chrám, i když je pravda, že vypadal poněkud cizokrajně, ale takový dojem budily skoro všechny. Tvářil se Vysoce Středově, rozhodně jako by pocházel odněkud, kde všichni žijí z jačího mléka a bylinkového čaje, nebo z něčeho podobného.

Elánius vstoupil dovnitř a okamžitě ho obklopila vlhká tma.

Byla to látková jeskyně. Od stropu visely dlouhé věšáky s prádlem. Prastaré police se prohýbaly vysokými sloupci košil, vest a ponožek. Tu a tam se z šera vynořily bedny, které ho chytaly za kolena. Pod nohama mu klouzaly hromady prastarých bot. Pak tam byl ještě pach. Kdyby měla chudoba pach, byl by to tenhle. Kdyby měla ponížená pýcha chudých pach, byl by to právě tenhle. A jako přídavek v něm byl závan dezinfekce.

Stačilo, aby udělal několik kroků ode dveří, a Elánius se ztratil. Otočil se a hledal si cestu jednou šedou uličkou za druhou. Všechny byly naplněny dusivým prádlem a Elánia napadlo, jestli tady už někdo nezemřel, a pokud ano, jestli by vůbec bylo možné to zjistit. Odtáhl stranou ramínko, na kterém visel promaštěný, odřený oblek...

"Pčejete si?"

Otočil se.

Nikdo tam nebyl, ale když pak poněkud sklonil zrak, spatřil malého mužíka s lesklou holou hlavou, velmi drobného a hubeného, oblečeného do šatů, které už asi ani ten nejschopnější prodavač vetešník nedokázal vnutit žádnému zákazníkovi.

Kdo to je? Rychle, kdo?... k Elániovu překvapení se to jméno vynořilo z jeho paměti rychle a hladce.

"Ach ano, to je přece pan...Po Ch'Či -"

"Po Ch'Či Ho," doplnil pan Po Ch' Či své křestní jméno. Pak prsty sevřel oblek, kterého se Elánius právě dotýkal. "Skvělé oko, dokonalý vkus, nádhelný mateliál, máte plavdu, pčedtím patčily jednomu knězi, ony velmi kvalitní, plo vás padesát pencí, moc lituju, že je musí plodat, ale časy jsou těžké."

Elánius spěšně vrátil oblek na místo a vytáhl svůj odznak.

"Já už platil tomu dluhému policajtovi," odpověděl klidně. "Jeden tolal, jeden měsíc, žádný ploblém."

"Zaplatil jste?" nakrčil Elánius obočí.

"Tomu policajtovi se dvama ploužky. Jeden tolal, jeden měsíc, žádný potíže."

"Desátník Ucholub," zamumlal Elánius. "Vy ale přece nemusíte platit policistům, pane Po Ch'Či. My jsme tady přece proto, abychom vás chránili."

Navzdory tomu, že pan Po Ch'Či Ho vládl sotva základní slovní zásobou místního jazyka, dával jeho výraz dosti nezakrytě najevo, že tenhle policajt se třemi proužky a jednou korunkou podle něj musel spadnout z planety Blb.

"Podívejte, já na tyhle hlouposti nemám čas," potřásl hlavou Elánius. "Kde máte ty zadní dveře? Tohle je věc hlídky!"

"Já platím! Platím za ochlanu! Jeden měsíc žádný tlaple!"

Elánius zavrčel a vydal se dalším úzkým tunelem plným prádla.

Jeho pohled přilákal záblesk skla, a tak se začal posouvat jako krab do ještě užší boční uličky. Ta byla přeplněna dalšími naprosto nesmyslnými a neprodejnými předměty, ale nakonec se došoural k přepážce. Byla napůl ukryta pod hromadami bezcenného harampádí, ale za ní viděl dveřní otvor částečně zakrytý korálkovým závěsem.

Napůl hromadu rozházel a napůl přelezl, až pronikl do malé místnůstky za ní.

Pan Po Ch'Či se zatím prodral ke staré krejčovské panně. Byla tak poškrabaná, otlučená a špinavá, že vypadala jako něco, co vykopali z vulkanického popela v nějakém prastarém městě.

Zatáhl za jednu ruku a oči panny se rozzářily.

"Tady trojka, tady trojka," ohlásil do jednoho ucha panny. "Právě prošel. A hochu, bacha na něj, je pěkně nabuzenej..."

Zadní dveře byly zamčené, ale nárazům Elániova mohutného těla dlouho vzdorovat nedokázaly. Vpadl na dvůr. Podíval se na zídku, která oddělovala tenhle malý umaštěný prostor od chrámové zahrady, vyskočil, špičky jeho bot zaskřípěly na cihlách, vytáhl se na hřeben zdi a cítil, jak se několik cihel pod jeho nohama vydrolilo ze zdi.

Na druhé straně dopadl na záda a díval se vzhůru na malou postavu v mnišském rouchu, sedící na kamenném

sedátku.

"Šálek čaje, veliteli?" usmála se na něj přátelsky.

"Nechci žádný zatracený čaj," zařval Elánus a se zrudlou tváří se zvedal na nohy.

Zametač upustil do čajové misky před sebou kus ostře páchnoucího jačího másla. "Tak co jiného pro vás mohu udělat, pane Elánie, obdařený výjimečně užitečnýma nohama?"

"S tímhle si nedokážu poradit! Dobře víte, o čem mluvím!"

"Víte, trocha čaje by vás opravdu uklidnila," odpověděl mu Zametač.

"Neříkejte mi, abych se uklidnil! Kdy mě dostanete domů?"

Z chrámu vyšla postava. Muž byl bělovlasý, vyšší a mohutnější než Zametač a připomínal dobře naloženého bankovního ředitele. Pozvedl ruku a nabídl Elániovi šálek čaje.

Elánius na okamžik zaváhal, ale pak šálek přijal a vylil nápoj na zem.

"Já vám nevěřím," řekl. "Mohlo v tom být cokoliv."

"Nedokážu si představit, co bychom museli dát do čaje, aby byl horší, než jak jste zvyklý ho pít," potřásl Zametač s despektem hlavou. "Sedněte si, vaše milosti. Prosím!"

Elánius klesl na sedátko. Vztek, který ho poháněl, také maličko opadl, ale pořád cítil, jak v něm bublá. Automaticky vytáhl z kapsy půlku nedokouřeného doutníku a zasunul si ji do úst.

"Zametač říkal, že nás tak nebo tak stejně najdete," řekl druhý mnich. "A tak to máte s utajením vždycky."

"Proč by vám to mělo dělat nějaké starosti?" podíval se na něj Elánius. "Dokážete si přece hrát s časem a nakonec se to stejně nestane, nemám pravdu?"

"To tentokrát nemáme v úmyslu," zavrtěl hlavou druhý mnich.

"No samozřejmě, co já sám dokážu? To bych měl chodit po ulicích a vykládat lidem, že ti bláznivý mniši jsou něco jako kejklíři s časem? Kam bych se dostal? Akorát do cvokárny! A mimochodem, co vy jste zač?"

"To je Qu," odpověděl Zametač a bradou ukázal na svého kolegu. "Až nadejde čas, dostane vás nazpět. Ale teď ještě ne."

Elánius si povzdechl. Zlost ustoupila a zanechala po sobě jen jako olovo těžký pocit beznaděje. Díval se nevidoucíma očima na podivnou sbírku kamení, která zabírala většinu zahrady. Připadala mu podivně známá. Zamrkal.

"Dnes jsem mluvil s lidmi, které čeká smrt," řekl. "Co myslíte, jak se po tom cítím? Dokážete si představit, jak se v takovém případě člověk cítí?"

Mniši na něj upřeli nechápavé pohledy.

"Ehm... ano," řekl Qu.

"Ano, víme," přikývl i Lu-Tze. "Každý, s kým mluvíme, zemře. Každý, s kým mluvíte vy, zemře. Každý zemře."

"Měnil jsem věci," řekl Elánius a dodal jakoby v sebeobraně: "A proč bych neměl? Karcer to taky dělá! Nemám ani tušení, jak se věci vyvinou! Tedy, víte, jak to myslím: Nezmění se historie ani tehdy, když člověk zašlápne mravence?"

"Historie toho mravence rozhodně," přikývl Qu.

Zametač mávl rukou. "Říkal jsem vám to, pane Elánie. Historie si nějakou cestu najde. Je jako lodní vrak. Plavete k pobřeží. Ať děláte co děláte, vlny to zničí. Což není psáno: ‚Moři jest jedno, kam plavou malé ryby?' Lidé umírají tehdy, když přijde jejich čas a -"

"Ale Kýla ne! Karcer toho chudáka prostě sejmul!"

"To byl jeho čas v téhle současnosti, veliteli," vysvětloval Qu. "Ale v té druhé odehraje svou roli, pane Elánie. Dříve nebo později. Vy doplavete na pobřeží. Musíte. Jinak -"

"- už žádné pobřeží nebude," dodal Zametač.

"Ne," zavrtěl hlavou Elánius. "Musí tady být něco navíc. Já neplavu. Já se topím. Zpočátku to byla docela legrace, věříte? Jako když si kluci v noci tajně vyrazí ven. Jako zamlada. Cítit znovu dlažbu pod podrážkami. Ale teď... Co je se Sibylou? Jsou mé vzpomínky skutečné? Podle všeho, co vím, je to ještě dívenka, která žije se svým otcem. Existuje někde doba, kdy je mojí ženou a čeká mé dítě? Děje se to? Stane se to? Co je skutečnost?"

Mniši mlčeli. Zametač se podíval na Qua, který pokrčil rameny. Jeho pohled byl tentokrát dosti významný. Qu udělal nenápadný, ale celkem jasný pohyb rukou, pohyb, který bezpochyby znamenal něco jako "dobrá, dobrá, ale kdyby bylo po mém...". Pak začal zase Zametač. "Á-áno," řekl velmi pomalu. "Ano, myslím, že bychom vám mohli trochu pomoci, veliteli. Vy byste rád věděl, že vás opravdu čeká budoucnost. Chtěl byste se jí dotknout rukou. Chcete cítit, že něco váží. Potřebujete bod, podle nějž byste se mohl řídit, bod, k němuž byste kormidloval. Ano. Myslím, že v tomhle bychom vám mohli pomoci... jenže..."

"Ano?"

"Vy teď zase přelezete tu zeď a seržant Kýla dohraje svou roli. Nakonec to dovede do konce. Vydá rozkazy, které bude považovat za správné a budou to ty správné. Drží se svého přesvědčení. Udělá svou práci."

"Není to jediná práce," odpověděl Elánius.

"Pravda. Velitel Elánius má taky svůj úkol."

"Nebojte se, já tady Karcera nenechám," zamračil se Elánius.

"Dobře. Budeme v kontaktu."

Elánius odhodil zbytek doutníku a podíval se na zeď.

"Tak dobrá," přikývl. "Dovedu to do konce. Ale až přijde čas -"

"My budeme připraveni," přikývl Zametač. "Samozřejmě, pokud vy -"

Zarazil se. Ozval se jakýsi tichý zvuk, svým způsobem šupinatý, něco jako tiché chřestění.

"U všech bohů," vydechl Qu.

Elánius sklopil pohled.

Nedopalek doutníku kouřil. V Zahradě klidu Vnitřního Města se začaly přesouvat a pohybovat kaménky, velký, vodou ohlazený kámen volně sem a tam a ještě se při tom otáčel. Elánius si najednou uvědomil, že se celá zahrada a vlní a otáčí jako proužek dýmu. Kolem pomalu proletěla vypálená sirka, která se přesouvala z kamene na kámen jako drobeček jídla, který si podávají mravenci.

"Má to dělat tohle?" zeptal se.

"Teoreticky ano," řekl Zametač. "Ale na vašem místě bych odešel okamžitě, pane Elánie."

Elánius vrhl poslední pohled na pohybující se zahradu a pak se vzepřel na zeď a přehoupl na druhou stranu.

Oba mniši zírali na zahradu. Vlna malých kamínků pomalu tlačila nedopalek doutníku do středu zahrady.

"Úžasné," zabručel Qu. "Je teď součástí celkového vzorce zahrady. Nevím, jak se ti to podařilo."

"Já s tím nemám nic společného," odpověděl mu Zametač. "Qu, nemohli bychom -"

"Už žádné změny času," zavrtěl Qu rázně hlavou. "Už nám to nadělalo problémů až nad hlavu."

"To je pravda," souhlasil Zametač. "Pak ale potřebuju rozeslat pátrací skupiny. Všechny přechovávače, nepoctivé klenotníky, zastavárny... najdeme to. Já našeho přítele chápu. Ta práce mu nestačí. Potřebuje něco skutečného. A já vím přesně co."

Podívali se znovu na pomalu vířící zahradu a cítili, jak se z ní ven natahují prsty historie a míří do celého světa.

Elánius se musel velmi ovládat, aby zpět na strážnici neběžel. Na ulicích bylo příliš mnoho lidí a předvádět jim běžící uniformu by mohlo být riskantní.

Kromě toho, důstojníci neběhají. Byl seržantem a seržanti kráčejí důstojným krokem.

K jeho mírnému úžasu byli muži stále ještě na dvoře. Někdo dokonce postavil šermířské terče, které by byly jistě velmi užitečné, kdyby někdy hlídka stála proti neozbrojeným protivníkům uvázaným u kůlů.

Vyběhl po schodech. Dveře do kanceláře byly otevřené a stačil jediný pohled, aby viděl, že nový velitel si přesunul stůl tak, aby viděl nejen na odpočívadlo před kanceláří, ale zčásti i na schody. To nebylo dobré znamení, to vůbec nebylo dobré znamení. Velící důstojník neměl vidět, co se děje, měl se spoléhat na své seržanty, na to, že mu řeknou, co se děje. Jedině tak vše probíhalo hladce.

Tenhle muž byl horlivý. No nazdar...

Nový kapitán zvedl hlavu. Dobrý bože, pomyslel si Elánius. Tentokrát je to ten zatracený Rzezacz! A skutečně to byl ctihodný Roland Rzezacz, boží dar pro nepřítele, pro každého nepřítele, a chodící pobídka k dezerci.

Rzezaczova rodina plodila velké vojáky, měřeno základní poučkou z učebnice jejich praktického válečnictví: "Odečti své ztráty od ztrát nepřítele, a pokud dostaneš kladné číslo, bylo to triumfální vítězství."

Jenže Rzezaczův nedostatek vojenského talentu se co do množství dal srovnat snad jen s výší mínění o vlastních talentech, které ve skutečnosti vlastnil jen v negativních množstvích.

Ale tenkrát to nebyl Rzezacz. Elánius si matně vybavil jakéhosi jiného kapitána. Všechny tyhle malé změny... jak bude nakonec vypadat jejich součet?

Vsadil bych se, že ho udělali kapitánem v poslední době, pomyslel si Elánius. Jen si představ, kolik životů bys zachránil, kdybys mu hned teď usekl hlavu, napadlo ho. Podívej se na ty modré oči, na ten pitomý, nakroucený knír. A bude to s ním čím dál tím horší.

"Vy jste Kýla?" To nebyla řeč, ale štěkot.

"Ano, pane!"

"Poslal jsem pro vás před hodinou, chlape!"

"Ano, pane. Měl jsem ale noční službu a pokračoval jsem ve službě i ráno a bylo několik velmi důležitých věcí, na které jsem musel -"

"Očekávám, že mé rozkazy budou plněny neodkladně, seržante."

"Rozumím, pane. Já také, pane. Proto -"

"Kázeň začíná nahoře, seržante. Muži poslouchají vás, vy posloucháte mě, já poslouchám své nadřízené."

"To rád slyším, pane." Stejným způsobem Rzezacz přistupoval i ke společenskému chování.

"A co se to děje tam na dvoře?"

Elánius se rozhodl kormidlovat po větru...

"Posiluju jim trochu morálku, pane. Utužit esprit de corps."

...a narazil na skalisko. Rzezacz pozvedl obočí.

"Proč? Muži mají dělat to, co se jim řekne, stejně jako vy. Skupinový duch není součástí našich povinností, že ne?"

"Trocha kamarádství vždycky pomůže, pane. Alespoň podle mých zkušeností."

"Očumujete mě, Kýlo?"

"Ne, pane. Mám na tváři výraz upřímných pochyb, pane. Čumění je o čtyři stupně výše, následuje po poulení očí, pitomém zírání a divném dívám, pane. Podle vžitých vojenských zvyků a praxe, pane, mají seržanti povoleno dojít až k výrazu pronikavé-"

"Co to máte za pecku nad těmi prýmky, hm?"

"To označuje staršího seržanta, pane. To byli zvláštní policisté, pane."

Kapitán nesouhlasně zafuněl a upřel oči do papírů před sebou. "Lord Sebevražda dostal zvláštní žádost, abyste byl povýšen na nadporučíka, seržante. Dostal ji od kapitána Vyndejse od Speciálů. A jeho lordstvo dopřává kapitánu Vyndejsovi sluchu. Kapitán taky žádá, abyste byl přeložen ke Speciálům. Já osobně si myslím, že je ten chlap blázen."

"V tom s vámi stoprocentně souhlasím, pane."

"Vy nechcete být nadporučíkem?"

"Ne, pane. Není to ani ryba, ani rak, nebo ještě líp ani sukno, ani plátno," odpověděl Elánius s pohledem upřeným

několik centimetrů nad Rzezaczovu hlavu.
"Cože?"
"Nechci jedno ani druhé, pane."
"Aha, takže vy chcete být rovnou kapitánem, co?" protáhl Rzezacz a ošklivě se ušklíbl.
"Ne, pane. Nechci být důstojníkem, pane. Když vidím na stole víc než jeden nůž a jednu vidličku, jsem z toho celý popletený, pane."
"No, co se mě týče, seržante, rozhodně nevypadáte jako materiál, z nějž by se dal vytvořit dobrý důstojník."
"Ne, pane. Díky, pane." Dobrý, starý Rzezacz. Dobrý mladý Rzezacz. Stejná bezohledná hrubost maskovaná jako přímočará řeč, ta samá škrobenost, tatáž maloduchá potměšilost. Každý seržant, který si zaslouží svůj žold, by okamžitě poznal, jak toho využít.
"Ale nevadilo by mi, kdyby mě přeložili ke Speciálům, pane," vstoupil na tenký led. Byla to trochu riskantní hra, ale ne příliš. Rzezaczovy myšlenkové postupy byly spolehlivé.
"To by se vám líbilo, co? To věřím, Kýlo," ušklíbal se Rzezacz. "Vy určitě běháte kolem toho starého hlupáka Vyndejse jako pejsek a nelíbí se vám představa, že byste měl sloužit pod kapitánem, který drží prst přímo na tepu jednotky, co? Nic takového, ani kdybyste mi zlatou kozu sliboval, zůstanete tady, jasné?"
Úžasné, pomyslel si Elánius. Někdy je to, jako když člověk pozoruje vosu přistávat na kopřivu. Víte, že tady někdo bude popíchán, ale je vám to jedno.
"Ano, pane," přikývl s pohledem stále upřeným před sebe.
"Poslyšte, člověče, holil jste se dnes?"
"Jsem od holení osvobozen, pane," lhal Elánius. "Zákaz doktora. Mám zašitou tvář, pane. Mohl bych si oholit jen jednu polovinu, pane."
Stál dál bez pohybu, čelem k Rzezaczovi, a nehybný pohled upíral kousek nad důstojníkovu hlavu. Rána byla pořád ještě živá a bolela a Elánius neměl zatím dost odvahy nahlédnout pod obvaz.
"Praštil jste se do ksichtu vlastním zvoncem, co?" uchechtl se pohrdavě kapitán.
Elániovi se proti jeho vůli sevřely ruce v pěst. "Skvělý vtip, pane," odpověděl.
"Tak teď běžte a zažeňte mužstvo dovnitř, Kýlo. A dohlédněte na ně. Za chvilku provedu prohlídku mužstva. A tomu idiotovi s rozplesklým nosem řekněte, aby pořádně vyčistil stáj."
"Pane?"
"Každou chvíli mi přivedou koně. Tu odpornou herku tam pak nechci vidět!"
"Cože? To se chcete zbavit Marilyn?" podíval se Elánius na Rzezacze upřímně šokován.
"To byl rozkaz. Řekněte mu, ať sebou mrskne."
"Co chcete, abychom s ní udělali, pane?"
"To je mi úplně jedno! Vy jste seržant a dostal jste rozkaz. Copak v okolí není žádný koňský řezník? I lidé v téhle čtvrti přece musí něco jíst, ne?"
Elánius na okamžik zaváhal. Pak zasalutoval. "Rozkaz, pane."
"Víte, co jsem viděl cestou sem, seržante?"
"To nevím, pane," odpověděl Elánius a znovu upřel pohled před sebe.
"Lidé stavěli barikády, seržante."
"Pane?"
"Copak jste mě neslyšel, člověče?"
"No, to se dalo čekat, pane. Už se to stalo mnohokrát předtím. Lidé jsou nervózní. Slyšeli povídačky o davech a vojácích, kteří se vymkli velení. Pokoušejí se chránit své ulice -"
"To je hmatatelná a nezastíraná výzva vládní autoritě! Lidé nemohou brát zákon do vlastních rukou!"
"No, to je pravda. Ale tyhle věci je většinou doženou k -"
"U všech bohů, člověče, jak vás mohl někdo povýšit?"
Elánius věděl, že by toho měl nechat. Rzezacz byl hlupák. Ale v tomhle okamžiku to byl mladý hlupák a ti se přece jen trochu snáze omlouvají. Možná, že kdyby se na něj zapůsobilo včas, podařilo by se ho rychle povýšit na idiota.
"Někdy se vyplácí -" začal.
"Včera večer byly všechny strážnice v celém městě napadeny lidmi," řekl Rzezasz, aniž si všímal toho, co mu Elánius odpovídá. "Kromě téhle. Čím si to vysvětlujete?" Knír se mu naježil. To, že na tuhle strážnici nikdo nezaútočil, bylo jasným důkazem toho, že má Elánius nedostatek jak zodpovědnosti, tak morálky.
"To byla jen otázka -"
"Jak jsem slyšel, napadl vás nějaký muž. Kde je ten člověk?"
"To nevím, pane. Ošetřili jsme ho a poslali domů."
"Vy jste ho pustil?"
"Jistě, pane. Byl -" Jenže Rzezacz byl prostě člověk, který svou otázkou vždycky přerušil odpověď na to, na co svou otázkou odpověď požadoval.
"Proč?"
"Protože v té chvíli jsem to považoval za rozumné-"
"Víte o tom, že včera večer byli zabiti tři policisté? V ulicích řádily davy! Vždyť bylo dokonce vyhlášeno stanné právo! Ale dnes, dnes jim ukážeme tvrdou ruku! Sežeňte všechny chlapy! Okamžitě!"
Elánius zasalutoval, udělal čelem vzad a pomalu sešel po schodech. Nezrychlil by krok ani za nic.
Tak tvrdou ruku. Davy v ulicích. Jděte mi... nikdy jsme nehnuli ani brvou, když to byly zločinecké gangy. A když pak máte na obou stranách hlupáky a neschopné horlivce a všechno visí na vlásku... no, pak se potíže objeví coby dup,

zvláště když je hledá co možná nejvíc lidí...

Jednou z nejtěžších lekcí, které musel mladý Elánius pochopit, bylo, že lidé, kteří mají velení, velení nemají. Zjistilo se, že vlády nejsou ani z menší části obsazeny lidmi, kteří by věděli, co dělají, a že lidé hlavně plánují, místo aby přemýšleli, natož aby přemýšleli při plánování.

Většina policistů se shromáždila u úpatí schodiště. Mňácal byl ponořen do ustaraného rozhovoru s několika muži.

"Dejte se do pořádku, mládenci," řekl Elánius. "Za pár minut se tady objeví kapitán. Jak se zdá, došlo na to, předvést ukázku síly."

"Jaké síly?" nechápal Vilém Tupátko.

"No, víš, Vilíku, teď se stane tohle: My vyjdeme ven, a jak nás ti divocí a zavilí revolucionáři uvidí, vyděsí se tak, že rychle zalezou do svých děr," ušklíbl se Elánius. Okamžitě svých slov zalitoval. Vilém neměl o ironii ani ponětí.

"Chtěl jsem říct, že trochu provětráme uniformy," překládal.

"Ti nás rozmažou jak syrečky," usoudil Fred Tračník.

"Ne, když se budeme držet pohromadě," odpověděl Sam.

"Správně," přikývl Elánius. "Konec konců, jsme těžce ozbrojená jednotka, která jde na obchůzku mezi civilisty, kteří jsou, jak nařizuje zákon, neozbrojení. Když budeme opatrní, nebude nikdo z nás vážně zraněn."

Další chybný krok. Černý humor by se měl vyučovat na školách. Kromě toho se ozbrojení muži mohou dostat do potíží velmi snadno, pokud jsou neozbrojení civilisté dostatečně rozzuření, zvláště je-li příslušná ulice dlážděna dlažebními kostkami.

Slyšel, jak vzdálené hodiny odbíjejí třetí. Dnes v noci ulice vybuchnou.

Podle učebnic dějepisu a některých jiných, pravdivějších pramenů to způsobí jeden jediný výstřel, který zazní zhruba při západu slunce. Jeden pěší oddíl bude shromážděn na Drůbežím poli, kde bude očekávat rozkazy. A kolem je budou pozorovat hloučky lidí. Vojsko vždycky přitahovalo pozornost. Dětí, typických ankh-morporských zvědavců a samozřejmě pozornost oněch dam, jejichž láska není nijak nezištná.

Ten dav tam být neměl, jak později lidé říkali. Ale kde tedy měli všichni být? Drůbeží pole bylo oblíbené místo. Bylo to jediné zelené místo v oné části města. Lidé tam chodívali hrát hry, nehledě na to, že se mohl člověk vždycky zaskočit podívat, jak to pokračuje s mrtvolou oběšence, která tam visí na šibenici. Kromě toho to bylo obyčejné vojsko, pěšáci, někteří dokonce manželé a synové lidí z města, kteří tady odpočívali a dávali si něco k pití.

To bylo v pořádku - i když se potom říkalo, že byli vojáci opilí.

A že tam vůbec neměli být. Jasně, to byl ten důvod, uvažoval Elánius. Neměl tam prostě být nikdo.

Jenže byl, a když kapitán dostal šípem do břicha a sténal na zemi, několik střelců z kuší vypálilo směrem, odkud šíp přiletěl. Tak se to říká v historických knihách. Střelci mířili do oken, ze kterých přihlíželi lidé. Možná, že onen nešťastný šíp skutečně přiletěl z jednoho z nich.

Některé střely nedoletěly. Jiné ano. A lidé na střelbu odpověděli střelbou.

A pak se začnou dít jedna za druhou čím dál tím ošklivější věci. V té době už bude pozdě jim v tom zabránit. Napětí se uvolní jako ocelové pero a proletí městem jako kosa.

Byli tady spiklenci, o tom není pochyb. Někteří z nich byli obyčejní lidé, kteří už měli všeho dost. Další byli lidé mladí a chudí, kteří si stěžovali na to, že svět ovládají staří a bohatí. Jiní se do toho pustili, aby získali nějaké to děvče. Pak tady byli idioti jako Vyndejs, jejichž pohled na svět byl stejně zkreslený jako nereálný a kteří se přidali na tu stranu, jíž říkali Lid. Elánius strávil většinu života na ulici a potkal lidi laskavé i hloupé, poctivé i takové, kteří by ukradli měďák ze slepcovy misky, lidi, kteří v malých domcích a za zaprášenými okénky denně dělali tiché zázraky nebo páchali zoufalé zločiny, ale nikdy se nesetkal s Lidem.

Ti, kdo stáli na straně Lidu, byli nakonec vždycky rozčarováni. Zjistili totiž, že Lid má sklony být velmi nevděčný, neumí ocenit, co se pro něj udělalo, a nechce ani poslouchat, ani myslet dopředu. Lid měl naopak tendenci být omezený, zpátečnický a nepříliš chytrý, ano k chytrosti se dokonce stavěl velmi nedůvěřivě a moudré neměl rád. A tak dítka revoluce stála tváří v tvář prastarému problému: Nebylo to v tom, jak se zdálo, že byste měli špatný druh vlády, ale měli jste špatný druh Lidu.

V okamžiku, kdy začnete lidi považovat za něco, co se dá měřit a odhadovat, zjistíte, že jsou naprosto nevyzpytatelní. To, co už brzo vyrazí do ulic, nebude dav, revoluce ani lůza. Budou to lidé, kteří jsou vyděšení a propadli panice. To se stávalo pokaždé, kdy selhala mechanika života velkých měst, kdy se kolečka zastavila a přestala platit všechna ta malá pravidla. Když se stalo tohle, začali být lidé horší než ovce.

Ovce jen utíkají. Nepokoušejí se pokousat ty ovce, které běží vedle nich.

Jakmile se nachýlí večer, stane se každá uniforma automaticky terčem. Pak už samozřejmě nebude záležet na tom, kterým směrem se berou policajtovy sympatie. Bude to jen další chlap ve zbroji -

"Cože?" řekl a s trhnutím se vrátil do současnosti.

"Jste v pořádku, seržante?" podíval se na něj pátravě desátník Tračník.

"Hmm?" odpověděl Elánius, jak ho obklopoval současný svět.

"Byl jste pěkně mimo," sděloval mu Fred. "Zíral jste do prázdna. Měl jste se včera v noci aspoň trochu prospat, seržante."

"V hrobě se naspím až až," odpověděl Elánius a rozhlížel se po přítomných.

"Jo, já to taky slyšel, seržante, jenže tam nepřijde nikdo s šálkem čaje, aby vás vzbudil. Mám je nastoupený, seržante."

Fred se opravdu snažil, to Elánius poznal. Snažili se i muži sami. Ještě nikdy je neviděl vypadat tak... úředně. Obvykle měli každý helmici a hrudní plát, ale mimo to se jejich oblečení lišilo dle okamžitých možností. Zato dnes, konečně, vypadali upraveně.

Škoda těch rozdílných velikostí. Žádný člověk nemohl provést prohlídku jednotky, v níž stál na jednom konci řady Tupátko a na druhém konci Meruno Hadrakko, s vážnou tváří. Tupátko byl tak maličký, že ho kdysi kdosi obvinil z toho, že někomu očumuje pupky, protože obličej opravdu nikomu očumovat nemohl, zatímco Hadrakko byl vždy první muž ve službě, který hlásil, že prší. Člověk se musel postavit dost daleko, aby je dostal do zorného pole oba najednou a nerozbolely ho z toho oči.

"Dobrá práce, hoši," řekl a zaslechl, jak Rzezacz sestupuje po schodech.

Muselo to být poprvé, kdy ten muž viděl své kompletní mužstvo. Za daných okolností se držel opravdu, celkem dobře. Jediné, co udělal, bylo, že si ztěžka povzdechl.

Obrátil se k Elániovi a řekl: "Sežeňte mi něco, na co bych si mohl stoupnout."

Elánius nasadil neurčitý výraz. "Pane?"

"Rád bych oslovil mužstvo, abych mu dodal inspiraci a utvrdil jeho odhodlání. Musí pochopit politické pozadí probíhající krize."

"To je dobrý, pane, tady každej ví, že je lord Sebevražda mákoš, pane," uklidňoval ho Tupátko bodře.

Lordu Rzezaczovi se na čele málem vysrážela jinovatka.

Elánius se narovnal. "Mužstvóóó... róóz... chod!" vykřikl, a když se muži začali rozcházet, naklonil se k lordu Rzezaczovi. "Pár tichých slov, pane...?"

"Řekl ten muž opravdu to, co jsem..." začal Rzezacz.

"Jistě, pane. Jsou to jednoduší chlapi, někteří opravdoví prosťáčci, pane," vysvětloval Elánius a myšlenky se mu hnaly hlavou rychlostí rozvodněné řeky. "Lepší bude je neplašit, pokud dáte na mé mínění."

Rzezacz tuto eventualitu zařadil do okruhu možných nabídek. Elánius viděl, jak kapitán přemýšlí. Byla to jistá ústupová cesta a vyhovovala jeho všeobecné představě o hlídce. To znamenalo, že na něj nebyl drzý policista, ale že jen mluvil s nevzdělaným prosťáčkem.

"Jinak samozřejmě znají své povinnosti, pane," dodával Elánius, aby posílil celkový dojem.

"Jejich povinnost, seržante, je dělat, co se jim přikáže."

"Přesně, pane."

Rzezacz si nakroutil knír. "No, na tom, co říkáte, něco je, seržante. Vy jim důvěřujete?"

"Abych vám řekl pravdu... tak ano, pane."

"Hmm. V nejbližších minutách uděláme kolečko po přilehlých ulicích. Teď nastal čas pro akci. Hlášení jsou znepokojující. Musíme udržet pozici, seržante."

A on tomu věří, pomyslel si Elánius. On tomu vážně věří.

Policisté vypochodovali do odpoledního slunce a udělali to špatně. Nebyli na nějaké pochodování zvyklí. Normálně se pohybovali pomalým, skoro nedbalým krokem, což se nepovažuje za součást organizovaného vojenského manévru nebo ústupu v poslední chvíli, zatímco pochod ano.

A co víc, v oddíle ještě působily síly vyvolané strachem. Každý muž měl ještě za pochodu snahu přesunout se pokud možno do středu útvaru. Policisté sice měli štíty, ale byly to lehké proutěné výrobky, které měly zadržet lehké rány a odrazit hozené kamení, ale nedokázaly by vzdorovat ničemu, co mělo ostří. Postup jednotky tedy za těchto podmínek vypadal, jako když se přesouvá oválný rotující lidský chumel.

Toho si Rzezacz nevšiml. Měl onen dar nevidět a neslyšet ty věci, které vidět a slyšet nechtěl. Ale to, co viděl, byla barikáda.

Ankh-Morpork nebyl vlastně městem, ne když se rozdaly hrací známky. Místa jako u Dollyiných sester, Ospalý kopec nebo u Sedmi spáčů byla předtím, než je pohltila městská rozpínavost, vesnicemi. V jistém směru se stále ještě držely samy sebe jako izolované celky. A co se týká zbytku... jakmile jste jednou opustili hlavní třídy, začalo se mluvit o sousedství. Lidé se moc nestěhovali. Když začalo narůstat napětí, spoléhali jste na kamarády a vlastní rodiny. Ať už se tam dole ve městě dělo cokoliv, pokoušeli jste se zařídit, aby se to nedělo ve vaší ulici. Nebyla to revoluce, naopak. Bránili jste si vlastní práh.

V ulici Rybí kostice stavěli barikády. Nebyla zvlášť vydařená, tvořily ji hlavně převrácené stánky pouličních prodavačů, malý vůz a několik kusů domácího nábytku, ale byl to Symbol.

Rzezaczovi se naježil knír. "Přímo nám před nosem," vyštěkl. "Naprosté pohrdání vládní autoritou, seržante. Konejte svou povinnost!"

"A to je, v tomto okamžiku, co, pane?" zeptal se Elánius.

"Zatkněte vůdce vzpoury! A vaši muži ať barikádu rozeberou!"

Elánius si povzdechl. "Dobrá, pane. Kdybyste laskavě ustoupil, podívám se po nich."

Došel až k hromadě narychlo navršených předmětů a cítil, že ho pozorují oči jak zepředu, tak zezadu. Když byl už jen několik kroků od barikády, přiložil ruce k ústům a zavolal: "Poslyšte, tak co se to tady děje?"

Slyšel šepot za barikádou. A byl samozřejmě připravený na to, co se pak stalo. Když přes nábytek přeletěl kámen, šikovně ho zachytil oběma rukama "Já se vás zeptal slušně," zavolal. "No tak!"

Další šepot. Nezřetelně však zaslechl "- to je ten seržant ze včerejška -" a nějakou tichou hádku. Pak nějaký hlas vykřikl: "Smrt fašistickým utlačovatelům!"

Tentokrát byla nesrozumitelná hádka mnohem prudší. Slyšel, jak někdo říká "no jo, tak dobře", a pak další výkřik. Tentokrát: "Smrt fašistickým utlačovatelům s výjimkou tohoto policejního oddílu! Tak a teď jsou už všichni spokojení?"

Ten hlas znal. "To je pan Reginald Půlbotka, že?" řekl.

"Lituji, že mám jen jediný život, který mohu položit za ulici Rybí kostice!" ozval se znovu hlas odněkud zpoza skříně.

Kdybys jen věděl, pomyslel si Elánius.

"Myslím, že to nebude nutné," odpověděl nahlas. "No tak, dámy a pánové, copak takhle se chovají slušní lidé? Nemůžete přece... vzít zákon... do vlastních rukou..." Hlas se mu vytratil.

Někdy to mozku nějakou chvilku trvá, než dohoní ústa.

Elánius se obrátil a podíval se na své policisty, kterým nikdo nemusel nařizovat, aby se drželi v povzdálí. Pak se obrátil a znovu se podíval na barikádu.

Kde, ale přesně, byl zákon? Právě teď?

Co to vlastně dělal?

Povinnost. Tu, kterou měl před sebou. Dělal ji vždycky. A zákon byl vždycky... tam někde, ale hodně blízko. Byl si vždycky naprosto jistý tím kde a mělo to něco společného s jeho odznakem.

Ten odznak byl důležitý. Ano. Měl tvar štítu. Chránil ho. Někdy o tom přemýšlel za dlouhých bezesných nocí. Chránil ho před bestií, která číhala v temných zákoutích jeho vlastní hlavy.

Zabíjel holýma rukama vlkodlaky. Tenkrát byl šílený hrůzou, ale bestie byla tam někde uvnitř a dodávala mu sílu...

Kdo ví, jaké zlo číhá v srdci člověka? Policajt. Ten to ví. Po deseti letech si myslíte, že už vás nic nepřekvapí, ale stíny vám vždycky naservírovaly něco nového. Viděli jste, jak blízko měli někteří lidé ke zvířatům. Uvědomili jste si, že lidé jako Karcer nejsou šílení. Byli naopak neobyčejně příčetní. Ale byli to jednoduše lidé beze štítu. Dívali se na svět a mysleli si, že se na ně všechna ta pravidla nevztahují, ne, když si to sami nebudou přát. Nedali se oklamat všemi těmi malými příběhy. Oni si s bestií potřásli rukou.

Ale on, Sam Elánius, se držel svého odznaku, až na ten čas, kdy to nestačilo a kdy se místo odznaku držel láhve...

Právě teď se cítil, jako kdyby se ta doba vrátila a on se zase vrátil k láhvi. Svět kolem něj se otáčel. Kde byl zákon? Támhle je barikáda. Kdo ji chránil před čím? Městu vládl šílenec a jeho stínoví pohůnci. Tak kde byl zákon?

Policisté často říkají, že by lidé neměli brát zákon do svých vlastních rukou, a myslí si, že vědí, o čem mluví. Jenže to mluví o mírumilovných časech a o lidech, kteří si vezmou obušek a jdou srovnat svého souseda, protože jim jeho pes zase pomočil schody. Ale v časech, jako je tenhle, komu patří zákon? Kdyby neměl být v rukou lidí, tak kde by, k sakru, měl být? U někoho, kdo si myslí, že ho využije líp? Tak se dostanete nazpět k Sebevraždovi a jeho lidem, a k čemu je to dobré?

Co by se tedy mělo stát teď? No ano, měl odznak, ale ten nebyl jeho, ne doopravdy... a teď dostal rozkazy, a byly to špatné rozkazy... a měl nepřátele ze všech možných hloupých důvodů... a na druhé straně možná neměl žádnou budoucnost. Ta už neexistovala. Nic vlastně nebylo skutečné, žádný pevný bod, na němž by stanul, jen Sam Elánius visící v prostoru někde v místech, kde neměl co dělat...

Jako by jeho tělo, které se pokoušelo využít tolik zdrojů, kolik jich bylo třeba k rozpletení vířících myšlenek, vysávalo síly ze zbytku Elánia. Zrak se mu kalil. Cítil, jak mu měknou kolena.

Nakonec nevnímal nic jen zmatené zoufalství.

A spoustu výbuchů.

Havelock Vetinari jemně zaklepal na okno malé kanceláře umístěné přímo v hlavní bráně Cechu vrahů.

Vrátný ve službě pozvedl hlavu.

"Zapíšu si odchod, pane Rozbušný," řekl vrah.

"Jistě, pane," přikývl Rozbušný a přistrčil mu tlustý fascikl. "A kam máme dnes namířeno, mladý pane?"

"Všeobecná orientace a obeznámení se s další částí města, pane Rozbušný. Uč se, synu, moudrým býti. Schola ludus, že?" odpověděl Vetinari, zapsal své jméno do knihy a vrátil brk do držáku u kalamáře. "A jak se má váš malý?"

"Díky za optání, pane, už je mu mnohem líp," odpověděl vrátný.

"No, to rád slyším. Ale, jak vidím, ctihodný Jan Vykrvácel je venku na nějaké akci. V paláci?"

"Ale, ale, pane." Rozbušný se usmál a v žertu mu zahrozil prstem. "Dobře víte, že bych vám to nesměl prozradit, i kdybych to věděl."

"Samozřejmě." Vetinari se podíval na zadní stěnu vrátnice, kde byla ve starodávném mosazném stojánku uložena řada obálek. Nad stojánkem byla tabulka s nápisem "Aktivní služba".

"Přeji hezký večer, pane Rozbušný."

"Nápodobně, pane. A hezké... ehm... rozhlížení."

Díval se, jak mladík vychází na ulici. Pak zašel do malé kuchyňky vedle vrátnice, aby si postavil na čaj.

Měl mladého Vetinariho opravdu rád. Byl to tichý hoch a studijní typ. A navíc, alespoň se to říkalo, při některých příležitostech velmi uznalý mladý muž. Ale přesto byl trochu divný. Jednou ho Rozbušný pozoroval ve vstupní hale, kde Vetinari naprosto nehybně stál. Nic víc. Jen stál a nehýbal se. Nepokoušel se nijak ukrýt ani nic jiného. Po půlhodině k němu Rozbušný zašel a zeptal se ho: "Potřebujete něco, pane? Mohl bych pro vás něco udělat?"

A Vetinari mu odpověděl: "Díky, to je v pořádku, pane Rozbušný, já se jen učím nehybně stát."

Na takové prohlášení pochopitelně neexistovala žádná smysluplná odpověď. A mladík asi musel vzápětí odejít, protože si Rozbušný nevybavoval, že by ho ještě téhož dne viděl.

Zaslechl jakýsi šustot od hlavních dveří a pak tiché zapraskání podlahy ve vrátnici a vstrčil hlavu ze dveří, aby místnost zkontroloval. Byla dokonale prázdná. Dokonale prázdná, jak si později pomyslel. Měl v té chvíli pocit, jako by byla mnohem prázdnější, než kdyby v ní prostě a jednoduše... no... nikdo nebyl.

Vrátil se ke svému pohodlnému křeslu v přístěnku a uvolnil se.

Obálka se jménem J. Vykrvácel se v mosazném stojánku svezla mírně stranou.

Bylo to množství výbuchů. Barevné rakety, jaké se používají při ohňostroji, poletovaly celou ulicí. Duněly a zvonily tamburíny, rohy ječely jakési divoké melodie a zpoza rohu vytančila řada rozjásaných mnichů, kteří vykřikovali ze

všech sil svatá hesla.

Elánius klesl na kolena a vnímal jen řadu nohou v sandálech, které dusaly kolem něj, a na všech stranách vířící hrubě tkaná roucha. Rzezacz na tanečníky něco křičel, ale ti se jen smáli a mávali rukama ve vzduchu.

Do prachu přímo před Elániem dopadlo něco hranatého a stříbřitě lesklého.

Vzápětí byli mniši pryč, vzdalovali se vedlejší uličkou, vířili v tanci a bušili do tamburín a gongů a jejich smích a výkřiky rychle slábly...

"Zatracení pohani!" prohlásil Rzezacz, který se blížil rychlým krokem. "Zasáhl vás někdo, seržante?"

Elánius natáhl ruku a zvedl stříbrný obdélník.

Od Rzezaczova hradního plátu se odrazil kámen.

Když pozvedl megafon, zasáhla ho do kolena hlávka zelí. Elánius upíral pohled na věc, již svíral v ruce. Bylo to pouzdro na doutníky, štíhlé, mírně prohnuté, elegantní.

Rychle ho otevřel a četl:

Svět se hýbal. Jenže teď se Elánius cítil jako loď na kotvě. Na konci kotevního lana byla do pevného dna zaseknutá kotva, která loď natáčela tak, aby stála přídí proti proudu.

Přes vrchol barikády vylétaly salvy střel. Házení věcí byl starý ankh-morporský zvyk a na Rzezaczovi bylo něco, co ho předurčovalo stát se cílem. S veškerou důstojností, jíž byl v tom okamžiku schopen, zvedl megafon znovu a dostal se právě ke slovům "- a proto vás tímto varuji -", než mu kámen vyrazil hlásnou troubu z ruky.

"Tak tedy dobrá," prohlásil škrobeně a ještě škrobeněji došel k policejnímu oddílu. "Seržante Kýlo, přikažte mužům, ať se připraví ke střelbě. Jedna salva šípů přes vrcholek barikády."

"Ne," odpověděl Elánius a vstal.

"Musím s jistotou předpokládat, že jste byl omráčen, seržante," zamračil se Rzezacz. "Mužstvo - připravte se ke splnění rozkazu!"

"Prvního, kdo vystřelí, osobně podřežu jako kuře," prohlásil jasně a zřetelně Elánius. Nekřičel. Bylo to jasné, důvěrné sdělení, které odhalovalo, co ukrývá nejbližší budoucnost.

Rzezaczův výraz se nezměnil. Změřil si Elánia od hlavy k patě.

"Takže to znamená vzpouru, seržante?" prohlásil kapitán.

"Ne, pane. Já nejsem ani voják, ani námořník. Já se nemohu vzbouřit, pane."

"Stanné právo, seržante!" vyštěkl Rzezacz. "To je úřední!"

"Skutečně?" odpověděl Elánius, když se na ně snesl další déšť kamení a nahnilého ovoce a zeleniny. "Zvednout štíty, mládenci!"

Rzezacz se obrátil k Fredu Tračníkovi. "Desátníku, přikazuji vám, abyste tohoto muže okamžitě zatkl!"

Tračník vyděšeně polkl. "Já?"

"Vy, desátníku. Okamžitě."

Tračníkova růžová tvář najednou zbělala, protože většina krve se rozhodla spěšně přestěhovat jinam. "Ale on -" začal.

"Neuděláte to? Jak se zdá, budu to muset udělat sám," prohlásil kapitán. Tasil meč.

V tom okamžiku zaslechl Elánius, jak někdo s cvaknutím odsunul pojistku samostřílu, a v duchu zasténal. Tohle si tedy nepamatoval.

"Buďte tak laskav a odložte ten meč, pane," ozval se hlas svobodníka Elánia.

"Ty po mně nestřelíš, ty mladý blázne. To by byla vražda," ušklíbl se kapitán s ledovým klidem.

"Když vás trefím tam, kam mířím, pane, a to dokážu, pak to jistě vražda nebude, pane."

Ale sakra, pomyslel si Elánius. Možná, že byl ten mládenec opravdu trochu jednoduchý. Protože ať už byl Rzezacz cokoliv, nechoval se jako zbabělec. Myslel si totiž, že umíněná tvrdohlavost je totéž co odvaha. Neustoupil by, ani kdyby stál tváří v tvář tuctu ozbrojených mužů. '

"Aha, myslím, že už vím, v čem je problém, kapitáne," řekl Elánius se spokojeným výrazem. "To se týká i vás, svobodníku. Řekl bych, že tady došlo k malému nedorozumění, pane, ale myslím, že tímhle by se to mělo vyřešit -"

Byl to úder, na který nikdy nezapomene. Dokonalý. Přímo z učebnice. Rzezacz padl k zemi jako podťatý strom.

Ve světle všech mostů, které za sebou pálil, vsunul Elánius nenápadně ruku zpět do kapsy. Díky vám, pane Tvrdoboji, a vašemu rozsáhlému sortimentu malých uklidňovacích prostředků.

Obrátil se k policistům, jejichž tváře zatuhly v celé škále výrazů, od zhrozených po hrůzou zsinalé.

"Do záznamů uveďte, že tohle udělal starší seržant Kýla," prohlásil. "Poslyš, Elánie, a co jsem ti říkal o tom mávání zbraní, když se ji nechystáš použít?"

"Vy jste ho omráčil, seržante!" zalykal se mladý Sam, který nedokázal odtrhout pohled od ležícího kapitána.

Elánius opatrně zatřásl rukou, aby do ní vrátil trochu života. "V záznamech bude zaneseno, že jsem převzal velení poté, co kapitána postihl náhlý záchvat šílenství," pokračoval v řeči. "Bijkyj a Tupátko... odtáhněte ho zpět na strážnici a zamkněte ho, ano?"

"Co budeme dělat, seržante?" zasténal Tračník.

No...

Budeme udržovat klid a pořádek. To bylo ono. Lidé si často chybně vysvětlují, co to znamená. Narazíte na nějakou opravdu velkou nepříjemnost, jako je třeba dvojice sousedů, kteří se perou na ulici kvůli nějaké podstatné věci, třeba jim jde o to, komu patří živý plot mezi jejich pozemky, a oba jen přetékají vlastní nestranností a silou svého smyslu pro spravedlnost, oba řvou z plna hrdla a jejich ženy se buď koušou, škrábou a vlčí za vlasy o kousek dál, nebo odešly do té bližší kuchyně, aby si uvařily kafe a pokecaly si, než se ti jejich uklidní, a všichni čekají, že to budete právě vy, kdo to

k všeobecné spokojenosti vyřeší.

Nikdy nepochopí, že to není vaše práce. Byla by to možná práce pro psychologa a párek advokátů. Vaše práce spočívá v tom, že musíte potlačit svůj první nápad, což je otlouct jim ty jejich pitomé tlusté hlavy o sebe, zarazit ty nabubřelé řečičky, v nichž obhajují sami sebe, a přinutit je ztlumit hlasy a uklidit se z ulice. Jakmile se vám to podaří, je vaše práce hotova. Nejste bůh chodící po zemi, rozdávající dokonale vyváženou a přírodní spravedlnost. Vaší prací bylo jen vrátit věci do stavu klidu.

Je jasné, že když nezapůsobí několik vašich přísných slov a pan Novák navíc přeleze diskutovaný plot a ubodá pana Svobodu* nůžkami na živý plot, pak už je to jiná záležitost, máte případ, o němž se později bude mluvit jako o proslulé vraždě pro živý plot.

Lidé od policajtů čekají sice všechno možné, ale je jedna věc, kterou si dříve či později přeje každý: vrátit tohle všechno zpátky.

Zařídit to tak, aby se tohle všechno mohlo vrátit zpátky...

"Cože?" řekl, protože si najednou uvědomil, že na něj mluví nějaký hlas, který už nějaký čas zní na okraji jeho vnímání.

"Ptal jsem se, jestli zešílel, seržante?"

Jenže když se řítíte do propasti, je pozdě uvažovat o tom, zda na vrchol hory nevedla nějaká jiná, lepší cesta...

"Chtěl po vás, abyste stříleli na lidi, kteří po vás naopak nestříleli," zavrčel Elánius a popošel kupředu. "To znamená, že musel být nepříčetný, nemyslíte?"

"No jo, ale voni po nás házou kamení, seržante," upozornil ho Tračník.

"Ano? Tak se postavte na místo, kam nedohodí. Oni se unaví dříve než my."

Aby bylo pravdě učiněno zadost, je třeba přiznat, že déšť projektilů přilétajících od barikády ustal. Dokonce i v období vážné krize byli obyvatelé Ankh-Morporku ochotni zastavit nepřátelství kvůli opravdu zábavnému kousku pouličního divadla. Elánius došel nazpět k barikádě a cestou se sehnul, aby ze země sebral Rzezcazův mírně zprohýbaný megafon.

Když se přiblížil k barikádě, rozhlédl se po obličejích viditelných mezi nohama židlí a kusy ostatního harampádí. Byl si jistý, že v ulicích jsou i Nepojmenovatelní, kteří podle potřeby usměrňují situaci. Doufal jen, že při troše štěstí se nebudou unavoval nějakou uličkou Rybí kostice.

Mezi obránci se šířilo mumlání. Většina z nich měla výraz, který Elánius znal, protože se snažil, aby se takový výraz pokud možno na jeho tváři neobjevil. Byl to pohled lidí, kterým někdo smetl pevnou půdu pod nohama a teď se pokoušejí stepovat v písku.

Odhodil ten pitomý a okázalý megafon a přiložil k ústům ruce.

"Někteří z vás mě znají!" zvolal. "Jsem seržant Kýla, v současnosti velitel policejní strážnice v ulici U melasového dolu. Přikazuji vám, abyste rozebrali tuto barikádu -"

Ozval se sbor nesouhlasných a pohrdavých výkřiků a vyletěly dva nebo tři špatně mířené předměty. Elánius zůstal nehybně stát a čekal, až znovu nastalo ticho. Pak opět pozvedl ruce k ústům.

"Opakuji, nařizuji vám, abyste rozebrali tuhle barikádu." Nadechl se a pokračoval: "Pak materiál přesunete a vybudujete novou barikádu na rohu ulice Kotevního řetězu! A další postavte v ústí Strmé uličky! A postavte ji pořádně! Dobří bohové, copak se to dělá takhle? Naházíte na sebe krámy bez ladu a skladu a myslíte si, že to stačí? Barikáda je něco, co se musí zkonstruovat! Kdo tomu tady velí?"

Za hromadou popřevraceného nábytku se chvilku ozývaly užaslé zvuky a pak vykřikl nějaký hlas: "Vy?" a následoval nervózní smích.

"No... to je vážně velká legrace! A teď se zasmějte tomuhle: Zatím se o nás nikdo nezajímá. Jsme v klidné a tiché části města. Ale až se situace ve městě zhorší, a k tomu jistě dojde, tak máme na krku jízdu! Se šavlemi! Jak douho vydržíte potom? Jenže když uzavřete tenhle konec Melasového dolu a konec Strmé, zůstanou jim k průjezdu jen vedlejší uličky a to nemají rádi! Záleží samozřejmě na vás! Rádi bychom vás ochránili, ale já budu se svými muži tady, za barikádou..."

Pak se obrátil na podpatku a vracel se ke svým čekajícícm mužům.

"V pořádku, hoši," řekl. "Slyšeli jste. Procvak a Kýta, vy dva odvezete antona k mostu a tam ho převrátíte. Bijkyj a Hadrakko a vy, Frede... běžte a seberte někde pár dvojkoláků. Vyrostli jste tady, takže mi neříkejte, že jste něco takového nikdy neudělali. Pár jich použijte, abyste zablokovali ulici tady, a zbytek zavezete do ústí vedlejších uliček tak, aby se tam vzpříčily. Vy to tady kolem znáte. Zablokujte taky všechny zadní uličky."

Tračník se poškrabal na nose. "No, na straně k řece to můžeme udělat, seržante, ale na straně ke Stínovu je těch uliček moc. Tam všechny zablokovat nedokážeme."

"S těmi bych si hlavu nelámal. Odtamtud se sem jezdectvo nedostane. Víte, jak říkají na Stínově koni?"

Tračník se zasmál. "Jasně, seržante. Oběd."

"Tak. A vy ostatní, doneste sem lavice a stoly ze strážnice -"

Pak si uvědomil, že se ani jeden z mužů nepohnul. Zdálo se, že ve vzduchu visí jistý... problém.

"Co se děje?"

Vilém Tupátko si stáhl helmu a otřel si zpocené čelo. "Hm... jak daleko to podle vás zajde, seržante?"

"Až na konec, Viléme."

"Jenže my jsme přece přísahali, seržante, a teď právě neposloucháme rozkazy a pomáháme vzbouřencům. Nějak se mi to nezdá správné, seržante," mačkal ze sebe Tupátko nešťastně.

"Přísahal jste, že budete bránit zákon a starat se o bezpečnost obyvatel města, a to beze strachu a bez rozdílu," připomněl mu Elánius. "A ochraňovat nevinné. Víc toho na té přísaze není. Možná si mysleli, že právě tohle jsou ta nejdůležitější slova. Není tam nic o rozkazech, dokonce ani o mých rozkazech ne. Vy jste ochránci práva, ne nějací

vojáci vlády nebo krále."

Jeden nebo dva muži vrhli toužebné pohledy na druhý konec ulice, prázdný, otevřený a lákající.

"Ale nebudu zdržovat nikoho, kdo by teď chtěl odejít." Muži sklopili oči.

"Čavajs, pane Kýla," ozval se ulepený hlas za jeho zády.

"Copak je, Noby?" řekl, aniž se otočil.

"Poslyšte, jak jste poznal, že jsem to já, seržante?"

"To je takový zvláštní dar," odpověděl Elánius a proti své vůli se obrátil, aby se na malého uličníka podíval. "Tak co se kde dělo?"

"Velkej masakr na náměstí Náhlýho osvícení, seržante. A taky se říká, že lidi vtrhli do strážnice u Dollyinejch sester a vyhodili kapitána z okna. A všude se loupí a plení, to říkaj lidi, a Denní hlídka prej honí lidi, jenže teď už tolik ne, vona se jich totiž většina ukrejvá, teda jako policajtů, páč -"

"Ano, dovedu si to představit," povzdechl si Elánius. Karcer měl pravdu. Policisté budou vždycky v menšině, takže mohou fungovat jen tehdy, když jim to lidé dovolí. Když se soustředí a uvědomí si, že nejste nic jiného než další průměrný hlupák s kouskem plechu v podobě odznaku v ceně několika pencí, který může velmi rychle skončit jako šmouha na chodníku.

Teď bylo dokonce někde v dálce slyšet křik. Otočil se zpět a podíval se na váhající policisty. "Na druhé straně, gentlemani," prohlásil, "pokud chcete odejít, víte někdo, kam půjdete?"

Jak se zdálo, přesně tatáž myšlenka už napadla jak Tračníka, tak ostatní.

"Seženeme ty dvoukoláky," odpověděl desátník a odspěchal.

"Jo a já chci ten peňák," hlásil se Noby a natáhl špinavou dlaň. K jeho vlastnímu překvapení, hraničícímu téměř se šokem, mu dal Elánius celý tolar a řekl: "A neustále mě o všem informuj, ano?"

To už muži vynášeli ze strážnice lavice a stoly a netrvalo dlouho, objevil se Bijkyj s dvoukolákem plným prázdných sudů. Barikády v těchto ulicích byly jednoduchou záležitostí, v podstatě je pomáhaly udržovat čisté, což bylo za normální situace velmi obtížné.

Policisté se dali do práce. Tohle bylo něco, co uměli. Dělali to jako děti. A možná si při tom mysleli: a podívejte se, všichni, tentokrát při tom na sobě máme uniformy. To znamená, že nemůžeme dělat špatnou věc.

Zatímco se Elánius pokoušel zaklínit lavici do rostoucí stěny, vnímal lidi, které měl za zády. Přesto pracoval cílevědomě dál, až za zády uslyšel opatrné odkašlání. Pak se obrátil.

"Copak je? Můžu vám nějak pomoci?"

Stála před ním malá skupinka lidí a Elániovi bylo jasné, že tuhle skupinu stmelila společně sdílená hrůza, protože podle toho, jak vypadali, by jistě neměli jeden s druhým nic společného, pokud by se tomu mohli jen trochu vyhnout.

Jejich mluvčí, nebo alespoň muž, který jim stál v čele, vypadal téměř přesně tak, jak si Elánius představoval pachatele vraždy v případě vraždy kvůli živému plotu.

"Ehm... důstojníku?"

"Prosím, pane?"

"Co to tady vlastně děláte..., ale přesně?"

"Udržuji klid, pane. Alespoň tenhle kousek klidu."

"Říkal jste, že ve městě se bouří lidé a že můžeme očekávat jízdu..."

"Je to velmi pravděpodobné, pane."

"Nemusíš se ho takhle vyptávat, Rokfóre, je jeho povinností nás chránit," vyštěkla žena, která stála jen kousek za mužem a tvářila se majetnicky. Elánius změnil své mínění o muži. Ano, ten člověk měl vzhled a výraz potenciálního domácího traviče, manžela, který sice o rozvodu přemýšlí jen občas, ale zato denně před spaním vymýšlí ty nejstrašnější způsoby, jak sprovodit ze světa svou manželku. Bylo snadné pochopit proč.

Obdařil dámu přátelským, vřelým úsměvem. Držela v rukou modrou vázu. "Mohu vám nějak pomoci, madam?"

"Co chcete dělat s tím, že nás vraždí v našich postelích?" podívala se na něj popuzeně.

"No, zatím ještě nejsou ani čtyři hodiny, madam, ale když mi řeknete, v kolik hodin chcete jít na lůžko -"

Na Elánia udělal dojem způsob, jakým se dáma napřímila. Dokonce ani Sibyla v plné vévodkyňovské náladě a s krví dvaceti generací nadutých předků v žilách by nebyla lepší.

"Rokfóre, uděláš něco s tím... člověkem?" vypravila ze sebe.

Rokfór se podíval na Elánia. Elánius si uvědomoval, že má na tváři odporné strniště, že je nedostatečně upravený, špinavý a pravděpodobně začíná zapáchat. Rozhodl se, že na ubožákova záda nebude nakládat další břímě.

"Nechtěl byste nám vy a vaše paní pomoci s barikádou?" zeptal se přátelsky.

"Ale jistě, samozřejmě, děkuji vám opravdu z -" začal Rokfór, ale byl znovu až druhý.

"Některé kusy toho nábytku vypadají strašlivě špinavé," uštípla paní Rokfórová. "A támhle to, nejsou to náhodou pivní sudy?"

"Jistě, madam, ale jsou to prázdné sudy," odpověděl jí Elánius.

"Jste si jistý? Odmítám se ukrývat za alkoholem! Nikdy jsem nesouhlasila s pitím alkoholu a Rokfór taky ne!"

"Ujišťuji vás, madam, že každý pivní sud, který měli v rukou mí muži, je prázdný. V tomto směru můžete být naprosto klidná."

"A jsou vaši muži střízliví a čistotní?" ujišťovala se žena.

"Kdykoliv jim nezbývá nic jiného, madam," odpovídal Elánius po pravdě. To se dámě zřejmě zdálo přijatelné. V tomto ohledu byla paní Rokfórová jako Rzezacz. Naslouchala tónu hlasu, nikoliv významu slov.

"Tak mě napadlo, že by nebyl špatný nápad, drahoušku, kdybychom si pospíšili do -" začal Rokfór.

"Ale ne bez tatínka!" odpověděla rezolutně jeho žena.

"To nebude žádný problém, madam," usmál se na ni ještě jednou Elánius. "Kdepak je?"
"Na naší barikádě, samozřejmě! A ta je, to vám tedy řeknu, mnohem lepší!"
"To rád slyším, madam," přikývl Elánius. "Kdyby byl tedy tak laskav a přišel sem, tak -"
"Ehm, obávám se, že jste zcela nepochopil situaci, důstojníku," začal rozpačitě Rokfór.
Elánius se podíval na vzdálenou barikádu a pak náhle užasle napjal zrak. Teprve pak se mu podařilo zahlédnout kousek pod vrcholem hromady nábytku čalouněné křesílko. Další pátrání mu odhalilo, že v něm sedí spící postava v plátěných domácích trepkách.
"Hrozně na tom svém křesílku lpí," povzdechl Rokfór.
"Jednou z toho bude dědictví," upozornila paní Rokfórová hlasitě. "Byl byste tak laskav a poslal pár svých mladých mužů, aby z barikády vybrali náš nábytek? A ať ho zatím narovnají někam, kde by ho nezasáhly střely."
Když si pak začala opatrně hledat cestu mezi odpadky a zamířila ke strážnici, kývl Elánius na mladého Sama a dva další muže.
"Myslíte, že by mohlo dojít k nějakému boji?" zajímal se pan Rokfór upřímně.
"Možné to je, pane."
"V takových věcech se opravdu moc nevyznám."
"S tím si nelamte hlavu, pane." Elánius vyzvedl muže na barikádu a obrátil se ke zbytku malého hloučku. Uvědomoval si už chvíli, že se mu do zad zavrtává tvrdý pohled, a teď vystopoval zdroj oné nepřátelské energie až k jejímu zdroji - byl to mladý muž v černých kalhotách, zdobené košili s plizovanou přednicí, nabíranými rukávy a kudrnatými vlasy, které mu padaly až na ramena.
"To všechno je jen nějaký špinavý trik, že?" prohlásil mladík. "Nejdřív nás dostanete do své moci, vlákáte do svých sítí a pak už nás nikdy nikdo neuvidí, co?"
"Tak se do toho nepleť, Reginalde," odpověděl mu Elánius. Přiložil ruce k ústům a obrátil se k barikádě v ústí ulice Rybí kostice. "Pokud se k nám chce přidat ještě někdo, měl by si pospíšit!" zavolal.
"Vy přece nemůžete znát moje jméno!" zarazil se Reginald Půlbotka.
Elánius se zadíval do těch velkých vypouklých očí. Jediný rozdíl mezi Regem teď a Regem v budoucnosti byl v tom, že policista Reginald Půlbotka byl mnohem šedivější a některé části jeho těla držely pohromadě stehy. Zombijství k Regovi přijde zcela přirozeně. On byl zrozen ke smrti. Věřil v mnoho věcí tak silně, že ho v pohybu udržovalo jakési vnitřní péro. Bude z něj výborný policista. Oproti tomu revolucionář dobrý nebyl. Lidé tak oddaně a úzkostlivě zapálení naháněli skutečným revolucionářům hrůzu. Bylo to v jeho pohledu.
"Jmenujete se Reginald Půlbotka," usmál se Elánius, "a bydlíte v ulici Rybí kostice."
"Aha, takže vy si o mně vedete tajné záznamy?" opáčil Reginald s jakýmsi pochmurným štěstím.
"Ne, abych se vám přiznal, tak ne. A teď, kdybyste byl tak laskav..."
"Vsadil bych se, že ten spis máte a že je alespoň kilometr dlouhý a -" rozehříval se Reginald.
"Ne, to ne. Zdaleka nemá celý kilometr," odpověděl Elánius. "A teď poslyš, Regu, musíme -"
"Žádám, aby mi bylo do spisu umožněno nahlédnout!"
Elánius si povzdechl. "Pane Půlbotko, my o vás žádný spis nemáme. Nemáme spis o nikom, rozumíte? Polovina z nás nedokáže číst, když si při tom nepomůže prstem. Reginalde, my se o vás vůbec nezajímáme!"
Lehce ustarané oči Reginalda Půlbotky se na okamžik upřely do Elániovy tváře, pak mozek s nimi spojený odmítl tuto informaci jako něco, co zásadně odporuje představám, které si vybudoval ve své fantazii.
"No, chci vám jen říct, že vám nebude vůbec nic platné, když mě budete mučit, protože já vám neodhalím žádné podrobnosti o svých soudruzích z dalších revolučních buněk!" varoval Elánia Reg.
"Dobrá. Tak tě tedy mučit nebudu. A teď bychom možná mohli -"
"Ono je to tak dokonale vymyšlené, víte? Žádný z členů jedné buňky neví nic o těch dalších!"
"No, to je chytré. A vědí o tobě?" pozvedl Elánius se zájmem obočí.
Na okamžik se Regova tvář zmateně zachmuřila. "Cože?"
"No, řekl jsi, že o nich nic nevíš," opakoval Elánius, "... a vědí tedy oni o tobě?" Byl by rád dodal: ty jsi revoluční buňka o jediném členu, Regu. Skuteční revolucionáři jsou mlčenliví lidé s nehybnými obličeji karetních hráčů a je jim nejspíš jedno, jestli vůbec žiješ. Ty sis pořídil košili, jakou podle tebe nosí revolucionáři, a nechal ses ostříhat jako oni, nosíš šerpu a znáš všechny revoluční písně, ale ty nepatříš k městské gerile. Ty jsi městský snílek. Převracíš popelnice a píšeš po zdech ve jménu Lidu, který by ti za to ale okamžitě jednu fláknul, jen kdyby tě při tom přistihl. Ale máš víru.
"Aha, takže vy jste tajný operátor," prohlásil, aby pomohl Reginaldovi vyplést se ze sítě, do níž se vlastní vinou zapletl.
Reg se rozveselil. "Správně!" zvolal. "Lidé jsou moře, v němž revolucionář plave."
"Jako mečouni?" pokusil se znovu Elánius.
"Prosím?"
A ty jsi platýz, pomyslel si Elánius. Kabátník, to je revolucionář. Ten umí bojovat, a nejen to, umí myslet, a to i když je v úzkých, ale ty, Regu, ty bys měl raději zůstávat uvnitř, v teple a pod střechou...
"No, vidím, že jsi nebezpečný jedinec," prohlásil nakonec. "Bude lepší, když tě postavíme někam, kde tě budeme mít na očích. No ano, to je pravda. Mohl bys narušit nepřítele zevnitř."
Reginald, kterému se očividně ulevilo, pozvedl na pozdrav pěst a s revolucionářskou rychlostí odnesl stůl k nově rostoucí barikádě. Za starou provizorní barikádou, jejíž sporná jednolitost už byla stejně narušena odstraněním nábytku manželů Rokfórových, došlo k rychlé výměně názorů. Ta byla přerušena zvoněním podkov na vzdálenějším konci ulice U melasového dolu, které bylo následováno náhlým výbuchem rozhodnosti ze strany zbývajících obránců.
S úctyhodnou rychlostí přelezli zbytky barikády staré a rozeběhli se k té nové, oficiální. Týl uzavíral svobodník

Elánius, kterého v pohybu zdržovala těžká dubová židle.

"Dávejte na ni pozor!" vykřikl na něj ženský hlas odněkud zezadu. "Patří do sady!"

Elánius položil mladíkovi ruku na rameno. "Dej mi svůj samostříl, ano?"

Jezdci se přiblížili.

Sam Elánius neměl koně rád. Něco se v něm bouřilo proti tomu, být oslovován někým, kdo měl hlavu tři metry nad zemí. Neměl rád pocit, že se na něj někdo dívá dírkami u nosu. Neměl rád, když na něj někdo mluvil shora.

Než jezdci dorazili k barikádě, Elánius ji přelezl a stál před ní uprostřed ulice.

Zpomalili. Bylo to pravděpodobně i proto, že se sice nehýbal, ale držel samostříl nedbalým způsobem člověka, který ho umí používat, ale rozhodl se, že to zatím neudělá.

"Vy tam!" zvolal jeden z jezdců.

"Ano?"

"Vy tomu tady velíte?"

"Velím. Mohu vám nějak pomoci?"

"Kde jsou vaši muži?"

Elánius ukázal palcem k rostoucí barikádě. Na vrcholku celého valu ve svém křesle mírumilovně pochrupoval otec paní Rokfórové.

"Ale to je barikáda!" zamračil se jezdec.

"Bystrý. Poznal."

"A je tam nějaký muž a mává vlajkou!"

Elánius se ohlédl. K jeho překvapení to byl Reginald Půlbotka. Někdo z mužů donesl starý prapor z Tildovy kanceláře a vztyčil ho na vrcholku barikády. Reg byl přesně ten člověk, jenž bude mávat každou vlajkou, která je právě po ruce.

"Pravděpodobně jsou ve skvělé náladě, vojáku," vysvětloval Elánius. "Nelámejte si s tím hlavu. Jsme všichni v pořádku."

"Ale je to zatracená barikáda člověče. Vzbouřenecká barikáda!" ozval se teď druhý voják.

No maucta, pomyslel si Elánius. Všichni mají opravdu dokonale vyleštěné pancíře. A až neuvěřitelně mladistvé, růžové tváře.

"Ne tak docela. Abych se vyjádřil přesně, pak je to-"

"Nejste padlý na hlavu, člověče? Copak nevíte, že z rozkazu Patricije mají být všechny barikády strženy?"

Třetí jezdec, který si zatím Elánia jen prohlížel, pobídl koně o pár kroků kupředu.

"Co znamená ta pecka na vašem rameni, důstojníku?" zeptal se.

"To znamená, že jsem starší seržant. To je zvláštní hodnost. A vy jste kdo?"

"Co je vám vlastně do toho? Nemusí vám nic povídat, rozumíte?" utrhl se na Elánia první voják.

"Myslíte?" odpověděl Elánius. Ten muž mu začínal jít na nervy. "Abych se tak vyjádřil, tak vy jste jen vojín a já mizerný starší seržant, a jestli se mnou ještě jednou zkusíte mluvit tímhle způsobem, tak vás srazím z toho koně a natáhnu vám jednu za ucho, jasné?"

Dokonce i ten kůň o několik kroků ustoupil. Jezdec otevřel ústa, aby něco řekl, ale třetí jezdec pozvedl ruku v bílé rukavici.

A kruci, pomyslel si Elánius, který zaostřil pohled na červený rukáv. Ten muž byl kapitán. A nejen to, byl to podle všeho navíc inteligentní kapitán. Nepromluvil, dokud nezjistil, co a jak, a neodhadl situaci. Občas se najdou i takoví. Dokážou být nebezpečně nápaditi.

"Všiml jsem si, starší seržante," prohlásil kapitán a přitom pečlivě a bez jakékoliv jízlivosti zdůraznil Elániovu hodnost, "že ta vlajka nad barikádou je vlajkou Ankh-Morporku."

"Je to vlajka z naší strážnice," odpověděl Elánius a dodal: "Pane."

"Víte, že Patricij vyhlásil, že budování barikád je vzbouřenecký akt?"

"Ano, pane!"

"No a?" pokračoval kapitán trpělivě.

"No, čekal byste snad od něj, že řekne něco jiného, pane...?"

Přes kapitánovu tvář přeběhl slaboučký náznak úsměvu. "Nemůžeme dovolit, aby tady zavládlo bezpráví, starší seržante. Kdybychom všichni přestali ctít zákony, kam bychom se dostali?"

"Za tou barikádou je víc policistů na jednoho občana než kdekoliv jinde ve městě, pane," odpověděl s vážnou tváří Elánius. "Dalo by se říci, že je to jedno z míst, kde je právo opravdu ctěno a dodržováno."

"- nic z toho vaše néééni! Nám patří vaše helmice, jsou naše vaše střééévice, naši jsou maršálóóóvé. Stačí však se nás dotknoutííí a budéééte poražéééni... Morporkia, Morporkia, Morporkíííáááá..."

"To je vzbouřenecká píseň, pane!" zvolal jezdec číslo jedna. Kapitán si povzdechl.

"Kdybyste pořádně poslouchal, Temelíne, tak byste možná poznal, že je to jen velmi špatně zazpívaná národní hymna," ušklíbl se.

"Nemůžeme přece dovolit, aby to zpívali rebelové, pane!"

Elánius si dobře všiml kapitánova výrazu. Dalo se z něj vyčíst opravdu hodně o pitomcích.

"To, že někdo mává národní vlajkou a zpívá přitom národní hymnu, Temelíne, ještě neznamená, že páchá akt vzpoury," prohlásil kapitán. "A kromě toho nás naléhavě potřebují jinde." Zasalutoval Elániovi, který se přistihl při tom, že mu pozdrav vzorově vrací. "Takže vás opustíme, starší seržante. Doufám, že váš den bude plný zajímavých událostí. A já jsem si jistý, že bude."

"Ale to je barikáda, pane," trval na svém první voják a vrhal po Elániovi kosé pohledy.

"Je to jen hromada nábytku, vojíne. Předpokládám, že lidé dělají jarní úklid. Pokud se nenaučíte pozorně dívat, nikdy z

vás důstojník nebude. A teď za mnou!"

Kapitán kývl na pozdrav Elániovi a vedl své muže poklusem pryč.

Elánius se opřel o barikádu, položil kuši na zem a vylovil z kapsy pouzdro na doutníky. Pak zašmátral v další kapse a vytáhl pomačkanou krabičku s krátkými doutníky. Ty pak s jistou obřadností zasunul jeden po druhém do pouzdra.

Hmm. Vlevo máme ulici Kotevního řetězu. Tady, před námi, začíná ulice U melasového dolu a táhne se až k Jednoduché ulici.

Takže, kdyby se postavilo několik barikád až k Jednoduché ulici, uzavřela by se tím prakticky velká část postředové části Dolního Města a mnohem lépe by se bránila...

Uděláme to. Konec konců, vždyť jsme to udělali.

Samozřejmě a bohužel, to znamená, že tady s námi zůstane uzavřeno i velitelství Nepojmenovatelných. To je, jako kdybyste si postavili stan nad hnízdem zmijí.

Zvládneme to. Vždyť jsme to zvládli.

K barikádě se přiblížil pár starých lidí s vozíkem plným namátkou posbíraných osobních věcí. Oba se na Elánia zadívali pohledem plným němé prosby.

Ukázal rukou na barikádu a oni se rychle propletli za ni.

Jediné, co teď musíme udělat, je...

"Seržante?" Přes vrcholek hromady se nakláněl Fred Tračník. Zdálo se, že je udýchanější než obvykle.

"Co se děje, Frede?"

"Přes Varolův most se blíží fůra lidí. Říkaj, že se prej všude dějou ošklivý věci. Máme je pustit dovnitř?"

"Nějací vojáci?"

"Neřekl bych, seržante. Jsou to většinou starý lidi a děcka. A taky moje babička."

"Dá se jí věřit?"

"No, když si upije nějakou tu pintu, tak moc ne."

"Tak je pusťte, desátníku."

"Ehm..." zaváhal Tračník.

"No, tak co je, Frede?"

"Některý z těch lidí jsou policajti. Pár mládenců z Serošedý ulice a větší skupina z Královský cesty. Většinu z nich znám a ty, co neznám, znaj ti, co je znám já, jestli víte, co tím myslím."

"Kolik jich je?"

"Asi dvacet. Jeden z nich je Daniel Diviš, seržant z Šerošedé. Říká, že jim oznámili, že budou asi muset střílet na lidi, a většina z nich hned potom dezertovala."

"Skončila, Frede," opravil ho Elánius. "My nedezertujeme. My jsme civilové. Tak, a teď tady chci mít mladého Sama a tebe a Bijkyje a ještě tak půl tuctu dalších s plnou výstrojí a výzbrojí, jasné? A řekni Tupátkovi, aby zorganizoval skupiny, které by byly schopné na můj rozkaz posunout barikády kupředu."

"Posunout je, seržante? Já myslel, že s barikádami se nehýbe?"

"A dál řekni Mňácalovi, že má dvě minuty na to, aby mi někde našel láhev brandy," nevšímal si ho Elánius. "Velkou."

"To už zase bereme zákon do vlastních rukou, seržante?" zajímal se Tračník.

Elánius vykročil k ústí ulice Kotevního řetězu a jasně si uvědomoval váhu pouzdra na doutníky ve své kapse.

"Ano, Frede," přisvědčil, "jenže tentokrát pořádně stiskneme."

Dva strážní před velitelstvím Nepojmenovatelných se zájmem pozorovali malý oddíl policistů, kteří připochodovali ulicí a zastavili přímo před nimi.

"Ohó, koukni, to je přímo armáda," prohlásil jeden z nich. "Co chcete?"

"Nic, pane," odpověděl desátník Tračník.

"Tak vodprejskněte!"

"To nemůžu, pane. Mám svý rozkazy."

Strážný postoupil kupředu. Fred Tračník se potil a jim se takové věci líbily. Bylo to nudné zaměstnání a většina Speciálů byla momentálně na mnohem zajímavějších akcích. Dokonale přeslechli tichý krok za svými zády.

"Rozkaz udělat co, panáčku?" nadhodil druhý strážný výhružně a naklonil se nad Tračníkem. Za ním se ozval povzdech a tichý, tupý náraz.

"Dělat návnadu!" odpověděl roztřeseným hlasem Tračník.

Zbývající strážný se obrátil a potkal páně Tvrdobojova Vyjednávače č. 5, který právě letěl opačným směrem.

Když se muž sesul k zemi, Elánius zamrkal a začal si masírovat klouby.

"Důležitá lekce, mládenci," řekl. "Bolí to bez ohledu na to, co uděláte. Vy dva, odtáhněte je někam do stínu, ať se z toho vyspí. Elánius a Hadrakko, pojďte se mnou."

Elánius je vedl do budovy. Uvnitř byli další dva těžce ozbrojení strážní, kteří byli ukryti za kamennou zídkou, která jim umožňovala ideální ochranu a výhodu před nezvanými a hloupými vetřelci. Když uviděli Elánia, sevřeli oba ruce na rukojetích mečů.

"Co se to tam venku děje?" zeptal se jeden z nich.

"Hm, lidé jsou čím dál tím neklidnější," odpověděl mu Elánius. "Říkají, že za řekou už je to opravdu ošklivé. Proto jsme přišli převzít vězně z cel."

"Ano? A kdo vás tím pověřil?"

Elánius najednou zvedl a namířil svůj samostříl. "Pánové Burleigh a Silnoruka," odpověděl s úsměvem.

Oba strážní si vyměnili pohledy. "Kdo to má, u čerta, být?"

Následovala chvíle ticha, kterou ukončil Elánius, když ucedil koutkem úst:
"Svobodníku Elánie?"
"Pane?"
"Jakou značku má tenhle samostříl?"
"No... bratři Zhynulí, pane. Je to Mark Tři."
"Takže ne Burleigh a Silnoruka?"
"O takové značce jsem nikdy neslyšel, pane."
Sakra. Mám předstih pět let, pomyslel si Elánius. Ale stejně to byla moc dobrá řada.
"Tak se vyjádřím jinak," obrátil se znovu ke strážným. "Pokuste se mi dělat nějaké potíže, a já vám ustřelím hlavu." To nebyl ten nejlepší způsob, ale vyjadřoval jistou naléhavost a měl tu výhodu, že byl dost jednoduchý na to, aby mu porozuměli i Nepojmenovatelní.
"Máte jenom jednu střelu," upozornil ho jeden ze strážných.
Vedle Elánia se ozvalo kovové klapnutí. Teď pozvedl samostříl i Sam.
"Teď už jsou to dvě střely, a protože tady můj mladý přítel pravidelně trénuje, může vás zasáhnout kamkoliv," upozornil Elánius. "Odhoďte meče na zem. Okamžitě odejděte z budovy! Běžte! Hned! A už se nevracejte!"
Muži chvilku zaváhali, ale opravdu jen na malou chvilku, a pak se dali do běhu.
"Fred nám bude krýt záda," řekl Elánius. "Tak jdeme..."
Většina strážnic byla více méně stejných. Kamenné schody vedly dolů k celám a do sklepů. Elánius po nich seběhl, prudce otevřel těžké dveře -
A zkameněl.
Ani v těch nejlepších dobách nebyly cely cítit takhle draze. I v těch nejlepších časech, a dokonce i na strážnici v ulici U melasového dolu se hygienická zařízení skládala z jednoho kbelíku na celu a z takového množství úklidu typu "co je mokré, to je čisté", na jaký si Mňácal udělal čas.
Ale ani v těch nejhorších časech nebyly cely pod strážnicí v ulici U melasového dolu cítit krví.
Bestie se pohnula.
V místnosti byla velká těžká dřevěná židle. V téže místnosti vedle židle byl dlouhý úzký stůl. Židle byla přišroubována k podlaze. Byla opatřena širokými koženými řemeny. Na stole byly srovnány obušky a kladiva. To byl veškerý nábytek v místnosti.
Podlaha byla tmavá a ulepená. Půlila ji nehluboká stružka, která končila u odpadní mřížky.
Malé okénko v úrovni ulice byla zatlučeno silnými fošnami. Tohle nebylo místo, kde by bylo světlo vítáno. Všechny stěny, a dokonce i strop byly obloženy silnou vrstvou pytlů vycpaných slámou. Stejnými pytli byly pobity i dveře. Tohle byla opravdu dokonalá cela. Byla udělána tak, aby z ní neunikl ani hlásek.
Dvojice blikajících pochodní zdejší temnotu příliš nezaháněla, spíš ještě zdůrazňovala její špinavost.
Elánius slyšel, jak Hadrakko, stojící za ním, zvrací.
Jako v podivném snu popošel Elánius kupředu, sehnul se a zvedl ze země něco, co se ve svitu pochodní matně zalesklo. Byl to zub...
Narovnal se.
V jedné stěně cely byly malé dřevěné dveře, druhé mnohem větší ústí otevřené chodby, která bezpochyby vedla k celám. Elánius vytáhl pochodeň z držáku, podal ji Samovi a ukázal k tunelu.
Na druhé straně dvířek se ozvaly kroky a cinkot velkého svazku klíčů. Obojí se rychle přibližovalo a ve škvíře pode dveřmi začalo sílit světlo.
Bestie se napjala...
Elánius se natáhl ke stolu a uchopil největší palici, kterou tam našel, a rychle se postavil ke stěně těsně vedle dveří. Někdo přicházel, někdo, kdo věděl o téhle místnosti, někdo, kdo si taky říkal policista...
Elánius uchopil obušek oběma rukama a pozvedl ho přes pravé rameno...
Pak se podíval přes páchnoucí místnost a uviděl mladého Sama, který ho upřeně pozoroval, mladého
Sama s jeho jasně lesklým odznakem a tváří náhle plnou... něčeho cizího.
Elánius spustil obušek, tiše jej opřel o stěnu a vytáhl z kapsy kůží obšitý zabiják.
Bestie, která to příliš nechápala, náhle na krku ucítila obojek a byla odvlečena zpět do tmy...
Dveřmi prošel muž, který si tiše pohvizdoval mezi zuby, udělal několik kroků do místnosti, uviděl mladého Sama, otevřel ústa a pak velmi rychle usnul. Byl to mohutný muž a na dlažbu dopadl se zřetelným zaduněním. Přes hlavu měl koženou kuklu a byl do pasu nahý. Na širokém koženém opasku mu visel velký svazek klíčů.
Elánius vrazil do chodby za dveřmi, zahnul za roh, vpadl do malé, jasně osvětlené místnosti a chytil muže, kterého tam našel.
Tenhle byl mnohem menší, a když ho Elánius zvedl ze židle, tak stěží potlačil vyděšený výkřik.
"Tak copak dělá tatínek celý den v práci, synáčku!" zařval mu Elánius do obličeje.
Malý mužík se náhle proměnil v jasnovidce. Z Elániových očí jasně vyčetl, jak krátká by mohla být jeho budoucnost.
"Já jsem jenom úředník! Úředník! Já jen zapisuju věci do knih a do zápisů!" bránil se. V zoufalé snaze potvrdit pravdivost svých slov pozvedl jako důkaz psací brk.
Elánius se podíval na desku psacího stolu. Byla tady kružítka a jiné rýsovací nářadí a další geometrické nástroje, symboly Vyndejsovy nepřičetné příčetnosti. Byly tady knihy a složky nacpané papíry. Leželo tu metr dlouhé kovové pravítko. Elánius se ho chopil volnou rukou a udeřil s ním do desky stolu. Těžká ocel vydala velmi uspokojivý zvuk.
"Dál!" řekl s tváří jen několik centimetrů od obličeje muže, který se zmítal v jeho sevření.
"A měřil jsem lidi! Všechno je to v kapitánově knize! Já akorát měřil lidi! Neudělal jsem nic špatného! Nejsem špatný

člověk!"

Pravítko znovu dopadlo na desku stolu. Tentokrát ho ale Elánius pootočil a hrana ocelového pásu se zasekla do dřeva.

"Chtěl byste, abych vás tak trochu přisekl do formy, pane?" Mužík zakoulel vyděšeně očima, až mu zasvítilo bělmo. "Prosím!"

"Vede osud ještě nějaký jiný východ?" Znovu úder pravítkem do stolu.

Krátký pohyb očí úplně stačil. Elánius okamžitě odhalil dveře, které se téměř ztrácely v dřevěném obložení.

"Výborně. Kde to končí?"

"Víte-"

Teď se špička Elániova nosu téměř dotýkala nosu muže, který mu podle policejní hantýrky "pomáhal v pátrání".

"Jste tady úplně sám," sdělil muži klidně. "Nemáte tady jediného přítele. Vy jste tady jen tak seděl a dělal zápisy pro kata a mučitele! Hnusného mučitele s krvavýma rukama! A já mám před sebou stůl a ten stůl má zásuvku, a jestli chcete ještě někdy v životě udržet v rukou pero, jestli v těch rukou chcete ještě někdy vůbec něco udržet, tak mi okamžitě řeknete všechno, co chci vědět..."

"Skladiště," vypravil ze sebe muž, "ve vedlejším domě."

"Dobrá, panáčku. Děkuju vám. Velmi jste nám pomohl," ušklíbl se Elánius a spustil bezvládné tělo na zem. "Tak, pane, teď vás na okamžik připoutám k tomu stolu, ale abyste to nepochopil špatně, je to jen pro vaši bezpečnost, pane."

"Před... před kým?"

"Přede mnou. Kdybyste se totiž pokusil utéct, zabil bych vás."

Pak se Elánius spěšně vrátil do hlavní místnosti. Kat byl stále ještě v bezvědomí. Elánius ho s velkou námahou zvedl na židli, opřel ho a stáhl mu kuklu z obličeje. Ten obličej poznal. Obličej ano, ale osobu ne. Přesně řečeno, byla to tvář, jakých podobných vidíte v Ankh-Morporku hodně: velká, zjizvená, hrubá, tvář někoho, kdo se nikdy nenaučí, že mlátit člověka ještě dlouho potom, co omdlel, je velmi odporná věc. Elánia napadlo, jestli ten muž nenachází potěšení v tom, umlátit lidi k smrti. Ale takoví lidé na to obvykle nemysleli. Bylo to prostě jejich zaměstnání.

No, ptát se ho na to nebude. Připoutal nehybné tělo každým kouskem řemene, který na židli byl, dokonce i tím, který se táhl přes čelo, a ten právě dotahoval, když se muž začal probírat k vědomí. Otevřel ústa a Elánius mu do nich hbitě vecpal jeho vlastní kápi.

Vzal muži kruh s klíči a zamkl hlavní dveře. To jim zaručí jisté malé soukromí.

Když se vydal tunelem k celám, potkal mladého Sama, který se vracel opačným směrem. Mladíkova tvář byla v šeru nezdravě bledá.

"Našel jsi někoho?"

"Oh, seržante..."

"No?"

"Oh, seržante... seržante..." mladému svobodníkovi se po tváři koulely slzy.

Elánius natáhl ruku a podepřel své mladší já. Sam měl pocit, že v těle nemá jedinou kost. Třásl se jako sulc.

"V té poslední cele je žena, seržante... a ona... seržante... oh, seržante..."

"Dýchej hodně zhluboka," radil mu Elánius. "Ne že by to byl právě ten nejčistší vzduch."

"A pak je tam úplně na konci jedna místnost, seržante... oh, seržante... Hadrakko zase omdlel, seržante..."

"Ty jsi ale neomdlel," uklidňoval ho Elánius a jemně ho poklepával po zádech.

"Ale víte, co tam -"

"Zachráníme, co budeme moci, co, mládenče?"

"Ale my byli na tom Zeleném Antonu, pane!"

"Cože?" nepochopil ihned Elánius, ale pak se mu rozsvítilo. No jistě...

"Jenže jsme jim nikoho nepředali, mládenče," řekl. "Nevzpomínáte...?"

"Jenže já s ním jel už předtím, seržante! A všichni chlapi! Prostě jsme jim předali lidi a vrátili se na strážnici na kakao!"

"No... měli jste rozkazy..." řekl Elánius, aby mu trochu ulehčil.

"Nevěděli jsme to!"

To není přesné, pomyslel si Elánius. Neptali jsme se. Prostě jsme tomu uzavřeli své mysli. Ti lidé vešli dovnitř hlavními dveřmi a některé z nich pak vynesli tajným vchodem a mnohdy ani ne v jedné bedně.

Nevyhovovali mírami příslušným tabulkám.

My taky ne.

Pak Elánius zaslechl temný, skoro zvířecí zvuk, který se vydral z hrdla mladému Samovi. Mladík si všiml postavy kata připoutané k židli. Vytrhl se Elániovi, přiskočil ke stolu a uchopil těžký obušek.

Elánius byl připraven. Vrhl se na mladíka, otočil ho a vykroutil mu zbraň z ruky dřív, než byla vražda spáchána.

"Ne! Tak to dělat nesmíš! Tohle už není ta doba! Drž šelmu na řetězu! Zkroť ji! Nepouštěj ji! Pošli ji nazpět! Však ona se vrátí, když na ni pořádně zavoláš!"

"Víte, že ty věci má na svědomí on!" křičel Sam a kopal Elánia do nohou. "Sám jste řekl, že musíme vzít zákon do vlastních rukou!"

Aha, pomyslel si Elánius, takže právě nastal čas na delší rozhovor o teorii a praxi spravedlnosti. Takže následuje zkrácená verze.

"Nesmíš rozbít hlavu muži, který je přivázaný na židli!"

"On to dělal!"

"Ale ty to dělat nebudeš! Protože ty nejsi jako on!"

"Ale oni -"

"Svobodníku, pózor!" vykřikl Elánius a slámou obložený strop ten výkřik nasál a proměnil v mrtvý zvuk. Sam zamrkal zarudlýma očima.

"Dobrá, seržante, ale -"

"Budete tady snad posmrkávat celý den? Zapomeňte na něj! Postarejme se raději o ty živé!"

"Je těžké poznat, který -" začal Sam.

"Udělejme to! Pojď- za mou!"

Věděl, co bude pod temnými klenbami v tunelech cel, ale to mu nijak nepomohlo. Někteří lidé ještě mohli chodit, nebo alespoň kulhat. Jeden nebo dva vězni byli zbití, ale ne tak, aby neslyšeli, že se venku něco děje. Když se branky cel otevřely, stáhli se do nejvzdálenějších koutů, a když se jich policisté dotkli, začali sténat. Není divu, že Vyndejs získal svá přiznání.

Někteří byli mrtví. Další byli... nebyli mrtví, ale jejich duch zabloudil tak daleko a dokonale v krajinách jejich mozku, že už neexistoval způsob, jak ho přivést nazpět. Ta židle je zlomila a nejednou. Už jim nebylo pomoci.

Pro všechny případy a bez sebemenšího pocitu viny vytáhl Elánius svůj nůž a... poskytl takovou pomoc, jakou mohl. Většina z nich se ani nepohnula, ani nevzdechla.

Vstal a v hlavě se mu převalovala černá a rudá bouřková mračna.

Člověk by téměř porozuměl lumpovi, jednoduchému jako pěst, kterému někdo zaplatí slušné peníze za to, aby dělal něco, co mu dělat nevadí. Ale Vyndejs měl mozek a myslel...

Kdo ví, jaké zlo se skutečně skrývá v hlubinách lidské duše?

JÁ.

Kdo ví, čeho jsou schopni příčetní lidé?

OBÁVÁM SE, ŽE ZASE JEN JÁ.

Elánius se zadíval ke dveřím poslední místnosti. Ne, tam už znovu nepůjde. Není divu, že to tam tak páchlo.

TAKŽE TY MĚ NESLYŠÍŠ, ŽE NE? AHA. MYSLEL JSEM SI, ŽE BYS MOŽNÁ MOHL.

Elánius šel a pomohl mladému Samovi vzkřísit Meruna Hadrakka. Pak napůl vyvedli a napůl vynesli vězně tajnou chodbou do skladiště. Opatrně je uložili na zem, vrátili se a dovlekli tam i úředníka, který se jmenoval Trebilecht. Elánius mu vysvětlil, jaké přednosti a dopady na jeho další osudy by mělo jeho dobrovolné přiznání a svědectví. Nebyly to sice přednosti velké, snad jen v porovnání s nepříjemnostmi, které by ho čekaly okamžitě potom, co by se dobrovolně přiznat odmítl. V tom okamžiku Trebilecht, samozřejmě o své vlastní vůli a zcela dobrovolně, nabídl svědectví i přiznání.

Elánius vyšel do časného večera. Tračník a jeho skupina stále ještě čekali, celá ta záležitost trvala necelých dvacet minut.

Desátník zasalutoval, ale pak nakrčil nos.

"Máte pravdu, zapácháme," přikývl Elánius. Rozepjal si opasek a řemínky hrudního plátu, který spustil na zem. Pak si stáhl i kroužkovou košili. Špína toho místa prolezla všude. "Dobrá," prohlásil, když už neměl pocit, že stojí v kanále. "Dva muži se postaví támhle k tomu vchodu do skladiště a další dva s obušky dozadu. Zbytek zůstane tady. Přesně, jak jsme to předtím probrali, jasné? Nejdřív je praštíte a zatknete je potom."

"Dobrá, pane," přikývl Tračník. Muži se rozešli na svá místa.

"Tak a teď mi dejte tu brandy," požádal Elánius.

Stáhl si z krku šátek, namočil ho v lihovině a uvázal ho kolem hrdla láhve. Slyšel, jak muži temně mumlají. Právě byli svědky toho, jak Sam a Hadrakko vynášejí vězně.

"Byly tam horší věci, to mi věřte. Horní okno uprostřed, Frede."

"Rozumím, seržante," odpověděl Fred Tračník a odtrhl oči od raněných, kteří se sotva drželi na nohou. Pozvedl samostříl a dokonale vysklil dvě okenní tabulky včetně dělicí příčky.

Elánius nahmátl své stříbrné pouzdro, vytáhl z něj doutník, zapálil si a přiložil sirku k alkoholem nasáknutému šátku. Počkal chvilku, až se látka rozhořela a vhodil láhev oknem dovnitř.

Ozvalo se zazvonění, pak hlasité vhúúúm vybuchujícího lihu a hukot plamene, který rychle sílí.

"To bylo pěkné, seržante," řekl Fred. "Eh... já nevím, jestli je to ta správná chvíle, seržante, ale když už jsme byli v tom, tak jsme pro jistotu vzali ty láhve dvě..."

"Vážně, Frede? A co si o tom myslíš ty?"

Fred znovu obrátil pohled k osvobozeným ubožákům. "Já si myslím, že nepoužít ji by bylo škoda."

Láhev vletěla dovnitř jedním z okének na úrovni země. Zpod okapů už stoupaly obláčky kouře.

"S výjimkou těch strážných jsme neviděli jít nikoho dovnitř ani ven," řekl Fred, když pozorovali stoupající dým. "Myslím, že jich tam moc nezůstalo."

"Důležité je, že zničíme hnízdo," odpověděl Elánius.

Hlavní dveře se pootevřely a dodaly ohňům tah. Někdo obhlížel situaci.

"Počkají až do poslední minuty, pak vyrazí a budou bojovat, Frede," varoval Elánius.

"Dobrá, seržante. Taky se nám začíná stmívat," přikývl Tračník zachmuřeně. Pak vytáhl z opasku obušek.

Elánius obešel budovu zezadu, kývl na policisty, kteří tam hlídkovali, a zamkl dveře jedním ze svazku na kruhu. Byly to dost úzké dveře. Pokud ještě nějací muži uvnitř byli, jistě zamíří dopředu k hlavnímu vchodu, aby se mohli rozestoupit a jejich polapení nebylo tak snadné.

Znovu pečlivě prohlédl skladiště. Ale to byla velmi nepravděpodobná úniková cesta, ze stejných důvodů. Kromě toho, dveře do sklepa přece zamkl, že?

Mladý Sam se na něj vesele ušklíbl. "Tak proto jste tam nechal toho odporného chlapa, že, seržante?"

Zatraceně! Tohle ho nenapadlo! Měl takový vztek na toho mizerného škrabáka, že úplně zapomněl na toho parchanta

na židli.

Elánius zaváhal. Ale uhořet v ohni, to byla strašlivá smrt. Sáhl po noži, ale uvědomil si, že ho odložil spolu s opaskem. Kouř už prorazil chodbou do skladiště.

"Dej mi svůj nůž, Same," požádal. "Skočím tam a... zkontroluju ho."

Svobodník mu s jistou neochotou podal svůj nůž.

"Co chcete dělat, seržante?"

"Vy se starejte o svoje povinnosti, svobodníku, a já se postarám o ty své..."

Elánius vklouzl do chodby. Přeříznu mu jeden popruh, pomyslel si. Hrozně špatně se rozepínají. A pak... no, bude mít šanci i v tom kouři. To je víc, než tady dali komukoliv jinému.

Opatrně prošel kanceláří a vešel do mučírny.

Jedna pochodeň pořád ještě hořela, ale plamen už byl jen rozmazané jádro v šedožlutém oparu. Muž se pokoušel převrátit těžkou židli, ale ta byla k podlaze připevněna opravdu důkladně.

Té židli někdo věnoval mnoho pozornosti a přemýšlení. Nebylo snadné dosáhnout na spony na řemenech, a i kdyby měl někdo jednu ruku volnou a ta předtím nebyla obětí mučitelova profesionálního zájmu, bylo by velmi těžké uvolnit se ze židle rychle.

Natáhl se, aby přeřízl jeden z kožených řemenů, když uslyšel v zámku klíč.

Rychle ustoupil do stínů v rohu místnosti.

Dveře se otevřely a dovnitř pronikly zvuky vzdálených výkřiků a dřeva praskajícího v plamenech. Zdálo se, že Nepojmenovatelní se konečně rozhodli vyběhnout na ulici a nadýchat se čerstvého vzduchu.

Do místnosti opatrně vstoupil Mruk Vyndejs a zamkl za sebou dveře. Když uviděl sedící postavu, zastavil se a pečlivě si ji prohlédl. Přešel ke dveřím do kanceláře a nahlédl dovnitř. Pak zkontroloval cely, ale to už se začal Elánius neslyšně pohybovat podél zdi.

Slyšel, jak si Vyndejs povzdechl. Pak zazněl známý zvuk pohybující se ocele, následovaný tichým, organickým zaskřípěním a sípavým zakašláním.

Elánius sáhl po meči. Jenže ten byl v pochvě na opasku a opasek přece zůstal na ulici...

Tady dole zněla píseň v jeho hlavě silněji a v pozadí se ozýval cinkot kovu, který k ní vždycky patřil.

...dívej se, jak povstanou, povstanou, povstanou...

Prudce zatřásl hlavou, jako kdyby mu to mohlo zastřít paměť. Musí se soustředit. Elánius se vrhl do místnosti a skočil.

Měl dojem, že zůstal ve vzduchu strašně dlouho. Viděl kata s krví na přednici košile. Vedle stál Vyndejs, který právě vracel čepel do dutiny v holi. A Elánius letěl vzduchem ozbrojený jen nožem.

Dostanu se z toho, pomyslel si. Vím to, protože si to pamatuju. Pamatuju si, jak Kýla vyšel ven a řekl, že je po všem.

Jenže to byl pravý Kýla. Tohle jsem já. Nemusí to dopadnout stejně.

Vyndejs s překvapující rychlostí uskočil stranou a pokusil se znovu vytáhnout čepel z hole. Elánius narazil na vycpávku stěny a měl dost rozumu na to, aby se okamžitě odkutálel z místa. Těsně vedle něj zasvištěla čepel a na zem se snesla sprška úlomků slaměných stébel.

Předpokládal, že Vyndejs bude špatný šermíř. Ta nesmyslná hůlka to prakticky naznačovala. Jenže on byl pouliční šermíř - žádné ozdůbky, žádné ladné pohyby, zato nadání k tomu, pohybovat čepelí dost rychle a vrazit vám ji přesně do těch míst, kam doufáte, že vás nezasáhne.

Na stropě v jenom rohu se objevily plameny. Svou cestu si tam našel buď rozlitý alkohol, nebo samy plameny, které se prohlodaly silnými fošnami podlahy.

Opatrně obešel židli a napjatě pozoroval Vyndejse.

"Obávám se, že jsteprávě udělal smrtelnouchybu," prohlásil Vyndejs.

Elánius se soustředil na čepel v jeho ruce.

"Tvrdéčasy vyžadují tvrdáměřítka a tvrdáopatření. Toví každý vůdce..." pokračoval Vyndejs.

Elánius uskočil, ale dál pomalu obcházel židli, aby ji udržel mezi sebou a Vyndejsem. V pravé ruce svíral Samův nůž.

"Historie potřebuje svéřezníky stejně jako svépastýře, seržante."

Vyndejs vyrazil do útoku, ale Elánius pozoroval jeho oči a uhnul včas. Ten muž neprosil, ani se neomlouval. Nechápal, co tak hrozného vlastně udělal, aby si zasloužil takové zacházení. Viděl však Elániovu tvář. V té nebyla jediná emoce, nepohnul se v ní jediný sval.

"Musíte pochopit, že v doběnárodní krize se nemůžemeohlížet nata takzvanápráva nějakých -"

Elánius najednou vyrazil stranou a vrhl se kouřem zamlženou uličkou do kanceláře. Vyndejs ho opatrně následoval. Hrot čepele olízl Elániovi zadní stranu stehna. Upadl na psací stůl.

Vyndej popošel stranou, aby našel nejvýhodnější místo, odkud bodnout. Pak pozvedl čepel...

Elánius zvedl ruku, v níž svíral ocelové pravítko. Při nárazu na silný ocelový pás se Vyndejsova zbraň odrazila stranou s takovou silou, že kapitánovi vypadla z ruky.

Elánius se jako ve snu narovnal a pravítkem sledoval křivku odlétající čepele.

Zažeň ji zpět do temnot až do té chvíle, kdy ji budeš potřebovat...

Když křivka skončila nad levým ramenem, obrátil pravítko ostrou stranou kupředu a švihem ránu vracel opačným směrem. Kovový pás dělil kouř a nechával za sebou jasně viditelné vzdušné víry. Špička zasáhla Vyndejse do krku.

Za Elániem se ze dvířek vyřinul oblak dýmu. Strop mučírny se propadl.

Elánius se ale nehýbal, stál a pozoroval Vyndejse s kamennou a soustředěnou tváří. Kapitán pozvedl ruce k hrdlu a mezi prsty mu vytryskla krev. Pomalu se zakymácel, pokusil se chytit dech, který už ovšem nedohonil, a padl na záda.

Elánius mu hodil pravítko na hruď a pomalu kulhal pryč.

Venku bylo slyšel dunění přesouvaných barikád.

Vyndejs otevřel oči. Svět kolem něj byl šedivý s výjimkou postavy v černém, která stála přímo před ním.
Snažil se, tak jako vždycky, zjistit o té postavě co možná nejvíc tím, že začal pečlivě zkoumat její rysy.
"Hm, vaše oči jsou... ehm... nos máte... a ta brada..." Pak se vzdal.
ANO, přikývl Smrť, SE MNOU JE VŽDYCKY TROCHU POTÍŽ. TUDY, PROSÍM, PANE VYNDEJSI.

Vetinari si pomyslel, že lord Skřipec Sebevražda trpí opravdu důslednou paranoiou. Postavil stráž dokonce i na střechu palírny, z níž bylo vidět na palácové pozemky. Přesněji řečeno dva strážné.
Jednoho z nich bylo zřetelně vidět, když člověk pozvedl hlavu nad parapet, ale ten druhý se ukrýval ve stínu komínů. Zesnulý ctihodný Jan Vykrvácel si všiml jen toho prvního.
Vetinari lhostejně pozoroval, jak strážný táhne mladíka pryč. Když byl člověk vrahem, byla smrt při plnění zadaného úkolu, i když pohříchu, součástí nechtěnou a poslední. Na to jste si nemohli stěžovat. Teď a tady to znamenalo, že na střeše zbyl jen jeden strážný, protože ten druhý odnášel dolů Vykrvácela, který udělal čest svému jménu.
Vykrvácel byl oblečen v černém. Vrahové se vždycky oblékali do černého. Černá byla "in" a kromě toho to bylo v pravidlech. Jenže nosit černou mělo smysl jen o půlnoci a v temném sklepě. Vetinari jinak dával přednost tmavozelené nebo různým odstínům tmavošedé. Při správném zabarvení a správném postavení jste prostě zmizeli. A k tomu vám také dost napomohly lidské oči. Vygumovaly vás ze svého zorného pole, začlenily vás do pozadí.
Samozřejmě, že kdyby ho přistihli v takovém oblečení, vyloučili by ho z cechu. Argumentoval tím, že je to pořád ještě lepší, než kdyby ho vyloučili ze země vzpřímených a živých. Dá se raději vylít než zabít.
Strážný, který stál asi metr od něj, si zapálil cigaretu s očividnou lhostejností ke svému okolí a ostatním přítomným.
Jaký génius byl lord Briér-Vřesovec. Jaký dokonalý pozorovatel! Havelock by se s ním hrozně rád setkal, nebo alespoň navštívil jeho hrob, ale ten byl téměř určitě v útrobách nějakého tygra, kterého lord Briér-Vřesovec ke svému zadostiučinění, bezpochyby vzápětí následovanému úžasem, objevil až ve chvíli, kdy už bylo příliš pozdě.
Vetinari mu ale vzdal čest po svém. Po dlouhém pátrání našel, získal a roztavil ryté tiskové desky, z nichž se kniha O prapůvodu neviditelnosti aneb maskování a mimikry tiskla.
Postupně vystopoval i jediné čtyři zbývající kopie, ale nedokázal se přinutit k tomu, aby je spálil. Místo toho si dal všechny čtyři tenounké knížečky svázat do jednoho svazku s přebalem z knihy Anekdoty a historky proslulých účetních, sv. 3. Cítil, že by lord Vilibald Briér-Vřesovec něco takového ocenil.
Vetinari se pohodlně uložil na olověnou střechu a trpělivě jako kočka pozoroval pozemky a palác pod sebou.

Elánius ležel tváří dolů na jednom ze stolů v hlavní místnosti strážnice a občas rychle zamrkal.
"Nehýbejte se mi, prosím," napomínal ho doktor Mechorost. "Už jsem skoro hotov. Předpokládám, že byste se smál, kdybych vám řekl, abyste se uklidnil?"
"Ha, ha, au!"
"Je to jenom rána do masa, ale měl byste chvíli odpočívat."
"Ha, ha."
"Máte před sebou rušnou noc, aspoň to tak vypadá. Já taky, obávám se."
"Budeme v relativním bezpečí, pokud se nám podařilo přesunout barikády až k Jednoduché ulici," řekl Elánius a najednou zavládlo podivné ticho.
Elánius se na stole, který doktor Mechorost používal jako operační, posadil. "Podařilo se nám je dostat až k Jednoduché ulici, nebo ne?" zeptal se přímo.
"Podle posledních zpráv, které se mi o nich donesly, tak ano," odpověděl doktor.
"Podle posledních zpráv...?"
"Tedy, víte, technicky jsme se tam dostali, ale prakticky tam nejsme," odpovídal rozpačitě Mechorost. "Ono to všechno... nabírá to nějak mnohem větší rozměry, Jene. Poslední, co jsem doopravdy slyšel, bylo: ‚A proč bysme se vlastně měli zastavit už u Jednoduché ulice?'"
"Pro všechny svaté... no nazdar..."
"Že ano? Taky jsem si to myslel."
Elánius si natáhl kalhoty, zapnul si opasek a vykulhal na ulici přímo do středu hádky.
Byla tam Růžena Dlaňová a Sandra a Reg Půlbotka a půltucet dalších a všichni seděli kolem stolu postaveného uprostřed ulice. Když Elánius vyšel do časného večera, žalostný hlas říkal: "Nemůžete bojovat za ‚rozumně oceněnou lásku'!"
"Můžete, jestli chcete, abysme s vámi já a ostatní děvčata táhly za jeden provaz," opravila ho Růžena. "‚Volná' ani ‚nezištná' nejsou slova, která bychom si v této souvislosti přály používat."
"No tak dobrá," zabručel neochotně Reg a udělal si poznámku do bloku. "Ale na ‚pravda, spravedlnost a svoboda' se shodneme všichni, ano?"
"A za lepší kanály." To byl hlas paní Rokforové. "A mělo by se taky něco udělat s těmi krysami."
"Já myslím, že bychom se měli upnout k vyšším cílům, soudružko Rokfórová," upozornil ji Reginald.
"Já nejsem soudružka, pane Půlbotko, a pan Rokfór taky ne," upozornila ho paní Rokfórová. "My jsme si vždycky žili jen sami pro sebe, že je to tak, Šimone?"
"Mám jednu otázku," ozval se jeden z kruhu přihlížejících. "Jmenuju se Jindřich Šuple a mám obuvnictví v Novoobuvnické..."
Reg se tohoto vstupu chopil jako vhodné záminky k přerušení diskuse s paní Rokfórovou. Žádný revolucionář by

neměl hned první den své politické kariéry potkat někoho, jako je paní Rokfórová.

"Ano, soudruhu Šuple?" obrátil se k mluvčímu.

"A taky nejsme žádní... buřtchrousti," pokračovala paní Rokfórová, která nechtěla ustoupit bez boje.

"Cože? Aha... buržousti," opravil ji Reg. "Náš manifest o těchto lidech hovoří jako o buržoazii, takže to je er, žet, o, a, zet, i, e."

"Buržoazie, buržoazie," opakovala si paní Rokfórová a obracela si to nové slovo na jazyku. "No... to zase nezní tak špatně. A co jako oni ti... co dělají?"

"No, totiž tady, v tom seznamu v článku sedm stojí -" trval si na svém i pan Šuple, "že -"

" - v Prohlášení lidu ze slavného čtyřiadvacátého května," upozornil ho Reginald.

"No jasně, v tom... tedy... ano, říká se tam, že se zmocníme výrobních prostředků a obsadíme je... Tak nějak to tam je, a já bych teda rád věděl, jak to bude fungovat s přihlídnutím k mýmu krámu a dílně? Podívejte, já už tam stejně jsem, žejo? A pro víc lidí tam není místo, vejdu se tam akorát já, můj kluk Kurděj, co se u mě učí, a tak tak jeden zákazník."

Elánius, který stál v relativní temnotě, se usmál.

Reginald si nikdy nedokázal včas uvědomit, co se na něj řítí.

"No ale po revoluci bude všechno patřit lidu... ehm... tedy, bude to dál patřit i tobě, soudruhu, ale současně všem lidem, chápete?"

To soudruha Šuple zaskočilo. "Ale já budu ten, kdo tam bude šít boty?"

"Jistě. Ale všechno bude patřit lidu."

"No... ale kdo teda bude za ty boty platit?"

"Každý ti zaplatí za tvé boty rozumnou cenu, ty nebudeš žít z potů a mozolů jiných a nikdo ti nebude moci vyčíst, že vysáváš své spolubližní," dopověděl mu to už ve zkratce Reginald. "Takže teď, když -"

"To jako myslíte krávy?" nedal se odbýt soudruh Šuple.

"Cože?"

"No, jsou tam akorát krávy a kluci v koželužně a jediné, co dělají, je, že celý den stojí na louce, teda ne samozřejmě kluci z koželužny, ale ty -"

"Podívej," řekl Reg. "Všechno bude patřit lidem a každý na tom bude lépe, rozumíš tomu?"

Vráska mezi ševcovým obočím se ještě prohloubila. Nebyl si totiž tak docela jistý, je-li součástí lidu. "Já myslel, že akorát nechceme, aby v naší ulici řádili vojáci a lůza a taková cháska," řekl.

Reginald začal mít výraz štvance. Pokusil se zachránit skokem do bezpečí. "Dobrá, ale na pravdě, svobodě a spravedlnosti se shodneme, je to tak?"

Ozval se sborový souhlas. To chtěli všichni. To je zadarmo.

Ve tmě vzplála zápalka, a když se ohlédli, viděli, že si Elánius zapálil doutník.

"Vy byste si dal taky líbit svobodu, pravdu a spravedlnost, že ano, soudruhu seržante?" obrátil se k němu Reginald odvážně.

"Já bych si teď dal ze všeho nejvíc líbit dvě tři vajíčka na tvrdo," odpověděl klidně Elánius a zamával rukou, aby uhasil sirku. Tu a tam se ozval nervózní smích, ale zdálo se, že se Reg cítí dotčen.

"Ta současných okolností si myslím, seržante, že bychom měli zamířit trochu výš -"

"No, to je pravda," přikývl Elánius a sestoupil po schodech od strážnice. Podíval se na štůsek papírů před Reginaldem. Ten člověk projevoval opravdový zájem a péči. A myslel to naprosto vážně. "Jenže, víš... Regu, zítra slunce zase vyjde a já jsem si skoro jistý, že ať se stane cokoliv, že nenajdeme svobodu, a kolem nás že nebude spousta spravedlnosti... a jsem si zatraceně jistý, že nenajdeme pravdu. Ale je možné, dokonce pravděpodobné, že někde dostanu na tvrdo vařená vejce. Co to má tady vlastně být, Regu?"

"Lidová republika ulice U melasového dolu!" odpověděl Reginald pyšně. "Právě sestavujeme vládu!"

"No výborně," řekl Elánius. "Další republika. Přesně to nám ještě chybělo. A teď, mohl by i někdo z vás říci, kam se poděly ty moje zatracené barikády?"

"Zdárek, pane Kýla," ozval se ulepený hlas.

Podíval se na zem vedle sebe. Tam, stále ještě ve svém tolik nadměrném kabátě, doplněném teď ještě o stejně nadměrnou helmu, stál Noby Nóblhóch.

"Jak jsi je našel, Noby?"

"Naše máma říká, že sem rafinovanej," přiznával se Noby s bezelstným úsměvem. Rukáv plný varhánků se zvedl někam do oblasti Nobyho hlavy a Elánius si uvědomil, že v jeho nitru se téměř jistě ukrývá zasalutování.

"No, to má pravdu," přikývl Elánius. "Takže, kde jsou -"

"Sem teďka policista čekatel, seržante. Pan Tračník mi to řek. Taky mi dal helmu. A já si vyřežu odznak z toho..., co je to takový mazlavý, trochu jako to, co sou z toho svíčky, ale nedá se to jíst?"

"Mýdlo, Noby. To slovo si zapamatuj..."

"Jasně, seržante. A hned potom si vyřežu -"

"Tak kam se poděly ty barikády, Noby?"

"To bude za -"

"Já jsem tvůj seržant, Noby. Už nejsme v obchodním spojení! Řekni mi, kde jsou ty zatracený barikády!"

"Hm... nejspíš někde u Krátký ulice, seržante. Ono to začalo bejt tak trochu... mota... metafyzický, seržante."

Major Cyril Veselrost-Rychlostojný nepřítomně zíral na mapu před sebou a pokoušel se najít duševní klid a trochu tělesného pohodlí. Dneska v noci byl nejvyšší velitel, protože všichni ostatní velitelé odešli na nějakou slavnost nebo hostinu do paláce. A na něj zbylo velení.

Elánius připouštěl, že se u oddílů městského vojska najdou i důstojníci, kteří nejsou naprostými hlupáky. Je třeba dodat, že čím výše jste hledali, tím méně jich bylo. Ale ať už je to náhoda nebo úmysl, každá armáda potřebuje na klíčových, i když dosti nepopulárních místech, jimiž "pravý" voják pohrdá, muže, kteří umí nejen argumentovat, ale i zhotovit seznamy, počítat... zkrátka a dobře, jejichž inteligence a schopnost soustředění musí být vyšší než mají kachny. Je to vlastně jejich práce, udržovat věci v chodu a umožnit velícímu důstojníkovi, aby se mohl soustředit na důležitější záležitosti. A major v žádném případě hlupák nebyl, i když tak vypadal. Byl idealista, myslel na své muže jako na ty "skvělé a veselé chlapíky" navzdory občasným důkazům, které svědčily o úplném opaku, a všeobecně řečeno se s tou poměrně slušnou dávkou inteligence, již dostal do vínku, snažil udělat, co mohl. Když byl chlapec, četl knihy o velkých vojenských taženích, navštěvoval muzea a tam si s pýchou prohlížel obrazy velkých bitev, jezdeckých útoků a jiných událostí. Byl to pro něj velký šok, když se pak sám stal účastníkem podobných událostí a zjistil, že malíři zřejmě po vzájemné dohodě vynechávají střeva. Možná, že je dost dobře neuměli.

Major nenáviděl ten plán. Byl to plán města. Město, u všech bohů, není nic pro jezdectvo! Samozřejmě, že mezi muži byly ztráty. Tři z nich byli mrtví. Ani jezdecká přilba vám moc nepomůže proti dlažebnímu kameni hozenému ze střechy. U Dollyiných sester byl jeden jezdec stržen z koně a davem téměř roztrhán na kusy. To bylo tragické a hrozné a naneštěstí nevyhnutelné, jakmile se jednou nějaký blbec rozhodl použít jezdectvo ve městě s tolika úzkými uličkami, jako měl Ankh-Morpork.

Major samozřejmě neuvažoval o svých nadřízených jako o blbcích, protože z toho by vyplývalo, že každý, kdo je poslouchá, je neméně mdlého rozumu. Používal termínu "nemoudrý", a když ho musel použít, cítil starosti.

Co se týká zbytku ztrát, tři z nich byli jezdci, kteří narazili na vývěsní štíty obchodů a vypadli ze sedla, když pronásledovali... no, pronásledovali nějaké lidi, když už se o tom mluví, protože jak v tom zatraceném kouři a šeru poznáte, kde je nepřítel? A to byli ti šťastnější hlupáci, protože ti méně šťastní vjeli na koni do některé z vedlejších uliček. Ulička se točila hned sem, hned tam a neustále se zužovala, až najednou jezdec zjistil, že všude kolem nastalo hrobové ticho a on nedokáže koně v tom úzkém prostoru otočit... No, tihle jezdci se pak učili, jak rychle se dá běžet v jezdeckých botách. Znovu prošel hlášení. Zlomené kosti, škrábance a odřeniny, jeden muž utržil "vlastní gól" od kolegovy šavle.

Podíval se přes provizorní stůl na kapitána Toma Di Skuzze, důstojníka lehkých pěšáků lorda Žralouna. Kapitán zvedl hlavu od svých papírů a vrhl na majora slabý úsměv. Absolvovali spolu stejnou vojenskou školu a major věděl, že Di Skuzze je mnohem chytřejší než on.

"Tak co si o tom myslíš, Tome," nadhodil major.

"Přišli jsme skoro o osmdesát mužů," odpověděl kapitán.

"Cože? Ale to je hrozné!"

"No, asi šedesát jich dezertovalo, pokud tomu rozumím. S tím je třeba v takovémhle zmatku počítat. Někteří si nejspíš jen tak odskočili domů, aby se podívali na drahou starou matičku."

"Takže dezertéři! Pár jich máme i my. V jezdectvu! Jak bys nazval muže, který někde nechá stát koně? Opustí ho?"

"Pěšák? Co se týká zbytku, tak z těch se snad jen šest nebo sedm setkalo s nepřáteli. Tak například tři z mužů někdo ubodal v uličkách."

"Tak to mně připadá jako jednoznačně nepřátelská akce."

"To chápu, Cyrile. Jenže ty ses narodil v Quirmu."

"Ale jenom proto, že byla moje máti na návštěvě u své tety a dostavník měl zpoždění!" odpověděl popuzeně major a zčervenal. "Kdybys mě přesekl v půli, našel bys na mém srdci nápis Ankh-Morpork!"

"Opravdu? No, doufejme, že na něco takového nedojde," odpověděl mu Tom. "V každém případě, vražda v temných uličkách, to je součást každodenního života velkoměsta."

"Ale vždyť byli ozbrojení! Měli meče, helmy..."

"Cenná kořist, Cyrile."

"Myslel jsem si, že se o tyhle gangy postará Městská hlídka-"

Tom vrhl na svého kolegu pohled přes horní okraj papíru, který pročítal.

"To navrhuješ, abychom požádali o policejní ochranu? Ona tady stejně žádná policie není. Už ne. Někteří z policistů se přidali k nám - to nám ještě chybělo - a zbytek buď utekl, nebo je ztloukli lidé -"

"Další dezertéři?"

"Abych ti řekl pravdu, Cyrile, všichni mizí tak rychle, že se zítra budeme cítit strašlivě osamělí."

Oba muži se odmlčeli, protože dovnitř vstoupil desátník s nějakými psanými zprávami. Oba důstojníci se jimi začali zachmuřeně probírat. "Mám pocit, že se to tam nějak hodně uklidnilo," zvedl po chvíli hlavu major.

"Je čas večeře," upozornil ho kapitán.

Major rozhodil ruce. "Tohle není žádná válka! Chlap hodí kamenem, zajde za roh a je z něj zase seriózní občan! Nemá to žádná pravidla!"

Kapitán přikývl. Jejich výcvik s něčím takovým nepočítal. Studovali plány tažení, která se odehrávala na rozlehlých pláních, přerušených jen tu a tam nějakým tím návrším nebo hřbetem, které bylo třeba obsadit. Města měla být obléhána nebo hájena. Ale že by se mělo bojovat v nich..., k tomu nebyla stvořena. Nikam nedohlédnete, nemůžete vytvářet větší bojové celky, nemůžete manévrovat a prakticky vždycky stojíte proti lidem, kteří to místo znají jako vlastní kuchyň. A už v žádném případě se vám nechce bojovat proti nepříteli, který nemá uniformy.

"Kdepak máš svoje lordstvo?" zeptal se kapitán.

"Šlo na ten ples, stejně jako to tvoje."

"A mohl bych se zeptat, jaké jsi dostal rozkazy?"

"Řekl mi, abych udělal všechno, co bude nezbytné k dosažení původních operačních cílů."

"A dal ti to písemně?"
"Nedal."
"Škoda. Ten můj taky ne."
Podívali se jeden na druhého. Pak řekl Di Skuzze: "No... řekl bych, že v tomto okamžiku je všude v okolí klid. Relativně. Můj otec mi vyprávěl, že podobné věci se děly už v jeho době. Tvrdil, že je lepší držet to pod pokličkou a tu pokličku raději zvedat co nejmíň. Říkal, že i dlažebních kostek je jen omezený počet."
"Je skoro deset," přikývl major. "Lidé už jistě půjdou brzy spát?"
Jejich společný výraz vyjadřoval horečnatou touhu ujistit se o tom, že se situace uklidnila. Nikdo, kdo měl jen trochu zdravého rozumu, se nechtěl dostat do situace, kdy se od něj očekávalo, že v případě potřeby udělá všechno, co bude nezbytně nutné a co navíc považuje za nejlepší.
"No, Cyrile, pokud nedojde k žádnému -"
Před stanem se začalo něco dít a vzápětí dovnitř vstoupil muž. Byl celý od krve, začernalý od kouře a na tváři se mu klikatily růžové cestičky v místech, kde mu stružky potu spláchly špínu a saze. Na zádech měl pověšený samostříl a na prsou bandalír, z nějž trčely rukojeti několika nožů.
A byl šílený. Major znal ten pohled. Oči příliš zářily a úsměv byl příliš křečovitý.
"Tak dobrá," řekl a stáhl si z pravé ruky velký mosazný boxer. "Omlouvám se vašemu strážnému, gentlemani, ale nechtěl mě pustit dovnitř, ani když jsem mu řekl heslo. Vy tady velíte?"
"Co jste, u všech všudy, zač?" zamračil se major a vstal.
Nezdálo se, že by to na muže udělalo nějaký dojem. "Karcer. Seržant Karcer," odpověděl.
"Seržant? V tom případě můžete -"
"Z ulice Kotevního řetězu," dodal Karcer.
Při jeho slovech major zaváhal. Oba důstojníci věděli o Nepojmenovatelných, i když by na přímý dotaz pravděpodobně nedokázali přesně vyjádřit, co o nich vlastně vědí. Nepojmenovatelní pracovali kradmo, tajně a za scénou. Byli mnohem víc než obyčejní policisté. Podléhali a zodpovídali se přímo Patricijovi. Byli nezanedbatelnou silou. Bylo lepší si s nimi nic nezačínat. Byli to lidé, které nebylo radno oklamat. Nezáleželo na tom, že je tenhle muž pouhý seržant. Byl to prostě Nepojmenovatelný.
A co bylo horší, major si uvědomil, že mu ten muž téměř čte myšlenky, ví, co majorovi proběhlo hlavou, a líbí se mu to.
"Správně," přikývl Karcer. "Přesně tak. A máte štěstí, že jsem tady, vojáčku."
Vojáčku, pomyslel si major. A kolem je několik lidí, kteří si to budou pamatovat. Vojáčku.
"Proč to?"
"Zatímco se vy a vaši vojáci motáte kolem a pronásledujete pradleny," ušklíbl se Karcer, přitáhl si jedinou volnou židli ve stanu a sedl si, "skutečné potíže začaly v ulici U melasového dolu. Víte o tom?"
"O čem to mluvíte? Nemáme jediné hlášení, že by se tam dělo něco nepatřičného, člověče!"
"No samozřejmě. A nemyslíte si, že je to divné?"
Major zaváhal. Odněkud z hloubi mysli se mu vynořila jakási zasutá vzpomínka... a pak zabručel kapitán a přisunul mu přes stůl kus papíru. Podíval se na něj a uvolnil se.
"Jeden z mých kapitánů tam byl dnes odpoledne a hlásil, že je tam všechno pod kontrolou."
"Vážně? A pod kontrolou?" opáčil Karcer. Zhoupl se v židli a nohy si položil na stůl.
Major na ně vrhl upřený a nesouhlasný pohled, ale na nohou nebylo vidět ani náznak rozpaků.
"Okamžitě sundejte nohy z mého stolu," řekl odměřeně.
Karcerovy oči se zúžily.
"Vy a kdo ještě?" ušklíbl se s převahou.
"Mám dost mužů, kteří by..."
Major se znovu zadíval Karcerovi do očí a vzápětí si přál, aby to byl nedělal. Šílenec. Takové oči viděl na bitevním poli.
Velmi pomalu, s přehnaně zdůrazněnou péčí sundal Karcer nohy ze stolu. Pak vytáhl kapesník, slepený blíže neurčitelnými tekutinami, teatrálně dýchl na dřevo a pečlivě ho přeleštil.
"Já se vám velmi, opravdu velmi omlouvám," řekl. "Jenže tak či tak, zatímco si vy, gentlemani, leštíte stoly, v srdci města hlodá rakovina, jak se říká, haha. Ohlásil vám někdo, že strážnici v ulici Kotevního řetězu vypálili do základů? A s ní byly zničeny i životy kapitána Vyndejse a přinejmenším jednoho z našich... techniků."
"Vyndejs, u bohů!" opakoval kapitán Di Skuzze.
"Ano, slyšel jste dobře. Všechna ta pakáž, kterou jste se svými muži vyhnali od Dollyiných sester a z dalších brlohů, se shromáždila právě tam."
Major se podíval na hlášení. "Ale naše patrola hlásí, že, jak se zdá, všechno drží pevně v rukou místní hlídka, na ulici postávají policisté a lidé mávají státní vlajkou a zpívají hymnu," řekl.
"No vidíte," zavrtěl hlavou Karcer. "Už jste někdy jen tak zpíval na ulici národní hymnu, majore?"
"No, abych se přiznal..."
"Koho jeho lordstvo poslalo jako nového velitele na tu strážnici?" vmísil se jim do řeči Di Skuzze.
Major Veselrost-Rychlostojný nahlédl do svých papírů. Tvář se mu protáhla. "Rzezacze," odpověděl.
"A pro všechny svaté. To je rána!"
"Skoro bych se vsadil, že je ten muž už mrtev," řekl Karcer, a major se snažil nevypadat příliš spokojeně. "Teď tam velí muž, který si říká seržant Kýla. Je to ale falešný seržant. Pravý Kýla leží v márnici."
"Jak to všechno víte?" podíval se na něj major.

"My, u Speciálů, máme své cesty, jak si zjistit věci," řekl Karcer.
"Už jsem o tom něco slyšel," zamumlal kapitán.
"Máme stanné právo, gentlemani, a to znamená, že vojsko přijde na pomoc civilní správě," řekl Karcer. "A to jsem právě v tomhle okamžiku já. Samozřejmě, že byste mohli poslat běžce na ples, ale pochybuju o tom, že by něco takového prospělo vaší kariéře. A já vás prakticky žádám jen o to, aby nám vaši muži napomohli s malou... řekněme chirurgickou operací."
Major na něj beze slova zíral. Nechuť ke Karcerovi, kterou pocítil během rozhovoru, už v této chvíli neměla hranic. Jenže ještě nebyl majorem příliš dlouho, a když vás právě povýšili, doufáte, že vám ta hodnost vydrží alespoň tak dlouho, aby vám nové hvězdičky chytily patinu.
Přinutil se usmát. "Zřejmě jste měli jak vy, tak vaši muži těžký den, seržante," řekl. "Co kdybyste si skočili do kantýny, zatímco já se poradím se svými kolegy důstojníky?"
Karcer vstal tak náhle, že sebou major trhl, a opřel se důstojníkovi rukama o stůl.
"No, to udělej, dobrá vílo," prohlásil a po rtech mu přeběhl úsměv připomínající ostří rezavé pily. Pak se otočil a vyšel ze stanu.
V tichu, které následovalo, řekl Di Skuzze: "Jeho jméno je na seznamu důstojníků, který mi včera předal Vyndejs. A co se týče toho zákona, má, obávám se, pravdu."
"To chceš říct, že nám může rozkazovat?"
"Ne, ale má právo od nás žádat pomoc."
"Mám právo odmítnout?"
"Jistěže. Samozřejmě. Jenže..."
"...budu muset jeho lordstvu vysvětlovat proč?"
"Tak, tak."
"Ale ten chlap je zlý a nepříčetný šílenec! Znáš tenhle druh! Ten, co vstupuje do armády, aby mohl beztrestně plenit a loupit. Ten druh, jehož příslušníci bývají na konci své kariéry pověšeni pro výstrahu ostatním mužům?"
"No..."
"Tak co teď?"
"Má pravdu v jedné věci. Díval jsem se do zápisů, a abych ti řekl pravdu, je to trochu zvláštní. Kolem ulice U melasového dolu bylo od včerejška až podezřelé ticho a klid."
"No, to je ale dobré, ne?"
"Spíše neuvěřitelné, Cyrile, když si dáš dvě a dvě dohromady. Nikdo dokonce ani nezaútočil na tamní strážnici. Ehm... a kapitán Buřňák hlásí, že se setkal s tím chlapíkem Kýlou, nebo přesněji s někým, kdo o sobě tvrdil, že je Kýla, a taky tady píše, že jestli je ten chlap seržantem policie, tak on, jako Buřňák, je opičí strýček. Buřňák tvrdí, že ten Kýla je zvyklý na skutečné rozkazy. Myslím, že Buřňákovi se z nějakého důvodu nepochopitelně zalíbil."
"U všech bohů, potřeboval bych s tím nějak pomoci, Tome!"
"Tak vyšli rychlou patrolu. Malá průzkumná hlídka. Pokus se získat informace na úrovni a z první ruky. Můžeš si klidně dovolit půl hodinky počkat."
"Výborně! To je ono! Skvělý nápad!" rozjasnil se majorovi obličej a bylo vidět, jak se mu ulevilo. "Zařídil bys to, prosím?"
Po několika rychle po sobě následujících rozkazech se opřel v křesílku a zadíval se na mapu. Alespoň některé věci dávaly smysl. Všechny barikády byly obráceny dovnitř, do města. Lidé se chtěli chránit proti paláci a středu města. Jak se zdálo, celý ostatní, tedy vnější svět nikoho nezajímal. Pokud byste měli za těchto podmínek obsadit vnější část města, jediná cesta, jak to udělat, vedla branami v městských hradbách. Ty pravděpodobně byly mnohem méně střeženy, než by měly být.
"Tome?"
"Ano, Cyrile?"
"Zpíval's někdy národní hymnu?"
"Mnohokrát."
"Já myslím ale neoficiálně."
"To jako abych ukázal, že jsem patriot? Bohové, to ne! To bych si připadal jako blázen, nemyslíš?" odpověděl kapitán.
"A co vlajka?"
"Vlajce přece salutujem každý den."
"Ale nemáváš jí, že ne?" vyzvídal major dál.
"Mám dojem, že jsem párkrát mával takovou tou papírovou vlaječkou, když jsem byl hodně malý kluk. Na Patricijovy narozeniny nebo kdy. Stáli jsme na ulici, on jel kolem a my křičeli ‚hurá!'."
"A od té doby už nikdy?"
"Abych se přiznal, tak ne, Cyrile," přiznával se kapitán rozpačitě. "Kdybych viděl člověka, který zpívá národní hymnu a mává přitom vlajkou, dělal bych si s tím vážné starosti. To jsou takové věci, které většinou napadnou jen cizince."
"Vážně? A jak to?"
"My nepotřebujeme ukazovat, že jsme patrioti. Podívej, tohle je Ankh-Morpork. Nepotřebujeme dělat zbytečný humbuk kolem toho, že jsme nejlepší. My to prostě víme!"

Byla to okouzlující, ale současně poněkud zrádná teorie, která by se mohla zrodit například v hlavách Tupátka a Bijkyje, ano, možná i v nepřetrénovaném mozku desátníka Tračníka, a pokud jí Elánius dobře porozuměl, pak zněla

přibližně takhle:

1. Předpokládejme, že prostory za barikádami jsou větší než prostory před barikádami, ano?
2. Z toho vyplývá, že prostory za barikádami zahrnují větší část města a mnohem více lidí.
3. Takže, a opravte mě, seržante, jestli se mýlím, to svým způsobem znamená, že jsme před barikádami, chápete, co chci říct?
4. To ale zase znamená, že to nejsme my, kdo se bouří, no ne? Protože nás je víc, a většina se přece nemůže vzbouřit, to dá rozum, proč by to dělala?
5. Tím pádem my jsme ty hodný. Teda, my byli ty hodný pořád, ale teď to prostě bude tak jako úřední, ne? Jako vypočítaný, dokázaný matematicky.
6. Tak jsme si řekli, že tu barikošku posunem na Krátkou ulici, a pak, že ji šoupnem až k Šerošedý ulici, a když už jsme byli tam, tak nás napadlo, co kdybysme ji šoupli až na druhej břeh řeky.
7. Myslíte si, že kvůli tomu budou nějaký trable, seržante?
8. Hele, seržante, proč se na mě tak srandovně díváte?
9. Tak promiňte, seržante.

Před Elániem přešlapoval čím dál tím ustaranější Fred Tračník a s ním skupinka spřátelených barikádníků, kteří se tvářili, jako kdyby je Elánius přistihl u známé ankh-morporské zábavky "Zaboucháme na dveře a zdrhnem!". Všichni ho sledovali pozornými pohledy pro případ, že by vybuchl.

A celá ta teorie měla opravdu jistou strašidelnou logiku, pokud jste při uvažování vypustili takové věci jako "praktický život" nebo "zdravý rozum".

Pracovali tvrdě. Bohové vědí, že zablokovat městskou ulici bylo dost jednoduché. Stačilo natlouct prkna kolem několika vozů a vzniklou ohradu naplnit nábytkem a jinými krámy. To stačilo na celou ulici, a když se pak do téhle věci opřelo dost lidí, dala se celá přesunout kupředu.

A co se týče zbytku, to opravdu nebylo tak těžké. Měli k dispozici celou řadu malých barikád. Chlapi je prostě spojili nebo nastavili. Aniž si toho kdo všiml, obsadila Republika Melasového dolu skoro čtvrtinu města.

Elánius se zhluboka nadechl. "Frede?"

"Ano, seržante?"

"Řekl jsem vám, abyste udělali něco takového?"

"Ne, seržante."

"Je v tom příliš mnoho uliček, Frede. A příliš mnoho lidí."

Tračník se očividně rozveselil. "Jo, ale mezi nima je taky hodně policajtů, seržante. Přišlo sem kolik chlapů z jinejch strážnic. Všechno dobrý kluci. A taky seržant Havránek, ten se v tom vyzná, je to nejenom bejvalej polír, to jako kvůli barikádám, ale už taky hodně pamatuje, má dvě dospělý děti, pamatuje si, když se něco podobnýho stalo minule, seržante, takže se obrátil na každýho chlapa, kterej dokáže zacházet se zbraní, aby se k nám přidal. Jejich spousta, seržante! Máme armádu, seržante, pane!"

Tak takhle se bortí světy, pomyslel si Elánius. Byl jsem jen mladý nezkušený hlupák a neviděl jsem to tak jako dnes. Já si myslel, že Kýla vede revoluci. Zajímalo by mě, jestli si to myslel i on?

Já ale chtěl jen udržet pár ulic v bezpečí. Chtěl jsem jen hrstce slušných hloupých lidiček poskytnout ochranu před bezhlavým a surovým davem, tupými vzbouřenci a nemyslícími vojáky, kteří bezmyšlenkovitě vykonávají rozkazy. A vážně jsem si myslel, že nám to projde.

Možná měli mniši pravdu. Měnit historii je, jako když se pokoušíte zastavit řeku. Ona už si nějakou cestu najde.

Všiml si mladého Sama, jehož obličej zářil mezi ostatními. Obdiv k hrdinovi, pomyslel si. Z takové věci může člověk klidně oslepnout.

"Nějaké potíže?" zeptal se.

"Myslím, že si nikdo neuvědomil, co se tady děje, seržante. Ono se to hodně mele u Dollyiných sester a v okolí. Útočí tam jízda a to, co jste - okamžik, tady jsou další."

Hlídka z vrcholu barikády dávala znamení. Elánius slyšel pohyb zpoza její druhé strany.

"Podle toho, jak to vypadá, jsou to další lidi, co utíkaj od Dollyinejch sester," řekl Tračník. "Co chcete, abysme dělali, seržante?"

Držet je venku, pomyslel si Elánius. Nevíme, kdo to je. Nemůžeme dovnitř pouštět kdekoho. S některými z nich budou potíže.

Potíž je především v tom, že já vím, co se to tady děje. Město je malý dílek pekla a opravdu bezpečno není nikde.

A já vím, jak se rozhodnu, protože jsem sám sebe viděl rozhodovat.

Nevěřím tomu. Já teď stojím támhle, kluk, který je stále ještě čistý, růžový a plný ideálů, a dívám se na své starší já jako na nějakého hrdinu. A neodvažuju se jím nebýt. Musím udělat to pitomé rozhodnutí, protože nechci vypadat špatně sám před sebou. Zkuste něco takového vysvětlit člověku, který nemá pár panáků.

"Dobrá, pusťte je dovnitř," přikývl. "Ale žádné zbraně. Řekněte to ostatním."

"Chcete lidem vzít zbraně?" podíval se na něj Tračník.

"Přemýšlej, Frede. Nechceme tady Nepojmenovatelné nebo přestrojené vojáky, že ne? Je potřeba si člověka prověřit, než mu dáš zbraň. Nechci se dát najednou bodnout jak do zad, tak do hrudníku. Okamžik, ještě jednu věc... nevím, jestli je to v mé pravomoci, Frede, a asi ti to dlouho nevydrží, ale co se mě týče, jsi povýšen na seržanta. Každý, kdo se s tebou bude chtít handrkovat o ty chybějící prýmky, ať přijde za mnou."

Hrudník Freda Tračníka, který už se začal kulatit tukem, se teď viditelně vyklenul.

"Rozkaz seržante. Ehm... znamená to, že pořád ještě musím poslouchat vaše rozkazy, ano? Dobrá. Správně.

Samozřejmě. Pořád ještě podléhám vašim rozkazům. Samozřejmě."

"Už nehýbejte žádnými barikádami. Zajistěte uličky. Držte současnou linii. Same, ty půjdeš se mnou. A budu potřebovat běžce."

"Nemoh bych to bejt já? Já sem děsně rozběhanej, jak říká moje máma," ozval se hlásek za Elániovými zády.

"Dobrá, tak podívej, Noby. Ty teď odsud vypadneš, oběhneš širší okolí a zjistíš, co se kde děje."

Jak se ukázalo, byl seržant Havránek mladší, než Elánius čekal, nebo tak alespoň vypadal. Původní seržantský knír se postupně změnil v kratičký, pečlivě upravený plnovous. Elánius by se byl vsadil, že jeho tmavé, stejnoměrné vybarvení nemá na svědomí příroda, a když, tak jí s tou stejnoměrností někdo hodně pomáhá.

Bylo vidět, že seržant strávil dost času v poli i mezi vojáky na cvičišti, přestože původně pocházel z čalamádosu. To vypátrali muži; usoudili tak hlavně podle toho, že seržant patřil k jakési zvláštní, druidy vedené víře, tak přímé a rovné, že dokonce nepoužívali ani kolmo postavené menhiry. Ta víra byla dokonce zásadně proti klení a nadávkám, což je ovšem u seržanta velký handicap. Nebo by byl, kdyby seržanti nebyli tak vynalézaví a skvělí improvizátoři.

Momentálně se pohyboval v oblasti Lichotnické ulice, což bylo prakticky prodloužení ulice Kotevního řetězu. A měl armádu.

Nebylo to zase nic moc. Ani dvě zbraně nebyly docela stejné a větší část těch předmětů vůbec nebyly zbraně jako takové. Elánius se otřásl, když viděl ten zástup, a v duchu zabloudil do minulosti, což byl pravděpodobně návrat do budoucnosti, ke všem těm diskusím a sporům, jichž byl účastníkem. Když člověk stál proti nepříteli, který byl vyzbrojen zbraněmi jako takovými, věděl, na čem je. K smrti ovšem dokázaly, hlavně nováčky, vyděsit ty věci, které jako takové nebyly zbraněmi. Byly to sekáčky na maso upevněné na dlouhých násadách. Byly to dlouhé hřeby v holích a řeznické háky.

Konec konců, tohle byla ta část města, kde žili malí obchodníci a řemeslníci, nosiči, řezníci a přístavní dělníci. Tak teď stála před Elániem nepravidelná řada mužů, kteří den co den zcela oficiálně a s mírumilovnými úmysly zacházeli s předměty, které měly čepele a bodce, vedle nichž vypadal meč jako sponka do vlasů.

Byly tady i klasické zbraně. Muž se často vracel z válek domů s mečem nebo halapartnou. Zbraně? Dobří bohové, pane, to ne! To jsou jen taková mementa nebo suvenýry. A ten meč nejspíš používali k rozhrabávání ohně a halapartna sloužila jako kůl na jednom konci šňůry na prádlo a jejich původní účel byl zapomenut...

...až do této chvíle.

Elánius se díval na tu sbírku železa. Aby tahle skupina zvítězila, stačilo by jí zůstat klidně stát. Kdyby na ni nepřítel zaútočil a opravdu důrazně zatlačil, mohli by do něj na druhé straně přisypat koření a rovnou dělat karbanátky.

"Někteří z nich jsou penzionovaní policisté, pane," šeptal Havránek. "Hodně jich bylo v nějaké armádě, ať té či té, víte? A pak je tady pár mladíků, kteří touží po akci, určitě znáte ten typ. Tak co říkáte?"

"No, v každém případě bych nerad bojoval proti nim," odpověděl Elánius. Přinejmenším čtvrtina mužů měla bílé vlasy a nebylo málo těch, kteří své zbraně používali jako hůl nebo oporu. "Ale když už o tom mluvíme, taky bych jim hrozně nerad velel, protože si dokážu představit, že kdybych téhle partě zavelel ‚čelem vzad', rozletěly by se na všechny strany končetiny."

"Jsou ale odhodlaní, pane!"

"To je hezké, ale já nestojím o válku."

"Ale k tomu přece nedojde, pane," odpovídal Havránek. "Už jsem v životě nějaké ty barikády viděl. Tyhle záležitosti většinou končí mírumilovně. Vládu převezme nový člověk, lidé se začnou nudit a nakonec se všichni rozejdou domů."

"Jenže Skřipec Sebevražda je šílený," zamračil se Elánius.

"Řekněte mi o člověku, který není, starší seržante," zabručel Havránek.

Mělo to být pane nebo jen seržante. Je určitě starší než já, pomyslel si Elánius. No, když už to dělám, tak ať to stojí za to.

"Seržante," řekl, "vyberte dvacet těch nejlepších, kteří už někdy bojovali. Muže, na něž se můžete spolehnout. Chci, aby hlídali Zmastěnou bránu a měli se na pozoru."

Havránek se zatvářil nechápavě. "Ale ta je zavřená, pane. A je kus za námi. Myslel jsem si, že -"

"K bráně, seržante," trval na svém Elánius. "Budou hlídat a dají pozor na každého, kdo by se chtěl k bráně připlížit a otevřít ji. A dejte zesílit hlídky na mostech. Na most nasypte kovové ježky a natáhněte dráty... Chci, aby si každý, kdo by se na nás pokusil dostat po tom mostě, opravdu užil, rozumíte?"

"Víte snad něco, co my nevíme, pane?" zeptal se Havránek s hlavou nakloněnou ke straně.

"Řekněme jednoduše, že myslím stejně jako nepřítel, hm?" odpověděl Elánius. Pak k seržantovi přistoupil ještě o něco blíže a pokračoval tlumeným hlasem: "Vy si přece pamatujete hodně z minulosti, seržante. Nikdo, kdo má trochu rozumu, přece nezaútočí na barikády. Budou hledat slabiny."

"Jenže tady máme ještě další brány, pane," upozornil Havránek pochybovačně.

"Pravda, jenže kdyby se jim podařilo obsadit Zmastěnou bránu, dostali by se do Jilmové ulice a tam by se mohli pěkně rozjet přesně do míst, odkud je nečekáme," vysvětloval Elánius.

"Ale... vy je očekáváte, pane."

Elánius ho obdařil oním bezvýrazným, nic neříkajícím pohledem, jaký umí dobrý seržant bezchybně rozšifrovat.

"Jako kdyby to už bylo hotovo, seržante," zasalutoval Havránek s rozzářenou tváří.

"Ale na všech barikádách musí zůstat dostatečně silná posádka," upozorňoval Elánius. "A pak několik malých skupin nebo hlídek, které by se mohly rychle přesunout na místo, kde by jich mohlo být zapotřebí. Seržante, vy sám víte, jak to udělat."

"Jistě, pane," Havránek předpisově zasalutoval a usmál se.

Pak se obrátil ke shromážděnému občanstvu. "Dobrá, vy výlupkové!" vykřikl. "Vím, že někteří z vás byli v armádě!

Kdo z vás umí ‚Všichni malí andílci'?"

Do vzduchu se zvedla řada starších suvenýrů.

"Výborně! Takže sbor bychom měli! Je to samozřejmě vojenská píseň, jak víte. Vy sice jako vojáci nevypadáte, ale já už dohlídnu na to, abyste tak alespoň zpívali! Naučíte se to za pochodu! Vprav-ó v-bok! Pochod-ém v-chod! A: Všichni ti malí andělé vzlétnou k nebi výš, vzlétnou výš, vzlétnou výš. Všichni ti malí andělé vzlétnou k nebi, uvidíš! Všichni ti malí andělé, hlavu zvednou již, zvednou již -" zpíval slušným basem Havránek, když jeho oddíl zahýbal za roh.

Elánius naslouchal, jak refrén zaniká v dáli.

"To je moc pěkná píseň," ozval se mladý Sam a Elánius si uvědomil, že tu píseň slyší poprvé.

"To je stará vojenská písnička."

"Vážně, seržante? Ale vždyť se v ní zpívá o andělích."

Ano, pomyslel si Elánius, je úžasné, co všechno ještě malí andělé dokážou v dalších slokách té písně zvednout. Je to pravá vojenská, sentimentální a se sprostými kousky. "Pokud si pamatuji, tak bývalo zvykem zpívat ji po boji," pokračoval. "Viděl jsem i staré chlapy plakat, když ji zpívali," dodal.

"Proč? Připadala mi taková veselá." Vzpomínali na to, kdo všechno už ji s nimi nezpívá, pomyslel si Elánius. To poznáš. Naučíš se. Vím, že ano.

Po nějaké době se hlídky vrátily. Major Veselrost-Rychlostojný byl dost chytrý na to, aby od nich vyžadoval psaná hlášení. Trvalo to příliš dlouho a byla plná chyb. Muži jeden po druhém hlásili, co viděli. Kapitán Di Skuzze, který podle jejich hlášení zaznamenával věci na mapu, občas tiše hvízdl mezi zuby.

"Je to obrovské, pane. Vážně, pane! Za těmi barikádami leží skoro čtvrtina města!"

Major se poškrábal na čele a obrátil se k vojínovi Rapotášovi. Byl to poslední z mužů, kteří se vrátili z obhlídky, a zdálo se, že se snažil opravdu získat co možná nejvíc informací.

"Tvoří to něco jako plynulou řadu, pane. K jedné jsem dojel v Hrdinské uličce. Sundal jsem si předtím helmu a snažil se vypadat jako mimo službu, když dovolíte, a zeptal jsem se rovnou, o co tady vlastně jde. Nějaký muž na mě křikl, že je všechno v pořádku, díky za optání, a že už jsou všechny barikády hotové. Já se zeptal, co na to zákon a pořádek, a oni řekli, že mají obojího spoustu a díky."

"Nikdo po vás nestřílel?"

"Ne, pane. Přál bych si, abych mohl totéž říct o místních lidech, tady na mě lidi házeli kamení a nějaká bába na mě vylila z okna noč - tu věc - a polila mě od hlavy k patě. Ehm... a pane, je tady ještě něco jiného, pane. Teda..."

"No tak ven s tím, člověče!"

"Víte, myslím, že jsem několik těch lidí poznal. Tedy jako na těch barikádách. Ehm... bylo tam dost našich, pane..."

Elánius zavřel oči v naději, že až je zase otevře, mohl by svět být mnohem lepší místo. Jenže když je otevřel, byl svět stále ještě plný růžové tváře seržanta Tračníka.

"Frede," řekl, "nejsem si tak jistý, jestli jsi pochopil základní myšlenku? Vojáci, to jsou ti druzí, Frede, ti zůstávají na opačné straně barikády. Jestli jsou i na naší straně barikády, pak, u všech rohatých, tu zatracenou barikádu vůbec nepotřebujeme! Chápeš to?"

"Jistě, pane, ale -"

"Zkus si s nimi opatrně promluvit a vsadil bych se, že zjistíš jednu věc. Ze všeho nejvíc je bude zajímat, kdo je na naší straně a kdo ne."

"Ale, pane, jsou to -"

"Podívej, Frede, řeknu ti to jinak. Jak dlouho se my dva známe?"

"Dva nebo tři dny, pane."

"Ehm... no, správně. Samozřejmě. Připadá mi, jako kdybychom se zdali déle. Dobrá. Ale řekni mi, Frede, jak je možné, že se sem vrátím a zjistím, že jsi mezitím dovnitř pustil snad celou jednu rotu? Nemyslel jsi při tom metafyzicky, že ne?"

"Začalo to bratrem Vildy Tupátka, pane," bránil se Tračník nervózně. "S ním přišlo pár jeho kamarádů. Všechno místní kluci. A pak tam byl kluk, se kterým vyrůstal Bijkyj, a kluk, co je syn souseda Hadrakkova táty, a další, se kterým chodil Hadrakko na pivo, a pak se objevil -"

"Tak kolik, Frede?" zeptal se Elánius unaveně.

"Šedesát, pane. Teď už možná o trochu víc."

"A nenapadlo tě, že by mohli být součástí nějakého důmyslného plánu?"

"Ne, seržante, nenapadlo. Protože si nedovedu představit Vojtu Tupátka, to jako Vildova bráchu, jako součást nějakého důmyslného plánu. On nikdy nebyl žádnej velkej myslitel, pane, k vojsku ho přijali až potom, co někoho přinutil, aby mu na boty napsal P a L. Vidíte, známe je všechny, seržante. Většina kluků se dala nalejt jen proto, aby se dostala na časek z města, a možná taky ukázala těm cizím frajírkům, kdo je šéf. Ani jeden z nich nečekal, že po nich budou v jejich vlastním městě plivat babky na ulicích. To je svým způsobem srazilo v rozletu, seržante. A pak taky ty dlažební kostky, to je jasný."

Elánius se vzdal. Byla to pravda. "Dobrá," přikývl. "Ale jestli to takhle půjde dál, budou za chvíli na naší straně barikády všichni, Frede."

A to by ještě nebyl ten nejhorší způsob, jak by to mohlo skončit.

Lidé zapálili na ulicích ohně. Objevily se kotlíky a hrnce. Většina lidí se ale věnovala tradiční ankh-morporské zábavě, která spočívala v tom, že postávali v hloučcích tam i onde a čekali, co se bude dít dál.

"Co se bude dít dál, seržante?" zeptal se Tračník.

"Myslím, že zaútočí na dvou místech," odpověděl Elánius. "Jezdectvo vyjede z města a pokusí se na nás zaútočit Zmastěnou branou zvenčí, protože to vypadá snadné. Vojáci a... zbytek policistů, kteří nejsou na naší straně, se pokusí opatrně proplížit po Nedomyšleném mostě."

"Jste si jistej, pane?"

"Naprosto," přikývl Elánius. Konec konců, vždyť přesně to se stalo.... nebo něco hodně podobného...

Stiskl si prsty můstek nosu. Už si nějak nedokázal vzpomenout, kdy naposled spal. Spal, ne podřimoval nebo byl v bezvědomí. Uvědomoval si, že jeho myšlení už začíná být po okrajích roztřepené. Jenže také věděl, jak padla barikáda v ulici U melasového dolu. V historických knihách o tom byla jen jediná věta, ale on si ji pamatoval. Opevnění, která nebyla dobyta pomocí zrady, byla dobyta díky nějakým malým zadním dvířkům. To byla historická skutečnost.

"Ale v nejbližší hodině nebo dvou," dodal nahlas. "Ještě nejsme dost důležití. Je tady pořád ještě ticho a klid. Teprve až začnou přemýšlet proč, padne ono příslovečné hovno do větráku."

"Přichází sem hodně lidí, seržante. Někteří z nich říkají, že v dálce slyšeli křik. Lidi se sem prostě hrnou. Tam venku se drancuje a ničí a dějí se tam hrozné věci..."

"Svobodníku?"

"Seržante?"

"Vzpomínáte, jak jste chtěl obuškem udeřit toho zatraceného kata a já vám v tom zabránil?"

"Ano, seržante?"

"Tady máte odpověď proč. Jakmile se jednou zlomíme my, zlomí se všechno."

"To ano, seržante, ale vy přece občas někoho praštíte přes hlavu."

"Zajímavý postřeh, svobodníku. Logický, věcný a pronesený jasným tónem hlasu, který hraničil s drzostí. Jenže v tom je velký rozdíl."

"A v čem to spočívá, seržante?"

"Ty na to přijdeš," odpověděl mu Elánius. A v duchu si pomyslel: odpověď je v tom, že to dělám já. Ano, souhlasím s tím, že to není dobrá odpověď, protože stejnou používají i lidé jako Karcer, ale tam někde to začíná. Jenže to spočívá i v tom, že mi to vždycky zabrání je na místě probodnout, a buďme upřímní, i jim v tom, probodnout mě. A to je taky dost důležité.

Došli k velkému ohni hořícímu uprostřed ulice. Stál na něm bublající kotel a u něj fronta lidí s miskami v rukou.

"Voní to pěkně," řekl postavě, která stála u kotle a míchala obsah velkou naběračkou. "Ale, to jste vy, pane Kolíku..."

"Jmenuje se to Omáčka vítězství, seržante," pochlubil se Kolík. "Dvoupenny za misku, ať se picnu, co?"

"No, možná by to nebylo špatné," zamyslel se Elánius a zadíval se na podivné a neznámé, a co horšího, někdy až strašidelně povědomé kousky, které vyplouvaly na hladinu bublající omáčky. "Co je vtom?"

"Je to prostě něco jako guláš," odpověděl Kolík. "A je to silné a ostré tak, že vám potom ochlupatí prsa!"

"Ano, vidím, že některé z těch kousků už na sobě chlupy mají," přikývl Elánius.

"No tak vidíte, jakej to má říz!"

"Vypadá to... opravdu moc pěkně," bylo jediné, na co se zmohl mladý Sam.

"Musíte svobodníka omluvit, pane Kolíku," zastal se ho Elánius. "Je to chudák chlapec, vychovali ho v rodině, kde se nenaučil jíst omáčku, která na něj pomrkává."

Vzal si misku, usedl na zem, opřel se zády o zeď a zadíval se k barikádě. Lidé měli plné ruce práce. Pravda, co jiného by tak asi dělali? Tahle barikáda, která přehrazovala ulici Hrdinů, byla přes čtyři metry vysoká a měla dokonce nahoře na straně obránců něco jako provizorní ochoz. Vypadala velmi profesionálně.

Elánius se pohodlně opřel a zavřel oči.

Vedle něj se ozvalo váhavé usrknutí, když mladý Sam opatrně zkoušel omáčku, a pak hlas: "Myslíte, že dojde k boji, seržante?"

"Určitě," přikývl Elánius, aniž otevřel oči.

"To jako k skutečnému boji?"

"Jasně."

"Ale nedojde nejdříve k nějakému jednání nebo vyjednávání nebo tak něco -?"

"Nic takového," pohnul Elánius hlavou zleva doprava a zpět a pokusil se uvelebit pohodlněji. "Možná nějaké ty rozhovory potom."

"Ale já si myslím, že by to mělo být obráceně!"

"To máš pravdu, synku, ale je to vyzkoušená a prověřená cesta."

Další otázka už nezazněla. Pomalu, se zvuky tiše bzučící ulice v uších, sklouzl pod hladinu spánku.

* * *

Major Veselrost-Rychlostojný věděl, co by se stalo, kdyby poslal zprávu do paláce. "Co mám dělat teď, vaše lordstvo" nebyla právě otázka, kterou by chtělo jeho lordstvo slyšet. Od majora se nečekalo, že takovou otázku položí, zvláště ne za předpokladu, že byly dané rozkazy zcela jasné. Barikády měly být strženy a rebelové zpacifikováni. Kopřivu je třeba pevně sevřít do ruky, pak nepálí, a vytrhnout i s kořeny a tak dále... Jako dítě se několikrát pokoušel uchopit kopřivu pevně do ruky, aby nepálila, a vytrhnout ji i s kořeny, a občas měl ruku velikosti malého selete.

Tak za barikádami byli dezertéři. Dezertéři! Jak se to mohlo stát?

Byla to obrovská barikáda a její horní část byla plná ozbrojených lidí, byli tam dezertéři a on měl své rozkazy. Všechno bylo jasné.

Jen ještě kdyby se ti lidé tam bouřili. Poslal tam znovu vojína Rapotáše, a podle jeho výpovědi to tam vypadalo velmi

mírumilovně. Zdálo se, že za barikádou probíhá normální běžný život, což bylo mnohem víc, než jste mohli říci o tom chaosu před barikádou. Kdyby na Rapotáše třeba vystřelili nebo po něm házeli věci, všechno by se mnohem zjednodušilo. Místo toho jednali... no... slušně. Tak se přece neměli chovat nepřátelé státu!

Nepřítel státu teď stál přímo před majorem. Vojín Rapotáš se nevrátil s prázdnýma rukama.

"Přistihl jsem ho, jak se za mnou plíží," hlásil vojín. Pak se obrátil k zajatci a řekl: "Byli jsme za barikádou, že, kamarádíčku?"

"Umí to mluvit?" ujišťoval se major s pohledem upřeným na podivného tvora.

"Nemusíte hned bejt takovej, žejo," řekl Noby Nóblhóch.

"Je to klasický uličník, pane, dítě ulice," odpověděl vojín.

Major se díval na to, co bylo z věžně vidět, což byla především nadměrná helma a špička nosu.

"Sežeňte něco, na co bychom ho mohli postavit, buď tak laskav, kapitáne?" řekl major a čekal, až kapitán donesl židli. Bohužel ani ta celou situaci nevylepšila. Pozvedla jen otázky a odpovědi na poněkud vyšší úroveň.

"Má to odznak hlídky, vojíne. Že by si to chovali jako maskota?"

"Sem si ho vyřezal sám z mejdla," odpověděl Noby. "Abych moh bejt polda."

"A proč?" zajímal se major. Na tom zjevení bylo něco, co navzdory všeobecné naléhavosti volalo po poněkud morbidním, ale přesto důkladném studiu. Major byl jakoby facinován a nedokázal odolat.

"Ale říkal sem si, že bych se dal možná nalejt, až budu velkej," pokračoval Noby a obdařil majora šťastným úsměvem. "Kořist musí bejt u armády mnohem lepší, podle toho, jak věci zatim vypadaj."

"Obávám se, že na vstup do armády ještě nemáš potřebnou míru!" pospíšil si major až podezřele s odpovědí.

"To teda nevim proč ne, dyť nepřátele maj nohy až na zem, ne?" ušklíbl se Noby. "A kromě toho, lidi, kterejm stahujete boty, většinou ležej. Starej Mnata říká, že nejvíc peněz se dá nadělat na zubech a náušnicích, ale já tvrdim, že každej člověk potřebuje aspoň jedny pořádný boty, žejo? I když lidi maj dneska zkaženejch zubů až až a ti, co dělaj falešný, za ně chtěj nekřesťanský peníze, to je fakt a -"

"To mi tady říkáš, že chceš vstoupit do armády jen proto, abys mohl olupovat mrtvé na bojišti?" nevěřil svým uším šokovaný major. "Takový malý... ehm, chlapec... jako ty?"

"Jednou, dyž byl starej Mnata celý dva dni střízlivěj, udělal mi pár vojáčků," sděloval mu Noby. "A ti měli malý nandavací boty, abych prej jim -"

"Mlč," přerušil ho major.

"- je moh sundávat, a taky maličký cínový zuby, který ste moh -"

"Budeš už mlčet!" zvýšil hlas major. "A co takhle čest a sláva, to ti nic neříká? Co takhle láska k rodnému městu?"

"No, to nevim. Podle toho, co se za ty věci dostane?" kontroval Noby.

"Ty jsou neocenitelné!"

"Jo, tak v takovým případě se budu držet těch bot, estli vám to neva," odpověděl Noby. "Ty se daj prodat za deset peňáků, dyž jsou pravá a levá a obě stejný, ale musíte znát ty správný obchodní -"

"Podívejte se tady na vojína Rapotáše!" řekl major, teď už vážně rozčílen. "Dvacet let služby, skvělý jezdec, skvělý voják! Ten by se nesnížil k tomu, aby kradl boty padlému nepříteli, že ne, vojáku?"

"Ne, pane! To je dobré tak pro blátošlapy, pane!" odpověděl voják Rapotáš.*

"Ehm... tedy... ano. Správně!" přikývl váhavě major. "Od vojáka, jako je Rapotáš, byste se mohl hodně naučit, mistře Noby. Podle toho, co slyším, jste při svém pobytu mezi vzbouřenci vstřebal opravdu velmi nevhodné představy a nápady!"

"Já nejsem žádnej rebel!" vykřikl Noby. "Nevím, kdo vám dovolil říkat mi rebel, já nejsem žádnej rebel! Já sem syn Ankh-Morporku, to teda jo, a sem na to pyšnej! To se teda pěkně pletete, nikdy sem nebyl rebel a vod vás je krutý, že to říkáte! Já sem poctívej kluk, abyste věděl!"

Po tvářích se mu začaly koulet slzy jako hrachy a smývaly vrstvu špíny, aby odhalily další vrstvu špíny, která ležela pod tou první.

S něčím takovým ovšem neměl major zkušenosti. Jak se zdálo, každý viditelný otvor v dětském obličeji ronil nějakou tělní tekutinu. Podíval se s prosebným pohledem na Rapotáše.

"Vy jste přece ženatý, vojíne, ne? Co by se mělo v téhle situaci dělat?"

"Mohl bych mu jednu fláknout za ucho, pane," odpověděl vojín Rapotáš.

"To je, vojíne, velmi necitelné! No tak, podívej, mám tady někde kapesník a -"

"Pch, mám někde svůj vlastní sňupák, děkan, nemusíte se ke mně chovat jako k blbečkovi," popotahoval Noby a vytáhl z kapsy kapesník. Vytáhl jich vlastně rovnou několik, jeden dokonce s ručně vyšitým monogramem C.V-R. Všechny byly zapleteny do sebe, jako proslulé kouzelnické vlaječky, které iluzionista vytahuje většinou na závěr vystoupení, a díky tomu ještě vypadlo Nobymu z kapsy několik peněženek a půl tuctu lžic.

Noby si prvním kapesníkem utřel obličej a nacpal si celou sbírku zpět do kapsy. V tom okamžiku si uvědomil, že ho všichni přítomní upřeně pozorují.

"Co je? No co je?" zeptal se v obranném reflexu.

"Řekni nám něco o tom muži Kýloví," požádal ho major.

"Já skoro nic nevim," odpověděl automaticky Noby.

"Aha, to znamená, že něco víš," řekl major. Patřil k lidem, kteří si dokázali vychutnat právě taková malá vítězství. Noby se tvářil neutrálně. Kapitán se naklonil kupředu a zašeptal něco do ucha majorovi.

"Jen podle matematické pravděpodobnosti, pane, ale podle pravidel všeobecné mluvy chce jen zdůraznit, že -"

"Okamžitě nám řekni, co víš o Kýlovi" zařval major.

"Já vám něco řeknu, majore," ozval se hlas od vchodu do stanu, "co kdybyste tyhle starosti přenechal odborníkům?"

Major zvedl hlavu. Do stanu vešel Karcer a jeho muži. Seržant se znovu usmíval.
"Máte tady nějakého malého vězně, co?" pokračoval Karcer a popošel kupředu, aby si Nobyho pořádně prohlédl. "Tak to vypadá, že jste chytli vůdce vzbouřenců, haha. Už vám něco vyklopil? No, asi ne. Na to, abyste z takových kluků dostali, co vědí, potřebujete zvláštní výcvik."
Vsunul ruku do kapsy, a když ji zase vytáhl, měl přes kotníky mosazný boxer.
"Takže, kluku," řekl, zatímco vojáci v hrůze přihlíželi. "Ty mě znáš, co? Víš, kdo jsem. Já patřím k Speciálům. A vidím tě dvakrát. Jednou jako živého kluka, který hezky a ochotně pomůže úřadům s jejich povinnostmi, a podruhé jako drzého fracka, který se mě snaží převézt. Jeden z těch dvou má budoucnost a všechny zuby. Tak a teď ti musím říct ještě jednu takovou důležitou věc. Mám takový legrační zvyk, že žádnou otázku nekladu dvakrát. Takže... ty přeci nejsi zločinec, že ne?"
Noby, který upíral hrůzou zvětšené oči na mosazný zabiják, rychle zavrtěl hlavou.
"Ty děláš jen to, co musíš, abys přežil, že je to tak?"
Noby přikývl.
"Abychom řekli pravdu, tak jsi byl docela hodný a slušný chlapec, než ses přidal ke vzbouřencům. Zpíval jsi hymnu a tak."
Noby znovu přikývl.
"Muž, který si říká Kýla, je vůdcem vzbouřenců, je to tak?"
Noby chvilku zaváhal a pak zvedl ruku. "Hm... každej dělá, co jim řekne, je to to samý?" odpověděl.
"Jasně. Má charisma?"
Noby ulpíval očima na mosazném boxeru. "No... no... teda... já fakt nevim. Ale moc kašlat sem ho neslyšel."
"A o čem se tak mluví za barikádami, milý chlapče?"
"Ehm... no... o pravdě a svobodě a spravedlnosti a tak," zněla odpověď.
"Ahá! Vzbouřenecké řeči!" rozzářil se Karcer a narovnal se.
"To jsou vzbouřenecké řeči?" ujišťoval se major.
"Věřte mi, majore," odpovídal Karcer. "Když narazíte na skupinku lidí, kteří mluví o takových věcech, mají za lubem něco ošklivého, haha." Sklopil pohled dolů k Nobymu. "Tak a teď přemýšlím, copak mám v kapse pro hodného chlapce? Aha...ano. Něčí ucho! Ještě je teplé. Tak tu máš kluku."
"Páni! Děkan, pane!"
"Tak a teď utíkej a radši daleko, nebo tě vykuchám, jasné?"
Noby vzal nohy na ramena.
Karcer si prohlédl mapu roloženou na stole. "Ale, jak vidím, tak plánujete malou akčičku. Průzkumnou. To je hezké. Nechceme přece vzbouřence vyplašit, co? Proč, sakra, už majore konečně neútočíte?"
"No oni zatím nic -" začal major.
"Přebíhají vám k nim vojáci! Obsadili už čtvrtinu města! A vy se jim chcete plížit někam za záda! A jak vidím, tak přes most a nahoru Jilmovou ulicí! Potichoučku. Jako kdybyste měl strach!" Karcer udeřil pěstí do stolu s takovou silou, že sebou major poděšeně trhl.
"Já se nebojím nikoho!" lhal.
"Vy jste teď město!" sděloval mu zesíleným hlasem Karcer a z koutku úst mu vyprýštila kapka bílé pěny. "To oni se plíží! Vy ne! Vy, zatraceně, vjedete rovnou do nich a pošlete je všechny do pekla. Alespoň to byste měl udělat! Kradou vám ulice! Vezměte si je zpátky! Oni se postavili mimo zákon! Vy ten zákon přivezete za nimi!"
Pak o něco ustoupil a záchvat maniakální zuřivosti zmizel právě tak rychle, jak začal.
"To bych vám radil já. Je samozřejmé, že vy jistě znáte své povinnosti lépe než já. Já a to, co zbylo z mých chudáků chlapců, my jdeme do ulic a bojovat. Jsem si jist, že jejich lordstva ocení všechno, co budete moci v této pohnuté situaci vykonat."
Pak vyšel ze stanu a jeho "chudáci chlapci" ho následovali.
"Ehm... jsi v pořádku, Cyrile?" zeptal se opatrně kapitán.
Z majorových očí byla vidět jen bělma. "To je opravdu děsivý chlap," odpověděl po chvilce major tiše.
"To... máš samozřejmě pravdu. Jenže na druhé straně..."
"Ano, ano, já vím! Nemáme na vybranou. Máme rozkazy. Ten... tchoř má pravdu. Jestli tam ta zatracená barikáda bude ještě ráno, mám po kariéře, stejně jako ty. Ukázat sílu, čelní útok, nebrat zajatce... tak zněly rozkazy. Pitomé, blbé rozkazy." Povzdechl si.
"Předpokládám, že bychom mohli neuposlechnout..." začal kapitán.
"Zešílel jsi? Co bychom pak byli? Nebuď blázen, Tome. Připrav muže, dej zapřáhnout volské potahy a uděláme z toho alespoň nějaké divadýlko! Hlavně ať už to máme za sebou!"

* * *

Elánia probudilo, když s ním někdo zatřásl. Otevřel oči a díval se do své vlastní tváře, o tolik mladší, mnohem méně vrásčité a mnohem více vystrašené.
"Coseto?"
"Vezou sem dobývací stroj, seržante! Přibližují se po ulici, seržante!"
"Cože? Ale to je přece nesmysl! Tady je nejvyšší barikáda! Tady ji ubrání hrstka mužů."
Elánius vyskočil na nohy. To musí být klamný manévr. A ještě k tomu hloupý klamný manévr. Pravě tady do sebe Bijkyj a jeho kamarádi zaklínili napříč ulicí dva velké vozy a ty se staly základním jádrem pevné stěny ze dřeva a trosek.

Na jednom konci ovšem zůstala uzoučká ulička, která dovolovala lidem projít z jedné strany na druhou a umožňovala jim projít do svobodné Lidové republiky s hlavou právě tak vysoko, aby bylo možno na ni jemně poklepat, kdyby se ukázalo, že patří vojákovi. Tou uličkou se teď dovnitř drali lidé jako splašení králíci.

Elánius vylezl na barikádu a vyhlédl přes její hřeben. Od vzdálenějšího konce ulice se pomalu přibližovala mohutná kovová stěna, obklopená planoucími pochodněmi. Ve městě beze světel toho víc vidět nebylo. On však věděl, co to je.

Říkalo se tomu Velká Máry a bylo to umístěno na velkém voze. Elánius už to viděl dříve. Za vozem bude pár volů, kteří ho tlačí kupředu. Ta stěna nebyla ze solidního kovu. Byla jen potažená plechem, aby zabránila obráncům házet zápalné látky na dřevěnou konstrukci a spodní obšívku. A celé to zařízení mělo prostě a jednoduše sloužit k ochraně mužů, kteří tam byli v bezpečí a mohli v klidu použít ty velké, opravdu velké, háky na konci dlouhých řetězů...

Připevní je k barikádě, kočí otočí voly a k původním dvěma budou připojena ještě další dvě, možná čtyři zvířata a... konec konců neexistuje nic postaveného nebo vyrobeného ze dřeva, co by se nedalo roztrhnout.

Mezi stěnou a barikádou se zmítala masa vyděšených lidí, kteří se snažili uniknout rozdrcení.

"Nějaké rozkazy, seržante?" zeptal se seržant Tračník, který se vyšplhal za Elániem. Podíval se do ulice. "A sakra," vydechl.

"No ano, to jsou právě ty okamžiky, kdy se hodí nějaký ten troll," přikývl Elánius. "Předpokládám, že Naváž-"

"Trollové? Fuj, v životě bych nechtěl mít s trollama nic společnýho," otřásl se Tračník. "Jsou moc tupí, než aby dokázali přijímat rozkazy."

Jen počkej, uvidíš, časem sám obrátíš, pomyslel si Elánius a nahlas řekl: "Všichni, kdo neunesou zbraň nebo by ji neměli mít, ustoupí co nejdál dozadu, jasné? Pošli zprávu Havránkovi, ať nám pošle všechny lidi, které může postrádat, ale hoď sebou!"

Co se to tenkrát stalo? Kolem barikád došlo k mnoha šarvátkám, ale všechno to byly klamné výpady, aby odlákaly pozornost od jezdectva, které objíždělo městské hradby ke Zmastěné bráně. Ale tohle si nepamatoval.

Podíval se znovu na postupující dobývací stroj. Na vrcholku rozkymácené stěny byl většinou úzký ochoz pro lučištníky, kteří stříleli po každém, kdo by se pokusil ohrožovat komando ničitelů.

Elánius měl dojem, že v klamném svitu pochodní zahlédl Karcerovu tvář. Dokonce i na tu velkou vzdálenost byl v jeho tváři onen nezaměnitelný nadutý výraz.

Vyndejs byl mrtev. A když všichni zmateně pobíhají kolem, muž, který má jasný cíl a důvod, si dokáže díky pevným nervům prorazit cestu vzhůru. Konec konců, pomyslel si Elánius, já jsem to dokázal.

Spustil se z barikády dolů a rozhlédl se po mužích.

"Potřebuji dobrovolníka, ne, tebe ne, Same. Tupátko, ty se na to hodíš. Tvůj otec je tesař, je to tak? No, tady hned za rohem je tesařská dílna. Poběžíš tam a doneseš mi pár velkých palic a nějaké dřevěné klíny nebo ty nejdelší hřeby, co najdeš... prostě něco špičatého, rozumíš? Utíkej!"

Tupátko přikývl a odběhl.

"Tak a teď... co jsem to... ano, potřebuju čerstvý zázvor, dávku alespoň za dvě penny. Hadrakko, skoč támhle do apatyky, ano?"

"K čemu vám to bude dobré, seržante?" vrtěl nechápavě hlavou Sam.

"Tím zázvorem posypeme různé věci."

Elánius si stáhl helmu a hrudní plát a kývl k uličce, kterou dovnitř proudili lidé.

"Frede, my musíme jít opačným směrem. Myslíš, že nám dokážeš prorazit cestu?"

"Můžu to zkusit, seržante." Fred se narovnal v ramenou.

"Půjdeme a zastavíme tu věc. Nedokáží jí pohybovat příliš rychle a v tomhle zmatku a při všem tom kraválu si nikdo nevšimne malé sabotáže..., když ji provedeme rychle - to sis opravdu pospíšil, Viléme..."

"Sebral jsem prostě všechno, o čem jsem si myslel, že by se mohlo hodit," lapal po dechu Tupátko, který se přiřítil celý rudý a s malým pytlem na zádech. "Vím, co chcete udělat, seržante, je to takové uličnictví, sám jsem to kdysi dělal, když jsem byl ještě kluk..."

"Já taky," přikývl Elánius. "A... tady je můj zázvor. Nádhera. Hned mi vytryskly slzy do očí. Připraven, Viléme? Tak jdeme na to, Frede."

Vyžadovalo to všechnu sílu Tračníkova mohutného těla, do kterého se ještě zezadu opíral Elánius, aby se prodrali hučícím zástupem zoufalých uprchlíků do světa před barikádou. Dál pokračoval Elánius s Tupátkem. V temnotě se nakonec prodrali mezi namačkanými těly až k boku dobývacího stroje. Velká Máry byla jako beran, který si neodvratně probíjí cestu kupředu, ale pohybovala se pomaleji než kráčející člověk, protože v rychlejším pohybu jí bránil dav. Elánius by se byl vsadil, že tuhle jízdu si Karcer zvláště vychutnává.

Vklouzl pod vůz a vytáhl z Tupátkova pytle palici a dubový klín.

"Ty se postaráš o levé zadní kolo a pak se co nejrychleji vrátíš nazpět!"

"Ale seržante -"

"To je rozkaz! Vypadneš, vrátíš se zpět a pokusíš se dostat ty lidi co nejrychleji z ulice. Tak do toho!"

Elánius se proplížil k jednomu z předních kol a připravil si klín mezi kolo a osu. V okamžiku, kdy vůz na okamžik zastavil, zarazil pádným úderem palice klín na místo. Měl právě tak čas udeřit ještě jednou, než se ozvalo zaskřípění, které signalizovalo, že se spřežení zase opřelo do vozu. Pak se rychle odplížil zpět a převzal od Viléma vak. Drobný policista pak s několika lítostivými pohledy, které vrhl přes rameno, zmizel v lese lidských nohou.

Elániovi se podařilo zarazit ještě třetí klín, než mu rozčílené hlasy někde za strojem signalizovaly, že si někdo všiml, o kolik se postup Velké Máry zpomalil. Kola se kymácela a zakusovala se čím dál tím pevněji do klínů. Na to, aby někdo klíny odstranil, teď bude muset sundat kola.

Volové však byli výjimečně silná zvířata. Většina z nich by zřejmě neměla problém nejen s tím táhnout vůz, ale klidně

by jim k němu mohli přidat i barikádu. A nejkrásnější na tom bylo, že o barikádě většina lidí přemýšlela jako o zařízení, které je postaveno tak, aby se lidé pokoušeli dostat dovnitř, ne ven...

Elánius se vytratil do zmatené temnoty plné zvuků. Hemžili se tady vojáci, policisté i uprchlíci a většina z nich klela a nadávala. V mihotavých stínech byl Elánius jen další mihotavý stín. Sebevědomě se protlačil kolem volů a jejich poháněče, který pobízel zvířata holí. Další sebedůvěru mu dodala skutečnost, že poháněč volů vypadal jako někdo, kdo dostane šest z deseti možných bodů, když bude odpovídat na otázku ‚jak se jmenujete?".

Elánius se ani nezastavil. Důležité bylo neposkytnout tomu druhému možnost říci "ale co" natož "krucinál a co vy jste vlastně zač?". Odstrčil muže stranou a prohlédl si zpocená zvířata.

"Dobrá, je mi naprosto jasné, že máte potíže," prohlásil tónem člověka, který ví o tažných volech všechno, co se o nich dá vědět. "Ti voli mají reterátní koncentrózu. Ale s tím si poradíme. Zvedni tomuhle zvířeti ocas. No tak, chlape, pospěš si!"

Poháněč volů reagoval na autoritativní tón hlasu. Elánius ukryl do dlaně kus zázvoru. Tak a je tam, pomyslel si. Alespoň v sobě bude mít to zvíře v téhle chladné noci něco, co ho zahřeje.

"Dobrá, a teď tomu druhému... skvěle. Tak. A já to teď obejdu a ...obejdu to z druhé strany a..." hovořil neustále Elánius a bleskově zmizel ve stínech.

Pak se protlačil zástupem k barikádě a proklouzl malou mezerou, která se před ním jakoby zázrakem otevřela.

"To je dobrý, seržante, já si všiml, jak se vracíte skrz ty parádní židle z obejváku paní Rokfórový," ozval se hlas Freda Tračníka a vzápětí silná ruka zvedla Elánia na nohy. "Tedy, vy jste to vážně zastavil, seržante, o tom nejni pochyby. Vážně jste to..., ale fuj!"

"Správně, nepotřásejte si se mnou rukou, dokud se pořádně neumyju," hlásil Elánius a zamířil k pumpě.

Napínal sluch, aby zachytil každý neobvyklý zvuk, který by zazněl před barikádou. Několik vteřin se nic neozývalo. A pak to zaslechl...

Potom, co navštívil voly, se nějakou chvíli nic nedělo, až na to, že se oči zvířat začaly pomalu podlévat krví a pohledy křížit u kořene čenichu. Trvá to velmi dlouho, než se v hlavě vola něco odehraje, ale když k tomu pak dojde, stojí to za to.

Bučení začalo velmi pomalu a velmi hluboko. Byl to niterný, snad ještě lépe střevní zvuk, který se kdysi převaloval nad pravěkou tundrou a hlásil pračlověku, že přichází večeře nebo smrt, a tak či tak je pěkně nakrknutá. Byl to zvuk, jaký vydá velké zvíře, když zjistí, že je pořád ještě příliš malé, než aby se do něj vešly všechny emoce, které v něm rostou. Tady takový zvuk zazněl v duetu.

Elánius hbitě vyšplhal na barikádu a viděl prchající lidi. Pak se celá Velká Máry otřásla. Na první pohled to nebylo nic moc, pokud jste si neuvědomili, že to poskočilo stranou několik tun dřeva a kovu. Pak se ozvalo zapraštění, když se rozpadla dvě ze zablokovaných kol Velké Máry a obrovský stroj se ve změti prachu, kouře, ohně a dřevěných trosek zřítil na bok.

Elánius v duchu počítal a nestačil pomalu ani napočítat do dvou, když z trosek vyrazilo kolo a kutálelo se ulicí. Vždycky se to stává.

Ale ještě nebylo po všem. Volové, zapletení do zbytků chomoutů a postraňků tak, že z nich vzniklo jediné nepříčetně rozzuřené stvoření, které dokázalo položit na zem jen šest nohou z těch osmi, které mělo k dispozici, vyrazili zmateně, nicméně až překvapivě rychle zpět tím směrem, odkud přišli.

Další volové, kteří čekali na to, aby se v konečné fázi operace zapojili do "velkého tahu", zírali na to, jak se přibližují. Už teď byli vyplašeni třeskem padající Velké Máry a v tomto okamžiku navíc ucítili pach hrůzy a zuřivosti, který kolem sebe šířili jejich druhové. Vydali se tedy na pomalý útěk opačným směrem. Jak se ukázalo, bylo to přímo k čekajícím lukostřelcům, kteří se zase pokusili utéci přes jezdectvo stojící za nimi. Koně v žádném případě nebyli vycvičeni k tomu, aby se k ozbrojeným mužům, pobíhajícím zmateně kolem, chovali ohleduplně, nehledě k tomu, že už byli vyplašeni obecným zmatkem. Uklidňovali se tím, že se oháněli kopyty po každém, kdo se k nim přiblížil.

Ti, kdo celému dění přihlíželi z barikády, pak už neviděli mnoho z toho, co se odehrálo dál, ale zvuky byly ještě nějaký čas nadmíru zajímavé.

Seržant Tračník zavřel ústa. "Teda... do hajzlu, seržante..." prohlásil s neskrývaným obdivem. Někde v dálce zazvonilo rozbíjené sklo.

"Oni se vrátí," odpověděl Elánius.

"Jo, ale rozhodně už ne všichni," ozval se Tupátko. "To byla skvělá práce, seržante, pane!"

Elánius se otočil a viděl, jak na něj mladý Sam upírá pohled plný obdivu k uctívanému hrdinovi.

"Měl jsem prostě štěstí, hochu," řekl mu. "Ale vždycky pomůže, když pamatuješ na podrobnosti a neváháš si umazat ruce."

"Teď bychom mohli zvítězit, seržante," řekl Sam.

"Ne, to nemůžeme. Ale můžeme oddalovat porážku až do okamžiku, kdy už nebude zdaleka tolik bolet." Elánius se obrátil k ostatním. "Výborně, hoši, a teď zpět do práce. Trochu jsme si užili, ale do svítání je ještě daleko."

Novinky se rychle roznesly, roznesly se dřív, než Elánius slezl z barikády. Ozvaly se vítězné výkřiky a dav se rozhlaholil. Zavládla skvělá nálada a lidé vedli pohrdavé řeči o ozbrojených složkách. To jsme jim to nandali, co? Chladná ocel jim nechutná, těm... druhým lidem z Ankh-Morporku, jak? Že ale dostali na krovky! A ještě jim ukážem, co?"

A stačilo k tomu pár klínů, trochu čerstvého zázvoru a spousta štěstí. Jenže to se dvakrát nepodaří.

Možná to ale nebude zapotřebí. Vybavil si, že slyšel něco o atentátu. Bylo to všechno hrozně tajemné. Lorda Skřipce Sebevraždu někdo zabil v místnosti plné lidí a nikdo si ničeho nevšiml. Mluvilo se o kouzlech, ale to velmi rezolutně a rozhořčeně odmítli mágové. Někteří historici později psali, že k tomu došlo proto, že oddíly střežící palác byly poslány,

aby zaútočily na barikády, ale to celou událost vůbec nevysvětlovalo. Ten, kdo dokáže člověka ubodat k smrti v dokonale osvětleném sále plném lidí, jistě nebude považovat za překážku nějaké strážné na temném nádvoří...

Je jasné, že s lordem Picbudkou jako novým kancléřem se nikdo nijak zvlášť horlivě nepokoušel dopátrat toho, jak se taková věc mohla stát. Lidé mumlali klasické výroky typu "pravdu už se asi nikdy nedozvíme" nebo "a tak celá událost zůstává zahalena závojem neproniknutelného tajemství", což v Elániově soukromé encyklopedii znamenalo: "Já vím, nebo si alespoň myslím, že vím, jak to skutečně bylo, a modlím se ke všem bohům, aby to nevyšlo najevo, protože teď všechno funguje klidně a hladce."

A co když neprohrajeme!

Kýla Velkou Máry nezabil. V té druhé současnosti ji nepoužili. Vojáci nebyli dost hloupí na to, aby to zkusili. Něco takového mohlo fungovat v malých místních šarvátkách s civilisty, ale bylo to k smíchu, jakmile jste se to pokusili použít proti dobře organizované obraně, na vhodném místě obsazenému profesionály. Teď byl z Máry vrak a útočníci budou muset urychleně vymyslet nový plán a čas běžel...

Co když neprohrajeme?

Jediné, co museli udělat, bylo držet se. Lidé nahoře měli velmi krátkou paměť. Sebevražda tajemně zahynul, ať žije Picbudka! A najednou se ze všech vzbouřenců stanou hrdinní bojovníci za svobodu. A na hřbitově je sedm prázdných hrobů...

Podaří se mu nakonec vrátit nazpět? Co když měla madam pravdu a nabídnou mu místo velitele, ne jako úplatek, ale protože si to zasloužil? To by změnilo historii.

Vytáhl pouzdro na doutníky a upřeně se zadíval na vyrytý nápis.

Takže okamžik, pomyslel si..., kdybych Sibylu nikdy nepotkal, nevzali bychom se a ona by mi tohle nekoupila, takže bych se na to teď nemohl dívat...

Znovu se soustředil na dokonalé tahy rytého písma a téměř si přál, aby zmizelo. Nezmizelo.

Na druhé straně, ten starý mnich řekl, že co se stane, se nemůže odestát. Teď měl Elánius v duchu před očima obrázek Sibyly, Karotky a Navážky a všech ostatních, ztuhlých v okamžiku, po němž už nenásledoval žádný další.

Chtěl se vrátit domů. Toužil po tom tak silně, že se při té myšlence roztřásl. Jestliže to ovšem znamenalo prodat dobré muže temnotám, jestliže cenou bylo naplnění oněch hrobů, jestli by kvůli tomu neměl v boji využít všechny triky, které znal, a zkušenosti, které měl, pak to byla cena příliš vysoká.

Věděl, že se vlastně nerozhoduje. To všechno se odehrávalo někde hluboko v mozku. Bylo to něco, co bylo jeho součástí. Nikde neexistoval vesmír, v němž by se Samuel Elánius v podobné situaci vzdal, protože kdyby to udělal, už by to nebyl Sam Elánius.

Nápis vyrytý ve stříbře sice zůstal, ale teď se díky slzám, které se Elániovi hromadily v slzných kanálcích, začal rozmazávat. Byly to slzy vzteku, především vzteku sama na sebe. Nemohl nic dělat. On za to nemohl, on si lístek nekoupil, nechtěl se dostat sem, do téhle doby, ale teď seděl v dostavníku a nemohl vystoupit, dokud nedojedou na konečnou.

Co ještě řekl ten starý mnich? Že si historie nějak poradí? No, tak to bude muset historie vymyslet opravdu něco moc chytrého, protože teď vlastně bylo všechno proti Elániovi.

Zvedl hlavu a zjistil, že ho mladý Sam upřeně pozoruje.

"Jste v pořádku, seržante?"

"Ano, jsem, je mi fajn."

"Já jen, že tady už sedíte dvacet minut a díváte se na své doutníky."

Elánius si neohrabaně odkašlal a zasunul pouzdro do kapsy.

"U spousty věcí je očekávání víc než polovina celé legrace, která přijde potom," řekl.

Noc pomalu ubíhala. Začínaly docházet novinky z barikád na mostech a u bran. Došlo tam k několika útokům hlavně proto, aby útočníci spíše než samotné barikády narušili sílu vůle obránců. A objevovalo se stále více dezertérů.

Jeden z důvodů rostoucího počtu zběhlých vojáků spočíval v tom, že tihle lidé s praktickým myšlením si dokázali dát dohromady dvě a dvě. Republika Melasového dolu neměla ty velké, důležité budovy, které byly soustředěny ve středu města, ty, o nichž se předpokládalo, že je vzbouřenci obsadí jako první. Neměla žádné vládní kanceláře, žádné banky, a jen několik chrámů. Prostě a jednoduše téměř postrádala důležitou občanskou architekturu.

Jediné, co měla, byla samá nedůležitá místa. Tak třeba celou oblast jatek, mléčný trh, a to včetně máselného a sýrového. Měla továrnu na cigarety a doutníky a výrobnu svíček, skladiště ovoce a zeleniny a sýpky s obilím a moukou. To znamená, že zatímco republikáni strádali nedostatkem důležitých věcí, jako je vláda, bankovní služby a Armáda spásy, byli soběstační v takových fádních věcech, jako jsou potraviny, nápoje a tabák.

Lidé jsou ochotni čekat na spásu třeba celý život, ale co se týče večeře, tu chtějí mít na stole nejpozději do hodiny.

"Dárek od mládenců z jatek, seržante," hlásil seržant Havránek, který přijel s vozem. "Říkali mi, že by se to jinak stejně zkazilo. Nebude vám vadit, když to rozdělím k polním kuchyním?"

"A co všechno to vezete?" zajímal se Elánius.

"Hlavně stejky," usmíval se spokojeně seržant. "Ale znárodnil jsem jménem revoluce taky jeden pytel cibule!" Viděl, jak se Elániův výraz mění. "Ne, seržante, oni mi dali i tu cibuli. Lidi potřebujou najíst, vzkazujou."

"Co jsem vám říkal?" rozplýval se Reginald Půlbotka, který se k nim právě připojil. "Každé jídlo v republice bude hostinou!" Stále ještě si s sebou nesl poznámkový blok. To lidé jako Reg obvykle dělají. "Mohl byste to odvézt do úředního skladiště, seržante?"

"Do jakého skladiště?"

Reg si povzdechl. "Všechny potraviny musí projít úředním skladem a musí být rozděleny mými úředníky, podle -"

"Pane Půlbotko," odpověděl mu Havránek, "za mnou jede vůz s pěti sty kuřaty a ještě další plný vajec. Není je kam

poslat, chápete? Řezníci naplnili chladicí boxy a udírny a jediné místo, kde ještě můžeme uložit potraviny, jsou naše žaludky. Já osobně už mám úředních postupů plné zuby."

"Jménem republiky vám přikazuji -" začal Reginald, ale Elánius mu položil ruku na rameno.

"Běžte, seržante," kývl na Havránka. "Na slovíčko, Regu."

"Jedná se o nějakou vojenskou záležitost?" zeptal se Reg nejistě a pevněji sevřel svůj záznamník.

"Ne, chtěl jsem vás jen upozornit, že jsme tady v obležení. Tohle není ten správný čas. Ať to vyřídí seržant Havránek. Je to poctivý muž, jen nemá rád úřady a úřední záznamy."

"Ale co když se na někoho zapomene?"

"Toho jídla je tolik, že se mohou všichni přejíst, až jim bude špatně, Reginalde."

Reginald Půlbotka se zatvářil nejistě a bylo vidět, že je zklamán, jako kdyby ho představa přejedených lidí zdaleka netěšila jako představa přesně dávkovaného nedostatku.

"Ale něco vám řeknu," pokračoval vážně Elánius. "Pokud to bude ještě nějaký čas pokračovat, postará se někdo o to, aby byly zásoby do města doručovány jinými branami. Budeme mít hlad. A potom budeme potřebovat vaše organizační schopnosti."

"To jako myslíte, že se dostaneme do stavu vyhladovění?" podíval se na něj Reg a v očích mu zaplálo světélko naděje.

"Pokud se do něj nedostaneme, věřím, že byste jej dokázal zorganizovat," odpověděl Elánius a okamžitě si uvědomil, že zašel trochu daleko. Reg byl hloupý jen v některých oblastech a teď vypadal, jako kdyby se chtěl každou chvíli rozplakat.

"Myslel jsem si jenom, že je důležité být ke všem stejně -"

"Jistě, Regu, já tě chápu. Jenže všechno chce své místo a svůj čas. Možná, že nejlepší způsob, jak vybudovat skvělý nový svět, je oškrabat v tomhle světě kopec brambor. Tak a teď běž. A vy, svobodníku Elánie, běžte a pomozte mu..."

Elánius vyšplhal na barikádu. Město za ní bylo zase temné, jen tu a tam bylo vidět světlou škvíru v zatemněném okně. Ve srovnáním s tím byly ulice republiky zaplaveny světlem.

Obchody tam venku očekávaly v nejbližších hodinách dodávky, a ty nepřijdou. V takové situaci nemůže vláda sedět a nic nedělat. Město jako Ankh-Morpork dělí od chaosu v nejlepším případě jen dvě jídla.

Denně pokládaly za Ankh-Morpork život stovky krav. Dál to bylo stádo ovcí, stádo prasat a jen bohové vědí, kolik kuřat, slepic, kachen a hus. Mouka? Slyšel, že je to asi osmdesát tun, zhruba stejné množství brambor a dvacet tun slanečků. On vlastně ani nechtěl znát takové věci, ale jakmile člověk jednou začal řešit ten věčný dopravní problém, byly to údaje, jimž jste se nevyhnuli.

Každý den snesly slepice pro město čtyřicet tisíc vajec, stovky, tisíce vozů, člunů a bárek přijíždělo do města s nákladem ryb, medu, ústřic, oliv, úhořů a humrů. Pomyslete na všechny ty koně, kteří táhli vozy a větrné mlýny... a na vlnu, která byla také denně dovážena do města, plátno, tabák, koření, rudu, dřevo, sýry, uhlí, tuk, maziva, seno, a to každý zatracený den...

A to bylo teď. Tam, kde byl doma, bylo město dvakrát větší...

Na pozadí temného plátna noci měl Elánius vidění. Viděl město Ankh-Morpork. Vlastně špatně. Nebylo to město, byl to proces, váha, která ležela na Zeměploše a narušovala a zatěžovala zemi v okruhu stovek kilometrů. Patřily k ní tisíce a tisíce akrů zeleně, polí, pralesů, to vše bylo prakticky součástí města. Město je přitahovalo, nasávalo a pohlcovalo...

...a vracelo za to hnůj z ohrad a fekálie z domů, saze a popílek z komínů, ale také ocel, pánve, hrnce a všechno, co je potřeba k přípravě jídla. Oblečení, módu a nápady, zajímavé historky, vtipy, písně, vědění, něco, co se dá v případě, že to vidíte ve správném světle, nazvat civilizací. To vlastně slovo civilizace znamená. Znamená to město.

Byl tam ještě někdo, kdo přemýšlí jako on, Elánius?

Největší množství zboží přicházelo do města Cibulovou bránou a Zmastěnou bránou. Obě byly v rukou republiky a zamknuty a zajištěny. Jistě už u nich budou zvenčí stát vojenské hlídky. Právě teď byly na cestě zásobovací vozy, jejichž vozkové a majitelé najdou brány zavřené. A bez ohledu na politiku i taktiku, vejce se začnou kazit a mléko zkysne a dobytek a ostatní hnaná zvířata budou potřebovat ohrady a další krmení a vodu, a kdepak se to asi všechno odehraje? Vyřídí to snad armáda? No, myslíte, že ano? Zatímco vozy duní kupředu, poháněny vozy, které se na ně tlačí odzadu, a ze stád se rozbíhají prasata a skupinky hovězího dobytka se potulují po okolí?

Přemýšlel takhle někdo důležitý? Náhle začal celý ten obrovský stroj kulhat, ale Sebevražda a jeho nohsledi nemysleli na stroj, ale na peníze. Jídlo a nápoje nosili služebníci. To prostě bylo něco zcela samozřejmého.

Vetinari, uvědomil si najednou Elánus. Vetinari na takové věci myslel neustále. Ankh-Morpork v mé době je dvakrát tak velký a čtyřikrát tak zranitelný. Vetinari by nikdy nedovolil, aby se přihodilo něco takového. I ta nejmenší kolečka se musí otáčet, jinak se stroj pokazí, řekl by.

Ale teď, za tmy, se zatím všechno točilo kolem Elánia. Když se zlomí člověk, zlomí se všechno, pomyslel si. Pak se poláme celý stroj. A on se poláme. A to pak zlomí lidi.

Kdesi za sebou slyšel zpěv oddílu, jehož členové střídali jednotlivé hlídky. Pochodoval ulicí Hrdinů.

"Co dál zvednou malí andělé? Sukýnky zvednou výš, zvednou výš, zvednou, uvidíš! Co dál zvednou malí andělé? Sukýnky -"

Jak tak Elánius upíral oči do mezery mezi nábytkem, napadlo ho na okamžik, jestli na tom Fredově nápadu, posouvat barikády ulicemi stále dál kupředu jako nějaké síto, opravdu něco není. Slušní lidé by se vpustili dovnitř a surovce, hrubiány, bohaté nafoukance, šmelináře a politikáře, ničitele lidských osudů a lidské vši, vrťichvosty, patolízaly, kariéristy, mazané podvodníky v drahých oblecích, prostě všechny ty lidi, kteří se o stroj nezajímají a nestarají a jen kradou jeho mazadla, by barikády pomalu zatlačily do menšího a menšího prostoru a tam je nakonec uzavřely. Možná, že by se jim tam mohlo jednou za pár dní hodit trochu jídla, nebo bychom je možná mohli nechat žít tak, jako žili

předtím... z jiných lidí...
Z temných ulic sem mnoho zvuků nedoléhalo. Elánius přemýšlel, co se tam asi děje. Zajímalo by ho, jestli se tam venku někdo stará o obchod.

Major Veselrost-Rychlostojný zíral nepřítomným pohledem na tu zatracenou, všivou mapu.
"Tak kolik?" řekl nakonec.
"Máme dvaatřicet zraněných mužů, pane. A pravděpodobně dalších dvacet dezercí," odpověděl kapitán Di Skuzze. "A z Velké Máry je samozřejmě hromada palivového dřeva."
"Oh, bohové..."
"Chcete slyšet i zbytek, pane?"
"To ještě není všechno?"
"Obávám se, že ani zdaleka nikoliv, pane. Než zbytky Velké Máry opustily ulici Hrdinů, rozbily dvacet výkladních skříní, několik různých vozů a napáchaly škody odhadované zhruba na..."
"Taková už je válka, kapitáne, s tím se nedá nic dělat!"
"Ne, pane," kapitán si odkašlal. "Chcete vědět, co bylo potom?"
"Potom? Ono bylo ještě nějaké další potom.!?" podíval se na něj major vyděšeně.
"Ehm... tedy... ano. Spousta potom, obávám se, pane. Hm. Tři brány, kterými se do města dovážejí zemědělské produkty, jsou uzavřeny na základě vašeho rozkazu, takže formani a trhovci vozí své zboží po Krátké ulici, pane. Naštěstí tam nebylo v tom nočním čase příliš mnoho zvířat, jen šest povozů ze mlýna, jeden vůz... sušeného ovoce a koření, čtyři vozy s mlékem a tři povozy křapáků. Všechno zničeno, pane. Ti voli byli opravdu pěkně rozparádění, pane!"
"Křapáků? Co je to, u ďábla, křapák?" podíval se na něj užasle major.
"Obchodníci s vejci, pane. Objíždějí farmy, skupují vejce a tady, ve městě je -"
"Dobrá, dobrá! A co se od nás čeká, že s tím uděláme?"
"Mohli bychom z toho upéct obrovský koláč, pane."
"Tome!"
"Promiňte, pane. Ale chápejte, město se nezastaví. To není jako bojiště. Nejlepší místo pro boj ve městě je širá pláň, kde vám nestojí nic v cestě."
"Ta zatracená barikáda je tak velká, Tome. A to ji nemůžeme ani zapálit, protože by s ní shořela polovina města!"
"Jistě, pane. A nejdůležitější je, že oni vůbec nic nedělají, jen tam tak jsou."
"Jak to myslíte?"
"Oni dokonce nahoru na barikádu posílají stařenky a ty pokřikují na naše hochy. Chudák seržant Franklín, pane, toho zahlédla shora jeho vlastní babička a řekla, že jestli toho okamžitě nenechá a nepřijde za ní, řekne všem, co dělal, když mu bylo jedenáct, pane!"
"Muži jsou přece ozbrojení, ne?" ujišťoval se major a otíral si orosené čelo.
"To ano, pane. Ale my jsme jim jaksi poradili, že by nebylo taktické, střílet neozbrojené stařenky, pane. Nestojíme o další Dollyiny sestry, že?"
Major znovu upřel pohled na mapu. Cítil, že tam někde se ukrývá rozluštění celého problému. "Dobrá a co to vlastně seržant Franklín udělal, když mu bylo -?" zeptal se nepřítomně.
"To neřekla."
Majora zalil náhlý pocit úlevy. "Kapitáne, víte, v co se to teď zvrhlo?"
"Ne, ale jsem si jistý, že vy mi to řeknete, pane."
"Taky že ano, Tome, řeknu. Tohle je už politika, Tome. My jsme vojáci. A politika se musí vyřizovat mnohem výš."
"To máte pravdu, pane. Skvělý nápad, pane!"
"Vyberte nějakého setníka, který byl v poslední době neukázněný nebo má nějaký škraloup, a pošlete ho, aby to sdělil jejich lordstvům," pokračoval major.
"Není to trochu kruté, pane?"
"To jistě je, ale nezapomeňte, že teď mluvíme o politice!"

Lord Albert Žraloun neměl rád společenské události. Bývalo na nich příliš mnoho politiků. A tahle mu byla zvláště odporná, protože musel být ve stejné místnosti s lordem Sebevraždou, s mužem, o němž si hluboko v duši myslel, že je Špatný člověk. V jeho osobním slovníku neexistovalo ošklivější označení. A celou situaci ještě zhoršovalo to, že zatímco se snažil vyhýbat lordu Sebevraždovi, snažil se zároveň vyhnout i lordu Adventuriovi. Jejich rodiny se upřímně nenáviděly. Lord Albert už si nebyl jistý, která událost v historii tuhle skutečnost způsobila, ale nedalo se pochybovat o tom, že musela být velmi důležitá, protože jinak by bylo nesmyslné chovat se takhle hloupě. Kdyby byli Žralounovi a Adventuriové horské klany, byla by mezi nimi panovala krevní msta a probíhaly neustálé boje a šarvátky. Protože to však byly dvě z nejpřednějších a nejbohatších rodin města, vládla mezi nimi, kdykoliv je společenská nutnost svedla dohromady, odmítavá, dokonale odměřená a ledová zdvořilost. A právě teď ho pečlivě vypočítaná oběžná dráha, která probíhala méně nebezpečnými politickými oblastmi toho zatraceného večírku, svedla tváří v tvář s lordem Charlesem Adventuriem. Je už dost špatné žít s tím mužem v nepřátelství, pomyslel si, bez toho, aby je kdo nutil vést společenskou konverzaci nad sklenicí nějakého nekvalitního vína, ale momentální situace nenabízela jedinou možnost úniku, která by nebyla svrchovaně nespolečenská. A - a bylo to zvláštní - zatímco etiketa nejvyšších ankh-morporských kruhů dovolovala seknout kteréhokoliv z přátel narážkou či vtipem, kdykoliv jste na to měli chuť, bylo vrcholem nevkusu a nevychovanosti zachovat se nespolečensky ke svému nepříteli.

"Adventurio," řekl a pozvedl svou sklenku o pečlivě vypočítaný zlomek centimetru.
"Žraloune," odpověděl Adventurio se stejným gestem.
"To je ale společnost," pokračoval Albert.
"To ano. Jak vidím, stojíte pevně na nohou a snášíte to hrdě a s hlavou vztyčenou."
"Zatím. Ale vy také, jak se zdá."
"Tak, tak. Ale je tady ještě dost dalších, kteří jsou na tom stejně."
"To ovšem neznamená, že i horizontální poloha nemá své výhody, když dojde například na spaní."
"Máte pravdu. Ale myslím, že na něco takového tady nedojde."
"To ne, jistě ne, máte pravdu."*
Tanečním sálem prošla energická dáma v dokonalé rudé róbě a kousek před ní se nesl její úsměv.
"Lord Žraloun?" řekla a pozvedla k němu ruku. "Slyšela jsem, že odvádíte úžasnou práci a bráníte nás před zdivočelým davem!"
Jeho lordstvo, řízeno společenským autopilotem, se škrobeně uklonilo. Lord nebyl zvyklý na dámy s podobně otevřeným přístupem a tahle se zdála být opravdu dosti otevřená. Na druhé straně všechna bezpečná témata k hovoru s Adventuriem byla vyčerpána.
"Obávám se, že jste proti mně ve výhodě, madam..." zamumlal.
"No, přesně v to jsem doufala!" odpověděla madam s tak zářivým úsměvem, že ani nepřemýšlel o významu jejích slov. "A kdo je tenhle tak vojensky vyhlížející gentleman? Kamarád ve zbrani?"
Lord Žraloun se nepokojně pohnul. Byl vychován v přesvědčení, že je vždy třeba představit muže dámě, ale tahle dáma mu neřekla své -
"Lady Roberta Gilette," řekla, jako by mu četla myšlenky. "Většina lidí, kteří mě znají, mi říká madam, ale pro přátele jsem Bobi."
Lord Adventurio klapl podpatky. Chápal o něco rychleji než jeho "kamarád ve zbrani" a kromě toho mu jeho žena donesla většinu nejnovějších klípků.
"Ach, vy musíte být ta dáma z Genovy," řekl a chopil se její ruky. "Tolik už jsem toho o vás slyšel."
"Také něco dobrého?" usmála se madam.
Jeho lordstvo upřelo pohled napříč sálem. Jak se zdálo, byla jeho žena ponořena hluboko do rozhovoru. Již několikrát se ke své vlastní škodě přesvědčil, že radar jeho ženy by dokázal usmažit vejce na půl kilometru. Ale šampaňské bylo velmi dobré.
"Hlavně mnoho drahého," odpověděl, což nevyznělo tak vtipně, jak by si byl přál. Přesto se zasmála. Možná, že jsem byl vtipný, pomyslel si. Tedy, musím říci, že to šampaňské je skutečně výtečné...
"Žena si musí hledat svou cestičku životem, co nejlépe to jde," odpověděla.
"Mohu být tak troufalý a zeptat se, zda existuje nějaký lord Gilette?" nadhodil.
"Tak brzo z večera," naklonila madam půvabnou hlavu ke straně a znovu se zasmála. Lord Adventurio se přistihl, že se směje s ní. Přísahám, pomyslel si, být vtipný je mnohem snazší, než jsem si myslel!
"Ne, omlouvám se, samozřejmě jsem myslel zda-"
"Jsem si jistá, že jste myslel právě to," přerušila ho madam a lehce ho klepla po rameni vějířem. "Ale nesmím si vás tak sobecky nechávat jen sama pro sebe. Prosím, pojďte oba se mnou, ráda bych vás vzala na kousek řeči s mými přáteli..."
Vzala neodporujícího lorda Adventuria pod jednou paží a kormidlovala ho k okraji sálu. Lord Žraloun je zachmuřeně následoval s myšlenkou, že ve chvíli, kdy si seriózní dáma začne říkat Bobi, nadchází konec světa. A měl by nadejít.
"Pan Carter má mnohostranné zájmy v mědi a pan Jones se zase zajímá o kaučuk," zašeptala.
Ve skupince bylo asi šest mužů, kteří spolu rozmlouvali tichými hlasy. Když se jejich lordstva blížila, zachytila slova: "...a v čase, jako je tento, se jeden musí ptát sám sebe, k čemu ho váže skutečná loajalita... oh, dobrý večer, madam..."
Na zdánlivě zcela náhodné cestě k bufetu potkala madam několik dalších gentlemanů a jako dobrá hostitelka je nasměrovala k dalším malým skupinkám. Pravděpodobně jen ten, kdo by ležel na některém z obrovských trámů podpírajících střechu sálu, by v tom našel nějaký systém, a i pak by k jeho rozluštění potřeboval kód. Kdyby pak dokázal udělat červená znaménka na hlavy těch, kdož nebyli přáteli současného Patricije, bílá na hlavy jeho příznivců a růžová na hlavy rozkolísaných přebíhačů, pak by viděl, že se pod ním odehrává něco, co se podobá tanci.
Bílých tam mnoho nebylo.
Pozorovatel by zjistil, že je tam několik skupinek červených, kterým byli po jednom či po dvou představováni bílí v okamžiku, kdy byla skupinka červených dost velká. Pokud bílý takový hlouček opustil, byl vzápětí odveden k další skupině, kde mohli být dva nebo tři růžoví, ale převaha červených.
Jakákoliv konverzace mezi samotnými bílými byla nenápadně narušena oslnivým úsměvem a známým "- oh, ale teď se musíte seznámit s -" nebo tím, že hovořící bílou dvojici obklopilo jakoby náhodou několik červených. Růžoví zatím byli nenápadně předáváni od jedné červené skupiny k druhé, dokud nezačali být sytě růžoví, a těm pak bylo povoleno dát se do hovoru s dalšími sytě růžovými pod dohledem alespoň jednoho červeného.
Krátce a dobře, růžoví potkávali tolik červených a tak málo bílých, že pravděpodobně zapomněli, že vůbec nějací bílí jsou, zatímco bílí, neustále obklopení početní převahou červených nebo sytě růžových, rudli, ať už rozpaky nebo touhou splynout s davem.
Lord Skřipec Sebevražda byl dokonale obklopen červenými a těch několik zbývajících bílých strádalo chladem vně tohoto hřejivého kruhu. Lord vypadal tak, jak má sklony vypadat většina Patricijů po nějakém čase ve funkci - nepříjemně rozbředlý, s růžovou ducatostí člověka normálního růstu, který si dopřává příliš mnoho vydatného jídla. I tady, v poměrně chladném sále, se mírně potil a jeho oči těkaly hned sem a hned tam a hledaly chyby, náznaky, nevhodné projevy.

Nakonec madam přece jen dorazila k bufetu, kde si právě doktor Šoulet nakládal na talířek ďábelská vejce a slečna Růžena Dlaňová uvažovala, zda by její budoucnost měla zahrnout ty podivné těstovinové zámotky se zelenou náplní, které delikátně a tajemně voněly po krevetách.

"A jak si vedeme, co bychom řekli?" obrátil se doktor Šoulet k labuti umně vytvarované z ledu.

"Vedeme si dobře," odpověděla madam košíku plnému cizokrajného ovoce. "Jsou tady pořád ale ještě čtyři, na které se nelze spolehnout."

"Vím, o koho jde," přikývl doktor. "Nakonec ale zapadnou na své místo, věřte mi. Co jiného by mohli dělat? Na tuhle hru jsme tady zvyklí. Víme, že když prohrajeme a budeme si stěžovat příliš hlasitě, mohlo by se nám stát, že už nás příště nikdo nepožádá, abychom si zahráli znovu. Ale postavím k nim nějaké opravdu kované přátele pro případ, že by jejich rozhodování potřebovalo trochu... podepřít."

"Je podezřívavý," oznámila slečna Dlaňová.

"A kdy není?" opáčil doktor Šoulet. "Běžte a promluvte s ním."

"Kde je náš nový nejlepší přítel, doktore?" zeptala se madam.

"Pan Picbudka večeří tiše, ale nápadně v bezchybné společnosti, kus cesty odsud."

Když se otevřely dvojité dveře, obrátili se, stejně jako několik dalších hostů, ale všichni se pak spěšně otočili zpět. Byl to jen sloužící, který přispěchal k madam a něco jí zašeptal. Ukázala na dva vojenské velitele, muž přešel k nim a zůstal vedle nich s úzkostným výrazem stát. Došlo ke krátkému rozhovoru a pak všichni tři, dokonce aniž se uklonili směrem k lordu Sebevraždovi, spěšně opustili sál.

"Zajdu se jen podívat, zda je všechno v pořádku," řekla madam, a aniž vzbudila dojem, že následuje trojici mužů, vyplula ven.

Když vyšla do předsálí, postavili se oba sloužící stojící u obrovského dortu do pozoru a strážný, který hlídal dlouhou chodbu, na ni vrhl dlouhý tázavý pohled.

"Už, madam?" zeptal se jeden ze sloužících.

"Cože? Aha. Ne! Jen čekejte." Tiše přeplula k místu, kde stáli oba velitelé v živém rozhovoru s dvojicí mladých důstojníků, a vsunula ruku Adventuriovi pod paži.

"Oh, božíčku, Charlesi, vy nás chcete opustit tak brzo?"

Lorda Adventuria ani nenapadlo přemýšlet o tom, odkud zná jeho křestní jméno. Šampaňského bylo dostatek a on v té chvíli neviděl jediný důvod, proč by přitažlivá žena jistého věku neměla znát jeho křestní jméno.

"Zbývají jen dvě ohniska odporu," odpověděl jí. "Nic, s čím byste si musela dělat starosti, madam."

"Sakra velké požáry," zamumlal si lord Žraloun pod svůj dokonalý knír.

"Zničili Velkou Máry," pokračoval nešťastný posel. "A kromě toho taky -"

"Takže major Veselrost-Rychlostojný si nedokáže poradit se skupinou přihlouplých policajtů, civilistů a starých vysloužilců se zahradními vidlemi?" ušklíbl se lord Adventurio, který neměl nejmenší představu, jakou škodu dokážou napáchat malé zahradní vidle, když je někdo hodí jako kopí z šest metrů vysokého vrcholku barikády.

"Víte, pane, háček je v tom, že jsou to všechno staří veteráni a znají všechny -"

"A co civilisté? Neozbrojení civilisté?" rozčiloval se Adventurio.

Posel, velmi nervózní setník, nedokázal najít ta správná slova, jimiž by vysvětlil, že výraz "neozbrojený civilista" poněkud pokulhává, když se jedná o metrákového řezníka z jatek, s řeznickým hákem v jedné a dranžírovacím nožem v druhé ruce. Mladý muž, který vstoupil do armády, aby měl oblečení zdarma a postel sám pro sebe, něco takového prostě od života nečekal.

"Dovolíte, abych mluvil bez obalu, pane?" pokusil se ještě jednou.

"Sem s tím!"

"Muži na to prostě nemají žaludky a nedokážou do toho jít srdcem, pane. Nějakého Klačana zabijou bez mrknutí oka, pane, ale... někteří z těch starých vojáků jsou z našeho pluku, pane, a pokřikují na nás různé... věci. Mnoho našich hochů taky pochází z těch končin, a to je moc špatné, protože je ti lidé znají. A co na nás pokřikují některé ty babky, tedy, pane, v životě jsem nic takového neslyšel. U Dollyiných sester to bylo ošklivé, pane, ale tohle je opravdu trochu silná káva. Promiňte, pane."

Jejich lordstva se podívala z oken. Na nádvořích kolem paláce bylo půl pluku vojáků, relativně velké množství mužů, kteří už několik dnů neměli na práci nic jiného než se střídat ve stráži.

"Chce to pár lidí, kteří by vytvořili pevnou páteř, a pak rychle zaútočit celou silou," zavrčel Žraloun. "To je potřeba, u Slepého Io! Probodnout ten vřed! Není to úkol pro jízdu, Adventurio. A já si vezmu tyhle chlapy. Čerstvou krev!"

"Žraloune, máme rozkazy -"

"Máme rozkazů až až," odpověděl Žraloun. "Ale víme taky, kde je nepřítel, že? Copak tady není dost stráží? Kolik stráží potřebuje jeden hlupák?"

"Nemůžeme jen tak -" začal Adventurio, ale v tu chvíli řekla madam: "Jsem si jistá, Charlesi, že dohlédnete na to, aby se jeho lordstvu nic nestalo," a vzala ho za ruku. "Vždyť máte konec konců svůj meč..."

O pět minut později už madam pozorovala z okna, jak se vojáci z nádvoří rychle stahují.

A když se po chvilce obrátila, všimla si i toho, že zmizela i stráž hlídkující v předsálí a chodbě.

Byla dána pravidla. Když máte Cech vrahů, musí existovat pravidla, která každý zná a která nesmí být za žádnou porušena.*

Vrah, skutečný vrah musí jako takový vypadat - černý oděv, kápě, boty, všechno černé. Kdyby mohli nosit jakékoliv šaty nebo používat libovolné převleky, co jiného by pak našinci zbývalo než sedět celý den v malé místnosti bez oken, s nataženým samostřílem namířeným na dveře?

Také nesměli zabít člověka, který se nemohl bránit (i když člověk, jehož příjmy činily více než 10 000 AM tolarů ročně,

byl automaticky považován za člověka schopného se bránit, nebo si alespoň najmout lidi, kteří to budou dělat za něj).

Museli také dát své oběti šanci.

Jenže některým lidem prostě není pomoci. Bylo až k politování, kolik vládců města bylo inhumováno muži v černém, protože nepoznali včas svou šanci, nepoznali, kdy už zašli příliš daleko, nestarali se o to, že si nadělali příliš mnoho nepřátel, nedokázali číst v náznacích a neuměli odejít ve chvíli, kdy si nasyslovali slušnou a přijatelnou hromádku oběživa. Neuvědomili si, že se stroj zastavil, že je svět zralý pro změnu a nastal čas trávit svůj život se svými potomky, protože jinak už ho brzo začnou trávit se svými předky.

Je samozřejmé, že vrazi neinhumovali vládce města za svého vlastního popudu. I tady platilo neměnné pravidlo. Byli tady ovšem, kdykoliv jich bylo zapotřebí.

Kdysi v dávné minulosti byla ctěna jedna tradice. Jmenovala se Fazolový král. V jednom určeném dni se všem mužům klanu podávalo speciální jídlo, do nějž byla zamíchána jedna jediná dotvrda upečená fazole. Ten, kdo onu fazoli našel, byl, často po jistém drobném dentálním ošetření, prohlášen králem. Byl to velmi jednoduchý a levný systém, pravděpodobně i proto, že moudří holohlaví mužíci, kteří ve skutečnosti řídili věci, věnovali svou pozornost možným kandidátům a byli experty na to, do které misky nenápadně onu zmíněnou fazoli upustit.

A když úroda dozrávala, klan vzkvétal a země byla úrodná, král vzkvétal také. Ale když přišel čas, že se úroda neurodila, udeřily předčasné mrazy a zvířata se nemnožila, nabrousili si titíž malí moudří mužíci své dlouhé nože, které byly určeny obvykle k sekání jmelí.

A příslušné noci jeden z nich odešel do své jeskyně a připravil tam jednu jedinou malou pečenou fazoli.

To se pochopitelně dělo ještě předtím, než začalo být lidstvo civilizované. V dnešních dnech už nikdo fazole jíst nemusí.

Lidé na barikádě stále ještě pracovali. Stalo se to jakýmsi všeobecným koníčkem, jakýmsi společným vylepšováním domova. Objevily se protipožární kbelíky, některé plné vody, jiné písku. Na některých místech byla barikáda pevnější než městské hrady, vezmeme-li v potaz to, jak často byly ty druhé pleněny kvůli stavebnímu kameni.

Z města sem občas dolehlo chřestění bubnů a zvuky, jaké je slyšet, když se přesunuje vojsko.

"Seržante?"

Elánius sklopil oči. Na vrcholku žebříku vedoucího do ulice se objevil obličej.

"Ale, to je slečna Netopýřivá! Nevěděl jsem, že jste tady s námi."

"Neměla jsem to v úmyslu, ale najednou jsem narazila na tuhle vysokou stěnu..."

Vylezla až nahoru. V ruce nesla malý kastrolek.

"Pozdravuje vás doktor Mechorost a dává se ptát, jak je možné, že jste zatím ještě nikoho neztloukl?" řekla a položila kastrolek. "Říká, že dal vydrhnout tři stoly, má připraveny dva kotlíky vroucího dehtu, šest dam cupujících obvazový materiál a jediné, o co se zatím musel postarat, byla krev, která se někomu spustila z nosu. Říká, že jste ho podvedl."

"Vyřiďte, že mu vzkazuju ‚ha, ha, ha'."

"Přinesla jsem vám něco k jídlu," pokračovala už normálním tónem Sandra a Elánius si uvědomil, že dole pod nimi stojí několik mládenců, kteří se až okatě snaží vypadat, jako že tam nejsou. Ti se teď začali pochechtávat.

"Houby?" nadhodil zkusmo.

"Ne," zavrtěla dívka hlavou. "Bylo mi řečeno, abych vám řekla, že protože už je zítra, můžete dostat, cokoliv si budete přát..."

Elánius se na okamžik v duchu zarazil, protože si nebyl jistý, kam ho tahle slova povedou.

"Jsou to vařená vajíčka," oznámila mu Sandra. "A Sam Elánius řekl, že je máte nejspíše nejraději na hniličku a k nim topinku nakrájenou na vojáčky."

"Stejně jako on," přikývl Elánius unaveně. "Ten chlap by mohl věštit."

Elánius vyhodil jedno vajíčko do vzduchu a čekal, že je zachytí, až bude padat dolů. Místo toho se ozval zvuk, jaký by vydaly velké nůžky, které se právě prudce zavřely, a shora chvilku pršely úlomky skořápky, bílku a kapky žloutku. Pak už shora pršely jen šípy.

Konverzace byla čím dál tím silnější. Madam se připojila ke skupině kolem lorda Sebevraždy. Jako kouzlem zůstali během deseti vteřin úplně sami, protože všichni ostatní najednou uviděli právě na druhé straně sálu někoho, s kým si potřebovali okamžitě a nutně promluvit.

"A vy račte být kdo?" upřel na ni pohled Sebevražda a prohlížel si ji s pozorností, jakou může projevit jen muž, který se obává, že je žena před ním vybavena skrytými zbraněmi.

"Madam Roberta Gilette, vaše lordstvo."

"Ta z Genovy?" zachrochtal Sebevražda, což byl zvuk, který on sám považoval za uchechtnutí. "O Genově jsem slyšel úžasné historky."

"Pravděpodobně bych vám mohla přidat ještě nějaké další, vaše lordstvo," odpověděla madam, "ale myslím, že právě teď je čas na dort."

"Ano," přikývl Sebevražda. "Víte, že jsme tady měli dnes večer dalšího atentátníka? Pořád to zkoušejí, věřila byste? Jedenáct let, a pořád to zkoušejí. Ale my je pokaždé dostaneme, ať se kolem kradou sebetišeji."

"To je ovšem skvělé, vaše lordstvo," odpověděla madam. Dost pomáhalo, že byl Sebevražda opravdu nepříjemný člověk, sobecký a zlý až do morku kosti. To věci svým způsobem usnadňovalo. Obrátila se a zatleskala rukama. Bylo překvapivé, jak tento poměrně slabý zvuk náhle způsobil, že rozhovor v celém sále utichl.

Dvojité dveře na konci sálu se otevřely a objevili se dva trubači. Každý se postavil po jedné straně dveří a -

"Zastavte je!" zaječel Sebevražda a přidřepl k zemi. Jeho dva strážci se rozeběhli sálem a vyrvali vyděšeným

hudebníkům nástroje. Zacházeli s nimi s nesmírnou opatrností, jako kdyby čekali, že trubky vybuchnou nebo vypudí proud jedovatého plynu.

"Otrávené šipky," řekl Sebevražda spokojeným hlasem. "Člověk nikdy nemůže být dost opatrný, madam. V tomhle zaměstnání se naučíte pozorovat každý stín. Dobrá, tak ať hrají. Ale žádné trubky. Nenávidím všecky trubky, které míří mým směrem."

Na druhém konci sálu zazněl užaslý rozhovor a pak užaslí trubači zaujali znovu svá postavení a slavnostní fanfáru zapískali, jak nejlépe uměli.

Konečně se ve dveřích objevil dort a lord Sebevražda se rozesmál. Dort byl obrovský, vysoký skoro jako dospělý muž a skládal se z několika pater. Bohatou výzdobu tvořily barevné polevy, cizokrajné ovoce a šlehaná smetana.

"Nádherný," řekl Patricij, když se dav roztleskal. "Mám rád, když se ve společnosti něco děje. A já ho nakrojím, že?"

Ustoupil o několik kroků a kývl na své strážné. "Tak do toho, hoši," řekl. Meče obou mužů se několikrát ponořily do nejvyššího patra dortu. Pak se strážní obrátili k lordu Sebevraždovi a zavrtěli hlavami.

"Existují i takové věci jako trpaslíci, to vás nenapadlo?"

Tentokrát probodli druhé patro a znovu nenarazili na odpor větší než ten, jaký klade piškotové těsto, sušené ovoce, čokoládová poleva nebo tenká vrstva marmelády.

"A co kdyby si takový trpaslík klekl," nevzdával se Sebevražda.

Všichni přítomní přihlíželi s poněkud křečovitými úsměvy. Když bylo jasné, že je dort opravdu dortem a neukrývá žádného nájemníka, poslal lord Sebevražda pro ochutnávače. Většina z hostů ho znala, Jmenoval se Fuigere. Říkalo se o něm, že během svého života pozřel tolik jedu, že je imunní vůči čemukoliv a každé ráno na lačný žaludek že sní jednu ropuchu, aby se udržoval ve formě. Říkalo se také, že stačí, aby dýchl na jakýkoli stříbrný předmět, a ten okamžitě zčerná.

Fuigere si vybral namátkou kus dortu, a zatímco ho zamyšleně přežvykoval, zíral soustředěně ke stropu.

"Hmm," zabručel po chvíli.

"Nuže?" podíval se na něj Sebevražda.

"Je mi líto, mylorde," odpověděl Fuigere. "Vůbec nic. Zprvu jsem měl dojem, že jsem zachytil slabý závan kyanidu, ale nemáme to štěstí, byla to opravdu jen hořká mandle."

"Vůbec žádný jed?" zatvářil se Patricij zklamaně. "Tím chceš říct, že je jedlý?"

"Upřímně řečeno, ano. Co se mě týče, přidal bych si do něj samozřejmě nějakou tu ropuchu, ale záleží na chuti každého z nás."

"Takže by ho mohli sloužící naservírovat, můj pane?" podívala se madam na lorda Sebevraždu.

"Nikdy nevěřte sloužícím, kteří vám servírují jídlo," zavrtěl hlavou Sebevražda. "Je to všechno stejná sebranka. Mohli by do něj něco přisypat."

"A dovolil byste tedy, abych to udělala osobně, můj pane?"

"Ano, to bude v pořádku," přikývl lord Sebevražda a nespouštěl přitom dort z očí. "Dám si devátý kousek, který ukrojí." Pak se ale s triumfálním výkřikem zmocnil kousku pátého a na tváři měl výraz člověka, který právě z trosek zachránil předmět nevýslovné ceny.

Dort byl tedy naporcován. Odpor lorda Sebevraždy proti tomu, aby sloužící podávali dort, zmizel okamžitě, kdy měl svůj kousek a sloužící začali obsluhovat ostatní. Společnost se tedy poněkud rozestoupila, protože hosté řešili onen prastarý hlavolam, jak v rukou současně udržet talíř a sklenici a přitom se najíst, aniž by bylo nutno použít ty nepraktické držáčky na sklenice připevněné na okraj talíře, při jejichž použití člověk vypadá jako čtyřleté dítě. Něco takového vyžaduje pochopitelně velkou dávku soustředění, a snad právě proto byla většina hostů tak vážně ponořena sama do sebe.

Dveře se znovu otevřely. Do síně vešla postava. Sebevražda pozvedl hlavu od jídla a vrhl na ni pohled přes svůj talíř.

Byla to vysoká štíhlá postava v kápi, s maskou na obličeji a celá v černém.

Sebevražda na ni poulil užaslé oči. Konverzace kolem něj náhle zašuměla jako mořský příboj a případný pozorovatel pod střechou síně by si byl všiml, že hloučky se teď rozptylují tak, aby uvolnily širokou uličku, která se táhla od vstupních dveří až k lordu Patriciji, jehož nohy ho právě odmítly poslouchat.

Postava vykročila přímo k němu, pak si sáhla oběma rukama současně za záda, a když se ruce znovu objevily, byl v každé z nich malý pistolový samostříl. Pak zaznělo dvakrát rychle po sobě slabé tik a oba strážní se tiše sesuli k zemi. Postava pak odhodila oba samostříly a pokračovala v cestě. Její kroky nevydávaly absolutně žádný zvuk.

"Blrv?" zablekotal Sebevražda zmateně. Ústa měl otevřená a plná sladkého těsta. Lidé se spokojeně bavili dál. V jedné ze skupinek někdo dovyprávěl vtip. Zazněla salva smíchu, který byl možná o trošku méně přirozený, než by byl za normálních okolností. Hluk v sále ještě zesílil.

Sebevražda zmateně zamrkal. Takhle se přece vrahové nechovají. Ti se tiše plíží kolem. Ukrývají se ve stínech. Něco takového se přece ve skutečném životě nemůže stát. Tak se to děje jenom ve snech.

Postava teď došla až skoro k němu. Upustil lžíci, a když zazvonila o zem, nastalo v celém sále najednou ticho.

Bylo tady ještě další pravidlo. Pokud to bylo jenom trochu možné, měl být inhumovaný informován o tom, kdo je vrah a kdo ho poslal. To byla věc, kterou v cechu považovali za správnou. Sebevražda to nevěděl a ono se to ani příliš neinzerovalo. Nicméně, zachvácen hrůzou a s očima vytřeštěnýma, se mu na rty vydrala otázka.

"Kdo tě poslal?"

"Mě posílá město," odpověděla postava a tasila tenký stříbrný mečík.

"A ty jsi kdo?"

"Mysli si, že jsem... tvá budoucnost."

Postava napřáhla stříbrnou čepel, ale bylo pozdě. Mnohem jemnější nůž byl tentokrát poněkud rychlejší a vykonal

svou práci. Sebevraždova tvář zrudla, oči se upíraly do prázdna a mezi drobečky dortu v ústech se mu z hrdla vydral zvuk, který byl směsicí výkřiku a povzdechu.

Postava v černém sklonila svůj meč, chvíli pozorovala Patricije a do bezdechého ticha pak vykřikla: "Húúú!"

Nakonec natáhla ruku v černé rukavici a opatrně šťouchla Patricije do prsou. Sebevražda přepadl dozadu, talíř mu vyklouzl z rukou a střepy se s řinkotem rozletěly po dlaždicích.

Vrah natáhl ruku s mečem, jehož čepel byla nepotřísněná, a nechal zbraň dopadnout vedle mrtvého. Pak se obrátil a prošel celým sálem zpět ke vstupním dveřím. Pomalu a pečlivě je za sebou zavřel.

Madam pomalu napočítala do deseti a pak zděšeně vykřikla. Deset vteřin se jí zdálo dost.

Lord Skřipec Sebevražda vstal a pohlédl na postavu v černém.

"Další? Odkud jsi se vyplazil?"

JÁ SE NEPLAZÍM.

Sebevraždovy myšlenky byly ještě zatemněnější, než bylo v několika posledních letech běžné, ale dort si rozhodně pamatoval. Jedl přece dort a ten teď byl pryč. Viděl ho před sebou, dort byl sice jakoby zahalený mlhou, ale na dosah ruky, jenže když se ho pokusil dotknout, nedosáhl na něj.

V hlavě se mu pomalu začalo rodit jakési poznání.

"Oh," řekl.

ANO, přikývl Smrť.

"To už nezbývá ani tolik času, abych si dojedl svůj dort?"

NE. ANI TOLIK NE. JSTE U KONCE S DORTEM I SE VŠÍM OSTATNÍM.

Do dřeva vedle Elánia se zasekl hák. Podél celé barikády se ozývaly výkřiky. Nahoru vyletěla řada háků uvázaných na lanech a zasekla se do dřeva.

Pak na střechy okolních domů dopadla další salva šípů. Útočníci nebyli ochotni riskovat, že zraní vlastní lidi, ale šípy se lámaly a odrážely do ulice za barikádou. Elánius slyšel výkřiky a nárazy kusů šípů do hrudních plátů.

Pak ho jakýsi zvuk přinutil obrátit se. Nad vrcholkem barikády se objevila helmice a tvář pod ní při pohledu na Elánia zešedla hrůzou.

"To bylo moje vajíčko, ty ksindle jeden! S vojáčky!" zařval Elánius a udeřil pěstí útočníka do nosu.

Muž padl nazpět jako podťatý strom a podle zvuků se dalo soudit, že se zřítil na muže pod sebou. Všude na ochozu barikády křičeli lidé.

Elánius vytáhl svůj úřední obušek. "Na ně, hoši," zaječel. "Obušky do nich! Žádné zbraně! Flákněte je pěkně přes prsty a nechte přitažlivost, aby zbytek udělala za vás! Jdou k zemi!"

Sehnul se, přitiskl se hezky ke dřevu a pokusil se najít nějakou skulinu.

"Používají velký katapult," oznámila mu Sandra, která našla skulinu kousek od něj.

Elánius ji odtáhl dozadu. "Co pořád ještě děláte tady nahoře?" zařval na ni.

"Je to tady bezpečnější než dole na ulici," oplatila mu stejným řevem, svůj nosík proti jeho nosu.

"A co kdyby vás trefil jeden z těch háků?" Pak vytáhl nůž a podal jí ho. "Dobrá, vezměte si tohle...., když někde uvidíte nějaký provaz, tak ho uřízněte."

Pak se pod ochranou nízkého ochozu vydal po barikádě, ale zjistil, že obránci si vedou skvěle. Je však třeba říci, že v tom nebylo zase nic tak magického. Muži tam dole stříleli nahoru na barikádu a snažili se trefit každý otvor, štěrbinu či škvíru, kterou objevili, a i když nemířili právě přesně, máloco dokáže tak znervóznit lidi na žebříku jako neustálé drnčení tětiv a svištění střel, které jim létají kolem hlav.

Kromě toho byli i na žebřících hrozně namačkaní. Asi to tak muselo být. I kdyby se pokusili zaútočit na celé délce barikády současně, stále ještě by byli nahoře tři obránci na jednoho útočníka. Proto se raději pletli jeden druhému do cesty a každý padající muž s sebou vzal ještě několik dalších. Kromě toho byla barikáda plná malých škvír a otvorů, kterými mohl obránce téměř neviděn bodnout toho, kdo se pokoušel vylézt nahoru zvenčí.

To je ale hloupé, pomyslel si Elánius. Na to, aby tady prorazili, by potřebovali přinejmenším tisíc mužů, a i pak by se jim to podařilo jen proto, že těch posledních padesát by nahoru vyběhlo po svahu vytvořeném těly těch ostatních. Tam venku byl někdo, kdo uplatňoval skvělou zastrašovací taktiku: udeřte na ně na jejich nejsilnějším místě, ať vidí, že to myslíme vážně! Bohové! Vážně takhle vyhráváme války?

A jak bych si s tím poradil já? Hm, snadno. Já bych řekl: "Naváž ko, rozeber tu barikádu!" a vydal bych ten rozkaz tak, aby mě obránci pěkně zřetelně slyšeli, to bych udělal. A je po problému.

O kus dál se z ochozu ozval výkřik. Hák zachytil jednoho z policistů a přirazil jej ke dřevu. Elánius dorazil přesně včas, aby zahlédl, jak hák proniká do mužova těla přes hrudní plát i kroužkovou košili a útočník, který se držel provazu, se zvedá nad vrcholek barikády -

Elánius chytil vojáka za ruku s mečem, udeřil ho do obličeje a nechal ho spadnout do zmatku dole před barikádou.

Zraněný policista byl Meruno Hadrakko. Tvář měl promodralou, nehlasně otevíral a zavíral ústa a u nohou se mu pomalu šířila krvavá kaluž, která pak protékala dřevěným plaňkovím někam dolů.

"Musíme mu tu zatracenou věc vytáhnout -" začal Tupátko a chytil rukou hák. Elánius ho odstrčil, a nad hlavou jim zasvištělo několik šípů.

"To by mu mohlo ještě víc ublížit. Zavolej pár mládenců a sneste ho dolů, opatrně, opravdu opatrně, a dopravte ho k Mechorostovi." Elánius vytrhl Tupátkovi obušek a nechal ho dopadnout na helmici dalšího vojáka, který se objevil nad vrcholkem barikády.

"Pořád ještě dýchá, seržante!" zvolal Tupátko.

"Výborně, to je opravdu dobře," odpověděl mu Elánius. Je to skutečně úžasné, jak se lidé vždycky snaží vidět

známky života v mrtvém těle přítele. "Takže dokaž, jak jsi užitečný, a dostaň ho co nejrychleji k doktorovi." A v duchu dodal jako člověk, který už v životě viděl mnoho zraněných: a jestli si s ním poradí ten, tak si může rovnou založit vlastní náboženství.

Jakýsi šťastný útočník, jemuž se podařilo vylézt až nahoru na barikádu, se najednou začal cítit nesmírně osamělý, a aby se toho pocitu zbavil, máchl mečem po Elániovi. Elánius se tedy vrátil zpět ke svým povinnostem.

V tom byl Ankh-Morpork dobrý a stal se v tom dobrý, aniž mu do toho kdokoliv mluvil. Věci tady spíše tak nějak pluly, než se děly. Abyste rozuměli, někdy jste se museli zatraceně dobře dívat, abyste odhalili onen okamžik, kdy došlo k přechodu od "zatím se to ještě neudělalo" k "o to už jsme se postarali, hochu". A tak se to také dělalo. O věci se prostě někdo postaral.

Trvalo pouhých dvacet minut, než dorazil pan Picbudka, a dvacet pět minut, než složil patricijskou přísahu, stal se jako kouzlem Patricijem a seděl v Oválné kanceláři, a do toho je zahrnuta i minuta ticha za zesnulého lorda Sebevraždu, jehož tělo už bylo odneseno, aby se o ně někdo postaral.

Jistému počtu sloužících byly ukázány dveře, i když výjimečně slušně a bez jakékoliv trpkosti, a dokonce i Fuigere dostal povolení přestěhovat si v klidu svou ropuší farmu. Na druhé straně ti, kdo se starali o krby, oprašovali nábytek nebo zametali a myli sály, zůstávali, stejně jako zůstávali pokaždé předtím, protože ti si svého vladaře vůbec nevšímali a v mnoha případech ani nevěděli, jak vlastně vypadá. Kromě toho byli užiteční a věděli, kam se uklízejí košťata. Lidé přicházejí a odcházejí, ale prach se hromadí.

A nastalo ráno nového dne, které vypadalo, nahlíženo zdola, jako všechna ta minulá stará rána.

Po nějaké chvíli někdo nadhodil otázku přetrvávajících bojů ve městě, o niž, jak se zdálo, bylo třeba se nějakým způsobem postarat.

Všude na barikádě se teď odehrávaly potyčky, ale byly dosti jednostranné. Útočníci vztyčili dobývací žebříky a na několika místech se jim podařilo proniknout až na vrcholek barikády. Nikdy se jich tam však nedostalo dost. Obránců bylo mnohokrát více než útočníků a zdaleka to všechno nebyli ozbrojenci. Jednu věc se Elánius učil rychle znát. Přirozenou pomstychtivost stařenek všech tvarů, podob i váhových kategorií, které, když došlo na boj s vojáky, neuznávaly žádnou poctivou hru a ztrácely morální zábrany. Vtiskněte takové stařence do ruky kopí a ukažte jí příhodnou škvíru v barikádě, a mladí vojáci před barikádou mají na krku pěkný malér. Pak tady byla myšlenka Rega Půlbotky, a sice využít jako zbraň biftekových večeří. Útočníci nepocházeli z té společenské vrstvy, v jejíchž skromných domovech by byl biftek na stole častým hostem. Maso bývalo pochutinou, ne jídlem. Tu a tam došlo k tomu, že byl polapen některý z účastníků, kterému se v temnotě podařilo dosáhnout vrcholku barikády, zatímco zdola se ozývaly kletby a sténání jejich méně šťastných druhů. Pak mu byly z rukou vytaženy zbraně bývalými, nyní mnohem lépe živenými kolegy, kteří nebyli nelaskaví a kteří jej odvedli dolů za barikádu, kde ho pak nasytili biftekem s vejcem a pečenými kuřaty a slíbili mu, že co se revoluce týče, takhle se bude jíst každý den.

Elánius nestál o to, aby se tyhle zprávy vynesly ven, protože se obával masového útoku.

Ale babičky a stařenky... tyhle babičky a stařenky... Prostředí a nejbližší okolí bylo hlavní náborovou oblastí pro armádu. Byla to také oblast početných rodin postavených na matriarchálním základě, v nichž bylo slovo nejstarší příslušnice zákonem. Elániovi to připadalo skoro jako podvod, když je stavěl během období klidu na ochoz barikády, kde s megafonem v ruce volaly:

"Dobře vím, že tam seš, náš Tome! Tady je tvoje babička! Ještě jednou zkus vylézt na barikádu a nepřej si mě! Plácnu ti jednu přes celou hubu! Rita tě mockrát pozdravuje a prej se máš vrátit co nejdřív domů. Děda má nový mazání a moc se mu po něm ulevilo! A ty už konečně přestaň dělat hlouposti!"

Byl to ošklivý trik, a Elánius na něj byl pyšný. Taková poselství ničila válečnického ducha jistěji než střely.

Pak si Elánius najednou uvědomil, že na provazech a žebřících už nejsou žádní další muži. Zdola pořád ještě bylo slyšet sténání a výkřiky, ale ti muži, kteří se ještě drželi na nohou, se stahovali do bezpečné vzdálenosti.

Takže já bych teď udělal jedno, pomyslil si Elánius. Já bych teď slezl dolů do sklepů a podzemí domů nedaleko barikády. Celý Ankh-Morpork stál na sklepeních. Pak bych si opatrně prorazil cestu zpráchnivělými zdmi a v polovině sklepení domů za barikádou by teď byli připraveni muži, kteří by tam tiše a nenápadně čekali na povel k útoku.

No, musím připustit, že jsem včera večer vydal rozkaz chlapům, aby zatloukli všechny dveře a vstupy do podzemí, které najdou, ale konec konců, řekněme si to rovnou, já bych přece sám se sebou nebojoval, ne?

Vyhlédl znovu opatrně škvírou v barikádě a ke svému překvapení spatřil nějakého muže, který se neohrabaně proplétal mezi troskami a sténajícími muži a pomalu se přibližoval. Nesl bílou vlajku a občas se zastavil, aby s ní zamával, i když při tom nic nekřičel.

Když se k barikádě přiblížil tak, že už dál nemohl, zvedl hlavu a zavolal: "Povídám?!"

Elánius ve svém úkrytu zavřel oči. Oh, bohové, pomyslel si.

Pak zavolal dolů. "Ano? Co se děje?"

"Co jste zač?"

"Seržant Kýla, Noční hlídka. A vy?"

"Podporučík Harašil. Ehm... přišel jsem vyjednávat... žádáme krátké příměří."

"Proč?"

"No... abychom mohli odnést a ošetřit své raněné."

Válečné zákony, pomyslel si Elánius. Čestné závazky. Dobří bohové...

"A potom?" zeptal se.

"Prosím?"

"Co bude potom? Začneme zase bojovat?"
"Hm... nikdo vám nic neřekl?" nadhodil opatrně podporučík.
"Neřekl nám co?"
"Právě jsme se to doslechli. Lord Sebevražda je mrtev. Hm. Novým Patricijem se stal lord Picbudka."
Nejbližší obránci začali nadšeně křičet a ti dole se postupně přidali. Elánius cítil, jak se v něm vzmáhá pocit úlevy. Jenže by to nebyl Elánius, aby se nechtěl dozvědět více.
"Takže byste si chtěli vyměnit strany?"
"Já... co tím myslíte?"
"No, nechtěli byste teď vy a vaši přátelé hájit barikádu, zatímco my bychom na ni chvíli útočili?"
Mezi obránci se teď rozlehl smích.
Chvilku bylo ticho. Pak mladý podporučík odpověděl: "A... proč to?"
"Protože - a opravte mě, jestli se mýlím - my jsme teď oddaní zastánci nové vlády a vy jste vzbouřenecká pakáž, která sloužila svrženému tyranovi? Nemám pravdu?"
"Hm... myslím, že to tak není... měli jsme úřední rozkazy a -"
"Slyšel jste někdy o kapitánu jménem Vyndejs? Mruk Vyndejs?"
"Tedy... hm, ano."
"On si taky myslel, že má oficiální rozkazy," odpověděl Elánius.
"Ehm... vážně?"
"Mladíku, ten byl ale překvapený. Dobrá, dobrá. Takže příměří. Souhlasíme. Nechcete, aby vám mí lidé pomohli? Máme tady doktora. Skvělého doktora. Pořád ještě slyším nějaké výkřiky."
"Hm... ano, to by bylo dobré, díky, pane." Mladý důstojník zasalutoval. Elánius mu pozdrav oplatil.
Pak se uvolnil a obrátil se k obráncům. "Dobrá, přátelé," prohlásil. "Služba nám skončila."
Sklouzl po žebříku dolů. No a je to. Máme to za sebou. Ať zvoní zvony a tančí se v ulicích...
"Seržante, myslel jste to vážně, když jste mu říkal, že jim pomůžeme s jejich raněnýma?" zeptal se ho Sam, který stál na úpatí žebříku.
"Podívej, má to stejnou logiku jako všechno ostatní, co se tady dělo," odpověděl mu Elánius. "Vždyť jsou to lidé z města, stejně jako my, a nemůžou za to, že jim někdo dával špatné rozkazy." A teď se jim to všechno plete v hlavách, pomyslel si, a přemýšlejí proč se to všechno stalo a co se to děje...
"Já jen chtěl... Hadrakko umřel, seržante."
Elánius se zhluboka nadechl. Věděl, že se to stane, už tam nahoře na barikádě, ale přesto to pro něj byl teď, když to Sam vyslovil nahlas, šok.
"Myslím, že oni tam mají taky pár chlapů, kteří se nedožijí rána," odpověděl.
"Jo, jenže to jsou nepřátelé, seržante."
"Je vždycky dobré zamyslet se nad tím, co je tvůj nepřítel zač," zabručel Elánius a vytáhl z barikády kus dřeva.
"A co takhle chlap, co se vás pokouší probodnout mečem?" podíval se na něj Sam.
"To je sice skvělý začátek," přikývl Elánius, "ale faktem je, že v takových chvilkách je lepší soustředit se na jiné věci."

V tomtéž okamžiku sepjal lord Picbudka v Oválné kanceláři ruce a ukazováčky si poklepal na přední zuby. Na stole před ním se vršily štůsky papírů.
"Co teď, co budeme dělat teď," prohlásil zamyšleně.
"Obvykle se teď vyhlašuje všeobecná amnestie," sdělil mu pan Kosopád. Pan Kosopád jako představený Cechu právníků a advokátů radil mnohým vládcům města. Byl také zombie, a tato skutečnost působila na jeho profesi spíše kladně než jinak. On sám byl precedent. Věděl, jak by se měly věci odehrávat.
"Ano, ano, to je samozřejmé," odpověděl Picbudka. "Čistý začátek. Pochopitelně. Nepochybně existuje nějaká tradiční formulace?"
"Abych se přiznal, vaše lordstvo, mám tady právě shodou okolností jednu kopii toho prohlášení -"
"Ano, ano. Ale řekněte mi něco o té barikádě, ano? O té, která stále ještě stojí!" Pak zvedl hlavu a rozhlédl se po skupině lidí shromážděných v kanceláři.
"Vy o tom víte, vaše lordstvo?" zeptal se mírně překvapeně doktor Šoulet.
"I já mám své informátory, věřte mi," prohlásil Picbudka. "Ta barikáda způsobila pěkný zmatek, nemám pravdu? Nějaký človíček tam vytvořil velmi chytrý obranný bod a velkou obrannou sílu, odřízl nás od životně důležitých součástí města, rozbil organizaci kapitána Vyndejse a klidně odolal těm nejtěžším útokům, jaké jsme na něj byli schopni podniknout! A podle toho, co jsem slyšel, je to pouhý seržant!"
"Kdyby vaše lordstvo dovolilo, pak bych navrhla povýšení," ozvala se madam.
"Myslel jsem přesně na totéž," řekl Picbudka a malá očka se mu zaleskla. "Pak je tady ještě otázka jeho lidí. Jsou věrní, co myslíte?"
"To je celkem jasné, vaše lordsvo," odpověděla madam. Pak si vyměnila nechápavý pohled s doktorem Šouletem.
Picbudka si povzdechl. "Na druhé straně můžeme jen těžko trestat vojáka za oddanost ke staršímu důstojníkovi a veliteli, a zvláště ne teď, v těch složitých časech. Není důvodu jakýmkoliv způsobem proti nim oficiálně vystupovat."
Oči se znovu setkaly. Cítili to všichni, tady jim něco utíkalo pod rukama...
"Ale s Kýlou je to jiné," pokračoval Picbudka, vstal a ze šosu kabátu vytáhl ozdobnou krabičku se šňupavým tabákem. "Jen se nad tím zamyslete, prosím. Který vládce by byl ochoten tolerovat existenci takového muže? To všechno dokázal za několik dní.

Toto je velmi ožehavá záležitost. Obávám se jen pomyslet, co by si mohl vzít do hlavy zítra. Je velmi složitá doba. Měli bychom se snad stát skupinou, která se řídí bůhvíjakými rozmary nějakého seržanta? Nepotřebujeme někoho, jako je Kýla, který si dělá věci po svém. Kromě toho, myslím, že nám Speciálové mohli být užiteční. Kdybychom je, samozřejmě, patřičně přeškolili."

"Myslel jsem, že jste řekl, že ho chcete povýšit?" Doktor Šoulet položil svou otázku až bezohledně přímo.

Lord Picbudka si šňupl a jednou či dvakrát zamrkal. "Ano," přikývl. "Povýšíme ho, jak se říká, do slávy věčné."

Skupina v kanceláři mlčela. Jeden nebo dva její členové byli zděšeni. Na některé to udělalo dojem. Na nejvyšším stupni vlády v Ankh-Morporku se dlouho neudržíte, pokud si nevytvoříte jistý věcně praktický přístup k životu, a jak se zdálo, Picbudka se to učil se závidéníhodnou rychlostí.

"Ta barikáda se bourá?" řekl Patricij a s cvaknutím zavřel tabatěrku.

"Jistě, můj pane," odpověděl doktor Šoulet. "Hlavně díky všeobecné amnestii," dodal jen proto, aby to slovo zaznělo znovu. Cech vrahů měl nejen svá pravidla, ale i svůj kód cti. Byl to zvláštní kód, umně vytvořený tak, aby vyhovoval jejich potřebám, ale tak či tak, byl to kód cti. Nezabíjeli jste ty, kdož byli bez ochrany, ani sloužící, zabíjeli jste zblízka a vždy jste dostáli svému slovu. Tohle bylo odporné.

"Tohle je důležité," odpověděl Picbudka. "Teď je ideální čas. Ulice jsou přeplněné. Všude vládne zmatek. Neusměrněné živly. Důležitá poselství se nedostanou na místo určení, levá ruka neví, co dělá pravá, obtížná situace, je to prostě politováníhodné. Ne, ne, můj milý doktore, nemám v úmyslu momentálně plnit nějaké požadavky vašeho cechu. Naštěstí je tady dost takových, jejichž oddanost k městu je poněkud méně... podmínečná. Ano. A teď, prosím, je třeba vykonat mnoho práce. Budu se těšit na setkání s vámi později."

Pak byla skupina ohleduplně, ale rozhodně vytlačena z kanceláře a dveře se za ní zavřely.

"Jak se zdá, tak jsme zase zpátky ve škole," zabručel doktor Šoulet, když procházeli mezi strážemi, hustě rozmístěnými v chodbě. "‚Ave! Duci nuovo, si milis duci seneci!'" zamumlal doktor Kosopád tak suše, jak to dokáže jen zombie. "Aneb, jak jsme kdysi říkávali ve škole žertem: ‚Ave! Bossa nova similis bossa seneca!'" Pak se mu z úst vydral krátký učitelský smích. Mrtvé jazyky byly jeho silnou stránkou. "Samozřejmě, gramaticky je to naprosto -"

"A co to znamená?" zeptala se madam.

"Přichází nový šéf stejný jako starý šéf," přeložil jí doktor Šoulet.

"Radil bych trpělivost," prohlásil Kosopád. "Ta práce je pro něj nová. Musí se v ní zorientovat. Město si umí s mnoha obtížemi poradit samo, nebo je alespoň obejít. Dejte mu čas."

"A potřebujeme někoho, kdo je rozhodný," prohlásil kdosi ve spěchajícím zástupu.

"Chtěli jsme někoho, kdo by se rozhodoval správně," odsekla madam. Protlačila se do čela skupiny, rychle seběhla po hlavním schodišti a vrazila do předpokoje.

Když se objevila ve dveřích, vyskočila Růžena Dlaňová, která tam čekala. "Mluvilo se o -" začala.

"Kde je Havelock?" přerušila ji madam.

"Tady," ozval se Vetinariho hlas a mladík se oddělil od stínu vedle závěsu, se kterým až doposud splýval.

"Vezmi si můj kočár. Najdi Kýlu. Varuj ho. Picbudka ho chce nechat zabít!"

"Ale kde je -"

Madam pozvedla varovně prst, který se třásl vztekem. "Udělej to okamžitě, nebo tě teta prokleje!"

Když se dveře zavřely, lord Picbudka se na ně chvíli díval, ale pak stiskl tlačítko, jímž přivolával svého prvního tajemníka. Muž do kanceláře vplynul malými soukromými dveřmi.

"Všichni se zabydleli?" informoval se Picbudka.

"Ano, vaše lordstvo. Je tady ale hodně věcí, které by si zasloužily vaši pozornost."

"Lidé si to určitě myslí," ušklíbl se Picbudka a opřel se pohodlně v křesle. Pak přenesl váhu z jedné strany na druhou. "Tohle křeslo se netočí?"

"Myslím, že ne, pane-, ale během hodiny seženu nějakého zkušeného řemeslníka, který z něj točící křeslo udělá."

"Výborně. A teď, co bylo to druhé, co jsem chtěl... aha, ano. Řekněte mi, jsou v Cechu vrahů nějací nadějní a vstřícní mladí muži?"

"Určitě jsou, vaše lordstvo. Mám vám připravit vyčerpávající záznamy, řekněme... tří z nich?"

"To rozhodně udělejte."

"Jistě, vaše lordstvo. Můj pane, v paláci je několik lidí, kteří se naléhavě dožadují přijetí -"

"Ať počkají. Teď, když jsme skutečně získali patricijské křeslo, tak si to hodláme opravdu užít!" Picbudka chvilku bubnoval prsty na okraj stolu, s očima stále ještě upřenými na dveře. Pak řekl:

"Moje nástupní řeč je připravena? Hrozně litujeme neočekávané Sebevraždovy smrti, byl přepracován, nabereme nový směr, atd., atd., ponecháme to nejlepší ze starého a doplníme nejlepším z nového, pozor na nebezpečné síly, ale obětem se nevyhneme, atd., atd., musíme se semknout, všechno pro dobro města atd., atd.?"

"Jistě, pane."

"Přidejte tam ještě, neobyčejně zdrcen smutnou správou o tragické smrti seržanta Kýly, doufám, že vhodný památník bude působit jako stmelující prvek pro občany všech politických názorů a pomůže jim napřít všechny síly atd., atd."

Sekretář si udělal několik poznámek. "Mám to, pane." Picbudka se na něj usmál.

"Jistě vás napadlo, jak to, že jsem si vás tady nechal, přestože jste pracoval pro mého předchůdce, hm?" řekl.

"Ne, pane," odpověděl tajemník, aniž zvedl oči. Nedivil se tomu. Jednak proto, že měl celkem dost přesnou představu o tom, proč tomu tak je, a jednak proto, že věděl, že jsou jisté věci, o nichž je bezpečnější nepřemýšlet.

"To proto, že poznám talent, když na něj narazím," pokračoval Picbudka.

"Je hezké, že to říkáte, vaše lordstvo," prohlásil uhlazeně tajemník.

"Mnoho nenápadných kamenů se dá vybrousit do dokonalých drahokamů."
"Jistě, vaše lordstvo," přikývl tajemník a myslel si jistě, vaše lordstvo, protože věděl, že některé věci je bezpečnější si ani nemyslet, a mezi ně patřila i fráze jaký odporný malý tchoř.
"A kde je můj nový kapitán palácové stráže?"
"Myslím, že kapitán Karcer je na zadním nádvoří, vaše lordstvo, a zasvěcuje mužstvo do jistých nejistých záležitostí."
"Řekněte mu, že ho chci okamžitě vidět," prohlásil Picbudka.
"Jistě, pane."

Rozebrat barikádu, to nějakou chvíli trvalo. Nohy židlí, prkna, čela a postranice postelí, dveře a kusy dřeva, to vše se prolnulo, setřáslo a sešlapalo do jediné pevné spleti. A protože každý jednotlivý kousek někomu patřil a Ankh-morporčané se o své věci starají, rozebírala se za kolektivní hádky. A zdaleka ne jen proto, že se občas lidé, kteří do společného základu vložili jen třínohou sesli, pokusili odnést čtyři vyřezávané židle nebo si k podnožce přibrali i pohodlnou klubovku.
Byla tady i doprava. Vozy, které byly nuceny čekat před branami, si teď snažily najít cestu ulicemi a dorazit na místo určení dříve, než vejce zasmrádnou nebo se mléko srazí tak, že vyleze z konví a pokusí se zbytek cesty ujít samo. Kdyby měl Ankh-Morpork nějakou dopravní síť, došlo by k jejímu kolapsu. Protože město nic takového nemělo, došlo k tomu, co seržant Tračník nazýval opisem "případ, kdy se nikdo nedokáže pohnout kvůlivá těm ostatním". Je třeba připustit, že ta slova, přestože celkem výstižně popisují prakticky stejnou situaci, už zdaleka nemají takový břink.
Část policistů se účastnila rozebírání barikády hlavně proto, aby zabránila hádkám a pranicím, které co chvíli propukaly mezi rozhněvanými domácími pány. Pak se jich ale sešla celá skupina na konci ulice Hrdinů neboli Hrdinské, kde Mňácal postavil něco jako stánek a kotlík s kakaem. Tam toho moc na práci nebylo. Před několika hodinami ještě bojovali. Teď byly ulice tak přeplněné, že ani nebylo možné vydat se na hlídku. Každý pořádný policajt ví, že jsou chvíle, kdy se chytrý člověk drží stranou. Řeč se točila kolem těch věcí, které obvykle následují vítězství, jako třeba: 1) dostaneme za to nějaký prachy navíc? a 2) budou se dávat medajle? s možností volby 3) nedostaneme se za to všechno ještě do maléru?, kterážto myšlenka se pohybovala v myslích policistů prakticky neustále.
"Bude amnestie a to znamená, že žádnej malér nebude," trval na svém seržant Havránek. "To znamená, že všichni dělaj, jako když se prostě vůbec nic nestalo."
"Tak dobrá," přikývl Tupátko. "A co medajle? Dostaneme nějaký medajle? Víš, co myslím, jestli jsme byli..." soustředil se, "neohrožení obránci práva a svobody, tak to mně připadá jako něco, co si vyznamenání zaslouží."
"Tak si říkám, estli sme neměli prostě a jednoduše zabarikádovat celý město," prohlásil Tračník.
"Bodejť, Frede," přikyvoval Mňácal, "jenže to by znamenalo, mňa, že ty špatný lidi, by tady byli s náma."
"Možná, ale my bysme měli velení," trval na svém Fred.
Seržant Havránek zabafal z dýmky a řekl: "Mládenci, vy jenom tak žvaníte. Vždyť se bojovalo, a vy tady teď sedíte a máte všechny ruce a nohy a povalujete se na tom nádherném božím sluníčku. To je to skutečné vítězství. Vyhráli jste, je vám to jasné? Ten zbytek, to už je jenom taková omáčka."
Chvilku bylo ticho, až se nakonec ozval mladý Sam: "Hadrakko nevyhrál."
"Celkem jsme přišli o pět mužů," přikývl Havránek. "Dva zasáhly šípy, dva spadli z barikády a jeden si nešťastnou náhodou sám prořízl krk. To se bohužel stává."
Většina pohledů se obrátila k němu.
"Hm, tak vy si myslíte, že ne? Když máte spoustu ostrých zbraní, nervózních lidí a pobíhání sem a tam a to všechno na jednom místě, divili byste se, kolik zranění vaši lidé utrží, i když budete ještě padesát mil od nepřítele. Lidé umírají."
"Měl Hadrakko mámu?" zeptal se Sam.
"Vychovala ho babička, ale ta už umřela," odpověděl Tupátko.
"Nikoho jiného neměl?"
"Nevím. On o příbuzných moc nemluvil. Vlastně toho vůbec nikdy moc nenamluvil," vrtěl hlavou Tupátko.
"Takže teď uděláme sbírku," prohlásil rázně Havránek. "Na věnec, rakev a takové ty věci. Nedovolme, aby to udělal někdo jiný. A ještě jedna věc..."
Elánius seděl kousek od svých lidí a pozoroval ulici. Všude se pohybovaly hloučky bývalých obránců a vojáků a policistů. Díval, se, jak si jeden z vojáků kupuje od Kolíka Ať sepicnu párek v rohlíku, usmál se, zavrtěl hlavou a pomyslel si: I v době, kdy ty už budeš jíst biftek, kdykoliv se ti zachce, si budou pořád ještě lidé kupovat u Kolíka jeho uzenky. Byl to skutečný triumf malého obchodníka a městským chutím dokonale přizpůsobených chuťových papil.
Pak se začalo zpívat. Nedalo se poznat, zda je to míněno jako rekviem nebo jako vítězná píseň, ale začal s tím Havránek a ostatní se připojili a každý z mužů teď zpíval, jako kdyby byl sám a ostatní vůbec neslyšel.
"- všichni ti malí andělé, se zvednou k nebi výš..." Ostatní se pomalu chytali melodie.
Reg Půlbotka také seděl o samotě na kusu barikády, o nějž se momentálně nevedl žádný spor. V ruce pořád ještě svíral prapor a vypadal tak zničeně, že Elánius nevydržel a vydal se k němu.
"- co zvednou k nebi výš, zvednou výš, vysoko, uvidíš!"
"Mohlo to být skvělé, seržante," řekl Reg a zvedl hlavu. "Vážně, mohlo. Město, kde by mohli lidé svobodně dýchat!"
"- zvednou prdel výš, prdel výš, prdel výš, jak vysoko, uvidíš..."
"Maximálně svobodně sípat, Reginalde," přerušil ho Elánius a sedl si vedle něj. "Tohle je Ankh-Morpork." Ten kousek jeho mozku, který druhým uchem naslouchal zpěvu, si pomyslel: Je zajímavé, že tenhle verš zazpívali všichni. I tak je dost divné, že se jim to podařilo.
"Jasně, jen si z toho dělejte legraci, seržante. Každý si myslí, že to byla jen taková taškařice," pokračoval Reginald s očima upřenýma na špičky vlastních nohou.

"Nevím, jestli tě to aspoň trochu utěší, ale já například nedostal ani svá na tvrdo vařená vajíčka," sdělil mu Elánius.

"A co bude dál?" zajímal se Reg, který byl natolik ponořen do vlastního zklamání, než aby sympatizoval s neštěstím těch druhých, nebo si ho alespoň všiml.

"Všichni ti malí andělé se k nebi zvednou výš, zvednou výš..."

"To vážně nevím. Myslím, že na nějakou chvíli se věci zlepší. Ale co budu dělat -"

Elánius se zarazil. Na vzdáleném konci ulice, nevšímavý k hustému dopravnímu ruchu, se objevil drobný, vrásčitý stařík s koštětem a začal vymetat prach ze vchodů domů.

Elánius vstal a upřel tím směrem oči. Stařeček si Elánia všiml a zamával mu. V tom okamžiku ulicí projížděl další vůz, vrchovatě naložený kusy bývalé barikády.

Elánius se vrhl na břicho a pozoroval vzdálený konec ulice mezi nohama chodců a koly vozů. Ano, ty lehce zakřivené nohy a odřené sandály tam stále ještě byly a byly tam ještě, když vůz přejel. Pořád ještě je viděl, když se rozeběhl přes ulici, a možná tam byly ještě ve chvíli, kdy do Elánia narazil další vůz, kterého si nevšiml, ale když se zvedal ze země, tak už tam rozhodně nebyly.

Stál na místě, kde je viděl naposled, na rušné ulici a za jasného, slunečného rána, a měl pocit, že ho zahalila temná noc. Cítil, jak se mu ježí vlasy v zátylku. Rozhovor kolem něj jako by najednou zesílil a změnil se mu v uších na strašlivý hluk. A světlo bylo příliš silné. Přitom neviděl jediný stín, a on si teď na stíny dával zvláštní pozor.

Přikrčil se a vrhl se přes ulici ke zpívajícím mužům. Umlčel je jediným pohybem.

"Připravte se," zavrčel. "Něco se stane."

"A co, seržante?" podíval se na něj Sam.

"Něco špatného, řekl bych. Myslím, že zaútočí!" Elánius pečlivě prohlížel ulici a hledal... co vlastně? Malé stařečky s košťaty. Pokud viděl, bylo všechno mnohem nevinnější než před konfliktem, protože všechno napětí už bylo to tam. Lidé nepostávali a nečekali, kde to začne. Všude byl obvyklý ruch.

"Bez urážky, seržante," ozval se Havránek, "ale mně to připadá naprosto klidné a mírumilovné. Bude amnestie, seržante. Už nikdo nebojuje."

"Seržante! Seržante!"

Všichni se obrátili. Po ulici pádil a klouzal Noby Nóblhóch. Viděli, jak se mu rty pohybují, volal nějaké sdělení, ale to dokonale zaniklo v hluku, který se ozýval z vozu plného kvičících prasat.

Svobodník Samuel Elánius se podíval do tváře svého seržanta. "Něco není v pořádku," zamračil se. "Podívejte na seržanta!"

"Dobrá, ale co?" rozhlížel se seržant Tračník. "Myslíte, že se z nebe spustí nějakej obrovskej pták, nebo co?"

Ozval se tupý náraz a Tupátko zalapal po dechu. Do prsou ho zasáhl šíp a projel jím skrz naskrz.

Další narazil do zdi nad Elániovou hlavou a rozstříkl kolem oblak prachu.

"Sem, dovnitř!" vykřikl. Dveře obchodu za ním byly otevřené a on se vrhl dovnitř. Do zad mu naráželi další lidé. Zvenčí bylo slyšet svištění šípů a jeden nebo dva výkřiky.

"Tak amnestie, seržante?" řekl. Venku zastavilo několik dunících vozů, které zakryly skla malých výkladů, a obchod pohltil stín.

"Tak to musí být nějací pitomci," zamračil se Havránek. "Třeba vzbouřenci."

"Proč? Tolik rebelů tady nikdy nebylo, to všichni víme! A kromě toho, ti přece vyhráli. Venku za vozy se teď ozvaly výkřiky. Když chcete zablokovat ulici, není nad pár vozů...

"Že by kontrarevoluce?" napadlo Havránka.

"Myslíte lidé, kteří by chtěli Sebevraždu zpátky do patricijského křesla?" zavrtěl hlavou Elánius. "Poslyšte, nevím, jak vy, mládenci, ale k těm bych se možná přidal." Rozhlédl se po obchodě a zjistil, že je plný lidí. "Co je to všechno za lidi?"

"Vy jste vykřikl ‚sem, dovnitř', seržante," odpověděl mu nějaký voják.

"Jo, a ani nám to nebylo třeba říkat, když se ze všech stran sypaly šípy," přidal se k němu jiný voják.

"Já bych tady nebyl, ale copak se dá plavat proti proudu?" vysvětloval Kolík Ať'sepicnu.

"A já chtěl být solidární," přidal se k němu Reginald Půlbotka.

"Seržante, seržante, to jsem já, seržante!" křičel Noby a mával na něj rukama. Pevný autorativní hlas, pomyslel si Elánius. Je úžasné, do jakých nepříjemností vás může dostat. V obchodě bylo namačkáno více než třicet lidí a půlku z nich ani neznal.

"Čím vám posloužím, pánové?" ozval se pisklavý hašteřivý hlásek za jeho zády. Obrátil se a uviděl, jak se za pultem krčí droboučká stařenka, celá v černém, která vypadala jako panenka na hraní.

Zoufale se rozhlédl po policích zaplněných cívkami s barevnou vlnou a bavlnkami. "Obávám se, že zatím nebudeme nic kupovat."

"Takže vám nebude vadit, když doobslouží paní Oukropsonovou. Bylo to dvacet deka šedé, Ranní mlhy, dvojka síla, je to tak, paní Oukropsonová?! A velké jehlice, že?"

"Ano, buď tak hodná, Ethel," ozval se vyděšený slabý hlásek odněkud ze středu skupiny ozbrojených mužů.

"Uděláme líp, když odsud vypadneme," zamumlal Elánius. Obrátil se k mužům a pokoušel se jim, seč byl, naznačit gesty, aby se snažili staré dámy pokud možno nevyděsit. "Máte tady nějaký zadní východ, prosím?"

Nevinné staré oči majitelky obchodu ulpěly na Elániově tváři. "Většinou věci pomůže, když si tady zákazník něco koupí, seržante," řekla významně.

"No, víte, hm..." Elánius se se zoufalým výrazem rozhlédl po policích, plných pestrobarevných přaden, a pak ho náhle něco napadlo. "Aha, ano... rád bych hřibek," řekl. "Víte, to je taková dřevěná věcička na -"

"Jistě, seržante, já vím, co to je. To bude šest pencí, děkuji, seržante. Upřímně vám řeknu, že mě vždycky potěší, když

se setkám s nějakým gentlemanem, který je ochotný dělat si tyhle věci sám. A možná by vás mohla zajímat ještě -"

"Omlouvám se, ale hrozně spěchám!" zvolal Elánius. "Potřebuju si zaštupovat všechny ponožky!" Kývl na své muže a ti zareagovali vpravdě hrdinsky.

"Mně taky jeden -"

"Taky je mám samou díru, je to odporné!"

"A já... já je potřebuju zaštupovat okamžitě!"

"To jsem já, seržante, Noby, seržante!"

"Můžu ti půjčit svůj člunek, ten, co s ním spravuju sítě!"

Stará dáma stáhla ze skoby na stěně velký kruh s klíči. "Myslím, že od těch zadních dveří je tenhle. Ne, ne, počkejte, to není pravda, vždyť já vám lžu, myslím, že je to spíš... ne, ten taky ne... okamžik... aha, ano mohl by to být tenhle..."

"Poslyšte, seržante, na ulici jsou nějaký lidi se samostříly," hlásil Fred Tračník od okna. "Je jich asi padesát!"

"Ne, počkejte, ten to taky není, ale božíčku, to je od toho starého visacího zámku, co jsme mívali na... a jak by se vám líbil tenhle? No, co kdybychom ho zkusili..."

Velmi obezřetně a pomalu odemkla dveře a odsunula západku.

Elánius opatrně vyhlédl ven. Díval se do úzké uličky naplněné odpadky, starými krabicemi a strašlivým pachem, jakým páchnou tyhle zadní uličky všude na světě. Nezdálo se, že by tady někdo byl.

"Výborně, takže všichni ven," obrátil se do obchodu. "Potřebujeme prostor. Má někdo luk nebo samostříl?"

"Jenom já, seržante," přihlásil se Havránek. "Víte, nás ani nenapadlo, že by mohlo dojít k nějakým potížím."

"Jeden proti padesáti, to je moc špatný poměr," komentoval situaci Elánius. "Zmizme odsud!"

"Myslíte, že jdou po nás, seržante?"

"Copak jsi neviděl, jak zastřelili Tupátka? Hněte se!"

Opatrně se vydali uličkou. Došli právě na křižovatku se širší ulicí, když se na konci úzké uličky ozval zvuk vykopnutých dřevěných dveří a vzápětí škodolibý výkřik.

"A teď tě mám, vévodo!"

Karcer...

Od stěny se odrazila střela a s chřestěním se kutálela po dláždění.

Elánius už běhal předtím. Každý policista věděl o běhu své. Nazývali to tratí nebo závodem Zadního dvorku. Elánius tu cestu použil mnohokrát, kličkoval uličkami, přeskakoval na křídlech strachu zídky z jednoho psy pokáleného dvorku na druhý, padal do kurníků a smekal se pod střechách kadibudek. Hledal bezpečí nebo své druhy nebo, když nenašel ani jedno ani druhé, alespoň zeď, k níž by se postavil zády. Někdy vám opravdu nezbývalo nic jiného než běžet.

A stejně jako stádo, i lidé se podvědomě drží pohromadě. V zástupu skoro třiceti lidí je větší šance, že vás nezasáhnou.

Naštěstí byl Havránek v čele. Bývalí policisté běhali mnohem lépe, protože za života běhali mnohem víc. Stejně jako na válečném poli i tady přežil ten nejchytřejší a nejrychlejší.

Proto ho ani nenapadlo zastavit, když se na konci uličky před nimi objevil vůz. Byl to křapák, který se nejspíš pokoušel najít nějakou zkratku, kterou by unikl z oněch míst na hlavních ulicích, kde se "nikdo nedokázal pohnout z místa kvůlivá těm ostatním". Muž, jehož vůz byl naložen do výše tří metrů bedýnkami, přičemž se bočnice vozu se skřípěním otíraly o stěny uličky, s hrůzou sledoval, jak se k němu blíží pádící skupina lidí. Ani vůz, ani lidé neměli brzdy a v žádném případě už nepřipadalo v úvahu, že by se někdo otočil.

Elánius, který byl v zadní části prchající skupiny, pozoroval, jak se muži před ním rozlili na a pod vůz, a zaslechl praskání bedniček a chřestění rozbíjených vajec. Kůň se vzpínal u voje a muži se mu proplétali pod nohama nebo mu lezli přes hřbet.

Když k němu doběhl Elánius, doskočil do vozu ve chvíli, kdy se do postranice zarazil první šíp. Zoufale se ušklíbl na kočího.

"Skoč!" poradil mu a udeřil koně plochou meče přes zadek. Zvíře se vzepjalo a oba muži byli vymrštěni dozadu, a to i se zbytky zničeného nákladu, který se svezl otevřeným zadkem vozu na zem.

Elánius zvedl kočího ze země hned potom, kdy přestaly padat poslední trosky. Byl od hlavy k patě pokryt rozbitými vejci.

"Omlouvám se vám, pane. Ale jedná se o policejní akci. Ptejte se po seržantu Kýlovi. Já si teď musím pospíšit."

Mezitím řinčící vůz ujížděl dál uličkou a kovové obruče kol vykřesávaly jiskry ze stěn domů. Po obou stranách byly domovní schody, kde se mohl člověk ukrýt, ale každopádně to postup Karcerovy skupiny zpomalí.

Když ten zvuk zaslechli zbylí členové Elániovy skupiny, zastavili, ale Elánius je rychle shromáždil a hnal kupředu, dokud se nedostali k širší ulici, ucpané vozy a přeplněné lidmi.

"Dobrá, takže teď jsou vaši muži maskovaní vejci, seržante," prohlásil Sam s ustaraným úsměvem. "Co se to tady vlastně děje?"

"Je to část Speciálů," odpověděl mu Elánius. "Nejspíš si s námi chtějí vyrovnat účty." No, to alespoň nebylo daleko od pravdy.

"Jenže já mezi nimi viděl i policisty a vojáky," hlásil Fred Tračník.

"Seržante, to jsem já, seržante! Prosím, seržante!" Mezi muži se prodral Noby.

"Je na to teď vhodný čas, Noby?" podíval se na něj Elánius.

"Honí vás nějaký lidi, seržante!"

"No, tak to je opravdu překvapivá zpráva, Noby!"

"Karcer, pane. Je to Karcer. On má teď novej kšeft! Zaměstnal ho Picbudka, pane! Dělá mu novýho velitele Palácový gardy, pane! Můj kámo Vyškrab Vočichal je pomocník druhýho čističe bot v paláci a von byl na dvoře a slyšel je

mluvit, pane!"

Mohlo mě to napadnout, pomyslel si Elánius. Picbudka byl vynalézavý ďábel. Teď nad Karcerem držel ochrannou ruku další lump, kterému se vlichotil do přízně. Kapitán Palácové gardy...

"No, v poslední době jsem si moc přátel nenadělal," povzdechl si Elánius. "Dobrá, pánové. Já musím utíkat. Ale když se vy rychle rozptýlíte mezi lidi, myslím, že si vás ani nevšimnou."

"Žádný strach, seržante," odpověděl mu Sam a kolem se rozlehlo mnohohlasé souhlasné mručení.

"Máme amnestii," trval na svém neochvějně seržant Havránek. "Nemůžou dělat takovéhle věci!"

"Každopádně ale stříleli na každého," ozval se jeden z vojáků. "Hajzlové! Potřebovali by pořádnou lekci!"

"Mají luky a kuše," upozorňoval Elánius.

"Tak jim nastražíme past, seržante," navrhoval Havránek. "Vyberte si místo, bojujte zblízka a taková kuše je rázem jenom kus dřeva."

"Vy jste mi nerozuměli? Mám vám to opakovat? Oni jdou po mně! Ne po vás. Nepřejte si zaplést se s Karcerem. A ty, Mňácale, bys už ve svém věku vůbec neměl vyvádět takovéhle věci."

Starý policista a dozorce na něj upřel věčně uslzené oči. "To jste si teda, mňa, dovolil sakra hodně, na starýho člověka, seržante!"

"Jak máme vědět, že se pak nepustí za námi všemi?" namítal Havránek. "Amnestie je amnestie, nemám pravdu? Tohle prostě dělat nesmí!" Ozval se sbor výroků typu "no bodejť, má pravdu, to se ví!".

Už je to tady zase, pomyslel si Elánius. Oni se navzájem přesvědčí, že to jinak nejde. Ale co můžu dělat? Musíme se jim postavit. Já se jim musím postavit. Musím se postavit Karcerovi. Když si představím, že bych ho tady nechal s tím vším, co ví...

"A co kdybysme vyrazili do ulice Kotevního řetězu?" navrhl najednou Havránek. "Z té odbočuje celá řada malých uliček. Proběhnou to co nejrychleji, protože si budou myslet, že jsme zamířili na strážnici, a máme je! Tohle si přece nedáme líbit, seržante!"

Elánius si povzdechl. "Tak dobře," přikývl. "Děkuju vám. Jste pro všichni?"

Ozval se mnohohlasý nadšený výkřik.

"Pak nebudu mluvit," usmál se Elánius. "Není na to čas. Řeknu vám jen tohle. Jestli nevyhrajeme, jestli se jich nezbavíme... no, prostě se nám to musí podařit. Jinak to bude... pro tohle město špatné. Opravdu moc špatné."

"Správně," přidal se k němu Havránek naléhavě. "Vždyť byla amnestie."

"Počkejte chvilku," ozval se jeden z vojáků. "Já půlku z nás tady neznám! Jestli dojde na boj muže proti muži, chci vědět, kdo je náš a kdo -"

"No jo, mňa, to je fakt," přikyvoval Mňácal. "Dyť víte, že některý z těch, co nás pronásledujou, sou dokonce policajti!"

Elánius zvedl oči. Široká ulice před nimi, která se jmenovala Rozkopaná, se táhla až k ulici Kotevního řetězu. Byla lemována zahradami a většina keřů kvetla modrofialovými květy.

Ranní vzduch houstl vůní šeříků.

"Vybavuju si jednu bitvu," ozval se Havránek a podíval se na jeden z keřů. "Odehrálo se to kdysi dávno. Byla tam jedna rota, chápete, a tu složili ze zbytků všech ostatních oddílů a jednotek a chlapi byli navíc celí špinaví a od bláta. Pak přišli na to, že zalehli do pole plného mrkve. Takže místo odznaku si každý vytrhli mrkev a zastrčili si ji za řemínek helmy. Tak poznali, kdo je přítel a kdo nepřítel, a navíc ještě měli chutné a výživné sousto na potom a to je něco, co by člověk na válečném poli neměl brát na lehkou váhu."

"Dobrá. A co?" nadhodil Kolík.

"Co? Co je špatného na bezové větvičce?" dokončil Havránek, natáhl ruku a ulomil snítku šeříku. "Kvete a voní krásně, i když se nedá jíst..."

Teď už jsme opravdu skoro na konci, pomyslel si Elánius.

"Já si taky myslím, že jsou to odporní a zlí lidé!" ozval se starý, pisklavý, ale nepopiratelně rozhodný hlásek odněkud ze středu skupinky a Elánius na okamžik zahlédl malou kostnatou pěstičku, v níž se zableskla dlouhá, nebezpečně vyhlížející pletací jehlice.

"Budu potřebovat jednoho dobrovolníka, který by doprovodil paní Oukropsonovou domů!"

* * *

Karcer si pozorně prohlížel celou Rozkopanou ulici.

"Zdá se, že bude stačit, když půjdeme po stopě rozbitých vajec," ušklíbl se. "Jako by nám ten Kýla začínal trochu páchnout, haha."

Nevyvolalo to takový smích, jaký čekal. Většina z mužů, které se mu podařilo dát dohromady, měla poněkud jiný, spíše hrubější smysl pro humor. Sám Karcer se ale jistým způsobem, a v některých věcech poměrně dost, podobal Elániovi, jenže u něj byly všechny Elániovy vlastnosti obráceny naruby. Někteří lidé však uctívají muže, který je dost odvážný na to, aby byl opravdu špatný.

"Nemyslíte, že by z toho mohl být nějakej malér, kapitáne?"

A pak jsou tady ti, kteří se jen tak jako přidají. Karcer se otočil k seržantu Srazilovi, za jehož rameny vyhlížel desátník Ucholub. Karcer si o nich myslel přesně totéž co Elánius, i když k tomu přistupoval, jak už jsme řekli, z té druhé strany. Ani jednomu z nich se nedá věřit. Jenže ti dva nenáviděli Kýlu tou hlodavou, nervy ničící nenávistí, jakou dokážou nenávidět jen ti nejprůměrnější.

"Jak vás napadlo, že bychom se mohli dostat do nějakých nepříjemností, seržante?" odsekl. "Vždyť my pracujeme

pro vládu."

"Je to mazaný ďábel, pane!" upozorňoval Srazil, jako kdyby to byla charakterová vada.

"Tak a teď mě všichni dobře poslouchejte, ano?" zvýšil Karcer hlas. "Tentokrát žádné chyby, žádné omyly! Chci Kýlu živého, jasné? A pak toho kluka Elánia. S těmi ostatními si můžete dělat, co chcete!"

"A proč chcete zrovna ty dva živé?" ozval se mu za zády tichý hlas. "Mám dojem, že Kýlu chce Picbudka mrtvého. A co tak špatného udělal ten kluk?"

Karcer se rychle otočil. K jeho mírnému překvapení sebou policista za ním netrhl.

"Jak se jmenujete, pane?" řekl Karcer.

"Kabátník."

"Mirko je jeden z těch, o kterých jsem vám povídal, pane," ozval se Srazil naléhavým hlasem. "Kýla si na něj zasedl, pane, potom, co -"

"Drž hubu," přerušil ho Karcer, aniž spustil oči z Mirka kabátníka. Ve tváři toho muže neviděl ani stopu strachu, dokonce ani náznak nějaké nervozity. Kabátník mu prostě a jednoduše oplácel pohled pohledem.

"To jste si s námi vyrazil jen tak pro zábavu, Kabátníku?"

"Ne, kapitáne. Kýlu nemám rád. Ale mladý Elánius je jenom kluk, kterého vzal někdo do vleku. Co s ním chcete udělat?"

Karcer se naklonil kupředu. Kabátník neuhnul ani o centimetr.

"Vy jste patřil k povstalcům, že?" sykl Karcer. "Vy prostě nerad děláte to, co se vám přikáže, nemám pravdu?"

"Teď dostanou pořádnou dávku zázvorového piva!" ozval se hlas opilý škodolibým potěšením.

Karcer se otočil a podíval se na hubeného Fretku, oblečeného v černém. Fretka byl dost otrhaný, hlavně díky tomu, že se vehementně bránil, když se ho policisté snažili vytáhnout z cely, a dosti potlučený, protože ho pak venku čekali Štverák a Zababral. Nechali ho však naživu, protože utlouct něco, jako byl Fretka, k smrti bylo pro ty dva plýtváním energií a ranami pěstí.

Pod Karcerovým pohledem se ale celý otřásl. Celé jeho tělo bylo jediným třasem.

"Řekl jsem, abys mluvil, ty mrňavý psí hovno?" podíval se na něj Karcer.

"Ne, pane!"

"Správně. A to si pamatuj. Jednoho dne by ti to mohlo zachránit život!" Karcer obrátil svou pozornost zpět k Mirkovi. "Dobrá, ty krasavče inteligentní, tohle je ten zářící nový den, na který jsi čekal. Chtěl jsi ho, tak ho máš. A my teď musíme jen vymést pár včerejších zbytků. Přesně podle příkazů tvého kamaráda, lorda Picbudky. A není na tobě ptát se koho a kde, natož proč mladého Elánia! Tak abych ti řekl co a jak, tak především proto, že je to mládenec, který by mohl sloužit k užitku města, kdyby ho někdo nějakou dobu ochránil před špatnou společností. Teď mě napadlo, že Srazil tvrdí, že ti to myslí. Takže mi řekni, co podle tebe udělá Kýla."

Mirko na něj vrhl pohled, který byl poněkud delší, než se Karcerovi líbilo. "Je to obránce," odpověděl po nějaké přestávce. "Vrátí se na strážnici. Připraví nové pasti, vybaví mužstvo a počká si na vás."

"Hmm?"

"Je hrozně nerad, když jeho muži přijdou k úrazu."

"Tak to ho dneska čeká ošklivý den," komentoval jeho výrok Karcer.

Zhruba v polovině ulice Kotevního řetězu narazili na barikádu. Nebyla nic moc. Několik dveří, jeden dva stoly... v porovnání s Velkou barikádou se měnila v kupku nábytku z obývacího pokoje a prakticky neexistovala.

Karcerova polofonnální skupina procházela pomalu ulicí a její příslušníci nahlíželi do domovních vchodů a průjezdů. Lidé před nimi prchali na všechny strany. Někteří lidé chodí způsobem, který široko daleko signalizuje, že jim po boku kráčejí nepříjemnosti.

Elánius se přikrčil za provizorní hradbou a vyhlédl škvírou ven. I jim se cestou podařilo získat několik samostřílů, které jim ochotně poskytli prchající vojáci, ale viděl, že Karcerovi muži jich mají přinejmenším patnáct. A nad šeříkovým oddílem měli převahu dva ku jedné.

Kdyby se naskytla nějaká trochu vhodná šance, vyřídil by to s Karcerem hned. Tak to sice být nemělo, ale... Chtěl, aby lidé toho muže viděli viset, chtěl, aby ho potrestalo město. Kdyby se vrátil s prázdnýma rukama, zůstala by část celého příběhu otevřená jako nezahojená rána. Odněkud z barikády vedle sebe zaslechl tiché vzlykání. Věděl, že to není mladý Sam a že Noby Nóblhóch už dávno vyplakal všechny slzy, které jeho malé tělíčko dokázalo vyprodukovat. Byl to Reg. Seděl opřený zády o provizorní hradbu, potrhanou vlajku přes kolena a po tvářích mu stékaly slzy, které mu odkapávaly z brady.

"Regu, měl bys zmizet," zavolal na něj polohlasem Elánius. "Vždyť nemáš ani zbraň."

"A k čemu to bude dobré, co?" vzlykl Reg. "Měl jste, sakra, pravdu, seržante. Věci se opakujou pořád dokola a dokola! Zbavil jste se těch podělaných Speciálů, a oni jsou tady zas! Tak k čemu je to dobré? Tohle město by mohlo být tak skvělé, ale to ne, ne, ti zkurvysyni vždycky skončí nahoře! Nikdy se nic nezmění! Oni dostanou svůj plat a s námi klidně vyběhnou!"

Karcer se zastavil nějakých dvacet kroků od barikády a pozorně si ji prohlížel.

"Tak už to na světě chodí, Regu," odpověděl tiše Elánius a v duchu počítal nepřátele.

Zpoza rohu vyjel těžký krytý vůz a jeho kola pod velkým nákladem duněla na dlažbě. Zastavil kousek od Karcera a jeho skupiny, možná proto, že cesta byla zablokována, ale nejspíš proto, že jeden z Karcerových lidí se obrátil ke kočímu a namířil mu samostříl na hlavu.

"Tak a teď ti krvaví psi vyhráli," zasténal Reginald.

"A tak to bude celý týden," odpověděl mu Elánius, který se pokoušel sledovat pohyb příliš mnoha lidí najednou.

Karcerovi muži se rozptýlili po ulici. Mohli si to dovolit, měli palebnou převahu. Nesměl připustit, aby se dostali za

barikádu.

Muž, který mířil na kočího vozu, kterým nebyl mimochodem nikdo jiný než pan Kolík, příliš pozorný nebyl. Teď si Elánius zoufale přál, aby zůstal se skupinou ve voze. No jo, někdo už tu šarvátku musí začít -

"Tak co? Chcete si po někom vystřelit? Vy svině!"

Všichni zvedli užaslé pohledy. Dokonce i Karcer. Reginald se za barikádou postavil, zamával vlajkou sem a tam a začal přelézat navršené kusy dřeva.

Třímal prapor jako znamení vzdoru. "Můžete si vzít naše životy, ale nemůžete nám vzít naši svobodu!" vykřikl.

Karcerovi muži se podívali jeden na druhého, očividně v rozpacích nad tím, co znělo jako nejhůře vymyšlený válečný pokřik v dějinách celého vesmíru. Elánius viděl, jak se jim pohybují rty, když si ta slova opakovali a snažili se je pochopit.

Karcer pozvedl kuši, mávl na své muže a zvolal: "Omyl!"

Reginalda zasáhlo pět těžkých střel, takže než klesl na kolena, jeho tělo poskočilo jakoby v náznaku podivného tance. Stalo se to během několika vteřin.

Elánius otevřel ústa, aby dal rozkaz k útoku, ale vtom zvedl Reginald hlavu. Za naprostého ticha použil násadu vlajky jako oporu a vytáhl se na nohy.

Zasáhly ho další tři šípy. Sklopil oči k vlastní hubené hrudi, která se teď ježila peřím, a udělal krok kupředu. A další.

Jeden ze střelců vytáhl meč a probodl postřeleného muže, ale vzápětí ho odhodila stranou Reginaldova rána tak silná, že se zdálo, jako by muže zasáhlo kovářské kladivo. A v řadách Karcerovy skupiny se najednou rozpoutal boj. Někdo v policejní uniformě tasil meč a zabil dva střelce. A muž z vozu se vracel ze dvou zpět do akce.

"Na ně!" vykřikl Elánius a přeskočil barikádu.

Další plán neexistoval. Havránek a jeho muži se vyrojili z vozu. Byla tady pořád ještě otázka nabitého samostřílu, ale když se na vás řítí ze dvou stran muži s tasenými meči, není samostříl zdaleka to, co byste chtěli držet v ruce.

Přijde to, až zavoláš...

Plány, budoucnost, politika... to vše teď bylo zapomenuto. Elánius se sehnul pro meč, který někomu vypadl z ruky, a vrhl se kupředu. Z hrdla se mu draly neartikulované zvuky, a zatímco mával oběma čepelemi jako šílený, vrhl se na nejbližšího nepřítele. Ten se vzápětí zřítil bez hlavy k zemi.

Viděl, jak Mňácal upadl v hloučku bojujících, a několika skoky k němu doběhl, aby ho ochránil před útočníkem. Pak se obrátil a postavil se Srazilovi, který odhodil meč a dal se na útěk. A Elánius pokračoval dál. Nebojoval, on porážel jako na jatkách. Uhýbal ranám, aniž je viděl dopadat, odrážel útoky, aniž viděl, odkud přicházejí, a nechával šestý smysl a staré dobré podvědomí dělat svou práci. Jakýsi voják se zezadu blížil k mladému Samovi a Elánius mu doslova v sebeobraně uťal paži. Bojoval dál a volný kruh kolem něj se stále zvětšoval.

A najednou, stejně rychle, jak přišla, bestie i zmizela a zanechala po sobě jen rozzuřeného muže se dvěma meči.

Karcer se svými muži - a bylo jich mnohem méně - se stáhl ke straně ulice.

Tračník klečel na kolenou a zvracel. Havránek ležel na zemi a Elánius si byl jistý, že je mrtev. Noby ležel na zemi, ale to zřejmě jen proto, že ho někdo pořádně nakopl a on, když už byl jednou na zemi, zůstal ležet, protože to považoval za nejbezpečnější. Na ulici leželo hlavně množství Karcerových mužů, kterých padlo více než polovina. Řada dalších prchla před šílencem se dvěma meči a několik jich dokonce uteklo před Reginaldem Půlbotkou, který teď seděl na barikádě a pozoroval s úžasem chomáč šípů, které mu trčely z hrudi. A jak se tak díval, přišla konečně chvíle, kdy jeho mozek došel k poznání, že na základě toho, co vidí, musí být mrtev, a Reg pomalu přepadl na záda. Jenže to ještě netušil, že během pouhých několika hodin čeká jeho mozek pěkné překvapení.

Nikdo neví, proč se z některých lidí stávají přirozené zombie, u nichž je slepá životní síla nahrazena syrovou a tvrdohlavou silou vůle. Jistě v tom hraje svou roli přístup toho kterého člověka... Život Reginaldu Půlbotkovi teprve začínal.

Mladý Sam se stále ještě držel na nohou. Vypadal, jak kdyby měl každou chvilku zvracet, ale přežil a to znamenalo, že si ve své první šarvátce vedl skvěle. Obdařil Elánia mdlým úsměvem.

"A co teď, seržante?" vymáčkl ze sebe, zatímco si stahoval helmu a otíral si potem zvlhlé čelo.

Elánius vrátil meč do pochvy a nenápadně z kapsy vytáhl jednoho z malých pomocníčků pana Tvrdoboje.

"To záleží na tom, jak to dopadne támhle," ukázal rukou. Sam se poslušně obrátil tím směrem a Elánius ho opatrně uspal.

Když zastrkoval zabiják zpět do kapsy, všiml si, že ho pozoruje Mirko Kabátník.

"Na čí straně vlastně jste, Mirko?" zeptal se.

"Proč jste toho kluka praštil?" zamračil se Mirko.

"Rád bych ho z toho vynechal. Chcete mi snad něco říci?"

"Moc toho není, seržante." Mirko se usmál. "Všichni se dneska hodně učíme, co?"

"To máte pravdu," přikývl Elánius.

"Tak třeba mi došlo, že támhle naproti jsou mnohem větší prevíti, než jste vy, seržante."

Tentokrát se usmál Elánius. "Jenže já se víc snažím, Mirko."

"Znáte Karcera?"

"Je to vrah. A prakticky cokoliv si vzpomenete. Zlý, naprosto bezohledný vrah, kterému to myslí."

"Takže tohle chcete hnát až do konce?"

"Jo. Musím. Tohle musíme zastavit, Mirko. Je to jediná možnost. Buď to skončí hned, nebo nikdy. Dokážete si představit, co všechno by se dělo teď, když je jedna ruka s Picbudkou?"

"Ano, to tedy dovedu," přikývl Mirko. "Dobře, stejně jsem neměl na večer nic v plánu. Ale mohl byste mi říct jednu věc, seržante. Jak to všechno víte?"

Elánius zaváhal. Ale ve chvíli, jako je tahle, záleží na tom?

"Jsem z tohoto města," řekl Elánius. "Ale došlo k tomu, že se udělala... hm... díra v čase, nebo něco podobného. Jinak vám to, Mirko, prostě říct neumím. Přicestoval jsem sem časem, Mirko, a přísahám, že je to pravda."

Mirko si ho prohlédl od hlavy k patě. Elániova zbroj, ruce a polovina tváře byly zbroceny krví a v ruce svíral zkrvavělý meč.

"Ze které doby?" zeptal se Mirko.

Čas se zastavil. Kabátník ztuhl a vybledl, svět kolem Elánia se změnil v říši ve všech odstínech šedi.

"Už jsme skoro tam, vaše vznešenosti," oznámil mu Zametač, který náhle stál Elániovi za zády.

"U bohů!" zaječel Elánius a odhodil meč na zem. "Tedy takhle si tady moc kamarádů neuděláte, víte to?"

Meč nedopadl na zem. Zůstal viset několik centimetrů od jeho ruky a zešedl. "Je tady jen několik věcí, které vám musíme říci," sděloval mu Zametač, jako kdyby byl meč visící ve vzduchu běžnou samozřejmostí.

"Co se stalo s tím zatraceným mečem?" zamračil se Elánius, pro nějž to běžná samozřejmost nebyla.

"Čas se pro všechny ostatní, s výjimkou vás, zastavil," vysvětloval mu Zametač trpělivě. "Každé jednotlivé slovo této věty je lží, ale je to lež velmi užitečná. Potřebujeme jen několik vteřin, než všechno připravíme..."

Teprve teď měl vlastně Elánius čas se pořádně rozhlédnout. Celá ulice byla temnější, jako kdyby se boj odehrál v pološeru těsně před východem slunce. Jediné barevné skvrny byla roucha a tváře Zametače a Qua, kteří manévrovali s velkým dvoukolákem z boční uličky. Na káře bylo několik malých kamenných válců a tělo Johna Kýly zabalené v kusu plátna.

"Máme pro vás několik skvělých novinek," oznamoval Lu-Tze.

"Ano?" odpověděl Elánius bezbarvě. Pak přešel k mrtvému tělu.

"No jistě," přikyvoval Qu a začal vykládat kamenné válce. "Mysleli jsme, že vás budeme muset přesvědčit, abyste si svlékl celou zbroj, ale teď si myslím, že to nebude zapotřebí."

"To proto, že zbroj tady zůstane i tak," doplňoval Lu-Tze. "Patří sem, chápete?"

"Ne," odpověděl Elánius. "Nechápu ani jediné zatracené slovo z toho, co tady říkáte." Sáhl na tělo. "Hrozně chladný," řekl. "Přesně to si pamatuju. Byl tak studený."

"To s lidmi udělá márnice," odpověděl Zametač vážným hlasem.

"Tak a teď mě laskavě pozorně sledujte, veliteli," přerušil jejich rozhovor Qu. "Až začneme používat-"

Elánius zvedl hlavu a v očích mu rudě zablesklo násilí. Zametač položil Quovi ruku na rameno.

"Máme na minutu nebo dvě práci," řekl.

"Jo, ale je životně důležité, aby věděl, že -"

"Máme tady práci tak na minutu nebo dvě," opakoval Zametač a udělal zvláštní obličej.

"Hm? Co? Oh. Aha. No.... máme tady nějakou... na minutku... na dvě... Musíme... nějakou práci."

Poodešli stranou. Elánius koutkem oka pozoroval, jak procházejí ulicí sem a tam, jako by prováděli nějaká měření.

Podíval se znovu na Jana Kýlu. Co měl říci? Je mi líto, že jste mrtev? Kýla původně zemřel na barikádě, ne v pouličním boji. Nicméně byl mrtev.

Elánius byl velmi vlažný věřící. Navštěvoval policejní pohřby a ty církevní podniky, které to vyžadovaly z titulu jeho funkce velitele Městské hlídky, ale co se týkalo toho ostatního... no, člověk občas vidí věci, při jejichž spatření nedokážete věřit nejen v bohy, ale ani v lidskost, a v některých případech dokonce ani vlastním očím. Podle toho, co si pamatoval, to Kýla cítil stejně. Člověk se s tím musel smířit. Jestliže skutečně existovali nějací bohové, pak musel člověk dojít k názoru, že i oni se většinou smíří s tím, jak věci fungují, a nezasahují do nich, pokud nějak fungují.

Co můžete říci mrtvému policajtovi? Co by chtěl on, aby bylo řečeno?

Aha...

Naklonil se k němu blíž. "Za tohle bude Karcer viset," řekl polohlasem a narovnal se.

Za zády si mu velmi teatrálně odkašlal Zametač. "Jste připraven, vaše milosti?"

"Dost připraven," přikývl Elánius.

"Už jsme vám řekli o té zbroji," začal Zametač. "Bude to -"

"Háček je v tom, veliteli," přerušil ho Qu, "že vy a ten chlápek Karcer a všechno oblečení a věci, se kterými jste sem přišli, vytvářejí prodlužovanou transčasovou anomálii, která vykazuje silné napětí."

Elánius se obrátil k Lu-Tzemu a upřel na něj tázavý pohled.

"Je velmi, opravdu velmi těžké přemístit věci z doby, do níž náleží, do jiného časového období, ale je mnohem jednodušší vrátit je zpět do času, odkud přišly," překládal Zametač.

Elánius na něj zíral dál.

"Všechno, skutečně všechno má nesmírnou snahu zůstat tam, kde by to mělo být," zkoušel to Zametač dál.

"Tak dál," řekl Elánius.

"Jediné, co uděláme, je, že tak trochu... namažeme cestu," pokračoval Lu-Tze. "Pak do toho jen maličko strčíme a všechno zapadne do původních kolejí. A šup, jste ten tam. Snídal jste dnes ráno něco?"

"Ne!"

"Takže tady alespoň nebude takový nepořádek," okomentoval jeho odpověď Zametač. Když se Elánius zatvářil nechápavě, pokračoval: "Nestrávená potrava. Zůstane tady, rozumíte?"

"To chcete jako říci, že se mi vyrve z -"

"Ne, ne ne," odpověděl rychle Qu. "Ani si toho nevšimnete. Ale až se vrátíte zpět, doporučoval bych pořádně syté jídlo."

"A moje zbroj, ta tady zůstane taky?"

Qu se rozzářil. "Jistě, vaše vznešenosti. Všechno. Páska přes oko, ponožky, všechno."

"Boty taky?"
"No jistě. Všechno."
"A co moje spodky?"
"Ty taky, vždyť říkám, všechno."
"Takže já se tam vrátím nahý?"
"Jediné oblečení, které je v módě vždycky a nosí se všude," přikývl Zametač.
"Jak je ale možné, že když jsem se dostal sem, bylo to v celém brnění?" zeptal se Elánus. "A ten zatracený Karcer měl své nože, to bych odpřísáhl!"
Qu otevřel ústa, ale Lu-Tze byl rychlejší.
"Jest zapotřebí tisíce kroků, aby člověk vystoupil na vrcholek hory, ale stačí jediný krůček, abyste spadl zpátky dolů," řekl. "Stačí?"
"No, přiznám, že to dává jistý smy-" začal Elánius.
"Ale tak to přece vůbec nefunguje, Lu-Tze!" zasténal Qu.
"Ne," přikývl Zametač, "ale je to další taková dobrá lež. Podívejte, veliteli, v dohledu není žádná vhodná bouře a my nemáme nastřádánu dostatečnou zásobu času. Tohle je polní operace. Je to to nejlepší, co za daných podmínek dokážeme. Dostaneme zpět vás i vašeho vězně, i když pravděpodobně neskončíte kvůli časovým posunům na stejném místě. Je pro nás dost těžké zajistit, abyste se neobjevil sto metrů nad zemí, to mi věřte. Posílat tam s vámi všechno vaše oblečení, které patří sem, by spotřebovalo obrovské množství energie. Takže jste připravený? Musíte se vrátit tam, kde jste stál. Chyťte Karcera tak rychle, jak to jen půjde. Musíte ho držet, jinak zůstane tady."
"Dobrá, ale změnil jsem tady spoustu věcí!" napadlo Elánia.
"To už nechte na nás," potřásl hlavou Zametač.
"A co Kýla?" zajímal se dále Elánius a neochotně se vracel na své původní místo.
"S tím si nedělejte starosti. Vysvětlili jsme vám to už v chrámu. Oblečeme ho do vaší zbroje. Zemře v boji."
"Dohlédněte na to, aby se mladému Samovi nic nestalo!" řekl Elánius, když ho Qu opatrně aranžoval do původní polohy. Malé kamenné válce se začaly roztáčet.
"Dohlédneme!"
"A taky dohlédněte na to, ať Rega Půlbotku slušně pohřbí!"
"Dohlédneme!"
"A ne moc hluboko, za pár hodin bude chtít ven!"
Qu na něj naposled souhlasně kývl.
"Šťastnou cestu, veliteli."
Čas se dal znovu do pohybu.

* * *

Mirko na něj upíral tázavý pohled. "Co se to právě teď stalo, seržante? Na okamžik jste se rozmazal."
"Už žádné otázky, Mirko," odpověděl Elánius a přemáhal pocit nevolnosti. "Teď bychom měli Picbudkovi ukázat, kde leží jeho hranice, co myslíš? Ukončeme to-"
Zaútočili a ostatní se k nim přidali.
Elánius si to později vždycky vybavoval zpomaleně. Někteří z Karcerových mužů se dali při pohledu na útočící na útěk, jiní rychle pozvedli zbraně a uprostřed nich stál Karcer se svým jízlivým úsměvem na tváři. Elánius se snažil dostat mezi bojujícími co nejdříve k němu a přitom se bránil, uskakoval a uhýbal ranám.
Když se přiblížil, Karcerův výraz se náhle změnil. Elánius se prodíral mezi bojujícími muži, odrážel útoky, ale nevyhýbal se boji, sám rozdával rány a odhazoval nepřátele stranou. Karcer pozvedl meč a zaujal šermířský postoj, ale v hustém davu nebyl na nějaké šermířské jemnůstky a finty čas. Elánius se vrhl kupředu jako rozzuřený býk, odrazil Karcerův meč a chytil svého nepřítele za krk.
"Takže teď v tom lítáš, starej kámo," zasyčel mu do tváře. Pak všechno zčernalo.
Později si říkal, že v tom mělo být něco víc. Třeba rychle ubíhající modré tunely, záblesky oslňujícího světla, nebo že se mělo pohnout slunce na obloze a roztočit se jako šílené. Dokonce i kalendář, jehož stránky by se obracely a vytrhávaly v rychlém sledu, by byl něco.
Jenže to byla jen temnota toho nejhlubšího spánku následovaná bolestí, když dopadl na zem.
Elánius cítil ruce, které se ho chopily a zvedly ho na nohy. Setřásl je, hned jak cítil, že stojí pevně, a bezbarvou mlhou zaostřil na tvář kapitána Karotky.
"Rád vás vidím, pane, opravdu, vždyť -"
"Jsem v pořádku," zakrákoral Elánius, který měl pocit, že má krk vycpaný pískem. "Kde je Karcer?"
"Máte ošklivou ránu tady na -"
"Vážně? To se divím," zavrčel Elánius. "A teď, kde je Karcer, u všech ďáblů!"
"To nevíme, pane. Vy jste se prostě objevil ve vzduchu kousek nad zemí a spadl jste. A v záplavě modrého světla, pane!"
"No bodejť," zabručel Elánius. "Dobrá, musel se tady někde objevit. Nejspíš někde blízko."
"Dobrá, pane. Řeknu chlapům, aby -"
"Ne, nic takového," přerušil ho Elánius. "Ten ještě chvilku počká. Nakonec, kam by šel?"
Nebyl si tak docela jistý, že ho unesou nohy. Měl dojem, že jeho dolní končetiny patří někomu úplně jinému, někomu, kdo má velmi špatný cit pro rovnováhu.

"Jak... jak dlouho jsem byl pryč?" zeptal se. Kupředu se prodral Rozšafín Ctibum.
"Asi půl hodiny, vaše vznešenosti. My jsme... ehm... tedy došli jsme k závěru, že nastala krátkodobá porucha v kontinuu času, která v kombinaci s úderem blesku a stálým magickým nábojem univerzitní knihovny zavinila protržení současné časové hladiny -"
"Ano, tak nějak mi to taky připadalo," přikývl Elánius spěšně. "Tak říkáte půl hodiny?"
"Zdálo se vám to delší?" zajímal se Rozšafín a vytáhl z kapsy zápisník.
"O něco," přikývl znovu Elánius. "Tak a teď, nemáte tady někdo náhradní spodky, které bych si mohl -"

Vidím odsud shora váš dům...

To byl přesně Karcer. Rád pozoroval, jak se někdo dusí ve vlastní šťávě, a využíval k tomu lidskou představivost.
Před okamžikem Elánius řekl: Nakonec, kam by šel?
"Kapitáne, chci, abyste se vy a každý muž, kterého můžete postrádat, každý zatracený chlap do posledního, okamžitě vydali do mého domu. Okamžitě, rozumíte? Vyrazte hned, hned, jasné?" Pak se obrátil k Vzoromilu Výsměškovi. "Arcikancléři, nemohl byste mě tam dostat rychleji?"
"Hlídka žádá o magickou pomoc?" ujišťoval se šokovaný arcikancléř.
"Prosím," dodal Elánius.
"Jistě, ale uvědomujete si, že na sobě nemáte ani nitku a -"
Elánius to vzdal. Lidé se vždycky dožadovali vysvětlení. Rozehnal silou vůle rosol, který se mu tvořil v nohou, vyběhl z knihovny a pádil přes trávníky na nádvořích, až doběhl na univerzitní Stejně velký most, kde předeběhl Nobyho a Tračníka, kteří supěli v patách ostatních běžících policistů a marně se je snažili udržet alespoň na dohled.
Na druhé straně mostu se rozkládala zahrada známá jako Magické potěšení. Elánius jí proběhl a větévky ho šlehaly po nahých lýtkách, pak měl zahradu za zády a ocitl se na staré koňské stezce, po níž kdysi chodívali koně tahající lodě po řece, a k cákancům od krve se přidávaly cákance od bláta. Pak doprava a doleva a kolem užaslých přihlížejících, pod nohama ucítil velké kočičí hlavy ulice Vodní brázdy a našel v sobě ještě tolik sil, že o něco zrychlil. Nezpomalil, dokud nedoběhl na štěrkovou příjezdovou cestu, a když se konečně chopil provazu od domovního zvonu, měl pocit, že v následující vteřině ztratí vědomí.
Ozval se zvuk spěchajících kroků a dveře se rozletěly dokořán.
"Jestli nejsi Jeefes," zavrčel Elánius a pokoušel se zaostřit, "tak bude malér."
"Vaše milosti! Co se vám to stalo?" zvolal komorník a vtáhl ho do vstupní haly.
"Nic!" odsekl Elánius. "Jen mi doneste čistou uniformu, tiše a nenápadně, a nedovolte, aby se Sibyla dozvěděla, že -"
Podle toho, jak se změnil výraz Jeefesovy tváře, pochopil, že něco není v pořádku.
"Co je se Sibylou?"
Jeffes ustoupil. I medvěd by byl ustoupil.
"Nechoďte tam nahoru, pane! Paní Obsáhlová říká, že je to... že je to všechno nějak komplikované, pane. Věci se nám tady nedějí, jak se tedy... čekalo... spíš jaksi -"
"Dítě už se narodilo?"
"Ne, pane, očividně nikoliv, pane. Je to spíše v tom... paní Obsáhlová říká, že zkouší všechno, a prý bychom možná... měli poslat pro doktory, pane."
"Kvůli porodu?"
Jeefes sklopil oči Po dvaceti bezchybných letech, kdy působil jako osobní pánský komorník, se teď poprvé třásl. Nikdo si nezasloužil stát proti Samu Elániovi ve chvíli, jako byla tato.
"Omlouvám se, pane..."
"Ne!" vykřikl Elánius. "Neposílejte pro žádného doktora. Já sám znám jednoho doktora! A ten ví všechno o... takových věcech! Ten bude nejlepší!"
Vyběhl z domu právě ve chvíli, kdy se na trávník u cesty snášelo koště pilotované samotným arcikancléřem.
"Řekl jsem si, že bude asi nejlepší, když sem zaletím," hlásil Vzoromil Výsměšek. "Je snad něco, co bych -"
Elánius se vyšvihl za arcikancléře dříve, než mág stačil z koštěte slézt.
"Dopravte mě do Překmitnuté ulice. Dokážete to?" zajímal se.
"Tak se držte, vaše vznešenosti," odpověděl Výsměšek a odstartoval. Elániovi klesl žaludek až někam ke kolenům, protože koště startovalo vertikálně. V duchu si udělal malou poznámku, že je třeba povýšit Cvočka Cvrkala a koupit mu toho supa, kterého si tolik přál. Nikdo, kdo byl ochoten denně absolvovat pro blaho města něco takového, nebyl dost zaplacený.
"Sáhněte si do mé levé kapsy," ozval se najednou Výsměšek, když nabrali potřebnou výšku. "Myslím, že tam najdete něco, co vám patří."
Elánius, který dobře věděl, co všechno kapsy mágů mohou obsahovat, neobyčejně opatrně a nervózně vsunul ruku do levé kapsy Výsměškova pláště. Nejdříve vytáhl kytici papírových růží, pak dlouhou řadu malých státních vlaječek... a nakonec ploché, mírně prohnuté, stříbrné pouzdro na doutníky.
"Spadlo kvestorovi rovnou na hlavu," vysvětloval arcikancéř, zatímco se ostrou zatáčkou vyhýbal rackovi. "Doufám, že se nepoškodilo."
"Je... v pořádku," přikývl Elánius. "Děkuju vám. Ehm... já bych si ho zatím nechal u vás, bylo by to možné? V téhle chvíli nemám jedinou kapsu, do níž bych si ho mohl uložit."
I ono našlo svou cestu nazpět, pomyslel si Elánius. Jsme doma.
"A pak ještě spadla jedna bohatě zdobená zbroj přímo na střechu budovy Silnoproudé magie v našem areálu, odrazila

se a zřítila se na nádvoří," pokračoval Výsměšek, "a mám to potěšení vám oznámit, že tím pádem -"

"Je velmi poškozená?" nadhodil Elánius. Výsměšek zaváhal. Dobře znal Elániův vztah k pompézním věcem a přezdobeným pancířům. "Velmi poškozená, obávám se, že téměř nenapravitelně, vaše vznešenosti. Je působením těhlectěch kvantových tentononciček, nebo jak jim to říká Ctibum, úplně zničená, řekl bych."

Elánius se otřásl. Byl pořád ještě úplně nahý. Dokonce i ta nenáviděná úřední uniforma by mu byla přišla vhod. Ale na tom teď moc nezáleželo. Pozlátko a peří a distinkce a pocit chladu... je tady spousta jiných věcí, které jsou a vždycky budou důležitější.

Seskočil s násady dřív, než koště zastavilo, chvilku se motal v kruhu, ale pak padl na dveře doktora Mechorosta a zabušil na ně oběma pěstmi.

Dveře se po chvilce maličko pootevřely a známý hlas, věkem změněný opravdu jen minimálně, řekl: "No? Co je?"

Elánius rozrazil dveře dokořán. "Podívejte se na mě, doktore Mechoroste," řekl.

Mechorost poněkud vypoulil oči. "Kýlo?" řekl. Jednou rukou se opíral o rám dveří a v druhé svíral největší injekční stříkačku, jakou kdy Elánius, viděl.

"To není možné. Jana Kýlu přece pohřbili. Víte přece, že ho pohřbili," potřásl hlavou Elánius. Všiml si obrovského nástroje v doktorově ruce. "Co se, k čertu, chystáte provádět s tímhle?"

"Chci si upéct krocana, abyste věděl, a tímhle ho teď nastřikuju směsí oleje a koření. Poslyšte, a kdo tedy jste, protože vypadáte přesně jako -"

"Seberte si všechno to svoje porodní nádobíčko a pojďte okamžitě se mnou," přerušil ho Elánius. "Všechny ty legrační věcičky, o nichž jste tvrdil, jak skvěle fungují. Vezměte si je všechny. A já z vás udělám nejbohatšího doktora na světě," sliboval Elánius, muž, který na sobě neměl nic víc než krev a bláto.

Mechorost nerozhodně hodil rukou ke kuchyni. "Ale já teď právě vytáhl toho krocana z -"

"Dejte si toho vašeho krocana vycpat!"

"No, to jsem se právě chystal -"

"Jdeme!"

Koště se třemi osobami na násadě nelétalo právě nejlépe, ale pořád ještě to bylo rychlejší než chůze a Elánius věděl, že v tomto stavu by ničeho rychlejšího schopný nebyl. Došel mu dech a došly mu skoro všechny síly už v okamžiku, kdy doběhl domů poprvé. Teď už pro něj představovalo test vytrvalosti to, že se držel na nohou. Takže musel buď letět na koštěti, nebo se plazit po břiše.

Koště se konečně neohrabaně sneslo z nebe a velmi nejistě přistálo na trávníku u domu.

"Dáma v pokoji nahoře, velká ložnice nalevo od schodů. Je tam porodní bába, ale neví si rady. Tolik peněz, kolik si řeknete. Tak do toho."

Mechorost vběhl do domu. Elánius, kterému pomáhal Výsměšek, šel velmi ztuha a těžce, a tak nestačili ani dojít ke dveřím, když z nich doktor pomalu vycouval. Jak se postupně vynořoval, bylo jasné, že to má na svědomí Navážka, který doktorovi tiskl k nosu svůj těžký samostříl.

Když Elánius promluvil, zněl jeho hlas poněkud tlumeně, protože ležel na břiše v blátivé cestě.

"Odložte ten samostříl, sežante," vypravil ze sebe.

"Vběhnul dovnitř jako šílenej, pane Elánius," zaduněl Navážka.

"Protože je to doktor, seržante. Pusťte ho nahoru a to je rozkaz. Díky."

"Dobrá, pane Elánius," odpověděl Navážka a neochotně ustoupil stranou, přičemž si samostříl přehodil přes rameno. V tom okamžiku zbraň spustila.

Když dunění utichlo, Elánius vstal a rozhlédl se. Ty keře se mu nikdy moc nelíbily. Takže v pořádku. Nezůstalo tam nic, jen několik nejsilnějších stromů a ty byly na jedné straně oloupány z kůry. Na několika místech doutnala tráva.

"No, omlouvám se, pane Elánius," řekl troll a bylo vidět, že ho to opravdu mrzí.

"Co jsem ti tolikrát říkal o kamarádce Pojistce?" ušklíbl se na něj Elánius slabě.

"Když na kamarádku Pojistku nedbáš, ni v panu Samostříloví přítele nemáš," zarecitoval Navážka a zasalutoval. "Omlouvám se pane, ale všichni jsme poslední dobou tak trochu našponovaný."

"Já tedy rozhodně," ozval se arcikancléř, který se právě zvedl z trávníku a teď si vybíral z plnovousu větévky a úlomky kůry. "Po zbytek dne už asi nebudu pořádně chodit. Navrhuju, seržante, abychom teď zvedli doktora, opláchli ho pod pumpou a vzali ho nahoru..."

Věci, které se pak děly, připadaly Elániovi jako sen, který sní za bílého dne. Pohyboval se ve vlastním domě, který byl plný policistů, jako duch. Zdálo se, že všichni chtěli být právě tady.

Velmi pomalu se oholil, musel se soustředit na každý jednotlivý tah břitvou. Jen vzdáleně si uvědomoval různě zvuky, které se draly k jeho vědomí růžovou vatou, jež mu vyplňovala hlavu.

"- říká, že se musí všechny ty příšerné věci vyvařit! To jako proč, myslí si snad, že pak budou měkčí?"

"- trpaslíky i trolly a chci, aby hlídali každé okno a každé dveře, a když říkám každé, tak myslím každé!"

"-postavil nade mě a zařval ‚k sakru, musíte je vařit alespoň dvacet minut'! Jako kdyby to bylo zelí nebo co -"

"- a teď si poručil malou brandy -"

"- paní Obsáhlová odtamtud vyletěla jako fúrie a on řekl, ať už ji tam nepouštějí, nebo že se nezná -"

"- dorazil Igor a nabídl svou pomoc, Mechorost se na něj podíval a řekl, že jedině v případě, že ho dvacet minut povaříme -"

"- když si to tak vezmete kolem, obyčejný felčar a údržbář-"

"- starej dobrej Kamennej ksicht ho zasype zlatem, jestli všechno dobře dopadne -"

„-jo, ale co když to dopadne špatně?"

Elánius, se pomalu oblékl do své běžné pracovní uniformy a musel při tom nutit každou končetinu, každý sval k tomu, aby dělaly to, co od nich vyžadoval. Učesal se. Pak vyšel do haly. Sedl si na jednu z nepohodlných židlí, s helmou na kolenou, zatímco kolem něj spěchali sem a tam duchové mrtvých i živých.

Obvykle - vlastně vždycky - byla v Elániovi jedna jeho část, která pozorovala části ostatní, protože byl policajtem duší i srdcem. Tentokrát tahle část chyběla. Byla někde uvnitř se zbytkem jeho myšlenek, zírala do neurčita a čekala.

"- doneste někdo další ručníky..."
"- teď si poručil velkou brandy -"
"- chce vidět pana Elánia!"

V tom okamžiku Elániův mozek chytil od onoho malého věčného plaménku, který celou tu dobu udržoval jeho myšlenky v pohotovostní poloze. S helmou pod paží vyšel po schodech jako muž, který jde přijmout jakýsi ortel, nebo konečné rozhodnutí. Zaklepal na dveře.

Otevřel mu Mechorost. Jednou rukou svíral kliku a v druhé měl sklenici s brandy a s úsměvem mu ustoupil z cesty.

Sibyla seděla v posteli a záda měla podepřená polštáři. Mlhou vyčerpání viděl, že v náručí drží něco zabaleného do šálu.

"Jmenuje se Sam, Same," oznámila mu. "A žádné námitky."

Vyšlo slunce.

"Budu ho učit chodit!" rozzářil se Elánius. "Nikdo není tak dobrý, když přijde na to, jak lidi naučit chodit!"

A usnul dříve, než dopadl na koberec.

Byla to příjemná procházka svěžím vzduchem časného večera. Elánius zamířil k Pseudopolskému dvoru a za sebou nechával slabé proužky doutníkového kouře. Na stanici přijal gratulace a vyslechl oslavné výkřiky a poděkoval všem za nádherné květiny.

Druhá zastávka pak byla u doktora Mechorosta, kde chvíli pobyl. Seděl a hovořil o takových věcech, jako je například paměť a jak někdy dokáže být zrádná a také o zapomnění a jak může být taková věc někdy výnosná.

Pak se spolu s doktorem odebral do své banky. Nebylo nijak překvapivé, že tahle instituce byla ochotná otevřít i mimo obvyklé úřední hodiny, když to potřeboval muž, který byl nejen vévodou a nejbohatším mužem ve městě, ale současně i velitelem Městské hlídky, ale v neposlední řadě i mužem, který byl odhodlán vykopnout dveře této instituce, pokud by mu nechtěla vyhovět.

Tam vyplnil a podepsal převodní listiny na sto tisíc tolarů a velkou rohovou parcelu u Husí brány, které tímto postupoval jistému doktorovi T. Mechorostovi.

Pak se úplně sám vydal na hřbitov Malých bohů.

Legitimát Primo, ať už byly jeho osobní pocity jakékoliv, věděl dost na to, než aby si dovolil zavřít brány na noc, a naplnil dokonce i všechny lampy.

Elánius přešel po mechem prorostlém štěrku. Zdálo se, že šeříkové květy v položeru září. Jejich vůně se vinula vzduchem jako mlha.

Opatrně se probrodil travou a došel ke hrobu Jana Kýly, kde usedl na kámen v hlavě. Dával přitom pozor, aby nerozházel věnce a předměty na hrobě. Elánius měl dojem, že by seržant snadno pochopil, že i policajt musí někdy sejmout tu váhu ze svých nohou. Pomalu dokuřoval doutník a díval se, jak zapadá slunce.

Po nějaké chvíli zaslechl tiché, škrabavé zvuky po své pravici a v šeru stačil rozeznat, že se travnatý porost na jednom z hrobů pohybuje. Ze země se vynořila šedá ruka, která svírala rýč. Několik drnů se sesulo stranou a z hrobu po jisté námaze vstal Reginald Půlbotka.

Byl napůl venku, když si všiml Elánia a málem upadl nazpět.

"Oh, vy jste mě vyděsil k smrti, pane Elánie!"

"Promiň, Regu," odpověděl Elánius.

"No, samozřejmě... když říkám, že jste mě vyděsil k smrti, je to jen takový -" začala zombie zachmuřeně.

"Jistě, Regu. Já ti rozumím. Tam dole je ticho a klid, že?"

"Velmi poklidno, pane, opravdu velmi poklidno. Obávám se, že si budu muset nejpozději do roka pořídit novou rakev. Dneska už zdaleka nevydrží tolik co dříve."

"Myslím, že těch lidí, kteří by stáli o trvanlivé rakve, moc nebude, Regu," usmál se Elánius.

Reginald pomalu vršil zem rýčem zpět na hrob. "Já vím, že jsou všichni přesvědčeni o tom, že je to přinejmenším trochu divné, ale já si myslím, že jim to prostě dlužím," říkal, jako by se omlouval. "Je to jen jednou za rok, ale je to... solidarita."

"S utlačovanými masami, hm?" nadhodil Elánius.

"Prosím, pane?"

"Nic proti tomu, Regu, já ne," odpověděl mu Elánius šťastně. Tohle byl dokonalý okamžik. Narušit ho nemohl dokonce ani Reg, který se šoural kolem hrobu a rýčem na něm upravoval poslední kousky drnů.

Přijde chvíle, kdy bude všechno jasné, řekl Zametač. Dokonalý okamžik.

Ti, kdož leželi v okolních hrobech, položili životy za něco. V posledních paprscích zapadajícího slunce a prvním světle vycházejícího měsíce, s dokonalou chutí doutníku na jazyku a ve vlahém pocitu, který pochází z dokonalého vyčerpání, to Elánius najednou pochopil.

Historie si najde cestu. Původ událostí se změnil, ale původ mrtvých nikoliv. Byla to zlá, ostudná malá šarvátka, která

ukončila jejich životy, mouchami poskvrněná poznámka v historii, ale ti padlí nebyli ani zlí a neudělali nic, za co by se museli stydět. Neutekli, a přitom mohli utéci a zachovat si čest. Zůstali a on přemýšlel, jestli se jim jejich cesta v tom okamžiku zdála stejně jasná, jako jemu připadala právě teď. Zůstali ne proto, že by chtěli být hrdiny, ale proto, že se rozhodli považovat to za svou práci, za něco, co bylo třeba udělat...

"Tak já půjdu, pane," řekl Reginald a přehodil si rýč přes rameno. Elánius měl pocit, že stojí někde daleko. "Pane?"

"Ano, dobrá, Regu. Děkuju ti," zamumlal Elánus a v růžovém oparu dokonalé chvíle pozoroval, jak desátník prochází tmavnoucí hřbitovní uličkou a mizí ve městě za branou.

Jan Kýla, Vojtěch Tupátko, Meruno Hadrakko, Jaroslav Havránek, Cecil "Mňácal" Klapálek, Mirko Kabátník a technicky Reginald Půlbotka. Ve městě pravděpodobně nebylo více než dvacet lidí, kteří by znali ta jména všechna, protože po nich nezůstaly ani sochy, ani památníky a nikde se o nich dokonce ani nepsalo. Museli jste být u toho.

Cítil se zvláště poctěn tím, že on tam směl být dvakrát.

Slunce zmizelo a noc začínala houstnout. Začala se rozlévat ze stínů, kde se ukrývala přes den, a rozlévala se a spojovala. Elánius cítil, jak se s ní rozlévají i jeho smysly a natahují se na všechny strany jako vousy nějaké obrovské temné kočky.

Hluk města za branami hřbitova poněkud zeslábl, přestože Ankh-Morpork nikdy opravdu nespal. Pravděpodobně se neodvážil.

Teď, v té klidné, vyrovnané náladě Elánius cítil, že jeho uši slyší všechno, všechno, stejně jako tehdy, v onom strašlivém okamžiku v ulici Hrdinů, když si historie přišla vzít, co bylo její. Slyšel slaboučké zvuky v kamenné stěně, jejíž kámen chladl, nepatrné posuvy půdy v Regově hrobě, který se mírně sesedal, tichý šum vysoké trávy, rozkývané vánkem nad hroby... tisíce slaboučkých zvuků, které jen podtrhovaly složitě spletené, koncentrované ticho. Byla to píseň temnoty a někde v ní, spíše na jejím okraji, na samotné hranici slyšitelnosti zaznívalo jakýsi disharmonický tón.

Tak okamžik... do vlastního domu postavil stráže a byli to samí zkušení a ostřílení policisté, kteří se nikdy nezačnou nudit a podřimovat na místě, ne, ti budou skutečně hlídat a zůstanou bystří a ostražití celou noc. Nemusel jim vysvětlovat, jak je to důležité. Takže dům byl v bezpečí. I všechny policejní strážnice zdvojily hlídky...

Ale na Kýlově hrobě něco nebylo v pořádku. Vždycky tam bývalo vejce, rok co rok, takový malý žertík, narážka z minulosti. Teď se však zdálo, že tam není nic, jen úlomky skořápky...

Naklonil se kupředu, aby si zbytky pozorněji prohlédl, a nad hlavou mu proletěl nůž.

Bestie však byla připravena. Bestie nepřemýšlí o úkrytech a obraně. Bestie nepřemýšlí vůbec. Ale zato teď větřila na všechny strany, upírala zrak do stínů, rozebírala noc kousek po kousku a poslala tak Elániovu ruku do kapsy o zlomek vteřiny dřív, než zaslechl svist čepele nad svou hlavou.

Přikrčený se otočil kolem své osy a udeřil Karcera do kolena jedním z nejdokonalejších nástrojů pana Tvrdoboje. Slyšel, jak něco praská, a vrhl se kupředu a nahoru a srazil Karcera na zem.

Nebyla v tom žádná věda. Bestie se utrhla ze řetězu a chtěla zabíjet. Elánius měl zřídka dojem, že by mohl něco udělat pro to, aby byl svět lepší místo, ale teď si jistý byl. Všechno bylo velmi jasné.

A také velmi těžké. Když se Karcer zřítil k zemi, odletěl meč bůhvíkam do trávy. Ale Karcer bojoval a byl tuhý jako dubová houžev. A věřte, že zabít holýma rukama muže, který si nepřeje být zabit, je velmi těžké.

Elánius odhodil mosazný zabiják, protože teď potřeboval pořádně stisknout. Nebylo na to mnoho místa. Karcer se mu pokoušel vrazit palec do oka.

Převalovali se po hrobech, zmítali se a přetahovali v marné snaze získat sebemenší výhodu. Elániovo levé oko se zalilo krví. Jeho zuřivost potřebovala jen jednu jedinou vteřinu a právě ta mu byla odepřena.

Znovu se překulil a natáhl ruku.

Ležel tam meč. Převalil se ještě jednou a ještě a pak vyskočil s čepelí v ruce.

Karcer se také několikrát překulil a na člověka s jedním pochroumaným kolenem se vzpamatoval až neuvěřitelně rychle. Elánius viděl, že se při tom Karcer přidržuje silného kmene šeříkového keře. Temnotou se řinuly okvětní plátky a silná vůně šeříku.

Bylo slyšet, jak se ocel otírá o kůži. Pak na okamžik zableskl nůž. A nakonec se ozvalo ono uchechtnutí, Karcerův slabý smích, který jako by říkal: hej, to je ale skvělá zábava, co říkáte?

"Tak a kdo mě teď zatkne?" prohlásil, když stáli proti sobě a lapali po dechu. "Seržant Kýla, nebo velitel Elánius?"

"A kdo řekl, že tě chci zatknout?" podivil se Elánius a pokoušel se naplnit si plíce. "Bojuji s útočníkem, Karcere."

"Hm, to jste bojoval, pane Elánie," odpověděl stín. "Ale teď tady stojím před vámi." Na štěrku cestičky zazvonil kov. "A už nejsem ozbrojený, haha. Odhodil jsem svou poslední zbraň. Nemůžete zabít bezbranného muže, pane Elánie. Teď mě musíte zatknout. Přivléct mě před Vetinariho. Nechat mě, abych si řekl to svoje. Haha. Nemůžete mě zabít, když tady stojím a nebráním se."

"Nikoho nezajímá, co chcete říct, Karcere."

"Potom byste mě měl raději zabít, pane Elánie. Nemám zbraň. Nemůžu utíkat."

"Ty máš vždycky někde zašitý jeden nůž do zásoby," odsekl Elánius do řevu bestie.

"Tentokrát ne, pane Elánie. Ale no tak, pane Elánie. Nemůžete mít jednomu za zlé, že to zkouší, ne? Haha. Chlap by se měl vždycky snažit ukázat to nejlepší, nemyslíte? Tak heleďte, co jsme si, to jsme si? Co?"

To byl Karcer. Co jsme si, to jsme si. Snažil se. Nemůžete mu mít za zlé, že to zkoušel.

I ta nejnevinnější slova se v jeho ústech měnila na sprostá.

Elánius postoupil o krok kupředu.

"Vy máte pěkný dům, domov, kam se můžete vrátit, pane Elánie. A co mám já?"

A navíc byl ten muž přesvědčivý. Oklamal téměř každého. Člověk by skoro zapomněl na všechny ty mrtvoly.

Elánius sklopil oči.

"A hopla, omlouvám se," ušklíbl se Karcer. "Já vám asi šlápl na hrob, haha. Nemyslel jsem to ve zlém."

Elánius mlčel. Bestie vyla jako šílená. Chtěla ta ústa umlčet.

"Ale vy mě nezabijete, pane Elánie. Vy ne. Ne s tím vaším odznakem. To není váš styl, pane Elánie."

Aniž se na něj podíval, zvedl Elánius ruku a strhl si odznak z klopy.

"Aha, no, je mi jasné, že mě chcete vyděsit, a hodně lidí by asi řeklo, že jste v právu. Podívejte, co kdybychom se dohodli? Já zahodím ten poslední nůž, haha - vy jste na to kápl, že mám ještě jeden, co?"

Bylo to tím hlasem. Dokázal by vás přesvědčit, že to, co víte, je špatně.

"Dobře, dobře, vidím, že jste rozčílený, haha, to chápu a vy víte, že mám vždycky v zásobě ještě třetí nůž, tak jo, teď ho házu na zem, vidíte, hups..."

Elánius už od něj byl sotva na dva kroky.

"A hotovo, pane Elánie. Už žádné nože. Nemůžu utíkat. Vzdávám se. Tentokrát vážně. Vzdávám se, ano? A vy mě prostě zatknete. Kvůli starým dobrým časům?"

Bestie v Elániovi zařvala. Ječela, že Elániovi nikdo nebude zazlívat, když připraví kata o deset tolarů a snídani zdarma. Ano, a dalo se říci, že jedno rychlé bodnutí by bylo milosrdné řešení, protože každý kat věděl, že popravovat se dá rychle a téměř bezbolestně nebo tím horším způsobem, a v celém širém okolí nebyl jediný popravčí, který by někoho, jako je Karcer, nechal odejít bezbolestně. Bohové vědí, že si to ten muž zasloužil...

...ale i přes těch třicet let ho pozoroval mladý Sam.

Když se tomu poddáme my, zlomí se všechno. Tak to prostě je. Můžete to ohnout, a když to dostatečně zahřejete, můžete to ohnout třeba do kruhu, ale nesmíte to zlomit. Když to zlomíte, začne praskat všechno a nic nezůstane nepoškozeno. Začíná to tady a teď.

Sklonil meč.

Karcer zvedl s úsměvem hlavu a řekl: "Nikdy nemá tu správnou chuť, že, myslím neposolené vejce..."

Elánius cítil, jak se mu ruka začíná pohybovat nezávisle na jeho vůli -

Pak se zastavila. Rudá zuřivost ztuhla.

Všude kolem něj byla bestie. A v tom to bylo. Bestie. Užitečná, ale přesto bestie. Mohl jste ji držet na řetězu a přinutit ji třeba tančit nebo žonglovat křišťálovými koulemi. Nemyslela. Byla tupá. Ale vy, vy jste nebyli bestie.

Vy jste nemuseli dělat to, co chtěla bestie. Kdybyste to udělali, Karcer by vyhrál.

Upustil meč.

Karcer se na něj díval a spokojený Elániův úsměv mu dělal víc starostí než předchozí maska zuřivosti. Pak se mu v ruce zableskl kov. Jenže to už se na něj Elánius vrhl, chytil ho za ruku a znovu a znovu mu ji otloukal o náhrobní kámen Jana Kýly, dokud skrytý nůž nevypadl ze zkrvavělých prstů. Pak Elánius pozvedl Karcera s oběma rukama zkroucenýma za zády a tvrdě ho narazil na náhrobní kámen.

"Vidíš to tam nahoře na nebi, Karcere?" řekl s ústy téměř u mužova ucha. "To je západ slunce. To jsou hvězdy. A ty budou zítra večer svítit na mého syna Sama mnohem jasněji, protože už nebudou svítit na tebe, Karcere. Já tě totiž ještě dřív, než oschne ranní rosa na trávě, odvleču před Vetinariho a budou tam svědci, hodně svědků, a možná tam budeš mít i obhájce, pokud se vůbec najde v celém městě takový, který by se za tebe dovedl postavit s upřímným výrazem na tváři. A nakonec tě, Karcere, odvezeme k Tetičce, k šibenici, žádné čekání a odklady, a ty si tam zatančíš konopné fandango. A já pak půjdu, zatraceně, v klidu domů a možná, že si dokonce dám vajíčko na tvrdo."

"Vy mě týráte!"

"A představ si, Karcere, že to máš pravdu!" Elániovi se podařilo dostat obě mužova zápěstí do pevného sevření, pak si jediným pohybem utrhl rukáv košile. "Týrám tě, ale přitom dělám všechno podle předpisů!" Obtočil plátno několikrát pevně kolem Karcerových zápěstí a pevně ho zavázal. "Ujistím se o tom, že máš v cele vodu, Karcere. Dohlédnu na to, abys dostal ke snídani, cokoliv si budeš přát. Ujistím se, že kat nebude nemehlo a nenechá tě udusit se. Já se dokonce přesvědčím, že jsou padací dveře u šibenice dobře namazané." Pak uvolnil stisk. Karcer se zapotácel a Elánius mu podkopl nohy.

"Stroj je v pořádku, Karcere. Stroj na tebe čeká," pokračoval a tentokrát utrhl rukáv Karcerovi, aby z něj zhotovil provizorní pouta na nohy. "Zabije tě město. Otáčejí se ta správná kolečka. Všechno bude podle předpisů a zákona, na to dohlédnu osobně. Pak nebudeš moci tvrdit, žes neměl spravedlivý soud. Nebudeš už mluvit vůbec. I na to dohlédnu..."

Ustoupil.

"Dobrý večer, vaše milosti," řekl lord Vetinari. Elánius se otočil. V temnotě před ním se něco změnilo, jedna její část byla o něco temnější a tvarem připomínala lidskou postavu.

Elánius rychle zvedl meč a zadíval se do temnoty. Tmavší část temnoty postoupila kupředu a bylo možno rozeznat její podobu.

"Jak dlouho jste tady?" zeptal se Elánius.

"Hm... nějakou tu chvilku," odpověděl Patricij. "Stejně jako vy dávám přednost tomu, zajít sem sám a chvíli... rozjímat."

"Byl jste velmi tichý!" odpověděl Elánius s neskrývanou výčitkou.

"A to je trestné, vaše milosti?"

"Slyšel jste, co se -"

"Bylo to velmi profesionální zatčení," odpověděl mu Vetinari. "Ostatně, blahopřeji vám, vaše milosti!"

Elánius se podíval na neposkvrněný meč.

"No... asi máte pravdu," přikývl, momentálně vyvedený z míry.

"K narození prvorozeného syna, samozřejmě."

"Oh... aha. Ano. Jistě. No... děkuji vám."
"Zdravý kluk, jak jsem pochopil."
"Byli bychom stejně šťastní, kdyby to byla holčička," odpověděl Elánius rychle.
"Jakpak by ne. Konec konců máme moderní dobu. Ale, vidím, že vám upadl odznak..."
Elánius se podíval do vysoké trávy. "Zaskočím sem ráno a podívám se po něm," odpověděl. "Ale tohle," sykl a s heknutím si zvedl sténajícího Karcera na ramena, "tohle se vrací do Pseudopolského dvora okamžitě."
Kráčeli pomalu hřbitovní cestičkou a za nimi houstla vůně šeříků. Tam vpředu je čekal každodenní zápach světa.
"Víte," ozval se lord Vetinari po chvíli, "často mě napadá, že by si ti muži zasloužili nějaký skutečný pomník."
"Ano?" opáčil Elánius neutrálním hlasem. Srdce mu stále ještě divoce tlouklo. "Myslíte třeba na jednom z městských náměstí?"
"Ano, to není špatný nápad."
"Co třeba bronzová pamětní deska?" ušklíbl se Elánius jízlivě. "Co třeba skupinka těch sedmi, jak vztyčuje vlajku?"
"V bronzu, to je ono," přikývl Vetinari.
"Vážně? A co takhle nějaký oduševnělý nápis?" pokračoval Elánius.
"To je pochopitelné. Něco jako ‚Udělali to, co bylo třeba udělat'?"
"Ne," odpověděl Elánius a zastavil se pod lampou u vchodu do podzemních krypt. "Jak se odvažujete? Jak se odvažujete! Právě dnes! Na tomhle místě! Oni udělali práci, kterou nemuseli vykonat, a položili při tom své životy a vy jim nemůžete dát ani to nejmenší! Rozumíte? Oni bojovali za ty, kdož by byli opuštění, bojovali jeden za druhého a byli zrazeni. Muže, jako jsou oni, vždycky někdo zradí. K čemu by byla taková socha? Ta by jen vnukla novým hlupákům myšlenku, že i oni se mohou stát hrdiny. Oni by něco takového nechtěli. Nechte je na pokoji. Navždy."
Chvíli kráčeli v těžkém tichu a pak Vetinari navázal, jako kdyby předchozího Elániova výbuchu ani nebylo: "Naštěstí se zdá, jako kdyby nový kněz zaslechl volání."
"Jaké volání?"
"Víte, já se v těch náboženských věcech příliš nevyznám, ale vypadá to, jako kdyby byl náhle naplněn spalující touhou šířit pravou víru a slovo boží zapřísáhlým pohanům," vysvětloval mu Vetinari.
"A kde?"
"V Cinkylinku."
"Ale to je přece přímo na druhém konci světa!"
"No... myslím, že na šíření dobrého slova není nikde příliš daleko, seržante."
"No, to nás alespoň zbaví toho prob-"
Elánius se zastavil u vstupní brány. Nad hlavami jim blikala další lucerna. Spustil Karcera na zem.
"Vy jste to věděl? Vy jste to, k sakra, věděl, že?"
"Ne, zjistil jsem to před několika vteřinami," odpověděl Vetinari. "A mezi námi muži, veliteli, se vás zeptám: napadlo vás někdy, proč i já nosím šeříkovou snítku?"
"Ano, to mě tedy napadlo," přikývl Elánius.
"Ale nikdy jste se mě na to nezeptal."
"Ne, nikdy jsem se nezeptal," odpověděl Elánius krátce. "Je to květina. Květinu si může vzít každý."
"Dnes? A tady?"
"Tak mi o tom povězte."
"Pak si především musím vybavit den, kdy jsem byl vyslán za naléhavým úkolem," začal Vetinari. "Měl jsem zachránit život jednomu muži. To není právě obvyklý úkol pro člena Cechu vrahů, i když, abych se přiznal, už jsem témuž muži zachránil život jednou." Vrhl na Elánia podivný pohled.
"Zastřelil jste muže, který právě na někoho mířil samostřílem?" nakrčil Elánius obočí.
"Brilantní odhad. Vy byste mohl věštit, veliteli. Ano. Mám totiž oko pro všechno... výjimečné. Ale v tom druhém případě jsem bojoval o čas. Ulice byly ucpané. Všude vládl zmatek a chaos a já ani nevěděl, kde bych ho měl hledat. Nakonec jsem se uchýlil na střechy. A tak jsem nakonec dorazil nad ulici Kotevního řetězu, kde zmatek vypadal poněkud jinak."
"Řekněte mi, co jste viděl," požádal Elánius.
"Viděl jsem, jak muž jménem Karcer... zmizel. A viděl jsem, jak muž jménem Jan Kýla zemřel. Tedy, viděl jsem jeho mrtvé tělo."
"No tohle," potřásl hlavou Elánius.
"Připojil jsem se k boji. Sebral jsem jednomu z padlých šeříkový květ a držel jsem ho v zubech. Rád bych věřil, že i díky mně ten boj dopadl tak, jak dopadl. Vím, že jsem zabil čtyři muže, i když se tím nijak nechlubím, protože to byli jen obyčejní rváči a násilníci, nikdo z nich neměl žádné větší zkušenosti v bojovém umění. Kromě toho, jejich vůdce očividně utekl a s ním zmizel i zbytek jejich morálky, pokud vůbec nějakou měli. Musím však říci, že muži se šeříkem bojovali jako lvi. Ani oni nebyli nijak zkušení, připouštím, ale když ti zjistili, že jejich vůdce padl, roztrhali své protivníky na kusy. Úžasné.
Když bylo po všem, prohlédl jsem si tělo mrtvého Jana Kýly. Mohl snad někdo o něčem pochybovat? Byl celý pokrytý krví, to je samozřejmé. Jeho zranění vypadala tak trochu... jako když nejsou úplně čerstvá, pomyslel jsem si tenkrát. Jak víme, lidé se ve smrti často mění. Ale i tak si vybavuji, že mě napadlo: ale že by opravdu tolik? Tak jsem si to uložil do paměti jako takovou poloviční záhadu a dnes... seržante... jsme našli druhou polovinu toho tajemství. Je to opravdu neuvěřitelné, jak podobní si někteří lidé mohou být, co? Dovedu si představit, že ani váš seržant Tračník nemá to nejmenší podezření. Konec konců, viděl Kýlu umírat a vás růst a dospívat -"
"Kam tím vším míříte?" přerušil ho Elánius.

"Nikam, veliteli. Co bych mohl dokázat? Ne, souhlasím s vámi. Nechme mrtvé na pokoji. Ale co se týče vás, veliteli, jako malý dárek u příležitosti narození vašeho -"

"Není nic, po čem bych ještě toužil," přerušil ho rychle Elánius. "Už mě nemáte kam povýšit. Už mě nemáte čím podplatit. Mám víc, než si vůbec zasloužím. Hlídka pracuje, jak má. Nepotřebujeme dokonce ani ten zatracený nový terč na šipky a -"

"Na památku zesnulého Jana Kýly -" začal Vetinari.

"Já jsem vás varoval -"

"- bych vám mohl vrátit policejní strážnici v ulici U melasového dolu."

Ticho, které pak nastalo, rušil jen téměř neslyšný pískot netopýrů, kteří se honili za kořistí v aleji topolů.

Pak Elánius zamumlal: "Před lety to místo spálil drak. Ve sklepeních teď žijí nějací trpaslíci..."

"Máte pravdu, veliteli. Ale trpaslíci... no, víte, jednání s trpaslíky... je velmi osvěžující... to, jak jsou otevřeni penězům... Čím víc peněz jim město nabídne, tím méně trpaslíků tam bude. Pevné kamenné stěny všude kolem. Dá se to celkem snadno vybudovat znovu, veliteli. Na památku Jana Kýly, který v několika málo dnech změnil životy mnohých a zachránil kus příčetnosti v nepříčetném světě. Myslím, že během několika měsíců byste mohl zapálit světlo nade dveřmi..."

A znovu byli netopýři jediný zdroj zvuku široko kolem.

Možná by se tam vrátil i ten zvláštní pach, pomyslel si Elánius. Možná bychom mohli na záchodě udělat okno, které by se samo otevřelo, když se na něj udeří na správném místě. Možná bychom tam mohli učit nové policisty starým trikům...

"No, další místo by se nám skutečně hodilo, to je pravda," připustil s jistým přemáháním.

"Vidím, že se vám ta představa už teď zalíbila," přikývl Vetinari. "A kdybyste si udělal zítra chvilku a zastavil se v mé kanceláři, mohli bychom vyřídit potřebné -"

"Zítra ráno je proces," přerušil ho Elánius ostře.

"Aha. Ano. To je pravda. A bude to poctivý proces," řekl Patricij.

"To doufám," zabručel Elánius. "Chci toho lumpa vidět viset, po všem, co udělal."

"No dobrá," přikývl Vetinari. "A pak bychom mohli -"

"Pak půjdu domů a budu se alespoň chvíli věnovat rodině," zavrtěl hlavou Elánius.

"Výborně! To bylo hezky řečeno," přikývl Patricij, který se nedal vyvést z konceptu. "Už jsem si všiml, že máte dar velmi přesvědčivého řečnictví." A pak dodal větu, v níž Elánius zaslechl velmi slabý varovný tón. "Dnes a tady, veliteli."

"Starší seržante stačí, pane," odpověděl Elánius. "Tady a dnes."

Pak chytil Karcera za límec a vykročil, aby ho přivlekl do náruče spravedlnosti.

Když se pak Elánius vracel noční temnotou do ulice Vodní brázdy, prošel ulicí souběžnou s Jílovou uličkou a zastavil se v místě, které bylo podle jeho odhadu zhruba na poloviční vzdálenosti mezi zastavárnou a obchodem s obnošeným oblečením. To znamená někde za chrámem.

Tam přehodil přes plot nedopalek doutníku. Slyšel, jak dopadl na štěrkovou plochu, která se mírně pohnula.

Pak se vydal domů. A svět se pootočil o něco blíže k ránu.

* Pozn. autora: Igor, zaměstnaný v hlídce jako soudní expert a zdravotník, byl docela mladý (pokud se něco takového dá o Igorovi říci, protože Igorové si užitečné orgány a šikovné končetiny předávali z generace na generaci stejně, jako se jinde v rodinách předávají hodinky po pradědečkovi) a myslel velmi moderně. Měl moderní sestřih s esíčkem do čela, nosil boty na silné krepové podrážce a občas zapomínal huhlat.

* Pozn. autora: Takzvaná Überwaldská legie zdrženlivých, vytvořená bývalými upíry, kteří nosí černé stuhy jako důkaz toho, že se pod přísahou odřekli svého ulepeného pití, čestné slovo, že ano, a dávají teď přednost dobré písni a zdravépartii ping-pongu.

* Pozn. autora: Starý Tom, ctihodný orloj Neviditelné univerzity, odbíjel ne zvukem, ale tichem. Nebylo to ovšem obyčejné ticho, ale bezdeché časové úseky pohlcující veškerý zvuk, během nichž se okolní svět naplnil ohlušujícím bezzvučnem.

* Pozn. autora: Knihovník byl orangutan, přesněji řečeno člověk, který se kdysi, díky dávno zapomenuté magické nehodě, proměnil v lidoopa. Ta nehoda už zapadla natolik, že teď už lidé zapomínali i na to, že je knihovník orangutan. Možná se to zdá na první pohled ne-li nemožné, tedy přinejmenším velmi těžké, zvláště když víme, že i dokonce velmi malý orangutan je schopen okamžitě vyplnit celý okolní, jemu přístupný, prostor, ale pro mágy a mnoho občanů, s nimiž přicházel do styku, to byl prostě "knihovník". Je téměř jisté, že kdyby někdo ohlásil, že v knihovně viděl orangutana, šli by mágové za knihovníkem a zeptali se ho, jestli ho náhodou také neviděl.

* Pozn. překl.: To je klasický pomocný či lépe psychologicky nátlakový vyšetřovací prostředek. Pamatuji si, že kdykoliv se v době mé školní docházky stalo v budově školy něco nepatřičného (například někdo rozbil míčem okno, vysadil dveře do tělocvičny nebo přilepil neoblíbenému učiteli pod stolní desku starý syreček), hlásil pravidelně ředitel školním rozhlasem: "Žádáme viníka, aby se přihlásil. My sice víme, kdo to udělal, ale chceme, aby se přiznal sám a dobrovolně." Většinou se nikdo nepřihlásil a taky bylo dobře.

* Pozn. autora: Prostředek pojmenovaný po Vavřinci Primerovi, muži, bez jehož pokusů s jemnou tenkou gumou by byla tísnivá bytová otázka Ankh-Morporku mnohokrát tísnivější.

* Pozn. překl.: Chtěl jsem vám původně poradit, jak to vyslovovat, ale nějak vám nevím. Vím jen, jak by se to vyslovovat nemělo: Kjú. Pokud by vás ta výslovnost opravdu zajímala, zeptejte se milovníků bondovek.
* Pozn. autora: Stejně jako se pradávné pralesy měnily v uhlí, tak se pradávné porosty cukrové třtiny pod tlakem staletí změnily v to, čemu se v různých místech Zeměplochy říkalo různě, třeba hoki-koki, prasečí cukrle nebo kamenný syrob. Tuto surovinu však bylo po vytěžení třeba ještě dlouho a složitě zpracovávat, vařit a čistit, aby vznikla ona červenozlatá hustá tekutina, která byla medem obyvatel města. V dnešních dnech se Ankh-Morpork zásobuje z mnohem přístupnějších a čistších karamelových ložisek nedaleko Quirmu.
* Pozn. překl.: Stálí čtenáři si jistě vzpomenou, že Ucholubovo křestní jméno bylo Majonéza. To, co jsme si právě přečetli, vysvětluje onu nepřekonatelnou antipatii, kterou Elánius cítil k Ucholubovi v předchozích příbězích v pozdějších letech.
* Pozn. překl.: Já vím, že to slovo jako by vypadlo z onoho vtipu, kde původní pointa spočívá ve spojení uřititititká budík, ale protititul, neboli frontispis, je v polygrafickém názvosloví terminus technikus, jímž se označuje, cituji: titul umístěný na sudé stránce proti hlavnímu titulu, u překladů bývá uveden v původním jazyce. Někdy se tam umisťuje i obrázek.
* Pozn. autora: Totéž co namydlení, jen hustší a mnohem nepříjemnější.
* Pozn. překl.: Myslím, že už bychom si měli pro jednou a provždy udělat jasno v otázce toho podivného anglického zázvorového piva. Někdo tomu totiž říká pivo, jiný zase limonáda, jednou to pijí děti a podruhé dospělí. Takže věc se má takhle. Ono se to trochu míchá dohromady. Nápoj, kterému bychom my říkali zázvorová limonáda (v VB i v USA ginger ale), což je skutečně limonáda, je voda sycená kysličníkem uhličitým a ochucená cukrem (karamelem) a zázvorem, někdy i citronem. V Americe pak je to překvapivě limonáda s příchutí citronu. To, co bychom mohli nazvat pivem (ginger beer) - tedy nápoj, který má 0-2 % alkoholu, se vyrábí ze zázvorového kořene, cukru a droždí kvašením. Ale položme si otázku: Dá se tomu říkat pivo ? Pro úplnost - existují i zázvorové likéry, sladké likéry s příchutí zázvoru, jako je třeba The King's Ginger Liqueur, o němž se říká, že byl oblíbenou sladkostí krále Edwarda VII., a zázvorové pálenky, ale to už sem nepatří.
* Pozn. překl.: Už jsme o tom mluvili v předchozích svazcích, ale pro pořádek a nové čtenáře: YMPA je zkratka z Young Man's Pagan Association, tedy Společnost mladých mužů pohanské víry. Nezaměňujte s na zeměkouli rozšířenou společností YMCA (to C tam znamená Christian). Kromě společnosti mladých mužů existuje sesterská organizace pro mladé ženy YWPA (na zeměkouli samozřejmě YWCA).
* Pozn. překl.: Doslovný překlad policistova jména, které zní v anglickém vydání Evans.
* Pozn. překl.: V originále pan Smith a pan Jones, tedy nejfrekventovanější anglická jména. V češtině jsou to jména Novák a Svoboda. Jak vidíte, není v tom z mé strany nic osobního.
* Pozn. autora: To byla pravda. Rada vojáka Rapotáše, pokud by vám ji byl ochoten poskytnout, by zněla: nezdržujte se botama, je to pracný, pak musíte u trénu něco šoupnout výstrojnímu seržantovi, aby je od vás koupil, a když je to všechno vyřízeno, trhne na tom člověk sotva pár toláčů. Držte se šperků. Jsou malé a přenosné, dají se dobře zašít a ještě líp prodat. Voják Rapotáš viděl zblízka příliš mnoho bojišť, takže se nebylo co divit, že při použití slova "sláva" většinou zamrkal.
* Pozn. autora: Žralounové a Adventuriové se při podobných příležitostech v hovoru úzkostlivě vyhýbali tématům, v nichž by mohlo dojít k rozporu. Vzhledem k dlouhé historii obou rodin to jejich konverzační témata omezilo na velmi úzký okruh.
* Pozn. autora: Je ovšem třeba připustit, že někdy záleží na tom, nakolik odhadneme cenu řečenou "žádná".